ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു മഹാകാവ്യം

॥ യാദവാഭ്യുദയഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

വിഷയസൂചീ

1	പ്രഥമഃ സർഗഃ	**3**
2	ദ്വിതീയഃ സർഗഃ	**13**
3	തൃതീയഃ സർഗഃ	**30**
4	ചതുർഥഃ സർഗഃ	**42**
5	പഞ്ചമഃ സർഗഃ	**64**
6	ഷഷ്ഠഃ സർഗഃ	**81**
7	സപ്തമഃ സർഗഃ	**97**
8	അഷ്ടമഃ സർഗഃ	**116**
9	നവമഃ സർഗഃ	**137**
10	ദശമഃ സർഗഃ	**158**
11	ഏകാദശഃ സർഗഃ	**170**
12	ദ്വാദശഃ സർഗഃ	**184**
13	ത്രയോദശഃ സർഗഃ	**200**
14	ചതുർദശഃ സർഗഃ	**219**
15	പഞ്ചദശഃ സർഗഃ	**233**
16	ഷോഡശഃ സർഗഃ	**256**
17	സപ്തദശഃ സർഗഃ	**271**
18	അഷ്ടാദശഃ സർഗഃ	**294**
19	ഏകോനവിംശഃ സർഗഃ	**318**

20 വിംശഃ സർഗഃ **333**
21 ഏകവിംശഃ സർഗഃ **350**
22 ദ്വാവിംശഃ സർഗഃ **362**
23 ത്രയോവിംശഃ സർഗഃ **385**
24 ചതുർവിംശഃ സർഗഃ **396**

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ പ്രഥമഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

വന്ദേ ബൃന്ദാവനചരം വൽലവീജനവൽലഭം ।
ജയന്തീസംഭവം ധാമ വൈജയന്തീവിഭൂഷണം ॥ **1.1** ॥ 1

യദേകൈകഗുണപ്രാന്തേ ശ്രാന്താ നിഗമവന്ദിനഃ ।
യഥാവദ്വർണനേ തസ്യ കിമുതാൻയേ മിതമ്പചാഃ ॥ **1.2** ॥ 2

ശക്ത്യാ ശൗരികഥാസ്വാദഃ സ്ഥാനേ മന്ദധിയാമപി ।
അമൃതം യദി ലഭ്യേത കിം ന ഗൃഹ്യേത മാനവൈഃ ॥ **1.3** ॥ 3

വസുധാശ്രോത്രജേ തസ്മിൻ വ്യാസേ ച ഹൃദയസ്ഥിതേ ।
അൻയേഽപി കവയഃ കാമം ബഭൂവുരനപത്രപാഃ ॥ **1.4** ॥ 4

സ കവിഃ കഥ്യതേ സ്രഷ്ടാ രമതേ യത്ര ഭാരതീ ।
രസഭാവഗുണീഭൂതൈരലങ്കാരൈർഗുണോദയൈഃ ॥ **1.5** ॥ 5

തദാത്വേ നൂതനം സർവമായത്യാം ച പുരാതനം ।
ന ദോഷായൈതദുഭയം ന ഗുണായ ച കൽപതേ ॥ **1.6** ॥ 6

പ്രവൃത്താമനഘേ മാർഗേ പ്രമാദ്യന്തീമപി ക്വചിത് ।
ന വാചമവമൻയന്തേ നർതകീമിവ ഭാവുകാഃ ॥ **1.7** ॥ 7

വിഹായ തദഹം വ്രീഡാം വ്യാസവേദാർണവാമൃതം ।
വക്ഷ്യേ വിബുധജീവാതും വസുദേവസുതോദയം ॥ **1.8** ॥ 8

ക്രീഡാതൂലികയാ സ്വസ്മിൻ കൃപാരൂഷിതയാ സ്വയം ।
ഏകോ വിശ്വമിദം ചിത്രം വിഭുഃ ശ്രീമാനജീജനത് ॥ **1.9** ॥ 9

ജഗദാഹ്ലാദനോ ജജ്ഞേ മനസസ്തസ്യ ചന്ദ്രമാഃ ।
പരിപാലയിതവ്യേഷു പ്രസാദ ഇവ മൂർതിമാൻ ॥ **1.10** ॥ 10

യദപത്യസമുദ്ഭൂതഃ പുണ്യകീർതിഃ പുരൂരവാഃ ।
സതാമാഹിതവഹ്നീനാം വിഹാരസ്ഥേയതാം യയൗ ॥ **1.11** ॥ 11

സമവർധത തദ്വംശഃ ഉപർയുപരി പർവഭിഃ ।
യശോമുക്താഫലൈർയസ്യ ദിശോ ദശ വിഭൂഷിതാഃ ॥ **1.12** ॥ 12

ബഭൂവ നഹുഷസ്തസ്മിൻ ഐരാവത ഇവാംബുധൗ ।
യമിന്ദ്രവിഗമേ ദേവാഃ പദേ തസ്യ ൻയവീവിശൻ ॥ **1.13** ॥ 13

നരേന്ദ്രാഃ പൃഥിവീചക്രേ നാമചിഹ്നൈരലങ്കൃതാഃ ।
ജംഗമാസ്തസ്യ വീരസ്യ ജയസ്തംഭാ ഇവാഭവൻ ॥ **1.14** ॥ 14

ശക്തിരപ്രതിഘാ തസ്യ ശാത്രവൈരപി തുഷ്ടുവേ ।
യഥാവത് സാധകസ്യേവ യാവദർഥാ സരസ്വതീ ॥ **1.15** ॥ 15

വീരോ രസ ഇവോത്സാഹാന്നഹുഷാദഭ്യജായത ।
യയാതിർനാമ യേനൈന്ദ്രമർധാസനമധിഷ്ഠിതം ॥ **1.16** ॥ 16

വിശാലവിപുലോത്തുംഗേ യദ്ബാഹുശിഖരാന്തരേ ।
ആസീദ്വീരശ്രിയാ സാർധം ഭൂമിരർധാസനേ സ്ഥിതാ ॥ **1.17** ॥ 17

നിദേശം തസ്യ രാജാനോ ന ശേകുരതിവർതിതും ।
പ്രാപ്തസ്യപരനിർവാഹം പ്രമാണമിവ വാദിനഃ ॥ **1.18** ॥ 18

തടാകമിവ താപാർതാസ്തമിന്ദ്രമിവ നിർജരാഃ ।
ഭാവാ ഇവ രസം ഭവ്യാഃ പാർഥിവാഃ പർയുപാസത ॥ **1.19** ॥ 19

യദുർനാമ തതോ ജജ്ഞേ യത്സന്തതിസമുദ്ഭവൈഃ।
സമാനഗണനാലേഖ്യേ നിസ്സമാനൈർനിഷദ്യതേ ॥ **1.20** ॥ 20

ദേഹീതി വദതാം പ്രായഃ പ്രസീദൻ പ്രത്യുവാച സഃ।
ലലിതധ്വനിഭിർലക്ഷ്മീലീലാകമലഷട്പദൈഃ ॥ **1.21** ॥ 21

സ ച വൃത്തവിഹീനസ്യ ന വിദ്യാം ബഹ്വമൻയത।
ന ഹി ശുദ്ധേതി ഗൃഹ്യേത ചതുർഥീചന്ദ്രചന്ദ്രികാ ॥ **1.22** ॥ 22

അപുനഃ പ്രാർഥനീയസ്യ പ്രാർഥിതാധികദായിനഃ।
അർഥിനഃ പ്രഥമേ തസ്യ ചരമാൻ പർയപൂരയൻ ॥ **1.23** ॥ 23

ശരാണാം ശാത്രവാണാം ച സന്ധാനേന മഹൗജസഃ।
തസ്യ നിർധൂതലക്ഷേണ ദ്യിഃ ക്വചിന്നാപ്യഭൂയത ॥ **1.24** ॥ 24

യുക്തദണ്ഡമമിത്രാണാം കൃതാന്തം സമവർതിനം।
ദക്ഷിണം ലോകപാലം തമമൻയന്ത ദിവൗകസഃ ॥ **1.25** ॥ 25

യശഃ പ്രസൂനസുരഭിഃ യദുസന്താനപാദപഃ।
ബഭൂവ വിബുധപ്രീത്യൈ ബഹുശാഖഃ ക്ഷമാതലേ ॥ **1.26** ॥ 26

വംശേ സമഭവത് തസ്യ വസുദേവഃ ക്ഷിതീശ്വരഃ।
ജനകഃ പ്രാഗ്ഭവേ യോഽഭൂത് ദേവദാനവയൂഥയോഃ ॥ **1.27** ॥ 27

ആനകാനാഞ്ച ദിവ്യാനാം ദുന്ദുഭീനാഞ്ച നിസ്വനൈഃ।
സഹ ജാതം യമാചഖ്യുരാഖ്യയാഽനകദുന്ദുഭിം ॥ **1.28** ॥ 28

തേന നിർമലസത്ത്വേന വിനിവൃത്തരജസ്തമാഃ।
ജഗതീ ശാന്തമോഹേവ ധർമോച്ഛ്വാസവതീ ബഭൗ ॥ **1.29** ॥ 29

സ വിഷ്ണുരിവ ലോകാനാം തപനസ്തേജസാമിവ।
സമുദ്ര ഇവ രത്നാനാം സതാമേകാശ്രയോഽഭവത് ॥ **1.30** ॥ 30

പ്രഖ്യാതവിഭവേ പത്ന്യൗ തസ്യ പൂർവം പ്രജാപതേഃ ।
രോഹിണീ ദേവകീരൂപേ മനുഷ്യത്വേ ബഭൂവതുഃ ॥ **1.31** ॥ 31

അക്ഷുദ്രഗതിശാലിൻയോഃ തയോരൻയോൻയസങ്കതയോഃ ।
ഐകരസ്യമഭൂത് പത്യാ ഗംഗായമുനയോരിവ ॥ **1.32** ॥ 32

സ താഭ്യാമനുരൂപാഭ്യാം സമതുഷ്യത് സമേയിവാൻ ।
വ്യക്തിഹേതുരഭൂദ്യേന സപർയങ്കസ്യ ശാർംഗിണഃ ॥ **1.33** ॥ 33

അലിപ്സത ന സാമ്രാജ്യം സോഽർഥകാമപരാങ്മുഖഃ ।
യദൃച്ഛാഗതമൈശ്വർയമാനൃണ്യരുചിരൻവഭൂത് ॥ **1.34** ॥ 34

കയാചിദശരീരിൺയാ വാചാ വ്യവസിതായതിഃ ।
ദേവകീം വസുദേവഞ്ച കംസഃ കാരാമയോജയത് ॥ **1.35** ॥ 35

സ കാലാതിബലഃ കംസഃ കാലനേമിരനേഹസാ ।
സർവ ദൈതേയസത്ത്വാനാം സമാഹാര ഇവോദിതഃ ॥ **1.36** ॥ 36

ഏതസ്മിന്നന്തരേ ദേവീ മേരുമധ്യമുപേയുഷഃ ।
പ്രജാപതിമുഖാൻ ദേവാൻ പ്രാഹ സാഗരമേഖലാ ॥ **1.37** ॥ 37

വിദിതം ഭവതാം ദേവാഃ ! വിശ്വരൂപേണ വിഷ്ണുനാ ।
മഹീയാൻ ധർമശീലേഷു ഭാരോ യത്തന്നിവേശിതഃ ॥ **1.38** ॥ 38

അധർമനിഷ്ഠൈരധുനാ ധർമസേതുവിഭേദകൈഃ ।
അസംഖ്യൈരദ്ഭുതൈസ്ഥുംഗൈഃ ക്രമ്യേ രാക്ഷസപർവതൈഃ ॥ **1.39** ॥ 39

അത ആലോചിതജഗദ്ധിതൈഃ സുരഗണൈഃ സ്വയം ।
ന പതാമി ന ഭിദ്യേ ച യഥാഽഹം ക്രിയതാം തഥാ ॥ **1.40** ॥ 40

ഇതി തേ ഭൂതധാരിൺയാ നിസൃഷ്ടാർഥാ ദിവൗകസഃ ।
അവിദുസ്തത്പ്രിയസ്യൈവ തദ്ഭാരഹരണം ക്ഷമം ॥ **1.41** ॥ 41

പുരസ്കൃത്യ ജഗദ്ധാത്രീം മനസോഽപി പുരസ്സരാഃ ।
ദുഗ്ധോദധിശയം ദേവം ദൂരമേത്യാഭിതുഷ്ടുവുഃ ॥ **1.42** ॥ 42

ത്രിവേദീമധ്യദീപ്തായ ത്രിധാമ്നേ പഞ്ചഹേതയേ ।
വരദായ നമസ്തുഭ്യം ബാഹ്യന്തര ഹവിർഭുജേ ॥ **1.43** ॥ 43

അനൻയാധീനമഹിമാ സ്വാധീനപരവൈഭവഃ ।
ദയാധീനവിഹാരസ്ത്വം പ്രണതാൻ പരിപാഹി നഃ ॥ **1.44** ॥ 44

സ ഭവാൻ ഗുണരത്നൗഘൈർദീപ്യമാനോ ദയാംബുധിഃ ।
തനോതി വ്യൂഹവിഭവൈഃ തരംഗൈരിവ താണ്ഡവം ॥ **1.45** ॥ 45

ത്വദേകവ്യഞ്ജിതൈരാദൗ ത്വദൻയേഷ്വനിദമ്പരൈഃ ।
നിഗമൈരനിഗമ്യം ത്വാം കഃ പരിച്ഛേത്തുമർഹതി ॥ **1.46** ॥ 46

അമിതസ്യ മഹിമ്നസ്തേ പ്രയാതും പാരമിച്ഛതാം ।
വിതഥാ വേദപാന്ഥാനാം യത്ര സായംഗൃഹാ ഗതിഃ ॥ **1.47** ॥ 47

നമ്യസ്യ നമതഃ ക്ഷുദ്രാൻ വരദസ്യ വരാർഥിനഃ ।
പുത്രൈഃ പിതൃമതഃ ക്രീഡാ കഥം തേ കേന വർണ്യതേ ॥ **1.48** ॥ 48

നടവദ് ഭൂമികാഭേദൈർനാഥ ദീവ്യൻ പൃഥഗ്വിധൈഃ ।
പുംസാമനൻയഭാവാനാം പുഷ്ണാസി രസമദ്ഭുതം ॥ **1.49** ॥ 49

ബ്രഹ്മാദിസ്തംബപർയന്തവിചിത്രാങ്കുരശാലിനാം ।
സലിലം കർമകന്ദാനാം ക്രീഡൈവ തവ കേവലം ॥ **1.50** ॥ 50

നിരാധാരനിജസ്ഥേമ്നോ നിരുപാധികശേഷിണഃ ।
നിരപേക്ഷനിയന്തുസ്തേ നിസ്സമാഭ്യധികാ ഗുണാഃ ॥ **1.51** ॥ 51

അനാവിലധിയാമന്തശ്ചിന്താമണിരിവ സ്ഫുരൻ ।
ദിശസ്യഭിമതം സർവമതിരസ്കാർയദീധിതിഃ ॥ **1.52** ॥ 52

സംസാരമരുകാന്താരേ പരിശ്രാന്തസ്യ ദേഹിനഃ ।
ത്വദ്ഭക്ത്യമൃതവാഹിൻയാമാദിഷ്ടമവഗാഹനം ॥ **1.53** ॥ 53

ദുരിതോദൻവദാവർതേ ഘൂർണമാനസ്യ ദുഃഖ്യതഃ ।
സമഗ്രഗുണസമ്പന്നഃ താരകസ്ത്വം പ്ലവോ മഹാൻ ॥ **1.54** ॥ 54

അപരിച്ഛിദ്യമാനസ്യ ദേശകാലാദിഭിസ്തവ ।
നിദർശനം ത്വമേവൈകഃ ത്വദൻയദ്വ്യതിരേകതഃ ॥ **1.55** ॥ 55

അകർതുമഖിലം കർതുമൻയഥാകർതുമപ്യലം ।
സങ്കൽപസചിവഃ കാലേ ശക്തിലേശഃ സ താവകഃ ॥ **1.56** ॥ 56

യൻമൂലമഖിലം കാർയം യദമൂലമധീമഹേ ।
ലക്ഷ്യം തദസി യോഗാനാം ലക്ഷ്മീകൗസ്തുഭലക്ഷണം ॥ **1.57** ॥ 57

ത്രിവർഗമപവർഗം വാ പ്രതിലബ്ധും പ്രയസ്യതാം ।
പ്രലയേഷ്വപി ദീർഘായുഃ പ്രതിഭൂസ്ത്വദനുഗ്രഹഃ ॥ **1.58** ॥ 58

യദേകമക്ഷരം ബ്രഹ്മ സർവാമ്നായസമൻവിതം ।
താരകം സർവജന്തൂനാം തത് ത്വം തവ ച വാചകം ॥ **1.59** ॥ 59

ത്വദാലംബിതഹസ്താനാം ഭവാദുൻമജ്ജതാം സതാം ।
മജ്ജതഃ പാപജാതസ്യ നാസ്തി ഹസ്താവലംബനം ॥ **1.60** ॥ 60

അനൻയരക്ഷാവ്രതിനം ചാതകവ്രതചാരിണഃ ।
ഭവന്തമവലംബന്തേ നിരാലംബനഭാവനം ॥ **1.61** ॥ 61

അനിദമ്പൂർവനിദ്രാണാമനസ്തമയഭാനുമാൻ ।
ആപാദയസി പുംസാം ത്വമപുനസ്ത്വാപജാഗരം ॥ **1.62** ॥ 62

ത്വദേകശരണാനാം ത്വം ശരണാഗതജീവനഃ ।
വിപദം നഃ ക്ഷിപ ക്ഷിപ്രം തമിസ്രാമിവ ഭാസ്കരഃ ॥ **1.63** ॥ 63

സതി സൂർയേ സമുദ്യന്തഃ പ്രതിസൂർയാ ഇവാസുരാഃ ।
ജഗദ്ബാധായ ജായന്തേ ജഹി താൻ സ്വേന തേജസാ ॥ **1.64** ॥ 64

സ ദൈത്യഹത്യാമിച്ഛദ്ഭിഃ സുരൈരേവമഭിഷ്ടുതഃ ।
അനൻയദൃശ്യഃ സഹസാ ദയയാ ദർശനം ദദൗ ॥ **1.65** ॥ 65

തതസ്തം ദദൃശുർദേവാഃ ശേഷപർയങ്കമാസ്ഥിതം ।
അധിരൂഢശരൻമേഘമൻയാദൃശമിവാംബുദം ॥ **1.66** ॥ 66

പത്ന്യാ സഹ നിഷേദുഷ്യാ പദ്മലക്ഷണലക്ഷ്യയാ ।
സ്വേച്ഛയൈവ ശരീരിൺയാ സൂചിതൈശ്വർയസമ്പദം ॥ **1.67** ॥ 67

സുകുമാരസുഖസ്പർശസുഗന്ധിഭിരലങ്കൃതം ।
സ്വവിഗ്രഹഗുണാരാമപ്രസൂനൈരിവ ഭൂഷണൈഃ ॥ **1.68** ॥ 68

ആരഞ്ജിത ജഗന്നേത്രൈരൻയോൻയ പരികർമിതൈഃ ।
അംഗൈരമിതസൗന്ദർയൈരനുകൽപിതഭൂഷണം ॥ **1.69** ॥ 69

ഉത്തേജിതജയോത്സാഹമായുധൈരനഘോദ്യമൈഃ ।
ശൗർയവിക്രമശക്ത്യാദ്യൈഃ സഹജൈഃ സ്വഗുണൈരിവ ॥ **1.70** ॥ 70

സ്വകാന്തിജലധേരന്തസ്സിദ്ധസംഹനനം സ്വതഃ ।
മഹിമ്നാ ജാതവൈചിത്ര്യം മഹാനീലമിവോദിതം ॥ **1.71** ॥ 71

ശ്രുതിരൂപേണ വാഹേന ശേഷകങ്കണശോഭിനാ ।
സ്വാംഘ്രിസൗരഭദിഗ്ധേന ദത്തസംഗ്രാമദോഹലം ॥ **1.72** ॥ 72

സ്വവേത്രസ്പന്ദ നിഃസ്പന്ദനേതവ്യേന നിവേദിതം ।
ഭക്തിനമ്രേണ സേനാൻയാ പ്രതിശൃൺവന്തമിംഗിതൈഃ ॥ **1.73** ॥ 73

അനപായം തമാദിത്യമക്ഷയം താരകാധിപം ।
അപാരമമൃതാംഭോധിമമൻയന്ത ദിവൗകസഃ ॥ **1.74** ॥ 74

അഭയോദാരഹസ്താഗ്രമനഘസ്വാഗതസ്ഥിതം ।
അവേക്ഷ്യ വിബുധാ ദേവമലഭന്ത ദൃശോഃ ഫലം ॥ **1.75** ॥ 75

തസ്മൈ വിജ്ഞാപയാമാസുഃ വിദിതാർഥായ നാകിനഃ ।
നിഹതാശേഷദൈത്യായ നിദാനം സ്വാഗതേഃ പുനഃ ॥ **1.76** ॥ 76

ത ഇമേ ക്ഷത്രിയാ ഭൂത്വാ ക്ഷോഭയന്തി ക്ഷമാമിമാം ।
തവ തേജസി യൈർനാഥ ദനുജൈശ്ശൂലഭായിതം ॥ **1.77** ॥ 77

ചതുർണാം പുരുഷാർഥാനാം പ്രസവോ യത്സമാശ്രയാത് ।
ഹവ്യകവ്യപ്രസൂരേഷാ ദീർയതേ ദൈത്യഭാരതഃ ॥ **1.78** ॥ 78

ജാതാ നിഖിലവേദാനാമുത്തമാംഗോപധാനതഃ ।
ത്വത്പാദകമലാദേഷാ ത്വദേകാധീനധാരണാ ॥ **1.79** ॥ 79

യദി ന ത്വരതേ നാഥ ! ഭാരവ്യപനയേ ഭവാൻ ।
പ്ലാവയിഷ്യന്ത്യുദൻവന്തഃ പൃഥിവീം പൃഥുവീചയഃ ॥ **1.80** ॥ 80

കരുണാധീനചിത്തേന കർണധാരവതീ ത്വയാ ।
മാഽവസീദതു പൃഥ്വീയം മഹതീ നൗരിവാംഭസി ॥ **1.81** ॥ 81

രശനാരത്നരൂപേണ പയോധിരശനാ ത്വയാ ।
പ്രശാന്ത ദനുജക്ലേശാ പരിഷ്കരണമർഹതി ॥ **1.82** ॥ 82

കംസപ്രഭൃതിഭിഃ സേയം ശൽയൈരിവ സമുദ്ധൃതൈഃ ।
ചിരം ഭവതു തേ പൃഥ്വീ ശേഷമൂർതേഃ ശിഖണ്ഡകഃ ॥ **1.83** ॥ 83

പ്രബോധ സുഭഗൈഃ സ്നേഹൈഃ പ്രസന്നൈഃ ശീതലൈശ്ച നഃ ।
കടാക്ഷൈഃ പ്ലാവയ ക്ഷിപ്രം കൃപൈകോദൻവദൂർമിഭിഃ ॥ **1.84** ॥ 84

ത്വയി ൻയസ്തഭരാണാം നഃ ത്വമേതാം ക്ഷന്തുമർഹസി ।
വിദിതാശേഷവേദ്യസ്യ വിജ്ഞാപനവിഡംബനാം ॥ **1.85** ॥ 85

ഇത്ഥം വദതി ദേവാനാം സമാജേ വേധസാ സഹ ।
വവന്ദേ പൃഥിവീ ദേവം വിനതത്രാണ ദീക്ഷിതം ॥ **1.86** ॥ 86

തനുമധ്യാ വിശാലാക്ഷീ തൻവീ പീനപയോധരാ ।
മായേവ മഹതീ തസ്യ വനിതാരത്നരൂപിണീ ॥ **1.87** ॥ 87

ആബദ്ധമണ്ഡലൈർഭൃംഗൈരലകാമോദമോഹിതൈഃ ।
അയത്നലബ്ധാം ബിഭ്രാണാ മായൂരച്ഛത്രസമ്പദം ॥ **1.88** ॥ 88

പ്രിയസന്ദർശനാനന്ദജനിതൈരശ്രുബിന്ദുഭിഃ ।
ൻയസ്തമൗക്തികനൈപഥ്യൈഃ പരിഷ്കൃതപയോധരാ ॥ **1.89** ॥ 89

പ്രസ്ഫുരന്തം പ്രിയസ്യേവ പരിരംഭാഭിലാഷിണം ।
ദക്ഷിണാദിതരം ബാഹും ദക്ഷിണാ ബഹ്വമൻയത ॥ **1.90** ॥ 90

വിപദഞ്ച ജഗാദൈഷാ വിപഞ്ചീമധുരസ്വനാ ।
വിലക്ഷസ്മിതസംഭിന്നമൗക്തികാധരവിദ്രുമാ ॥ **1.91** ॥ 91

അഥ താൻ ഭവ്യയാ വാചാ ഭഗവാൻ പ്രത്യഭാഷത ।
പ്രതിശ്രുത്പ്രാപ്തനിർഹ്രാദ പാഞ്ചജന്യാഭിനന്ദ്യയാ ॥ **1.92** ॥ 92

മാഭൈഷുരസുരാനീകാത് ഭവന്തോ മദുപാശ്രയാഃ ।
മദാജ്ഞാമനവജ്ഞാതുഃ പരിഭൂത്യാ ന ഭൂയതേ ॥ **1.93** ॥ 93

അവതാർയ ഭുവോ ഭാരമവതാരോ മമാമരാഃ ।
അനാദിനിധനം ധർമമക്ഷതം സ്ഥാപയിഷ്യതി ॥ **1.94** ॥ 94

യാവദിഷ്ടഭുജോ യാവദധികാരമവസ്ഥിതാഃ ।
പരിപാലയത സ്വാനി പദാനി വിഗതാപദഃ ॥ **1.95** ॥ 95

ദമനാദ്ദനുജേന്ദ്രാണാം ദ്രക്ഷ്യഥ ത്രിദശാധിപാഃ ।
ഭൂയോഽപി ലഘുതാം പ്രാപ്താം ഭുവമുൽലാഘിതാമിവ ॥ **1.96** ॥ 96

ദൈതേയമൃഗസംഘാതേ മൃഗയാരസഭാഗിഭിഃ ।
ഭവദ്ഭിരപി മേദിൻയാം ഭവിതവ്യം നരാധിപൈഃ ॥ **1.97** ॥ 97

ഇതി താനനഘാദേശഃ സമാദിശ്യ ജനാർദനഃ ।
അവധീരിതദുഗ്ധാബ്ധിഃ മഥുരായാം മനോ ദധേ ॥ **1.98** ॥ 98

ആശ്വാസ്യ വാഗമൃതവൃഷ്ടിഭിരാദിതേയാൻ
ദൈതേയഭാരനമിതാം പൃഥിവീം ച ദേവീം ।
പ്രാദുർബുഭൂഷുരനഘോ വസുദേവപത്ന്യാം
പദ്മാപതിഃ പ്രണിദധേ സമയം ദയായാഃ ॥ **1.99** ॥ 99

സാധൂനാം സ്വപദസരോജ ഷട്പദാനാം
ധർമസ്യ സ്ഥിതിമനഘാം വിധാതുകാമഃ ।
യദ്ഗർഭേ ജഗദഖിലം സ ഏവ ഗർഭോ
ദേവക്യാഃ സമജനി ദേവദേവവന്ദ്യഃ ॥ **1.100** ॥ 100

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ പ്രഥമഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ദ്വിതീയഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

അഥാഗമാനാമനഘേന ഭൂമ്നാ
ധർമസ്യ പൂർണേന ധനാഗമേന ।
ദിവൗകസാം ദർശയതാ വിഭൂതിം
ദേവീ ബഭൗ ദൗഹൃദലക്ഷണേന ॥ **2.1** ॥ 101

ശൃംഗാരവീരാദ്ഭുതചിത്രരൂപം
ഗർഭേ ത്രിലോകൈകനിധിം വഹന്ത്യാഃ ।
പരാവരക്രീഡിതകർബുരാണി
ദ്വേധാഽഭവൻ ദൗഹൃദലക്ഷണാനി ॥ **2.2** ॥ 102

അശേഷവേദൈരധിഗമ്യഭൂമ്നാ
സിദ്ധേന സിദ്ധൈശ്ച നിഷേവിതേന ।
അമാനുഷീ നൂനമഭൂദയത്നാത്
കൃഷ്ണേന കേനാപി രസായനേന ॥ **2.3** ॥ 103

ശതഹ്രദാബന്ധുരയാ സ്വകാന്ത്യാ
സഞ്ചാരിജാംബൂനദബിംബകൽപാ ।
ത്രയ്യന്തസിദ്ധേന രസായനേന
കാലേന ഭേജേ കലധൗതലക്ഷ്മീം ॥ **2.4** ॥ 104

മയൂരപിംഛദ്യുതിഭിർമയൂഖൈഃ
തത്കാന്തിരന്തർവസതസ്ത്രിധാമ്നഃ ।

ശ്യാമാ ബഹിർമൂലസിതാ ബഭാസേ
മംഗൽയരത്നാങ്കുരപാലികേവ ॥ **2.5** ॥ 105

കാലേ ബഭാസേ വസുദേവപത്ന്യാഃ
കർപൂരലിപ്തേവ കപോലശോഭാ ।
ശശിപ്രഭാ സപ്തമഗർഭകാന്തിഃ
ച്യുതാവശിഷ്ടേവ ശനൈരുദീർണാ ॥ **2.6** ॥ 106

നവേന്ദുനിഷ്യന്ദനിഭശ്ചകാശേ
വർണഃ പ്രതീകേഷു മധുദ്രവാംഗ്യാഃ ।
അന്തഃ സ്ഥിതേന പ്രഥമേന പുംസാ
പ്രവർതിതം സത്ത്വമിവാവദാതം ॥ **2.7** ॥ 107

കരംബിതാ കിഞ്ചിദിവ പ്രസൃപ്തൈഃ
തേജോഭിരന്തർവസതസ്തിധാമ്നഃ ।
മരീചിഭിഃ സ്വൈരഭവത് പ്രജാനാം
മംഗൽയരത്നാങ്കുരപാലികേവ ॥ **2.8** ॥ 108

തസ്യാഃ സുധോൽലാസജുഷഃ കടാക്ഷാഃ
സങ്ക്ഷുബ്ധദുഗ്ധാംബുധിസൗമ്യഭാസഃ ।
ജഗത്ത്രയീസൗധവിലേപനാർഹാം
വിതേനിരേ വർണസുധാമപൂർവാം ॥ **2.9** ॥ 109

രക്ഷാവിധൗ രാക്ഷസദാനവാനാം
കാരാഗൃഹേ കംസനിയോഗഭാജാം ।
സമ്പശ്യമാനാ സകൃദീക്ഷിതാ വാ
സങ്ക്ഷോഭയാമാസ മനാംസി സൈഷാ ॥ **2.10** ॥ 110

ഭുക്തോ പുരാ യേന വസുന്ധരാ സാ
സ വിശ്വഭോക്തോ മമ ഗർഭഭൂതഃ ।

ഇതി ധ്രുവം സൂചനമാചരന്തീ
തത്താദൃശം നാടിതകം തതാന ॥ **2.11** ॥ 111

സമാധിസുക്ഷേത്രകൃഷീവലാനാം
സന്തോഷസസ്യോദയമേഘകാന്ത്യാ ।
ചകാസ തസ്യാഃ സ്തനചൂചുകാഭാ
ഗർഭത്വിഷാ ഗാഢമിവാനുലിപ്താ ॥ **2.12** ॥ 112

കസ്തൂരികാകാമ്യരുചിസ്തദീയാ
രമ്യാ ബഭൗ ചൂചുകരത്നകാന്തിഃ ।
തദ്ഗർഭസന്ദർശനലോലുപാനാം
അന്തർദൃശാമഞ്ജനകൽപനേവ ॥ **2.13** ॥ 113

പരാവരാണാം പ്രഭവസ്യ പുംസഃ
പ്രകാശകത്വം പ്രതിപദ്യമാനാം ।
അഭാവയൻ ഭാവിതചേതസസ്താം
വിദ്യാമയീം വിശ്വപിതാമഹീഞ്ച ॥ **2.14** ॥ 114

ലിലേഖ വിശ്വാനി ജഗന്ത്യഭിജ്ഞാ
ലീലാഹൃതേ ചിത്രപടേ യഥാർഹം ।
പ്രായഃ പ്രജാനാം പതയഃ പ്രതീതാഃ
യൻമാതൃകാഃ സ്വേഷു വിധിഷ്വഭൂവൻ ॥ **2.15** ॥ 115

നിരാശിഷാം പദ്ധതിമാദദാനാ
നൈശ്രേയസീം നീതിമുപഘ്നയന്തീ ।
പുണ്യാശയാ പൂർവയുഗപ്രരോഹം
ഇയേഷ ദേവീ ഭുവനേ വിധാതും ॥ **2.16** ॥ 116

അനാപ്തപൂർവം കിമപേക്ഷിതം തേ
കിം ഭുക്തപൂർവേഷ്വധുനോപദദ്യാം ।

വയസ്യയാഽഭാവവിദാഽനുയുക്താ
ന കിഞ്ചിദിത്യേവ ജഗാദ നാഥാ ॥ **2.17** ॥ 117

അനാദരേ ദേവി സഖീജനാനാം
കഥം ന ദൂയേത ദയാ തവേതി ।
ഉപഹ്വരേ സൽലപിതാ മനോജ്ഞൈഃ
ആലോകനൈരുത്തരമാചചക്ഷേ ॥ **2.18** ॥ 118

അശേത സാ കാമമജാതനിദ്രാ
മാതും പ്രവൃത്തേവ പദാനി ചക്രേ ।
അധ്യാസ്ത ലോകാനവധീരയന്തീ
ഭദ്രാസനം ഭാവിതപാരമേഷ്യാ ॥ **2.19** ॥ 119

പരിക്രമപ്രേക്ഷിതഭാഷിതാദ്യൈഃ
അൻയാദൃശൈരാപ്തവിഭാവനീയൈഃ ।
മദോപപന്നാ മദലാലസാ വാ
ജിതശ്രമാ വേതി ജനൈഃ ശശങ്കേ ॥ **2.20** ॥ 120

ശേഷേ ശയാനാം ഗരുഡേന യാന്തീം
പദ്മേ നിഷണ്ണാമധിരത്നപീഠം ।
ഹയാനനൈരാശ്രിതവന്ദികൃത്യാം
സ്വാമാകൃതിം സ്വപ്നദൃശാ ദദർശ ॥ **2.21** ॥ 121

അന്തഃസ്ഥിതം യസ്യ വിഭോരശേഷം
ജഗന്നിവാസം ദധതീ തമന്തഃ ।
തദാത്മനോ വിശ്വമപശ്യദന്തഃ
തർകാതിഗം താദൃശമദ്ഭുതം നഃ ॥ **2.22** ॥ 122

സുരാസുരാധീശ്വരമൗലിഘാതാത്
വിശീർണജാംബൂനദവേത്രശൃംഗം ।

ആലക്ഷ്യസന്തോഷമലക്ഷ്യമൻയൈഃ
അനീകനേതാരമവൈക്ഷതാഽരാത് ॥ **2.23** ॥ 123

ത്രിലോകമാംഗൽയനിധേസ്ത്രിവേദ്യാഃ
സഞ്ജീവനീം വാചമുദീരയന്തീ ।
നിയോഗയോഗ്യാൻ അനഘപ്രസാദാ
നാകൗകസാം നാമഭിരാജുഹാവ ॥ **2.24** ॥ 124

യദൃച്ഛയാ യാദവധർമപത്നീ
യാമാഹ ധർമേഷു പരാവരേഷു ।
അദൃഷ്ടപൂർവാപരയാപി വാചാ
പ്രതിശ്രുതാ നൂനമഭാവി തസ്യാഃ ॥ **2.25** ॥ 125

ക്രിയാമുപാദിത്സത വിശ്വഗുപ്ത്യാ
കൃതാപരാധേഽപി കൃപാമകാർഷീത് ।
മുനീന്ദ്രവൃത്ത്യാ മുഖരീഭവന്തീ
മുകുതിക്ഷമാം വകുതുമിയേഷ വിദ്യാം ॥ **2.26** ॥ 126

സതാം ചതുർവർഗഫലപ്രസൂതൗ
നാരായണേ ഗർഭഗതേ നതാംഗീ ।
അഭംഗുരാമുന്നതിമാശ്രയന്തീ
സർവസ്യ സാഽദിത്സത സർവമേകാ ॥ **2.27** ॥ 127

കൃശോദരീ കാർശ്യമതീത്യ കാലേ
കേനാപി ധാത്രാ കൃതവൃദ്ധിയോഗാ ।
പരാമഭിഖ്യാം ക്രമശഃ പ്രപേദേ
താരാഭിനന്ദ്യാ തനുരൈന്ദവീവ ॥ **2.28** ॥ 128

നിഗൂഢമന്തർദധതാ നിവിഷ്ടം
പദ്മാപരിഷ്കാരമണിം പ്രഭൂതം ।

മധ്യേന തസ്യാഃ പ്രചിതേന കാലേ
മഞ്ജൂഷയാ രൂപ്യഭുവാ ബഭൂവേ ॥ **2.29** ॥ 129

ശനൈശ്ശനൈസ്താമുപചീയമാനാം
ദർശാന്തദീപ്താമിവ ചന്ദ്രലേഖാം ।
അന്തഃസ്ഥകൃഷ്ണാമവലോകയന്തഃ
ചക്രുശ്ചകോരായിതമാത്മനേത്രൈഃ ॥ **2.30** ॥ 130

മയി സ്ഥിതേ വിശ്വഗുരൗ മഹീയാൻ
മാ ഭൂത് ഭുവോ ഭാര ഇതീവ മത്വാ ।
സഖീജനാനാമവലംബ്യ ഹസ്താൻ
സഞ്ചാരലീലാം ശനകൈശ്ചകാര ॥ **2.31** ॥ 131

മുകുന്ദഗർഭാ മുകുരേഷു ദേവീ
നാപശ്യദാത്മാനമവാപ്തഭൂഷാ ।
നാഥത്വിഷാ നന്ദകദർപണേനാ -
ദിദൃക്ഷതാഽഽത്മാനമദൃശ്യമൻയൈഃ ॥ **2.32** ॥ 132

സ്രജഃ പ്രഭൂതാ ന ശശാക വോഢും
ദൂരേ കഥാ രത്നവിഭൂഷണാനാം ।
ഭവിഷ്യതി ക്ഷോണിഭരാപനോദേ
പ്രത്യായനം പ്രാഥമികം തദാസീത് ॥ **2.33** ॥ 133

ദിവൗകസോ ദേവകവംശലക്ഷ്മീം
വിലോക്യ താം ലോകനിധാനഗർഭാം ।
വിഭൂതിമഗ്രേസരവേദവാദാഃ
വ്യാചഖ്യുരസ്യാ വിവിധപ്രകാരാം ॥ **2.34** ॥ 134

പതിഃസസത്ത്വാമപി തത്പ്രഭാവാത്
അദുഃഖശീലാം സമയേ ഭവിത്രീം ।

സുഖൈകതാനാമവലോക്യ ദേവീം
സ്വസമ്പദം സൂചയതീതി മേനേ ॥ **2.35** ॥ 135

പിതൃത്വമാസാദ്യ സുരാസുരാണാം
പിതാമഹത്വം പ്രതിപത്സ്യമാനഃ ।
അനന്തഗർഭാമവലോക്യ ദേവീം
അതുഷ്യദൻയേഷു ഗതാഭിലാഷഃ ॥ **2.36** ॥ 136

താപോപശാന്തിം ജഗതാം ദിശന്തീ
സന്ധ്യാപരാ സാധുജനപ്രതീക്ഷ്യാ ।
താമീദൃശീം വിശ്വപിതുഃ പ്രസൂതിം
സംവേദയന്തീവ സമാജഗാമ ॥ **2.37** ॥ 137

സുവർണപീതാംബരവാസിനീ സാ
സ്വധാമസഞ്ചാരാദിതസൂർയദീപ്തിഃ ।
ഉപാസനീയാ ജഗതാം ബഭാസേ
മുരദ്വിഷോ മൂർതിരിവ ദ്വിതീയാ ॥ **2.38** ॥ 138

പ്രസക്തപാതശ്ചരമാംബുരാശൗ
രക്തോരുബിംബോ രവിരസ്തശൈലാത് ।
ദിനാന്തനാഗേന ദൃഢപ്രണുന്നം
മനശ്ശിലാശൃംഗമിവാബഭാസേ ॥ **2.39** ॥ 139

നിമജ്ജതാ വാരിനിധൗ സവിത്രാ
കോ നാമ ജായേത കരഗ്രഹീതാ ।
തദേതി സംഭാവനയൈവ നൂനം
ദൂരാദുദക്ഷേപി കരാഗ്രമുച്ചൈഃ ॥ **2.40** ॥ 140

സ്ഫുരത്പ്രഭാകേസരമർകബിംബം
മമജ്ജ സിന്ധൗ മകരന്ദതാമ്രം ।

സന്ധ്യാകുമാർയാ ഗഗനാംബുരാശേഃ
ക്രീഡാഹൃതം ക്ഷിപ്തമിവാരവിന്ദം ॥ **2.41** ॥ 141

ഫണാമണിപ്രേക്ഷ്യഖരാംശുബിംബഃ
സന്ധ്യാസുപർണീമവലോക്യ ഭീതഃ ।
താപാധികോ വാസരപന്നഗേന്ദ്രഃ
പ്രായേണ പാതാലബിലം വിവേശ ॥ **2.42** ॥ 142

പ്രദോഷരാഗാരുണസൂർയലക്ഷാത്
ദിശാഗജോ ദൃപ്ത ഇവാതിഘോരഃ ।
കാലോപനീതം മധുനാ സമേതം
അഭുങ്ക്ത മൻയേ കബലം പയോധിഃ ॥ **2.43** ॥ 143

തദാ തമഃ പ്രോഷിതചന്ദ്രസൂർയേ
ദോഷാമുഖേ ദൂഷിതസർവനേത്രം ।
വിയോഗിനാം ശോകമയസ്യ വഹ്നേഃ
ആശാഗതോ ധൂമ ഇവാൻവഭാവി ॥ **2.44** ॥ 144

സതാരപുഷ്പാ ധൃതപൽലവശ്രീഃ
പ്രച്ഛായനീരന്ധ്രതമഃപ്രതാനാ ।
വിശ്വാഭിനന്ദ്യാ വവൃധേ തദാനീം
വൈഹായസീ കാപി വസന്തവൻയാ ॥ **2.45** ॥ 145

അലക്ഷ്യത ശ്യാമലമന്തരിക്ഷം
താരാഭിരാദർശിതമൗക്തികൗഘം ।
നിവത്സ്യതോ വിശ്വപതേരവൻയാം
കാലേന ഭൃത്യേന കൃതം വിതാനം ॥ **2.46** ॥ 146

അഭ്യംഗനാദപ്രതിപന്നമൗനാ
നിമേഷഭാജോ നിയതം വനസ്ഥാഃ ।

ദൂരംഗതേ സ്വാമിനി പുഷ്കരിൺയഃ
തത്പ്രാപ്തിലാഭായ തപോ വിതേനുഃ ॥ **2.47** ॥ 147

നിമീലിതാനാം കമലോത്പലാനാം
നിഷ്പന്നസഖ്യൈരിവ ചക്രവാകൈഃ ।
വിമുക്തതോഷൈർവിദധേ വിഷണ്ണൈഃ
വിബോധവേലാവധികോ വിലാപഃ ॥ **2.48** ॥ 148

തമിസ്രനീലാംബരസംവൃതാംഗീ
ശ്യാമാ ബഭൗ കിഞ്ചിദതീത്യ സന്ധ്യാം ।
പ്രാചീനശൈലേ സമയാന്നിഗൂഢം
സമുദ്യതാ ചന്ദ്രമിവാഭിസർതും ॥ **2.49** ॥ 149

നിശാകരേണ പ്രതിപന്നസത്ത്വാ
നിക്ഷിപ്തദേഹേവ പയോധിതൽപേ ।
ജഗത്സമീക്ഷ്യാ ജഹതീ ച കാർശ്യം
പ്രാചീ ദിശാ പാണ്ഡരതാമയാസീത് ॥ **2.50** ॥ 150

തമഃപ്രസംഗേന വിമുച്യമാനാ
ഗൗരപ്രഭാ ഗോത്രഭിദാഭിനന്ദ്യാ ।
വിധൂദയാരംഭവിശേഷദൃശ്യാ
പ്രാചീ ദിശാഽഭാസത ദേവകീവ ॥ **2.51** ॥ 151

അപത്യലാഭം യദുവീരപത്ന്യാഃ
മഹോദധൗ മഗ്നസമുത്ഥിതേന ।
തദ്വംശമാൻയേന സമീക്ഷ്യ പൂർവം
പ്രാപ്തം പ്രതീതേന പുരോധസേവ ॥ **2.52** ॥ 152

ക്ഷ്വേലോപമേ സന്തമസേ നിരസ്തേ
സോമം സുധാസ്തോമമിവോദ്വമന്തീ ।

ദുഗ്ധോദവേലേവ ദുദോഹ ലക്ഷ്മീം
ആശാ മനോജ്ഞാമമരേന്ദ്രമാൻയാ ॥ **2.53** ॥ 153

തമസ്സമാക്രാന്തിവശേന പൂർവം
ജജ്ഞേ നിമഗ്നൈരിവ ഭൂതധാത്ര്യാം ।
തതസ്തുഷാരാംശുകരാവഗൂഢൈഃ
ഉത്തഭ്യമാനൈരിവ ശൈലശൃംഗൈഃ ॥ **2.54** ॥ 154

ദിശസ്തദാനീമവനീധരാണാം
സഗൈരികൈഃ പാരദപങ്കലേപൈഃ ।
ചകാശിരേ ചന്ദ്രമസോ മയൂഖൈഃ
പഞ്ചായുധസ്യേവ ശരൈഃ പ്രദീപ്തൈഃ ॥ **2.55** ॥ 155

സമുന്നമന്തീ കുടിലായതാത്മാ
ശശാങ്കലേഖോദയദൃശ്യകോടിഃ ।
വിയോഗിചേതോലവനേ പ്രവീണാ
കാമോദ്യതാ കാഞ്ചനശങ്കുലേവ ॥ **2.56** ॥ 156

തമാംസി ദുർവാരബലഃ സ കാലഃ
പ്രായോ വിലോപ്തും സഹസാ ദിശാം ച ।
മനാംസി കാമശ്ച മനസ്വിനീനാം
പ്രായുങ്ക്ത ശൈത്യാധികമർധചന്ദ്രം ॥ **2.57** ॥ 157

കരേണ സങ്കോചിതപുഷ്കരേണ
മദപ്രതിച്ഛന്ദകലങ്കഭൂമാ ।
ക്ഷിപ്ത്വാ തമശ്ശൈവലമുൻമമജ്ജ
മഗ്നോ ദിശാനാഗ ഇവേന്ദുരബ്ധേഃ ॥ **2.58** ॥ 158

മദോദയാതാമ്രകപോലഭാസാ
ശക്രസ്യ കാഷ്ഠാ ശശിനാ ചകാശേ ।

ഉദേയുഷാ വ്യഞ്ജയിതും ത്രിലോകീം
നാഥസ്യ സാ നാഭിരിവാംബുജേന ॥ **2.59** ॥ 159

സമീപതഃ സന്തമസാംബുരാശേഃ
ബഭാര ശംഖാകൃതിരിന്ദുബിംബഃ ।
പിത്തോപരാഗാദിവ പീതിമാനം
ദോഷാവിലപ്രോഷിതദൃഷ്ടിദത്താത് ॥ **2.60** ॥ 160

കൃശോദരീലോചനകൃഷ്ണലക്ഷ്മാ
രാത്ര്യാഃ സമിദ്ധോദയരാഗ ഇന്ദുഃ ।
കസ്തൂരികാകുങ്കുമചിത്രിതാത്മാ
കർപൂരവിൻയാസ ഇവാൻവഭാവി ॥ **2.61** ॥ 161

പ്രസാദമന്തഃകരണസ്യ ദാതാ
പ്രത്യക്ഷയൻ വിശ്വമിദം പ്രകാശൈഃ ।
തമശ്ച രാഗം ച വിധൂയ ചന്ദ്രഃ
സമ്മോദനം സത്ത്വമിവോൽലലാസ ॥ **2.62** ॥ 162

നിശാകരോ വാരിധിനിസ്സ്വനാനാം
നിഷ്പാദകഃ കുന്ദരുചിശ്ചകാശേ ।
ഉദേഷ്യതശ്ചക്രഭൃതോ നിയോഗാത്
പ്രാദുർഭവൻ പ്രാഗിവ പാഞ്ചജൻയഃ ॥ **2.63** ॥ 163

മൃഗേണ നിഷ്പന്നമൃഗാജിനശ്രീഃ
സ്വപാദവിക്ഷേപമിതാന്തരിക്ഷഃ ।
മുരദ്വിഷോ വാമനമൂർതിഭാജഃ
പർയായതാമൻവഗമച്ഛശാങ്കഃ ॥ **2.64** ॥ 164

ജിഗായ ശംഖാശ്രിതശൈവലാഭഃ
ചാരുദ്യുതേശ്ചന്ദ്രമസഃ കലങ്കഃ ।

ഉദീയമാനസ്യ മഹോർമിയോഗാത്
സാമിച്യുതം സാഗരമൂലപങ്കം ॥ **2.65** ॥ 165

ഉദേത്യ തുംഗാദുദയാദ്രിശൃംഗാത്
തമോഗജാൻ അഗ്രകരേണ നിഘ്നൻ ।
നിശാകരസ്ഥൻമദലേപലക്ഷ്മാ
സിതാഭിശുഃ സിംഹദശാമയാസീത് ॥ **2.66** ॥ 166

നിശീഥലക്ഷ്മ്യാ ഇവ പുണ്ഡരീകം
നിർവേശസിന്ധോരിവ ഫേനചക്രം ।
തമൻവവൈക്ഷന്ത വിലാസതന്ത്രാഃ
താരാമണീനാമിവ സൂതിശുക്തിം ॥ **2.67** ॥ 167

ഉദാരതാരാഗണബുദ്ബുദൗഘഃ
ചന്ദ്രേണ സമ്പന്നസുധാപ്രസൂതിഃ ।
അശേഷദൃശ്യാമധിഗമ്യ ലക്ഷ്മീം
ആലോകദുഗ്ധോദധിരാബഭാസേ ॥ **2.68** ॥ 168

പ്രകാശയൻ വിശ്വമിദം യഥാവത്
ചന്ദ്രോദയോദ്ദീപിതസൗമ്യതാരഃ ।
ആസീന്നിശീഥോ ജഗതഃ പ്രഭൂതാത്
അന്ധസ്യ ദൈവാദിവ ദൃഷ്ടിലാഭഃ ॥ **2.69** ॥ 169

വിശോധിതാദ്വിഷ്ണുപദാത് ക്ഷരന്തീ
വിഷ്വങ്മുഖീ സാഗരവൃദ്ധിഹേതോഃ ।
തമോമയീം സൂർയസുതാം നിഗീർയ
ജ്യോത്സ്നാനദീ ശോണമപി വ്യമുഞ്ചത് ॥ **2.70** ॥ 170

പ്രിയാമുഖൈസ്സോയമധു പ്രദിഷ്ടം
പീത്വാ നവം പ്രീത ഇവാംബുരാശിഃ ।

സമേത്യ ചന്ദ്രദ്യുതിനർതകീഭിഃ
തരംഗിതം താണ്ഡവമാതതാന ॥ **2.71** ॥ 171

കലങ്കചിത്രീകൃതമിന്ദുഖണ്ഡം
തമഃ സമധ്യാസിതസത്ത്വകൽപം ।
അശുഷ്കശൈവാലമിവാബ്ഭാസേ
സിദ്ധാപഗാസൈകതമർധദൃശ്യം ॥ **2.72** ॥ 172

സ്വമധ്യസമ്പന്നവിശുദ്ധധാമാ
ശ്യാമാ ച സാ ദേവകനന്ദിനീ ച ।
തമഃ ക്ഷിപന്ത്യൗ ജഗതാം ത്രയാണാം
അൻയോൻയസംവാദമിവാൻവഭൂതാം ॥ **2.73** ॥ 173

ശാഖാവകാശേഷു കൃതപ്രവേശൈഃ
ചന്ദ്രാതപൈരാശ്രിതചാരകൃത്യൈഃ ।
ഹതാവശിഷ്ടാനി തമാംസി ഹന്തും
സ്ഥാനം തദാക്രാന്തമമൃഗ്യതേവ ॥ **2.74** ॥ 174

പരാകൃതധ്വാന്തനികായപങ്കൈഃ
പർയാപ്തതാരാഗണഫേനപുഞ്ജൈഃ ।
അശോഭത ദ്യൗരസമായുധസ്യ
യശഃപ്രവാഹൈരിവ ചന്ദ്രപാദൈഃ ॥ **2.75** ॥ 175

ദദാനയാ ദിക്ഷു സരിതാം പ്രസാദം
പ്രസക്തഹംസാഗമയാ സ്വകാന്ത്യാ ।
അപാകൃതധ്വാന്തഘനപ്രവൃത്ത്യാ
ശരത്ത്വിഷാ ചന്ദ്രികയാ ചകാശേ ॥ **2.76** ॥ 176

കലാവതാ കാമവിഹാരനാട്യേ
കാലോചിതം കൽപയതേവ നർമ ।

അമോഘമായാപലിതങ്കരണ്ഡയഃ
പ്രായോ ദിശാം ദീധിതയഃ പ്രയുക്തതാഃ ॥ **2.77** ॥ 177

കദംബമാലാഭിരധീതലാസ്യഃ
കൽയാണസംഭൂതിരഭൂത് പ്രജാനാം ।
പ്രിയോദയസ്ഫീതരുചോ രജൻയാഃ
സന്തോഷനിഃശ്വാസനിഭഃ സമീരഃ ॥ **2.78** ॥ 178

പ്രായേണ ഹംസൈരവധൂതസംഗാ
ചാരുസ്ഥിതാ സംഭൃതഭൃംഗനാദാ ।
സർവോപഭോഗ്യേ സമയേ പ്രസുപ്തം
കുമുദ്വതീ കോകനദം ജഹാസ ॥ **2.79** ॥ 179

കലങ്കലക്ഷേണ സമൈക്ഷി കാചിത്
കസ്തൂരികാപത്രവിശേഷകാന്തിഃ ।
സുധാംശുബിംബവ്യപദേശദൃശ്യേ
മുഗ്ധേ രജൻയാ മുഖപുണ്ഡരീകേ ॥ **2.80** ॥ 180

തലേഷ്വവേപന്ത മഹീരുഹാണാം
ഛായാസ്തദാ മാരുതകമ്പിതാനാം ।
ശശാങ്കസിംഹേന തമോഗജാനാം
ലൂനാകൃതീനാമിവ ഗാത്രഖണ്ഡാഃ ॥ **2.81** ॥ 181

തമസ്തരംഗാനവസാദയന്ത്യാ
സമേയുഷീ ചന്ദ്രികയാ മഹത്യാ ।
ശ്യാമാ ബഭൗ സാന്ദ്രനവോത്പലശ്രീഃ
സുരസ്രവന്ത്യേവ കലിന്ദകൻയാ ॥ **2.82** ॥ 182

സ്വവിപ്രയോഗവ്യസനാന്നിപീതം
ഭൃംഗാപദേശേന കുമുദ്വതീഭിഃ ।

സുധാഭിരാപ്ലാവ്യ കരസ്ഥിതാഭിഃ
പ്രച്യാവയാമാസ വിഷം സുധാംശുഃ ॥ **2.83** ॥ 183

ചകാശിരേ പത്രകലാസമൃദ്ധ്യാ
വ്യോമോപമേ വാരിണി കൈരവാണി ।
കലങ്കദൃശ്യഭ്രമരാണി കാലേ
സ്വനാഥ സാധർമ്യമുപാഗതാനി ॥ **2.84** ॥ 184

സരിൻമുഖോപാഹൃതമംബുരാശിഃ
പീത്വേവ തോയം മധു ജാതഹർഷഃ ।
ചകാര ചന്ദ്രപ്രതിയാതനാനാം
കരഗ്രഹൈഃ കാമപി രാസലീലാം ॥ **2.85** ॥ 185

പ്രസാദഭാജോരുഭയോരഭൂതാം
ഉഭാവനിർധാർയമിഥോവിശേഷൗ ।
നഭഃസ്ഥലേ ശീതരുചിഃ സതാരേ
സകൈരവേ തത്പ്രതിമാ ച തോയേ ॥ **2.86** ॥ 186

നഭസ്ഥുഷാരാംശുമയൂഖയോഗാത്
തമിസ്രയാ മോക്ഷമവിന്ദതേവ ।
അതൃഷ്യതഃ തത്ത്വവിദോ നിശായാം
അന്തർമുഖം ചിത്തമിവാത്മയോഗാത് ॥ **2.87** ॥ 187

സഹോദിതാ ചന്ദ്രമസാ ബഭാസേ
ജ്യോത്സ്നാ പയോധേരുപജാതരാഗാ ।
തദാതനേ സംജനന്യേപി ശൗരേഃ
സഹായിനീ സാഗരസംഭവേവ ॥ **2.88** ॥ 188

പ്രബുദ്ധതാരാകുമുദാബ്ജിചന്ദ്രേ
നിദ്രാണനിശ്ശേഷജനേ നിശീഥേ ।

സ താദൃശോ ദേവപതേഃ പ്രസൂതിം
പുഷ്യൻ ബഭൗ പുൺയതമോ മുഹൂർതഃ ॥ **2.89** ॥ 189

ഭാഗേന പൂർവേണ തമോമയേന
പ്രകാശപൂർണേന ച പശ്ചിമേന ।
തദാ നിശീഥഃ സ സതാം പ്രസത്തൈ്യ
സംസാരമുക്ത്യോരിവ സന്ധിരാസീത് ॥ **2.90** ॥ 190

പ്രാഗേവ ജാതേന സിതേന ധാമ്നാ
മധ്യോപലക്ഷ്യേണ ച മാധവേന ।
പ്രകാമപുൺയാ വസുദേവപത്ന്യാ
സമ്പന്നസാമ്യേവ നിശാ ബഭാസേ ॥ **2.91** ॥ 191

സഹ പ്രതിച്ഛന്ദശശാങ്കഭേദൈഃ
സരസ്വതാം താണ്ഡവിനസ്തരംഗാഃ ।
അവേക്ഷ്യ ശൗരേരവതാരവേലാം
സന്തോഷനിഷ്ന്നാ ഇവ സമ്പ്രണേദുഃ ॥ **2.92** ॥ 192

അവാദിതോദീരിതവാദ്യഘോഷം
ദിശാഭിരാമ്രേഡിതദിവ്യഗീതം ।
സതാമുപസ്ഥാപിതസത്ത്വലാസ്യം
സംഗീതമാംഗൽയമഭൂത് തദാനീം ॥ **2.93** ॥ 193

പ്രദീപിതൈഃ കംസഗൃഹേഷു ദീപൈഃ
താപൈശ്ച ഭാവേഷു തപോധനാനാം ।
അലഭ്യത ക്ഷിപ്രമലബ്ധഭംഗൈഃ
അഹേതുനിർവാണദശാനുഭൂതിഃ ॥ **2.94** ॥ 194

അജഃ സ്വജൻമാർഹതയാ്നുമേനേ
യാമഷ്ടമീം യാദവഭാവമിച്ഛൻ ।

ദ്വിതീയയാ ഭാവിതയോഗനിദ്രാ
സാഽഭൂത് തദാനീം പ്രഥമാ തിഥീനാം ॥ **2.95** ॥ 195

അഥ സിതരുചിലഗ്നേ സിദ്ധപഞ്ചഗ്രഹോച്ചേ
വ്യജനയദനഘാനാം വൈജയന്ത്യാം ജയന്ത്യാം ।
നിഖിലഭുവനപദ്മക്ലേശനിദ്രാപനുത്ത്യൈ
ദിനകരമനപായം ദേവകീപൂർവസന്ധ്യാ ॥ **2.96** ॥ 196

അവതരതി മുകുന്ദേ സമ്പദാമേകകന്ദേ
സുരഭിതഹരിദന്താം സ്വാദുമാധ്വീകദിഗ്ധാം ।
അഭജത വസുദേവസ്ഥാനമാനന്ദനിഷ്ഠൈഃ
അമരമിഥുനഹസ്തൈരാഹിതാം പുഷ്പവൃഷ്ടിം ॥ **2.97** ॥ 197

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ ദ്വിതീയഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ തൃതീയഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

അഥ ജഗന്തി ബഭൂവുരനാവിലാ -
ന്നയതിമിരാ ഹരിതഃ പ്രചകാശിരേ ।
അഭജദേവ നിശാ ദിവസശ്രിയം
ജനനഭാജിനി ദേവദിവാകരേ ॥**3.1** ॥ 198

നനൃതുരപ്സരസോ ദിവി നന്ദിതാഃ
കിമപി ഗീതമഗീയത കിന്നരൈഃ ।
ശ്രുതിസുഖൈസ്സമതോഷയത സ്വനൈഃ
അമരദുന്ദുഭിരാനകദുന്ദുഭിം ॥**3.2** ॥ 199

ദശസു തത്ര ദിശാസ്വശരീരിണീ
ജയജയേതി ബഭൂവ സരസ്വതീ ।
അജിതമേകമഗോചരയത് സ്വയം
സ്വരസവൃത്തിരസാവസുരാന്തകം ॥**3.3** ॥ 200

അനതിവേലസമീരണചോദിതൈഃ
ശിശിരശീകരശീഭരിതാംബരൈഃ ।
ജലധരൈരഭിതോ ദിവി ദധ്വനേ
സുരഗജൈരിവ സൂചിതമംഗലൈഃ ॥**3.4** ॥ 201

വവുരഥോ മരുതസ്ത്രിദശാംഗനാ -
വദനസൗരഭസാരഭൃതഃ ശുഭാഃ ।

മുദിതനിർജരമുക്തസുരദ്രുമ -
പ്രസവവൃഷ്ടിമധുദ്രവമേദുരാഃ ॥**3.5** ॥ 202

മധുരിപോരവതാരമഹോത്സവേ
മുമുദിരേ മധുരാപുരദേവതാഃ ।
യദഭിഗന്തരി ഭക്തജനേ വരം
ദദുരശേഷമതന്ദ്രിതചേതസഃ ॥**3.6** ॥ 203

അവദധാനധിയോ മുനയസ്തദാ
യദനധീതമധീതവദഞ്ജസാ ।
നിഗമജാതമശേഷമവേക്ഷ്യ തത്
നിരവിശന്നിവ മുക്തിമയീം ദശാം ॥**3.7** ॥ 204

പ്രസദനം ശരദാഗമസംഭവം
നഭസി മാസി നദീഭിരുപാദദേ ।
മഹിതയോഗവിദാം മതിഭിഃ സമം
ശ്രുതിഭിരപ്യനുപപ്ലവനീതിഭിഃ ॥**3.8** ॥ 205

നിഖിലചേതനമാനസ നിസ്സൃതാഃ
കലുഷതാഃ സമുദേത്യ കില ക്ഷണാത് ।
വിവിശുരംഭ ഇവ സ്വയമാപഗാഃ
ജലനിധേരിവ ഭോജപതേർമനഃ ॥**3.9** ॥ 206

അസുരവീരഗൃഹാണി പൃഥഗ്വിധൈഃ
അശുഭശംസിഭിരാനശിരേ മുഹുഃ ।
അമരരാജപുരേഷു ജജൃംഭിരേ
ശുഭനിമിത്തശതാനി പുനഃ പുനഃ ॥**3.10** ॥ 207

ചരമതശ്ച ജ്ഞാദിവ ദേവകീ -
പതിരമുച്യത ശൃംഖലതഃ സ്ഥിരാത് ।

നിഖിലബന്ധനിവർതകസന്നിധൗ
വിഗലനം നിഗലസ്യ കിമദ്ഭുതം ॥**3.11** ॥ 208

ഉദിതമാത്മനി ദേവകസംഭവാ
ദനുജഭേദനമങ്കഗതം ദധൗ ।
കമപി കാഞ്ചനഭൂഭൃദധിത്യകാ
ഹരിഹയോപലശൃംഗമിവാദ്ഭുതം ॥**3.12** ॥ 209

വിധൃതശംഖരഥാംഗഗദാംബുജഃ
ശബലിതഃ ശുഭയാ വനമാലയാ ।
പിതുരസൂത മുദം പൃഥുകസ്ഥദാ
ജലധിഡിംഭനിഭോ ജനനീധൃതഃ ॥**3.13** ॥ 210

പിതരമബ്ജഭുവാമനപായിനം
പ്രിയതമാങ്കഗതം പരിപശ്യതാ ।
സ വിഭുരാനകദുന്ദുഭിനാ മഹാൻ
അവിതഥൈഃ സ്വഗുണൈരഭിതുഷ്ടുവേ ॥**3.14** ॥ 211

പ്രണിപതാമി ഭവന്തമനൻയധീഃ
അഖിലകാരണമാശ്രിതതാരണം ।
അനുഗമാദനിദമ്പ്രഥമാ ഗിരഃ
കിമപി യത്പദമേകമധീയതേ ॥**3.15** ॥ 212

വിഷമകർമവിപാകപരമ്പരാ -
വിവശവൃത്തിഷു ദേഹിഷു ദുസ്തരം ।
കരുണയാ തവ ദേവ കടാക്ഷിതാഃ
കതിചിദേവ തരന്തി ഭവാർണവം ॥**3.16** ॥ 213

ത്വദനുഭാവമഹോദധിശീകരൈഃ
അവശപാതിഭിരാഹിതശക്തയഃ ।

അവധിഭേദവതീമുപഭുഞ്ജതേ
സ്വപദസമ്പദമബ്ജഭവാദയഃ ॥**3.17** ॥ 214

ശ്രുതികിരീടശുഭാശ്രയവിഗ്രഹഃ
പരമസത്ത്വനിധിഃ പ്രതിപദ്യസേ ।
ജഗദനുഗ്രഹമാരുതചോദിതോ
വിവിധരൂപതരംഗവികൽപനാം ॥**3.18** ॥ 215

ത്വയി ന ദേവ യദായതതേ ന തത്
ജഗതി ജംഗമമൻയദഥാപി വാ ।
ഇതി മഹിമ്നി തവ പ്രമിതേ പരം
വിഭജനേ വിവിധൈഃ സ്ഥിതമാഗമൈഃ ॥**3.19** ॥ 216

അഖിലലോകപിതുസ്തവ പുത്രതാം
അഹമയാചമനൻയമനോരഥഃ ।
വരദ വാംഛിതദാനധൃതവ്രതേ
ത്വയി തദേവമയത്നമപച്യുത ॥**3.20** ॥ 217

അവനിഭാരനിരാകരണാർഥിനാം
ക്രതുഭുജാമഭിലാഷമവന്ധ്യയൻ ।
ജിതരിപൂണി ബഹൂനി ദയാനിധേ
വിഹരണാനി വിധാതുമിഹാർഹസി ॥**3.21** ॥ 218

ദനുജമോഹനദോഹലിനാ ത്വയാ
സഹജലാംഛനസംവരണം ക്ഷമം ।
തദധുനാ ശമയൻ മമ സാധ്വസം
യവനികാമധിഗച്ഛ യഥേപ്സിതം ॥**3.22** ॥ 219

ഇതി സഭീതമവേക്ഷ്യ ദയാനിധിഃ
സ്മിതമുഖോ വസുദേവമഭാഷത ।

ത്വമസി മേ ജനകഃ കിമിഹാൻയഥാ
കിമപി താത മുധാ കഥിതം ത്വയാ ॥**3.23** ॥ 220

ഇയമമർത്യപിതുസ്തവ ഗേഹിനീ
ദിവിഷദാം ജനനീ മമ ചാനഘാ ।
അഭിമതം യുവയോരനവഗ്രഹം
സമയഭാവി മയൈവ സമർഥ്യതേ ॥**3.24** ॥ 221

യദി ബിഭേഷി ഭജാമി മനുഷ്യതാം
അഥ ച മാം നയ നന്ദഗൃഹം ക്ഷണാത് ।
ദുഹിതരം ച സമാനയ തസ്യ താം
ഗതഭയോ ഭവ ദൂരഗതേ മയി ॥**3.25** ॥ 222

അഥ നിശമ്യ നിയോഗമഭംഗുരം
മധുജിതോ മധുരാക്ഷരമന്ഥരം ।
ഹിതമിദം പ്രതിപദ്യ തമാദദേ
ഗുരുതരം കൃപയാ ലഘുതാം ഗതം ॥**3.26** ॥ 223

തുഹിനഭാനുദിവാകരലോചനം
നിഗമനിഃശ്വസിതം സ്വസുതസ്യ തത് ।
അനുബഭൂവ മുഹുർമുഹുരാദരാത്
അനഘമാനനമാനകദുന്ദുഭിഃ ॥**3.27** ॥ 224

ശ്രുതിസുഗന്ധിതദാനനചന്ദ്രികാ -
മുഷിതമോഹതമാ മുനിസന്നിഭഃ ।
അധിജഗാമ സ തൻമയതാം ക്ഷണാത്
അനിമിഷത്വമുത പ്രതിസന്ദധേ ॥**3.28** ॥ 225

ജിഗമിഷുഃ സ ദിശോ ദശ യാദവഃ
സകൃദവൈക്ഷത സാധ്വസവിഹ്വലഃ ।

അനഘവൈഭവമർഭകമുദ്വഹൻ
അമിതഗുപ്തിനിരുദ്ധഗതൗ ഗൃഹേ ॥**3.29**॥ 226

വിജഘടേ സഹസൈവ കവാടികാ
വ്രജമഥ വ്രജതോ യദുഭൂഭൃതഃ।
ഉപലകൽപമശേരത രക്ഷകാഃ
സരണിമാദിദിശുർഗൃഹദേവതാഃ ॥**3.30**॥ 227

ക്ഷരദസൂനിവ യാമികരക്ഷകാൻ
മുഷിതമഞ്ജുഗിരഃ ശുകശാരികാഃ।
യദുകുലേന്ദുരപശ്യദമീലിതാൻ
പരിജനാനപി ചിത്രഗതാനിവ ॥**3.31**॥ 228

ഉപയതോ വിശിഖാം സദനാന്തരാത്
കുവലയാഭകുമാരതനുത്വിഷാ।
ശതമഖോപലമേചകയാ ദ്രുതം
ശമിതസന്തമസാ ഹരിതോ ബഭുഃ ॥**3.32**॥ 229

ശ്രുതിമയോ വിഹഗഃ പരിതഃ പ്രഭും
വ്യചരദാശു വിധൂതനിശാചരഃ।
അനുജഗാമ ച ഭൂധരപന്നഗഃ
സ്ഫുടഫണാമണിദീപഗണോദ്വഹഃ ॥**3.33**॥ 230

ദിനകരോപമദീധിതിഭിസ്തദാ
ദനുജദേഹവിദാരണദാരുണൈഃ।
പരിഗതഃ കില പഞ്ചഭിരായുധൈഃ
യദുപതിഃ പ്രജഹാവസഹായതാം ॥**3.34**॥ 231

പ്രഗുണമിന്ദുനിവേദിതപദ്ധതിഃ
യദുകുലേന്ദുരഥോ യമുനാനദീം।

പരമപൂരുഷമക്ഷതപൗരുഷഃ
പതഗരാജ ഇവാശു വഹൻ യയൗ ॥**3.35**॥ 232

തനുതരംഗപൃഷത്കണശീതലഃ
സുരഭികൈരവസൗഹൃദവാസിതഃ।
അഭിസമേതമസേവത മാരുതോ
യമുനയാ പ്രഹിതോ യദുപുംഗവം ॥**3.36**॥ 233

പവനകമ്പിതപൽലവപാണികാ
പ്രഹിതപുഷ്പഭരാ പദവീമുഖേ।
ഉപജുഹാവ കില ഭ്രമരസ്വനൈഃ
യദുപതിം യമുനോപവനസ്ഥലീ ॥**3.37**॥ 234

നിമിഷിതാസിതനീരജലോചനാ
മുകുലിതാബ്ജമുഖീ സവിതുഃ സുതാ।
ലലിതദീനരഥാംഗയുഗസ്വനാ
കുഹകദൈന്യമശോചദിവ പ്രഭോഃ ॥**3.38**॥ 235

വികചകൈരവതാരകിതാകൃതിം
തനുമതീമിവ ശാരദയാമിനീം।
ത്വരിതമംബുനിധേരഭിസാരികാം
തരിതുമൈഹത സത്യസമീഹിതഃ ॥**3.39**॥ 236

ഭവതി കിം നു ഭവിഷ്യതി വാ കിമി -
ത്യനവധാരിതശൗരിവിഹാരയാ।
ചകിതയേവ വിരോചനകന്യയാ
വിധുതവീചികരം കില വിവ്യഥേ ॥**3.40**॥ 237

ഘനതമഃപരിപാകമലീമസൈഃ
ഗുരുഭിരൂർമിഗണൈരനുപപ്ലുതഃ।

അതിതതാര ദിനാധിപതേഃ സുതാം
അനഘയോഗമനാ ഇവ സംസൃതിം ॥**3.41** ॥ 238

യദുപതേർയമുനാ ത്വരിതം യതഃ
പ്രതിയതശ്ച സമർപിതപദ്ധതിഃ ।
സ്വയമമർത്യമദാവലമജ്ജനീ
ചരണലംഘ്യജലാ സമജായത ॥**3.42** ॥ 239

അജനി പശ്ചിമതോ ഭൃശമുന്നതാ
രവിസുതാ പുരതഃ സ്ഥലശേഷിതാ ।
അധിരുരോഹ പദം കിമസൗ ഹരേഃ
പ്രതിയയൗ യദി വാ പിതരം ഗിരിം ॥**3.43** ॥ 240

അകൃതസേതുമനാകലിതപ്ലവാം
ജനനസിന്ധുദൃഢപ്ലവമുദ്വഹൻ ।
രവിസുതാമതിലംഘ്യ രമാപതിം
സപദി ഘോഷസമീപമുപാനയത് ॥**3.44** ॥ 241

അഥ കയാചന കാരണനിദ്രയാ
വിവശസുപ്തജനം വ്രജമാവിശത് ।
ധനദപത്തനസമ്പദി യത്ര സാ
സ്വസുതമഗ്ര്യമസൂയത രോഹിണീ ॥**3.45** ॥ 242

ഉപഗതേ വസുദേവസുതേഽന്തികം
നരകവൈരിണി നന്ദകുടുംബിനീ ।
അരണിസംഭവപാവകസംഗമാത്
അഭജതാധ്വരവേദിരിവ ശ്രിയം ॥**3.46** ॥ 243

ൻയധിത നന്ദവധൂസവിധേ സുതം
ദ്രുതമുപാദിത ഗോപകുമാരികാം ।

അഥ നിനായ ച ദേവകനന്ദനീ -
ശയനമാനകദുന്ദുഭിരാശു താം ॥**3.47** ॥ 244

അനവബുദ്ധജനാർദനകൻയകാ
വിനിമയസ്ഥ്വഥ ഭോജഗണേശ്വരഃ ।
ദൃഷദി താമഭിഹന്തുമപാതയത്
പ്രതിജഘാന ച സാ ചരണേന തം ॥**3.48** ॥ 245

നൃപതിരാശു പദാ നിഹതസ്ഥയാ
നിപതിതോദിതകന്തുകവദ്ഭവൻ ।
ദവസമാഹതശൈലനിഭഃ ക്രുധാ
ദരനിമീലിതദൃഷ്ടിരദൂയത ॥**3.49** ॥ 246

ഉദപതത് ദിവമുഗ്രഘനസ്വനാ
യുവതിരൂപയുഗാത്യയശർവരീ ।
അസുരഘാതിഭിരഷ്ടഭിരായുധൈഃ
അലഘുഭിശ്ചപലാഭിരിവാശ്രിതാ ॥**3.50** ॥ 247

അഥ ച ഭോജനിയന്തുരയന്ത്രിതാ
ദനുജഹന്തുരുദന്തമുദൈരിരത് ।
പടു ഗഭീരമുദാരമനാകുലം
ഹിതമവിസ്തരമർഥ്യമവിപ്ലവം ॥**3.51** ॥ 248

അഹമശേഷസുരാസുരമോഹനീ
യവനികാ മധുകൈടഭമർദിനഃ ।
പ്രബലശുംഭനിശുംഭനിഷൂദനേ
പ്രണിഹിതാ ഹതയാ തവ കിം മയാ ॥**3.52** ॥ 249

വസതി നന്ദഗൃഹേ വിബുധദ്വിഷാം
ദമയിതാ വസുദേവസമുദ്ഭവഃ ।

അയമസൗ തവ നാശയിതേതി സാ
ദരമുദീർയ ജഗാമ യഥേപ്സിതം ॥**3.53**॥ 250

മധുഹിരൺയനിഭോ മധുരാപതിഃ
ദിനഹുതാശനദീനദശാം ഗതഃ।
ശ്വസിതജൽപിതവേപിതഹുങ്കൃതൈഃ
അരതിമായതഭീതിരസൂചയത് ॥**3.54**॥ 251

ജഡമതിഃ സ ജനാർദനമായയാ
വിഹസിതസ്തപയാ ജനിതവ്യഥഃ।
അപകൃതം വസുദേവമമോചയത്
ദയിതയാ സഹ ദീനവിലാപയാ ॥**3.55**॥ 252

കിമപി ചിന്തിതമാഗതമൻയഥാ
കിമിദമിത്യവശാദുപജാതയാ।
വിഷവിദൂഷിതയേവ മനീഷയാ
മുഹുരദൂയത മോഹവിചേഷ്ടിതഃ ॥**3.56**॥ 253

അവിഷയേ വിപദാമസുരാന്തകേ
പുനരിയേഷ നികാരപരമ്പരാം।
നിയതിരേകമുഖീ ദുരതിക്രമാ
കൃതധിയാ കിമുതാ്വിലചേതസാ ॥**3.57**॥ 254

പരിബഭൂവ ചുകോപ വിസിഷ്ഠിയേ
പരിജഹാസ ഹരിം പ്രജഗർജ ച।
പരിണതേന ഭവാന്തരവാസനാ-
ാഗ്രഹഗുണേന ഭജൻ ഭവിതവ്യതാം ॥**3.58**॥ 255

ക്വചന ധാമനി കംസനിവേദിതേ
സഭയമാനകദുന്ദുഭിരാവസത്।

സ്മൃതിഗതേന സുതേന സജീവിതാ
ദിനശതാനി നിനായ ച ദേവകീ ॥**3.59** ॥ 256

വിഗതകൻയകയാ ച യശോദയാ
നിയതിസംഭൃതനിർഭരനിദ്രയാ ।
ചിരസമാഗതജാഗരയാന്തികേ
ഹരിരപത്യമദൃശ്യത ധൻയയാ ॥**3.60** ॥ 257

യദവബുദ്ധനിരാകുലനീതിഭിഃ
മുനിഗണൈരധുനാപി വിമൃഗ്യതേ ।
തദിദമാഗമമൗലിവിഭൂഷണം
വിധിവശാദഭവത് വ്രജഭൂഷണം ॥**3.61** ॥ 258

അനഘവത്സമനാകുലധേനുകം
പ്രചുരദുഗ്ധമചോരഭയോദ്ഭവം ।
വ്രജമനാമയവിശ്വജനം വിഭുഃ
കൃതയുഗാസ്പദകൽപമകൽപയത് ॥**3.62** ॥ 259

അജനി ഗോപഗൃഹേഷു മനോരമൈഃ
അമിതകാന്തിഭിരപ്സരസാം ഗണൈഃ ।
യദനുഭൂതിരസേന സമേഷ്യതഃ
ശരണയാദവശൈശവയൗവനേ ॥**3.63** ॥ 260

സുരമഹീസുരതോഷണമാദരാത്
നവമുപാദിത നന്ദ ഉദാരധീഃ ।
തരലഗോപഗണാഗമസങ്കുലം
തനയജൻമമഹോത്സവമദ്ഭുതം ॥**3.64** ॥ 261

അധിചകാര വദാൻയമണേഃ ശ്രിയം
വ്യധിത കൽപതരോരനുകൽപതാം ।

അജനയച്ച സുതപ്രസവോത്സവേ
മഹതി മേഘവികത്ഥനമോഘതാം ॥**3.65**॥ 262

നിധിമനന്തമിവ സ്വയമുത്ഥിതം
നിരവധിം നിജഭാഗമിവോദിതം ।
വ്രജഭുവഃ പ്രതിലഭ്യ രമാപതിം
ജഹസുരൈന്ദ്രമസാരതരം പദം ॥**3.66**॥ 263

പുത്രം പ്രസൂയ തപസാ പുരുഷം പുരാണം
കാലം ചിരം വിധിവശാത് കൃതവിപ്രകർഷൗ ।
ശങ്കാകലങ്കിതധിയാവപി ദമ്പതീ തൗ
തദ്വൈഭവസ്മരണശാന്തരുജാവഭൂതാം ॥**3.67**॥ 264

നന്ദസദ്മനി നവേന്ദുസന്നിഭൗ
വാസമേത്യ വസുദേവനന്ദനൗ ।
വൃദ്ധിമാപതുരനേഹസാ സ്വയം
സ്വാദുഭോഗജനനീം സുപർവണാം ॥**3.68**॥ 265

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ തൃതീയഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ചതുർഥഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

മനീഷിതം കൈതവമാനുഷസ്യ
ശ്രുത്വാ ഭയക്രോധപരിപ്ലുതാത്മാ ।
കംസശ്ചിരം പ്രാഗ്ഭവകാലനേമിഃ
ചിന്താർണവേ മഗ്ന ഇവാവതസ്ഥേ ॥ **4.1** ॥ 266

സ ദുർദമാനാസുരസത്ത്വഭേദാൻ
നേതാ സമാഹൂയ നൃശംസചേതാഃ ।
പ്രസ്ഥാപയാമാസ പരൈരധൃഷ്യം
നന്ദാസ്പദം നാഥവിഹാരഗുപ്തം ॥ **4.2** ॥ 267

കദാചിദന്തർഹിതപൂതനാത്മാ
കംസപ്രയുക്താ കില കാപി മായാ ।
നിദ്രാപരാധീനജനേ നിശീഥേ
വ്രജം യശോദാകൃതിരാവിവേശ ॥ **4.3** ॥ 268

സ്തൻയേന കൃഷ്ണഃ സഹ പൂതനായാഃ
പ്രാണാൻ പപൗ ലുപ്തപുനർഭവായാഃ ।
യദദ്ഭുതം ഭാവയതാം ജനാനാം
സ്തനന്ധയത്വം ന പുനർബഭൂവ ॥ **4.4** ॥ 269

നിശമ്യ തസ്യാഃ പരുഷം നിനാദം
രുക്ഷം യശോദാ രുദിതം ച സൂനോഃ ।

സസംഭ്രമാവേഗമുപേത്യ ഭീതാ
തമഗ്രഹീദ് ദുർഗ്രഹമാഗമാനാം ॥ **4.5** ॥ 270

നന്ദശ്ച തീവ്രേണ ഭയേന സദ്യഃ
സമേത്യ പശ്യന്നനഘം കുമാരം ।
തേനൈവ തസ്യ ത്രിജഗന്നിയന്തുഃ
പ്രായുങ്ക്ത രക്ഷാം പരമാർഥവേദീ ॥ **4.6** ॥ 271

ഗോപാശ്ച സംഭൂയ ഗുഹോപമാക്ഷീം
സ്വഘോഷനിർഹ്രാദിതവിശ്വഘോഷാം ।
ഗതാസുമൈക്ഷന്ത നിശാചരീം താം
ഭീമാകൃതിം ദൈമരഥീമിവാൻയാം ॥ **4.7** ॥ 272

പരശ്വധൈസ്തത്ക്ഷണശാതിതൈസ്താം
വിച്ഛിദ്യ വിന്ധ്യാചലസാനുകൽപാം ।
അനഃപ്രവൃത്യാ ബഹിരാശു നിൻയുഃ
ക്രവ്യാദ്ബലിം പ്രാജ്യമിവ ക്ഷിപന്തഃ ॥ **4.8** ॥ 273

ഗ്രഹാദിദോഷാൻ അപഹന്തുകാമാ
ഗോപ്തുഃ സതാം ഗോപതയഃ സമേതാഃ ।
സുവർണസൂത്രഗ്രഥിതാഭിരാമാം
പഞ്ചായുധീമാഭരണം ബബന്ധുഃ ॥ **4.9** ॥ 274

രമ്യാണി രത്നാനി രഥാംഗപാണേഃ
ആകൽപതാം നൂനമവാപ്നുവന്തി ।
തദംഗസംസ്പർശരസാത് പ്രകാമം
രോമാഞ്ചിതാൻയംശുഗണൈരഭൂവൻ ॥ **4.10** ॥ 275

സ ശായിതഃ ക്ഷേമവിദാ ജനൻയാ
പർയങ്കികായാം പ്രരുദൻ കുമാരഃ ।

ചിക്ഷേപ തുംഗം ശകടം പദാഭ്യാം
ഗാഢാഭിഘാതേന ഗിരീന്ദ്രസാരം ॥ **4.11** ॥ 276

വിദാരിതസ്തസ്യ പദാഗ്രയോഗാത്
വികീർയമാണോ ബഹുധാ പൃഥിവ്യാം ।
ശബ്ദായമാനഃ ശകടാഖ്യദൈത്യഃ
സങ്ക്ഷോഭയാമാസ ജഗന്ത്യഭീക്ഷ്ണം ॥ **4.12** ॥ 277

യദൃച്ഛയോത്ക്ഷിപ്തപദേ കുമാരേ
ശൈലോപലക്ഷ്യേ ശകടേ നിരസ്തേ ।
സരോജഗർഭോപമസൗകുമാർയം
പസ്പർശ തത്പാദതലം യശോദാ ॥ **4.13** ॥ 278

അഥാംഗണേ ജാനുപദാഗ്രഹസ്തൈഃ
ചക്രായുധേ ചങ്ക്രമണപ്രവൃത്തേ ।
പ്രായോ ധരിത്രീ പരിഷസ്വജേ തം
സാപത്രപാ സാന്ദ്രരജശ്ഛലേന ॥ **4.14** ॥ 279

നിർവ്യാജമന്ദസ്മിതദർശനീയം
നീരാജിതം കുണ്ഡലരത്നഭാസാ ।
നന്ദസ്തദാനീം ന ജഗാമ തൃപ്തിം
മുഗ്ധാക്ഷരം പ്രേക്ഷ്യ മുഖം തദീയം ॥ **4.15** ॥ 280

വിശ്വാനി വിശ്വാധികശക്തിരേകോ
നാമാനി രൂപാണി ച നിർമിമാണഃ ।
നാമൈകദേശഗ്രഹണേഽപി മാതുഃ
ബഭൂവ കൃഷ്ണോ ബഹുമാനപാത്രം ॥ **4.16** ॥ 281

തരംഗിതാനുശ്രവഗന്ധമാദൗ
തസ്യാദ്ഭുതം സൽലപിതം സഖീഭിഃ ।

വർണസ്വരാദിവ്യവസായഭൂമ്നാ
ശിക്ഷാവിദാം ശിക്ഷണമഗ്ര്യമാസീത് ॥ **4.17** ॥ 282

തമീഷദുത്ഥായ നിലീനമാരാത്
സമ്പ്രേക്ഷ്യദന്താങ്കുരചാരുഹാസം ।
സനാതനീം ദൃഷ്ടിമനന്യദൃഷ്ടിഃ
സാനന്ദമാലോകത നന്ദപത്നീ ॥ **4.18** ॥ 283

പദൈസ്ത്രിഭിഃ ക്രാന്തജഗത്ത്രയം തം
ഭവ്യാശയാ ഭാവിതബാലഭാവം ।
കരേണ സംഗൃഹ്യ കരാംബുജാഗ്രം
സഞ്ചാരയാമാസ ശനൈർയശോദാ ॥ **4.19** ॥ 284

സ്ഖലദ്ഗതിം ദ്വിത്രപദപ്രചാരാത്
ജാനുക്രമേ ജാതരുചിം കുമാരം ।
ഭുഗ്നേ സമാവേശ്യ വലഗ്നഭാഗേ
സ്തന്യം മുദാ പായയതേ സ്മ ധന്യാ ॥ **4.20** ॥ 285

ക്രമേണ ഭൂയോഽപി വിഹാരകാങ്ക്ഷീ
നന്ദസ്യ ദാരൈരഭിനന്ദ്യമാനഃ ।
നിത്യാനുഭൂതം നിഗമാന്തഭൃംഗൈഃ
നിജം പദാബ്ജം നിദധേ പൃഥിവ്യാം ॥ **4.21** ॥ 286

സ സഞ്ചരൻ സാധുജനപ്രതീപൈഃ
മാ ഭുജ്യതാം സേയമിതീവ മത്വാ ।
ചക്രാദിഭിഃ പാദസരോജചിഹ്നൈഃ
ആമുദ്രയാമാസ മഹീമനന്യൈഃ ॥ **4.22** ॥ 287

ആലംബ്യ മാതുഃ കരപല്ലവാഗ്രം
ശനൈഃ ശനൈഃ സഞ്ചരതോ മുരാരേഃ ।

ബഭാര ചിത്രാമിവ പത്രരേഖാം
ധന്യാ പദന്യാസമയീം ധരിത്രീ ॥ **4.23** ॥ 288

അകർമനിഷ്ഠോ ഭുവനാന്യജസ്രം
സങ്കൽപലേശേന നിയമ്യ ദീവ്യൻ ।
പ്രചാരിതഃ പ്രസ്തുതയാ ജനന്യാ
പദേ പദേ വിശ്രമമാചകാങ്ക്ഷ ॥ **4.24** ॥ 289

സുരപ്രസൂനൈഃ സുരഭീകൃതാനാം
ആരോഹണാന്യംഗണവേദികാനാം ।
തമാരുരുക്ഷും തരലാംഘ്രിപദ്മം
ധാതാരമാരോഹയദാശു ധാത്രീ ॥ **4.25** ॥ 290

തലേഷു തസ്യാംഗണപാദപാനാം
താലാനുകൂലേഷു ഗതാഗതേഷു ।
വ്രജസ്ഥിതാഃ സ്വർഗസദാമശൃണ്വൻ
ദൂരോദിതാൻ ദുന്ദുഭിതൂര്യനാദാൻ ॥ **4.26** ॥ 291

യ ഏഷ ലോകത്രയസൂത്രധാരഃ
പര്യായപാത്രാണി ചരാചരാണി ।
ആനർതയത്യദ്ഭുതചേഷ്ടിതോഽസൗ
നനർത ഖേലം നവനീതകാങ്ക്ഷീ ॥ **4.27** ॥ 292

ഗൃഹേഷു ദധ്നോ മഥനപ്രവൃത്തൗ
പൃഷത്കണൈരുത്പതിതൈഃ പ്രകീർണഃ ।
നിദർശയാമാസ നിജാമവസ്ഥാം
പ്രാചീം സുധാശീകരയോഗചിത്രാം ॥ **4.28** ॥ 293

ത്രസ്യൻ മുകുന്ദോ നവനീതചൗര്യാത്
നിർഭുഗ്നഗാത്രോ നിഭൃതം ശയാനഃ ।

നിജാനി നിഃശബ്ദദശാം യയാചേ
ബദ്ധ്വാഞ്ജലിം ബാലവിഭൂഷണാനി ॥ **4.29** ॥ 294

ആരണ്യകാനാം പ്രഭവഃ ഫലാനാം
അരണ്യജാതാനി ഫലാന്യഭീപ്സൻ ।
വിസ്രംസിധാന്യാഞ്ജലിനാ കരേണ
വ്യാധാത്മജാം വിശ്വപതിഃ സിഷേവേ ॥ **4.30** ॥ 295

സുജാതരേഖാത്മകശംഖചക്രം
താമ്രോദരം തസ്യ കരാരവിന്ദം ।
വിലോകയന്ത്യാഃ ഫലവിക്രയിണ്യാ
വിക്രേതുമാത്മാനമഭൂദ്വിമർശഃ ॥ **4.31** ॥ 296

അപൂരയത് സ്വാദുഫലാർപണേന
ക്രീഡാശിശോർഹസ്തപുടം കിരാതീ ।
രത്നൈസ്തദാ കൗസ്തുഭനിർവിശേഷൈഃ
ആപൂരിതം തത് ഫലഭാണ്ഡമാസീത് ॥ **4.32** ॥ 297

മുഹുഃ പ്രവൃത്തം നവനീതചൗർയേ
വത്സാൻ വിമുഞ്ചന്തമദോഹകാലേ ।
ഉലൂഖലേ കുത്രചിദാത്തപുണ്യേ
ബന്ധും സതാം ബന്ധുമിയേഷ മാതാ ॥ **4.33** ॥ 298

ആനീതമഗ്രേ നിജബന്ധനാർഥം
ദാമാഖിലം സംഹിതമപ്യപൂർണം ।
നിരീക്ഷ്യ നിർവിണ്ണധിയോ ജനന്യാഃ
സങ്കോചശക്ത്യാ സ ബഭൂവ ബന്ധ്യഃ ॥ **4.34** ॥ 299

ബദ്ധം തഥാ ഭാവയതാം മുകുന്ദം
അയത്നവിച്ഛേദിനി കർമബന്ധേ ।

തപസ്വിനീ തത്ക്രതുനീതിരാദ്യാ
സവ്രീഡമാരൺയകഥാസു തസ്ഥൗ ॥**4.35**॥ 300

ഉലൂഖലേ പ്രഗ്രഥിതേന ദാമ്നാ
നിബദ്ധമാസ്രാവിലലോലനേത്രം।
സഹാസമൈക്ഷന്ത ജനാഃ സമന്താത്
ആലാനിതം നാഗമിവാനഭിജ്ഞാഃ ॥**4.36**॥ 301

അനാദരാകൃഷ്ടമുലൂഖലം തത്
യാവർജുനൗ ശൈലനിഭൗ ബഭഞ്ജ।
ബഭൂവതുർബ്രഹ്മസുതസ്യ ശാപാത്
മുക്തൗ മുനേർയക്ഷവരൗ തദാ തൗ ॥**4.37**॥ 302

ശാപാവധിം ബ്രഹ്മസുതേന ദത്തം
സമ്പ്രാപ്യ തൗ ശൗരിസമാഗമേന।
ദേഹേന ദിവ്യേന വിദീപ്യമാനൗ
സ്തുത്വാ ഹരിം ധാമ സമീയതുഃ സ്വം ॥**4.38**॥ 303

അദൃഷ്ടപൂർവം ഭുവി പൂതനാദേഃ
ഉദന്തമുത്പാതമുദീക്ഷമാണാഃ।
സമേത്യ ഗോപാഃ സഹ മാധവേന
ബൃന്ദാവനം സത്വരമഭ്യഗച്ഛൻ ॥**4.39**॥ 304

യേനൗഷധീനാമധിപം പുരസ്താത്
ആഹ്ലാദഹേതും ജഗതാമകാർഷീത്।
തേനൈവ ദധ്യൗ മനസാ വനം തത്
കൃഷ്ണോ ഗവാം ക്ഷേമസമൃദ്ധിമിച്ഛൻ ॥**4.40**॥ 305

അനുഗ്രഹാബ്ധേരിവ വീചിഭേദൈഃ
ആപ്യായയാമാസ ശുഭൈരപാംഗൈഃ।

വനം പൃഥിവ്യാ ഇവ യൗവനം തത്
ഗോപ്താ സതാം ഗോധനവംശചന്ദ്രഃ ॥ **4.41** ॥ 306

ആസീന്നിഷേവ്യാ പൃഥിവീ പശൂനാം
പുന്ധ്രേക്ഷുരമ്യാണി തൃണാൻയഭൂവൻ ।
തസ്മിന്നരൺയേ തരുഭിഃ പ്രപേദേ
കൽപദ്രുമാണാമനുകൽപഭാവഃ ॥ **4.42** ॥ 307

അദൃഷ്ടപൂർവൈരധികാം വിശേഷൈഃ
ആലക്ഷ്യ വൻയാമമരേന്ദ്രമാൻയാം ।
നന്ദോപനന്ദപ്രമുഖൈർനനന്ദേ
നാകാധിരൂഢൈരിവ നാഥഭൂമ്നാ ॥ **4.43** ॥ 308

ദൈത്യൈസ്തൃണാവർതമുഖൈരയത്നാത്
മുഹുർനിരസ്തൈർമുദിതോ മുകുന്ദഃ ।
അഭുങ്ക്ത രാമേണ സഹാദ്ഭുതം തത്
പുൺയം വനം പുൺയജനേന്ദ്രമാൻയം ॥ **4.44** ॥ 309

സപക്ഷകൈലാസനിഭസ്യ ഗോപാഃ
ബകസ്യ പക്ഷാൻ അഭിതോ ബബന്ധുഃ ।
വനേ തദൻയാനപി ഘോരവൃത്തീൻ
ക്ഷേപ്തും പ്രവൃത്താ ഇവ കേതുമാലാഃ ॥ **4.45** ॥ 310

പുരസ്കൃതം മംഗലഗീതവാദ്യൈഃ
പുംസഃ പ്രസത്യൈ ജഗതാം പ്രസൂതേഃ ।
കയാപി തത്ര സ്പൃഹയാലുവതിഷ്ഠൻ
കൻയാവ്രതം കിഞ്ചന ഗോപകൻയാഃ ॥ **4.46** ॥ 311

നിശാത്യയസ്നാനസമുദ്യതാനാം
നിക്ഷിപ്തമാഭീരകിശോരികാണാം ।

കൂലാദുപാദായ ദുകൂലജാലം
കുന്ദാധിരൂഢോ മുമുദേ മുകുന്ദഃ ॥ **4.47** ॥ 312

സ ചൈകഹസ്തപ്രണതിം വിധൂന്വൻ
ക്ഷൗമാർഥിനീനാം ഹരിരംഗനാനാം ।
അൻയോൻയഹസ്താർപണസമ്പ്രവൃത്തം
ആസാം ജഹാസാഞ്ജലിമപ്യപൂർവം ॥ **4.48** ॥ 313

സ ചാഗ്രിമചണ്ഡാതകമാത്രഭാജാം
ക്ഷൗമാർഥിനീനാം സ്വയമർഥ്യമാനൈഃ ।
അനൻയഹസ്താർപണസമ്പ്രവൃത്തൈഃ
താസാം ജഹാസാഞ്ജലിഭിസ്തദീയൈഃ ॥ **4.49** ॥ 314

പ്രസുപ്തമുദ്ബോധയതാ പരത്വം
വീരശ്രിയോ വിഭ്രമമണ്ഡനേന ।
നീലാദിനിർവേശനിധാനധാത്രാ
നാഥോ ബഭാസേ നവയൗവനേന ॥ **4.50** ॥ 315

വിഹാരപർവക്രമചാരു ശൗരേഃ
കൽയം വയഃ കാമഗൃഹീതിയോഗ്യം ।
മനോഭിരാസ്വാദ്യതമം പ്രപേദേ
മാധുർയമിക്ഷോരിവ മധ്യഭാഗഃ ॥ **4.51** ॥ 316

സമാശ്രിതാം വിഭ്രമസൈൻയഭേദൈഃ
കാന്ത്യാ സ്വയാ കൽപിതചാരുവപ്രാം ।
വ്രജസ്ത്രിയഃ കൃഷ്ണമയീം വ്യജാനൻ
ക്രീഡാർഗലാം ക്ഷേമപുരീമപൂർവാം ॥ **4.52** ॥ 317

വംശസ്വനോ വത്സവിഹാരപാംസുഃ
സന്ധ്യാഗമസ്തസ്യ ച വൻയവേഷഃ ।

ആയാതി കൃഷ്ണേ വ്രജസുന്ദരീണാം
ആസീച്ചതുസ്സ്കന്ധമനംഗസൈന്യം ॥ **4.53** ॥ 318

അനുശ്രവാണാമവതംസഭൂതം
ബർഹാവതംസേന വിഭൂഷയന്തീ ।
അദിവ്യയാ ചർമദൃശൈവ ഗോപീ
സമാധിഭാജാമഭജത് സമാധിം ॥ **4.54** ॥ 319

കലാപിനാം കൽപിതമാൽയഭാവൈഃ
പത്രൈസ്തദാ പത്രലദേഹകാന്തിം ।
അവാപ്യ സഞ്ചാരിതമാലമാദ്യം
ഛായാത്മതാം പ്രാപുരിവാസ്യ ഗാവഃ ॥ **4.55** ॥ 320

വിതൻവതാ മാൻമഥമിന്ദ്രജാലം
പിംഛേന താപിംഛനിഭോ ബഭാസേ ।
അനേകരത്നപ്രഭവേന ധാമ്നാ
ശാരാത്മനാ ശൈല ഇവേന്ദ്രനീലഃ ॥ **4.56** ॥ 321

മുഹുഃ സ്പൃശന്തീ മുമുദേ യശോദാ
മുഗ്ധാംഗനാമോഹനവാംശികേന ।
മനീഷിണാം മാംഗലികേന യൂനാ
മൗലൗ ധൃതാം മണ്ഡനബർഹമാലാം ॥ **4.57** ॥ 322

കൃതാസ്പദാ കൃഷ്ണഭുജാന്തരാലേ
പ്രാലംബബർഹാവലിരാബഭാസേ ।
വിശുദ്ധഹേമദ്യുതിരബ്ജികൻയാ
ശ്യാമായമാനേവ തദംഗകാന്ത്യാ ॥ **4.58** ॥ 323

സാചീകൃതാനി പ്രണയത്രപാഭ്യാം
വ്യാവൃത്തരാജീവനിഭാനി ശൗരിഃ ।

സഭ്രൂവിലാസാനി ദദർശ താസാം
വക്ത്രാണി വാചാലവിലോചനാനി ॥**4.59** ॥ 324

നിരങ്കുശസ്നേഹരസാനുവിദ്ധാൻ
നിഷ്പന്ദമന്ദാലസനിർനിമേഷാൻ ।
വംശേന കൃഷ്ണഃ പ്രതിസംബഭാഷേ
വാർതാഹരാൻ വാമദൃശാം കടാക്ഷാൻ ॥**4.60** ॥ 325

അശിക്ഷിതം തുംബുരുനാരദാദ്യൈഃ
ആഭീരനാട്യം നവമാസ്ഥിതേന ।
ജഗേ സലീലം ജഗദേകധാത്മാ
രാഗാബ്ധിനാ രഞ്ജയതേവ വിശ്വം ॥**4.61** ॥ 326

അപത്രപാസൈകതമാശ്രിതാനാം
രാഗോദധൗ കൃഷ്ണമുഖേന്ദുനുന്നേ ।
ഹസ്താവലംബോ ന ബഭൂവ താസാം
ഉത്പക്ഷ്മണാമുത്കലികാപ്ലുതാനാം ॥**4.62** ॥ 327

അയന്ത്രിതസ്വൈരഗതിഃ സ താസാം
സംഭാവിതാനാം കരപുഷ്കരേണ ।
പ്രസ്വിന്നഗണ്ഡഃ പ്രണയീ ചകാശേ
മധ്യേ വശാനാമിവ വാരണേന്ദ്രഃ ॥**4.63** ॥ 328

വിമോഹനേ വൽലവഗേഹിനീനാം
ന ബ്രഹ്മചര്യം ബിഭിദേ തദീയം ।
സമ്പത്സ്യതേ ബാലകജീവനം തത്
സത്യേന യേനൈവ സതാം സമക്ഷം ॥**4.64** ॥ 329

സ്വസംഭവം കൃഷ്ണമവേക്ഷമാണഃ
ബന്ധുപ്രസൂതം ച ബലം വ്രജേശഃ ।

നിസർഗമൈത്ര്യാ നിയതൈകഭാവൗ
ൻയയുങ്ക്ത തൗ വത്സകുലാനി ഗോപ്തും ॥ **4.65** ॥ 330

അനൻയതന്ത്രഃ സ്വയമേവ ദേവാൻ
പദ്മാസനാദീൻ പ്രജനയ്യ രക്ഷൻ ।
സ രക്ഷകഃ സീരഭൃതാ സഹാഽസീത്
നേതാ ഗവാം നന്ദനിയോഗവർതീ ॥ **4.66** ॥ 331

കഥം വ്രജേച്ഛർകരിലാൻ പ്രദേശാൻ
പദ്ഭ്യാമസൗ പൽലവകോമലാഭ്യാം ।
ഇതി സ്മുതസ്മൻയരസാ യശോദാ
ചിന്താർണവേ ന പ്ലവമൻവവിന്ദത് ॥ **4.67** ॥ 332

വിഹാരവിത്രാസിതദുഷ്ടസത്ത്വൗ
മൃഗേന്ദ്രപോതാവിവ ധീരചേഷ്ടൗ ।
ബഭൂവതുഃ ശാശ്വതികേന ഭൂമ്നാ
ബാലൗ യുവാനാവിവ തൗ ബലാഢ്യൗ ॥ **4.68** ॥ 333

സിന്ദൂരിതൗ വത്സപരാഗജാലൈഃ
സിതാസിതൗ ബാലഗജാവിവ ദ്വൗ ।
ഉദാരലീലാവുപലക്ഷ്യ ഗോപ്യഃ
സർവാസ്തദാഽനൻയവശാ ബഭൂവുഃ ॥ **4.69** ॥ 334

ഗോപായമാനേ പുരുഷേ പരസ്മിൻ
ഗോരൂപതാം വേദഗിരോ ഭജന്ത്യഃ ।
ഭവ്യൈരസേവന്ത പദം തദീയം
സ്തോഭപ്രതിച്ഛന്ദനിഭൈഃ സ്വശബ്ദൈഃ ॥ **4.70** ॥ 335

അബാലിശോ ബാലിശവത്പ്രജാനാം
പ്രഖ്യാപയന്നാത്മനി പാരതന്തർയം ।

ൻയദർശയത് വിശ്വപതിഃ പശൂനാം
ബന്ധേ ച മോക്ഷേ ച നിജം പ്രഭുത്വം ॥ **4.71** ॥ 336

ആത്മോപമർദ്യേപ്യനുമോദമാനാത്
ആത്മാധികം പാലയതശ്ച വത്സാൻ ।
ഗാവസ്തദാനീമനഘാമവിന്ദൻ
വാത്സൽയശിക്ഷാമിവ വാസുദേവാത് ॥ **4.72** ॥ 337

യോ്സാവനന്തപ്രമുഖൈരനന്തൈഃ
നിർവിശ്യതേ നിത്യമനന്തഭൂമാ ।
വൈമാനികാനാം പ്രഥമഃ സ ദേവഃ
വത്സൈരലേലിഹ്യത വത്സലാത്മാ ॥ **4.73** ॥ 338

മഹീയസാ മണ്ഡിതപാണിപദ്മം
ദധ്യന്നസാരേണ മധുപ്ലുതേന ।
ദൃഷ്ട്വാ നനന്ദുഃ ക്ഷുധയാ്ൻവിതാസ്തം
വത്സാനുചർയാസു വയസ്യഗോപാഃ ॥ **4.74** ॥ 339

സ്വാദൂനി വൻയാനി ഫലാനി തൈസ്തൈഃ
സ്നിഗ്ധൈരുപാനീയ നിദർശിതാനി ।
രാമായ പൂർവം പ്രതിപാദ്യ ശേഷൈഃ
സ പിപ്രിയേ സാദരഭുജ്യമാനൈഃ ॥ **4.75** ॥ 340

താഭ്യാം തദാ നന്ദനിദേശിതാഭ്യാം
രക്ഷാവതീം രാമജനാർദനാഭ്യാം ।
വിശേഷഭോഗ്യാമഭജത് വിഭൂതിം
ബൃന്ദാവനം വ്യാപൃതധേനുബൃന്ദം ॥ **4.76** ॥ 341

അഗാധകാസാരമഹീനശഷ്പം
അതീക്ഷ്ണസൂർയം തദചണ്ഡവാതം ।

പ്രച്ഛായനിദ്രായിത ധേനുവത്സം
പ്രൗഢേ നിദാഘേഽപി ബഭൂവ ഭോഗ്യം ॥ **4.77** ॥ 342

ന വ്യാധിപീഡാ ന ച ദൈത്യശങ്കാ
നാസീത് ഗവാം വ്യാഘ്രഭയം ച തസ്മിൻ ।
സ്വബാഹുകൽപേന ബലേന സാർധം
നാരായണേ രക്ഷതി നന്ദലക്ഷ്മീം ॥ **4.78** ॥ 343

നിരീതയസ്തേ നിരപായവാംഛാഃ
നിഃശ്രേയസാദപ്യധികപ്രമോദാഃ ।
പ്രപേദിരേഽപൂർവയുഗാനുഭൂതിം
ഗോപാസ്തദാ ഗോപ്തരി വാസുദേവേ ॥ **4.79** ॥ 344

വത്സാനുചർയാചതുരസ്യ കാലേ
വംശസ്വനൈഃ കർണസുധാം വിധാതുഃ ।
ഗതാഗതപ്രാണദശാമവിന്ദൻ
ഗോപീജനാസ്തസ്യ ഗതാഗതേഷു ॥ **4.80** ॥ 345

ആഘ്രാതവർത്മാനമരൺയഭാഗേ -
ഷ്വാരൺയകൈരാശ്രിതധേനുഭാവൈഃ ।
കേനാപി തസ്യാപഹൃതം കിരീടം
പ്രത്യാഹരൻ പ്രൈക്ഷത പത്രിനാഥഃ ॥ **4.81** ॥ 346

ദേവസ്യ ദുഗ്ധോദശയസ്യ ദൈത്യാത്
വൈരോചനാദ്ധ്യാലഭുജോപനീതഃ ।
കൃഷ്ണസ്യ മൗലൗ കൃതബർഹചൂഡേ
ൻയസ്തഃ കിരീടോ നിബിഡീബഭൂവ ॥ **4.82** ॥ 347

സമാഹിതൈരഗ്നിഷു യായജൂകൈഃ
ആധീയമാനാനി ഹവീംഷി ഭോക്തുാ ।

ഭക്ഷൈകലഭ്യോ ഭഗവാൻ കദാചിത്
പത്നീഭിരാനീതമഭുങ്ക്ത ഭോജ്യം ॥ **4.83** ॥ 348

കരാംബുജസ്പർശനിമീലിതാക്ഷാൻ
ആമർശനൈരാകലിതാർധനിദ്രാൻ ।
വത്സാനനൻയാഭിമുഖാൻ സ മേനേ
പ്രഹ്വാകൃതീൻ ഭക്തിഭരാവനമ്രാൻ ॥ **4.84** ॥ 349

രോമന്ഥഫേനാഞ്ചിതസൃക്വിഭാഗൈഃ
അസ്പന്ദനൈരർധനിമീലിതാക്ഷൈഃ ।
അനാദൃതസ്തൻയരസൈർമുകുന്ദഃ
കണ്ഡൂയിതൈർനിർവൃതിമാപ വത്സൈഃ ॥ **4.85** ॥ 350

സിഷേവിരേ ശാദ്വലിതാൻ പ്രദേശാൻ
കൃഷ്ണസ്യ ധാമ്നാ മണിമേചകേന ।
വസുന്ധരായാമപി കേവലായാം
വ്യാപാരയന്തോ വദനാനി വത്സാഃ ॥ **4.86** ॥ 351

നവപ്രസൂതാഃ സ തദാ വനാന്തേ
പയസ്വിനീരപ്രതിമാനദോഹാഃ ।
പരിഭ്രമശ്രാന്തപദാൻ അദൂരാത്
പ്രത്യാഗതാൻ പായയതേ സ്മ വത്സാൻ ॥ **4.87** ॥ 352

നിവിശ്യ മൂലേഷു വനദ്രുമാണാം
നിദ്രായിതാനാം നിജതർണകാനാം ।
അംഗാനി ഗാഃ സാദരമാലിഹന്തീഃ
അമംസ്ത സംഭാവ്യഗുണാഃ സ്വമാതുഃ ॥ **4.88** ॥ 353

സ നൈചികീഃ പ്രത്യഹമാതപാന്തേ
പ്രത്യുദ്ഗതഘോഷാ ഇവ വത്സനാദൈഃ ।

മധൂനി വംശധ്വനിഭിഃ പ്രയച്ഛൻ
നിനായ ഭൂയോഽപി നിവാസഭൂമിം ॥ **4.89** ॥ 354

സമാവ്രജൻ വിശ്വപതിർവ്രജാന്തം
ഗോഭിഃ സമം ഗോപവിലാസിനീനാം ।
ഉൽലാസഹേതുഃ സ ബഭൂവ ദൂരാത്
ഉദ്യൻ വിവസ്വാനിവ പദ്മിനീനാം ॥ **4.90** ॥ 355

നിവർതയൻ ഗോകുലമാത്തവംശോ
മന്ദായമാനേ ദിവസേ മുകുന്ദഃ ।
പ്രിയാദൃശാം പാരണയാ സ്വകാന്ത്യാ
ബർഹാവൃതം വ്യാതനുതേവ വിശ്വം ॥ **4.91** ॥ 356

ബാലം തരുൺയസ്തരുണം ച ബാലാഃ
തമൻവരജ്യന്ത സമാനഭാവാഃ ।
തദദ്ഭുതം തസ്യ വിലോഭനം വാ
തസ്യൈവ സർവാർഹരസാത്മതാ വാ ॥ **4.92** ॥ 357

അവേദിഷാതാം പൃഥുകൗ പിതൃഭ്യാം
താരുൺയപൂർണൗ തരുണീജനേന ।
വൃദ്ധൗ പുരാവൃത്തവിശേഷവിദ്ഭിഃ
ക്ലപ്തേന്ദ്രജാലാവിവ രാമകൃഷ്ണൗ ॥ **4.93** ॥ 358

അഥാപദാനം മദനസ്യ ദാതും
ആദാതുമാലോകയതാം മനാംസി ।
നവം വയോ നാഥസമം പ്രപേദേ
ഗുണോത്തരം ഗോപകുമാരികാഭിഃ ॥ **4.94** ॥ 359

അനംഗസിന്ധോരമൃതപ്രഥിമ്നാ
രസസ്യ ദിവ്യേന രസായനേന ।

മഹീയസീം പ്രീതിമവാപ താസാം
യോഗീ മഹാൻ യൗവനസംഭവേന ॥ **4.95** ॥ 360

വിജൃംഭമാണസ്തനകുഡ്മലാനാം
വ്യക്തോൻമിഷദ്വിഭ്രമസൗരഭാണാം ।
മധുവ്രതത്വം മധുരാകൃതീനാം
ലേഭേ ലതാനാമിവ വൽലവീനാം ॥ **4.96** ॥ 361

അതിപ്രസംഗാദവധീരയന്ത്യാ
പ്രാചീനയാ സംയമിതോ നിയത്യാ ।
പാഞ്ചാലകൻയാമിവ പഞ്ചഭുക്തൗം
ധർമഃ സതീരാദൃത താദൃശീസ്താഃ ॥ **4.97** ॥ 362

ദിശാഗജാനാമിവ ശാക്വരാണാം
ശൃംഗാഗ്രനിർഭിന്നശിലോച്ചയാനാം ।
സ താദൃശാ ബാഹുബലേന കംഠാൻ
നിപീഡ്യ ലേഭേ പണിതേന നീലാം ॥ **4.98** ॥ 363

കരേണ ദംഭോലികഠോരതുംഗാൻ
ദേഹാൻ പൃഥൂൻ ദാനവദുർവൃഷാണാം ।
വിമൃദ്യ നൂനം വിദധേ മുകുന്ദഃ
പ്രിയാസ്തനസ്പർശവിഹാരയോഗ്യാം ॥ **4.99** ॥ 364

ആത്മീയപർയങ്കഭുജംഗകൽപൗ
അക്ഷേപ്യരക്ഷാപരിഘൗ പൃഥിവ്യാഃ ।
നീലോപധാനീകരണാത് സ മേനേ
ഭൂയിഷ്ഠധൻയൗ ഭുജപാരിജാതൗ ॥ **4.100** ॥ 365

രാഗാദിരോഗപ്രതികാരഭൂതം
രസായനം സർവദശാനുഭാവ്യം ।

ആസീദനുധ്യേയതമം മുനീനാം
ദിവ്യസ്യ പുംസോ ദയിതോപഭോഗഃ ॥ **4.101** ॥ 366

അനുദ്രുതാ നൂനമനംഗബാണൈഃ
സുലോചനാ ലോചനഭാഗധേയം ।
പ്രത്യഗ്രഹീഷുഃ പ്രതിസന്നിവൃത്തം
ത്യക്തേതരൈരക്ഷിഭിരാത്മനാ ച ॥ **4.102** ॥ 367

വ്രജോപകംഠേ വിബുധാനുഭാവ്യോ
ഗോപീജനൈരാത്മഗുണാവദാതൈഃ ।
സമാവൃതോ നന്ദസുതശ്ചകാശേ
താരാഗണൈരിന്ദുരിവാന്തരിക്ഷേ ॥ **4.103** ॥ 368

ഹത്വാ സയൂഥം തൃണരാജഷണ്ഡേ
രാമാച്യുതൗ രാസഭദൈത്യമുഗ്രം ।
അതോഷയേതാം ഭൃശമാത്മഭൃത്യാൻ
സ്വാദ്യൈഃ സുധാപിണ്ഡനിഭൈഃ ഫലൗഘൈഃ ॥ **4.104** ॥ 369

കദാചിദാസാദിതഗോപവേഷഃ
ക്രീഡാകുലേ ഗോപകുമാരബൃന്ദേ ।
സ്കന്ധേന സംഗൃഹ്യ ബലം ബലീയാൻ
ദൈത്യഃ പ്രലംബോ ദിവമുത്പപാത ॥ **4.105** ॥ 370

പപാത ഭൂമൗ സഹസാ സ ദൈത്യഃ
തൻമുഷ്ടിനാ താഡിതശീർണമൗലിഃ ।
മഹേന്ദ്രഹസ്തപ്രഹിതേന പൂർവം
വജ്രേണ നിർഭിന്ന ഇവാചലേന്ദ്രഃ ॥ **4.106** ॥ 371

സ്വവാസസാ ക്ലപ്തകലങ്കലക്ഷ്മീഃ
കാന്ത്യാ ദിശഃ ചന്ദ്രികയേവ ലിമ്പൻ ।

രരാജ രാമോ ദനുജേ നിരസ്തേ
സ്വർഭാനുനാ മുക്ത ഇവോഡുരാജഃ ॥ **4.107** ॥ 372

വിനൈവ രാമേണ വിഭുഃ കദാചിത്
സഞ്ചാരയൻ ധേനുഗണം സവത്സം ।
വനശ്രിയാ ദൂരവിലോഭിതാക്ഷഃ
കഞ്ചിദ്യയൗ കച്ഛമദൃഷ്ടപൂർവം ॥ **4.108** ॥ 373

യദൃച്ഛയാ ചാരിതധേനുചക്രഃ
കൂലാന്തികേ വിശ്വജനാനുകൂലഃ ।
കലിന്ദജാം കാലിയപന്നഗസ്യ
ക്ഷ്വേലോദ്ഗമൈഃ കഞ്ജലിതാം ദദർശ ॥ **4.109** ॥ 374

വിഷാഗ്നിനാ മുർമുരിതപ്രതാനേ
വൈരോചനീതീരവനാവകാശേ ।
അഹീന്ദ്രമാസ്കന്ദിതുമധ്യരുക്ഷത്
കാഷ്ഠാകൃതിം കഞ്ചന നീപവൃക്ഷം ॥ **4.110** ॥ 375

മധുദ്രവൈരുൽബണഹർഷബാഷ്പാ
രോമാഞ്ചിതാ കേസരജാലകേന ।
പത്രാങ്കുരൈശ്ചിത്രതനുശ്ചകാശേ
കൃഷ്ണാശ്രിതാ ശുഷ്കകദംബശാഖാ ॥ **4.111** ॥ 376

നിപത്യ സങ്ക്ഷിപ്തപയോധികൽപേ
മഹാഹ്രദേ മന്ദരപോതരമ്യഃ ।
വിഷവ്യപോഹാദമൃതം വിധാതും
സ്വാദൂദയം ക്ഷോഭയതി സ്മ സിന്ധും ॥ **4.112** ॥ 377

കൃതാഹതിഃ കൃഷ്ണനിപാതവേഗാത്
ആനദ്ധരൂപാ വിതതൈസ്തരംഗൈഃ ।

സർപാപസാരൗഷധിസമ്പ്രയുക്തൈ
ഭേരീവ സാ ഭീമതരം രരാസ ॥ **4.113** ॥ 378

പ്രസക്തകൃഷ്ണദ്യുതിഭിസ്തദീയൈഃ
പൃഷത്കണൈരുത്പതിതൈഃ പ്രതൂർണം ।
അദൃശ്യതാഽദ്യോതിതമന്തരിക്ഷം
പീതാന്ധകാരൈരിവ താരകൗഘൈഃ ॥ **4.114** ॥ 379

ഉദഗ്രസംരംഭമുദീക്ഷ്യ ഭീതാഃ
താർക്ഷ്യധ്വജം താർക്ഷ്യമിവാഽപതന്തം ।
പ്രപേദിരേ സാഗരമാശ്രിതൗഘാഃ
കാകോദരാഃ കാലിയമാത്രശേഷാഃ ॥ **4.115** ॥ 380

അഥാംഭസഃ കാലിയനാഗമുഗ്രം
വ്യാത്താനനം മൃത്യുമിവോജ്ജിഹാനം ।
ഭോഗേന ബദ്ധ്നന്തമപോഹ്യ ശൗരിഃ
പ്രഹ്വീകൃതം തത്ഫണമാരുരോഹ ॥ **4.116** ॥ 381

സദ്യോ മഹാനീലമയീം മുകുന്ദഃ
സപദ്മരാഗാമിവ പാദപീഠീം ।
ക്രാമൻ ഫണാം കാലിയപന്നഗസ്യ
ഗ്രസ്തോദിതോ ഭാനുരിവാബഭാസേ ॥ **4.117** ॥ 382

ഫണാമണീനാം പ്രഭയോപരക്തേ
ഖേലൻ ബഭൗ ചക്രിണി ചക്രപാണിഃ ।
പ്രദോഷസിന്ദൂരിതമംബുവാഹം
പ്രാചേതസോ നാഗ ഇവോപമൃദ്നൻ ॥ **4.118** ॥ 383

പ്രണേമുഷാം പ്രാണഭൃതാമുദീർണം
മനോ വിനേഷ്യൻ വിഷമാക്ഷവക്ത്രം ।

അകൽപയത് പന്നഗമർദനേന
പ്രായേണ യോഗ്യാം പതഗേന്ദ്രവാഹഃ ॥ **4.119** ॥ 384

തദ്ഭോഗബൃന്ദേ യുഗപൻമുകുന്ദഃ
ചാരീവിശേഷേണ സമൈക്ഷി നൃത്യൻ ।
പർയാകുലേ വീചിഗണേ പയോധേഃ
സങ്ക്രാന്തബിംബോ ബഹുധേവ ചന്ദ്രഃ ॥ **4.120** ॥ 385

തദുത്തമാംഗം പരികൽപ്യ രംഗം
തരംഗനിഷ്പന്നമൃദംഗനാദം ।
പ്രശസ്യമാനസ്ത്രിദശൈരകാർഷീത്
അവ്യാഹതാമാരഭടീമനന്തഃ ॥ **4.121** ॥ 386

ഏകേന ഹസ്തേന നിപീഡ്യ വാലം
പാദേന ചൈകേന ഫണാമുദഗ്രാം ।
ഹരിസ്തദാ ഹന്തുമിയേഷ നാഗം
സ ഏവ സംസാരമിവാശ്രിതാനാം ॥ **4.122** ॥ 387

സ പന്നഗീനാം പ്രണിപാതഭാജാം
ദ്രവീഭവൻ ദീനവിലാപഭേദൈഃ ।
പ്രസാദിതഃ പ്രാദിത ഭർതൃഭിക്ഷാം
കിമസ്യ നഃ സ്യാദപദം ദയായാഃ ॥ **4.123** ॥ 388

ലോലാപതച്ചരണലീലാഹതിക്ഷരിത -
ഹാലാഹലേ നിജഫണേ
നൃത്യന്തമപ്രതിഘകൃത്യം തമപ്രതിമ -
മത്യന്തചാരുവപുഷം ।
ദേവാദിഭിഃ സമയസേവാദരത്വരിത -
ഹേവാകഘോഷമുഖരൈഃ

ദൃഷ്ടാവധാനമഥ തുഷ്ടാവ ശൗരിമഹി -
രിഷ്ടാവരോധസഹിതഃ ॥ **4.124** ॥ 389

ഹരിചരണസരോജൻയാസധൻയോത്തമാംഗഃ
ശമിതഗരുഡഭീതിഃ സാനുബന്ധഃ സ നാഗഃ ।
യുഗവിരതിദശായാം യോഗനിദ്രാനുരൂപാം
ശരണമശരണഃ സൻ പ്രാപ ശയ്യാം തദീയാം ॥ **4.125** ॥ 390

വിവിധമുനിഗണോപജീവ്യതീർഥാ
വിഗമിതസർപഗണാ പരേണ പുംസാ ।
അഭജത യമുനാ വിശുദ്ധിമഗ്ര്യാം
ശമിതബഹിർമതസമ്പ്ലവാ ത്രയീവ ॥ **4.126** ॥ 391

അവധൂതഭുജംഗസംഗദോഷാ
ഹരിണാ സൂർയസുതാ പവിത്രിതാ ച ।
അപി തത്പദജൻമനഃ സപത്ന്യാ
ബഹുമന്തവ്യതരാ ഭൃശം ബഭൂവ ॥ **4.127** ॥ 392

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ ചതുർഥഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ പഞ്ചമഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

തതഃ സമാനീതരസാലപാകഃ
സംവീജയൻ പാടലഗന്ധവാഹൈഃ ।
നിരൂഢമൽലീവിഭവോ നിദാഘഃ
സീരായുധം ശൗരിസഖം സിഷേവേ ॥**5.1** ॥ 393

അബിഭ്രതീനാം കുചകുംഭകക്ഷ്യാം
ആലിപ്തകർപൂരഹിമോദകാനാം ।
സ സുഭ്രുവാം ദേഹഗുണേന യൂനാം
ആസീത് വസന്താദപി മാനനീയഃ ॥**5.2** ॥ 394

വിഹാരയൂനാ ഭജതാ സ്വയം തത്
വ്രജാംഗനാവിഭ്രമകിങ്കരത്വം ।
നിതാന്തധന്യാഃ സ്വഗുണൈരഭൂവൻ
നിർവിശ്യമാനാഃ ഋതവഃ ക്രമേണ ॥**5.3** ॥ 395

കൃതാവസേകാ ഇവ കൃഷ്ണഗീതൈഃ
വനദ്രുമാ വർധിതതുംഗശൃംഗാഃ ।
അയത്നലബ്ധാനി ഗവാം ബഭൂവുഃ
സ്ഥായീനി വർഷാതപവാരണാനി ॥**5.4** ॥ 396

ബഭഞ്ജ വാതഃ പ്രബലോ ന വൃക്ഷാൻ
ന തിഗ്മരശ്മിഃ സലിലം തതാപ ।

ദദാഹ വൻയാം ന ച തത്ര ദാവഃ
സംരക്ഷിതാ യത്ര ഗവാം സ ദേവഃ ॥ **5.5** ॥ 397

ഗാവോ മഹിഷ്യശ്ച ഗഭീരനാദാഃ
സഞ്ചാരിതാഃ ശാർംഗഭൃതാ യഥാർഹം ।
കലിന്ദകൻയാമവഗാഹ്യ കാലേ
ഘർമാപദാ സമ്പദമേവ ഭേജുഃ ॥ **5.6** ॥ 398

ഗത്യേപി ഭൂയിഷ്ഠഗുണേ വസന്തേ
ഗോപാഃ സുഖം ചാരിതഗോധനാസ്തേ ।
കലിന്ദജാനൂപസമീപഭാജഃ
കാലം കഠോരാതപമത്യനൈഷുഃ ॥ **5.7** ॥ 399

വിതേനിരേ ജംഗമധാമകൽപൈഃ
അനോഭിരധ്യാസിതചത്വരാണി ।
നിദാഘവർഷാനുഗുണാനി ഗോപാഃ
സ്ഥാനാനി ഗോവത്സഗുണോചിതാനി ॥ **5.8** ॥ 400

അകാലകാൽയേന പരേണ പുംസാ
സാമ്യം ഗതാനാമിവ വൽലവീനാം ।
സുഖായ സർവേ സമയാ ബഭൂവുഃ
സ്വൈഃ സ്വൈരവിച്ഛിന്നഗുണൈർവിശേഷൈഃ ॥ **5.9** ॥ 401

സുധാപ്ലവസ്വൈരസഖീമഭിഖ്യാം
വനാശ്രിതേ വർഷതി കൃഷ്ണമേഘേ ।
മധ്യന്ദിനേപ്യാദദിരേ വിഹാരാൻ
ഗാവഃ പ്രകാമം ഗതഘർമതാപാഃ ॥ **5.10** ॥ 402

താപാപഹന്തുഃ സ്വപദാശ്രിതാനാം
തത്താദൃശാ തസ്യ സമീക്ഷണേന ।

ന തസ്യ ഗോപാധ്യുഷിതസ്യ ജജ്ഞേ
വനസ്യ വാതാതപവഹ്നിപീഡാ ॥ **5.11** ॥ 403

പ്രസാധിതാഃ പാടലപുഷ്പജാലൈഃ
പ്രച്ഛായനിദ്രാശമിതോപതാപാഃ ।
ദിനാവസാനസ്നപനേന ശീതാ
ഗോപ്യഃ പ്രിയൈർനിർവിവിശുഃ നിശീഥാൻ ॥ **5.12** ॥ 404

നിദാഘതൈക്ഷ്ണ്യാദിഹ ദുഷ്ടസത്ത്വാഃ
ക്ഷോഭം ഗവാം കുർയുരതിക്ഷുധാർതാഃ ।
ഇതീക്ഷമാണഃ സഹജേന സാർധം
വ്യധത്ത നാഥോ മൃഗയാവിഹാരം ॥ **5.13** ॥ 405

പ്രസക്തഗംഗായമുനാനുഷക്ത്യാ
ഭാസാ തയോരാഹിതഗാഢമോഹാഃ ।
അയത്നലഭ്യോപഗമാസ്തദാസൻ
വ്യാലാഃ ക്ഷണാദർഭകവേധയോഗ്യാഃ ॥ **5.14** ॥ 406

അനുപ്രയാതൈരിവ ദേവമായാം
അച്ഛേദനീയൈരപി ദിഗ്ഗജാനാം ।
വനം തദന്തർഗതസത്ത്വജാതം
പാശൈരവാരുന്ധത വത്സപാലാഃ ॥ **5.15** ॥ 407

അനന്തലീലോചിതഭൂമികാപ്തൈഃ
ആവേദിതാൻ വേദവനേചരേന്ദ്രൈഃ ।
പഥഃ സമാസ്ഥായ ഗൃഹീതചാപാ
ഗുപ്തസ്ഥിതിം ഗോപസുതാ വിതേനുഃ ॥ **5.16** ॥ 408

ക്ഷണാദനിർധാര്യ നിദാനഭേദം
ദത്താപഹാസൈഃ വനദേവതാഭിഃ ।

മൃഗായിതം തത്ര മൃഗേന്ദ്രമുഖ്യൈഃ
സിംഹായിതം ഗോകുലസാരമേയൈഃ ॥ **5.17** ॥ 409

പരിസ്ഫുരത്കൃത്രിമസത്ത്വജാതൈഃ
പ്രസാരിതൈഃ ശ്യാമപടൈർവനാന്തേ ।
സ്വയം തിരോധായ തദർഹശബ്ദാഃ
ഗോപാ മൃഗാൻ ഗൂഢചരാഃ ചകർഷുഃ ॥ **5.18** ॥ 410

ശതാവരീദാമനിബദ്ധമൂർധ്നഃ
ശാർംഗധ്വനിത്രാസിതസിംഹയൂഥാൻ ।
അനീകനാഥപ്രമുഖാനകാർഷീത്
അഗ്രേസരാൻ വ്യാധതനൂൻ അനന്തഃ ॥ **5.19** ॥ 411

വിമുക്തപാശാ മധുവൈരിഭൃത്യൈഃ
ജിഹ്വാലദുർദർശകരാലവക്ത്രാഃ ।
നിപേതുരന്യോന്യവിമുക്തരോഷാഃ
ശ്വാനോ വരാഹേഷു നിശാതദംഷ്ട്രാഃ ॥ **5.20** ॥ 412

സംഭൂയ ഗോപാഃ പ്രസഭം പ്രയുക്തൈഃ
സത്ത്വാനി വന്യാനി സമഗ്രസത്ത്വാഃ ।
ഗുഹാമുഖാന്ത്രേഡിതതീവ്രഘോഷൈഃ
കോലാഹലൈരാകുലയാംബഭൂവുഃ ॥ **5.21** ॥ 413

അമൃഷ്യതോ മാനുഷസിംഹനാദം
ഗിരീന്ദ്രരോധൈരപി ദുർനിരോധാൻ ।
ബഭഞ്ജ ദൃപ്തോ ബലഭദ്രസിംഹഃ
സിംഹാൻ ദ്വിപേന്ദ്രാനിവ ദുർനിവാരഃ ॥ **5.22** ॥ 414

ഗുഞ്ജാകലാപപ്രതിനദ്ധകേശൈഃ
ആഗുൽഫമാലംബിതപിംഛജാലൈഃ ।

നിഷംഗിഭിശ്ചാരുപൃഷത്കചാപൈഃ
ഗുപ്തോ ബഭൗ ഗോപസുതൈർമുകുന്ദഃ ॥ **5.23** ॥ 415

ആക്രാന്ത്യകമ്പേഷു നഗേഷു ധൈർയം
ശൗര്യക്രമം ശ്വാപദവിക്രമേഷു ।
അശിക്ഷയത് ക്ഷേമവിദാത്മഭൃത്യാൻ
വിഹാരഗോപോ മൃഗയാപദേശാത് ॥ **5.24** ॥ 416

ആദായ ലൂനാനി മുകുന്ദബാണൈഃ
ശൃംഗാണി ശീഘ്രം വനകാസരാണാം ।
ശാർംഗപ്രമാണാനി ശനൈരകാർഷുഃ
തൈരേവ ചാരൂണി ധനൂംഷി ബാലാഃ ॥ **5.25** ॥ 417

മനുഷ്യമാംസസ്പൃഹയാ സരോഷം
ഗുഹാന്തരാദുത്പതിതും പ്രവൃത്താൻ ।
ശിലീമുഖൈഃ കീലിതശൈലകംഠാൻ
കൃഷ്ണസ്തദാ കേസരിണശ്ചകാര ॥ **5.26** ॥ 418

നവാഹൃതൈർനാഥപരിഷ്കൃയാർഹാം
ഗുഞ്ജാസ്രജം ഗോപകുമാരവീരാഃ ।
വിഭിന്നവൻയദ്വിപകുംഭമുക്തൈഃ
മുക്താഫലൈരന്തരയാംബഭൂവുഃ ॥ **5.27** ॥ 419

ശരാഹതാനാം വിപിനേ മൃഗാണാം
ആർദ്രാഹൃതൈശ്ചർമഭിരാത്തഹർഷാഃ ।
അകൽപയന്നാസ്തരണാനി ഗോപാഃ
സംവേശയോഗ്യാനി സഹായിനീനാം ॥ **5.28** ॥ 420

അഭിന്ന പാർശ്വേഷ്വവകാശഭേദാത്
ഭിന്നസ്ഥിതീൻ ഭീതിമപോഹ്യ വത്സാൻ ।

നിരസ്തസിംഹേഷു ഗുഹാഗൃഹേഷു
ൻയവീവിശൻ നാഥനിയോഗഭാജഃ ॥ **5.29** ॥ 421

അയാതയാമൈരചിരപ്രതാപാത്
സുമൃഷ്ടപാകൈരധിശൽയശൃംഗം ।
മാംസൈർമൃഗാണാം മധുനാഽവസിക്തൈഃ
നന്ദസ്യ ഭൃത്യാ വിപിനേ നനന്ദുഃ ॥ **5.30** ॥ 422

നിവേദ്യമാനാൻ വനദേവതാഭിഃ
സംഗൃഹ്യ വൻയാൻ ഉപദാവിശേഷാൻ ।
സമം സുഹൃദ്ഭ്യഃ സഹസാ വിഭേജേ
രാമാനുരോധേന രമാസഹായഃ ॥ **5.31** ॥ 423

ത്രാണം സതാം ദുഷ്കൃതിനാം വിനാശം
തൻവന്നഭീഷ്ടം മൃഗയാച്ഛലേന ।
സ്വച്ഛന്ദചർയാനുഗുണം ഗവാം തത്
ചക്രേ വനം ശാന്തമൃഗാവശേഷം ॥ **5.32** ॥ 424

നിസർഗകാരുൺയതരംഗവൃത്ത്യാ
നിർവൈരതാം നൈഗമഗോപദൃഷ്ട്യാ ।
സമ്പ്രാപിതാഃ പ്രാപുരിവൈകജാത്യം
കേചിത് ഗവാം കേസരിദന്തിമുഖ്യാഃ ॥ **5.33** ॥ 425

വിധൂൻവതാ ധൂലികദംബരേണൂൻ
ധാരാകദംബാങ്കുരകാരണേന ।
നിൻയുഃ ശ്രമം നിർഝരബിന്ദുഭാജാ
നഭസ്വതാ നന്ദസുതാനുയാതാഃ ॥ **5.34** ॥ 426

അമർത്യയക്ഷേശ്വരധാമഭാജോഃ
ആരാമയോരേകമിവാവതാരം ।

പ്രശാന്തഘർമാതിശയം പ്രഭാവാത്
ബൃന്ദാവനം നന്ദസുതോ വിതേനേ ॥**5.35**॥ 427

ദിശം സമാക്രമ്യ കരൈരുദീചീം
ദേവേ രവൗ ദക്ഷിണതഃ പ്രവൃത്തേ।
നിദാഘക്ലപ്ത്യാ നിഗൃഹീതദേഹാം
വൃഷ്ടിം പുനഃ സ്രഷ്ടുമിയേഷ ശൗരിഃ ॥**5.36**॥ 428

അഥാവിരാസീദപസാരയന്തീ
താപം ഗവാം ചണ്ഡകരപ്രസൂതം।
വിചിത്രസസ്യോദയമേചകാംഗീ
മേഘാവിലാ മാധവയോഗവേലാ ॥**5.37**॥ 429

മഹീഭൃതഃ സംഭൃതതീർഥതോയൈഃ
അംഭോധരൈരാചരിതാഭിഷേകാഃ।
പ്രയുക്തവിദ്യുദ്വലയൈഃ പുനസ്തൈഃ
പ്രായേണ നീരാജനമൻവഭൂവൻ ॥**5.38**॥ 430

ധൗതാവദാതൈഃ ക്രകചച്ഛദാനാം
പത്രൈരവിശ്രാന്തഷഡംഘ്രിനാദൈഃ।
വ്യദാരയത് പുഷ്പശരഃ പ്രതൂർണം
മാനഗ്രഹം മാനവതീജനാനാം ॥**5.39**॥ 431

പയോമുചാ സേകവതാം സ്ഥലാനാം
വീരുത്പ്രരോഹാ വിവിധാ ബഭൂവുഃ।
സമീക്ഷിതാനാം മധുസൂദനേന
ശ്രദ്ധാദയാദ്യാ ഇവ സദ്ഗുണൗഘാഃ ॥**5.40**॥ 432

ശിതേന പഞ്ചേഷുശരേണ ഭിന്നാത്
വിയോഗിനീമാനസതോ വികീർണാഃ।

തദേന്ദ്രകോപത്വമിവാധിജഗ്മുഃ
ശോണാഃ ക്ഷിതൗ ശോണിതബിന്ദുഭേദാഃ ॥ **5.41** ॥ 433

മധുദ്രുതേരുൽബണദന്തവീണാ
മേഘാനിലേ മേദുരബിന്ദുജാലേ ।
പ്രഭൂതകമ്പാഃ പ്രഥയാംബഭൂവുഃ
ശീതാലുതാം കണ്ടകിനഃ കദംബാഃ ॥ **5.42** ॥ 434

ശതഹ്രദാശസ്തവിലാസദീപ്താ
ധീരപ്രണാദാ ധൃതചിത്രചാപാ ।
കനദ്ബലാകാ ധ്വജപങ്ക്തിരാസീത്
കാദംബിനീ കാമചമൂരപൂർവാ ॥ **5.43** ॥ 435

മൃദംഗധീരസ്തനിതോ വിഹായാഃ
സൗദാമിനീസംഭൃതചാരുലാസ്യഃ ।
ബഭൗ നവാനാം പ്രഭവോ രസാനാം
രതിപ്രിയസ്യേവ നടസ്യ രംഗഃ ॥ **5.44** ॥ 436

അചിന്തിതോപസ്ഥിതജീവനാനാം
ആസേദുഷാമഭ്യധികാം സമൃദ്ധിം ।
തോയാശയാനാം പരിവാഹജന്യാ
സ്വഗുപ്തിരൻയോപചയപ്രദാഽഭൂത് ॥ **5.45** ॥ 437

ഗുഹാസു ഗോവർധനസംഭവാസു
പ്രകാമവിസ്തീർണസമസ്ഥലീഷു ।
ഗുണാധികോ വിശ്വസൃജാ പ്രവർഷേ
വാസഃ സമാധീയത വൽലവാനാം ॥ **5.46** ॥ 438

ദരീഷു ഗോപ്യഃ പ്രസമീക്ഷ്യ കൃഷ്ണം
ദിശാസു ജീമൂതഗണം മയൂർയഃ ।

അഗ്രേ പതീനാമഭിഗീതിനാദം
വിതേനിരേ ചാരു വിഹാരലാസ്യം ॥**5.47**॥ 439

പയോദലക്ഷ്യപ്രഹിതാഗ്രഹസ്താം
കൃഷ്ണഃ സ്വനേത്രേ ഇവ ചന്ദ്രസൂര്യൗ ।
തിരോദധാനാം പ്രതിരോദ്ധുമൈച്ഛത്
സ്വൈരീ സ്വലീലാമിവ വർഷവേലാം ॥**5.48**॥ 440

അഥാഞ്ജനസ്നിഗ്ധനഭഃ പ്രകാശാഃ
ക്ഷണത്വിഷാം കൽപിതലാസ്യഭംഗാഃ ।
ദിശാമുഖോൽലാസനദൃഷ്ടദാക്ഷ്യാഃ
ദീനാംബുവാഹാ ദിവസാ ബഭൂവുഃ ॥**5.49**॥ 441

അലക്ഷ്യതീവ്രാതപമന്തരിക്ഷം
സിതാസിതൈരംബുധരൈശ്ചകാശേ ।
വിവേകമാസാദയതാമിവാദൗ
ചിത്തം വിതർകൈരനിവർതമാനൈഃ ॥**5.50**॥ 442

വിഹായ സദ്യഃ കുടജാർജുനാദീൻ
വിപ്ലാവിതാൻ കാലവിപർയയേണ ।
പുനർബബന്ധുഃ പ്രണയം ദ്വിരേഫാഃ
കോശോപപന്നേഷു കുശേശയേഷു ॥**5.51**॥ 443

തരംഗ ലോലാംബുജതാലവൃന്താ
ബർഹാതപത്രായിത ഭൃംഗയൂഥാഃ ।
വിധൂതഹംസാവലിചാമരൗഘാഃ
നദ്യഃ സമാതൻവത നാഥസേവാം ॥**5.52**॥ 444

താപാനുബന്ധപ്രശമായ പുംസാം
ശയ്യാർഥിനാ ശാർംഗഭൃതോപഹൂതാ ।

പയോദമാലാവ്യപദേശദൃശ്യാ
പ്രായസ്ഥിരോഽധീയത യോഗനിദ്രാ ॥ **5.53** ॥ 445

ഇതസ്തതഃ പ്രാപ്തശരദ്വിഹാരം
ഗോപീസഖം ദ്രഷ്ടുമതീവ ഹർഷാത് ।
അശോഭി നേത്രൈരിവ ജൃംഭമാണൈഃ
ശീർണൈർധരിത്രീ ശിഖിനാം കലാപൈഃ ॥ **5.54** ॥ 446

ചരാചരേഷ്വാഹിതജീവനാനാം
അനുജ്ഝതാം സത്പഥമംബുദാനാം ।
ശുചിത്വമന്തർബഹിരപ്യയത്നാത്
അഭ്യാഗതൈർഹംസഗണൈഃ ശശംസേ ॥ **5.55** ॥ 447

സംസ്കാരഭേദൈഃ കലമാദികാനാം
ക്രമേണ ലബ്ധോപചയസ്ഥിതീനാം ।
സമുന്നതിഃ സന്നതിഹേതുരാസീത്
ധർമം നിജം സാധയിതും ക്ഷമാണാം ॥ **5.56** ॥ 448

വിഹാരഗോപസ്യ ഗുണാൻ ഗൃണദ്ഭിഃ
ക്ഷീബാശയാ ഗീതപദൈരുദാരൈഃ ।
ചകാസുരാസാദിതഭക്തിഭേദാഃ
സാമോപശാഖാ ഇവ ശാലിഗോപ്യഃ ॥ **5.57** ॥ 449

വികസ്വരേന്ദ്രായുധബർഹദാമ്നഃ
ശ്യാമീകൃതം കൃഷ്ണഘനസ്യ ധാമ്നാ ।
ശരത്പ്രസംഗേഽപി തദാ തദാസീത്
ബൃന്ദാവനം ബദ്ധമയൂരലാസ്യം ॥ **5.58** ॥ 450

സമഗ്രബന്ധൂകരജസ്സമേതം
സ്മേരാതസീമേചകമന്തരിക്ഷം ।

പീതാംബരേണ പ്രഭുണാ തദാനീം
അയത്നസംഭൂതമവാപ സാമ്യം ॥ **5.59** ॥ 451

സമഗ്രസപ്തച്ഛദരേണുകീർണൈഃ
സ്രോതോഭിരുന്നീതമദപ്രവാഹഃ ।
സ്വകാനനേ സ്വൈരജുഷാം ഗജാനാം
ഗോവർധനോ യൂഥപതിർബഭൂവ ॥ **5.60** ॥ 452

അധോമുഖൈശ്ച പ്രതിബിംബരൂപൈഃ
അഭ്യുന്നതൈരാത്മഭിരപ്യശംസൻ ।
ത്രിവിക്രമസ്യ സ്ഥിതമുന്നതം ച
പദദ്വയം പാഥസി രക്തപദ്മാഃ ॥ **5.61** ॥ 453

പങ്കക്ഷയേ പ്രാക്തനവർതനീനാം
വക്രേതരാ വ്യക്തിരഭൂത് പൃഥിവ്യാം ।
ബഹിർമതപ്രത്യയിനാം വ്യപോഹേ
വേദോദിതാനാമിവ സത്ക്രിയാണാം ॥ **5.62** ॥ 454

മദപ്രഭൂതധ്വനയോ മഹോക്ഷാ
രോധോവിഭേദോൽബണതുംഗശൃംഗാഃ ।
ദർപസ്യ ദേഹാ ഇവ യോഗസിദ്ധാഃ
ദന്താവലാൻ അന്തരയാംബഭൂവുഃ ॥ **5.63** ॥ 455

സരോരുഹാം രക്തസിതാസിതാനാം
ശ്രിയാ ബഭൗ ശാരദവാസരശ്രീഃ ।
വിഹാരഭാജാ ഗുണഭേദയോഗാത്
വ്യക്തീകൃതാ വിശ്വസൃജേവ മായാ ॥ **5.64** ॥ 456

ആരക്തകൽഹാരവിലോചനശ്രീഃ
ക്ലാന്താ ഭൃശം ഖേലഗതിഃ സ്ഖലന്തീ ।

ഉന്നാലനാലീകമധൂപഭോഗാത്
മത്തേവ മാർതാണ്ഡസുതാ ബഭാസേ ॥**5.65** ॥ 457

വലഗ്നലഗ്നോർമിവലീവിഭംഗാം
കാലേ യഥാസ്ഥാനഗൃഹീതകാർശ്യാം ।
അരംസ്ത പശ്യന്നനഘോഽനുരൂപാം
ശ്യാമാം സുദൃഷ്ടാമപി സൂർയകന്യാം ॥**5.66** ॥ 458

ശോണാകൃതിം കോകനദൈരുദാരൈഃ
ഇന്ദീവരൈരാകലിതാത്മകാന്തിം ।
സിതാംബുജൈഃ സൂചിതജാഹ്നവീതാം
ഏകാമനേകാമിവ താമഭുങ്ക്ത ॥**5.67** ॥ 459

കുമുദ്വതീം പ്രേക്ഷ്യ കലിന്ദകന്യാം
താരാപരിഷ്കാരവതീം ത്രിയാമാം ।
നഭഃസ്ഥലീം ച സ്ഫുടഹംസമാലാം
നാഥസ്തിധാഭൂതമമന്യതൈകം ॥**5.68** ॥ 460

ബന്ധൂകജാലൈഃ പരിധാനശോഭാം
ഇന്ദീവരൈരപ്രതിമാമഭിഖ്യാം ।
മുഖശ്രിയം താമരസൈർമുരാരേഃ
സംഭൃത്യ ലേഭേ ശരദാനുരൂപ്യം ॥**5.69** ॥ 461

പയോധരാണാം പലിതംകരണ്യാ
ദിവശ്ച താരുണ്യമിവാർപയന്ത്യാ ।
വിചിത്രഭൂത്സാ ശരദാ സ്വശക്തിം
വിഖ്യാപയാമാസ വിഹാരഗോപഃ ॥**5.70** ॥ 462

കുമുദ്വതീകൽപിതഭൃംഗഗീതഃ
സന്ദർശയൻ ദർപണമിന്ദുബിംബം ।

സചാമരശ്ചന്ദ്രികയാ സിഷേവേ
തമീശ്വരം തത്ര ശരത്പ്രദോഷഃ ॥**5.71** ॥ 463

സരോരുഹാം രക്തസിതാസിതാനാം
സ്ഥാനേഷു ഭൃംഗധ്വനിഭിഃ പ്രതേനേ ।
ജിഗീഷതഃ പഞ്ചശരസ്യ വിശ്വം
തൂർണം പ്രവൃത്തൈരിവ തൂർയഘോഷൈഃ ॥**5.72** ॥ 464

നിർമുക്തഭോഗീന്ദ്രനിഭൈഃ പയോഭൈഃ
നഭഃസ്ഥലീ വ്യാപ്തതനുർബഭാസേ ।
അനംഗയോധ്യൈർഹരിനീലഭൂമിഃ
ധൗതപ്രകീർണൈരിവ ചാമരൗഘൈഃ ॥**5.73** ॥ 465

വിഭാവ്യ ബന്ധൂകവിഭാതസന്ധ്യാം
കാലോചിതം കൽപയിതും വിഹാരം ।
ദ്വിജൈരുപാധാവി നിസർഗശുദ്ധൈഃ
അംഗീകൃതാനാവിലതീർഥതോയൈഃ ॥**5.74** ॥ 466

അനിന്ദിതാം ഗ്ലാനിമിവോദ്വഹന്ത്യോ
വിതേനിരേ മന്ദതരാൻ പ്രചാരാൻ ।
വർഷാനിശീഥേ ദയിതേന ഭുക്തൈഃ
ശ്രാന്തിം പ്രയാതാ ഇവ ശൈവലിൻയഃ ॥**5.75** ॥ 467

ശ്രിയാ സമം ഭാവിതപദ്മഭൂമ്നാ
ഘനാഗമാദുൽലസിതഃ പയോധേഃ ।
രരാജ നീലേ രവിരന്തരിക്ഷേ
മണീശ്വരോ മാധവവക്ഷസീവ ॥**5.76** ॥ 468

അവാപ്യ സങ്കോചമതീവ ഭൂയഃ
കാലാഗമാദുൻമിഷതോ നഭസ്ഥഃ ।

വിഭാഗമാപുർവിദിശോ ദിശശ്ച
പ്രജാഃ പ്രസന്നാദിവ വിശ്വധാമ്നഃ ॥ **5.77** ॥ 469

സമുദ്യതസ്നിഗ്ധരുചോ ഘനാബ്ലേഃ
ഉന്നിദ്രതാം പൂർവമുപാജഗാമ ।
രഥാംഗപാണേരിവ സിന്ധുജൻമാ
സരോജിനീ ചാരുസരോജലക്ഷ്യാ ॥ **5.78** ॥ 470

ഉത്സാരയൻ ജീർണശിലിന്ധ്രജാലം
പ്രായോ മദൈഃ പേചകിനാം പ്രസിഞ്ചൻ ।
ചകാര സപ്തച്ഛദരേണുജാലൈഃ
കാലോ മഹീം കാമവിഹാരയോഗ്യാം ॥ **5.79** ॥ 471

കൃതോദയാഃ കൃഷ്ണവലാഹകേന
സ്രോതോവഹാഃ സ്വൈരവിഹാരഭാജഃ ।
ത്രപാമിവ സ്ഥാനഗതിപ്രതീക്ഷ്യാഃ
സ്വാഭാവികീം സ്വച്ഛദശാമവാപുഃ ॥ **5.80** ॥ 472

സുഖാവഗാഹ്യൈഃ സുദൃശാമതുഷ്യത്
സ്വാദോത്തരൈഃ ശൗരിരപേതപങ്കൈഃ ।
പ്രസന്നശീതൈരനഘൈഃ പയോഭിഃ
സ്വഭക്തചിത്തൈരിവ യാമുനീയൈഃ ॥ **5.81** ॥ 473

അനുൽബണൈരൻവഹമൂർമി ഭേദൈഃ
സമ്പന്നരേഖാഃ സരിതാമധോ്ധിഃ ।
ശ്രിയോ ദധുഃ പദ്മവനാവതാരേ
സോപാനതാം സൈകതസന്നിവേശാഃ ॥ **5.82** ॥ 474

പ്രസാദഭാജാ സമയേന ദത്താഃ
ത്രൈലോക്യലക്ഷ്മ്യാസ്തരലസ്വഭാവാഃ ।

പയോധരസ്ഥാനഗതാ വിരേജുഃ
ഹാരാഃ പ്രഭൂതാ ഇവ ഹംസമാലാഃ ॥ **5.83** ॥ 475

ജലാതപത്യാഗസമാഗമാഭ്യാം
പ്രാചീമവക്രാം പ്രകൃതിം ഭജന്ത്യഃ ।
തദൻവയത്യാഗവശാദവാപ്തൈഃ
പങ്കൈരമുച്യന്ത ശനൈഃ പദവ്യഃ ॥ **5.84** ॥ 476

സ്ഥാനേ വിനിദ്രാഃ സ്ഥലപദ്മകോശാഃ
പ്രായോ ഗതിം പാന്ഥജനസ്യ രോദ്ധും ।
അരുന്തുദാൻ ആമുമുചുഃ പരാഗാൻ
ആശ്യാനപങ്കേഷു മഹാപഥേഷു ॥ **5.85** ॥ 477

പതത്രലീലാഹതപുഷ്കരാന്തൈഃ
പദ്മാലയാനൂപുരസൗമ്യനാദൈഃ ।
ശുഭൈരഭാവി സ്വപതസ്ത്രിധാമ്നഃ
പ്രത്യൂഷതൂർയൈരിവ രാജഹംസൈഃ ॥ **5.86** ॥ 478

കൽഹാരനിഷ്പാദിതകർണപൂരാ
വിതീർണബന്ധൂകവിശേഷകശ്രീഃ ।
ആമുക്തപദ്മോത്പലരേണുരാസീത്
സൈരന്ധ്രികാ കാപി ശരത് ത്രിധാമ്നഃ ॥ **5.87** ॥ 479

സരോജകോശാൻമിഷതഃ പ്രഭുഗ്നാൻ
ശാലീൻ വിപാകാനതപിഞ്ജരാഗ്രാൻ ।
ശുകാംശ്ച തേഷ്വാപതതോഽനുമേനേ
ശൗരിഃ സയൂഥ്യാനിവ ശോണതുണ്ഡാൻ ॥ **5.88** ॥ 480

സ്വവേഗസംഹരന്നഗഭീരഭാവം
സ്രോതസ്വിനീനാമപഹായ തോയം ।

കാലുഷ്യമായോധനകാലയോഗാത്
വീരാംഗനാനാം ഹൃദയം വിവേശ ॥ **5.89** ॥ 481

നവപ്രരൂഢൈർനലിനീപലാശൈഃ
ശാരാണി വേശന്തജലാൻയവാപുഃ ।
സ്ഫുരത്കലങ്കസ്യ തുഷാരധാമ്നഃ
ഛായാഭിരൻയാഭിരിവാവിശേഷം ॥ **5.90** ॥ 482

വർഷീയസീനാമപി പദ്മിനീനാം
സൗമ്യേന വർഷാന്തരസായനേന ।
സാമോദമന്ദസ്മിതഹാർയഭൃംഗം
യുക്തം ശ്രിയാ യൗവനമാവിരാസീത് ॥ **5.91** ॥ 483

ശരദ്വിഭൂതിം കുമുദാവദാതാം
സംവീതനീലാംബരദർശനീയാം ।
അമംസ്ത നിർധൂതഘനപ്രലംബാം
മൂർതിം ബലസ്യേവ ശുഭാം മുകുന്ദഃ ॥ **5.92** ॥ 484

നിദ്രായിതേവ പ്രഥമം പയോദൈഃ
പ്രശാന്തനിദ്രേവ ശരത്പ്രസാദാത് ।
ജഗത്ത്രയീ തദ്വ്രതിനീവ ഭേജേ
ജാതോദ്യമം ജാഗരണേ മുകുന്ദം ॥ **5.93** ॥ 485

നിദ്രാപദേശേന ജഗദ്വിഭൂതിം
വിഭാവയൻ നിത്യവിധൂതനിദ്രഃ ।
പ്രബുധ്യമാനഃ സ വിഭുഃ പ്രജാനാം
പ്രാദാത് സ്വധർമാനുഗുണം പ്രബോധം ॥ **5.94** ॥ 486

അവ്യാസംഗം ജലധിശയനാദുത്ഥിതസ്യാത്മധാമ്നഃ
പത്യുഃ പുൺയം പ്രഥമനയനസ്പന്ദിതം പ്രാപ്തുകാമാ ।

നിത്യാപൂർവശ്രുതിപരിമലം ൻയസ്തലീലാരവിന്ദാ
പാദാംഭോജം സഹ വസുധയാ ധാരയാമാസ പദ്മാ ॥ **5.95** ॥ 487

അനുചരിതവിധിജ്ഞൈരാദൃതാം പൂർവപൂർവൈഃ
മഹദിദമനപായം മംഗലം മൻയമാനാഃ ।
പ്രചിതവിവിധഭോഗ്യാം പ്രാരഭന്ത പ്രതീതാം
വലമഥനസപർയാം വൽലവാ നന്ദമുഖ്യാഃ ॥ **5.96** ॥ 488

വാഹേഷു ഗോഷു ദ്വിരദേഷു ചാഗ്ര്യാം
തജ്ജൻയയാ ജീവികയോപപന്നാഃ ।
തദർഹസംഭാരവതീം സപർയാം
ക്ഷിപ്താപദം ക്ഷേമവിദോ വിതേനുഃ ॥ **5.97** ॥ 489

ആബാലപ്രേക്ഷണീയം പ്രണതമനിമിഷൈ -
രദ്ഭുതാനാം പ്രധാനം
ധൂതത്രൈലോക്യദോഷം ധ്വജമമരപതേ -
സ്തൂർണമുത്ഥാപയന്തഃ ।
ഘൃഷ്ടീനാമർചനാഭിഃ സ്തുതിഗുണനികയാ
ഗീതനൃത്തോപഹാരൈഃ
ഉദ്വേലപ്രീതിലോലാ വിദധുരവികലൈഃ
ഉത്സവം ഗോപവൃദ്ധാഃ ॥ **5.98** ॥ 490

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ പഞ്ചമഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ഷഷ്ഠഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

ശമയതാ പുരുഹൂതമഹോത്സവം
വ്രജപതിഃ സഹ വൽലവയൂഥപൈഃ ।
നിഭൃതമഞ്ജുഗിരാ നിജസൂനുനാ
നിജഗദേ ജഗദേകകുടുംബിനാ ॥ **6.1** ॥ 491

വിദിതവാനിവ വിജ്ഞപയാമ്യഹം
ശൃണുത മേ ശകുനേരിവ ഭാഷിതം ।
പൃഥുകബുദ്ധിരഹം പൃഥുചേതസഃ
പ്രഭവതോ ഭവതോ നഹി ശിക്ഷയേ ॥ **6.2** ॥ 492

നിഗമദൃഷ്ടമിദം നിഖിലേന വഃ
ക്വചന വിശ്വതനൗ പുരുഷേ സ്ഥിതേ ।
യ ഇഹ യാമുപജീവതി തത്തനും
സ ഹി തയാ ഹിതയാ ഭുവി നാഥവാൻ ॥ **6.3** ॥ 493

അതിയജേത നിജാം യദി ദേവതാം
ഉഭയതശ്ച്യവതേ ജുഷതേഽപ്യഘം ।
ക്ഷിതിഭൃതൈവ സദൈവതകാ വയം
വനവതാഽനവതാ കിമഹിദ്രുഹാ ॥ **6.4** ॥ 494

അനഘശാദ്വലകാനനസമ്പദാ
നദനദീഹ്രദനിർഝരശാലിനാ ।

ബഹുപശുഃ പശുപാലകസംതതിഃ
മഹിഭൃതാ ഹി ഭൃതാ ന മരുത്വതാ ॥**6.5**॥ 495

അചലമർചത കിം വിബുധൈശ്ചലൈഃ
ശുഭവനം ഭവനം ച ദിവൗകസാം।
ക്ഷമമനേന വനേ പരിരക്ഷിതേ
ന ഹരിണാ ഹരിണാനപി ബാധിതും ॥**6.6**॥ 496

ഗിരിഷു വിഷ്ണുവിഭൂതിഷു യുജ്യതേ
നിഖിലദേവമയീഷു ച ഗോഷു നഃ।
തദുഭയാശ്രിതവൃത്ത്യുപജീവിനാം
ഗുരു ചിരം രുചിരം ച സമർചനം ॥**6.7**॥ 497

അഭിമതം ഗിരയഃ കൃതസത്ക്രിയാ
ദദതി ദർശിതദൈവതഭൂമികാഃ।
ഹരിതരക്ഷുമുഖൈരപി വിഗ്രഹൈഃ
അഹിതമാഹിതമാനവിപർയയാഃ ॥**6.8**॥ 498

പശുഭിരദ്രിചരൈരുപകൽപിതേ
വ്രജനയേ ജനയേമ ന വിപ്ലവം।
ക്ഷിതിഭൃദേഷ സമീഹിതസിദ്ധയേ
ജനമിതം ന മിതമ്പചതാം നയേത് ॥**6.9**॥ 499

അപി ച സാധു ഗവാമഭിവർധനാത്
അനൃതഹാനിജയാ നിജയാഖ്യയാ।
ഭജതി ഗോപഗണൈരഭിരാധ്യതാം
വനമയം നമയൻ ഫലസമ്പദാ ॥**6.10**॥ 500

ഹരതി താപമസാവുപസേദുഷാം
മഹിമവാൻ ഹിമവാനിവ ദക്ഷിണഃ।

വിതനുതേ മണിരശ്മിഭിരപ്യസൗ
സുരപതേരപതേജ ഇവാസ്പദം ॥**6.11** ॥ 501

പ്രദിശതാ മധുമൂലഫലാനി നഃ
സതരുണാ തരുണാദ്ഭുതവീരുധാ ।
ഉപകൃതം ഗിരിണാ തദിഹാർപ്യതാം
രസതതം സതതം ഹവിരാഹൃതം ॥**6.12** ॥ 502

സമരുതാ മരുതാപജിതാഽമുനാ
നദവതാ ദവതാന്തിദവീയസാ ।
ശ്രമഹതാ മഹതാ കൃതവിശ്രമാ
വയമിതോ യമിതോൽബണശാക്യരാഃ ॥**6.13** ॥ 503

ബഹുമതോ മനുജാ ദധതേ ധൃതിം
ബഹുമതോഽയമനൻയധൃതിഃ സതാം ।
ഗിരിശതോന്നതിമാനധികോ ഹ്യസൗ
ഗിരിശതോഷകൃതോഽപി മഹീഭൃതഃ ॥**6.14** ॥ 504

സനഗരാ നഗരാജിമതാഽമുനാ
കുഹരിണാ ഹരിണാ സമസമ്പദാ ।
സതതമാതതമാനമഹീയസീ
വസുമതീ സുമതീശ്വര ധാർയതേ ॥**6.15** ॥ 505

സുരസഗന്ധവിഭൂതിനിധേ ഹിതം
പരിഗൃഹാണ നിജേ പശുപാലനേ ।
സുരസഗന്ധവിഭൂതി നിധേഹി തം
ഹരിമവേത്യ ഗിരിം ഹവിരുത്തമം ॥**6.16** ॥ 506

വിശുദ്ധതോയൗഘപരീതപാർശ്വേ
ശുദ്ധാശയാഃ ശ്വേത ഇവാന്തരീപേ ।

നിരാശിഷോ നിത്യമിഹാശ്രയന്തേ
നൈഃ ശ്രേയസം താത നിവൃത്തിധർമം ॥ **6.17** ॥ 507

ഇഹവാസമഹീ സമഹീനഗുണേ
സ്ഥിരകുഞ്ജഗൃഹേ ജഗൃഹേ വിബുധൈഃ ।
അയമാനമതാം ന മതാം ന തനും
ക്ഷിതിഭൃദ്ഭജതേ ഭജ തേന ധൃതിം ॥ **6.18** ॥ 508

തടഭൂമിരസൗ ജയതി ത്രിദിവം
പവനാഗതതാപവനാഗതതാ ।
ഇഹ ദേവഗണൈരനിശാധ്യുഷിതാ
യുതകോകനദായുതകോകനദാ ॥ **6.19** ॥ 509

പ്രകൃഷ്ടവംശോദയമാനനീയഃ
പ്രഭൂതതോയപ്രഥിതാനുരൂപ്യാഃ ।
പ്രവാലമുക്താമണിചിത്രിതാംഗീഃ
പത്നീരയം പ്രാപയതേ പയോധിം ॥ **6.20** ॥ 510

നന്ദ നീതിധന സർവനന്ദനീ
തത്ത്വ യാതമതിഭൂഷ തത്ത്വയാ ।
സാധുനാ ക്ഷിതിഭൃതോ രസാധുനാ
സേവ്യതാമിഹ ഗതേന സേവ്യതാം ॥ **6.21** ॥ 511

നമ്യതേഹ നിയതാ വിഭൂതയേ
ഭൂതയേശ്വരതയാ വിരാജതേ ।
രാജതേദൃശതടീമഹീയസേ
ഹീയസേ ന യദി നാമ നമ്യതേ ॥ **6.22** ॥ 512

അയോഗനിദ്രസ്യ ഹരേരിദാനീം
മാൻയേ പദേ മാനസതഃ പ്രവൃത്താഃ ।

ത്വദാശയസ്വച്ഛസരിത്പ്രവാഹേ
ഹംസൈഃ സമം വാസമിഹാശ്രയേമ ॥ **6.23** ॥ 513

നിശാകരസ്യ സ്ഫടികേഷ്വിഹാധികം
സുജാതരൂപാ ശ്രയതോ വിഭാ സിതാ ।
രവിപ്രഭാ ച സ്പൃശതീവ സാംധ്യതാം
സുജാതരൂപാശ്രയതോ വിഭാസിതാ ॥ **6.24** ॥ 514

ന ദന്തിനോഽസ്മിൻ മുദിതാ നദന്തി നോ
വനസ്ഥലീലാഽസ്ത്വിഹ ദേവനസ്ഥലീ ।
വ്രജാധിപാഘോന്നതിതീവ്രജാധിപാ
പ്രഭാതതാമ്രാശ്മഗണപ്രഭാതതാ ॥ **6.25** ॥ 515

മഹീയസീ ഗോപഗണാശ്രിതാ മഹീ
വനൈരുപേതാ ഫലപുഷ്പഭാവനൈഃ ।
രസൗഘരമ്യൈരപി നിർഝരൈരസൗ
ചകാസ്ത്യമുഷ്മിൻ യവസൈശ്ച മേചകാ ॥ **6.26** ॥ 516

സദോന്നതായ പ്രണമത്യമുഷ്മൈ
സതാം കനിഷ്ഠാ പ്രഥമാങ്കനിഷ്ഠാ ।
നിശാമയാസ്മിൻ സരിതശ്ച രത്ന -
പ്രഭാസമാനാഃ പ്രതിഭാസമാനാഃ ॥ **6.27** ॥ 517

ഇഹ വംശലതാവിലഗ്നവാലാഃ
പ്രിയവാലാ നതകംധരാശ്ചമർയഃ ।
ശബരീകബരീനിരീക്ഷണേന
ത്രപമാണാ ഇവ നിശ്ചലാ ഭവന്തി ॥ **6.28** ॥ 518

ഹരിനീലരുചാ ലസത്തമിസ്രോ
ദിവസേഽപി സ്ഫുരദോഷധിപ്രദീപഃ ।

നിശി ചൈഷ തപോധനാംഗദീപ്ത്യാ
ദിനമോഹാദവിഭക്തകോകയുഗ്മഃ ॥ **6.29** ॥ 519

വ്രജവൈരവതീഷു വൽലവാനാം
വൃഷ സേനാസു സദാനവാസു ദേവഃ ।
അചലാകൃതിരാശു നൈഷ ഗോപ്ത്രാ
വൃഷസേനാസു സദാ ന വാസുദേവഃ ॥ **6.30** ॥ 520

മധുനാ സവിഭവ സന്തം
മദനധനം യം വദന്തി ശുഭദിവസം തം ।
നിയതമിഹൈവ വസന്തം
നിഷ്കാമധിയോഽപി നിർവിശന്തി വസന്തം ॥ **6.31** ॥ 521

കാനനം ദധദസൗ സദോന്നമത്
കാഞ്ചനാരകകുഭം സദൃക്ഷകഃ ।
മന്ദരസ്യ മഹതാ സ്വവർഷ്മണാ
കാം ച നാര കകുഭം സദൃക്ഷകഃ ॥ **6.32** ॥ 522

അനേഹസാ ഹാനിരുപൈതി നേഹ സാ
ന കംദരസ്ഥസ്യ ദിശത്യകം ദരഃ ।
അപാസ്യ താം ഭീതിമസാവുപാസ്യതാം
സദാ നവാ ഭൂമിരിയം സദാനവാ ॥ **6.33** ॥ 523

സമിന്ധതേഽസ്മിന്നജഹത്സമാധികാഃ
സമാധികാതീതധിയഃ സ്ഥിരാശയാ ।
സ്ഥിരാശയാശ്ച വ്രതിനഃ സദാരസാഃ
സദാരസാധ്യേഷു തപസ്സ്വവസ്ഥിതാഃ ॥ **6.34** ॥ 524

വസത്യമുഷ്മിൻ വനദേവതാദ്ഭുതാ
വിഭാതി ഭാസ്വത്തിലകാലികാനനാ ।

വിചിത്രരത്നാ മഹതീ ച മേഖലാ
വിഭാതി ഭാസ്വത്തിലകാലികാനനാ ॥ **6.35** ॥ 525

തപസ്വിനാമാത്മവിദാം നിവാസൈഃ
സമാനഭൂമാവസമാനഭൂമാ ।
ഇഹാടവീ കാഞ്ചനകർണികാര -
പരാഗതാമ്രാഽപ്യപരാഗതാമ്രാ ॥ **6.36** ॥ 526

സരസ്സു ജാതൈഃ നലിനൈഃ സുജാതൈഃ
അപാം തരംഗൈശ്ച സുധാന്തരംഗൈഃ ।
ഇഹാസമ്മേതിവ്രതതൗ സമേതി
മരുത്തുഷാരഃ ശ്രമരുത്തുഷാരഃ ॥ **6.37** ॥ 527

യമദ്ഭിപ്ലുതമംബുധൈരഭിതഃ
സരസാ സരസാസ രസാഽസരസാ ।
സ്ഥിരധർമ തയാ ഗിരിരാദ്രിയതേ
സ മയാ സമയാസമ യാ സമയാ ॥ **6.38** ॥ 528

പ്രണമ തമിമമചലമമരം
അഹിതമഹിതമഹിതമഹിത ।
ഭജനമലഘു വിഫലമിഹ ന
സദയസദയ സദയ സദയ ॥ **6.39** ॥ 529

രത്നോപസംഘടിതശൃംഗഫണാസഹസ്രഃ
സ്ഫാരോദിതസ്ഫടികരശ്മിവിശുദ്ധകായഃ ।
നിത്യം വഹന്നിജബലേന മഹീമഹീനഃ
പുഷ്യത്യസൗ മധുരിപോരപി ഭോഗയോഗം ॥ **6.40** ॥ 530

മരുദ്ഗണസമാശ്രിതോ മഘവരത്നനീലദ്യുതിഃ
വിഭാതി വനമാലയാ വിതതനിത്യതുംഗാകൃതിഃ ।

കനത്യഭിഗതഃ ശ്രിയാ കനകരശ്മിപീതാംബരഃ
കരോതി വിധൃതിം ഭുവഃ കഥമസൗ ന വിശ്വംഭരഃ ॥ **6.41** ॥ 531

മുഹുരവധീരിതോഽപി ഭജതീഹ യുവാ ഗണയൻ
ഹിതമതിഭൂരിതാനവസുധേ വനിതാം തരസാ ।
സപദി വിഹായ മാനമിയമുച്ചതി തം പ്രതിസം -
ഹിതമതിഭൂരിതാ നവസുധേവ നിതാന്തരസാ ॥ **6.42** ॥ 532

ഇഹ മരുതോ വഹന്തി സുരസിന്ധുസഗന്ധസരി -
ദ്വികസിത ഹേമകോകനദ സൗരഭസാരഭൃതഃ ।
മധുകരമൗലിദഷ്ട മദദന്തുര ദന്തിഘടാ -
കരടകടാഹവാഹിഘന ശീകരശീഭരിതാഃ ॥ **6.43** ॥ 533

മനഃപ്രിയമിഹ പ്രഭോ മധുരസാദരം സാദരം
വിധത്സ്വ ഹവിരർപയൻവ്രതശുഭാവനാം ഭാവനാം ।
കുരുഷ്വ ച ഗുരുഷ്വഘക്ഷപണദക്ഷിണാം ദക്ഷിണാം
പ്രയച്ഛതി തവേപ്സിതം പ്രണയപർവതഃ പർവതഃ ॥ **6.44** ॥ 534

ഗിരിഭജനോദിതപ്രിയവികാസമയേ സമയേ
ജനിതനഭഃ പ്രചാരജലപത്രിദശൈസ്ത്രിദശൈഃ ।
സഹ യദി നഃ സമേതി ഹരിരപ്രതിഘപ്രതിഘഃ
പ്രതിഹതിമേതു ദുഷ്ടവധദോഹലിനാ ഹലിനാ ॥ **6.45** ॥ 535

പ്രത്യക്ഷം ഗോത്രമാസന്നം
കിമനാദൃത്യ ഗോധനൈഃ ।
അദൃശ്യോ ഗോത്രഭിത് കശ്ചിദ് -
ഗതഃ സ്വർഗം ഗവേഷ്യതേ ॥ **6.46** ॥ 536

അഹാർയോ വിവിധൈർഭോഗൈരാകർഷൻ വിബുധാനപി ।
അപരിച്ഛിന്നമൂലോഽസൗ സസാരഃ സർവദുഃഖകൃത് ॥ **6.47** ॥ 537

നന്ദ ഗോപപ്രഭോ ധർമൈർവ്രജ വൃദ്ധാർയ സദ്ഗതിം ।
ഭജ താമേവ ബുദ്ധ്യാദ്രിം തനു ത്രാണേ രതിം ഗവാം ॥ **6.48** ॥ 538

നാനാഫലവനാലീകേ നാലീകേദ്ധാമിതോദകേ ।
തോദകേ ച ക്ഷുധാമത്ര ധാമ ത്രസ്തഹിതം വിദുഃ ॥ **6.49** ॥ 539

സഹസാ സഹ സാർധൈർമാ തരസേതരസേവനം ।
തനു താത നുതാദ്യജ്ഞീ ന ഗതോ ന ഗതോഽർച്യതാം ॥ **6.50** ॥ 540

ജുഷതാമിഹ ധീഃ സൂർയസമാ ഹി തവ സുന്ദരീം ।
രക്ഷാർഥമിഹ യക്ഷേണ സമാഹിതവസും ദരീം ॥ **6.51** ॥ 541

സഭാജനം വദാമ്യേതദ്ഗവ്യൈഃ സരസഭാജനം ।
സഭാജനം ഗിരേരർഥ്യം സ്വവൃത്ത്യുൽലാസഭാജനം ॥ **6.52** ॥ 542

ഭവതാ ഭവതാപഘ്ന ഭാവിതേ ഭാവിതേജസാ ।
സുതരാ സുതരാമസ്മിൻ സുരഭീഃ സുരഭീശ്വര ॥ **6.53** ॥ 543

ബഹൂവിദ്ഭ്യഃ സമഗ്രാഹി സമഗ്രാ ഹി മതിസ്ത്വയാ ।
അതോഽന്യജനസംദിഗ്ധേ ന സംദിഗ്ധേ ഹിതാഹിതേ ॥ **6.54** ॥ 544

ഗോവർധനപ്രകാശിൻയാ ഗോവർധനസമാഖ്യയാ ।
സമക്ഷ്യപി ഗിരേരസ്യ സമക്ഷേപി ക്ഷമാ സ്തുതിഃ ॥ **6.55** ॥ 545

വയം ധേനുശതൈഃ സാർധമത്രാസങ്കടകാൻവയാഃ ।
അൻവഭൂമ നിരാബാധമത്രാസം കടകാൻവയാഃ ॥ **6.56** ॥ 546

അനന്തമഹിമാ സോഽയം സമസ്തവസുധാധരഃ ।
മൗലിമണ്ഡനമസ്യേന്ദുഃ സമസ്തവ സുധാധരഃ ॥ **6.57** ॥ 547

തപോധനൈരയം ശൈലോ മഹാഭാഗ മഹീയതേ ।
ഗോധനൈരപി ന ത്വത്ര മഹാഭാഗമ ഹീയതേ ॥ **6.58** ॥ 548

രോധോരോധോജ്ഝിതൈരേതൈരുത്തൈരുത്തൈകതൈരസൗ ।
മഹീമഹീനാം തനുതേ ഗ്രാവാഗ്രാവാപ്ലതാരകഃ ॥ **6.59** ॥ 549

ധിഷണാതീത ധിഷണാ ലോകനീത്യാഽസ്തു ലോകനീ ।
സുധരേഽസ്മിൻവസുധരേ താത തേജസ്വിതാതതേ ॥ **6.60** ॥ 550

പാദപാദഭ്രപർയന്താ ദീനാദീനാമസൗ ഗതിഃ ।
ഗോപ ഗോപനയോഗ്യാഽസ്മിൻ കാന്താ കാന്താരഭൂരപി ॥ **6.61** ॥ 551

ഇഹ പുഷ്പൗഘനിഷ്പന്നവ്രജാമോദേ വനേ ഹിതേ ।
ഭൃശമുത്സവസംതോഷം വ്രജാമോ ദേവനേഹിതേ ॥ **6.62** ॥ 552

പ്രയതസ്യ ഗിരേരസ്യ വ്രജദേവ സഭാജനേ ।
ഖപുഷ്പകൽപേ മാ ഭൽതിം വ്രജ ദേവസഭാജനേ ॥ **6.63** ॥ 553

ദേവസ്ഥാനമിവേന്ധാനം പരായണമവാരിതം ।
ഗോവർധനമവേഹ്യേനം നാരായണമിവാഗതം ॥ **6.64** ॥ 554

മോഘാശോ മഘവാന്ദേവഃ സ്യാദത്രത്യസ്യ സാദനേ ।
മേഘാനാമപി വാ ഭാവഃ സാദമേത്യദ്രിസാദനേ ॥ **6.65** ॥ 555

അചഞ്ചലാംഗസത്താകശ്ചലാചലഘനാതതഃ ।
അചലഃ കസ്യ നാകൽയഃ സാധ്യാനന്ദസ്യ സിദ്ധികൃത് ॥ **6.66** ॥ 556

അഗഃ സനഗ ആസന്നഃ സാലതാലലതാതതഃ ।
സതതം സംഹതഘനഃ സംഗതാനന്ദസാധകഃ ॥ **6.67** ॥ 557

അഹഹാംഗ ഖഗംഗാകഗാഹകാംഗാങ്കഗാഗകഃ ।
അഘാകാഗാംഗകാഗാങ്കഗാംഗകാഗഖഗാംഗകഃ ॥ **6.68** ॥ 558

രജതഗൈരികരത്നഗണൈരയം
കനതി കാന്തലതാഞ്ചിതകാനനഃ ।

ത്രിജഗദേകനിധാനതയാധികഃ
ത്രിദശരാജധരാധരതൽലജാത് ॥**6.69** ॥ 559

സഹേത പർവതോഽയം വോ ഗോപ്തും ക്വചന കന്ദരേ ।
അദരിദ്രാ വസാമോഽത്ര സർവഹേതോരിവോദരേ ॥**6.70** ॥ 560

ഘനാഘനാ ഘനാഘനാദ്ഭുതേഹ ശാഖിസംതതിഃ ।
വനാവനാവനാവനാനുരൂപസത്ഫലാവൃതാ ॥**6.71** ॥ 561

വൃതേഹ ഭാതി ഹേമഭൂർനമേരുണാ സമന്തതഃ ।
പ്രതീഹി നൈനമദ്ഭുതം ന മേരുണാ സമം തതഃ ॥**6.72** ॥ 562

ഇഹ പ്രഭൂതവാഹിനീവനേ വനേ വനേ വനേ ।
ഫലേന ഭൂയതേ സ്വയം നതേന തേന തേന തേ ॥**6.73** ॥ 563

അഹാർയമേതിചേതനാസിതാസിതാനരാജ തേ ।
അഹാർയമേതി ചേതനാ സിതാസിതാ ന രാജതേ ॥**6.74** ॥ 564

സമഗ്രഗുണഭൂമാഽസൗ സാനുമാനാഗമാനിതഃ ।
സമാഹിതധിയാം സേവ്യഃ സാനുമാനാഗമാനിതഃ ॥**6.75** ॥ 565

യാചലേ ജരസാനേതാ താനേ സാരജലേ ചയാ ।
കാലിമാനവസായാമാ മായാ സാ വനമാലികാ ॥**6.76** ॥ 566

ഏകക്രിയാൻവിതശ്ലോകാവൃത്തിഃ

അഭ്രാന്തമതിശയ്യേഹ വിരാജിതതമാഗമേ ।
നിശാമയാലീനഘനം സാലൗഘമതിനന്ദനം ॥**6.77** ॥ 567

അഭ്രാന്തമതി ശയ്യേഹവിരാജി തതമാഗമേ ।
നിശാമയാലീനഘനം സാലൗഘമതിനന്ദനം ॥**6.77** ॥ 567

ചാരുചീരീരുചാ രോചീ രുരുചാരൈരചർചരുഃ ।
ചിരോച്ചരോചിരചരോ രുചിരോ രുചിരാചരഃ ॥ **6.78** ॥ 568

നീതിനേത്ര നതാനന്ത നിതാന്തോന്നതതാനതഃ ।
താതേതോഽതനുതോഽനീതം ന നുത്തെനോനുതാന്തതഃ ॥ **6.79** ॥ 569

സരാസസാരസാസാരൈഃ സൂരോസ്രസരുസാരസൈഃ ।
രസസൂഃ സരസസ്രംസൈഃ സരഃസാരരസൈരസൗ ॥ **6.80** ॥ 570

ധീര ധീരധുരാധാരീ ധാരാധരധരോഽധരേ ।
രോധോധരാരോധരോധിധാരാധാരോ ധരാധരഃ ॥ **6.81** ॥ 571

ഭൂഭൃന്നിഭേഭഭാനേനാനേന ഭൂനാഭിനേനഭ ।
ഭാനുഭാനുഭഭാഭിന്നം നുന്നം നൂനം ന നോ നഭഃ ॥ **6.82** ॥ 572

തത്ര തത്രാതിതാരേത്ര താരാതീതതരൂത്തരേ ।
തരേത്താതാരതീരേതാതതേ ത്രാതരി തേ രതിഃ ॥ **6.83** ॥ 573

വിതതീതാവൃതിവൃതേ വീതാതീതാവൃതാവൃതൗ ।
താതാവാതാതിവൃത്തേഽതി വാതോഽതീവാതത്തേഽവതി ॥ **6.84** ॥ 574

നുന്നൈനസാം നിനംസൂനാം സാനൂനാസനസാനുനാ ।
സാനസാം നഃ സസേനാനാം സാനേനാസന്നസൂഃ സനിഃ ॥ **6.85** ॥ 575

കൽലോലോൽലോലകീലാലേ കേകാകലകലാകുലേ ।
കാലികാകലിലാലോകേ കാലേ കാലേ കിലൈകകുഃ ॥ **6.86** ॥ 576

പതതാ പതതോപേതഃ പതിതോത്പതിതാതപഃ ।
പാതാ പീതോപതാപോഽപി തപഃ പൂതപതേ പിതഃ ॥ **6.87** ॥ 577

ഭൂതഭൂതേ ഭൂതഭൃതോ ഭീതതാഭീതിഭൂതിഭൂഃ ।
ഭാതീതോ ഭൂഭൃതോ ഭാഭൃദ്ഭാതാ ഭാതാ തു ഭൂതിതഃ ॥ **6.88** ॥ 578

മരുമുർമുരമർമാരിം മാരമാരേ്മിരാമരേ ।
രമാരാമേ മുരാരൗ രുരാമേമമുരുമേരുമം ॥ **6.89** ॥ 579

രവീരേരാവരാവാരോ്വിര വൈരിവിരാവര ।
വിവരാരാവിവിവരോ വീര വവ്രേ വരൈരുരുഃ ॥ **6.90** ॥ 580

മാനയാനൻയനിയമോ മാൻയമേനമനാമയഃ ।
യമിനാം നാമ നമ്യോ്യിമമേയോ മൗനമാനിനാം ॥ **6.91** ॥ 581

നിഃസമാനേന മാനേന സുമനോമാനസൈഃ സമഃ ।
സോമസീമാസമാസന്നസാനുമാൻസാനുമാനസൗ ॥ **6.92** ॥ 582

താതേതാതീതിതാതീതഃ കേകാകാകുകകേകികഃ ।
പാപോപപാപപാപാപോ നാനാനാനാന്നനാന്നനീഃ ॥ **6.93** ॥ 583

യയേ യാ യായ യോ യോ്യിയഃ സ സോ്യിസൗ സാസ സാസുസൂഃ ।
മമ മാമോ്മിമാമാമ ഗോഗാഗോഗാഗഗോഗഗുഃ ॥ **6.94** ॥ 584

രുരുരൂരുരിരാരോ്രിരം ദൂദാദീം ദദദാദിദഃ ।
ലാലിലോലാലിലീലാലോ ഹാഹാഹൂഹൂഹഹേഹ ഹി ॥ **6.95** ॥ 585

നാനാനാനാനാനാനാനാനാ നാനാ നാനാ നാ നാനാ ।
നാ നാനാനാനാ നാ നാനാനാനാനാ നാ നാനാനാനാ ॥ **6.96** ॥ 586

ഇതി തത്ത്വമതത്ത്വം ച യഥാവദവഗാഢയാ ।
അർച്യാനർച്യൗ ധിയാ ഭിന്ദൻഗോധനാൻയവ ഗാഢയാ ॥ **6.97** ॥ 587

നയാനയാനയാനയാനയാനയാനയാനയാ ।
നയാനയാനയാനയാനയാനയാനയാനയാ ॥ **6.98** ॥ 588

യാനയാനയാനയാന യാനയാനയാനയാന ।
യാ നയാനയാനയാ ന യാനയാനയാ ന യാ ന ॥ **6.98** ॥ 588

മായാഭാസാ സാഭായാമാ യാ സൂതായാ യാതാസൂയാ ।
ഭാതായായായായാതാഭാ സാ യായാഗേ ഗേയായാസാ ॥ **6.99** ॥ 589

സേവാ മാനനമാവാസേ വാസിതാഹിഹിതാസിവാ ।
മാതാ പിതാ താപിതാമാ നഹിതാതതതാ ഹി ന ॥ **6.100** ॥ 590

ഗേഹാ ദേവവദേഹാഗേ ഹാസതാനനതാസഹാ ।
ദേതാനയായാനതാദ്യേവ നയാത തയാനവ ॥ **6.101** ॥ 591

നദീസാരസമേതാത്ര ദീപ്താ ഭാസാ നരാവൃതാ ।
സാഭാനാസൗ മാഭിരാമേ രസാ സൗമ്യാ സുമാനസ ॥ **6.102** ॥ 592

വസുദാ ത്രസദാനന്ദ ധീസുദാന്ത മുദാ നതാ ।
താനദാ മുക്തിദാ രമ്യാ സനദാത്ര സദാ രസാ ॥ **6.103** ॥ 593

സദ്ദൈവേങ്കുരയാതവൈഭവലതാ -
ശോഭ്യുച്ചനാനാഗമേ
ഭവ്യം കർമ സദാർചിതോദ്ഭവ നദീ -
യാദഃസനാഥീകൃതേ ।
ചിത്രാടവ്യനുവാഹിവാതവലന -
ശ്രേയഃ പ്രചേയോത്സവേ
വേദോക്ത്യാ സമയേ ഭജേഃ ശുചി ഗിരൗ
മേരൂന്നത്യേസ്മിന്ദ്രുവേ ॥ **6.104** ॥ 594

വാസേ നാസ്മിൻപൂജാദേവാ വാദേ ജാതാതോദ്യാരാവാ ।
വാരാദ്യാവിർഭൂതാജീവാ വാജീതാത്രാദീനാ സേവാ ॥ **6.105** ॥ 595

സാനുമാനയമതീതതാരകഃ
സാനുമാനയമതീതതാരകഃ ।

സാനുമാനയമതീതതാരകഃ
സാനുമാനയമതീതതാരകഃ ॥ **6.106** ॥ 596

വിരാജമാനാദസമാന ഭൂമാ -
വിരാജമാനാദസമാനഭൂമാ ।
വിരാജമാനാദസമാനഭൂമാ
വിരാജമാനാദസ മാനഭൂമാ ॥ **6.107** ॥ 597

അക്ലിഷ്ടചിത്രമിദമത്ര മനാഗിവോക്തം
ചിത്രായുതാനി സുവചാനി പുനസ്തഥാപി ।
കൃത്യം വിഭോർനിഗമനീയമനന്യഭക്തൈഃ
ആരാധ്യതാം ഹരിരസൗ പൃഥിവീധരാത്മാ ॥ **6.108** ॥ 598

ഇതി കഥയതി കൃഷ്ണേ ഗോപവൃദ്ധാ വിദധ്യുഃ
ശരണമശരണാനാം ശാദ്വലശ്യാമലാംഗം ।
പുലകിതവനമാലം പുഷ്പകിഞ്ജൽകജാലൈഃ
പുരുഷമചലശൃംഗേ പുണ്ഡരീകായതാക്ഷം ॥ **6.109** ॥ 599

ശതമഖമണിശൈലഃ സ്യാദസൗ ദേവതാത്മാ
ശരദി സമുദിതം വാ തോയകാലസ്യ തോകം ।
ചിരപരിചിതപൂർവം ചേതസാം കിം ന ഭാഗ്യം
ന കിമിദമിതി ചിന്താം ന വ്യതീയായ നന്ദഃ ॥ **6.110** ॥ 600

ആദ്യം കിമേതദധിദൈവതമദ്ഭുതാനാം
ആകാലികം ഫലമുതൈകമിദം ശുഭാനാം ।
ഏകീഭവന്നിധിരസൗ കിമഭീപ്സിതാനാം
ഇത്യൻവഭാവി സവിധോപഗതൈഃ സ ദേവഃ ॥ **6.111** ॥ 601

പീതാംശുകേ പൃഥുലബാഹുഭുജാന്തരാലേ
മേഘാഭിജൻമനി മിഥഃ പ്രതിബിംബബുദ്ധ്യാ ।

ധൻയാനി ഗോപനയനാനി തദാഽൻവഭൂവൻ
കൃഷ്ണേ ച തത്ര ച കിയന്തി ഗതാഗതാനി ॥ **6.112** ॥ 602

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ ഷഷ്ഠഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ സപ്തമഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

വ്രജൗകസൗ വിസ്മയമന്ഥരാക്ഷാഃ
ബാലാർകവർണം വസനം വസാനം ।
ശ്യാമം യുവാനം ശതപത്രനേത്രം
ശൈലോദിതം ദേവമഥോപസേദുഃ ॥ **7.1** ॥ 603

യമാഹുരന്തർബഹിരപ്യലക്ഷ്യം
യോഗേശ്വരം യോഗിഭിരേവ ദൃശ്യം ।
തമദ്രിശൃംഗേ സമുദീക്ഷമാണാഃ
ഗോപം സതാം ഗോപഗണാഃ പ്രണേമുഃ ॥ **7.2** ॥ 604

സ താനശേഷാൻ സുധയേവ ദൃഷ്ട്യാ
പ്രഹർഷയൻ പ്രത്യയിതപ്രസാദഃ ।
സ രാമകൃഷ്ണാൻ സനകാദിഗമ്യഃ
സ്വാമീ സതാം സ്വാഗതമൻവയുങ്ക്ത ॥ **7.3** ॥ 605

ശരത്പ്രവൃത്ത്യേവ ശശാങ്കഭാസോ
വാചാ ഹരേർഗോപധിയഃ പ്രസന്നാഃ ।
മിഥോ വിമർശൈഃ കുമുദൈരിവാസൻ
മിഷദ്ഭിരാസാദിതനിർമലാശാഃ ॥ **7.4** ॥ 606

വിധാനദക്ഷാ വിപിനാശ്രയാസ്തേ
തദൻയസംരാധനവീതസംഗാഃ ।

തമർചയാമാസുരദീനസത്ത്വാഃ
സംപ്രീണനൈഃ ശക്രമഖോപനീതൈഃ ॥ **7.5** ॥ 607

അനൻയയോഗാദയജന്ത ചൈനം
കൃഷ്ണേന തേനൈവ കൃതാനുചാരാഃ ।
സമേഘകൈലാസനിഭൈരസംഖ്യൈഃ
സവ്യഞ്ജനൈഃ സാദരമന്നകൂടൈഃ ॥ **7.6** ॥ 608

നിർധാരിതാർഥേഷു നിജോപദേശാൻ
നൻയസ്തോപഹാരേഷു മഹീധരാർഥം ।
അർച്യത്വമാചാർയകമപ്യയാസീത്
ഗോപേഷു കൃഷ്ണോ ഭുവനേഷു ഗോപ്താ ॥ **7.7** ॥ 609

ഉപാഹരൻയാനി സഭാജനാർഥം
ബലദ്വിഷോ വൽലവവംശവൃദ്ധാഃ ।
പരേണ പുംസാ പരിഗൃഹ്യമാണൈഃ
പ്രാപ്തം ഫലം പുഷ്പഫലാദിഭിസ്തൈഃ ॥ **7.8** ॥ 610

മൃത്യൂപസിക്തൈർഭുവനൈരശേഷൈഃ
അനൻയദത്തൈരപി ഹവ്യകവ്യൈഃ ।
അലബ്ധപൂർവാമഭജത്തദാനീം
ഗോപാഹൃതൈഃ പ്രീതിമശേഷഗോപ്താ ॥ **7.9** ॥ 611

വിധിപ്രയുക്തേ ഹവിഷി പ്രഭൂതേ
സംഭുജ്യമാനേ ഹരിണാ സമക്ഷം ।
അനാഗമശ്രാന്തധിയോഽപി തത്ര
ശ്രദ്ധാമവിന്ദന്ത സമഗ്രതോഷാഃ ॥ **7.10** ॥ 612

അമൃഷ്യമാണോ വിഹതാം സ്വപൂജാം
അക്ഷ്ണാം സഹസ്രേണ തദാ മഹേന്ദ്രഃ ।

അനേഹസം രൿതശിലീന്ധ്രജാലൈഃ
ആകാലികൈരഞ്ചിതമൻവകാർഷീത് ॥ **7.11** ॥ 613

അവഞ്ചിതാൻയൂനപയഃ പ്രദാനാൻ
ആരാധകാൻ കാലമിയന്തമിന്ദ്രഃ ।
ആഹാരകർഷാദഭിഹന്തുമൈച്ഛത്
കൃതാനഭിജ്ഞേഷു കിമാനൃശംസ്യം ॥ **7.12** ॥ 614

അഥാജുഹാവ പ്രതിഘാനുഷംഗാത്
ഘോരാശയോ ഘോഷവിമർദകാങ്ക്ഷീ ।
സമേഷ്യതാം സംഭവമർണവാനാം
സംവർതകം നാമ ഗണം ഘനാനാം ॥ **7.13** ॥ 615

പ്രദീപിതാൻ കോപഹുതാശഭൂമ്നാ
പീതോദധീൻ വാരിധരായുധൗഘാൻ ।
മരുദ്ഭുജേന ത്വരിതം മരുത്വാൻ
പ്രായുങ്ക്ത ഘോഷാഭിമുഖം സഘോഷാൻ ॥ **7.14** ॥ 616

പ്രകൽപയന്തഃ പരിവേഷചക്രം
ബൃന്ദാവനേ വിഹ്വലഗോപബൃന്ദേ ।
സമീരനുന്നാഃ സഹസാ പയോദാഃ
ശക്രസ്യ തേ ശാസനമൻവതിഷ്ഠൻ ॥ **7.15** ॥ 617

തടിത്സഹസ്രേണ വിദീപ്തനേത്രഃ
സമേതവജ്രോ ധൃതചിത്രചാപഃ ।
അതർക്യതേന്ദ്രഃ സ്വയമഭ്രവാഹഃ
കാലാത്മനാ ഭൂമികയേവ ഖേലൻ ॥ **7.16** ॥ 618

അസൂയതാ വജ്രഭൃതാ പ്രയുക്തം
ആകാലികീം പ്രാവൃഷമാദിദേവഃ ।

ആശാനിരോധം ജഗതാം ദിശന്തീം
നിരോദ്ധുമൈച്ഛന്നിജയാ ന ശക്ത്യാ ॥ **7.17** ॥ 619

വിയത്പയോധിം പരിതഃ പയോദൈഃ
വേലാതമാലൈരിവ വർധമാനൈഃ ।
ജിഘാംസതാ ഗോപഗണാൻമഘോനാ
ച്ഛന്നേന തസ്ഥേ മൃഗയാർഥിനേവ ॥ **7.18** ॥ 620

അദൃശ്യരൂപഃ സ തദാ മരുത്വാൻ
അംഭോമുചാമന്തരതോ(ഽ)വതസ്ഥേ ।
അപാരയൻ ദ്രഷ്ടുമിവ ത്രിധാഽഽഗ്നോ
ദീപ്തിം ദിവാഭീത ഇവാതിസൂര്യാം ॥ **7.19** ॥ 621

അമർഷവേഗാദചമത്ക്രിയോത്ഥാത്
ജിഘൃക്ഷതാ വജ്രമകുംഠവീർയം ।
അലക്ഷി ജീമൂതരഥേ മഘോനാ
മോഘക്രിയോ മുക്ത ഇവേന്ദ്രചാപഃ ॥ **7.20** ॥ 622

സുതീവ്രഹുങ്കാരഭൃതോ നിനാദൈഃ
സൗദാമനീദർശിതതർജനീകാഃ ।
മരുത്വദാജ്ഞാവിമുഖാനഭീക്ഷ്ണം
നിർഭർത്സയാമാസുരിവാംബുവാഹാഃ ॥ **7.21** ॥ 623

ക്ഷണപ്രഭാസ്തത്ക്ഷണമന്തരിക്ഷേ
പ്രായേണ ഗോപാൻ ഗ്രസിതും പ്രവൃത്താഃ ।
ബഭാസിരേ വാസവരോഷവഹ്നേഃ
ജ്വാലാഗ്രജിഹ്വാ ഇവ ജാതലൗൽയാഃ ॥ **7.22** ॥ 624

കിമന്തരിക്ഷേണ ഘനീബഭൂവേ
കിമുത്ഥിതം ധ്വാന്തമഹീന്ദ്രലോകാത് ।

മൂലം കിമേതത് പ്രലയാർണവാനാം
ഇതീവ മേനേ മലിനാഭ്രമാലാ ॥ **7.23** ॥ 625

വ്രജോപമർദം സമയോ വിധാസ്യൻ
ബഭാര നമ്രേണ പയോദമൂർധ്നാ ।
മഹീയസീം വാസവചാപലേഖാം
മായാപ്രദിഷ്ടാമിവ മാൽയശേഷാം ॥ **7.24** ॥ 626

കഠോരഗർജാപടഹപ്രണാദഃ
കരപ്രസൂനൈരവകീർയ പൃഥ്വീം ।
ക്ഷണപ്രഭാഭിർഘടിതാംഗഹാരഃ
കാലഃ പ്രതുഷ്ടാവ യുഗാന്തനൃത്തം ॥ **7.25** ॥ 627

പ്രണുദ്യമാനാഃ പ്രബലൈസ്സമീരൈഃ
ആപ്ലാവയാമാസുരമന്ദഘോഷാഃ ।
മഹീമപർയായനിപീതമുക്തൈഃ
ഔദൻവതൈരംബുഭിരംബുവാഹാഃ ॥ **7.26** ॥ 628

അംഗാരരൂക്ഷസ്തനയിത്നുപൂർണാത്
ഐരമ്മദേ തേജസി തപ്യമാനാത് ।
വിഹായസോ നൂനമഭൂദ്വിലീനാത്
വിഷ്വങ്മുഖീ വൃഷ്ടിരവാരണീയാ ॥ **7.27** ॥ 629

പ്രദീപ്ത വിദ്യുദ്ഗണദുർനിരീക്ഷാൻ
സോഢും വ്രജാഃ ശ്രോത്രവിഘാതിഘോഷാൻ ।
ന ശേകുരാവർജിതശക്രചാപാൻ
ധാരാശരശ്രോണിമുചഃ പയോദാൻ ॥ **7.28** ॥ 630

സഹുങ്കൃതാഃ സാമിനിമീലിതാക്ഷാ
ദീർഘോരുശൃംഗാ ദരഭുഗ്നവക്ത്രാഃ ।

പ്രത്യഗ്രഹീഷുഃ പ്രതിപന്നരോഷാഃ
ധാരാഃ ക്ഷണം ധൈർയഭൃതോ മഹോക്ഷാഃ ॥ **7.29** ॥ 631

സ്തനാഹിതസ്വസ്തികബാഹുബന്ധാഃ
ത്യാനാലകാഃ സന്നതവക്ത്രപദ്മാഃ ।
വിലഗ്നദേഹാ വസനൈർന്യഷീദൻ
വ്രജസ്ത്രിയോ വാദിതദന്തവീണാഃ ॥ **7.30** ॥ 632

ചലദ്ബലാകോൽബണശംഖമാലാ
പയോധരവ്യക്തിധരോർമിമാലാ ।
പ്രാവൃട് പുനഃ സംവവൃതേതിഘോരാ
സംവർതസിന്ധോരിവ ധർമപത്നീ ॥ **7.31** ॥ 633

ഗംഭീരഗർജാപടഹപ്രണാദം
പ്രാരബ്ധഝംഝാനിലനാദഗീതം ।
തഡിദ്ഭിരാപാദിതതാണ്ഡവം തത്
കാലസ്യ സംഗീതമപൂർവമാസീത് ॥ **7.32** ॥ 634

വിദ്യുദ്ഗുണൈസ്സന്ദിതയാ സമന്താത്
വ്രജേ മരുത്വാൻ മൃഗയാമിവേച്ഛൻ ।
സമാവൃണോത് സാന്ദ്ര തമിസ്രധാര്ലാ
മേഘാത്മനാ വാഗുരയാ വനാദ്രീൻ ॥ **7.33** ॥ 635

ആസാരധാരാച്ഛുരിതേന്ദ്രചാപൈഃ
മേഘൈർദിശാ മാഘവതീ ചകാശേ ।
ആമുക്തമുക്താഗുണരത്നദാമൈഃ
സിന്ധോരപത്യൈരിവ ധീരനാദൈഃ ॥ **7.34** ॥ 636

ഹുങ്കാരവന്തഃ സ്തനിതൈരുദാരൈഃ
ക്ഷണപ്രഭാകാഞ്ചനവേത്രഭാജഃ ।

പുരന്ദരസ്യേവ പുരസ്സരാസ്തേ
പ്രചേരുരുത്സാരിതഗോപവർഗാഃ ॥ **7.35** ॥ 637

പ്രകൃഷ്ടവജ്രായുധചാപചിഹ്നാം
പൗരസ്ത്യവാതേന കൃതപ്രകമ്പാം ।
കാലസ്യ കൃഷ്ണാമിവ കേതുമാലാം
കാദംബിനീം പ്രേക്ഷ്യ ജനശ്ചകമ്പേ ॥ **7.36** ॥ 638

പയോമുചാം പങ്ക്തിരസഹ്യധാരാ
ഭൂഭൃദ്ഗണാൻ ഭേത്തുമിവ പ്രവൃത്താ ।
വിഡംബയാമാസ വിശേഷഭീമാം
കൃതാന്തകോപോൽലസിതാം കൃപാണീം ॥ **7.37** ॥ 639

പയോദഭാരൈർനമിതം നഭഃ കിം
ശേഷാഹിനാ ഭൂമിരുത പ്രണുന്നാ ।
അദൂരതസ്സംപുടഭാവഭാജോഃ
ആസീത് തയോരന്തരമൽപശേഷം ॥ **7.38** ॥ 640

പ്രായഃ പ്രകീർണാശനിവിഷ്ഫുലിംഗൈഃ
ലോകാസ്തദാ ലോചനരോധമാപുഃ ।
പയോദരൂപേണ വിവർതമാനൈഃ
പർജന്യകോപാനലധൂമജാലൈഃ ॥ **7.39** ॥ 641

അലാതകൽപാഃ കരകാസ്ത്രിലോകീം
ആപൂരയന്നദ്ഭുതഭീമരൂപാഃ ।
യുഗാന്തവാത്യാരഭസാവധൂതാഃ
സംഭൂയ താരാ ഇവ സംപതന്ത്യഃ ॥ **7.40** ॥ 642

ചകാസ ചഞ്ചത്കരകാസ്ഥിമാലാ
കാദംബിനീകണ്ടകഭീഷണാ ദ്യൗഃ ।

വജ്രൗഘനിഷ്പേഷമഹാട്ടഹാസാ
മൂർതിസ്തദാ മോഹകരീവ രൗദ്രീ ॥ **7.41** ॥ 643

ശതഹ്രദാഭിർധൃതഹേമകക്ഷ്യാ
ധാരാധരാഃ സേന്ദ്രധനുഷ്പതാകാഃ ।
അദഭ്രഘോഷധ്വനയോഽനുചക്രുഃ
സപ്തസ്രുതാം ശക്രമതംഗജാനാം ॥ **7.42** ॥ 644

അഹീന്ദ്രഭോഗപ്രതിമാഃ പതന്ത്യോ
ധാരാസ്തദാ ഘോരമരുത്പ്രണുന്നാഃ ।
അഭാവയൻഭീമപയോദനക്രം
വ്യോമാർണവം വീചിഗണാവകീർണം ॥ **7.43** ॥ 645

ആസാരദുർലക്ഷതഡിത്പ്രകാശം
അൻയോൻയ സങ്കീർണഹരിദ്വിഭാഗം ।
ആസീദസഹ്യസ്തനിതം പ്രജാനാം
അഭിന്നനക്തംദിവമന്തരിക്ഷം ॥ **7.44** ॥ 646

തഡിത്സ്വഭാവേന തമഃപ്രകൃത്യാ
നിർഹ്രാദരൂപേണ ജലാത്മനാ ച ।
വിവർതതേ വിശ്വമിതീവ ഗോപാഃ
പ്രായോ ന ചിന്താർണവപാരമാപുഃ ॥ **7.45** ॥ 647

പ്രവർതമാനാൻ പ്രതിസർഗക്ലപ്തൗ
പശ്യൻ ഘനാൻ പാശഭൃതാപ്യവാർയാൻ ।
അഭീതിമുദ്രാമധുരേണ ഗോപാൻ
ആശ്വാസയാമാസ കരേണ ശൗരിഃ ॥ **7.46** ॥ 648

യദർചനാദാപദിയം പ്രസക്തൈ
തൈനൈവ ഗോപാലഗണസ്യ ഗുപ്തിം ।

അരോചയത് കർതുമശേഷഗോപ്താ
രാമേണ സംമന്തർയ രഥാംഗപാണിഃ ॥ **7.47** ॥ 649

സ ലീലയാ മേരുമിവ ദ്വിതീയം
ഗോവർധനം ഗോപകുലപ്രദീപഃ ।
നവപ്രരൂഢം നിഹിതൈകഹസ്താ
നാഗോ നലസ്തംബമിവോജ്ജഹാര ॥ **7.48** ॥ 650

അധോമുഖാവസ്ഥിതമേരുകൽപം
ശൈലം തമുത്ഖായ ശരൺയഗോപഃ ।
ഉദഞ്ചയൻ സത്വരമൂർധ്വമൂലം
ചക്രേ മഹേന്ദ്രം ശമിതാർധഗർവം ॥ **7.49** ॥ 651

ഫണാഭിരാമപ്രസൃതാംഗുലീകഃ
പ്രിയാംഗരാഗവ്യതിഷംഗപാണ്ഡുഃ ।
ഭുജസ്തദീയോ ഗിരിണാ ബഭാസേ
ഭൂമണ്ഡലേനേവ ഭുജംഗരാജഃ ॥ **7.50** ॥ 652

ആഭുഗ്നരക്തതാംഗുലിപഞ്ജരം തത്
രത്നോർമികാരശ്ശിശലാകമന്തഃ ।
നവോദകക്ഷൗമവൃതം വ്യഭാസീത്
ഛത്രപ്രകാണ്ഡം ഹരിബാഹുദണ്ഡേ ॥ **7.51** ॥ 653

വിഹാരപദ്മസ്യൃഹയേവ കൃഷ്ണോ
ഭുജാദ്രിണാ ഭൂമിധരം ദധാനഃ ।
സ്വശേഷഭൂതസ്യ ഹലായുധസ്യ
പ്രാചീമവസ്ഥാം പ്രഥയാംബഭൂവ ॥ **7.52** ॥ 654

നിവാസഭൂതേ നിഖിലസ്യ തസ്മിൻ
ബാലാകൃതൗ ബിഭ്രതി ശൈലമേകം ।

സവിസ്മയാൻവീക്ഷ്യ ജഹാസ ഗോപാൻ
സംപ്രീതിലക്ഷ്യേണ തദഗ്രജൻമാ ॥ **7.53** ॥ 655

സ കാലികാകാലകൃപാണികാനാം
ധാരാശതൈരാഹതസന്ധിബന്ധഃ ।
അവാസൃജത്ക്ഷിപ്രതരം ക്ഷരദ്ഭിഃ
ധാതുദ്രവൈർനൂനമസൃഞ്ജി ശൈലഃ ॥ **7.54** ॥ 656

സഗൈരികസ്തസ്യ ഗിരേസ്സമന്താത്
വിലംബിതോ വർഷപയഃ പ്രവാഹഃ ।
വിതാനപർയന്തജുഷോ വിതേനേ
വിഡംബനാം വർണതിരസ്കരിണ്യാഃ ॥ **7.55** ॥ 657

ഇരംമദാർചിർവ്യതിഷംഗദീപ്തഃ
പാണൗ ഹരേരദ്രിപതിശ്ചകാശേ ।
പ്രത്യസ്തമിന്ദ്രേണ മുമുക്ഷിതാനാം
പ്രയുക്തമുത്ഖാത ഇവാശനീനാം ॥ **7.56** ॥ 658

സ ബാഹുദണ്ഡേന വഹൻ സലീലം
പ്രവാലകൽപാംഗുലിപഞ്ജരേണ ।
മഹീധരച്ഛത്രമനൻയവാഹ്യം
മായാമയീം വ്യാകുരുതേവ ലീലാം ॥ **7.57** ॥ 659

കരാലരൂക്ഷാകൃതിവർണഭേദാൻ
കാലാഗ്നിനിർവാപണകൽയവൃത്തീൻ ।
രുരോധ ശൈലീകൃതയാ സ്വശക്ത്യാ
പ്രായോ ഘനാൻ പർവതകൂടകൽപാൻ ॥ **7.58** ॥ 660

പൃഥ്വ്യാ യഥാവദ്ഭരിതം ഗിരേസ്തത്
മൂലം നിവാസായ ഗവാം ബഭൂവ ।

ഗ്രാസാനുഭാവഗ്രഹണാർഹമാസീത്
അഗ്രം ച തസ്യാനതിവിപ്രകൃഷ്ടം ॥ **7.59** ॥ 661

ഉദഞ്ചിതസ്യാദ്രിപതേരുപാന്തേ
പയഃ പ്രവാഹാ നിബിഡം പതന്തഃ ।
അതൻവത സ്ഫാടികവപ്രശോഭാം
അന്തർഗതൈരസ്ഥഭയൈരവേക്ഷ്യാം ॥ **7.60** ॥ 662

അലബ്ധസൂർയേന്ദുകരപ്രവേശേ
മൂലേ ഗിരേരാവസതാം ജനാനാം ।
സ്വലോചനദ്വന്ദ്വവിഹാരഭേദാത്
നകുതന്ദിനാൻയാതനുതേ സ്മ നാഥഃ ॥ **7.61** ॥ 663

മുകുന്ദഗാത്രം മണിദർപണാഭം
ഛായാപദേശേന വിഗാഹമാനൈഃ ।
സഗോധനൈസ്തത്ര സുരേന്ദ്രഭീത്യാ
ഗോപൈസ്തദാ ഗൂഢമിവാവതസ്ഥേ ॥ **7.62** ॥ 664

ബിഭർതി കൃഷ്ണഃ സുകുമാരഗാത്രഃ
ക്ഷമാധരം തേന വിഭാവയാമഃ ।
തദഗ്രജോഽസൗ ബിഭൃയാദശേഷാം
ബലം ക്ഷമാമിത്യവദൻവ്രജസ്ഥാഃ ॥ **7.63** ॥ 665

ബഭുഃ സ്വശാഖാഗ്രഥിതാഗ്രപാദൈഃ
തപോധനൈസ്സാകമധഃ ശിരോഭിഃ ।
കൃതാഭിമുഖ്യാഃ കൃതിനോ മുകുന്ദേ
തപഃപ്രവൃത്താ ഇവ തത്ര വൃക്ഷാഃ ॥ **7.64** ॥ 666

അധോമുഖസ്യാദ്രിപതേസ്തൃണാനി
സ്പൃഷ്ട്വാ മുകുന്ദേന നിദർശിതാനി ।

ജാതസ്പൃഹാ ജഗ്രസിരേ സഹർഷം
ഗാവസ്തദാ കിഞ്ചിദിവോന്നമന്ത്യഃ ॥ **7.65** ॥ 667

മണിപ്രദീപൈരതമാംസി ഗോപ്യഃ
പ്രവിശ്യ രമ്യാണി ഗുഹാഗൃഹാണി ।
അസ്പൃഷ്ടശീതോഷ്ണമയത്നലബ്ധം
സ്വസ്ഥാശയാഃ സ്വർഗമിവാൻവഭൂവൻ ॥ **7.66** ॥ 668

യഥാപുരം തത്ര സ പുത്രദാരൈഃ
അച്ഛിന്നഗോദോഹനമന്ഥനാദ്യൈഃ ।
സ്വപ്നാവബോധപ്രഭൃതീനി ഗോപൈഃ
സിഷേവിരേ വിസ്മൃതപൂർവവാസൈഃ ॥ **7.67** ॥ 669

അസ്പൃഷ്ടധാരാജലബിന്ദുസേകൈഃ
അകമ്പമാനൈരപദന്തവീണൈഃ ।
ഗോപീജനൈരാദധിരേ വിഹാരാഃ
ഗിരീന്ദ്രമൂലേ ഗൃഹനിർവിശേഷം ॥ **7.68** ॥ 670

വനേചരാ ഗോപഗണൈസ്സമേതാ
വിമുക്തപർജന്യഭയാ വിചേരുഃ ।
മഹീധരച്ഛത്രധരേ മുകുന്ദേ
വൻയാനി സത്ത്വാനി ച തത്ര ഗോഭിഃ ॥ **7.69** ॥ 671

പ്രഭൂതധാരാപ്രതിപന്നശൈത്യം
പ്രാപ്താരമദ്രിം പ്രഭുരദ്ഭുതാനാം ।
സുദർശനാദപ്യധികാമനൈഷീത്
പവിത്രതാം പാണിസരോജയോഗാത് ॥ **7.70** ॥ 672

മുകുന്ദഹസ്താംബുരുഹാധിരോഹാത്
പ്രാപ്തഃ ശ്രിയം മേരുമുഖൈരലഭ്യാം ।

വർഷാപദേശേന ഗിരിസ്സ ലേഭേ
നഗാധിപത്യാർഹമിവാഭിഷേകം ॥ **7.71** ॥ 673

മദോൽബണാനാമിവ വൽലവീനാം
ഗീതം ഗണൈഃ ശൗരിഗുണാനുബന്ധം ।
ഗുഹാവിശേഷൈർധ്രുവമൻവവാദീത്
ഗോവർധനോ ഗോപഗണാഭിനന്ദ്യഃ ॥ **7.72** ॥ 674

കരാഗ്രയന്ത്രേ ഘടിതേന കൃഷ്ണഃ
സവാരിണാ സാനുമതാഭിഗുപ്താൻ ।
അലംഭയത് ഗോപഗണാൻ സദാരാൻ
ധാരാഗൃഹാഭ്യന്തരവാസസൗഖ്യം ॥ **7.73** ॥ 675

അചിന്ത്യശക്തേരകുമാരയൂനഃ
കൗമാരലീലാകവചേന ഗുപ്തം ।
ബലം തദാഗ്രാംഗുലിസംശ്രിതാദ്രേഃ
താവത്പരിച്ഛിന്നമബോധി ഗോപൈഃ ॥ **7.74** ॥ 676

നിമേഷനിഷ്പ്ലുതയുഗാനി യാസാം
യേഭ്യോ നിരോധവ്യസനാൻയഭൂവൻ ।
താസാം സ തൈഃ സാർധമഭൂത്സമീക്ഷ്യഃ
വാമഭ്രുവാം വൽലവയൂഥനാഥഃ ॥ **7.75** ॥ 677

കൃതാർഥഭാവം ഭൃശമാദധാനേ
കൃഷ്ണാംഗസംസ്പർശവിലോകനാദൗ ।
അയന്ത്രിതാഭിശ്ചിരമാശശംസേ
വർഷാനുവൃത്തിർവ്രജസുന്ദരീഭിഃ ॥ **7.76** ॥ 678

ധാരാനിപാതൈഃ സ്തനതാം ഘനാനാം
അക്ഷപ്രമാണൈരഭിഹന്യമാനഃ ।

ആകസ്മികീമൻവഭവത് സ ശൈലോ
വജ്രവ്യഥാം വാസവരോഷജാതാം ॥ **7.77** ॥ 679

തമേകഹസ്താംഗുലിയന്ത്രലഗ്നം
ധാരാഹതം ധാരയതസ്ത്രിധാമ്നഃ ।
അമുക്തബാൽയസ്യ സമഗ്രശക്തേഃ
ക്ഷണാർധവത്സപ്ത ദിനാൻയതീയുഃ ॥ **7.78** ॥ 680

സ താദൃശാംസ്തോയഭൃതോ യുഗാന്തേ
ശ്വാസാനിലൈഃ ശോഷയിതും ക്ഷമോഽപി ।
മഹേന്ദ്രദർപാത്യയമാത്രകാങ്ക്ഷീ
പ്രഖ്യാപയാമാസ ഗിരേഃ പ്രഭാവം ॥ **7.79** ॥ 681

ഏകത്ര സംരക്ഷതി കൃഷ്ണമേഘേ
ഗോത്രേണ ചൈകേന ഗവാം കുലാനി ।
അശേഷഗോത്രൗഘഭിദാ നിയുക്തൈഃ
മേഘായുതൈർമോഘതമൈർബഭൂവേ ॥ **7.80** ॥ 682

വ്രജോപമർദേ വിതഥേ സുരേന്ദ്രഃ
സ്വയം വൃതോഽപത്രപയാ ഭിയാ ച ।
ദുനോതി മാം ഇന്ദ്രപദം ദുരന്തം
കിം പൗരുഷം കേവലമിത്യദുഃഖ്യത് ॥ **7.81** ॥ 683

നിവൃത്തരോഷേ നിഭൃതേഽപി ശക്രേ
സന്ദർശിതസ്വാമിനിദേശസംഗാഃ ।
വവർഷുരുഗ്രാം മുഹുരശ്മവൃഷ്ടിം
വൈരോപപന്നാ ഇവ വാരിവാഹാഃ ॥ **7.82** ॥ 684

നിവാർയ ദുർവാരജവാൻ പയോദാൻ
നാഥം സതാം നന്ദസുതം പ്രപിത്സുഃ ।

കരംബിതപ്രീതിഭയഃ ക്ഷണാർധം
വ്യക്തിം ഭജൻ വ്യോമതലേഽവതസ്ഥേ ॥ **7.83** ॥ 685

ക്രമേണ പൃഥ്വീമഭിഗന്തുകാമഃ
ശ്വേതാഭ്രപർയായഗജാധിരൂഢഃ ।
വിലോചനവ്യഞ്ജിതപദ്മസംപത്
വർഷാത്യയോ മൂർത ഇവാബഭാസേ ॥ **7.84** ॥ 686

പുനഃ പ്രസന്നാം പുരുഹൂതദാന്ത്യാ
പശ്യൻ ദിവം പ്രാണഭൃതാമധീശഃ ।
തമദ്രിമവ്യാഹതദിവ്യലീലഃ
സന്തോലയാമാസ നിവേശയിഷ്യൻ ॥ **7.85** ॥ 687

വിലക്ഷവൃത്തൈഽവ തിരോഹിതേഷു
മേഘേഷു വിശ്രാന്തവികത്ഥനേഷു ।
സ്ഥാനേ നിവേശാദചലീചകാര
ച്ഛത്രാചലം ശൗരിരഖിന്നബാഹുഃ ॥ **7.86** ॥ 688

ഉത്ക്ഷിപ്യമാണഃ പരിവർത്യമാനഃ
സംസ്ഥാപ്യമാനോഽപി തഥൈവ ഭൂയഃ ।
സ തസ്യ സങ്കൽപവശേന ഭേജേ
ശൈലോ ന ശൈഥിൽയകഥാപ്രസംഗം ॥ **7.87** ॥ 689

വ്യപേതശൈലവ്യവധാനദൃശ്യോ
വിഭൂഷിതഃ സ്വേദകണൈഃ സ ബാലഃ ।
ദിശദ്ഭിരാമോദമഭൗമഭോഗ്യം
ദിവ്യൈരവാകീർയത പുഷ്പവർഷൈഃ ॥ **7.88** ॥ 690

നിവേശ്യ കൃഷ്ണം ശകടീരഥാഗ്രേ
നാഥോപചാരൈരുപസേദിവാംസഃ ।

സഗോധനാഃ സ്വം വ്രജമാവ്രജന്തഃ
സംഗീതലീലാമഭജന്ത ഗോപാഃ ॥ **7.89** ॥ 691

കച്ചിന്ന ഖിന്നോഽസി വഹൻ ഗിരീന്ദ്രം
കച്ചിന്ന വിമ്ലായതി പാണിപദ്മം ।
ഇതി ബ്രുവാണാഃ സുഹൃദോ മുകുന്ദം
പർയാകുലാഃ പസ്പൃശുരംഗമംഗം ॥ **7.90** ॥ 692

അഥാവതീർയ സ്വയമന്തരിക്ഷാത്
അനുജ്ഝിതൈരാവതദാനവർഷാത് ।
വിലക്ഷചിത്തോ വസുദേവസൂനും
വൽഗുസ്മിതം വജ്രഭൃദാസസാദ ॥ **7.91** ॥ 693

പുരോദധാനഃ സുരഭിം പ്രതീക്ഷ്യാം
ആജഘ്രുഷീമാത്മഭുവോ നിയോഗാത് ।
അപത്രപാഗദ്ഗദമാബഭാഷേ
ബദ്ധ്വാഞ്ജലിം ബാലമുപേന്ദ്രമിന്ദ്രഃ ॥ **7.92** ॥ 694

നാഥ ത്വയാ നർമവിഹാരഭാജാ
വിമോഹിതോ വിപ്രതിസാരിതശ്ച ।
അകിഞ്ചനസ്ത്വാമഹമാശ്രിതസ്സൻ
ക്ഷിപ്താപകാരോ ന ബഹിഷ്ക്രിയാർഹഃ ॥ **7.93** ॥ 695

കൃതാപരാധേഷ്വപി സാനുകമ്പം
ക്ഷേമങ്കരം ക്ഷേത്രവിവേചകാനാം ।
വിശ്വോപകാരാധ്വരബദ്ധദീക്ഷം
വേദ്യം പരം വേദവിദോ വിദുസ്ത്വാം ॥ **7.94** ॥ 696

നിഗൃഹ്ണതസ്തേ സൃജതശ്ച വർഷം
നിമിത്തഭാവേ നിഹിതൈസ്ത്വയൈവ ।

പ്രവർതതേ നിഷ്പ്രതിഘ്നോ വിഹാരഃ
സ്വയം പ്രയുക്തൈരിവ യന്ത്രഭേദൈഃ ॥ **7.95** ॥ 697

അനൻയസാധാരണപാരമേഷ്യാത്
അൻയാനശേഷാനതിസന്ദധാനാത് ।
ഗോപായിതും പാരയതി ത്രിലോകീം
ഗോപായമാനാദപി ന ത്വദൻയഃ ॥ **7.96** ॥ 698

വ്രജൗകസാം നാഥ ദിവൗകസാം വാ
വിപത്പ്രസംഗേ വിഹിതാവതാരഃ ।
ഏകസ്യമേവ സ്വയമീപ്സിതാനാം
ദയാസഹായോ നിയമേന ദാതാ ॥ **7.97** ॥ 699

സ്വരൂപതോ വിഗ്രഹതശ്ച വിശ്വം
നിത്യം ത്വയൈകേന ധൃതം യദേതത് ।
തദേകദേശോദ്വഹനാദമുഷ്മാത്
ന വിസ്മയം തത്ത്വവിദോ ഭജന്തി ॥ **7.98** ॥ 700

പ്രയോജിതോഽഹം ത്വയി ഭക്തിബന്ധാത്
ഗോഭിഃ സ്വലോകാദുപസേദുഷീഭിഃ ।
ഇച്ഛാമി സംരക്ഷിതഗോവ്രജം ത്വാം
സ്ഥാനേ ഗവാമിന്ദ്രതയാഽഭിഷേക്തും ॥ **7.99** ॥ 701

തിരോഹിതാമംഭസി വിന്ദതാ ഗാം
പൂർവം ത്വയാ പോത്രിവരേണ ലബ്ധാ ।
നിരുക്തനിഷ്ണാതകൃതാഭ്യനുജ്ഞാ
വ്യക്തിം പുനർയാതു ശുഭാ ത്വദാഖ്യാ ॥ **7.100** ॥ 702

ഉപേന്ദ്രഭൂതാദ്ഭവതോഽപി ഭൂമ്നാ
മാൻയോ മനുഷ്യാഭിനയേ മയാ ത്വം ।

അഭ്യർഥനാമാദരതസ്തദേനാം
പ്രതീച്ഛ വിശ്വംഭര വിശ്വഭൂത്യൈ ॥ **7.101** ॥ 703

ഇതി ബ്രുവാണോ മഘവാൻ ധൃതാദ്രേഃ
ശ്രാന്തിം ജഗദ്ധാതുരിവാപനേഷ്യൻ ।
ധ്യാതോപയാതാം ത്രിദശപ്രണേതാ
ദിവ്യാപഗാം ദർശയതി സ്മ ദേവീം ॥ **7.102** ॥ 704

അഭൗമഗംഗാപയസാ പ്രപൂർണാം
ആവർജയൻ വാരണരാജഘണ്ടാം ।
അശേഷസാമ്രാജ്യപദാഭിഷിക്തം
ഗുപ്ത്യൈ ഗവാം ഗോത്രഭിദഭ്യഷിഞ്ചത് ॥ **7.103** ॥ 705

തദംഗസംസ്പർശവശേന ധന്യൈഃ
ആപ്ലാവ്യമാനാമഭിഷേകതോയൈഃ ।
അപേതഭാരാമിവ ഭൂതധാത്രീം
ഉൽലാഘിതാം പ്രൈക്ഷത നാകനാഥഃ ॥ **7.104** ॥ 706

കൃതാഭിഷേകഃ കൃതിനാ മഘോനാ
ഗുപ്തേന ഗോവിന്ദ ഇതി സ്വനാമ്നാ ।
കൃതപ്രസാദഃ പ്രജിഘായ കൃഷ്ണഃ
സ്വർഗാധിരോഹായ പുനഃ സുരേന്ദ്രം ॥ **7.105** ॥ 707

പ്രതിഗതവതി യൂഥേ പുഷ്കലാവർതകാനാം
ദിവി ഭുവി ച നിയത്യാ ദീർഘനിദ്രോജ്ജിതാനാം ।
ഗുണഗരിമസമൃദ്ധം ഗോകുലം വീക്ഷ്യ തുഷ്യൻ
ഗുരുഭിരഭിനിയുക്താമാശിഷം പ്രത്യഗൃഹ്ണാത് ॥ **7.106** ॥ 708

മുകുലിതരവിധാമ്നാ ദേഹദീപ്ത്യൈവ മുഷ്ണൻ
ജലദകദനജാതം ജീവലോകസ്യ ജാഡ്യം ।

വ്യചരദചലഭോഗേ ചാരയൻ ധേനുചക്രം
പിശുനിതനിജമായാം ഭൂഷയൻ പിംഛമാലാം ॥ **7.107** ॥ 709

പ്രണിഹിതമധിരോഹൻ പ്രാഗിവാദ്രിം പൃഥിവ്യാം
അവമതപുരുഹൂതൈരർചിതോ ഗോപബൃന്ദൈഃ ।
വ്രജപതിരുപസീദൻ ബാലയോഗ്യാൻ വിഹാരാൻ
വനചരപരിബർഹോ വത്സപാലൈഃ സിഷേവേ ॥ **7.108** ॥ 710

നാഥഃ സോഽയം ശിശുരപി സതാം നന്ദഗോപസ്യ സൂനുഃ
പ്രായഃ ശൈലഃ പ്രതിനിധിരസൗ പദ്മനാഭസ്യ പുംസഃ ।
കിം നഃ സാധ്യം സുരപതിമുഖൈഃ കിംപചാനൈസ്തദൻയൈഃ
സാകം ദാരൈരിതി കില ജഗുസ്തത്ര സംഭൂയ ഗോപാഃ ॥ **7.109** ॥ 711

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ സപ്തമഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ അഷ്ടമഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

അഥ പ്രസൂനായുധഭാഗധേയാ -
ൻയാരബ്ധമന്ദാനിലസൗതികാനി ।
മധുപ്രസംഗാത്മധുരാണി യൂനാ -
മനുഷ്ണശീതാൻയഭവന്ദിനാനി ॥ **8.1** ॥ 712

അനേകരൂപൈഃ സ്വയമേകരൂപഃ
കാലാത്മകം രൂപമകാലകാൽയഃ ।
ഋതുപ്രഭേദൈരനുഭൂയ രേമേ
രാമാസഖോ രാമമനുപ്രയാതഃ ॥ **8.2** ॥ 713

ഹേമന്തപൂർവഃ ശിശിരാന്തിമശ്ച
ശരച്ച സംഭൂയ വസന്തവൃത്ത്യാ ।
ശനൈഃ ശനൈഃ ശാന്തിമുപേയിവാംസഃ
തദ്വൈഭവാത്തൻമയതാമിവാപുഃ ॥ **8.3** ॥ 714

പ്രായേണ പഞ്ചായുധപഞ്ചവക്ത്രഃ
പലാശകോശാകൃതിമാദദാനൈഃ ।
മനസ്വിനീമാനഗജേന്ദ്രഭേദാത്
സശോണിതൈഃ പാണിരുഹൈശ്ചകാശേ ॥ **8.4** ॥ 715

ജഗന്തി പുഞ്ജ്രേക്ഷുശരാസനേന
പ്രസൂനബാണൈരപി ജേതുമിച്ഛോഃ ।

അസൂചയന്നാത്മഭുവഃ സ്വനാദൈഃ
അവ്യാഹതാമാശിഷമൻയപുഷ്ടാഃ ॥ **8.5** ॥ 716

വരാംഗനാവക്ത്രപദാംബുജാനാം
സ്വാഭാവികീം സൗരഭരാഗലക്ഷ്മീം ।
പ്രപിത്സമാനൗ പ്രസവൈസ്തദർഹം
ദ്വേധാ ദ്രുമൗ ദോഹദമൻവഭൂതാം ॥ **8.6** ॥ 717

തീക്ഷ്ണാരുണാഗ്രാൺയചിരപ്രരോഹാത്
ചകാശിരേ ചമ്പകകുട്മലാനി ।
ദത്താനി കാമോത്സവമംഗലാർഥം
ദീപാങ്കുരാണീവ വസന്തലക്ഷ്മ്യാ ॥ **8.7** ॥ 718

മുക്തോപഗാമഗ്നസമുത്ഥിതാത്മാ
ഭൂയോ ഭജൻപുഷ്പരജോഭിഷേകം ।
ചചാര മന്ദം മലയാദ്രിവാതഃ
ചേതോഭുവോ ദൃപ്ത ഇവൗപവാഹ്യഃ ॥ **8.8** ॥ 719

പുഷ്പേഷു സംയോഗവിയോഗവൃത്ത്യാ
ക്രമാദ്ഭജന്തീ നതിമുന്നതിം ച ।
വനാന്തരേ ഷട്പദപങ്തിരാസീത്
മഞ്ജുസ്വനാ മൻമഥചാപമൗർവീ ॥ **8.9** ॥ 720

വസന്തക്ലപ്താൻമദനസ്യ ബാണാത്
ആന്ദോലയന്നൂനമനോകഹേഷു ।
ദിനേ ദിനേ ദക്ഷിണമാതരിശ്വാ
ഗതാഗതാഭ്യാം ഗണയാഞ്ചകാര ॥ **8.10** ॥ 721

ആഘൂർണ്യമാനൈരഭിതോ നഭസ്വാൻ
കാന്തൈഃ പ്രദീപൈരിവ കർണികാരൈഃ ।

വനശ്രിയോ മാധവസംഗമാർഹം
മംഗൽയനീരാജനമാചചാര ॥ **8.11** ॥ 722

പ്രസൂനഹാസാധര പൽലവാനാം
കിഞ്ജൽകരോമാഞ്ചജുഷാമഭുങ്ക്ത ।
മന്ദാനിലൈരാഹിതവേപഥൂനാം
കാന്തിം വസന്തോ വനവൽലരീണാം ॥ **8.12** ॥ 723

വിഹാരയോഗ്യാമഥ വീക്ഷ്യ വൻയാം
രമാപതിം രാമസഖം വിശന്തം ।
നഭശ്ചരൈഃ സാകമനോകഹാസ്തം
നാഥം പ്രസൂനോർമിഭിരഭ്യഷിഞ്ചൻ ॥ **8.13** ॥ 724

പുഷ്പാകരേണ പ്രതിപന്നശോഭം
ബൃന്ദാവനം നന്ദിതഗോപബൃന്ദം ।
പ്രദർശയൻ പ്രാപിത ധേനുവത്സം
രാമാനുജോ രാമമിദം ബഭാഷേ ॥ **8.14** ॥ 725

മനോഭുവോ മൂർതമിവാവലേപം
മാൻയം മനസ്കാരമിവ ത്വദീയം ।
ചിരം ത്വയാ സേവ്യമിഹാർയ മൻയേ
ചിത്രം വനം ചൈത്രരഥാഭിനന്ദ്യം ॥ **8.15** ॥ 726

അമാനുഷ പ്രാപ്യമരൺയമേതത്
പ്രാപ്തസ്യ തേ പാദരജഃപ്രഭാവാത് ।
സത്ത്വോപപന്നാ ന ഭജന്തി സത്ത്വാഃ
ശാന്താശയാഃ ശാശ്വതികം വിരോധം ॥ **8.16** ॥ 727

അചിന്ത്യ ഭൂമ്നസ്തവ സന്നിധാനാത്
അൻയോൻയ ജാതീയദശാം ദധാനാഃ ।

സിംഹീവശാസ്ത്രൻയവിദോ ഭജന്തേ
സുഭ്രാതൃതാം കേസരിദന്തിപോതാഃ ॥**8.17** ॥ 728

ത്വദർപിതസ്വാദുതൃണാദിനീനാം
ത്വദ്വംശനാദാമൃതപായിനീനാം ।
മൻയേ ഗവാം വത്സഗണാവൃതാനാം
വിഷ്വഗ്വനം വിശ്രമയോഗ്യമേതത് ॥**8.18** ॥ 729

വസന്തലക്ഷ്യാ ഇവ വാസഭൂമിം
സങ്കൽപയോനേരിവ ശിൽപശാലാം ।
രതേരിവാരാമവിഭൂതിമൻയാം
വൻയാമിമാം വേദ്മി തവോപകാർയാം ॥**8.19** ॥ 730

വനസ്ഥലീയം മകരന്ദവർഷൈഃ
അതോയകർമാന്തികമാത്തസേകാ ।
പ്രസ്തൗതി പർയാപ്തപരാഗജാലാ
സമീഹിതം സഞ്ചരണോത്സവം തേ ॥**8.20** ॥ 731

നഭഃസ്പൃശാമത്ര മഹീരുഹാണാം
നീഡാദമീ നിഷ്പതിതാഃ സലീലം ।
പ്രയുഞ്ജതേ സ്വാഗതമഞ്ജസാ തേ
പ്രായഃ ശുഭാലാപജുഷഃ ശകുന്താഃ ॥**8.21** ॥ 732

വാതാവധൂതാസ്തരവഃ സ്വമൂർധ്നാ
സന്താന സാന്താനിക സംപദസ്തേ ।
പ്രാജ്യൈരമീ പുഷ്പഫലൈശ്ച നൂനം
വിതൻവതേ വന്ദനമർഹണാം ച ॥**8.22** ॥ 733

ആസ്വാദ്യ ചൂതാങ്കുരമൻയപുഷ്ടാഃ
പ്രായഃ സ്വനൈഃ പഞ്ചമമുദ്ഗിരന്തഃ ।

ആകാരയന്തീവ വനം ഗതം ത്വാം
ദിവ്യാനമീ ദർശയിതും പ്രദേശാൻ ॥ **8.23** ॥ 734

ത്വത്പാദ വിൻയാസ വിശേഷ ധൻയാം
ആപാദയിഷ്യന്ത ഇവാത്മധാത്രീം ।
ഏനാം സ്വശാഖാഗ്രകരപ്രയുക്തൈഃ
പ്രചിൻവതേ ഭൂമിരുഹാഃ പ്രസൂനൈഃ ॥ **8.24** ॥ 735

നിശാമയന്ത്യോ വനദേവതാസ്ത്വാം
ചകോരസമ്മോഹന ചാരുദീപ്തിം ।
പ്രീതിം പ്രഭൂതാം പരിവാഹ്യ ഗീതൈഃ
ശീതാശ്രുണാ ശേഷമിവോദ്വമന്തി ॥ **8.25** ॥ 736

രസാലരംഭാദി ഭവൈരിഹൈതാഃ
ഫലദ്രവൈഃ പിച്ഛിലപാർശ്വഭാഗാഃ ।
വത്സാവഗാഹ്യാ വനരാജിമധ്യേ
പൂർണാഃ സുധായാ ഇവ ഭാന്തി കുൽയാഃ ॥ **8.26** ॥ 737

കഹ്ലാരപദ്മോത്പലകാന്തിഭിസ്തേ
കടാക്ഷ വിക്ഷേപഗുണം ഭജന്ത്യഃ ।
അരൺയഭാഗാനഭിതഃ പ്രവാഹൈഃ
ആപ്യായയന്ത്യാപ ഇമാഃ പ്രസന്നാഃ ॥ **8.27** ॥ 738

ത്വദ്വക്ത്രപദ്മപ്രതിമാസഹസ്രൈഃ
സംസൃജ്യമാനേവ സപുഷ്കരാഽസൗ ।
പ്രഭാവതഃ ഖ്യാപിതപുഷ്കരശ്രീഃ
പുൺയോദകാ പുഷ്കരിണീ വിഭാതി ॥ **8.28** ॥ 739

സഞ്ചാരജാതൈഃ ശ്രമവാരിലേശൈഃ
ആലക്ഷ്യ മുക്താഗുണമണ്ഡനം ത്വാം ।

വ്യക്തം നദീ വീജയതീയമാരാത്
അംഭോരുഹൈരാശ്രിത വീചിഹസ്തൈഃ ॥ **8.29** ॥ 740

സഹന്തി വാതാതപവർഷവാതാം
സ്ഥായേഷു തിഷ്ഠന്തി രവിപ്രതീക്ഷാഃ ।
തപസ്യതസ്ത്വൻമുഖകാന്തിലോഭാത്
പദ്മാനിമാൻ പശ്ചിമരാമ മൻയേ ॥ **8.30** ॥ 741

തരംഗിണീഭിഃ പരിരഭ്യ മുക്തഃ
സംലാപവാൻ ഭൃംഗരവൈരധീരൈഃ ।
ആപൃച്ഛതേ നൂനമതഃ പ്രയാതം
മന്ദീഭവൻ കുന്ദ സമീരണസ്ത്വാം ॥ **8.31** ॥ 742

മനഃപ്രസാദം തവ ദർശയന്തീ
പ്രാലേയസംഘാതനിഭൈഃ പയോഭിഃ ।
ശുദ്ധാ നവേന്ദീവരനീലവാസാഃ
ഛായേവ തേ ശൈവലിനീ വിഭാതി ॥ **8.32** ॥ 743

സഹ പ്രയച്ഛന്തി തവ പ്രിയാഭിഃ
ചഞ്ചൂർയമാണാ ഇവ ചക്രവാകാഃ ।
ആഹൂയ ദാതാര ഇവാതിഥേയാഃ
കാലോചിതാം കസ്ത്വമിതീവ വാചം ॥ **8.33** ॥ 744

വിധൂതവാലവ്യജനാഃ സ്വപക്ഷൈഃ
ചാരുസ്വനാപാദിത ചാടുവാദാഃ ।
അഭിന്നവർണാഃ പ്രതിയന്ത്യമീ ത്വാം
രാജോപചാരൈരിവ രാജഹംസാഃ ॥ **8.34** ॥ 745

ദിവാപി ഗോവർധന നിർഝരാണാം
സംഛാദിതേ വ്യോമ്നി തുഷാരജാലൈഃ ।

ഇഹാതപശ്ചാന്ദ്രമസേന ധാമ്നാ
വികൽപ്യതേ ബോധിതപങ്കജോഽപി ॥ **8.35** ॥ 746

അതർകിത പ്രാപ്തമവേക്ഷ്യ കാന്ത്യാ
മേഘങ്കരം മേചകമംബരം തേ ।
നിനാദ നിഷ്പാദിത ഷഡ്ജഗീതാ
നൃത്യന്ത്യമീ സാനുഷു നീലകംഠാഃ ॥ **8.36** ॥ 747

നദീഭിരാരബ്ധതരംഗലാസ്യം
നാദൈർയുതം നിർഝരദുന്ദുഭീനാം ।
ഗായദ്ഭിരേഫം ഗിരിണാ ത്വദർഥം
പ്രായേണ സംഗീതമിഹ പ്രയുക്തം ॥ **8.37** ॥ 748

കലിന്ദജാകച്ഛഭുവാം സഖീഭിഃ
പ്രച്ഛായവൻയാഭിരധിത്യകാഭിഃ ।
സൂതേ ഗിരിഃ സൂചിത നന്ദനോഽസൗ
സ്വർഗൗകസാം സൈരവിഹാരവാംഛാം ॥ **8.38** ॥ 749

അഭ്യാഗതം വീക്ഷ്യ ഭവന്തമാരാത്
സാലാ ഇമേ സാമിനതാഗ്രശാഖാഃ ।
സുധാരസസ്വാദുതമാനി ഭക്ത്യാ
സ്വയം പ്രയച്ഛന്തി ഫലാനി ധന്യാഃ ॥ **8.39** ॥ 750

പാത്രീഭവന്തസ്തവ വീക്ഷണാനാം
പദ്മാലയാവാസവികൽപിതാനാം ।
ചരാചരാഃ കാനി കിയന്തി വൈതേ
തപാംസ്യതപ്യന്ത ഭവാന്തരേഷു ॥ **8.40** ॥ 751

വിജാനതാം സത്പുരുഷ പ്രഭാവം
പുംസാമമീ പുണ്യതമീഭവന്തഃ ।

പ്രായസ്ഥ്വദംഗീകരണാത്പ്രയാസ്യൻ -
ത്യാരാധ്യതാമദ്രിവനാവകാശാഃ ॥ **8.41** ॥ 752

സംസ്കാരപൂതാഭിരിതീവ വാഗ്ഭിഃ
സമ്മോദയന്നഗ്രജമാദിദേവഃ ।
വിജാതലീലോ വിജഹാര ഹൃഷ്യൻ
വന്ദ്യഃ സതാം വത്സഗണാനുയായീ ॥ **8.42** ॥ 753

സ്വയംവൃതഃ സ്വൈരവിഹാരലക്ഷ്യാ
മുഹുർവിതേനേ വിപിനേ മുകുന്ദഃ ।
സ്ഥാനാന്തര പ്രാപ്തി വിഭാവിതാനി
സ്ഥിതേരഭിന്നാനി ഗതാഗതാനി ॥ **8.43** ॥ 754

പ്രഭൂതയാ പുഷ്പഫലപ്രസൂത്യാ
വദാൻയവൃത്തീനി വനാനി ദൃഷ്ട്വാ ।
സസ്മാര ചിന്താവശവർതിനീനാം
വ്രജസ്ഥിതാനാം വരവർണിനീനാം ॥ **8.44** ॥ 755

പ്രായസ്ഥദാഹ്വാനവിധൗ നിയോക്തും
പ്രഗൃഹ്യ വേണും പ്രതിപന്നദൂത്യം ।
ൻയവേശയത് കുട്മലിതേ സലീലം
ബിംബാധരേ സൂചിതചിത്തരാഗേ ॥ **8.45** ॥ 756

സാമോപപന്നാൻ ക്രമശഃ സ്വരഘ്രേഃ
സപ്ത സ്വരാൻസപ്തഭിരുദ്വമന്തം ।
പ്രചക്രമേ വാദയിതും വനാന്തേ
വംശം പ്രിയോ വൽലവവംശജാനാം ॥ **8.46** ॥ 757

മുകുന്ദവക്ത്രാനിലവാദ്യമാനോ
വേണുർബഭൗ വേദ ഇവ ദ്വിതീയഃ ।

രാഗാവധീനാം രഹസാം യദേകം
ഗീതാത്മനാം തസ്യ നിദാനമാസീത് ॥ **8.47** ॥ 758

തദ്വംശനാദഃ സുഭഗോ(ഽ)നുഗച്ഛൻ
അഗ്രേ സരൻസൗരഭമാഗമാനാം ।
അയത്നനിഷ്പന്ന മനഃ സമാധീൻ
ആബ്രഹ്മകാനാതനുതേവ ജന്തൂൻ ॥ **8.48** ॥ 759

ശൃൺവദ്ഭിരുദ്വാന്തമധുപ്രവാഹം
വംശസ്വനം തസ്യ സുധൈകവംശം ।
സയൂഥ്യതാം നൂനമവാപ്യ സർവൈഃ
സത്തൈ്വഃ സ്ഥിതം സാമിനിമീലിതാക്ഷൈഃ ॥ **8.49** ॥ 760

മധുദ്രവൈരുൽബണ സമ്മദാശ്രൂ-
ൺയാലേഖ്യനിഷ്പന്ദമൃഗദ്വിജാനി ।
ഉദഗ്രകോശോത്പുലകാനി കൃഷ്ണോ
വംശീനിനാദേന വനാൻയകാർഷീത് ॥ **8.50** ॥ 761

ആസ്വാദ്യ തദ്വംശനിനാദമാധ്വീം
ആഘ്രായ തത്സഞ്ചരസൗരഭം ച ।
ഭുക്തൗമൃതാനാം ഭുവി സൗരഭേയൈഃ
ക്ഷിപ്തേതരാം ക്ഷീബദശാമവാപുഃ ॥ **8.51** ॥ 762

വംശസ്വനാസ്വാദ വശീകൃതാനാം
വ്യക്തോദയാനാം വനദേവതാനാം ।
സ കർബുരഃ സ്നിഗ്ധതമൈഃ കടാക്ഷൈഃ
സേന്ദ്രായുധോ മേഘ ഇവാബഭാസേ ॥ **8.52** ॥ 763

ആധ്മാപയാമാസ സ ശൃംഗമഗ്ര്യം
ശംഖം തഥാഭൂതമിവാത്മയോഗാത് ।

ജഗൗ ച ഗേയാനി ബഹൂനി യേഷാം
ഗാന്ധർവ വേദോഽപി ന പാരദൃശ്വാ ॥ **8.53** ॥ 764

ത്രിസ്ഥാനയുക്തസ്വരഭൂഷിതം തത്
ത്രിധാ സ്ഥിതം ഗ്രാമവിശേഷയോഗാത് ।
അരഞ്ജയത്സപ്തജഗന്ത്യയത്നാത്
ഗീതം ഹരേരാഹൃത കിന്നരൗഘം ॥ **8.54** ॥ 765

വിലാസ വാക്യൈരിവ വേണുനാദൈഃ
ദിവ്യേന ഗീതേന ച ദൈത്യഹന്തുഃ ।
നിവേദിതാർഥാഃ സുദൃശഃ സ്വവാസാത്
ആജഗ്മുരാകർഷണ മന്ത്രതീക്ഷ്ണൈഃ ॥ **8.55** ॥ 766

അനിഷ്ടശബ്ദൈർവലയൈരപോഢാഃ
കാഞ്ച്യാപ്യവജ്ഞാതപദോപഗത്യാ ।
ഗുണാവകൃഷ്ടാഃ പ്രിയമാപ്തുമീഷുഃ
കാമോപദിഷ്ടേന മഹാപഥേന ॥ **8.56** ॥ 767

ആദിശ്യമാനാം പ്രിയവംശനാദൈഃ
ആശാം നിജാശാമിവ നിർവിഘാതാം ।
തദാസ്ഥിതാം പ്രാസ്ഥിഷതാശു ധന്യാം
ആസന്നസന്ധ്യാധികരാഗഭാജഃ ॥ **8.57** ॥ 768

മധുവ്രതാധിജ്യശരാസനേന
പുഷ്പാത്മകം സന്ദധതാ പൃഷത്കം ।
അനുപ്ലവേന വ്രജതാ ബഭൂവേ
താസാമനംഗേന തദോദ്യതാനാം ॥ **8.58** ॥ 769

ആദേശയോഗൈരഥ തത്ര ഗോപ്യാ
നിവാർയമാണാ അപി ദുർനിവാരാഃ ।

ആനിൻയിരേ രാഗമയൈർമഹൗഘൈഃ
ക്ലേശാപഹം കൃഷ്ണസുധാപയോധിം ॥**8.59**॥ 770

ത്വരാസഖീനാം പുരതഃ പ്രചേലേ
തരസ്വിനാ നിഃശ്വസിതേന താസാം।
സദാഗതി പ്രാർഥനയാ സമേതം
ദൂരസ്ഥിതം കൃഷ്ണമിവോപനേതും ॥**8.60**॥ 771

പ്രായേണ വേഗാത്സുദൃശാം വിഭിന്നഃ
പ്രകീർണമുക്താഫലപുഷ്പജാലഃ।
പ്രസ്ഥാവയൻ കാമവിഹാരനാട്യം
ഹാരഃ സമാലക്ഷ്യത സൂത്രധാരഃ ॥**8.61**॥ 772

അവസ്ഥിതം ക്വാപി കദംബമൂലേ
വൽഗുസ്മിതം വാദിത മഞ്ജുവേണും।
സാചീകൃതാക്ഷം ദദൃശുസ്തരുൺയഃ
സ്വാദ്യം സതാം സ്വസ്തികചാരുജംഘം ॥**8.62**॥ 773

തദംഗശോഭാമവലോക്യ ദിവ്യാം
വിസ്മേരഭാവം വ്രജതേവ ദൂരാത്।
അമോഹയദ്യൗവതമാദിധൂർതഃ
സന്തോഷദിഗ്ധേന സമീക്ഷണേന ॥**8.63**॥ 774

ദ്രുതാഗതിവ്യാകുല ഭൂഷണാസ്താഃ
കിഞ്ചിത് സമുച്ഛ്വാസിതനീവിബന്ധാഃ।
പർയാകുലാക്ഷ്യഃ പരിവാർയ തസ്ഥുഃ
കൃഷ്ണം കൃപാധീനദൃശം കൃശാംഗ്യഃ ॥**8.64**॥ 775

സ വൽലഭഃ സംസദി വൽലവീനാം
ബർഹസ്രജാ ദർശിതദാനരാജിഃ।

ഉദഗ്രശൃംഗധ്വനിരാബഭാസേ
ദൃപ്തോ വശാനാമിവ വാരണേന്ദ്രഃ ॥**8.65**॥ 776

അവൃദ്ധിസങ്കോചമിവേന്ദുമൻയാം
അകാർമുകം കാമമിവാത്തവേണും।
തമദ്ഭുതാനാമിവ രാശിമേകം
ഗോപ്യസ്തദാത്മാന ഇവാൻവഭൂവൻ ॥**8.66**॥ 777

സുരാംഗനാഭിഃ സമയേ ധൃതായാം
സ്വൈനെവ ഗോപാകൃതി ഭൂമികായാം।
അകർമവശ്യസ്യ വിഭോസ്തദാസീത്
അർചാഫലസ്പർശനമാത്ര ലീലാ ॥**8.67**॥ 778

ന ഖൽവമുഷ്യ പ്രമദാമദാന്ധ്യം
ന കുത്സനം തത്തദഭീഷ്ടദാതുഃ।
ന ധർമസംസ്ഥാപനബാധഗന്ധഃ
ശുദ്ധാനുചിന്ത്യാ ഹി ശുഭസ്യ ലീലാ ॥**8.68**॥ 779

അനാഗമപ്രത്യയ സംഭവാനാം
ഗുരുത്യജാം ഗോപകുമാരികാണാം।
അനൻയസംഗാത് സ ദയാലുരാസീത്
അസംഗഘണ്ടാപഥസാർഥവാഹീ ॥**8.69**॥ 780

പുഷ്പാവചായപ്രവണേന ഗോപ്യഃ
പ്രസാധിതാസ്തേന സ ച പ്രിയാഭിഃ।
അഭിന്നബാഹ്യാന്തരമൈകരസ്യാത്
ആമോദമൻയോൻയസഗന്ധമാപുഃ ॥**8.70**॥ 781

സ്വലാലനാദാപതിതം സ താസാം
സൗഭാഗ്യദുർമാനമദം വിനേഷ്യൻ।

പുഷ്പാവചായവ്യപദേശലൗല്യാത്
ആസീദ്ദവീയാനബഹിഃസ്ഥിതോഽപി ॥ **8.71** ॥ 782

അവിപ്രകർഷേഽപി തിരസ്കരണ്യാ
ക്ലപ്താവൃതിം കൃഷ്ണമനീക്ഷമാണാഃ ।
ഭീമൈരദൂയന്ത ഭൃശം തരുണ്യഃ
ക്ഷണൈഃ സ്വനിശ്വാസസമീരദീർഘൈഃ ॥ **8.72** ॥ 783

പുഷ്പാവകീർണേഷു വനദ്രുമാണാം
മൂലേഷു മോഹാലസചേതസസ്താഃ ।
കൃതാസികാഃ കൃഷ്ണവിയോഗഖേദാത്
കാമാസ്ത്രപര്യങ്കഗതാ ഇവാസൻ ॥ **8.73** ॥ 784

വിലീനചിത്താ വിഷമാസ്ത്രതാപാത്
വിലാപയന്ത്യോ വസുധാം വിലാപൈഃ ।
അദൃശ്യരൂപസ്യ ഹരേരഗായൻ
ഗുണാംശ്ചരിത്രാണി ച ഗോപകന്യാഃ ॥ **8.74** ॥ 785

മുകുന്ദ വിശ്ലേഷവിമോഹിതാനാം
സംശ്രൂയമാണാനി മുഹുർവനാന്തേ ।
ശമപ്രദാന്യാത്മവിദാമഭൂവൻ
ത്രയ്യന്തഗന്ധീനി വചാംസി താസാം ॥ **8.75** ॥ 786

സ മായയാത്മാനമസൗ പരേഷാം
പ്രച്ഛാദ്യ സന്ദർശയതി പ്രസാദാത് ।
ഇതീമമർഥം പ്രഥയൻപ്രിയാണാം
ദൃഷ്ടിം ശുഭാം ദാതുമിയേഷ താസാം ॥ **8.76** ॥ 787

താസാമഥ സ്മേരമുഖാംബുജേന
ശ്യാമേന പീതാംബര ചിത്രിതേന ।

ആവിർബഭൂവേ സഹസാ പുരസ്താത്
മധുദ്വിഷാ മൻമഥമൻമഥേന ॥ **8.77** ॥ 788

തമേകചിത്താഃ പ്രതിസന്നിവൃത്തം
യാതേന നൃത്യന്തമിവാദ്ഭുതേന ।
ഗോപ്യഃ പുനർജാതമിവാത്മനൈവ
പ്രൈക്ഷന്ത സമ്മോദപയോധിമഗ്നാഃ ॥ **8.78** ॥ 789

നവേന്ദുരേഖാ കൃശപാണ്ഡുരാംഗീഃ
താപാശ്രുസന്ദർശിത വാഹിതോയാഃ ।
ദദർശ ഗോപീരവതാരഗോപഃ
ശ്വാസൈസ്ത്രിലോകീമിവ ശോഷയന്തീഃ ॥ **8.79** ॥ 790

അവിധ്യതൈകഃ പ്രണയാപരാധീ
യോഗൈരലക്ഷ്യോ യുഗപത്പ്രയുക്തൈഃ ।
ആവർജിത ഭ്രൂധനുഷാമമോഘൈഃ
ഏണീദൃശാമീക്ഷണ ചിത്രപുംഖൈഃ ॥ **8.80** ॥ 791

പ്രസാദ ജീവാതുഭിരംഗനാനാം
പ്രത്യേകമൻയാഭിരലക്ഷണീയൈഃ ।
വിലാസചാടൂക്തിവിലോകനാദ്യൈഃ
ആനന്ദയൻ സാന്ത്വനമാചചാര ॥ **8.81** ॥ 792

താസാം തദംഗവ്യതിഷംഗലോഭാത്
സൈരന്ധ്രികാ വൃത്തിമുപേയുഷീണാം ।
വിരക്ത നിധ്യേയപദഃ സ രാഗീ
രാഗാധികാം പ്രാസ്തുത രാസലീലാം ॥ **8.82** ॥ 793

തദഗ്രഹസ്ത ഗ്രഹണാർഥിനീനാം
സ സവ്യതോ ദക്ഷിണതശ്ച തിഷ്ഠൻ ।

ബഭാര വിദ്യുദ്വ്യവധാനഭാജാം
വാത്യാജുഷാം വാരിമുചാമഭിഖ്യാം ॥ **8.83** ॥ 794

ദ്വയോർദ്വയോരേകതയാ സ താസാം
മധ്യേ സ്ഥിതോ മണ്ഡലരാസനൃത്തേ ।
കരദ്വയസ്പർശരസേന കാന്താഃ
പ്രത്യേകമാനന്ദ്യ ഭൃശം നനന്ദ ॥ **8.84** ॥ 795

അപാരമാവർതയതാ രസാബ്ധിം
രാമാനുജോ രാസജവേന ദീവ്യൻ ।
പദാശ്രിതാനാം ഭ്രമശാന്തിഹേതുഃ
പ്രിയാസഹസ്രം ഭ്രമയാഞ്ചകാര ॥ **8.85** ॥ 796

സ്വമായയാ ഘൂർണയതോ മഹത്യാ
വിശ്വാനി ഭൂതാനി വിഭോരജസ്രം ।
രാമാജനം രാസവശം വിധായ
സ്വസ്യ സ്വയം പ്രാപ നിദർശനത്വം ॥ **8.86** ॥ 797

സ്വപാദപാംസുസ്നപിതാകൃതീനാം
സ്വിദ്യൻമുഖീനാം വ്രജസുന്ദരീണാം ।
ലംബാലകാനാം ലലിതസ്മിതാനാം
ലാഭാത്സ്വയം ലബ്ധ മനോരഥോഽഭൂത് ॥ **8.87** ॥ 798

സനൃത്തഗീതേന വിഹാരയൂനാ
ഗോപീജനൈരന്തരിതേന ബദ്ധം ।
തദദ്ഭുതപ്രസ്ഥിതി രാസചക്രം
ജവാദലക്ഷ്യാന്തരമാബഭാസേ ॥ **8.88** ॥ 799

ജഗുഃ സഹർഷം ദിവി ദേവകൻയാഃ
ദിവ്യാസ്തദാ ദുന്ദുഭയഃ പ്രണേദുഃ ।

പപാത കൽപദ്രുമ പുഷ്പവൃഷ്ടിഃ
സദർചിതേ സംശ്രിതരാസലീലേ ॥ **8.89** ॥ 800

ഗൃഹീതഹസ്തദ്വിതയാഃ സലീലം
മിഥ്യാഭുജംഗേന മൃഗീദൃശസ്താഃ ।
പരിഭ്രമന്ത്യോ വിപരീതവൃത്ത്യാ
പ്രക്രാന്തരാസാം ഭുവമഭ്യജാനൻ ॥ **8.90** ॥ 801

മനോജ്ഞമൽലീഹസിതേന താസാം
രമ്യേണ കൃഷ്ണോ രജനീമുഖേന ।
അൻയാദൃശീം പ്രീതിമനൻയയോഗാത്
ആപാദയിഷ്യൻവിരരാമ രാസാത് ॥ **8.91** ॥ 802

ഉദ്ഭിന്നഘർമാംബുകണം വിഹാരാത്
താസാം കരസ്പർശരസേന ചൈനം ।
ലതാഗൃഹേ നന്ദന ഗർഭശോഭി -
ൻയാസീനമൻവാസത ഗോപകൻയാഃ ॥ **8.92** ॥ 803

സ്വലംഭിതൈശ്ചിത്രപലാശപുഷ്പൈഃ
സംവീജ്യമാനോ വിടപൈഃ പ്രിയാഭിഃ ।
നിദർശയാമാസ വനാന്തരാലേ
നീലാദ്രിമുദ്ഭ്രാന്ത മയൂരബൃന്ദം ॥ **8.93** ॥ 804

വിചിത്രലീലാഹിതവേപഥൂനാം
താസാമനാസാദിത വിശ്രമാണാം ।
താപോപശാന്ത്യൈ തപനാത്മജായാം
ആഹ്ലാദനീമദ്ഭിരിയേഷ ലീലാം ॥ **8.94** ॥ 805

മുഖേന തസ്യ ദ്വിജരാജഭാസാ
താരാഭിരാമേണ തമോപഹേന ।

പ്രേമോദധിം വർധയതാ പ്രിയാണാം
സഞ്ചിക്ഷിപേ തത്ര സരോജകാന്തിഃ ॥ **8.95** ॥ 806

സന്ധ്യാഘനാഭഃ സ തദാ പ്രിയാണാം
മധ്യേ ബഭൗ വാരിജരേണുതാപ്തൈഃ ।
ശൃംഗാരദിഗ്ഭൈരിവ ദൃഷ്ടിപാതൈഃ
ശൃംഗോദകൈരാപ്ലുത ചിത്രദേഹഃ ॥ **8.96** ॥ 807

സ പദ്മിനീനാം സലിലസ്ഥിതാനാം
ചകാര സമ്മീലനമാശു താസാം ।
തുഷാരജാലൈസ്തുഹിനാംശുസൗമ്യഃ
കാമോപനേതാ കരയന്ത്രമുക്തൈഃ ॥ **8.97** ॥ 808

പടീരപങ്കൈഃ പ്രതിപന്നഗംഗാം
ശോണാൻവിതാം കുങ്കുമസംഗമേന ।
കസ്തൂരികാഭിഃ പ്രചിതാത്മവർണാം
കൃഷ്ണപ്രിയാഃ കൃഷ്ണനദീം വിതേനുഃ ॥ **8.98** ॥ 809

അകാലജാതപ്രതിമേന്ദുജാലാൻ
ആകീർണമിഥ്യാശഫരാംസ്തരംഗാൻ ।
വക്ത്രാക്ഷിവക്ഷോരുഹബിംബയോഗാത്
അകൽപയൻ കൽപിത ചക്രവാകാൻ ॥ **8.99** ॥ 810

സവിഭ്രമാ ചാരുപയോധരാഭാ
താഭിഃ സമം സൂര്യസുതാ പ്രപേദേ ।
അലബ്ധപൂർവം തദനന്യലഭ്യം
കൃഷ്ണോപഭോഗേന കൃതാർഥഭാവം ॥ **8.100** ॥ 811

നിതംബവക്ഷോജനിരൂഢവൃദ്ധിഃ
മധ്യേ കൃശാ സംശ്രിതനിമ്ന്നാഭിഃ ।

വിലോലപദ്മാഗ്രതരംഗഹസ്താ
താസാമഭൂദന്യ തമേവ സാഽപി ॥**8.101** ॥ 812

അസൂയയേവ പ്രമദാജനാനാം
ലാക്ഷാഞ്ജനാദീനി വിലോപയന്തീ ।
നിസർഗശോഭാതിശയപ്രകാശാത്
കൃതോപകാരേവ നദീ ബഭൂവ ॥**8.102** ॥ 813

ചിരപ്രവൃദ്ധം ദയിതേഽനുരാഗം
ചിത്തേ ദുരാസേധമിവോദ്വമന്തീ ।
പ്രായേണ തത്കാന്തി മധൂപഭോഗാത്
ദൃഷ്ടിസ്തദാ രാഗമുവാഹ താസാം ॥**8.103** ॥ 814

അനംഗ രാഗോജ്ജ്വല ചിത്തദേഹാ
വിശ്വാധികം വിവ്യധുരായതാക്ഷ്യഃ ।
കഹ്ലാരശോഭാരചിതൈഃ കടാക്ഷൈഃ
കാമസ്യ ബാണൈരിവ താപദീപ്തൈഃ ॥**8.104** ॥ 815

വിഗാഹനാദ്ഗോപനിതംബിനീനാം
സംവർധമാനേ സഹസാഽംബുപൂരേ ।
തദ്വക്ത്രശോഭാവിജിതൈഃ സരോജൈഃ
അന്തർഹിതം നൂനമവാപ്തലജ്ജൈഃ ॥**8.105** ॥ 816

കൃഷ്ണാംബുദഃ കൽപിതഹസ്തയന്ത്രഃ
ചകാര ഗോപീനയനോത്പലേഷു ।
ധാരാംബുസേകാദുപസംഭവന്ത്യാ
രാഗശ്രിയാ രക്തസിലീന്ധ്രശോഭാം ॥**8.106** ॥ 817

മുഹുഃപ്രയുക്താം മുഖപുണ്ഡരീകേ
കദർഥയന്ത്യാ കരയന്ത്രധാരാം ।

കാന്തേ കയാചിദ്ദധിരേ കരാഭ്യാം
ഗതാഗതാൻയുത്പലകാനനാനാം ॥ **8.107** ॥ 818

പ്രയാപിതേ ഗോപികയാ കയാചിത്
കൃഷ്ണാനനം കീചകയന്ത്രതോയേ ।
നിമീലനോൻമീലനതസ്തദീയാത്
നക്തന്ദിവം തത്ക്ഷണദൃശ്യമാസീത് ॥ **8.108** ॥ 819

തമാർദ്രഭാവാന്നിബിഡാന്തരീയം
ലംബാലകം രാശിമിവാദ്ഭുതാനാം ।
പശ്ചാദുപേതാ പരിരഭ്യ തസ്ഥൗ
കാചിത്പ്രിയാ കാമവധൂരിവാൻയാ ॥ **8.109** ॥ 820

അഭംഗുരപ്രേമബലേന തസ്യാഃ
ബദ്ധം പ്രിയം ബാഹുലതാദ്വയേന ।
സമീക്ഷ്യ കാമാർപിതപാശമൻയാഃ
സംപ്ലാവയാമാസുരപേതശങ്കാഃ ॥ **8.110** ॥ 821

യദംഘ്രിയോഗാജ്ജഗതാം ത്രയാണാം
മന്ദാകിനീ മാൻയതമാ ബഭൂവ ।
തയാപി സംഭാവ്യതമാ തദാസീത്
കൃഷ്ണേന സാ തേന കൃതാവഗാഹാ ॥ **8.111** ॥ 822

അഥോപചാരാനുപപാദയന്തീ
ദിവ്യേന ദേഹേന ദിനേശകൻയാ ।
ആനർച പാദാർപിത രത്നപുഷ്പാ
ഗോപീസഖം ഗോപകുമാരമാദ്യം ॥ **8.112** ॥ 823

സരിദ്ഭിരൻയാഭിരപി പ്രഭാവാത്
പ്രായേണ ഗോപീതനുമാശ്രിതാഭിഃ ।

തോഷാദുദൻവത്സുതയോപ ഭോഗ്യഃ
തോയോപചാരേണ വിഭുഃ സിഷേവേ ॥ **8.113** ॥ 824

തമുത്തരന്തം സരിതഃ പ്രവാഹാത്
ഉത്താരകം പങ്കമയാത്പയോധേഃ ।
മരുത്പ്രയുക്തൈ വസനാംഗരാഗൈഃ
ആകൽപയന്നപ്സരസസ്തദർഹൈഃ ॥ **8.114** ॥ 825

വ്രജാംഗനാശ്ച ത്രിദശാംഗനാഭിഃ
പ്രസാധ്യമാനാ ബഹുമാനപൂർവം ।
രമാസഹായ പ്രണയാനുരൂപാം
സമ്മാനനാം സാധുജനേഷ്വവിന്ദൻ ॥ **8.115** ॥ 826

വിഹൃത്യ തസ്മിൻ വ്രജസമ്മുഖീനേ
ചക്രം ഗവാം ശൈലവനാന്നിവൃത്തം ।
ഉപാദ്രവത്കശ്ചിദരിഷ്ടനാമാ
കൈലാസപർയായ തനുഃ കകുദ്മാൻ ॥ **8.116** ॥ 827

ഖുരാഗ്രവജ്രേണ വിദാരയൻക്ഷ്മാം
വിഷാണനിർഭിന്നവിമാനമൂലഃ ।
ദുർവാരവേഗോ ദദൃശേ സ ദൂരാൻ
മൃത്യോരുപക്രാന്തമഹോ മഹോക്ഷഃ ॥ **8.117** ॥ 828

ശൃംഗാവരുഗ്ണൈഃ ശകടൈഃ പ്രകീർണം
വൃഷാന്തരൈരാശു വിമുക്തമാർഗം ।
വ്രജം തദാ വിപ്ലുതഗോപവർഗം
ത്യക്ത്വാ സ കൃഷ്ണാഭിമുഖം ജഗാമ ॥ **8.118** ॥ 829

തമാപതന്തം പ്രതിസഞ്ജിഹാനോ
നിർഹ്രാദവിത്രാസിതദീനധേനും ।

വിഷാണയുഗ്മ ഗ്രഹണേന ശൗരിഃ
ചക്രേ വിനിഷ്പീഡിത പീനകംഠം ॥ **8.119** ॥ 830

അപഹത്യ ദുർജയമരിഷ്ടദാനവം
ജഗതാമരിഷ്ടമിവ ജാതവിഗ്രഹം ।
വ്രജസദ്ഭിരദ്ഭുത വിഹാരതോഷിതൈഃ
സുരസത്തമൈരപി സമം സ തുഷ്ടുവേ ॥ **8.120** ॥ 831

അൻയൈരപ്യസുരമലിമ്ലുചൈരനേകൈഃ
ആതങ്കാൻസ്ഥിരചരസൂതിഭിഃ പ്രസൂതാൻ ।
ഗോപാനാം പ്രതിവിദധേ ഗവാം ച കാലേ
രാമേണ സ്മുതചരിതോ രഥാംഗപാണിഃ ॥ **8.121** ॥ 832

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ അഷ്ടമഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ നവമഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

അഥ ഭോജപതിർജഗത്പതേഃ
അവതാരം ഭുവി നാരദാൻമുനേഃ ।
ശ്രുതവാനതിദേവദാനവം
വ്യഥയാ പീതവിഷോപമോ‍ഽഭവത് ॥**9.1** ॥ 833

നിഹതാ പൃഥുകേന പൂതനാ
ശകടം തത്പരിവർതിതം മഹത് ।
കകുഭദ്വിതയം നിപാതിതം
പ്രഹിതഃ ക്വാപി വിപീഡ്യ കാലിയഃ ॥**9.2** ॥ 834

സ ച ഗോമുഖവർധനോ ദധേ
ഗമിതഃ ക്ഷോദമരിഷ്ടപർവതഃ ।
പ്രഥിതശ്ച ബലഃ പ്രലംബജിത്
നിധനം ധേനുകദാനവോ ഗതഃ ॥**9.3** ॥ 835

ദവഹവ്യവഹശ്ച ജഗ്രസേ
വിഷധൃദ്വിന്ധ്യസമോ വിദാരിതഃ ।
ഇതി നാമ വിജൃംഭണേ രിപോഃ
അലമേകൈകമലംഘ്യതാസ്ഥിതേ ॥**9.4** ॥ 836

ബഹുഭിഃ കിമിഹ പ്രതർകിതൈഃ
ബലിനഃ സ്രോതസി ധാവതോ വിധേഃ ।

യദതീതമതീതമേവ തത്
കരണീയം പുനരായതിക്ഷമം ॥**9.5** ॥ 837

ഇതി വിപ്രതിസാരവിഹ്വലഃ
സ്വയമുത്ഥാപിത മൃത്യുചോദിതഃ ।
പ്രതിഹന്തുമിയേഷ ചക്രിണം
ശലഭോ ദീപ്തമിവാശുശുക്ഷണിം ॥**9.6** ॥ 838

ദിവസാന്തദിവാകരോപമഃ
ശ്വസിതാന്ദോലിതജീവിതസ്ഥിതിഃ ।
ഭയവിസ്മയരോഷകർബുരഃ
സ ശിരഃകമ്പമവർതയത്ക്ഷണം ॥**9.7** ॥ 839

സ ച ദാനപതിം സമാദിശത്
ഭവതോ ജീവതു ഭദ്ര സൗഹൃദം ।
അജിതേന ജിഘാംസിതസ്യ മേ
ഭജ സാഹായകമാത്മരക്ഷണേ ॥**9.8** ॥ 840

അതിമാനുഷചേഷ്ടിതഃ സ്വയം
മധുജിൻമാനുഷഭൂമികാം വഹൻ ।
അസുരാനഭിഹന്തുമീഹതേ
ദമനീയോഽയമരൂഢയൗവനഃ ॥**9.9** ॥ 841

അവിചാരിതമാശു ഗമ്യതാം
അധിനന്ദാവസഥം വിഹാരിണൗ ।
ബലദേവജനാർദനൗ ബലാത്
ഉപനേയൗ ഭവതാ ച്ഛലേന വാ ॥**9.10** ॥ 842

സഹ നന്ദമുഖൈരശങ്കിതം
കരദാനവ്യപദേശവഞ്ചിതൈഃ ।

അപരേദ്യുരിഹോപസർപ്യതാം
അസുരധ്വംസകൃദഗ്രജാൻവിതഃ ॥**9.11** ॥ 843

ഇതി വാചമുദീർയ ദുർമതിഃ
സ്വവധോപാത്തകൃപാണികോപമാം ।
സപദി പ്രജിഘ്രായ കേശിനം
മധുജിത്പീഡനലോഭമോഹിതഃ ॥**9.12** ॥ 844

സ ച വാജിമഹാസുരശ്ചരൻ
അനുബൃന്ദാവനമദ്രിസന്നിഭഃ ।
സമഹേഷത സമ്മുഖം പ്രഭോഃ
അശനിധ്വാനഭയാനകധ്വനിഃ ॥**9.13** ॥ 845

കുലിശോപമദന്തപങ്ക്തികം
കുടിലപ്രേക്ഷിതജാതവിദ്യുതം ।
ഖുരഖണ്ഡിതഭൂമിമണ്ഡലം
ജ്വലദംഗസ്ഫുടവിഷ്ണുലിംഗകം ॥**9.14** ॥ 846

ബഡബാമുഖവഹ്നിദാരുണം
വിപുലാവർതവിശേഷചിത്രിതം ।
ധൃതസിന്ധുതരംഗതാണ്ഡവം
മുഖനിഷ്കാസിതഫേനസമ്പ്ലവം ॥**9.15** ॥ 847

ക്ഷിതിഭേദകൃതക്ഷണൈഃ ഖുരൈഃ
പടുധീരധ്വനിനിർജിതാംബുദൈഃ ।
വിദധാനമശേഷഘാതിനഃ
ശമനസ്യേവ മൃദംഗവാദനം ॥**9.16** ॥ 848

ധൃതവാലധിധൂമസംഹതിം
ചടുലോൽകാശതചണ്ഡകേസരം ।

ഗ്രസിതും ക്ഷമമംബുധീൻക്ഷണാത്
അനുകൽപാശ്രിതചണ്ഡപാവകം ॥**9.17**॥ 849

ഗരുഡാനിലചിത്തരംഹസം
ഗതദൂരാന്തികമക്രമൈഃ ക്രമൈഃ।
മുഹുരുത്പ്ലുതിഭിന്നഭാസ്കരം
നിബിഡാസ്യൂതപയോദകേസരം ॥**9.18**॥ 850

ഭ്രമണേ കൃതസാലമണ്ഡലം
ക്രമണേ ദിക്ഷു വിദിക്ഷു ച സ്ഥിതം।
നടവൃത്തിമിവാശുനർതനേ
കലിതാകാശമിവാംഗധൂനനേ ॥**9.19**॥ 851

മധുജിദ്വഹനക്ഷമാത്മനാ
ദരനിർഭുഗ്നഫണേന ഭോഗിനാ।
മുഹുരുന്നമിതാമയത്നതോ
നമയന്തം നിജഭാരതഃ ക്ഷിതിം ॥**9.20**॥ 852

അചലക്ഷിതിസന്ധിഭേദനൈഃ
അനിലസ്കന്ധവിഭാഗഭഞ്ജകൈഃ।
ബധിരീകൃതനിർജരശ്രുതിം
ബഹുഭിഃ സംഭ്രമഹേഷിതോർമിഭിഃ ॥**9.21**॥ 853

ദ്വിരദായുതസാരദുർദമം
ദ്രുതവിദ്രാവിതദിങ്മതംഗജം।
അസുരാദിഭിരപ്യനാസ്ഥിതം
സുരസേനാപരഭാഗദർശിനം ॥**9.22**॥ 854

പ്രതികായമിവാസുരശ്രിയഃ
പ്രഥമാകൽപമിവാന്തകഭ്രുവഃ।

പരിവർതമിവാമരശ്രിയഃ
പ്രതിഘസ്യേവ മഹോത്സവം നവം ॥**9.23** ॥ 855

ഉപമാനമിവാത്മനഃ സ്വയം
പ്രതിമാന്യേപി സമേ സമത്സരം ।
അവലേപമിവാത്തവിഗ്രഹം
ദ്വിഷദുത്പാതമിവ ദ്രുതോദിതം ॥**9.24** ॥ 856

അചമത്കൃത പഞ്ചവക്ത്രകം
കൃതമൻയൈരിഹ ദുഷ്ടസത്ത്വകൈഃ ।
അപസർപിതഗോകുലം ഭയാത്
അഭിലീനസ്ഥല ഗോപയൂഥപം ॥**9.25** ॥ 857

അവമത്യ തുരംഗദാനവം
ശമയൻഗോപഗണസ്യ സാധ്വസം ।
പ്രജഹാസ ഹരിഃ പ്രതിദ്രവത്
പ്രസഭാസ്ഫോടിത ഭാവിതോദ്യമഃ ॥**9.26** ॥ 858

വിവൃതായതവക്ത്രകന്ദരം
പ്രതിധാവന്തമിവാന്തകം പ്രഭുഃ ।
ഭുജസാനുമതഃ പ്രവേശനാത്
അഗമം വജ്ര ഇവ വ്യദാരയത് ॥**9.27** ॥ 859

ക്രകചക്ഷതദാരുഭേദവത്
സമപാദാക്ഷിലലാടനാസികേ ।
ദദതുഃ ക്ഷിതികമ്പമാഘ്നതീ
ശകലേ സൈന്ധവദാനവസ്യ തേ ॥**9.28** ॥ 860

വിശരാരുഭിരസ്യ വിശ്വതഃ
കലധൗതാചലഖണ്ഡപാണ്ഡുരൈഃ ।

വിതതാ പൃഥിവീ വിദിദ്യുതേ
വിബുധ പ്രീതിലതാങ്കുരൈരിവ ॥**9.29** ॥ 861

തദനാധി വിഭൂതിബന്ധുരം
വിഗതവ്യാധികുലം വ്രജൗകസാം ।
ദമിതാരിഗണേന ദീവ്യതാ
യദുനാഥേന സനാഥതാം യയൗ ॥**9.30** ॥ 862

ത്വരിതം ച തദാ ശ്വഫൽകജഃ
സ്വഹിതം കംസനിയോഗമാസ്ഥിതഃ ।
ദനുജാന്തകദർശനോത്സവ -
സ്ഥിരസമ്പ്രീതിരിതി വ്യചിന്തയത് ॥**9.31** ॥ 863

അപി നാമ നിശാമയിഷ്യതേ
നിഗമാന്തൈരിവ നിർമിതാ സ്ഥലീ ।
രമയിഷ്യതി യത്ര മേ ദൃശൗ
രസഭൂമാ രമണീയമാതൃകാ ॥**9.32** ॥ 864

ഭവദുർഗതദിവ്യഭേഷജൈഃ
പ്രചിതാം തത്പദപദ്മരേണുഭിഃ ।
പ്രണിപത്യ ശുഭാം വനസ്ഥലീം
പരിപൂതോ ഭവിതാഽഹമപ്യുത ॥**9.33** ॥ 865

രസമപ്രതിമം രസായനം
രമയാ ച ക്ഷമയാ ച സേവിതം ।
നയനേ മമ കിം നു പാസ്യതോ
നരകാതങ്കനിദാനഭേദനം ॥**9.34** ॥ 866

അപി ശംഖരഥാംഗതോരണ -
ധ്വജവജ്രാങ്കുശമത്സ്യലാംഛനം ।

വിനിവേശയതാദ്വിഭുഃ സ മേ
വിനതേ മൂർധനി പാദപങ്കജം ॥**9.35**॥ 867

യദുവംശമസൗ സഭാജയത്
ബഹുമാനേന വിഹാരജേന മാം।
ഭുജപഞ്ജരമധ്യയന്ത്രിതഃ
പുലകോദ്ഭാസിതനും വിധാസ്യതി ॥**9.36**॥ 868

ശ്രുതിസൗരഭസൗമ്യയാ ഗിരാ
സുധയേവൈഷ മുഖേന്ദുസൂതയാ।
ശമയേദപി നാമ സഞ്ജ്വരം
പുരുഷഃ പുഷ്കരലോചനോ മമ ॥**9.37**॥ 869

അഹമസ്മി തവേതി വാദിനം
പ്രണയസ്മേരമുഖഃ പ്രസന്നധീഃ।
വിദിതേതരവർജിതോഽപ്യസൗ
വിഭുരക്രൂര വദേതി വക്ഷ്യതി ॥**9.38**॥ 870

ചിരശീലിത സംയമക്രമൈഃ
യതിഭിർയോഗദൃശാ ദിദൃക്ഷിതം।
നിധിമദ്ഭുതമുജ്ഝിതാവധിം
പരിപശ്യേയമഹം പ്രസംഗതഃ ॥**9.39**॥ 871

സ ദൃശാ സദൃശാന്തരോജ്ഝിതഃ
സുമുഖഃ സ്വാഗതവാക്യഗർഭയാ।
കലുഷം കിമപഹ്നുവീത മേ
കരുണാസിന്ധു സുധോർമികൽപയാ ॥**9.40**॥ 872

വ്യഥിതം വൃജിനേന ധൻവനാ
വിഷയാശീവിഷമോഹിതം ച മാം।

അപി ജീവയിതാ പതിഃ സതാം
അമൃതാസാരനിഭൈരവേക്ഷണൈഃ ॥**9.41** ॥ 873

അലമത്ര പൃഥഗ്വിധൈഃ ഫലൈഃ
അവശാദധ്വനി വിന്ദതോ മമ ।
വസുധാവസുദേവദേവകീ -
തപസാമേകമിദം മഹത്ഫലം ॥**9.42** ॥ 874

മദഖേലഗതീ മഹാബലൗ
മധുരാലങ്കരണം വിധിത്സതഃ ।
വ്രജയൂഥപതീ വശാനുഗൗ
ഭവിതാരൗ മമ ഭാഗധേയതഃ ॥**9.43** ॥ 875

കിമകുർവത പുണ്യമഗ്രിമം
മഹിതാസ്തേ മധുരാനിവാസിനഃ ।
കൃപയോപഗതൗ നിരീക്ഷിതും
കൃതിനഃ കൃഷ്ണഹലായുധാവുഭൗ ॥**9.44** ॥ 876

രമയാ ക്ഷമയാ ച മാധവോ
രമമാണഃ പ്രതിഗമ്യ താം പുരീം ।
അപി ചർമദൃശോഽപി മാദൃശാത്
അവിസംവാദയിതാ സ്വവൈഭവേ ॥**9.45** ॥ 877

അവരുദ്ധഭുജാന്തരഃ ശ്രിയാ
വിദധാനോ വസുധാകരഗ്രഹം ।
അഭിഷേകമുപേയിവാനസൗ
കിമു നാഥോ ഭവിതാ കുലസ്യ നഃ ॥**9.46** ॥ 878

അസഹിഷ്ണുരസഹ്യവിക്രമഃ
ത്രിജഗത്ക്ഷോഭകൃദുഗ്രസേനജഃ ।

ബലവാൻബലഭദ്രകൃഷ്ണയോഃ
ഹതധീർഹന്ത കിമാചരിഷ്യതി ॥**9.47** ॥ 879

അകഠോരശിരീഷകോമലൈഃ
കഥമംഗൈഃ പ്രതിയോത്സ്യതേ ഹരിഃ ।
കുലശൈലകുലീനമുഷ്ടിഭിഃ
കുടിലൈഃ സംയതി മുഷ്ടികാദിഭിഃ ॥**9.48** ॥ 880

ഉദയാസ്തമഹീധരസ്തനീം
ചതുരംഭോനിധിമേഖലാം ഭുവം ।
ഉപഭോക്ഷ്യത ഏഷ കംസജിത്
ന ഹി ദുഃസാധമചിന്ത്യതേജസഃ ॥**9.49** ॥ 881

ഇതി സമ്മതസത്ത്വസാരഥൗ
മഹിതസ്ഥേമ്നി മനോരഥേ സ്ഥിതഃ ।
ഹരിപാദരജഃപവിത്രിതം
വ്രജമാസാദ്യ രഥാദവാതരത് ॥**9.50** ॥ 882

നവനീതമുഖൈരുപായനൈഃ
അഥ നന്ദപ്രമുഖപ്രകൽപിതൈഃ ।
ഉചിതാമഭിനന്ദ്യ സത്ക്രിയാം
അഭിതസ്ഥാനഗവേഷയത്പ്രഭും ॥**9.51** ॥ 883

സ ദദർശ ഗവാമനുപ്ലവം
മുദിതം കേശിവധേന കേശവം ।
ഗതിമപ്രതിഘാധ്വയായിനാം
ഗരുഡച്ഛത്രനിവാരിതാതപം ॥**9.52** ॥ 884

ഘനസംവൃതനാരദസ്തുതം
നിഗമാഘ്രാതനിജാംഘ്രിസൗരഭം ।

തരുണാരുണതാമ്രവാസസം
ശുഭതാപിംഛരതുലാധരദ്യുതിം ॥**9.53** ॥ 885

അഭിലക്ഷ്യമനുശ്രവേക്ഷണൈഃ
അവിപര്യസ്തഹിതാഹിതക്രമൈഃ।
പരിഭൂഷിതബർഹഭൂഷണം
കമലാകൗസ്തുഭനിത്യഭൂഷിതം ॥**9.54** ॥ 886

അതിസൂർയസുധാംശുതേജസം
സമഹാനേരുപമേയമാത്മനാ।
നിബിഡാദ്ഭുതരാശിമക്ഷയം
നിഗമാനാമപി നിത്യനൂതനം ॥**9.55** ॥ 887

ഉപവീണയതസ്തമർഭകാൻ
ഉപഗാത്യനുപനൃത്യതശ്ച സഃ।
തദവസ്ഥതദർഹഭൂമികാൻ
യമിനോഽനയമതീനമൻയത ॥**9.56** ॥ 888

ശുഭതർണകശോഭിതാന്തികാഃ
സവിധേ തസ്യ ച ധേനുവിഗ്രഹാഃ।
അനഘാംഗവതീരമൻയത
ശ്വസിതൈരസ്യ സമുത്ഥിതാഃ ശ്രുതീഃ ॥**9.57** ॥ 889

പ്രണുനാവ ച ഭക്തിസന്നതഃ
പ്രണിധാനേന വിനാ സമീക്ഷിതം।
ഹരിമദ്ഭുതഗോപവേലനം
ശ്രിതസർവാതിഥിമാഗതോഽതിഥിഃ ॥**9.58** ॥ 890

ദുരിതഗ്രഹയോഗദുഃഖിതം
ത്രിഗുണഗ്രന്ഥിനിബന്ധനിഷ്ഠിതം।

പതിതം നിജപാദപങ്കജേ
പരിഗൃഹ്ണീഷ്വ ഘൃണാനിധാന മാം ॥**9.59** ॥ 891

സ്വപദപ്ലവമാശ്രിതാഞ്ജനാത്
നയസേ പാരമപാരവൈഭവഃ।
അതിവേലമഹോർമിസങ്കുലേ
കലുഷോദൻവതി കർണധാരിതഃ ॥**9.60** ॥ 892

രമയാ സഹ രാജഹംസവത്
പരമം ധാമ വിഭൂഷയൻഭവാൻ।
പ്രണിധാനവതാമപങ്കിലേ
പദമേതന്നിദധാതി മാനസേ ॥**9.61** ॥ 893

അതിരോധിരസൗ നിധിഃ ശ്രുതേഃ
അനിമേഷവ്രതദേശിനീ ദൃശോഃ।
തനുതേ തനുരീശ താവകീ
സ്മരണം വിസ്മരണം ച ദുഃശകം ॥**9.62** ॥ 894

വ്യപദിശ്യ മുകുന്ദ ദേവകീം
വിഹരന്ത്യാ വസുദേവമന്ദിരേ।
ജനിതോഽസി നിജാനുകമ്പയാ
ജഗതീരക്ഷണജാഗരൂകധീഃ ॥**9.63** ॥ 895

ഭവതോ ഭവനാടികാം വിദത്
വിഭവാഡംബരിണാം വിഡംബിനീം।
അനപായപദാധിരോപണാത്
അപവൃത്താ ന പുനർനിവർതതേ ॥**9.64** ॥ 896

സുധിയസ്തവ ഗോപഭൂമികാം
സുഭഗാം കൗതുകസൂതികാം ധിയാം।

അനുവിദ്യ ഗതാഗ്ര്യഭൂമികാം
അധിവിന്ദേയുരനശ്വരീം ശ്രിയം ॥**9.65** ॥ 897

ദുരിതാനി ഭജന്തി സങ്ക്ഷയം
തപനേനേവ തമാംസി ദീവ്യതാ ।
ഹൃദയാനി ച യോഗിനാം ത്വയാ
കുമുദാനീവ വികാസമിന്ദുനാ ॥**9.66** ॥ 898

ഗുണതശ്ച വിഭൂതിതശ്ച തേ
ക്വചിദംശേഽപി സമാധികത്യജഃ ।
ഉപമാനകലാവികൽപിതൈഃ
ഉപലക്ഷ്യത ജഗത്പ്രധാനതാ ॥**9.67** ॥ 899

മഹിമാർണവ വർണനോദ്യതാഃ
പരിമാതും ഗുണമേകമക്ഷമാഃ ।
ത്രപയേവ ഭജന്ത്യസീമനി
ത്വയി വാചംയമതാമനുശ്രവാഃ ॥**9.68** ॥ 900

തവ വിശ്വവിദോ വദാമി കിം
ജഗദേകാധിപതേർദിശാമി കിം ।
കൃപണഃ പരിപൂർണസമ്പദഃ
കമിവാംശം പരിപൂരയാമ്യഹം ॥**9.69** ॥ 901

പ്രകൃതേ കിമനേന തത്പ്രഭോ
ഭവദാവിർഭവനസ്ഥലീം പുനഃ ।
പദപദ്മരജഃപവിത്രിതാം
വിദധാനോ ജഹി നാഥ വിദ്വിഷഃ ॥**9.70** ॥ 902

ബഹുശാഖവിജൃംഭണോ മഹാൻ
അവദാതേന സുഗന്ധിനാഽദ്യ നഃ ।

യശസാ ഭവതു പ്രസൂനവാൻ
യദുസന്താനമഹീരുഹസ്തവ ॥**9.71** ॥ 903

ത്വരതേ രിപുരാഗതൗ തവ
സ്വയമേവാവസരം സമർപയൻ ।
നതരക്ഷണ കിം വദന്ത്യസൗ
ന വിലോപം ഭുവി യാതു താവകീ ॥**9.72** ॥ 904

സ്വയമേവ സമേയുഷാം വധേ
വിമതാനാം ക്ഷിതിഭാരജൻമനാം ।
മൃഗയാമിവ ഭാവയന്ത്യസൗ
മഹതീ സമ്പദുപസ്ഥിതാഽദ്യ തേ ॥**9.73** ॥ 905

ശതകോടി സഹസ്രസാരവാൻ
മഥനം പ്രാപ്സ്യതി മാതുലസ്ത്വയാ ।
വ്യസനം വിപദപ്യനേഹസാ
വിനിപാതശ്ച ന കസ്യ കർമിണഃ ॥**9.74** ॥ 906

അഭിസംഹിതമൗഗ്രസേനിനാ
കഥിതം ച ക്രമശോ വ്യജിജ്ഞപത് ।
കുലജഃ കുടിലാശയോജ്ഝിതഃ
കുശലം പൃഷ്ടവതേ മധുദ്വിഷേ ॥**9.75** ॥ 907

അപരേദ്യുരശേഷതോ നയൻ
സഹസാ ഗോപഗണാൻസ യാദവഃ ।
സ്ഥിതമധ്വനി രാമകേശവൗ
രഥമാരോപയദഗ്ര്യരംഹസം ॥**9.76** ॥ 908

വ്രജതോരഥ വൽലവസ്ത്രിയോ
ബലഭദ്രസ്യ ജനാർദനസ്യ ച ।

അനുദുദ്രുവുരാശു വർതനീം
കുരരീകൂജിത സൂചകസ്വനാഃ ॥**9.77** ॥ 909

വ്യലപന്നിതി ബാഷ്പഗദ്ഗദം
വിരഹാരംഭവിഷാദ വിഹ്വലാഃ ।
വലയൈഃ പ്രിയവർത്മപാതിഭിഃ
ക്ഷതപുഷ്പാ ഇവ ഘർമവീരുധഃ ॥**9.78** ॥ 910

അപയാതി സഹാഗ്രജൻമനാ
സഹസാ നന്ദസുതോ വിഹായ നഃ ।
അനുയാമ നിവാരയാമ വാ
കഥമസ്മാഭിരുദാസ്യതേ മുധാ ॥**9.79** ॥ 911

ശ്രുതിഷു ജ്വലനം വമത്യസാ -
വദവീയോ രഥചക്രചീത്കൃതിഃ ।
ദ്രുതമേത്യ പതേമ തത്പദേ
ഗുരുഭർത്രാദിഷു മുക്തഗൗരവാഃ ॥**9.80** ॥ 912

പ്രഗുണത്വമിവ വ്രജസ്ത്രിയഃ
ചലസംബന്ധിനി നന്ദനന്ദനേ ।
മുദിരധ്വനിതാം വിജാനതേ
ശിഖിനസ്ത്വദ്രഥനേമിനിസ്വനേ ॥**9.81** ॥ 913

അയമുദ്ധൃത ഗോകുലേക്ഷണഃ
കഥമക്രൂര ഇതി പ്രജൽപ്യതേ ।
അഥവാ ഭുവനേഷു ദാരുണാഃ
പ്രഥിതാഃ പുൺയജനാ നിശാചരാഃ ॥**9.82** ॥ 914

ബഡിശാമിഷവത് പ്രയുക്തയാ
രിപുരക്രൂരസമാഖ്യയാൻവിതഃ ।

വിഭവം ഹരതി വ്രജൗകസാം
കിമിഹോച്യേത വദേമ കസ്യ വാ ॥**9.83** ॥ 915

അവതാരവരാഹരൂപിണാ
ഹരിണാ ഭൂമിരുദഞ്ചിതോദധേഃ ।
വിരഹവ്യസനോദധേരിതഃ
ക ഇവോദഞ്ചയിതും ക്ഷമേത നഃ ॥**9.84** ॥ 916

ചിരസംഘടിതോഽപി നഃ ക്ഷണാത്
അനുരാഗോ ബലഭദ്രകൃഷ്ണയോഃ ।
അപയാത മഹാനദീദ്വയോ
ഭവിതാ ശോണ ഇവൈഷ നിഷ്ഫലഃ ॥**9.85** ॥ 917

അവികൽപിതബാൽയയൗവനഃ
പ്രണയോഽസ്മാസു ബലാനുജൻമനഃ ।
വിധിനാ വിഷമപ്രവാഹിണാ
സികതാസേതുരിവൈഷ ഭിദ്യതേ ॥**9.86** ॥ 918

അമുനാ ശശിനേവ കൽപിതഃ
ചിരമസ്മാസു ശരന്നദീഷ്വിവ ।
പ്രണയഃ പ്രതിഭാസജീവിതഃ
പ്രതിമാചന്ദ്ര ഇവ പ്രലീയതേ ॥**9.87** ॥ 919

അഹമസ്മി തവ ത്വമേവ വാ
മമ ദൃഷ്ടിസ്ത്വമിതി പ്രലോഭയൻ ।
വിജഹാതി സ ഏവ വൽലവീഃ
അലമേതാവദതഃ പരേണ കിം ॥**9.88** ॥ 920

അയമേവമശുൽകദാസികാഃ
സ്വപദോപഘ്നലതാഃ സ്വയം പ്രഭുഃ ।

ബഹുമത്യ ജഹാതി നിഃസ്പൃഹഃ
കഥമാലേഖ്യഗതാ ഇവാദ്യ നഃ ॥ **9.89** ॥ 921

നിരപേക്ഷ ഇവൈഷ നീലയാ
രസികഃ പാലികയാ സരാധയാ ।
പൃഥഗത്ര കിമേതദുച്യതേ
കുഹകഃ കശ്ചിദസൗ കുലസ്യ നഃ ॥ **9.90** ॥ 922

അമൃതസ്യ വിഷസ്യ ച സ്വയം
പ്രഭവസ്ഥാനമഭൂത്പയോനിധിഃ ।
നിയതം തദനേന ദർശിതം
നിജസംയോഗവിയോഗദായിനാ ॥ **9.91** ॥ 923

മുഖചന്ദ്രികയാ മുഖാനി നഃ
കുമുദാനീവ വികാസമാനയൻ ।
കിതവോ യദുവാച സത്യവത്
ക്വ ഗതം തത്ക്വ ച തേന ഗമ്യതേ ॥ **9.92** ॥ 924

യമുനാപുലിനേഷു ദീവ്യതാ
യദുതാനേന വശീകൃതാ വയം ।
വിഫലപ്രണയപ്രദായിനാ
വിധിനാ ഹന്ത വിലോഭിതാസ്ഥതഃ ॥ **9.93** ॥ 925

വിജഹാതി സ ഏഷ ഗോകുലം
മഥുരാമാദ്രിയതേ മനോരമാം ।
ഭവിതവ്യതയാ ശുഭാശുഭേ
തദിഹൈവം പരിവർതിതാസ്പദേ ॥ **9.94** ॥ 926

സഹജം ഹരതാ മഹാനിധിം
വിവശാനാമിവ വൈരിണേവ നഃ ।

വിഹിതഃ സുകൃതേന കീദൃശാ
മഥുരായോഷിദനുഗ്രഹോ മഹാൻ ॥**9.95** ॥ 927

സഹപാംസുവിഹാരസംഭൃതം
ജഹതാ സ്നേഹമനംഗവർധിതം ।
അപി നാഗരയൗവതം ക്ഷണാത്
അമുനാ ഹന്ത വിലോഭയിഷ്യതേ ॥**9.96** ॥ 928

നടവത്പരിഗൃഹ്യ മായയാ
നതചിന്താമണിരേഷ നസ്ത്യജൻ ।
അനുരൂപതമാസ്വപി ധ്രുവം
നഗരസ്ത്രീഷു ന സംഗമേഷ്യതി ॥**9.97** ॥ 929

നിജവംശ നിനാദതോഽപി യത്
സ്വദതേ ശ്രോത്രരസായനം വചഃ ।
നിദധീത നൃശംസധീരസൗ
പുരയോഷിത്സ്വപി വാഗുരാമിമാം ॥**9.98** ॥ 930

ഇഹ താവദുപേക്ഷിതാ വയം
വശിനാഽലേഖ്യ പരാംഗനാ ഇവ ।
വിഹരൻവിരസേന ചേതസാ
കിതവസ്യത്ര കിമാചരിഷ്യതി ॥**9.99** ॥ 931

യുവതീരയമിന്ദുകാന്തയേത്
നഗരേ നന്ദകുമാര ചന്ദ്രമാഃ ।
സ്മിതചന്ദ്രികയാ യദീയയാ
ദ്രവതാമേതി മനഃശിലാപി നഃ ॥**9.100** ॥ 932

അപി ജഹ്യുരമുഷ്യ ദർശനേ
നവലുബ്ധാ നഗരസ്ത്രിയഃ പ്രിയാൻ ।

സുലഭേ സുമണൗ കഥം മതിഃ
ക്രമതേ കാചന കാചസംഗ്രഹേ ॥**9.101** ॥ 933

ലലിതാദ്ഭുതലാസ്യഗന്ധിഷു
ധ്രുവമംഗേഷു ബലാനുജൻമനഃ ।
നവയൗവനരാമണീയകം
നയനൈഃ പാസ്യതി നാഗരീജനഃ ॥**9.102** ॥ 934

വിധിനാ വിഷമപ്രവൃത്തിനാ
വ്യപനീതോഽപി കദാചിദാഗതഃ ।
അപി നഃ പുനരാർദ്രയിഷ്യതേ
മദനപ്രാണ സുഹൃദ്ഭിരീക്ഷിതൈഃ ॥**9.103** ॥ 935

ഇഹ തത്പദകാങ്ക്ഷിഭിഃ സ്ഥനൈഃ
നയനൈസ്തൻമുഖപദ്മഷട്പദൈഃ ।
ശ്രവണൈശ്ച തദുക്തിജീവിതൈഃ
അപി ജീവേമ പുനസ്തദാദൃതാഃ ॥**9.104** ॥ 936

കരുണാഭരിതൈഃ കദാ പുനഃ
സ്വയമുൽലാഘയിതാ സ ഏവ നഃ ।
അപരസ്പരപാതിഭിഃ ശനൈഃ
അഗദങ്കാരനിഭൈരവേക്ഷണൈഃ ॥**9.105** ॥ 937

വിവിധാരുണരാജിരഞ്ജിതേ
വിശദസ്മേരവിശാലശീതലേ ।
കിമപി ബ്രുവതീ കൃതാർഥതാം
നയനേ തസ്യ കദാഽനുനേഷ്യതഃ ॥**9.106** ॥ 938

ബധിരത്വമിവാഗതാൻയസൗ
ശ്രവണാൻയദ്യ പുനഃ സമേത്യ നഃ ।

രമയിഷ്യതി ചാടുഭിഃ കദാ
രതിസിന്ധോരിവ വീചിപങ്ക്തിഭിഃ ॥**9.107** ॥ 939

മദയൻഹൃദയാനി വിഭ്രമൈഃ
അപി സംവാദമിവാചരന്മൃശാ ।
അവിഭാഗമിവാവഹൻഗുണൈഃ
അപി നഃ പ്രത്യവപത്സ്യതേ പുനഃ ॥**9.108** ॥ 940

പരിവർതയിതാ ജഗത്ത്രയീം
അപരാവൃത്തിരനേഹസഃ ക്രമഃ ।
യദതീതമതീതമേവ തത്
പുനരേഷ്യത്യപി പുഷ്കരേക്ഷണഃ ॥**9.109** ॥ 941

അഥവാ പുരസുന്ദരീജനൈഃ
സുഭഗംഭാവുക സൗമ്യവൃത്തിഭിഃ ।
അവശാദവരുദ്ധചേതസഃ
കൃതിനഃ കൈവ കഥാ വ്രജാഗമേ ॥**9.110** ॥ 942

മഥുരാപുരമത്തകാശിനീ -
മധുരാലാപവിലോഭിതാശയഃ ।
പുനരേഷ്യതി നന്ദനന്ദനഃ
കിമിവാസ്മാസു വിചിന്ത്യ കാരണം ॥**9.111** ॥ 943

ബഹുവിഭ്രമപാശബന്ധുരാം
ഗുണഗൃഹ്യഃ സ്വയമേഷ ദുസ്തരാം ।
അതിലംഘയിതും ന ശക്നുയാത്
നഗരസ്ത്രീജനനേത്രവാഗുരാം ॥**9.112** ॥ 944

ന രഥഃ പരിദൃശ്യതേ മഹാൻ
ന ച നേമിസ്തനിതം നിശമ്യതേ ।

ന ച രേണുരിതോ വിജൃംഭതേ
തദപി ഭ്രശ്യതി ജീവിതം ന നഃ ॥**9.113** ॥ 945

ഇതി വാദിനി വൽലവീജനേ
യമുനാം സത്വരസൂതചോദിതഃ ।
ഘടയൻ വസുധാമനോരഥം
വശിനസ്തസ്യ രഥഃ ക്ഷണാദ്യയൗ ॥**9.114** ॥ 946

സ്വഗുണാനുഭവേന സുഭ്രുവാം
ഭവഭോഗോചിത പുൺയസഞ്ചയം ।
വിരഹവ്യഥയാ തു തീവ്രയാ
വൃജിനാംഭോധിമശോഷയത്പ്രഭുഃ ॥**9.115** ॥ 947

പരവന്തി ജഗന്തി ബാധിതും
നിയതിഃ കിം ന കരോതി നിഷ്ഠുരാ ।
വിജഹൗ കരുണാനിധിഃ പ്രിയാ
വിരഹേ തസ്യ ച താഭിരാസ്യത ॥**9.116** ॥ 948

വിനിവേശ്യ രഥേ സിതാസിതൗ
വസുദേവസ്യ സുതൗ സ യാദവഃ ।
മണിഭംഗരുചം മഹാപഗാം
ദിവമുഷ്ണാംശുരിവ വ്യഗാഹത ॥**9.117** ॥ 949

അഘമർഷണലീനകിൽബിഷഃ
സലിലേ മഗ്നതനുർദദർശ തൗ ।
ഭുജഗേന്ദ്രഭുജംഗശായിനൗ
പുരുഷൗ കിഞ്ചിദിവാൻയലക്ഷണൗ ॥**9.118** ॥ 950

ഉപസൃത്യ ച തീരമാദരാത്
തദവസ്ഥൗ നിരവർണയദ്രഥേ ।

സ്മയമാനദൃശോസ്തയോരസൗ
നിഭൃതഃ സ്വാനുഭവം ൻയവീവദത് ॥**9.119** ॥ 951

പ്രണിധാനബഹിർവിലോചനൈഃ
പ്രതിലബ്ധാനുഭവഃ പ്രസാദയൻ ।
അനിനീഷത താവുഭൗ തദാ
പുരമാരബ്ധശരാസനോത്സവാം ॥**9.120** ॥ 952

ഗജസിംഹഗതീ തതശ്ച തൗ
ഗിരിതുംഗേന രഥേന തേരതുഃ ।
ഗഗനദ്രവസന്നിഭാം നദീം
അപുനഃ പ്രാപ്തിഭയാദിവാകുലാം ॥**9.121** ॥ 953

അഥ വിയതി സമേതൈഃ സിദ്ധഗന്ധർവമുഖ്യൈഃ
ഭുവി ച ഭുവനഗോപഃ സംസ്തുതോ ഗോപവൃദ്ധൈഃ ।
ലലിതഗതിവിഹാരോ രാമചന്ദ്രേണ സാർധം
രണപരിണതികാങ്ക്ഷീ രാജധാനീം ജഗാഹേ ॥**9.122** ॥ 954

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ നവമഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ദശമഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

തതസ്തൗ ദദൃശുസ്തത്ര വിശന്തൗ രാജവീഥികാം ।
പൂർണദൃഷ്ടിഫലാഃ പൗരാഃ പുൺയൈരേകമുഖൈരിവ ॥ **10.1** ॥ 955

ചക്ഷുഷാമിവ ഭാഗ്യേന സമ്പ്രവൃത്തൗ മഹോത്സവൗ ।
യുക്തൗ മദനശക്ത്യേവ യുഗപൻമധുമാധവൗ ॥ **10.2** ॥ 956

അഭിഖ്യാവീചിവിക്ഷേപൈഃ അപൃഥഗ്ഭാവചിത്രിതൈഃ ।
സമേതൈരനുഭാവാദ്യൈഃ സക്താവിവ രസോത്തമൗ ॥ **10.3** ॥ 957

ക്രമമുൽലംഘ്യ ഭൂതാനാം ഭോഗമോക്ഷാവിവോദ്ഗതൗ ।
തയോരേവ വിനിഷ്പത്ത്യൈ ധർമാവിവ ച താദൃശൗ ॥ **10.4** ॥ 958

പുനന്തൗ ഭുവനം പാദൈഃ പുഷ്പവന്താവിവാപരൗ ।
സിഞ്ചന്തൗ കാന്തിവർഷേണ സിതകൃഷ്ണാവിവാംബുദൗ ॥ **10.5** ॥ 959

മദോപക്രമദുർദാന്തൗ മധുരോദ്ധതവിഭ്രമൗ ।
കലഭാവിവ സന്നദ്ധൗ കംസാദിനലമർദനേ ॥ **10.6** ॥ 960

ശുഭാനാമിവ സീമന്തൈഃ ശ്രുതിസീമന്തസേവിതൈഃ ।
പുനന്തൗ രാജവിശിഖാം പുൺയൈശ്ചരണപങ്കജൈഃ ॥ **10.7** ॥ 961

ശീലസംവൃതപാരമ്യൈഃ ശൃംഗാരപരികർമിതൈഃ ।
ദൃഷദോഽപി ദ്രവീഭാവം നയന്തൗ ദിവ്യചേഷ്ടിതൈഃ ॥ **10.8** ॥ 962

ദിദൃക്ഷാദത്തദൃഷ്ടീനാം മനസ്കാരമനീഷയോഃ ।
സപീതിരസസംതോഷം ദിശന്തൗ ദേഹകാന്തിതഃ ॥ **10.9** ॥ 963

മൻമഥായുതസൗന്ദർയാ വസന്തായുതസൗരഭൗ ।
ശശാങ്കായുതലാവണ്യൗ ചണ്ഡരശ്മ്യയുതദ്യുതീ ॥ **10.10** ॥ 964

ചിത്രതാമിവ നീതാനാം ചിത്തചേഷ്ടാപഹാരതഃ ।
പ്രതിസൗധം പുരസ്ത്രീണാം നിർവിശന്തൗ നിരീക്ഷണം ॥ **10.11** ॥ 965

സുപ്രഭാതമിഹ പ്രാപ്തം സൂഷാ ച സുദിനം ച നഃ ।
ഇതി വാദിഭിരൻയോൻയം ദ്രുതചിത്തൈരനുദ്രുതൗ ॥ **10.12** ॥ 966

ബലാദപഹൃതൈസ്തത്ര രജകാദ്രാജസമ്മതാത് ।
പരഭാഗശ്രിയം പ്രാപ്തൗ വാസോഭിരസിതാരുണൈഃ ॥ **10.13** ॥ 967

ലബ്ധപുൺയവിപാകേന മാലാകാരേണ ലംഭിതൈഃ ।
ശബലൗ ദാമഭിശ്ചിത്രൈഃ സംദിഗ്ധനവമാലികൈഃ ॥ **10.14** ॥ 968

കാന്തിനിർജിതയാ കാമാത് പ്രദിഷ്ടൈഃ കംസകുബ്ജയാ ।
ദധതൗ വർണകൈർഭൂയോ ദിവ്യഗന്ധൗ സുഗന്ധിതാം ॥ **10.15** ॥ 969

ഋജൂകൃതസുജാതാംഗ്യാ ഋജുബുദ്ധ്യാഽഥ കുബ്ജയാ ।
പ്രണയന്ത്യാ സ്വഗേഹാപ്തിം പ്രാപ്തമന്ദസ്മിതൗ മിഥഃ ॥ **10.16** ॥ 970

തതോ വിവിശതുഃ ശാലാം ബലിസദ്മഗുഹാമിവ ।
പ്രഥിതാം പൃഥുഭിശ്ചാപൈഃ പന്നഗൈരിവ ഭീഷണൈഃ ॥ **10.17** ॥ 971

തത്ര ശൈലനിഭം ശൗരിഃ ത്രിദശൈരപി ദുർദമം ।
ദദർശാജഗവപ്രഖ്യം ദംഭോലികഠിനം ധനുഃ ॥ **10.18** ॥ 972

സ്വപൂർവ പ്രഭവോദന്തം ഇദാനീംതനയന്നിവ ।
തദാനമ്യ ധനുർഭീമം ബഭഞ്ജ ഭുജലീലയാ ॥ **10.19** ॥ 973

മഹതാ തസ്യ ഘോഷേണ വിദദ്രേ ദ്വിഷതാം മനഃ ।
സൗധാനി മധുരായാശ്ച ശുഷ്കാശനിവിഡംബിനാ ॥ **10.20** ॥ 974

ചാപഗോപചമൂം ഹത്വാ തൗ ജഗദ്ധിതമാനുഷൗ ।
അതിലംഘ്യ ധനുഃശാലാം രംഗദ്വാരമവാപതുഃ ॥ **10.21** ॥ 975

തത്ര മൃത്യുമിവ ക്രുദ്ധം നിദധ്യതുരരിംദമൗ ।
നാഗം കുവലയാപീഡം നിഹ്നുവാനമിവാംബരം ॥ **10.22** ॥ 976

തമാസാദ്യ ദ്രുതം ശൗരിഃ ത്രാസിതത്രിദശദ്വിപം ।
പഞ്ചവക്ത്ര ഇവാക്രമ്യ പാതയാമാസ ഭൂതലേ ॥ **10.23** ॥ 977

തസ്യ ദന്തൗ സമുദ്ധൃത്യ ശ്വേതാദ്രിശിഖരോപമൗ ।
വിദധാതേ യദുശ്രേഷ്ഠൗ മൽലയുദ്ധമഹായുധേ ॥ **10.24** ॥ 978

സഹ ഗോപൈരധിഷ്ഠായ രംഗമധ്യമരിംദമൗ ।
ബലിജിദ്ബലഭദ്രശ്ച ബാലവൃത്തൈരദീവ്യതാം ॥ **10.25** ॥ 979

നൃപോപഹൂതൈരഥ തൗ വിഹാരൈക്യമവാപതുഃ ।
നർമകാരകജൽപാക നടനർതകഗായകൈഃ ॥ **10.26** ॥ 980

ജനസ്യ മഹതസ്തത്ര ജനയാമാസതുസ്തദാ ।
മഹതാ കാന്തിവർഷേണ ദിദൃക്ഷാം ദേവമാതൃകാം ॥ **10.27** ॥ 981

ഉപവേദമധീയുർയേ രണാർഥം രംഗദർശിനഃ ।
തമേവ തേ ദ്വിധാഭൂതം താവുഭാവഭിമേനിരേ ॥ **10.28** ॥ 982

തദാലോകനലാഭേന സാമാജികജനസ്തദാ ।
അനിദമ്പൂർവമാഹ്ലാദമപവ്യക്ത ഇവാൻവഭൂത് ॥ **10.29** ॥ 983

ബിംബിതാകൃതയോ നാർയസ്തദ്ദേഹമണിദർപണേ ।
തത്പരിഷ്വംഗനിർവേശം അയത്നാദിവ ലേഭിരേ ॥ **10.30** ॥ 984

ഗീതമഞ്ജുഗിരസ്ത്രത്ര നൃത്തസംവാദിവിഭ്രമാഃ ।
മഞ്ചേഷു ഹരിരദ്രാക്ഷീത് വരസ്ത്രീർമദിരേക്ഷണാഃ ॥ **10.31** ॥ 985

ധൃതഹേതിപരിഷ്കാരാൻ ധീരോദ്ധതവിലോകിതാൻ ।
ദദർശ പൃഥിവീപാലാൻ ദേവാനിവ ദിവശ്ച്യുതാൻ ॥ **10.32** ॥ 986

തമസാമിവ സംഘാതം സമാഹാരമിവൈനസാം ।
തുംഗമഞ്ചഗതം കംസം തുഷ്ടോ ഹരിരവൈക്ഷത ॥ **10.33** ॥ 987

ലലിതാരംഭയാ വൃത്ത്യാ രംഗഭാജാം രസാവഹാ ।
നരവൃത്താന്തവിഹൃതിഃ വവൃധേ രാമകൃഷ്ണയോഃ ॥ **10.34** ॥ 988

വിദധേ സിംഹനാദേന താരേണ യദുസിംഹയോഃ ।
ഗർജിതം ദൈത്യമൽലാനാം ഗോമായുഗണവാശിതം ॥ **10.35** ॥ 989

താവുഭൗ ഡിംഭവപുഷൗ ഖ്യാതവീർയപരാക്രമൗ ।
ചാണൂരോ മുഷ്ടികശ്ച ദ്വൗ നിയോദ്ധുമഭിജഗ്മതുഃ ॥ **10.36** ॥ 990

അഹോ മഹദുപക്രാന്തം അത്യാഹിതമിദം യതഃ ।
അശിക്ഷിതരണൗ ബാലൗ മൽലയുദ്ധേ നിയോജിതൗ ॥ **10.37** ॥ 991

ശിരീഷലലിതൈരംഗൈഃ ചേഷ്ടിതൈരപി പേശലൈഃ ।
അദ്രിസാരകഠോരാഭ്യാം കഥം യോദ്ധുമിമൗ സ്ഥിതൗ ॥ **10.38** ॥ 992

പശ്യദ്ഭിരവശൈർനൂനം പൗരജാനപദൈർജനൈഃ ।
പാപമേതദനുജ്ഞാതം പരപിണ്ഡപരായണൈഃ ॥ **10.39** ॥ 993

മധുകൈടഭദുർദാന്തൗ മൽലബൃന്ദാരകാവിമൗ ।
യദി ജേഷ്യതി യഃ കശ്ചിത് സ കിം ന പുരുഷോത്തമഃ ॥ **10.40** ॥ 994

അഥവാ പൂതനാദീനാം അപ്രയത്നേന ഘാതുകൗ ।
നിയുദ്ധേ മൽലമുഖ്യേഭ്യോ നാലമേതൗ ന വാ കഥം ॥ **10.41** ॥ 995

ജനവാദമിമം ശൃൺവൻ ജാതഹാസോ ജനാർദനഃ।
ഭുജമാസ്ഫോടയാമാസ ഭൂഭാരഹരണേ ക്ഷമം ॥ **10.42** ॥ 996

തദാസ്ഫോടിതശബ്ദേന സ്ഫുടത്കർണസ്യ ഭൂയസാ।
കംസമൽലഗണസ്യാസീത് കഥാ ഗോപാലകാശ്രയാ ॥ **10.43** ॥ 997

ഗോപയുദ്ധധിയാ ജിഹ്രത് ചാണൂരഃ കൂണിതേക്ഷണഃ।
പുഷ്പപേഷമിവോത്പശ്യന്നാദ്രവത്പുഷ്കരേക്ഷണം ॥ **10.44** ॥ 998

യഥോചേ വിഷമം തത്ര നിയുദ്ധം സ്ഥൂലദൃഷ്ടിഭിഃ।
തത്ത്വദൃഷ്ടിഭിരപ്യേവം വിശ്വാധികബലേ ഹരൗ ॥ **10.45** ॥ 999

ൻയൂനാധികസമാരംഭോ വിഭുസ്തത്ര വിഹാരതഃ।
വിഷാദപ്രീതിസംദേഹാൻ സഭ്യാനാം സമതാനയത് ॥ **10.46** ॥ 1000

സ ബാലഃ പ്രചയം പ്രാപ ബാലാതപ ഇവ ക്രമാത്।
നീഹാര ഇവ ചാണൂരഃ ശനൈരപചയം യയൗ ॥ **10.47** ॥ 1001

വാരിതേഷ്വഥ വാദ്യേഷു വിഷണ്ണേന മഹീഭൃതാ।
ദിവ്യദുന്ദുഭയോ നേദുർനിഗമധ്വാനനിർഭരാഃ ॥ **10.48** ॥ 1002

വൽഗതാ ബലഭദ്രേണ കൃഷ്ണേന ച വസുംധരാ।
വാദിത്രമിവ ദധ്വാന മഥുരേന്ദ്രഭയാനകം ॥ **10.49** ॥ 1003

ഭീമകാലിയഭോഗീന്ദ്രസ്ഫടാരംഗമഹാനടഃ।
മൽലരംഗനടം ദൈത്യം മധുമാഥം മമാഥ സഃ ॥ **10.50** ॥ 1004

മുഷ്ടിഘാതേന രാമസ്യ മുഷ്ടികശ്ച നിപാതിതഃ।
ഭോജാധിപമഹോത്പാതം ഭൂമികമ്പമവർതയത് ॥ **10.51** ॥ 1005

രാമരാമാനുജാഭ്യാം തൗ രാവണേന്ദ്രജിതാവിവ।
നമയാമാസതുഃ പൃഥ്വീം നഗപാതം നിപാതിതൗ ॥ **10.52** ॥ 1006

ശായിതൗ വീരശയനേ ദൃഷ്ട്വാ ചാണൂരമുഷ്ടികൗ ।
ദ്രുതമഭ്യദ്രവൻകൃഷ്ണം തത്ര തോസകലാദയഃ ॥ **10.53** ॥ 1007

സ താനപി നിയുദ്ധേന വസുധായാം ൻയപാതയത് ।
കാലോ യുഗപദുദ്ഭൂതാൻ കൽപാന്തമിഹിരാനിവ ॥ **10.54** ॥ 1008

ഗരുത്മാനിവ ഭൂഭാഗാദ്ഗഗനാഭോഗമായതം ।
കംസമഞ്ചമപദ്വാരാദുദപ്ലവത കേശവഃ ॥ **10.55** ॥ 1009

കചഗ്രഹേണ വിവശം കംസമാകൃഷ്യ പാതയൻ ।
പതൻവക്ഷഃസ്ഥലേ തസ്യ തത്സത്ത്വമുദപാടയത് ॥ **10.56** ॥ 1010

മഹാമോഹമിവാക്രമ്യ മാതുലം മധുസൂദനഃ ।
വിവേക ഇവ വൃത്തസ്ഥമുഗ്രസേനമമോചയത് ॥ **10.57** ॥ 1011

ദദൗ ച കംസഭൃത്യാനാം ദദതാം തത്ര ജീവിതം ।
ഉൻമുഖത്രിദശപ്രേക്ഷ്യാമൂർധ്വാം ഗതിമനുത്തമാം ॥ **10.58** ॥ 1012

കംസകർഷണമണ്ഡൽയോ ഗംഭീരാസ്തത്ര ചക്രിരേ ।
രണലക്ഷ്മീനിവാസസ്യ രംഗസ്യ പരിഖാ ഇവ ॥ **10.59** ॥ 1013

സുദാമനാമാ കംസസ്യ സോദരസ്ത്വരിതഃ ക്രുധാ ।
ബലേന ഗമിതഃ ക്ഷിപ്രമഗ്രജേന ഗതാം ഗതിം ॥ **10.60** ॥ 1014

അനായുധമഹായുദ്ധം ദൃഷ്ട്വാ ഹൃഷിതരോമഭിഃ ।
പ്രവാതകദലപ്രഖ്യൈഃ പ്രാശ്ലികൈരഭിതഃ സ്ഥിതം ॥ **10.61** ॥ 1015

കൃതിനസ്താദൃശം യുദ്ധം കിലികിഞ്ചിതയന്ത്രിതാഃ ।
ലീനാ ഇവ ച പശ്യന്തോ ലിഖിതാ ഇവ ചാഭവൻ ॥ **10.62** ॥ 1016

സിദ്ധാശ്ച ദിവി തത്താദൃക്താലകൽപിതതാണ്ഡവാഃ ।
ഹർഷദുഗ്ധാബ്ധികൽലോലം ഹാഹാകാരമകൽപയൻ ॥ **10.63** ॥ 1017

അഥ തൗ ഭീമദോർദണ്ഡകണ്ഡൂകർഷണതോഷിതൗ ।
പിതൃഭ്യാം ദൃഷ്ടജൻയാഭ്യാമുപസൃത്യ പ്രണേമതുഃ ॥ **10.64** ॥ 1018

തൗ ച തൗ മൃദിതാരാതിരക്തചന്ദനരഞ്ജിതൗ ।
അശ്രുഭിഃ പ്രീതിനിഷ്യന്ദൈഃ പിതരാവഭ്യഷിഞ്ചതാം ॥ **10.65** ॥ 1019

വിബുധത്വമിവ പ്രാപ്തോ വസുദേവഃ സുതേക്ഷണാത് ।
സതത്ത്വപ്രതിബോധേന സാത്ത്വതാം പതിമസ്തുത ॥ **10.66** ॥ 1020

നമസ്തേ നാഭിനാലീകരജസാ സൃഷ്ടവേധസേ ।
അജായ സർവവേദാനാമേകവേദ്യായ വിഷ്ണവേ ॥ **10.67** ॥ 1021

അനൻയാധാരമാധാരമനൻയേശ്വരമീശ്വരം ।
അനുശൃൺവന്തി സന്തസ്ത്വാമനൻയാധിപതിം പതിം ॥ **10.68** ॥ 1022

അഭംഗുരരസം ഭോഗ്യമനപായം രസായനം ।
അക്ഷയം ധർമസർവസ്വമവിദുസ്തവ കീർതനം ॥ **10.69** ॥ 1023

അനുഗ്രഹദശാദീപ്തമശേഷാർഥപ്രകാശകം ।
ദയാസമ്പ്ലുതമാഹുസ്ത്വാം ദീപമന്തസ്തമോപഹം ॥ **10.70** ॥ 1024

ദേവകീ ദനുജസ്ഥൂണാ ദിവ്യം ധാമ വ്രജാംഗണം ।
രമാ രാധാദയശ്ചേതി രാശിഭേദൈർന ഭിദ്യസേ ॥ **10.71** ॥ 1025

നിയന്താ സർവഭൂതാനാം നിയന്തവ്യൈർനിയമ്യസേ ।
പിതാമഹമുഖൈഃ പുത്രീ മമ പുത്രോഽസി മായയാ ॥ **10.72** ॥ 1026

മഹതാ ത്വത്പദേനൈവ മാരുതിൻയായമാശ്രിതാഃ ।
നിസ്തരന്ത്യചിരാത്സന്തോ ദുസ്തരം ഭവസാഗരം ॥ **10.73** ॥ 1027

അഹിതോദൻവദൗർവാഗ്നിമശേഷോത്കർഷമാതരം ।
ഭവദ്ഭൈമരഥീം ഭക്തിം ഭജന്തി ത്വയി സാധവഃ ॥ **10.74** ॥ 1028

ഭരൻയാസാശ്വയുക്തേന ഭാവവേഗപ്രധാവിനാ ।
മനോരഥേന ഗന്തവ്യഃ സാരഥിശ്ച ഭവാൻ സതാം ॥ **10.75** ॥ 1029

വയം തു ഭവതാ ഗ്രാഹ്യാ വാസനാദുർഗഭേദിനാ ।
മനാഗിവ സമുദ്ബോധ്യ മാ പുനർമൂമുഹദ്ഭവാൻ ॥ **10.76** ॥ 1030

മഹതാമപി നിഷ്കമ്പാ മനുഷ്യത്വമതിസ്ഥ്വയി ।
ദൃഢലക്ഷിതചിഹ്നാനാം ദിങ്മോഹ ഇവ ദുർദമഃ ॥ **10.77** ॥ 1031

ദുരന്തസുഖഖദ്യോതം ദുഃഖാന്ധതമസാവൃതം ।
നിജൈനൈവ പ്രകാശേന നിശീഥമുപരുന്ധി നഃ ॥ **10.78** ॥ 1032

മശകാനിവ മാതംഗഃ കംസമുഖ്യാനിമാൻക്ഷിപൻ ।
യദി വിസ്മയനീയസ്ത്വം വിസ്മയേ കിം ന വിസ്മയഃ ॥ **10.79** ॥ 1033

നഖലീലാവിദാർയേഷു നാഥേഷു വിബുധദ്വിഷാം ।
പരിഷ്കരണപർയായാഃ പഞ്ചാപി തവ ഹേതയഃ ॥ **10.80** ॥ 1034

കാലനേമിവികാരേഽസ്മിൻ കംസേ വിമഥിതേ ത്വയാ ।
ഈദൃശാമിതരേഷാം ച ദത്ത ഏവ ജലാഞ്ജലിഃ ॥ **10.81** ॥ 1035

നമിതായതവിഷ്കംഭാ ദാനവപ്രഭവൈഃ ക്ഷമാ ।
കിഞ്ചിദുത്തംഭിതേവാദ്യ കംസഭാരാപഹാരതഃ ॥ **10.82** ॥ 1036

ന ഖൽവതിശയം കഞ്ചിദിയമാധാതുമർഹതി ।
സുമണാവജ്ഞക്ലപ്തേവ സ്തുതിരസ്മത്കൃതാ ത്വയി ॥ **10.83** ॥ 1037

ഇതി വിജ്ഞാപിതസ്തേന വ്രീഡാദിവ നതോ വിഭുഃ ।
ബാലോപലാലനമിദം ഭവ്യവൃത്തിരഭാവയത് ॥ **10.84** ॥ 1038

സ വാചാ സാന്ത്വയാമാസ പിതരം ദീനചേതസം ।
സ്വവക്ത്രേന്ദുവിനിഷ്യന്ദിസുധാപൂരിതകുൽയയാ ॥ **10.85** ॥ 1039

ഗംഭീരമധുരാം തസ്യ ഗിരം നിഗമഗന്ധിനീം ।
ശ്രുത്വാ മുക്തിസഖീം പ്രാപ മുദമാനകദുന്ദുഭിഃ ॥ **10.86** ॥ 1040

ദേവകീ ച പരിഷ്വജ്യ സുതം വാത്സല്യനിർഭരാ ।
നന്ദഗോപവധൂലബ്ധം നവമാനന്ദമൻവഭൂത് ॥ **10.87** ॥ 1041

ഭൂയഃ പ്രാദുരഭൂത്തസ്യ ഭുജയുഗ്മം തിരോഹിതം ।
തഥാപി താദൃശം മർത്യം തമമൻയന്ത താമസാഃ ॥ **10.88** ॥ 1042

ബഭൂവ ബലഭദ്രസ്യ തേന വിശ്വാതിശായിനാ ।
ശിരസാ വിധൃതസ്യാപി കിരീടസ്യേവ ശേഷതാ ॥ **10.89** ॥ 1043

ക്രിയമാണപരിഷ്കാരഃ കിരീടാദ്യൈഃ സ ബന്ധുഭിഃ ।
താനി താൻയേവ ദിവ്യാനി തത്തദംഗൈരഭൂഷയത് ॥ **10.90** ॥ 1044

അശോഭത ശുഭം ഛത്രം തസ്യ രാജൻയലക്ഷണം ।
തന്നാഭിപുണ്ഡരീകസ്യ രൂപാന്തരമിവോദിതം ॥ **10.91** ॥ 1045

ചാമരദ്വിതയം ശൗരേഃ സമയാ മുഖപങ്കജം ।
ശുശുഭേ സപ്രതിച്ഛന്ദോ ഹംസമൂർതിരിവ സ്വയം ॥ **10.92** ॥ 1046

സ ചന്ദ്ര ഇവ സമ്പൂർണഃ പ്രഥമോ യദുഭൂഭൃതാം ।
പുനരുന്നിദ്രയാമാസ കീർതിം കുമുദിനീമിവ ॥ **10.93** ॥ 1047

അഭജന്ത ദ്വിജേന്ദ്രാസ്തമതദ്ഭോഗപരാങ്മുഖാഃ ।
സർഗാധികാരാന്നിർവാപ്യ ശാന്താ ഇവ പിതാമഹാഃ ॥ **10.94** ॥ 1048

അഹാർയാൻ യദുവംശസ്യ സ ഭോഗാൻസമകൽപയത് ।
സ്വപർയങ്കഭുജംഗസ്യ ഫണാമണിഗണാനിവ ॥ **10.95** ॥ 1049

അമരത്വായ പർയാപ്തം തൻമുഖേന്ദുസമുദ്ഭവം ।
സുധേവ പരിവാരേഭ്യഃ സസ്വദേ സൂനൃതം വചഃ ॥ **10.96** ॥ 1050

പ്രാർഥിതോഽപി സ രാജ്യായ പ്രഭാവജ്ഞൈർയദൂത്തമൈഃ ।
അരോചയത രാജാനമുഗ്രസേനം വയോധികം ॥ **10.97** ॥ 1051

ൻയസ്തരക്ഷാഭരോ രാജ്ഞാ യൗവരാജ്യമുപാശ്രിതഃ ।
ശുശുഭേ പാരതന്തർയേണ സ്വാതന്തർയവശവർതിനാ ॥ **10.98** ॥ 1052

തസ്യ ഗോപായതഃ പൃഥ്വീം ഗോപാലകുഹനാത്യജഃ ।
പർയുപാസ്ത പദം ധൻയാ പാർഥിവശ്രീരനുത്തമാ ॥ **10.99** ॥ 1053

കൃതവീരാഭിഷേകം തം ക്ലൃപ്തകൽയാണകൗതുകം ।
തുഷ്ടുവുഃ സമയേ വേദാഃ സൗസ്നാതികപുരസ്കൃതാഃ ॥ **10.100** ॥ 1054

ശക്തിഭിസ്തിസൃഭിർദീപ്തോ വിവസ്വാനിവ ദീപ്തിഭിഃ ।
സ്വപദം പൃഥിവീം ചക്രേ സുഹൃദ്ഭിഃ സൂരിഭിർവൃതഃ ॥ **10.101** ॥ 1055

വിക്ലപ്തം തസ്യ ബർഹാദ്യം ഹേമരത്നവിഭൂഷണൈഃ ।
വൈരോചനിഹൃതാനീതഃ കിരീടോ ന വ്യകൽപത ॥ **10.102** ॥ 1056

സപ്തിഭിഃ സൈൻയസുഗ്രീവമേഘപുഷ്പവലാഹകൈഃ ।
വ്യക്തിമന്തോഽഭവൻവേദാസ്ത്യജന്തോ ധേനുഭൂമികാം ॥ **10.103** ॥ 1057

പദ്മാകമലദായാദം പദം തസ്യ സ്വമൗലിഭിഃ ।
ശ്രുതയോ ധാരയാമാസുഃ പാദപീഠീകൃതാത്മഭിഃ ॥ **10.104** ॥ 1058

സ വേണുഃ ശംഖരൂപേണ പ്രാചാ പരിപചേലിമഃ ।
അഗോപീസംവിഭാഗാർഹം പപൗ തസ്യാധരാമൃതം ॥ **10.105** ॥ 1059

ദിദേശ സാന്ദീപനയേ ധനുർവേദോപദേശിനേ ।
സ്വപദാരൂഢതനയപ്രത്യാനയനദക്ഷിണാം ॥ **10.106** ॥ 1060

പ്രഹിതാം പുരുഹൂതേന സ്വസങ്കൽപാനുവർതിനാ ।
കംസജിത്കംസപിതരം സുധർമാമധ്യവാസയത് ॥ **10.107** ॥ 1061

അശേഷരത്നചിത്രാം താമതീതസ്തുതിഗോചരാം ।
അദ്വൈതമിവ സർവേഷാമദ്ഭുതാനാമമൻയത ॥ **10.108** ॥ 1062

സ ച തസ്യാനുഭാവേന നിധ്യാതനയപദ്ധതിഃ ।
പ്രജാപാലനധർമസ്യ പാരദൃശ്വതമോഽഭവത് ॥ **10.109** ॥ 1063

കൃഷ്ണപക്ഷമപി പ്രാപ്യ സ രാജാ വിശ്വരഞ്ജകഃ ।
പ്രാപദ്യത പരാം വൃദ്ധിം സുമനഃസ്വാദനക്ഷമാം ॥ **10.110** ॥ 1064

മലിനൈഃ സതതാസാരൈഃ മന്ത്രിഭിഃ ചപലാൻവിതൈഃ ।
വിമുക്തഃ സ ബഭൗ ഭാസ്വാൻ മേഘൈരിവ ജലാശ്രയൈഃ ॥ **10.111** ॥ 1065

പ്രചിതം ബഹുഭിസ്തീർഥൈഃ തസ്യ ഗൂഢം ചികീർഷിതം ।
സാരസ്വതമിവ സ്രോതഃ സ്ഥാനേസ്ഥാനേ വ്യജ്യംഭത ॥ **10.112** ॥ 1066

മാനസംരക്ഷകസ്തസ്യ മന്ത്രസ്തർക ഇവാനയഃ ।
അംഗപഞ്ചകസമ്പത്ത്യാ വിപക്ഷേ ദണ്ഡതാം യയൗ ॥ **10.113** ॥ 1067

സ്വതഃ ശുദ്ധാം യഥാസ്ഥാനം രോഷരാഗവതീം ധിയം ।
സ ദധേ യമുനാശോണശബലാമിവ ജാഹ്നവീം ॥ **10.114** ॥ 1068

സപ്തഭിഃ സാമദാനാദ്യൈരുപായൈഃ സ്ഥാനപാതിഭിഃ ।
ദ്വിനവദ്വീപസംഭൂതം രത്നജാതമജീഹരത് ॥ **10.115** ॥ 1069

അനുഗന്താ സ്വനേതൃണാമുദയേ വിശ്വരഞ്ജകഃ ।
ദൂരീകൃതതമാഃ സോഽഭൂത് ദ്വിതീയ ഇവ ഭാനുമാൻ ॥ **10.116** ॥ 1070

സഞ്ചിതസ്യ ധനൗഘസ്യ സ്ഥാനസഞ്ചാരണേന സഃ ।
തടാകസ്യേവ പൂർണസ്യ പരീവാഹമകൽപയത് ॥ **10.117** ॥ 1071

ആസാഗരാന്തമവമത്യ മഹീപതീന്ദ്രാൻ
ഭൂമ്നാ നിജേന പരിഹൃത്യ യയാതിശാപം ।

ഓജോനിരോധകമിലാശ്രയമുഗ്രസേനം
രാജാനമേകമകരോഽജഗദേകനാഥഃ ॥ **10.118** ॥ 1072

ക്ഷിപ്താവദ്യം ക്ഷത്ത്രിയവൃത്ത്യാ ബഹുശാഖം
മഗ്നം ശാപോദന്വതി മാന്യം യദുവംശം ।
ഇച്ഛാധീനസ്വേതരസർവഃ സ്വമഹിമ്നാ
രക്ഷാഗോപോ രാമയവീയാനുദഹാർഷീത് ॥ **10.119** ॥ 1073

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ ദശമഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ഏകാദശഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

തദദ്ഭുതം ക്രീഡിതകം ക്രമേണ
ശ്രുത്വാ ഹരേരപ്രതിമാനശക്തേഃ ।
മഹാബലാൻ കംസവധാദിജൻമാ
മൻയുഃ പ്രപേദേ മഗധേന്ദ്രമുഖ്യാൻ ॥ **11.1** ॥ 1074

ഗോപാലഡിംഭോ നരപാലഹന്താ
കുലേ യദോരഞ്ചിതമാതപത്രം ।
അൻയച്ച ഭൂമ്യാമധരോത്തരത്വം
ഹന്തേതി വാദാൻ പ്രഭുരഭ്യനന്ദത് ॥ **11.2** ॥ 1075

ഹലാദിഭിർഹേതിവരൈർയഥാർഹം
രഥാംഗമുഖ്യൈരപി രാമകൃഷ്ണൗ ।
സ്വവൃത്തിയോഗ്യാവസരോപയാതൈഃ
പ്രാചീം ശ്രിയം പ്രാദുരഭാവയേതാം ॥ **11.3** ॥ 1076

സ ദൈത്യജിദ്വധ്യവരൂഥിനീനാം
സമ്പ്രാപകം സാരഥിമാത്രശേഷം ।
പുനഃ പ്രവൃത്താനുശയഃ പുരീം സ്വാം
നിൻയേ ജരാസംധമഹാർയസംധഃ ॥ **11.4** ॥ 1077

സമാഹൃതൈഃ സൈൻയമഹാസമുദ്രൈഃ
ആയാതമഷ്ടാദശ സാമ്പരായാൻ ।

ദേഹാവശേഷം പ്രജിഘ്രായ ദീനം
ദേഹേന ഭീമേന വിഭേത്തുമിച്ഛൻ ॥ **11.5** ॥ 1078

സ്വദത്തശക്ത്യാ മുചുകുന്ദദൃഷ്ട്യാ
ഭസ്മാവശേഷോ ഭവിതാ ദ്രുതം യഃ ।
കലേരിവാത്മാനമനന്തദോഷം
യം കാലപൂർവം യവനം പ്രചഖ്യുഃ ॥ **11.6** ॥ 1079

ബലസ്യ ച സ്വസ്യ ച ബാഹുഭൂമ്നാ
യദാഹൃതല്ലേച്ഛമൃഗാധിപാനാം ।
സഹസ്രകോടീഗുണിതം സഹസ്രം
പഞ്ചത്വമായാസ്യതി പഞ്ചസംഖ്യം ॥ **11.7** ॥ 1080

തദാഗമേ യാദവപുംഗവാനാം
വിപ്രാവമാനോപനതം വിഷാദം ।
നിവാരയാമാസ ന വാസുദേവഃ
പ്രഖ്യാപയൻ ബ്രാഹ്മമൃഷേഃ പ്രഭാവം ॥ **11.8** ॥ 1081

നിസർഗനിധ്യേയപരാവരഃ സഃ
സംമന്തർയ സാർധം യദുവംശവൃദ്ധൈഃ ।
വിഹാതുമിച്ഛൻ മധുരാം ശുഭംയുഃ
സങ്കൽപയാമാസ പുരീം തദൻയാം ॥ **11.9** ॥ 1082

സ്വയം പ്രവൃത്തൈരപി വൃഷ്ണിവീരൈഃ
ത്രാതും ക്ഷമാം ത്രാസിതദൈത്യലോകഃ ।
അനൻയസാധാരണശക്തിരൻയാം
സങ്കൽപയാമാസ പുരീമപൂർവാം ॥ **11.10** ॥ 1083

ജഹൗ ധരിത്രീമിവ ജാമദഗ്ന്യഃ
കൗലീമയോധ്യാമിവ കോസലേന്ദ്രഃ ।

അചിന്ത്യവൃത്തിർമധുരാമനിന്ദ്യാം
തജ്ജൻമജാതോ മഹിമാ തു നൈനാം ॥ **11.11** ॥ 1084

പരിത്യജന്നപ്യഭിമത്യ തിഷ്ഠൻ
വ്യാപ്തഃ ശുഭം വ്യക്തിപദം തദഗ്ര്യം ।
അനൻയഭാജാമഭജത് സ ദേവഃ
തസ്മിൻ സതാം പ്രാഗിവ സന്നിധാനം ॥ **11.12** ॥ 1085

അഹംസപദ്മാമിവ വാഹിനീം താം
വീതേന്ദുതാരാമിവ വാസതേയീം ।
സമാപ്തകാർയാമിവ സത്രശാലാം
ശൂൻയാം പുരീം പ്രേക്ഷ്യ ജഗാമ ശൗരിഃ ॥ **11.13** ॥ 1086

ചിത്രാവശേഷദ്വിരദാശ്വയോധാ
ശുകാദിസംഭാഷണശേഷസൂക്തി ।
മണിപ്രഭാശേഷിതദീപികാ സാ
നാല്പൈവ മാധുർയവതീ തദാസീത് ॥ **11.14** ॥ 1087

പ്രാചീനമാദൃത്യ നിവാസഭൂമിം
പ്രത്യങ്മുഖീം പദ്ധതിമാദദാനാ ।
സ്ഥിരം പദം പ്രാപ്തുമിയേഷ സേനാ
സത്ത്വാധികാ ധീരിവ സാത്വതാനാം ॥ **11.15** ॥ 1088

ഉത്സാരയൻ ധൂലിമിവാഗ്രയായീ
വിനിർദിശൻ വാസമിവാതിദൂരാത് ।
പ്രത്യുദ്ഗമായ ത്വരയന്നിവാബ്ധിം
മരുദ്വവൗ മന്ദവിധൂതകേതുഃ ॥ **11.16** ॥ 1089

പ്രഭൂതഭീമോന്നതനാഗനക്രാ
പാരിപ്ലവൈരൂർമിഭതീ തുരംഗൈഃ ।

അപൂർവവാരാന്നിധിമാവ്രജന്തീ
സ്വയം തഥാ ശൗരിചമൂരഭൂത് സാ ॥ **11.17** ॥ 1090

സമേതി മാം സാത്ത്വതവാഹിനീയം
സിഷ്ണാസയാ ഹന്ത ജിഗീഷയാ വാ ।
ഇതി പ്രഭൂതാദ്ഭുതവൈഭവാം താം
ഉപേന്ദ്രനാഥാമുദധിഃ ശശങ്കേ ॥ **11.18** ॥ 1091

ഗതാഗതൈർയോദ്ധുമിവ പ്രവൃത്തൈഃ
ആസീദതാമദ്ഭുതഭീമവേഗൗ ।
മിഥഃപ്രതിച്ഛന്ദതയാ പ്രതീക്ഷ്യൗ
വേലാവനേ സൈന്യമഹാസമുദ്രൗ ॥ **11.19** ॥ 1092

മഹീയസാ സൈന്യരവേണ സദ്യഃ
പയോധിരന്തർഹിതതീവ്രഘോഷഃ ।
പ്രകമ്പമാനോ ഭൃശമാബഭാസേ
ഭയേന തൂഷ്ണീമിവ ഭാവ്യമാനഃ ॥ **11.20** ॥ 1093

പ്രതീക്ഷ്യ സേനാമുപധാവമാനാം
പത്യാ നദീനാം പ്രണിധീയമാനഃ ।
പ്രകാശയൻ സർവജനാനുകൂൽയം
സമീരണോ മന്ദതരം ചചാര ॥ **11.21** ॥ 1094

വദന്നിവ സ്വാഗതമാഗതേഭ്യഃ
പ്രഭൂതസംതോഷഭവൈഃ പ്രണാദൈഃ ।
തരംഗഹസ്തപ്രഹിതൈഃ സരസ്വാൻ
അഭ്യർചയാമാസ യദൂൻ പയോഭിഃ ॥ **11.22** ॥ 1095

ചിരപ്രയാതം പരിഹൃത്യ ശയ്യാം
അഭ്യാഗതം വാരിധിരാദരേണ ।

മിഥഃസമായോജിതവീചിഹസ്തഃ
പ്രായഃ പ്രഭും പ്രാർഥയത പ്രസാദം ॥ **11.23** ॥ 1096

നിവേശ്യ സേനാമുദധേഃ സമീപേ
താലാങ്കസംഭാവിതരാജതാലേ ।
ദയാർദ്രമേഘോപമദേഹഭൂമാ
വിശ്വംഭരോ വിശ്രമയാഞ്ചകാര ॥ **11.24** ॥ 1097

കദാചിദാത്മാനമവാപ്തരത്നം
കപാലിനം ചന്ദ്രകലാവതംസം ।
ക്ഷമം സുഭിക്ഷാം ച ദിവം വിധാതും
ധ്യാതാഗതം സിന്ധുമഥാദിദേശ ॥ **11.25** ॥ 1098

അനാരത പ്രാപ്തജയോദ്യമാനാം
ധർമം നിജം ധാരയതാം യദൂനാം ।
അപത്യരക്ഷോചിതമന്തരീപം
ദിവ്യോപമം ദേയമിഹ ത്വയേതി ॥ **11.26** ॥ 1099

സ തസ്യ ദിക്പാലനിവാസകൽപാം
വിധിത്സതോ വൃഷ്ണിപുരീം വിശാലാം ।
അഗാധപാഥഃ പരിഖാഭിഗുപ്തം
ദ്വീപം ദദൗ ദുർഗവിധാനയോഗ്യം ॥ **11.27** ॥ 1100

ബലോത്തരാണാമപി ബഹ്വമിത്രം
സ്ഫീതം യദൂനാം കുലമീക്ഷമാണഃ ।
അവന്ധ്യയൻ വിശ്വവിദർഥശാസ്ത്രം
ദുരാക്രമം ദുർഗമിയേഷ കർതും ॥ **11.28** ॥ 1101

സ ശാസിതാ ശാസ്ത്രമനുപ്രതസ്ഥേ
കർമാണ്യദേ കർമഫലപ്രദാതാ ।

പ്രഭുഃ സ്വബുദ്ധ്യൈവ ജഗന്തി ഗോപ്തും
കുർവീത ബാഹ്യൈരപി കിം ന ഗുപ്തിം ॥ **11.29** ॥ 1102

പ്രഭൂതരത്നദ്യുതികേസരം തത്
പ്രവാലപത്രൗഘപരീതപാർശ്വം ।
സ്ഥാനം ഹരേരിഷ്ടതമം തദാസീത്
സംഭൂതിരാജീവമിവേന്ദിരായാഃ ॥ **11.30** ॥ 1103

പ്രചോദിതസ്തത്ര ച വിശ്വകർമാ
നാഥപ്രസത്തൈ്യ നലിനാസനാദ്യൈഃ ।
രഥ്യാദിവൈചിത്ര്യവതീം വിതേനേ
രാശിം ഗുണാനാമിവ രാജധാനീം ॥ **11.31** ॥ 1104

സ ശിൽപവിദ്യാം വിധിനോപദിഷ്ടാം
അശേഷതോ നൂനമധീത്യ ദാക്ഷ്യാത് ।
ശുഭാനി തസ്യാം ഭവനാനി കർതും
സൗധേഷു ദിവ്യേഷു ചകാര യോഗ്യാം ॥ **11.32** ॥ 1105

ഗതാഗതാർഥം ഹരിവാഹിനീനാം
സേതും ച യോഗേന ബബന്ധ സിന്ധൗ ।
ചകാര ദിഗ്ഭാഗ വിമൂഢതാം യഃ
പ്രത്യർഥിനാം ചക്രധര പ്രഭാവാത് ॥ **11.33** ॥ 1106

നലേന പൂർവം സ്വസുതേന സൃഷ്ടാത്
നവീനമൻയൂനതരം സ്വകൽപം ।
സമീക്ഷ്യ തുഷ്യന്നപി വിശ്വകർമാ
നാഥായ രോചേത ന വേത്യതാമ്യത് ॥ **11.34** ॥ 1107

സ സേതുരാസ്കന്ദിതകൂലയുഗ്മഃ
സങ്കൽപിതോ വാസവലോകതക്ഷ്ണാ ।

മഹാപുരീം താം ച മഹീം ച മാതും
മധ്യേ തുലാദണ്ഡ ഇവാർപിതോഽഭൂത് ॥ **11.35** ॥ 1108

നിവേദിതാം നിർജരശിൽപിനൈവ
സ്വയം ചമത്കാരവതാ സുക്ഷ്മാം ।
അദൃഷ്ടപൂർവാമിവ വിശ്വദർശീ
ദൃഷ്ടിഃ സതാം ദ്രഷ്ടുമിയേഷ നാഥഃ ॥ **11.36** ॥ 1109

നിജപ്രതിച്ഛന്ദനിദർശനീയാം
മൃഗ്യോപമാനാന്തരമൃഷ്ടകാന്തിം ।
ഉദൻവതാ ദത്തകരേണ ദേവഃ
പ്രദർശിതാം പൂർവമവൈക്ഷതൈനാം ॥ **11.37** ॥ 1110

അനൻയദൃഷ്ടിം നഗരീ നവീനാ
വിസ്മേരതാം വിശ്വപതിം നിനായ ।
സ്വയംപ്രഭൈഃ സൗധഭരൈരുദാരൈഃ
തുംഗൈഃ സുമേരോരിവ രത്നശൃംഗൈഃ ॥ **11.38** ॥ 1111

താമദ്ഭുതാം താരകിതാഗ്രസൗധാം
ധർമസ്യ പൂർണാമിവ യോഗസിദ്ധിം ।
സപൗരമൃത്യഃ സമയാൻവവേക്ഷീ
വിവേശ വൃഷ്ണ്യന്ധകയൂഥനാഥഃ ॥ **11.39** ॥ 1112

പരേണ നാകം പ്രലയാനഭിജ്ഞാം
അധീയതേ യസ്യ പുരീമചിന്ത്യാം ।
സ ലോകനാഥോ വിദധേ സനാഥാം
ദൂരാധികാം ദ്വാരവതീം ദിവോഽപി ॥ **11.40** ॥ 1113

വിധായ യസ്യാം വിദിതൈഃ സ്വചിഹ്നൈഃ
യദൂൻ യഥാസ്ഥാന നിവേശതുഷ്ടാൻ ।

താമേവ നാഥഃത്രിദശാഭിനന്ദ്യാം
ത്യക്തുതാമയോധ്യാം മധുരാം ച മേനേ ॥ **11.41** ॥ 1114

ഉദൻവതി വ്യോമതലേ ച ലഗ്നാം
ദൃഷ്ടോഭയാ ദർപണദർശനീയേ ।
യാമദ്ഭുതാമാത്മപുരീം ച ദേവാഃ
ഛായാമമൻയന്ത മിഥഃ സമീക്ഷ്യാം ॥ **11.42** ॥ 1115

പ്രാകാരചക്രം പൃഥുഭിസ്തരംഗൈഃ
ആസ്ഫാലയന്നംബുധിരാത്തവേഗഃ ।
അമർത്യമുഖ്യൈരപി ജാതകോപൈഃ
അക്ഷോഭ്യതാം വ്യാകുരുതേവ യസ്യാഃ ॥ **11.43** ॥ 1116

യത്സൗധപർയങ്കജുഷാം വധൂനാം
സംഗൃഹ്യ നിഃശ്വാസഗുണം സമീരഃ ।
പദ്മേഷു നൂനം പ്രദിശൻ പ്രഭാതേ
ഗതാഗതം യാതി ഗവാക്ഷവർത്മാ ॥ **11.44** ॥ 1117

ജാലാനി യത്രാഗുരുധൂമജാലൈഃ
സംദിഗ്ധപാരാവതസന്നിധാനൈഃ ।
അവാസയൻ നൂനമഹാർയഗന്ധാൻ
ആസേദുഷാം നാകസദാം വിമാനാൻ ॥ **11.45** ॥ 1118

പരാർഥ്യരത്ന പ്രചിതാത്മഭിർയാ
പ്രാസാദമാലാഭിരലങ്കൃതാംഗീ ।
നാഥോപഭോഗാനുഗുണാം പയോധൗ
നനന്ദ ദൃഷ്ട്വൈവ നിജാമഭിഖ്യാം ॥ **11.46** ॥ 1119

മണിപ്രദീപ പ്രശമപ്രയുക്തേ
വിഹാരചൂർണേ വിഫലേ വധൂനാം ।

അപത്രപായാഃ സമയേഽപി യസ്യാം
അഭൂദനാസ്ഥാ പരമാർഥദീപേ ॥ **11.47** ॥ 1120

പ്രായേണ യത്ര പ്രമദാജനാനാം
നിത്യം ഗുണൈരപ്രതിമൈർനിരുദ്ധാഃ ।
സംസ്കാരയോഗാദപി ലബ്ധസത്ത്വാഃ
ചിത്രാർപിതാ നാകസദോ വിചേരുഃ ॥ **11.48** ॥ 1121

യദന്തരേ യാമികവാരണാനാം
ആസേദുഷാമംബുനിധേരഭിഖ്യാം ।
കരാഭിമർശേഷു പുനശ്ചകാസുഃ
കൽലോലലഗ്നാ ഇവ കർണശംഖഃ ॥ **11.49** ॥ 1122

സൗധേഷു യസ്യാം യുവസേവിതേഷു
ത്രിവിഷ്ടപാദപ്യധികോന്നതേഷു ।
വ്രീലാതിഭാരാന്നമിതാ ഇവാഽസൻ
വൈമാനികൈരധ്യുഷിതാ വിമാനാഃ ॥ **11.50** ॥ 1123

ന ഷഡ്ഭിരാസൻ വ്യസനാനി പുംസാം
യദ്വാസിനാമീതിഭിരൂർമിഭിർവാ ।
അയോഗയത്നേന വിനൈവ ചാന്തേ
ജഞ്ഞേ ജഗദ്ധാതരി ബുദ്ധിരേകാ ॥ **11.51** ॥ 1124

അദേശകാലപ്രവിഭാഗഭാജാ
ഭൂമ്നാ ജഗദ്ധാതുരചിന്ത്യ ഭൂമ്നഃ ।
യസ്യാം വിഹാരോപവനാൻയഭൂവൻ
സമാധിയോഗ്യാനി തപോവനാനി ॥ **11.52** ॥ 1125

അനംഹസാമധ്വരദീക്ഷിതാനാം
ആഹ്വാനതഃ പ്രാഗപി സന്നിധാനാത് ।

അഭുങ്ക്ത കൃത്സ്നാനി ഹവീംഷി നിത്യം
യത്ര സ്വയം യജ്ഞതനുഃ സ ദേവഃ ॥ **11.53** ॥ 1126

രതിപ്രസൂതാ ഇവ രാജകൻയാ
രസോദധേരൂർമിപദം ഭജന്ത്യഃ ।
വിരക്തഭാവ്യം തമവാപ്യ യസ്യാം
രാഗോപപന്നാ രമയാംബഭൂവുഃ ॥ **11.54** ॥ 1127

പ്രവാലചിത്രീകൃതജാലകശ്രീഃ
സാലാവൃതാ സംഭൃതപത്രജാലാ ।
പരിഷ്കൃതാ ഭദ്രമൃഗാദിഭിർയാ
ബഭൗ സ്മരസ്യേവ വിഹാരവൻയാ ॥ **11.55** ॥ 1128

ധ്വജാഗ്രഭിന്നാത് തുഹിനാംശുബിംബാത്
അനുക്ഷരന്ത്യാ സുധയാഽനുലിപ്തൈഃ ।
ചിരപ്രക്ലപ്തൈരപി യത്ര സൗധൈഃ
നിത്യം നവീനൈരിവ നിർബഭാസേ ॥ **11.56** ॥ 1129

സ്വവൈഭവൈരപ്രതിരൂപശോഭൈഃ
വ്യക്തശ്രിയോ വാങ്മനസാ നിവൃത്തൈഃ ।
തിരോദധുർയത്ര നരേന്ദ്രവാസാഃ
സ്വയമ്പ്രഭാം ദേവസഭാം സുധർമാം ॥ **11.57** ॥ 1130

വിഭൂതിഭേദൈരനുപപ്ലവൈർയാ
ഭോഗാർഥിനാം ഭൂമിഗതാപ്യഭൗമൈഃ ।
നിവാരയാമാസ തപോധനാനാം
വാസാദരം വാസവരാജധാൻയാം ॥ **11.58** ॥ 1131

യത്സൗധരത്നപ്രകരേഷു വിഷ്വക്
പ്രസാരിതൈരൻവഹമൈകമുഖ്യാത് ।

കരൈഃ സഹസ്രേണ ഗൃഹീതദീപ്തിഃ
പ്രദ്യോതതേ നൂനമതീവ ഭാസ്വാൻ ॥ **11.59** ॥ 1132

യച്ചന്ദ്രശാലാസു നിഷേദുഷീണാം
മൃഗീദൃശാം ഹാരമണിപ്രകാശൈഃ ।
തിരസ്ക്രിയാം പ്രാപ്യ വിലജ്ജമാനാഃ
താരാഗണാ നൂനമധശ്ചരന്തി ॥ **11.60** ॥ 1133

ഗൃഹേഷു യസ്യാം മണിഭിത്തിഭാഗേ
പ്രതിക്ഷണം ദൃഷ്ടമുഖേന്ദുബിംബഃ ।
വധൂജനഃ കേവലമഗ്രഹസ്തൈഃ
ആദത്ത മംഗൽയതയാഽഽത്മദർശം ॥ **11.61** ॥ 1134

അനന്തചിത്രപ്രതിമാഭിരാമൈഃ
അജസ്രമാക്രാന്തദിശാവകാശൈഃ ।
അഭാവയദ്ഗോപുരവൈഭവൈർയാ
വിശ്വപ്രസൂതേരിവ വൈശ്വരൂപ്യം ॥ **11.62** ॥ 1135

സരോഭിരുൽലാസിതപുഷ്കരശ്രീഃ
സംഗോജ്ഝിതൈഃ സംഗമിതപ്രയാഗാ ।
പ്രഭാസിതാ രത്നഗണാംശുഭിർയാ
ധർമാശ്രയാണാമിവ സംസദാസീത് ॥ **11.63** ॥ 1136

ഹസദ്ഭിരുച്ചൈഃശ്രവസം ഹയാഗ്ര്യൈഃ
ഐരാവതം ദന്തിവരൈശ്ച ദൃപ്തൈഃ ।
നരോത്തമൈർനാകസദശ്ച യാഽഭൂത്
സുഭ്രൂഭിരപ്യപ്സരസഃ സ്വയം ദ്യൗഃ ॥ **11.64** ॥ 1137

വപ്രേഷു യസ്യാഃ സ്ഫടികപ്രദേശാൻ
ദ്വാരാഭിമാനാത് ദ്രുതമാപതന്തഃ ।

അവാപുരാഗന്തുജനാഃ സലീലൈഃ
അന്തഃസ്ഥിതൈർനാഗരകൈർനിരോധം ॥ **11.65** ॥ 1138

പയോഭിരച്ഛസ്ഫടികദ്രവാഭൈഃ
ദവീയസാം ദർശനമാദധാനൈഃ ।
സുധാധികസ്വാദുരസൈരവിന്ദൻ
സ്വാന്തോപമാം യത്ര സതാം സരസ്യഃ ॥ **11.66** ॥ 1139

യാമേകചിത്തഃ പ്രസമീക്ഷ്യ തുഷ്യൻ
യാദോനിധേരാഹിതദിഷ്ടിവൃദ്ധിം ।
ലജ്ജാമയാസീദിവ വിശ്വകർമാ
ലങ്കാദിനിർമാണകഥാപ്രസംഗേ ॥ **11.67** ॥ 1140

സമഗ്രരത്നൗഘശുഭാകൃതിം യാം
സനായകാം മധ്യജുഷാ ത്രിധാത്മാ ।
രമ്യാം ഹി ഹൃദ്യാം ഹൃദയേന നൂനം
രത്നാകരോ രത്നമധത്ത ഭൂഷാം ॥ **11.68** ॥ 1141

അഭിന്നസത്ത്വാന്നഭസഃ പരസ്മാത്
ക്ഷീരോദധേരംശുമതശ്ച ബിംബാത് ।
രമാസഖസ്യ പ്രണിധാനഭാജാം
യാഽഭൂത് പ്രിയം വ്യക്തിപദം പൃഥിവ്യാം ॥ **11.69** ॥ 1142

യത്സൗധഭാജാം നിശി സുന്ദരീണാം
മുഖേന്ദുഭിശ്ചൂഷിതകാന്തിമിന്ദും ।
സദ്യഃ സ്വനിഷ്യന്ദസുധാപ്രവാഹൈഃ
ആപ്യായയാമാസുരിവേന്ദുകാന്താഃ ॥ **11.70** ॥ 1143

ഉദ്വേലചഞ്ചത്തുരഗോർമിമാലാം
ഉദ്ഘോഷിതാമുത്സവതൂർയഘോഷൈഃ ।

പ്രഭൂതരത്നൗഘനിധിം പയോധിഃ
യാമദ്ഭുതാം യാ ച തമൻവകാർഷീത് ॥ **11.71** ॥ 1144

യദ്വപ്രശൈലേഷു ദിവാപി സിന്ധോഃ
ആസ്ഥാലനാദുത്പതിതൈഃ പൃഷദ്ഭിഃ ।
ഉത്ക്ഷിപ്തമുക്താഫലദർശനീയൈഃ
ആലക്ഷ്യതാരൗഘമഭൂദ്വിഹായഃ ॥ **11.72** ॥ 1145

കലത്രപുത്രാദിജുഷാമജസ്രം
ദീർഘായുഷാം യത്ര സതാം ജനാനാം ।
ധർമൈകഭാജാമിതരേ പുമർഥാഃ
പ്രായഃ സ്വയം സന്നിദധുഃ സ്വഭൂത്യൈ ॥ **11.73** ॥ 1146

രരാജ സാ രാമജനാർദനാഭ്യാം
പ്രാപ്തപ്രകാശാപി യദുപ്രവീരൈഃ ।
സത്യേവ താരാനികരേ ത്രിലോകീ
ചക്ഷുഷ്മതീ ചന്ദ്രദിവാകരാഭ്യാം ॥ **11.74** ॥ 1147

പ്രഭുണാ സഹസ്രവദനേന വർണ്യതാം
ദ്വിഗുണൈരമുഷ്യ നയനൈരവേക്ഷ്യതാം ।
ശ്രുതിഭിശ്ച തസ്യ ബഹുധാ നിശമ്യതാം
അധികാം തതഃ ശ്രിയമവാപ സാ പുരീ ॥ **11.75** ॥ 1148

സ്വയമജനി കിമത്ര ശ്വേതമേവാന്തരീപം
പരിണതമുത കിഞ്ചിദ്ഭാഗധേയം പൃഥിവ്യാഃ ।
വരുണനഗരമൻയദ്വാരിധേരുത്ഥിതം വാ
കിമിദമിതി പുരം തത് കീർതയന്തി സ്മ പൗരാഃ ॥ **11.76** ॥ 1149

രാമപ്രഷ്ഠൈരധിവസതി സാ രാജധാനീ ജഗാഹേ
ലോകാധീശേ സഹ ബഹുമതൈർലോകപാലൈരിവാൻയൈഃ ।

ആശ്ചർയാണാം പ്രകൃതിരിയമിത്യദ്ഭുതാവേശയോഗ്യാം
അപ്രത്യൂഹാമനിതരതുലാരോഹണീയാമഭിഖ്യാം ॥ **11.77** ॥ 1150

തൻമധ്യേ വിരചിതശിൽപമേരുകൽപം
വൈചിത്ര്യാദപഹൃതവൈജയന്തഗർവം ।
പ്രസ്പഷ്ടം നിജമിവ പാരമേഷ്ഠ്യമുർവ്യാം
പ്രാസാദം പ്രഭുരധിവാസയാഞ്ചകാര ॥ **11.78** ॥ 1151

രാമഃ പുനർവ്രജമുപേത്യ വിഹാരഭേദൈഃ
ആശ്വാസയൻ സഹചരൈഃ സുഹൃദശ്ച സർവാൻ ।
വിശ്രാണിതാം ദുഹിതരം വരുണേന വിന്ദൻ
സീരാവകൃഷ്ടയമുനാസ്നപിതോ വിജഹ്രേ ॥ **11.79** ॥ 1152

പ്രത്യഞ്ചമബ്ജിമവധൂതവതോഽതിദൂരം
ദഗ്ധുശ്ച കൂലമിവ ദക്ഷിണമസ്തഭൂമ്നാ ।
ആകർഷതശ്ച സരിതം സവിതൃപ്രസൂതാം
രാമസ്യ തസ്യ ശുശുഭേ രസികസ്യ ലീലാ ॥ **11.80** ॥ 1153

പദ്മയോനിവചനാദുപനീതാം
പ്രാക്തനീം പ്രിയതമാമിവ കാന്തിം ।
രേവതസ്യ തനയാമനുരൂപാം
രേവതീം ച പരിണീയ സ രേമേ ॥ **11.81** ॥ 1154

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ ഏകാദശഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ദ്വാദശഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

തഥാവിധാനന്ദമഹാപയോധേഃ
തരംഗവൃത്ത്യാ ഭജതോഽവതാരാൻ ।
അശേഷരൂപേഷ്വനുരൂപരൂപാ
ദേവീ ജഗന്നേതുരനുപ്രജജ്ഞേ ॥ **12.1** ॥ 1155

സാ തസ്യ നിത്യോദിതദിവ്യധാമ്നഃ
പത്യുഃ പ്രിയാ ഭാനുമതഃ പ്രഭേവ ।
അധ്യാസിതുർദ്വാരവതീമദൂരാത്
വ്യക്തിം ശുഭാം പ്രാപ വിദർഭദേശേ ॥ **12.2** ॥ 1156

ശിഖണ്ഡകം നിഷ്പ്രതിമം ശ്രുതീനാം
ശൃംഗാരലീലോപമവിശ്വകൃത്യം ।
അധീയതേ തൻമിഥുനം സ്വഭാവാത്
അൻയോൻയജീവാതുമനൻയഭോഗ്യം ॥ **12.3** ॥ 1157

ദയേവ നിത്യം ദയിതാ ത്രിധാമ്നഃ
സർവേഷു ഭാവേഷു സമാനഭാവാ ।
പരാവരാണാം ജനനീ പ്രജാനാം
ആസീദ്വിദർഭാധിപതേരപത്യം ॥ **12.4** ॥ 1158

മഹീതലാൻമൈഥിലസീരകൃഷ്ടാത്
ക്ഷീരോദധേരാഹിതമന്ഥശൈലാത് ।

ഭൃഗൂദ്വഹാത്ഖ്യാതിമതശ്ച യാഽഭൂത്
സാ ഭീഷ്മകാദഭ്യുദിയായ ഭൂയഃ ॥ **12.5** ॥ 1159

അമൻയതൈനാം തനയാം സ രാജാ
രുക്മശ്ച മോഹാദനുജാമജൻയാം ।
യാമേകപത്നീമനഘസ്യ പുംസഃ
പ്രജാസൃജാം മാതരമാമനന്തി ॥ **12.6** ॥ 1160

ത്യക്ത്വാപരാഃ സ്ത്രീർഗുണരാശിരേനാം
ശരൺയഭൂതാം ശരണം പ്രപേദേ ।
പ്രായേണ ദോഷൈരവിവിക്തവാസാത്
ഭീതഃ സ്വയം ഭീഷ്മകരാജകൻയാം ॥ **12.7** ॥ 1161

ആരബ്ധദേഹാമിവ ഭാഗധേയൈഃ
അക്ഷീണി ലക്ഷ്യാന്തരതോ നിയന്ത്രീം ।
സുതാമിമാം പ്രാപ്യ സുധാമിവാൻയാം
അമർത്യകൽപൗ പിതരാവഭൂതാം ॥ **12.8** ॥ 1162

അനൻയവൃത്ത്യാ ഘനതാമുപേതൈഃ
അപ്രൗഢസൂർയേന്ദുമയൂഖജാലൈഃ ।
സുവർണരത്നൈരഥവാ പ്രക്ലപ്താം
സുതാം സുജാതാകൃതിമൻവഭൂതാം ॥ **12.9** ॥ 1163

മഹീയസീം മംഗലദീപമാലാം
വിദ്യുത്പ്രകാശാ വിദധേ കുമാരീ ।
ആകൽപരത്നാംശു തിരസ്കരിൺയാ
ദീപ്ത്യാ രജൻയാമപി ദീനഭാസം ॥ **12.10** ॥ 1164

കലാമിവാർധാമകഠോരധാമ്നഃ
പുൺയോദയാനാമിവ പൂർവചർയാം ।

പ്രരോഹവേലാമിവ കാന്തിവൽല്യാഃ
പ്രൈക്ഷന്ത ശുദ്ധാന്തമൃഗീദൃശസ്താം ॥ **12.11** ॥ 1165

ആത്മാധികാരാദധികാമവസ്ഥാം
അയത്നതോ നൂനമവാപ്തുകാമാ ।
വാർതാനഭിജ്ഞേ വയസി സ്ഥിതാം താം
വാഗ്ദേവതാ വന്ദിമുഖേ വവന്ദേ ॥ **12.12** ॥ 1166

പ്രദിത്സമാനേന ഹരേരഭീഷ്ടം
കാമേന സാ കൽപലതേവ സൃഷ്ടാ ।
പിത്രോരിവാനൻയദൃശാം പ്രജാനാം
ആശംസയാ സാർധമവാപ വൃദ്ധിം ॥ **12.13** ॥ 1167

പദ്മാദിരേഖാപ്രഥമാനഭൂമാ
നിർധാർയമാണാ നിഗമൈരഭിജ്ഞൈഃ ।
തദംഘ്രിവിൻയാസമിഷേണ ജജ്ഞേ
ഭൂമേസ്തദാ ഭൂഷണപങ്തിരഗ്ര്യാ ॥ **12.14** ॥ 1168

അദൃശ്യഭേദൈരതിസൂക്ഷ്മഭാവാത്
ജജ്ഞേ ജഗൻമംഗലതാം ദധാനൈഃ ।
വിഹാരലൗൽയാദ്വിഷയേഷു തസ്യാ
ഗതേഷു വാക്യേഷു ച നൃത്തഗീതൈഃ ॥ **12.15** ॥ 1169

യദപ്സരഃ പാണിസരോജമുക്തം
പ്രസൂനവർഷം നിപപാത തസ്യാം ।
അപൂരി തസ്യൈവ രജോഭിരഗ്ര്യൈഃ
അപാംസുലാ പാംസുവിഹാരവാംഛാം ॥ **12.16** ॥ 1170

യദൃച്ഛയാ തത്ര പരാഗജാലൈഃ
യാനേവ സാ കേലിഗൃഹാനകാർഷീത് ।

തതഃ പരം ത്വഷ്ടുരമീ സമീചീ
മഹേന്ദ്രശാലാവിധിമാതൃകാഽഭൂത് ॥ **12.17** ॥ 1171

ചതുർദശൈതാനി ജഗന്തി യസ്യാഃ
ക്ഷേമാശ്രിതം ക്രീഡനകം ബഭൂവ ।
പർയാപ്തലീലാ മുമുദേ തദൈഷാ
പാഞ്ചാലികാ പഞ്ജരശാരികാദ്യൈഃ ॥ **12.18** ॥ 1172

ആസ്വാദനീയാൻയധികം ശ്രുതീനാം
മുഗ്ധാഭിജാതാനി വചാംസി തസ്യാഃ ।
പ്രായേണ ലൗൽയാദധികൃത്യ ഖിന്നാ
വിധിപ്രിയാ വ്യാഹരതാൻയ ഭാഷാഃ ॥ **12.19** ॥ 1173

അവിപ്ലുതവ്യാകരണാനി തസ്യാഃ
ക്രമേണ ശിക്ഷാനിയതാക്ഷരാണി ।
അനുശ്രവാണാമനഘപ്രവൃത്തേഃ
ആദേശദായീനി വചാംസ്യഭൂവൻ ॥ **12.20** ॥ 1174

വിഭൂതയസ്ത്രത്ര വിശാമ്പതീനാം
ആത്മീയയാ ദേവതയാഽവതീർണാഃ ।
സ്വചിഹ്നഭേദാൻ പരിബർഹയന്ത്യഃ
പ്രപേദിരേ തത്പരിവാരഭാവം ॥ **12.21** ॥ 1175

വേദാലവാലേ വിഹിതസ്ഥിതിം താം
രമ്യപ്രതാനാമിവ രത്നവല്ലീം ।
സ്തനാദിലക്ഷ്യസ്തബകാദിചിഹ്നൈഃ
ആവിഷ്കൃതം യൗവനമാവിവേശ ॥ **12.22** ॥ 1176

തദീയസർവാംഗജുഷോരഗാധം
സൗന്ദർയലാവണ്യ സുധാസ്രവന്ത്യോഃ ।

മമജ്ജുരാപത്യ ദൃശഃ സഖീനാം
അൻയോൻയസംഭേദമപൂർവതീർഥം ॥ **12.23** ॥ 1177

നിശേവ ചന്ദ്രേണ ഘനവ്യപായേ
നൈസർഗികീ ബുദ്ധിരിവ ശ്രുതേന ।
ഫലേന സാ നീതിരിവാപ്രമാദാ
യുക്തതാ ബഭൗ നൂതനയൗവനേന ॥ **12.24** ॥ 1178

ആലക്ഷ്യസംലാപലവൈരപാംഗൈഃ
അംഗൈരനംഗോദയപൂർവരംഗൈഃ ।
വിയാതമുഗ്ധൈരപി വിഭ്രമൈഃ സാ
വിലക്ഷയാമാസ വിഭൂഷണാനി ॥ **12.25** ॥ 1179

അമുക്തകൗമാരയുവത്വസീമ്നാ
കാന്ത്യാ ബഭൗ കൽപിതരാഗഭൂമ്നാ ।
ജരത്പലാശ പ്രസവാനുഷക്തതാ
പ്രതാനിനീ പൽലവസമ്പദേവ ॥ **12.26** ॥ 1180

പ്രസാധനാനാം പരികർമ ദിവ്യം
വിജൃംഭണം വിഭ്രമജാലകാനാം ।
വയഃ ശുഭം വാമദൃശശ്ചകാശേ
പശ്യദ്ദൃശാം ഭാഗ്യമനൻയഭോഗ്യം ॥ **12.27** ॥ 1181

അവാപ്യ സാ മുഗ്ധദശാമപൂർവാം
അവ്യാജലീലാഗതിരാബഭാസേ ।
രമ്യാ രമോത്പത്തിദശാവിശേഷാത്
ജാംബൂനദീ ജംഗമപദ്മിനീവ ॥ **12.28** ॥ 1182

തസ്യാസ്തനും വർണയതോ മമൈവം
ഹീനോപമാ ദോഷപദം ന വിന്ദേത് ।

നിദർശനം തൈരപി നിത്യദൃഷ്ടം
യേഷാം നികർഷോഽപി ഗുണോ യതഃ സ്യാത് ॥ **12.29** ॥ 1183

താരേണ തസ്യാശ്ചികുരാന്ധകാരേ
താരായിതം മൗക്തികജാലകേന ।
പ്രായേണ യോഽസൗ പ്രലയാവസാനേ
നിശീഥസൃഷ്ടേരഭവന്നിദാനം ॥ **12.30** ॥ 1184

ദ്യുതിം ശിഖാരത്നസഹസ്രരശ്മേഃ
ജ്യോത്സ്നാം ച മുക്താഫലജാലജാതാം ।
തത്കുന്തലശ്രേണിമയീ തമിസ്ര -
മൈത്രീം ദധൗ മൻമഥചാപമൗർവീ ॥ **12.31** ॥ 1185

മുഖാബ്ജസൗന്ദർയമധുദ്വിരേഫാഃ
കാന്ത്യാപഗാശൈവല പുഞ്ജകൽപാഃ ।
ശോണേന ചൂഡാമണിനാ സസംധ്യാം
തമീമപുഷ്യന്നലകാസ്തദീയാഃ ॥ **12.32** ॥ 1186

ശരത്പ്രസന്നേന്ദുകലാഭിരാമാ
ലലാടരേഖാ സുദൃശോ രരാജ ।
കാമേന തത്കാന്തിലതാസമൃദ്ധ്യൈ
സ്വയം പ്രക്ഷ്പ്തേവ സുധാസ്രവന്തി ॥ **12.33** ॥ 1187

കസ്തൂരികാക്ഷ്പ്തവിശേഷകം തത്
പശ്യൻ മൃഗാങ്കോ വദനം മൃഗാക്ഷ്യാഃ ।
വിഭാവ്യ താദൃക്പരഭാഗശോഭാം
കലങ്കയുക്തോഽപി ജഹൗ വിഷാദം ॥ **12.34** ॥ 1188

താരുൺയനദ്യാസ്തനുവീചികൽപേ
തദ്ഭ്രൂലതേ ശാർംഗനിദാനദൃശ്യേ ।

അനംഗവേദപ്രണവസ്യ രത്യാ
ലേഖാക്ഷരം ൻയസ്തമസൂചയേതാം ॥ **12.35** ॥ 1189

പ്രസൂതപദ്മോത്പലകാനനശ്രീഃ
പ്രാരബ്ധവീചീവിഭവാ വിലാസൈഃ ।
ദൃഷ്ടിസ്തദീയാ ദദൃശേ ദയാർദ്രാ
ദ്രാഘീയസീ മൻമഥദീർഘികേവ ॥ **12.36** ॥ 1190

തദ്ദൃഷ്ടിരായാമവതീ സുജാതാ
ശ്യാമോജ്ജ്വലാ ചാരുവിശാലമധ്യാ ।
മൻയേ സമേഷ്യൻമധുവൈരിലക്ഷ്യാ
ചേതോഭുവഃ ശൿതിരഭൂദമോഘാ ॥ **12.37** ॥ 1191

നിഗൃഹ്ണതീ രത്നതിലപ്രസൂനം
നാസാ തദീയാ നയനാബ്ജിസേതുഃ ।
അബോധി നിശ്വാസസമീരഗണ്ഡൈഃ
അന്തർഗതാൻ വേദഗണാൻ വമന്തീ ॥ **12.38** ॥ 1192

നവേന്ദുസംധ്യാപ്രഭൃതീനി ലോകേ
നിർവർണ്യമാനാനി നിദർശനാനി ।
ന ഖൽവവിന്ദൻ കലയാപി തസ്യാഃ
സ്മിതാധരവ്യാപ്തികൃതാമഭിഖ്യാം ॥ **12.39** ॥ 1193

അഹേതുരജ്യന്നധരസ്തദീയഃ
പ്രസൂനമുൿതായിതമുഗ്ധഹാസഃ ।
ലക്ഷ്മീലതായാ ലലിതോദധേശ്ച
പ്രവാലയോഗം പ്രഥയാംബഭൂവ ॥ **12.40** ॥ 1194

മുഖം തദീയം വിരരാജ മുഗ്ധം
സൗരഭ്യലാവൺയസമുച്ചയേന ।

വ്യവസ്ഥിതാൻയോൻയവിശേഷലോഭാത്
ഏകത്വമാപന്നമിവേന്ദുപദ്മം ॥ **12.41** ॥ 1195

വർണാനുപൂർവീസുഭഗേന കാലേ
ഭവ്യാം ശ്രുതിം ഭാവയതാ യഥാവത് ।
താരസ്യ സംസ്ഥാനമിവാൻവകാർഷീത്
കംഠേന സാ കാഞ്ചനകംബുഭാസാ ॥ **12.42** ॥ 1196

മധുദ്വിഷഃ കർണപരിഷ്കിയാർഥം
കാമാത്മനാ മാൽയകൃതേവ ക്ലപ്തേ ।
ബഭൂവതുർബാഹുലതേ തദീയേ
ശമ്പാത്വിഷൗ ചമ്പകമാലികേ ദ്വേ ॥ **12.43** ॥ 1197

ആസീദധിഷ്ഠാനവിശേഷസീമാ
വക്ഷോജയോരങ്കുരതോരമുഷ്യാഃ ।
മുകുന്ദവക്ഷസ്സ്ഥലമുദ്രണാർഹാം
ഭവ്യാമവസ്ഥാമിവ ഭാവയന്തീ ॥ **12.44** ॥ 1198

സമാവൃതൗ ഹാരമയൂഖസൂത്രൈഃ
തസ്യാഃ സ്തനൗ ചാരുതരാവഭൂതാം ।
ജിഗീഷതസ്തത്പ്രിയചിത്തവൃത്തിം
മനോഭുവോ മംഗലപൂർണ കുംഭൗ ॥ **12.45** ॥ 1199

തസ്യാസ്തദാ തദ്വദലക്ഷ്യമധ്യം
തൻവ്യാഃ സ്തനദ്വന്ദ്വമവാപ വൃദ്ധിം ।
കാലേ യഥാ തത്പ്രഥിമപ്രഭൂതം
കൃച്ഛ്രാദഭൂത് കൃഷ്ണഭുജാന്തരാലം ॥ **12.46** ॥ 1200

മധ്യം ക്രശിമ്നാ വിരരാജ തസ്യാ
നാഭിഹ്രദാന്നാലമിവ പ്രരൂഢം ।

പ്രിയാഗമോദർകമഭൂദ്യദഗ്രേ
കുചാത്മനാ കാഞ്ചനപദ്മയുഗ്മം ॥ **12.47** ॥ 1201

സ്തോകാനതാംഗീ സ്തനഭാരഭൂല്ലാ
മുഗ്ധാ ബഭൗ മുഷ്ടിമിതാവലഗ്നാ ।
ഭൃംഗാഭിനന്ദ്യേന ഗുണേന യുക്താ
കാമസ്യ സാ കാപി ധനുർലതേവ ॥ **12.48** ॥ 1202

രരാജ ലാവണ്യതരംഗരമ്യാ
വലിത്രയീ മധ്യഗതാ മൃഗാക്ഷ്യാഃ ।
അന്തഃസ്ഥിതാനാമിവ ദർശയന്തീ
നിവേശസീമാന്തമനുശ്രവാണാം ॥ **12.49** ॥ 1203

മധ്യേവലഗ്നം സുദൃശോ വിലഗ്നാ
രോമാവലീ കാമധനുർഗുണാഭാ ।
ജിഗായ നാഭീസരസഃ സുജാതാം
ഉൽലാസിനീമുത്പലരേണുപങ്ക്തിം ॥ **12.50** ॥ 1204

അനുപ്രയാതഃ സ്വവശാമഭിഖ്യാം
യൂഥോജ്ഝിതോ യൗവനഗന്ധഹസ്തീ ।
തദ്രോമരാജിവ്യപദേശദൃശ്യാം
നൂനം ദധൗ നൂതനദാനരേഖാം ॥ **12.51** ॥ 1205

പ്രകാശിതാവർതരുചിഃ പ്രഭാബ്ലൗ
നാഭിഃ സുവൃത്താ രുരുചേ നതാംഗ്യാഃ ।
രോമാവലീരത്നലതാനുരൂപം
രുക്മേണ നിഷ്പന്നമിവാലവാലം ॥ **12.52** ॥ 1206

പൃഥ്വീ ചകാശേ സ്തനസമ്പദസ്യാ
ലാവണ്യമംഭോ നിയതം ച തേജഃ ।

ശ്വാസോദയോ ഗന്ധവഹഃ ശുഭാംഗ്യാഃ
നാഭിശ്ച മധ്യം ച നഭോ വിഭക്തം ॥ **12.53** ॥ 1207

ഗജേന്ദ്രഹസ്ത്യാദിഷു തത്സമത്വേ
ദൂരേ സതാം ദോഷഗുണാവമർശഃ ।
ഭവിഷ്യതഃ ശാർംഗഭൃതസ്തദൂരൂ
ലീലോപധാനേ കിമതോഽധികേന ॥ **12.54** ॥ 1208

മനോജ്ഞവൃത്തം മധുബുദ്ബുദാഭം
ചക്ഷുഷ്മതാം സാദരദർശനീയം ।
സ്വദേഹകാന്തേഃ സവിശേഷദൃഷ്ടൗ
ജാനുദ്വയം ദർപണതാമയാസീത് ॥ **12.55** ॥ 1209

ഉദേഷ്യതഃ പഞ്ചശരസ്യ തസ്യാം
ഉത്പാദയിഷ്യന്നുചിതം നിഷംഗം ।
വിധിഃ സ്വയം മാതൃകയാ കിലാർഥീ
ജംഘായുഗം വീക്ഷ്യ ജഹർഷ തസ്യാഃ ॥ **12.56** ॥ 1210

അലക്തകാദപ്യധികാത്മരാഗാ
പദദ്വയീ പദ്മദൃശശ്ചകാശേ ।
പ്രാചീനജന്മപ്രണയാനുരോധാത്
സംഭാവ്യമാനേവ സരോജലക്ഷ്മ്യാ ॥ **12.57** ॥ 1211

പാദാംബുജേ ദത്തമധുപ്രസക്തൃാ
നിർണേജയാമാസ നഖേന്ദുകാന്ത്യാ ।
പ്രായേണ സാ സത്പഥമാശ്രയന്തീ
പങ്കാനസത്സംഗഭവാൻപൃഥിവ്യാഃ ॥ **12.58** ॥ 1212

തസ്യാഃ പദാംഭോജ മൃണാലഭാസാ
പ്രകാശഭൂമ്നാ നഖമൗക്തികാനാം ।

പ്രകീർണപുഷ്പാഃ സുധയാവസിക്തോ
വിഹാരഭൂമ്യോ യുഗപദ്ബഭൂവുഃ ॥ **12.59** ॥ 1213

കലാചികാം കാഞ്ചനസാരക്ലപ്താം
കാന്തേഃ ശുഭാം കാമപി കാഹലീം ച ।
ശശങ്കിരേഽനൻയസമീക്ഷ്യശോഭാം
ജഗന്തി ജംഘാമവലോക്യ തസ്യാഃ ॥ **12.60** ॥ 1214

തസ്യാഃ ശ്രുതിശ്രേണിശിഖാമണീനാം
സകേസരാ ദീധിതിഭിർനഖാനാം ।
പ്രസാധികാലോചനഭൃംഗലൗല്യം
പദ്മദ്വയീ പാദമയീ നിരാസ ॥ **12.61** ॥ 1215

മുഖേന്ദുനിഷ്യന്ദനിഭൈരമുഷ്യാഃ
മന്ദസ്മിതൈരിന്ദുരവാപ്തമാന്ദ്യഃ ।
പ്രായഃ പ്രഭൂതാദ്ഭുതകാന്തിലോഭാത്
നഖാത്മനാ തത്പദമേവ ഭേജേ ॥ **12.62** ॥ 1216

അലക്ഷി ദേവൈരവതാരലക്ഷ്യാഃ
തസ്യാഃ ശുഭാ പാദനഖേന്ദുപങ്തിഃ ।
ആഗാമികൽപേഷ്വധികാരലോഭാത്
താരാവലിസ്തത്പദമാശ്രിതേവ ॥ **12.63** ॥ 1217

യാതേന മഞ്ജീരരവൈശ്ച തസ്യാഃ
പ്രായഃ പരാഭൂതഗതിപ്രണാദാഃ ।
ശിക്ഷാവിശേഷാർഥമിവാധിചക്രുഃ
പാദാനുവൃത്തിം പ്രണയേന ഹംസാഃ ॥ **12.64** ॥ 1218

രരാജ ദിവ്യൈരധിരാജചിഹ്നൈഃ
ശ്ലാഘാപദം തത്പദമാഗമാനാം ।

അശ്മാനമാസ്ഥാപയതാ പരസ്താത്
യത്പാണിനാ വിശ്വപതേരവാപ്യം ॥ **12.65** ॥ 1219

അതീത്യ കൃച്ഛ്രാത് സമുദായശോഭാം
പ്രത്യംഗ സൗന്ദർയപരാ ദിദൃക്ഷാ ।
പർയഭ്രമത് പ്രാപ്തവിഹാരഡോലാ
പുഷ്പേഷു ഭൃംഗീവ മുഹുഃ സഖീനാം ॥ **12.66** ॥ 1220

ശൃംഗാരയോനേരിവ ശിൽപവിദ്യാം
ദിവ്യാം ത്രിലോക്യാ ഇവ ദിഷ്ടവൃദ്ധിം ।
സീമാന്തരേഖാമിവ സമ്പദസ്താം
ജഗുഃ സ്ത്രിയോ ജംഗമരത്നസൃഷ്ടിം ॥ **12.67** ॥ 1221

വയസ്യയാഽഭീഷ്ടവരാനുയോഗേ
സാഽപശ്യദാത്മാനമമന്ദലജ്ജാ ।
അസൂചയന്നൂനമനേന തസ്യാഃ
സ്വലക്ഷണം ശൗരിമനൻയലക്ഷ്യം ॥ **12.68** ॥ 1222

അലിപ്സത ശ്വേവ ഹവിസ്തദൈനാം
ദൈത്യസ്വഭാവോ ദമഘോഷജൻമാ ।
തസ്മൈ ച കൃഷ്ണൈകമനോരഥാം താം
രൂപാധികാം ദാതുമിയേഷ രുക്മീ ॥ **12.69** ॥ 1223

പരസ്പരം ഭൂഷയതഃ പ്രതീകാൻ
ഔദ്വാഹികം മംഗലമുദ്വഹന്ത്യാഃ ।
പ്രായഃ സ്വദീപ്തേരതിരോധിമിച്ഛു -
ന്ത്യാവാരയന്നാഭരണാനി തസ്യാഃ ॥ **12.70** ॥ 1224

ലാവൺയകൽപദ്രുമമഞ്ജരീം താം
ശൃംഗാരദിഗ്വാരണവൈജയന്തീം ।

സൗന്ദർയദുഗ്ധോദസുധാപ്രസൂതിം
സൈരന്ധ്രികാഃ പ്രേക്ഷ്യ മിഥഃ ശശംസുഃ ॥ **12.71** ॥ 1225

വ്യാമാതിരിക്തസ്തനകുംഭഭൂമ്നാ
വ്യാപ്താകൃതിം യൗവനകുഞ്ജരേണ ।
പ്രസാധയന്ത്യഃ പതിദേവതാസ്താം
നാഥോചിതാം പ്രേക്ഷ്യ ന തൃപ്തിമാപുഃ ॥ **12.72** ॥ 1226

മൗലൗ സുകേശ്യാഃ സ്ഫുടരശ്മിജാലം
മുക്താമയം ജാലകമാബബന്ധുഃ ।
ക്രീഡോചിതം കൃഷ്ണമൃഗം ഗൃഹീതും
തേന സ്മരോ വാഗുരികസ്തദാഽഭൂത് ॥ **12.73** ॥ 1227

അനൻയദൃഷ്ടിം വിതതാന താമ -
പ്യാദർശസങ്ക്രാന്തി വിശേഷദൃശ്യം ।
പ്രസാധനൈഃ പ്രാപ്തഗുണൈഃ പ്രതീക്ഷ്യം
തസ്യാ മുഖം താമരസായതാക്ഷം ॥ **12.74** ॥ 1228

അംസാവലംബിൻയസിതേക്ഷണായാഃ
കമ്പോജ്ജ്വലാ കാചന രത്നമാലാ ।
അലക്ഷ്യതോൽലാസിതരമ്യരശ്മിഃ
കാമാർപിതാ കാന്തിവിഹാരഡോലാ ॥ **12.75** ॥ 1229

രരാജ മുക്താഭിരവാപ്തഫേനം
രത്നാംഗദം പ്രാപ്തഗുണം തദംഗേ ।
പ്രവാഹവൃത്തേഃ പരിവൃത്തിഭേദാൻ
മഹീയസീ മണ്ഡലിതേവ കാന്തിഃ ॥ **12.76** ॥ 1230

അഭാസതാത്മസ്മിതസൗമ്യഭാസാ
ഹാരേണ ഹൃദ്യേന ജഗത്പ്രതീക്ഷ്യാ ।

പ്രിയസ്യ ചന്ദ്രം ഹൃദയാദ്വിധാതുഃ
പ്രാപ്താനുസാരേവ നിസർഗശുദ്ധം ॥ **12.77** ॥ 1231

മനുഷ്യതാകഞ്ചുകിതാത്മഭൂമ്നഃ
കാലേ ചകാശേ കുചകഞ്ചുകശ്രീഃ ।
രത്നാചലേ ഭോഗിശയപ്രിയായാഃ
സ്വതൽപനിർമോക ഇവാവലീനഃ ॥ **12.78** ॥ 1232

ആദർശബിംബേന തദംഗകാന്തേഃ
അക്ഷാമ്യതാ നിഷ്പ്രതിമത്വവാദം ।
പ്രതിപ്രവൃത്തിം പ്രതിമാം വിധായ
പ്രഖ്യാപിതാ വൃത്തവതാമപീർഷ്യാ ॥ **12.79** ॥ 1233

അഭിന്നരൂപാമനുവേലഭിന്നാത്
പ്രസാധനാദഭ്യധികാം പ്രസത്തിം ।
വിലോകയന്തീ ജനതാ തദീയാം
വ്യാവർതയാമാസ തതോ ന ദൃഷ്ടിം ॥ **12.80** ॥ 1234

മുഖേന്ദുലാവണ്യസുധാപ്രവാഹേ
മുഹുഃ പ്രതീപപ്ലവനോദ്യതേന ।
തത്കർണഭൂഷാമകരേണ മൻയേ
മന്ദീകൃതാ മൻമഥലാംഛനശ്രീഃ ॥ **12.81** ॥ 1235

പ്രഭാപ്രവാഹോദിതസൈകതാഭേ
സ്തനദ്വയേ താമരസേക്ഷണായാഃ ।
തത്കംധരാശംഖമതൽലികായാഃ
പ്രസൂതിരാശങ്ക്യത ഹാരവൃത്ത്യാ ॥ **12.82** ॥ 1236

സ്വഭാവജാദഭ്യധികം തദംഗേ -
ഷ്വാസാദിതം സൗരഭമംഗരാഗൈഃ ।

സ സർവഗന്ധോഽപി യദൻവയേന
പ്രഭൂതമാമോദവിശേഷമുച്ചേത് ॥ **12.83** ॥ 1237

പ്രതിക്രിയാമാത്മതിരസ്ക്രിയായാഃ
പ്രായഃ സ്വയം വ്യാപൃതയാ വിധാതും ।
തദംഗയോഗോജ്ജ്വലരത്നധാമ്നാ
സംഛാദിതം മേഖലയാഽന്തരീയം ॥ **12.84** ॥ 1238

ശിഖണ്ഡകാനി ശ്രുതിസുന്ദരീണാം
ചാരൂണി പാദാഭരണാനി തസ്യാഃ ।
പദേഷു സംഘർഷവശാദിവാസൻ
മിഥഃ പുരോഭാഗിപദാസ്പദാനി ॥ **12.85** ॥ 1239

അനുക്ഷണം ബന്ധുജനൈരമുഷ്യാം
ആമുച്യമാനേഷു വിഭൂഷണേഷു ।
അയത്നതസ്ഥാനി തദന്തരാലേ
കൃതാസ്പദാ കേവലതാഽത്യശേത ॥ **12.86** ॥ 1240

നിനീഷതാം ദേവഗൃഹം യഥൈതാം
ആകൽപലക്ഷ്യാ സമയോജയന്ത ।
മുകുന്ദസംസ്പർശമവാപ്തുമർഹാ
സൈവ സ്ഥിരാ ധൻയതമാ ബഭൂവ ॥ **12.87** ॥ 1241

പതിവ്രതാഃ പാർഥിവയോഷിതസ്താം
പ്രത്യംഗസൗന്ദർയനിമഗ്നഭാവാഃ ।
കൃതാശിഷഃ കൃഷ്ണമനോരഥസ്യാം
ആരോപ്യ കർണീരഥമൻവഗച്ഛൻ ॥ **12.88** ॥ 1242

മംഗൽയസംഗീതസമേതയാത്രാ
മനുഷ്യദേവീഭിരനുദ്രുതാ സാ ।

നിനംസിതൈഷാ സ്വയമേവ ദേവീ
നാൻയേതി സദ്ഭിർനിരണായി നാഥാ ॥ **12.89** ॥ 1243

ഭാവാന്തരേഷു പ്രതിപന്നലീലാ
പൈതാമഹാദീനി പദാനി ദാതും ।
സ്വദത്തശക്തേഃ കുഹനാമനുഷ്യാ
കുതശ്ചിദിഷ്ടം സ്വയമാശശംസേ ॥ **12.90** ॥ 1244

പ്രണമ്യ മൂർധ്നാ നിഹിതോപഹാരാം
ഉത്തസ്ഥുഷീമുത്സവദേവതൈനാം ।
അവോചദാരാദശരീരിവാചാ
പരൈരജയ്യം പതിമാപ്നുഹീതി ॥ **12.91** ॥ 1245

പത്യാ നിജേന പരിണീതിമവാപ്തുകാമാ
ലബ്ധ്വാ വരം ലലിതമുത്സവദേവതായാഃ ।
തേനൈവ സാ സമസമീഹിതസിദ്ധിരാസീത്
മാനാധികാ ജഗതി മൻമഥമൻമഥേന ॥ **12.92** ॥ 1246

ഊരുഃ സവ്യാ നയനകമലം ഭ്രൂലതാ ചാപി തസ്യാഃ
പ്രാവേപന്ത പ്രിയമുപഗതം സൂചയന്തി സ്വവൃത്ത്യാ ।
ആരാദാസീദലഘുതുലസീഗന്ധസൗമ്യഃ സമീരഃ
പ്രത്യാസന്നം മുഹുരുദചരത്പാഞ്ചജൻയപ്രണാദഃ ॥ **12.93** ॥ 1247

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ ദ്വാദശഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ത്രയോദശഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

പ്രസാദഭാജഃ പ്രതിനിർഗതാം താം
പ്രാസാദതോ വാസവവൽലഭായാഃ ।
സമഗ്രശക്തിഃ സമയോപയാതഃ
പ്രാണേശ്വരീം പ്രാപ്തുമിയേഷ ശൗരിഃ ॥ **13.1** ॥ 1248

താമദ്ഭുതാം സിദ്ധിമിവാദ്ഭുതാനാം
സൗഭാഗ്യവിദ്യാമിവ സദ്ഗുണാനാം ।
സത്താമനൻയാമിവ സദ്ഗണാനാം
യഥാശ്രുതം പ്രൈക്ഷത യാദവേന്ദ്രഃ ॥ **13.2** ॥ 1249

അംഗൈരവജ്ഞാതകദംബഗോലൈഃ
അസ്പന്ദമന്ദേന വിലോചനേന ।
ലീലോപശാന്ത്യാ ലിഖിതേവ സാഽഭൂത്
ദാമോദരേ ദൃഷ്ടിപഥം പ്രയാതേ ॥ **13.3** ॥ 1250

പദ്മാകരാണാം പരിഷന്നിവേശേ
പർയാപ്തചന്ദ്രായുതകാന്തിസാരേ ।
അനൻയലഭ്യാം ലഭതേ സ്മ തൃപ്തിം
തസ്യാ മുഖേ ദൃഷ്ടിരതീവ ശൗരേഃ ॥ **13.4** ॥ 1251

വാചസ്പതിത്വം ച വനസ്പതീനാം
ദിവ്യേതരേഷാം ച ദിവസ്പതിത്വം ।

ദാതും ക്ഷമായാ ദയിതേ തദാനീം
ആജ്ഞാപകോ നൂനമഭൂദനംഗഃ ॥ **13.5** ॥ 1252

തസ്മിൻ ദ്വിതീയാമിവ വൈജയന്തീം
സാ ച പ്രിയേ സാചിവിശേഷരമ്യാം ।
കടാക്ഷമാലാം നിബബന്ധ കൃഷ്ണേ
കാമാധികേ കൗതുകമേദുരാക്ഷീ ॥ **13.6** ॥ 1253

അലക്ഷ്യഭേദത്രിവിധാംബുജാഭൈഃ
ആലക്ഷ്യശൃംഗാരഗുണാനുബന്ധൈഃ ।
സ്വയംവരസ്രഗ്ഭിരഭാവി തസ്യാഃ
കാലോദിതേ കംസരിപൗ കടാക്ഷൈഃ ॥ **13.7** ॥ 1254

സ വൈജയന്ത്യാദിവിഭാവശാലീ
നിർവ്യാജനിഷ്പന്നനിജാനുഭാവഃ ।
ശൃംഗാരവീരാദ്ഭുതചിത്രിതാത്മാ
രമ്യസ്ഥയാ നിർവിവിശേ രസോഽന്തയഃ ॥ **13.8** ॥ 1255

ആകേകരാണാമനഘസ്തദാനീം
ഏകക്ഷണം ലക്ഷ്യമഭൂത് ബഹൂനാം ।
തസ്യാഃ സ്ഥിരാനന്ദപരിപ്ലുതാനാം
അർഥസ്പൃശാമർധവിലോകിതാനാം ॥ **13.9** ॥ 1256

തസ്യാശ്ചിരാകാങ്ക്ഷിതലാഭധന്യൈഃ
അപത്രപാമന്ഥരിതൈരപാംഗൈഃ ।
ബഭാര ഭൂയോ ബഹുമാനപൂർവം
ബാല്യേ ധൃതാം ബർഹികലാപഭൂഷാം ॥ **13.10** ॥ 1257

സന്താനസൗഭാഗ്യഘനേന യൂനാ
സിക്തൈ സുധാസാരനിഭൈരപാംഗൈഃ ।

ഉദ്ഭിന്നരോമാഞ്ചതതിർബഭാസേ
കാന്തപ്രരോഹാ കമലസ്ഥലീവ ॥ **13.11** ॥ 1258

സ്വകാന്തിസാമ്യാദിവ ജാതസംഗൈഃ
ശൗരിസ്തദാ സ്വാഗതസൂക്തിഗർഭൈഃ ।
പ്രിയാസഖീനാമഭജത് പ്രഹൃഷ്ടഃ
ഉദ്വീക്ഷണൈരുത്പലപുഷ്പവൃഷ്ടിം ॥ **13.12** ॥ 1259

സ രുക്മിണീനേത്രചകോരചന്ദ്രഃ
സാ തത്പ്രഹർഷാംബുജപൂർവസന്ധ്യാ ।
തദദ്ഭുതദ്വന്ദ്വമവേക്ഷ്യ സഖ്യഃ
പ്രാപുസ്തുലാമപ്സരസാമനൂനാം ॥ **13.13** ॥ 1260

തഥൈവ താദാത്മ്യമിവാഗതാനാം
തസ്യാഃ സഖീനാം സമമാവിരാസൻ ।
പരസ്യ വീക്ഷാം പ്രതിസംലപന്തോ
വക്രോക്തിഗർഭാ ഇവ മന്ദഹാസാഃ ॥ **13.14** ॥ 1261

സ കൗസ്തുഭാഭ്യർണനിവേശയോഗ്യം
കൻയാമയം കാമപയോധിരത്നം ।
പരീതമാരാത് പ്രതിഹാരപാലൈഃ
പശ്യൻ ക്ഷണം പാന്ഥ ഇവാവതസ്ഥേ ॥ **13.15** ॥ 1262

തം മാൽയഭൂഷാപരികർമിതാംഗം
ധാരാതടിത്വന്തമിവാംബുവാഹം ।
സമീക്ഷ്യ ബാലാ തദനൻയദൃഷ്ടിഃ
ചർയാമവാലംബത ചാതകാനാം ॥ **13.16** ॥ 1263

തലോദരീം താലഫലസ്തനീം താം
താമ്രാധരാം ചാരുനവോത്പലാക്ഷീം ।

കിം നാമ ഭാവീതി വിഭാവയന്തീം
കൃഷ്ണസ്തദാ കിഞ്ചിദിവാഭ്യസൂയാത് ॥ **13.17** ॥ 1264

ദുർദർശമധ്യാം ദ്വിരദേന്ദ്രയാതാം
വ്യൂഹക്രമവ്യക്തവിചിത്രഗാത്രീം ।
പരൈരഭേദ്യാം പ്രതിജഗ്മുഷീം താം
കാന്താത്മികാം കാമചമൂം സ മേനേ ॥ **13.18** ॥ 1265

സ ചന്ദ്രികാം ചന്ദ്ര ഇവാഭിയാതഃ
ചന്ദ്രാനനാം യാദവവംശചന്ദ്രഃ ।
നിർവേശനീയഃ സവിശേഷമാസീത്
നേദീയസാം നേത്രചകോരബന്ധൈഃ ॥ **13.19** ॥ 1266

അഹം ത്വയാ ദൂതമുഖേന ദൂരാത്
സാധ്വ്യാ സമാഹൂത ഇഹോപയാതഃ ।
മാ തേ ഭയം ഭൂദിതി മഞ്ജുഭാഷീ
താമഗ്രഹീദഗ്രകരേ മുകുന്ദഃ ॥ **13.20** ॥ 1267

പ്രിയേണ സാ തേന ഗൃഹീതഹസ്താ
തദ്വക്ത്രദിവ്യാംബുജഷട്പദേന ।
വിലോചനേന വ്യവൃണോത് സഖീഭ്യഃ
കൃതാർഥതാം ക്ഷീബദശോൽബണേന ॥ **13.21** ॥ 1268

പ്രാചോഽവതാരാനതിശയ്യ ഭൂമ്നാ
സാ രുക്മിണീ തേന വൃതാ ചകാശേ ।
തസ്യൈവ രൂപാന്തരദൂരവൃത്തിഃ
കന്ദർപജൻമാനുഗുണേവ കാന്തിഃ ॥ **13.22** ॥ 1269

മൽലീവികാസോജ്ജ്വലമന്ദഹാസാ
രോമോദ്ഗമൈരാഹിതകോരകശ്രീഃ ।

സമേയുഷീ സംദദൃശേ തദാ സാ
വസന്തലക്ഷ്മീരിവ മാധവേന ॥ **13.23** ॥ 1270

അഘർമജസ്വേദകണാവകീർണാം
അഭീതിജം വേപഥുമുദ്വഹന്തീം ।
അനുഷ്ണബാഷ്പോദയമന്ഥരാക്ഷീം
വിലോക്യ ദേവീം വിഭുരഭ്യനന്ദത് ॥ **13.24** ॥ 1271

ഹരിപ്രിയാം കേസരിണീമിവൈനാം
ദുരാസദാമൻയനൃപദ്വിപേന്ദ്രൈഃ ।
സഖീജനഃ പ്രീതമനാ നിദധ്യൗ
യയൗ ച ഖേദം നിജവിപ്രയോഗാത് ॥ **13.25** ॥ 1272

മിഥോ ഗുണൈസ്തൻമിഥുനം നിബദ്ധം
വിയോഗവൈദേശികസംപ്രയോഗം ।
അജായതാൻയോൻയനിലീനഭാവം
സഖീദൃശാം സാദരദർശനീയം ॥ **13.26** ॥ 1273

ജഗത്ത്രയാർതിപ്രശമായ ജാതാം
വിഹാരസംക്ഷോഭിതവൈരിസിന്ധുഃ ।
ദേവേഷു പശ്യത്സ്വിവ പൂർവമേനാം
ജഗ്രാഹ താം ജാഗ്രതി രാജലോകേ ॥ **13.27** ॥ 1274

സ പുഷ്പകം രാമ ഇവ പ്രിയാം സ്വാം
ഉത്താരിതാം ശത്രുഭയാദുദീർണാത് ।
മനോജവം സത്യമനോരഥസ്ഥാം
ആരോപയാമാസ രഥം രഥാംഗീ ॥ **13.28** ॥ 1275

സാ ചാമരൗഘൈരുപചർയമാണാ
വാതാവധൂതൈരിവ കാശജാലൈഃ ।

രരാജ നാഥേന രഥോദയാദ്രൗ
ചന്ദ്രേണ പൂർണേന ശരന്നിശേവ ॥ **13.29** ॥ 1276

പരസ്പരപ്രാപ്തഗുണേന ഭാസാ
ബർഹാവൃതം വ്യോമ വിഭാവയന്തൗ ।
വിരേജതുസ്തുംഗരഥാശ്രയൗ തൗ
വിദ്യുത്പയോദാവിവ മന്ദരസ്ഥൗ ॥ **13.30** ॥ 1277

പ്രഭേവ ദേവേന തമോപഹേന
പ്രത്യഗ്ദിശം തേന സഹ പ്രയാന്തീ ।
നിത്യാനപായിത്വമജാനതീനാം
സത്യാപയാമാസ നിജം പ്രജാനാം ॥ **13.31** ॥ 1278

താമുദ്വഹംസ്താമരസായതാക്ഷോ
രത്നൗഘദീപ്തേന രഥേന ദേവീം ।
ആത്മാനമേവാർയമമണ്ഡലസ്ഥം
വിദ്യാസഖം വ്യഞ്ജയതി സ്മ വീരഃ ॥ **13.32** ॥ 1279

അതീതദർശാമിവ ചന്ദ്രലേഖാം
ശാന്തോപരോധാമിവ ശാരദീം ദ്യാം ।
അമംസ്ത നിർവിഘ്നഫലാമിവേച്ഛാം
ശോകത്യജം ശൂരകുലേശ്വരസ്താം ॥ **13.33** ॥ 1280

സമേത്യ സിംഹീമിവ താമനന്യാം
യാനോദ്യതം യാദവപഞ്ചവക്ത്രം ।
ആഘുഷ്യ ഗോമായുരിവാമിഷാർഥീ
ചൈദ്യഃ ക്രുധാ ദീപ്തമുഖോ(ഽ)ൻവധാവത് ॥ **13.34** ॥ 1281

രുക്മീ ച തൂർണം പ്രതിപന്നരോഷഃ
പുരോ ഭവൻ ഭൂമിഭൃതാം സഖീനാം ।

പരാഭവസ്യ പ്രതികാരമിച്ഛൻ
ജഗ്രാഹ പാർഷ്ണിം ജഗദേകനേതുഃ ॥ **13.35** ॥ 1282

ജിഘാംസിതേ ഭ്രാതരി ജാതഖേദൈഃ
കാന്താഭിലാഷൈഃ കതകൈരിവാംഭഃ ।
മനഃ പ്രപേദേ സഹജാം പ്രസത്തിം
സത്ത്വാധികം സാത്വതവംശഗോപ്തുഃ ॥ **13.36** ॥ 1283

സ വീക്ഷമാണഃ സവിലാസനേത്രം
വൽഗുസ്മിതം വാമദൃശോ മുഖാബ്ജം ।
തദുക്തിഭിഃ സ്വാദുതമാഭിരാസീത്
ആപ്യായിതോ നൂനമനാവിലാഭിഃ ॥ **13.37** ॥ 1284

അനുദ്രുതാം വൈരിചമൂം സ വീരോ
ബലേന രുദ്ധ്വാ നിജബാഹുനൈവ ।
വിനിർദിശൻ മാർഗഭവാൻ വിശേഷാൻ
വിശ്വാസയാമാസ വിദർഭകൻയാം ॥ **13.38** ॥ 1285

പ്രിയാസഹായഃ പദവീം സ ഗച്ഛൻ
ദ്രാഘീയസീം ദാരുകസാരഥിസ്ഥാം ।
ഉദഗ്രവേഗാനുദധേരനൂപേ
വീതീൻ ക്ഷണം വിശ്രമയാംബഭൂവ ॥ **13.39** ॥ 1286

ഭയാർണവാദുദ്ധൃതയാ സ്വയാഽസൗ
ശ്രിയേവ സാക്ഷാദനുഭൂയമാനഃ ।
പയോധിരൂപാം പരിഘാം വിലംഘ്യ
ദ്യുസംമിതാം ദ്വാരവതീമയാസീത് ॥ **13.40** ॥ 1287

പരിഷ്കൃതാം കാഞ്ചനതോരണൈസ്താം
വൽഗുധ്വജാം വന്ദനദാമചിത്രാം ।

രാമാസഹായഃ പ്രസമീക്ഷ്യ രേമേ
രമ്യപ്രസൂനാഞ്ചിതരാജവീധീം ॥ **13.41** ॥ 1288

മഹീയസാം മംഗലദുന്ദുഭീനാം
നാദൈരവജ്ഞാതപയോധിശബ്ദാ ।
ശ്രുതോത്സവാനാം വിദധേ പുരീ സാ
സ്വർഗൗകസാം ശ്രോത്രസുധാമപൂർവാം ॥ **13.42** ॥ 1289

പ്രത്യേയുഷാം കംസരിപുർയദൂനാം
ദേവദ്രുമാണാമിവ ജംഗമാനാം ।
അനർഘരത്നാഭരണപ്രധാനാൻ
ആദത്ത ദിവ്യാനുപദാവിശേഷാൻ ॥ **13.43** ॥ 1290

തസ്മിൻ മഹാനീലമണിപ്രകാശേ
താം രുക്മിണീമാഹിതരുക്മകാന്തിം ।
പുരാംഗനാഃ പ്രേക്ഷിതുമീഹമാനാഃ
സ്വർഗാധികാനാരുരുഹുഃ സ്വസൗധാൻ ॥ **13.44** ॥ 1291

കലക്വണന്നൂപുരചാരുവാദ്യം
കർണാവതംസോദിതഭൃംഗഗീതം ।
കസ്യാശ്ചിദൻവാഗതനാട്യവേദം
ലീലാഗതം ലാസ്യമഭൂദപൂർവം ॥ **13.45** ॥ 1292

പരിച്യുതം കിഞ്ചിദിവാന്തരീയം
കാചിത്സമാലംബ്യ സഹൈവ കാന്ത്യാ ।
ക്ഷിപ്തേവ തീവ്രേണ കുതൂഹലേന
ക്ഷണേന വാതായനമാസസാദ ॥ **13.46** ॥ 1293

ആമുച്യ താടങ്കമനംഗചക്രം
സവ്യേതരേ സത്വരമാവ്രജന്തീ ।

അൻയേന കാചിദ്ഭൃശമാബദ്ധാസേ
കർണേന കൈവൽയവിഭൂഷണേന ॥ **13.47** ॥ 1294

ഉദഞ്ചിതാ ബാഹുലതേതരസ്യാ
മൗലീസ്രജാ ഹസ്തഗൃഹീതയാഽഽസീത് ।
ജഗജ്ജിഗീഷോർമദനസ്യ ജൈത്രീ
പതാകയേവാദ്ഭുതകേതുയഷ്ടിഃ ॥ **13.48** ॥ 1295

പ്രകോഷ്ഠഭാജഃ പ്രിയശാരികായാഃ
പയഃ സ്വയം സാദരമർപയന്തീ ।
ഗവാക്ഷമാഗമ്യ ഗജേന്ദ്രയാതാ
കാചിത് പ്രസസ്മാര കൃതാവശേഷം ॥ **13.49** ॥ 1296

പ്രചാരവേഗാത് ത്രുടിതേന ചക്രേ
ഹാരേണ മുക്താഫലവർഷിണാഽൻയാ ।
അദൂരതഃ സന്നിഹിതസ്യ ശൗരേഃ
ആചാരലാജാഞ്ജലിപൂർവരംഗം ॥ **13.50** ॥ 1297

സ്തനാംശുകം സ്രസ്തമബുധ്യമാനാ
സഖീജനേ സസ്മിതമീക്ഷമാണേ ।
പരാമൃശന്തീ വിതതാന കാചിത്
പ്രതിക്രിയാം പാണിനഖാംശുജാലൈഃ ॥ **13.51** ॥ 1298

സഖീധൃതൈശ്ചാമരതാലവൃന്തൈഃ
ആശ്യാനതാം പ്രാപിതമംഗരാഗം ।
വിലോകിതേ ശാർംഗിണി വിഹ്വലാഽൻയാ
ശ്വാസാനിലൈഃ ശോഷമിവാനിനീഷത് ॥ **13.52** ॥ 1299

പ്രസാധയന്തീമവധീർയ ധാത്രീം
അംഗൈരസംഭാവിതഭൂഷണാഽൻയാ ।

സമീക്ഷ്യ കൃഷ്ണം സഹസോപജാതൈഃ
പരിഷ്ക്രിയാമാദ്രിയതേവ ഭാവൈഃ ॥ **13.53** ॥ 1300

ഭ്രുവാ സ്ഫുരന്ത്യാ മദനസ്യ മൗർവീം
ജ്യാഘാതരേഖാമഭിദർശയന്തീ ।
അൻയാനുഷക്തേഽപി ഹരൗ വിയാതാം
പ്രായുങ്ക്ത ദൂതീമിവ ദൃഷ്ടിമൻയാ ॥ **13.54** ॥ 1301

തദീക്ഷണേ ഭർതുരിവ സ്മരന്ത്യാ
കൻയാദശാം കാമവശാദ്ഭജന്ത്യാ ।
സ്വയംവരാർഹേ സ്വയമേവ തസ്മിൻ
കയാചിദാധായി കടാക്ഷമാലാ ॥ **13.55** ॥ 1302

സമേയുഷീമപ്രതിമേന യൂനാ
താം രുക്മിണീം വീക്ഷ്യ വിലീനഭാവാ ।
ഭാഗ്യം കിമസ്യാ ഇതി ഭാവയന്തീ
തദാത്മതാം നൂനമലിപ്സതാൻയാ ॥ **13.56** ॥ 1303

കക്ഷ്യാനിബന്ധച്യവനേ സലീലം
സ്തനാഹിതസ്വസ്തികബാഹുബന്ധാ ।
ജഗത്പതൗ പശ്യതി ജാതഭീഷാ
പ്രായസ്തദാലിംഗനമഭ്യനൈഷീത് ॥ **13.57** ॥ 1304

രഥേന തം രാജപഥേ പ്രയാന്തം
നിർവ്യാജസംഗേന നിശാമയന്തീ ।
ത്യക്തോ നിമേഷൈരപരാൻവകാർഷീത്
ചിത്രാംഗനാനാം സുരയോഷിതാം ച ॥ **13.58** ॥ 1305

സമീക്ഷിതസ്യാപി സഹത്വസംഗാത്
ദുഷ്പാപലോഭാദപി ദൂയമാനാ ।

ഗലദ്ഭിരൻയാ വലയപ്രസൂനൈഃ
അഭ്യർചനാമാതനുതേവ ശൗരേഃ ॥ **13.59** ॥ 1306

സമാനകാന്ത്യാ പ്രിയയാ സമേതേ
ദൃഷ്ടേ ജഗദ്ധാതരി ജാതരാഗാ ।
പ്രണാമയോഗ്യേയമിതീവ മത്വാ
പ്രാപ്തം പദം മേഖലയാ പരസ്യാഃ ॥ **13.60** ॥ 1307

താസാം തദേകോത്സുകദർശനാനാം
സമാധിഭാജാമിവ ശേമുഷീണാം ।
അലം പ്രഭുഃ സോഽപി ന മാതുമാസീത്
അപാരഹർഷാദനഘാമവസ്ഥാം ॥ **13.61** ॥ 1308

അവാരുണീസംഭവസൗരഭൈസ്തൈഃ
അനൻയസാധ്യാധര ബിംബരാഗൈഃ ।
നിരഞ്ജനോപസ്ഥിതനേത്രശോഭൈഃ
സ പിപ്രിയേ പൗരവധൂമുഖാബ്ജൈഃ ॥ **13.62** ॥ 1309

സ പൗരകൻയാകരവിപ്രകീർണാൻ
പ്രായഃ പ്രതീച്ഛന്നുപചാരലാജാൻ ।
അചീചരത് സ്യന്ദനമബ്ജനേത്രഃ
സവ്യാപസവ്യേന ഗതേന വീധീം ॥ **13.63** ॥ 1310

കഹ്ലാരപദ്മോത്പലകാന്തിചോരൈഃ
കടാക്ഷണൈഃ പൗരവധൂജനാനാം ।
മുഗ്ധേന്ദുഹാസോ മുമുദേ മുകുന്ദഃ
പശ്യൻ പ്രിയാം പ്രാപിതപുഷ്പവൃഷ്ടിം ॥ **13.64** ॥ 1311

കൃഷ്ണസ്യ താം സ്കന്ധമുപഘ്നയന്തീം
സുരദ്രുമസ്യേവ സുവർണവൽലീം ।

അവേക്ഷ്യ നൂനം ചതുരഃ പുമർഥാൻ
അനൻയലഭ്യാനലഭന്ത പൗരാഃ ॥ **13.65** ॥ 1312

വക്ത്രൈഃ സുധാസോദരകാന്തിപൂരൈഃ
കസ്തൂരികാപത്രകലങ്കദൃശ്യൈഃ ।
അലക്ഷ്യദേഹാ വിദധുർമൃഗാക്ഷ്യഃ
പ്രത്യുപ്തപൂർണേന്ദുശതാൻ ഗവാക്ഷാൻ ॥ **13.66** ॥ 1313

ശുചിസ്മിതാഃ സൗധതലാന്തരസ്ഥാഃ
പദ്മേക്ഷണം പ്രേക്ഷ്യ പരിസ്ഫുരന്ത്യഃ ।
ശരത്പയോദോദരസംശ്രിതാനാം
ക്ഷണദ്യുതീനാം ദ്യുതിമൻവവിന്ദൻ ॥ **13.67** ॥ 1314

അപാംഗജാലൈരസിതോത്പലാഭൈഃ
കൃഷ്ണാത്മകം ഭാവമിവോദ്വമന്ത്യഃ ।
വിതേനിരേ രാജപഥേ മൃഗാക്ഷ്യഃ
തദാദൃതാം ബർഹവിതാനശോഭാം ॥ **13.68** ॥ 1315

ഹരേരഭിഖ്യാമനുപാധിരമ്യാം
വിലോചനൈർവീതനിമേഷവിഘ്നൈഃ ।
ആസ്വാദയന്ത്യഃ സുദൃശസ്തദാനീം
അയത്നനിഷ്പീതസുധാ ഇവാസ്സൻ ॥ **13.69** ॥ 1316

അംഭോരുഹാണാമവലേപസീമാം
കർണോത്പലാനാമപി കാന്തികക്ഷ്യാം ।
വിലംഘയന്തഃ സുദൃശാം കടാക്ഷാ
വിലിൽയിരേ കൃഷ്ണമവാപ്യ ലക്ഷ്യം ॥ **13.70** ॥ 1317

തമാത്മവന്തം പരവിദ്യയേവ
പരാക്രമം തത്പരയേവ ലക്ഷ്മ്യാ ।

തമേവ ദേവം ദയയേവ ജുഷ്ടം
സംമേനിരേ തത്ത്വവിദഃ സഭാർയം ॥ **13.71** ॥ 1318

താം പ്രാപ്യ ചിത്രാമിവ താരകേശഃ
സ്തവ്യൈഃ സ്തുതോ വന്ദിഗണൈരഭൗമൈഃ ।
വിവേശ ധാമ സ്വമുദീർണധാമാ
വൈവാഹികീം സമ്പദമാപ്തുമിച്ഛൻ ॥ **13.72** ॥ 1319

വിഹാരയോഗേന വിഭജ്യ യുക്തം
മിഥോഽനുരൂപം മിഥുനം തദാദ്യം ।
ഉപാചരൻ വ്യോമചരാ യഥാർഹം
സംപ്രീണനൈരുത്സവസംവിധാനൈഃ ॥ **13.73** ॥ 1320

സദാഽഭിഗമ്യൈരഭിഗമ്യമാനം
വിശ്രാണനേ വൈശ്രവണാത് പ്രഭൂതം ।
തം ശംഖപദ്മപ്രമുഖാ മഹാന്തഃ
സിഷേവിരേ ശേവധയഃ സമേതാഃ ॥ **13.74** ॥ 1321

അകൃത്സ്നസംവേദിനി ജീവലാകേ
സംഗ്രാഹയൻ ധർമമഥാത്മവൃത്ത്യാ ।
പ്രത്യർചയാമാസ മുനീനുപേതാൻ
പ്രഭുഃ സ്വയം പ്രേഷ്യ ഇവോപചാരൈഃ ॥ **13.75** ॥ 1322

അപത്രപാവിപ്ലുതചേതസോ യേ
ത്യക്ത്വാ വിപക്ഷം തരസോപസേദുഃ ।
യഥാക്രമം സാത്യകിരുത്സവാദൗ
സംഭാവയാമാസ സഭാസദസ്താൻ ॥ **13.76** ॥ 1323

ശുഭംയവഃ സ്വാമിമഹോത്സവേന
സ്വാരാജ്യമക്ഷയ്യമിവാപ്തവന്തഃ ।

ദത്തോപചാരാ വസുദേവദാരൈഃ
പുൺയാശയാഃ പൗരജനാ ജഹർഷുഃ ॥ **13.77** ॥ 1324

സഹോദരൻയസ്തഭരസ്തദാത്മാ
രുക്മാണി രത്നാനി ച രൗഹിണേയഃ ।
അദത്ത സന്തോഷവശാദഭീക്ഷ്ണം
വാംഛാധികം വന്ദിവനീപകാനാം ॥ **13.78** ॥ 1325

അനൻയഭക്തൈരനുഭാവ്യഭൂമ്നാ
ദത്തേക്ഷണോ ദാനപതിസ്ത്രിധാമ്നാ ।
സമാഹിതൈഃ സംമതമുദ്ധവാദ്യൈഃ
പുരോധസാം പൂജനമാചചാര ॥ **13.79** ॥ 1326

ആഹൻയമാനാ ധൃതഹേമകോണൈഃ
ഗന്ധർവമുഖ്യൈരിവ ഗാഢവിദ്യൈഃ ।
ജാതാനുനാദാ ജഗതാം ത്രയാണാം
ദോഷച്ഛിദോ ദുന്ദുഭയഃ പ്രണേദുഃ ॥ **13.80** ॥ 1327

വിഭാവിതം ശിക്ഷിതനാട്യവേദൈഃ
ഉദ്വാഹസംഗീതമുദാരക്ലപ്തം ।
പ്രസാദനം ദൃഷ്ടിമനശ്രുതീനാം
അദിവ്യമാസ്കന്ദിതദിവ്യമാസീത് ॥ **13.81** ॥ 1328

ലാവൺയപൂരം ലലിതാംഗയഷ്ടേഃ
കാർത്സ്ന്യേന നിർവേഷ്ടുമപാരയന്ത്യഃ ।
അംഗാനി വധ്വാഃ കുലവൃദ്ധനാർയഃ
പ്രസാധനൈരന്തരയാംബഭൂവുഃ ॥ **13.82** ॥ 1329

പ്രയുജ്യമാനാനി തയോർയഥാർഹം
മംഗൽയമാൽയാഭരണാക്ഷതാനി ।

പ്രായേണ ലോകാഭ്യുദയം പ്രദാതും
തത്സംഗമാത്താദൃശതാമകാങ്ക്ഷൻ ॥ **13.83** ॥ 1330

അരാതിപക്ഷാർണവമന്ദരാഭേ
ഹസ്തേ ഹരേർയത്തദബന്ധി സൂത്രം ।
തദാദദേ സ്ഥാനവശാദഭിഖ്യാം
സംവീതനാഗേന്ദ്രനിദർശനീയാം ॥ **13.84** ॥ 1331

സമേധിതസ്തസ്യ വിവാഹവഹ്നിഃ
പുരോധസാ പുൺയകൃദഗ്രിമേണ ।
പ്രദക്ഷിണാവൃത്തശിഖാകലാപഃ
പ്രായേണ നീരാജനമാതതാന ॥ **13.85** ॥ 1332

ആശാസ്യ ലാജാഞ്ജലിഹോമഭാജാ
ക്ഷേമാശിഷാ കിഞ്ചിദശേഷഹൃദ്യം ।
അൻയോൻയമാകേകരസസ്മിതാക്ഷാ -
വപശ്യതാമാദിമദമ്പതീ തൗ ॥ **13.86** ॥ 1333

വൈലക്ഷ്യഡോലാമിവ സംശ്രിതാനാം
വിലോചനാനാം വവൃധേ വിഹാരൈഃ ।
തയോരനൻയാദൃശവൈഭവാനാം
അൻയോൻയരാജീവമധുവ്രതാനാം ॥ **13.87** ॥ 1334

പരസ്പരം പാണിസരോജയോഗാത്
ബഭൂവതുസ്തൗ പുലകാഞ്ചിതാംഗൗ ।
അസ്വിദ്യതാം ച ജ്വലനസ്തു മന്ദൈഃ
അസൂത ധൂമൈരധിവാസമാത്രം ॥ **13.88** ॥ 1335

സമന്ത്രകം സാക്ഷിണി ഹവ്യവാഹേ
സഖ്യോചിതാം സപ്തപദീം ഭജന്തൗ ।

സ്വശാസനേന സ്വയമൻവയാതാം
ആചാരമാഗന്തുകദമ്പതീനാം ॥ **13.89** ॥ 1336

അൻവേതു വിഷ്ണുഃ സ്വയമിത്യുദീർയ
പ്രിയാം പരാധീന ഇവാനുഗച്ഛൻ ।
ജായാപതീനാം ജഗദുദ്ഭവാനാം
ഭവ്യാം ദശാം ഭാവയതി സ്മ നാഥഃ ॥ **13.90** ॥ 1337

ആത്മാനമേവ സ്വയമഗ്നിരൂപം
പരിക്രമൈഃ പർയചരത്സ ദേവഃ ।
വിശ്വസ്യ ബാഹ്യാന്തരനിത്യവൃത്ത്യാ
ന കർമ കർതാ ച യ ഏവ യേഷാം ॥ **13.91** ॥ 1338

പ്രദക്ഷിണേന ക്രമണേന താഭ്യാം
ദത്താർചനോ ദിവ്യവധൂവരാഭ്യാം ।
നൂനം തഥാഽനർച വിഘൂർണനേന
സ്വാന്തഃ സ്ഥിതൗ വഹ്നിരപി സ്വയം തൗ ॥ **13.92** ॥ 1339

തസ്യാഃ സലീലം ചരണാരവിന്ദം
കാമീ ഗൃഹീത്വാ കരപങ്കജാഭ്യാം ।
ആസ്ഥാപയദ്യാം ദൃഷദം മുകുന്ദഃ
സാഽഭൂത് സ്വയം മൗലിമണിഃ ശ്രുതീനാം ॥ **13.93** ॥ 1340

യദത്ര കർമണ്യയഥാകൃതം തത്
സ്വിഷ്ടം ക്രിയാദഗ്നിരിതി ബ്രുവാണഃ ।
സ്വതേജസാ ഭാവിതവിശ്വതേജാഃ
സ്വാഹാസഖം ദേവമുപാസ്ത ദേവഃ ॥ **13.94** ॥ 1341

രാമസ്യ സീതേവ രമേവ വിഷ്ണോഃ
അമുഷ്യ ഭൂയാസ്ത്വമിഹൈകപത്നീ ।

ഇത്യൂചിഷോ യാദവവൃദ്ധദാരാൻ
പ്രീതാശയാ പ്രൈക്ഷത സാ സനാഥാ ॥ **13.95** ॥ 1342

വരേണ വന്ദ്യേന സുരാസുരാണാം
മംഗൽയസീമാന്തഭുവാ ച വധ്യാ ।
സമീക്ഷിതാ ബ്രഹ്മസുതസ്യ പത്നീ
സർവൈരഭൂത് സാദരദർശനീയാ ॥ **13.96** ॥ 1343

തദേകഭാവാ തമനൻയഭാവം
നാഥപ്രിയാ നാഥമനുവ്രജന്തീ ।
അഭീഷ്ടസിദ്ധേരധിദേവതേയം
യദ്വാ സവിത്രീതി യഥാർഥമൂചേ ॥ **13.97** ॥ 1344

കൃതാശിഷം കൃഷ്ണഗൃഹേശ്വരീം താം
പുരോധസാ പുൺയമനോരഥേന ।
സകൗതുകാം കൗതുകിനഃ സുരത്നൈഃ
അഭ്യർചയാമാസുരമാത്യവൃദ്ധാഃ ॥ **13.98** ॥ 1345

മനുഷ്യതാം മാനയതോ വിഹാരൈഃ
സ്വാമേവ ദേവീമുപയച്ഛതസ്തേ ।
സമേധതാം മംഗലമിത്യുശന്തഃ
സത്യാശിഷസ്തം മുനയഃ ശശംസുഃ ॥ **13.99** ॥ 1346

പ്രദായ താഭ്യാമുപദാഃ സമീചീഃ
പ്രത്യാഗതാഃ സ്വാനി ഗൃഹാണി പൗരാഃ ।
ആശാപതീനാം വിഭവാദനൂനാം
തത്രൈവ തേ സമ്പദമൻവഭൂവൻ ॥ **13.100** ॥ 1347

സ്ത്രീപുംസനാമ്നാ ബഹുധാ വിഭക്തം
വിശ്വം യയോരേവ വിഭൂതിമാഹുഃ ।

നയോ ജഹൗ ദ്വാരവതീം ന താഭ്യാം
അംഗീകൃതാമാദിമദമ്പതീഭ്യാം ॥ **13.101** ॥ 1348

വധൂസഖേ തത്ര ജഗന്നിവാസേ
വസത്യമർയാദഗുണാനുഭാവേ ।
തസ്മിന്നിവാസീദനപായഭാവാ
തസ്യാം നഗർയാമപി രുക്മിണീ ശ്രീഃ ॥ **13.102** ॥ 1349

തസ്യാഃ കടാക്ഷൈർവിഹിതാഭിഷേകഃ
തദ്ബാഹുനാ കൽപിതകംഠമാൽയഃ ।
അവാപ ശോഭാമധികാം മുകുന്ദഃ
സൗഭാഗ്യസിംഹാസനസാർവഭൗമീം ॥ **13.103** ॥ 1350

കദംബഗോലശ്രിയമാക്ഷിപന്തം
കന്ദർപരൂപോദയപൂർവരൂപം ।
പ്രിയാപരിഷ്വംഗരസേന ധന്യം
പ്രീതാശയോ ബഹ്വമതാത്മദേഹം ॥ **13.104** ॥ 1351

താം പ്രാപ്യ കൃഷ്ണഃ പ്രഭുതാമിവ സ്വാം
മനഃപ്രസൂതേരിവ മന്ത്രസിദ്ധിം ।
ആസീദഭീതൈഃ സഹസാഭിഗമ്യോ
മിത്രൈരമിത്രൈരപി സാപരാധൈഃ ॥ **13.105** ॥ 1352

ശ്രീവത്സസംസ്ഥാനജുഷാ പ്രകൃത്യാ
സ്ഥാനേന ചിഹ്നേന ച ലക്ഷണീയൗ ।
ദൃഷ്ടാവഭീഷ്ടം ഭജതാം ദദാതേ
ജഗത്പതീ താവിഹ ദമ്പതീ ദ്വൗ ॥ **13.106** ॥ 1353

ന തേ മനുഷ്യാ ന ച ദേവതാസ്തേ
പ്രായേണ താവേവ തഥാഭവന്തൗ ।

യൈരേവമൻയോൻയവിഭൂഷിതം തത്
ദ്വന്ദ്വാതിഗം ദ്വന്ദ്വമവൈക്ഷി ധൻയൈഃ ॥ **13.107** ॥ 1354

അഥ സമുദിതഹർഷൈരാദൃതോ മന്ത്രിവൃദ്ധൈഃ
സുരപതിദയിതാഭിഃ സ്തൂയമാനാപദാനഃ ।
രുചിമിവ നിരപായാം രുക്മിണീം പ്രാപ്യ ഹൃഷ്യൻ
യദുപതിരധിചക്രേ യായജൂകാധികാരം ॥ **13.108** ॥ 1355

സുഭഗമുപലബിംബേ ശാതകുംഭേഽപി രത്നം
കനതി വിപിനഭാഗേ കാലകംഠേഽപി ഗംഗാ ।
വശികനൃപഗൃഹേ സാ വാസുദേവേഽപ്യദീവ്യത്
ന ഹി ഭവതി വിശേഷഃ ക്വാപി നിത്യോന്നതാനാം ॥ **13.109** ॥ 1356

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ ത്രയോദശഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ചതുർദശഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

അഥൈകദാ രോധസി പശ്ചിമോദധേഃ
അദഭ്രസത്രാജിതഭക്തിയന്ത്രിതഃ ।
ത്രയീമയശ്ചന്ദ്രസമീകൃതദ്യുതിഃ
പ്രസേദിവാൻ പ്രാദുരഭൂദ്ദിവാകരഃ ॥ **14.1** ॥ 1357

അനൽപതേജോനിധിമപ്രമാദ്യതാം
പ്രസൂതിമിഷ്ടസ്യ ധനസ്യ ഭൂയസഃ ।
സ്വകംഠലഗ്നം ദ്യുമണിഃ സ്യമന്തകം
മഹാമണിം ഭൂമിഭൃതേ വരം ദദൗ ॥ **14.2** ॥ 1358

തമുഗ്രസേനാർഥമിയേഷ കംസജിത്
ന വാർയതേ രാജനി രത്നഹാരിതാ ।
പ്രതീത്യ സത്രാജിത ഏതദപ്രിയം
ക്വചിന്നിചിക്ഷേപ ഗുണാധികേ മണിം ॥ **14.3** ॥ 1359

യദേകമേകേന ച ലബ്ധമേകതോ
രസേന രത്നാമിഷമർഥകാങ്ക്ഷിണാ ।
ബഭൂവ തദ്ബന്ധുവിരോധമാദധത്
ക്രമാദ്ബഹൂനാം വിനിപാതകാരണം ॥ **14.4** ॥ 1360

സ്യമന്തകോദന്തവിശേഷസംഭവാം
മൃഷാഭിശസ്തിം ശമയന്നഥാത്മനഃ ।

പ്രസേനവിധ്വംസകസിംഹഘാതിനോ
ബിലം യയൗ ജാംബവതോ ബലാനുജഃ ॥ **14.5** ॥ 1361

സ്തനന്ധയോപാന്തനിബദ്ധഗീതയാ
ദദർശ ധാത്ര്യാ വിധൃതം കരേണ സഃ ।
ധനാഷ്ടഭാരപ്രഭവം ദിനേദിനേ
മണീശ്വരം ദർശിതകൗസ്തുഭശ്രിയം ॥ **14.6** ॥ 1362

ജിഘൃക്ഷയാ ദത്തദൃശം ച തത്ര തം
ജരാനിരുദ്ധോഽപി ജവേന ജാംബവാൻ ।
അരോധനീയം വിബുധൈരപി സ്വയം
രുരോധ നൈസർഗികസത്ത്വരോഷിതഃ ॥ **14.7** ॥ 1363

മലിമ്ലുചം കഞ്ചിദിവാഗതം ഹരിം
വനേചരഃ പ്രേക്ഷ്യ തദർഹവിക്രിയഃ ।
അഹേതിഹസ്തം സ്വയമപ്യനായുധഃ
പ്രസഹ്യ തം ബാധയിതും പ്രചക്രമേ ॥ **14.8** ॥ 1364

അനൻയതന്ത്രസ്യ പിതുഃ പിതാമഹഃ
സുതസ്യ ചാഽരബ്ധമവേക്ഷ്യ സംയുഗം ।
സമീഹിതോദർകമിദം ദ്വയോരിതി
പ്രബുധ്യമാനോ ന നിരോധമാദധേ ॥ **14.9** ॥ 1365

മിഥസ്തയോരസ്തദയം വിമഥ്നതോഃ
അനായുധം യുദ്ധമപേതകൈതവം ।
അകൽപിത പ്രാശ്നികമൻവവൈക്ഷത
സ്വയം ചതുർഭിർദശഭിശ്ച സാക്ഷിഭിഃ ॥ **14.10** ॥ 1366

അരിഷ്ടചാണൂരമുഖേഷ്വലക്ഷിതം
പ്രദർശയൻ ഋക്ഷപതേഃ പരാക്രമം ।

ചിരം ദദൗ യുദ്ധമചിന്ത്യചേഷ്ടിതോ
മനസ്വിനസ്തസ്യ മധുപ്രഭഞ്ജനഃ ॥ **14.11** ॥ 1367

പ്രകീർയമാണാ നിജമുഷ്ടിമുദ്ഗര -
ക്ഷതാകൃതേർജാംബവതഃ ക്ഷതോദ്ഭവൈഃ ।
രരാജ രാമാവരജസ്യ സാ തനുഃ
സശക്രകോപാ വസുധേവ ശാദ്വലാ ॥ **14.12** ॥ 1368

സ ഋക്ഷരാജഃ ക്ഷതജൈർജയശ്രിയഃ
കുചാർപിതൈഃ കുങ്കുമകർദമൈരിവ ।
പരിഷ്കൃതാംഗഃ പ്രചിതോന്നതാകൃതിഃ
സഗൈരികക്ഷ്മാധരസംപദം ദധൗ ॥ **14.13** ॥ 1369

അശേഷയജ്ഞാഗ്രഹരം സമാഗതം
ജിഗീഷയാഽനുവ്രതയാ സ ദീക്ഷിതഃ ।
അതോഷയത് സംയുഗസപ്തതന്തുനാ
വിഭാവ്യ ഋത്വിഗ്വിധിനാ ഭുജാദിഭിഃ ॥ **14.14** ॥ 1370

തലപ്രഹാരൈരഥ മുഷ്ടിപാതനൈഃ
പദാഭിഘാതൈർഭുജയന്ത്രപീഡനൈഃ ।
മിഥഃ പ്രതിക്ഷേപപുനർഗൃഹീതിഭിഃ
നിയുദ്ധചർയാനിപുണൗ നിജഘ്നതുഃ ॥ **14.15** ॥ 1371

കൃതപ്രതീകാരവിശേഷതോഷിതൗ
പരസ്പരച്ഛിദ്രനിവേശിതേക്ഷണൗ ।
ദിശാഗജേന്ദ്രാവിവ ദർപദുർമദൗ
ദിനാനി തൗ നിൻയതുരേകവിംശതിം ॥ **14.16** ॥ 1372

അഹീയത പ്രത്യഹമൃക്ഷഭൂപതിഃ
സ്വലീലയാ കംസരിപുഃ സമൈധത ।

തമഃപ്രകാശാവിവ തൗ ദിനാഗമേ
ബഭൂവതുഃ സംയതി പൂർവപശ്ചിമൗ ॥ **14.17** ॥ 1373

സ തേജസാ യാദവതിശ്മതേജസഃ
സമിധ്യമാനേന നിവാരിതോന്നതിഃ ।
ശരന്നദീപൂര ഇവ സ്ഫുടാശയഃ
ശനൈഃ ശനൈഃ ശാന്തിമവാപ ജാംബവാൻ ॥ **14.18** ॥ 1374

വലീഭിരാപാദതലം തരംഗിതഃ
സിരാലുദേഹഃ പലിതൈഃ സിതാസിതഃ ।
ചിരപ്രവൃത്താഹവസംഭൃതശ്രമോ
ന ചേതസാ ഋക്ഷപതിഃ പ്രചുക്ഷുഭേ ॥ **14.19** ॥ 1375

സ്വവിക്രമാദപ്രതിമാത് സുരദ്വിഷാം
ഭയാനകാദാനകദുന്ദുഭേഃ സുതഃ ।
അബിഭ്യതം പ്രേക്ഷ്യ തമൃക്ഷപുംഗവം
മഹാസുരം കേവലമസ്മരൻമധും ॥ **14.20** ॥ 1376

യുഗാന്തദംഭോലിനിപാതഭീഷണൈഃ
നിഹന്യമാനം നിജമുഷ്ടിമുദ്ഗരൈഃ ।
സ്വനാഭിപദ്മോദ്ഭവജൃംഭികാസുതം
ബലാനുജൻമാ യുധി ബഹ്വമൻയത ॥ **14.21** ॥ 1377

ദശാനനായോധനകേലികിങ്കരം
പരാമൃശന്നൃക്ഷപതിം പരഃ പുമാൻ ।
ബലീയസസ്തസ്യ ബഹൂപകാരവിത്
ബഭഞ്ജ ദർപം ഭുജയന്ത്രലീലയാ ॥ **14.22** ॥ 1378

തമാദിതോ മാനുഷമാത്രമാഗതം
സദൃക്ഷമൃക്ഷാധിപതിസ്തതഃ പരം ।

അഥാധികം സാമിനിരുദ്ധപൗരുഷഃ
ക്രമാദമീമാംസ്യമമംസ്ത കർമഭിഃ ॥ **14.23** ॥ 1379

ഉവാച ചൈനം വിധിവക്ത്രസംഭവഃ
സ്വവിക്രമപ്രീതമനുക്രമാദ്വിദൻ ।
സഗദ്ഗദം സന്നമിതേന മൗലിനാ
നഖത്വിഷാ പുഷ്പിതമഞ്ജലിം വഹൻ ॥ **14.24** ॥ 1380

അഹോ മഹത് സത്ത്വമഹോ പരാക്രമഃ
ത്വമീശ്വരോ നൂനമഹോ നിരീശ്വരഃ ।
അതീതദേവാസുരനാഗനൈരൃതഃ
പതിഃ പതീനാം പ്രതിഭാതി മേ ഭവാൻ ॥ **14.25** ॥ 1381

അനേകമൻവന്തരദർശിനാ മയാ
ന ഖൽവരാമോ ദദൃശേ ഭവാദൃശഃ ।
നിജൗജസാ നൈരൃതയൂധഘാതിനം
നിയോധയൻ യന്നിഭൃതം പ്രവർതസേ ॥ **14.26** ॥ 1382

ഗുണൈരപി പ്രത്യവമൃശ്യതേ ഭവാൻ
ദശാനനാദ്യൈർയുധി ദൃഷ്ടവൈഭവഃ ।
ശ്രുതം മയാ സിദ്ധജനാദിഹ സ്വയം
ഗുഹാശയഃ പ്രാപ്സ്യതി തേ ഗുഹാമിതി ॥ **14.27** ॥ 1383

വനം തദേതൻമഹിതം തപോവനം
ഗിരിം ച വേദ്മി ത്രിദിവേശ്വരാലയം ।
പചേലിമം കിന്നു തപോ ബിലസ്യ മേ
പ്രസാധിതം യത്തവ പാദപാംസുഭിഃ ॥ **14.28** ॥ 1384

സ്വനാഭിതഃ സപ്ത മജൻമഭാഗിനോ
വിജൃംഭമാണസ്യ വിധേർയദൃച്ഛയാ ।

ത്വമേവ മാം വേദമധുവ്രതാശ്രിതാത്
മുഖാബ്ജതഃ സ്വാനുചരം വ്യജീജനഃ ॥ **14.29** ॥ 1385

ത്രിഭിഃ ക്രമൈർദീവ്യതി ദിവ്യവാമനേ
സ്വമായയാ മോഹിതദാനവേ ത്വയി ।
ജഗന്തി വിശ്വാനി മിതാനി വിഷ്ണുനേ -
ത്യഘോഷയം ദ്രാഗിവ ജൈത്രഘോഷണാം ॥ **14.30** ॥ 1386

ജിഘാംസിതേ ദേവ ദശാനനേ ത്വയാ
ഹതാരിസംഘൈർഹരിയൂഥപൈർവൃതഃ ।
അവർതയത് സൂര്യസുതസ്യ സന്നിധാ -
വയം ജനഃ കിങ്കരവൃത്തിമാഹവേ ॥ **14.31** ॥ 1387

ഗതേഷു സുഗ്രീവമുഖേഷു താവകം
പദം തദപ്രാപ്യമഹം ത്വിഹ സ്ഥിതഃ ।
ത്വദീക്ഷണാത് പ്രാപ്തഫലോഽസ്മി സാമ്പ്രതം
ജരൻ പുനർയൗവനമാപ്തവാനിവ ॥ **14.32** ॥ 1388

ന താദൃശാഃ സമ്പ്രതി സന്തി ഭൂതലേ
ഋതേ ഭവന്തം പ്രതിസന്ധിഭാവനൈഃ ।
ഹനൂമതൈകേന വിഭീഷണേന വാ
മയാഽപി വാ സോഽയമിതി ത്വമൂഹ്യസേ ॥ **14.33** ॥ 1389

രസാവഹൈരേകധിയാം രസായനൈഃ
ശുഭൈഃ ശ്രുതിശ്രേണിശിരോവിഭൂഷണൈഃ ।
അപേതഭാരാമതിദേവമാനുഷൈഃ
വിഹാരഭേദൈരവനീം വിധാസ്യസി ॥ **14.34** ॥ 1390

വിശുദ്ധമിശ്രൈശ്ചതുരശ്രവൃത്തകൈഃ
അഗാധതുംഗൈഃ പ്രമിതാമിതക്രമൈഃ ।

അനൻയഭാവാനനുകമ്പതേ ഭവാൻ
അചിന്ത്യചിന്ത്യൈരവതാരനാടകൈഃ ॥ **14.35** ॥ 1391

ന വർധസേ കർമഭിരീശ സാധുഭിഃ
ന ഹീയസേ ച ത്വമസാധുഭിഃ കൃതൈഃ ।
ജഗത്പരിത്രാണപരേണ കേവലം
വിധിർനിഷേധശ്ച ന ലംഘ്യതേ ത്വയാ ॥ **14.36** ॥ 1392

ഗുണോദധിസ്ത്വം ഗുണകർബുരാത്മനാ
തിരസ്കരിണ്യാ പിഹിതാത്മദൃഷ്ടിഭിഃ ।
ന ദൃശ്യസേ ദേവ സദാ സഹൈവ സൻ
ദിദൃക്ഷമാണൈരപി ദേവദാനവൈഃ ॥ **14.37** ॥ 1393

ജഗത്തവാന്തർബഹിരപ്യമുഷ്യ ച
ത്വമേവമേവംവിധചിത്രവൈഭവഃ ।
സമാധിദൃഷ്ട്യാ മുനിഭിഃ സമീക്ഷ്യസേ
സനാതനോ നൂതനഭൂമികാശ്രിതഃ ॥ **14.38** ॥ 1394

തവൈവ സങ്കൽപകലാംശതഃ ക്വചിത്
സമർഥവാദാഃ പരമേഷ്ഠിനാമപി ।
ത്വയി പ്രതിദ്വന്ദ്വിനി കസ്യ കിം ബലം
ക ഏവ ജേതാ ന ഭവേത്ത്വയേക്ഷിതഃ ॥ **14.39** ॥ 1395

അസഹ്യമേതൻമധുകൈടഭാദിഭിഃ
സ്വതൽപസാരോൽബണബാഹുനാ ത്വയാ ।
നിപീഡനം യന്നിബിഡം വിഷഹ്യതേ
മയാഽൽപസത്ത്വേന തവൈവ തദ്ബലം ॥ **14.40** ॥ 1396

ത്വയാ ജിതോഽഹം ക ഇവാജിതഃ പരോ
ന രുധ്യസേ നാഥ മയാ ന കിം പരൈഃ ।

ദയാലുനാഽപാസ്യത ദർപ ഏവ മേ
ഭുജാഹവേ ച വ്യുദപാദി ഭൂഷ്ണുതാ ॥ **14.41** ॥ 1397

ന നീതിവർതൻയതിലംഘിതാ മയാ
ന ച ത്വദാദേശവിപർയയേ സ്ഥിതഃ ।
തഥാഽപി സർവാധികസത്ക്രിയോചിതേ
വിരുദ്ധചേഷ്ടാ വിദധേ വിമോഹിതഃ ॥ **14.42** ॥ 1398

ജഗത്പതേ ജാംബവതീമിഹാർഹണാം
ഗൃഹാണ പത്നീം ഗൃഹമാഗതഃ സ്വയം ।
മണിം ച ദിവ്യം ദ്യുമണേഃ സ്യമന്തകം
യുതം ധനൈർയൗതകമർപയാമി തേ ॥ **14.43** ॥ 1399

മമാഽഽത്മജാഽപി ശ്രിയമേവമപ്പരഃ
പ്രസൂതിരേഷാ വഹതീ ശ്രിയാ സമാം ।
ത്വദർഹശീലാദിഗുണപ്രസാധിതാ
സ്വയം വൃണീതേഽദ്യ ഭവന്തമേകധീഃ ॥ **14.44** ॥ 1400

ത്വദാഗമാദൃക്ഷബിലം പരം പദം
ത്വദീക്ഷണാത് സൂരിഗണാ ഇമേ വയം ।
ത്വദാശ്രയാത് സിന്ധുസുതേവ മത്സുതാ
ത്വയാ ധൃതോഽസൗ മണിരസ്തു കൗസ്തുഭഃ ॥ **14.45** ॥ 1401

ത്വദാഹിതസ്യാതിശയൈഃ സ്വയോഗതഃ
പരത്ര സാധ്യോഽതിശയഃ സ്ഥിരത്രയൈഃ ।
അനൻയസാധ്യാതിശയസ്യ തസ്യ തേ
സ്വശേഷതാഽസൗ ന വിഘാതമർഹതി ॥ **14.46** ॥ 1402

സ്വയോഗഭൂമ്നാ ചുലകീകൃതാഖിലൈഃ
മുകുന്ദ ദേവൈരപി കിം ന മുഹ്യതേ ।

വിവേകവൈരാഗ്യവിദേശവർതിനാ
വനൗകസാ മാംസദൃശാ മയാ ന കിം ॥ **14.47** ॥ 1403

അഭാർഗവോ നാപനയേത ന ക്വചിത്
ന വൽമ്യസാധൂൻയബൃഹസ്പതിർന ച ।
അവാസവോ ന ച്യവതേ ന ചാഹവാ -
ദതേ ച തേ തദ്വദഹം തു കിം പുനഃ ॥ **14.48** ॥ 1404

ഭവാർണവേ കർമവിപാകവാത്യയാ
ഭവദ്ഭിരാവർതഗണൈഃ പരിഭ്രമൻ ।
കൃതോപരോധഃ കൃപയാ ത്വദീയയാ
ഭവത്പദം കൂലമിവ പ്രപദ്യതേ ॥ **14.49** ॥ 1405

അവിന്ദതസ്ത്വാമമിതാമൃതോദധിം
വിഗാഢതൃഷ്ണാവിവശാന്തരാത്മനഃ ।
വിഗാഹനീയാഃ പ്രതിഭാന്തി വീചികാ
മരീചികാനാമിവ ഭോഗസമ്പദാം ॥ **14.50** ॥ 1406

ഗുണോദധിം യഃ പ്രമിതപ്രമാണയാ
ഗിരാ ത്വദീയം പരിമാതുമിച്ഛതി ।
സ പാതുമീഹേത സമഗ്രചാപലഃ
സരോജനാലേന പയഃപയോനിധിം ॥ **14.51** ॥ 1407

അകർമതന്ത്രസ്യ ജഗന്തി കർമഭിഃ
നിബധ്യമാനാനി വിമുഞ്ചതസ്ത്വയ ।
അലീകലേശൈരനുപപ്ലുതാ സ്തുതിഃ
തഥാപ്യകൽയേയമയാവദുൽതിതഃ ॥ **14.52** ॥ 1408

അജാനത ത്വൻമഹിമാനമദ്ഭുതം
വിമോഹിതം ദേവ തവൈവ മായയാ ।

കൃതാപരാധം കൃപയാ വശീകൃതഃ
ക്ഷമസ്വ മാമിത്യപതത് ക്ഷമാതലേ ॥ **14.53** ॥ 1409

വിലൂനമൂലദ്രുമസന്നിഭം സ തം
വിലക്ഷമുത്ഥാപ്യ വിഹാരയാദവഃ ।
പ്രിയാംഗരാഗവ്യതിഹാരഗന്ധിനാ
ഭുജാന്തരേണോപജുഗൂഹ സാദരം ॥ **14.54** ॥ 1410

സ കൻയകാരത്നമചിന്ത്യവൈഭവം
വദാൻയരത്നം ച സമം സമർപയൻ ।
സരസ്വതീവൽലഭവക്ത്രസംഭവോ
മഹാമനാഃ പൂർണമനോരഥോ്ഭവത് ॥ **14.55** ॥ 1411

വനൗകസാം പത്യുരഹീന്ദ്രശോഭിനാ
വിമഥ്യമാനാദചലേന ബാഹുനാ ।
നനന്ദ ലബ്ധ്വാ ഹൃദയംഗമാം പ്രിയാം
മണിം ച ദിവ്യാം മധുകൈടഭാന്തകഃ ॥ **14.56** ॥ 1412

സ്തനാപദേശസ്തബകാവഭാസിനീ
വിലാസഭേദൈരഭിനീതപൽലവാ ।
രമാപതൗ ഗാരുഡഭൂധരദ്യുതൗ
രസാധികാ രത്നലതേവ സാ ബഭൗ ॥ **14.57** ॥ 1413

സവിസ്മയാ പൂർവമഥ പ്രമോദിനീ
തതോ മദാരംഭമിവാഭിജിഘ്രുഷീ ।
തദൻയസംസ്കാരനിരോധതഃ ക്രമാത്
തദീക്ഷണേ തൻമയതാമവാപ സാ ॥ **14.58** ॥ 1414

സ പർയണൈഷീത് ത്രിദശൈരുപസ്ഥിതോ
വിധിർയദാജ്ഞാ വിധിജൻമനഃ സുതാം ।

ബിലേ തദീയേ വിബുധാലയോപമേ
വികൽപ്യമാനാകൃതിമപ്സരോഗണൈഃ ॥ **14.59** ॥ 1415

അവാപ്യ ജാമാതരമാദിപൂരുഷം
ജഗത്പ്രതീക്ഷ്യത്വമവാപ ജാംബവാൻ ।
വിദർഭരാജേന വിദേഹഭൂഭൃതാ
സമക്രമം ദുഗ്ധപയോധിനാ ച സഃ ॥ **14.60** ॥ 1416

മനുഷ്യഭാവാഭിനയവ്യവസ്ഥിതാം
കുശീലവാർഹാം കുഹനാം വഹൻ പ്രഭുഃ ।
പുനസ്തമൃക്ഷേന്ദ്രപദാനുഭൂതയേ
പരം ച ഭോക്തും പദമൻവമൻയത ॥ **14.61** ॥ 1417

പ്രഹൃഷ്യതാ ജാംബവതാ നിവേദിതാം
പ്രവാലജാംബൂനദരത്നസംഹതിം ।
പ്ലവംഗഭൽലൂകഗണൈരനുപ്ലവൈഃ
അവിപ്ലവാം ദ്വാരവതീമജീഗമത് ॥ **14.62** ॥ 1418

തതസ്തമാമന്തര്യ ചതുർമുഖാത്മജം
പ്രതിപ്രയാതഃ സ്വപുരീം പ്രിയാസഖഃ ।
സ്യമന്തകം സംസദി ദാനവാന്തകഃ
സ്വതോഽനഘഃ സ്വാമിവശേ ൻയവീവിശത് ॥ **14.63** ॥ 1419

ജഗത്പതിം ജാംബവതീസഖം തദാ
നിയുദ്ധചിഹ്നൈഃ പരികർമിതാകൃതിം ।
നിരീക്ഷ്യ തം ദ്വാരവതീനിവാസിനോ
നനന്ദുരാനന്ദജലാവിലേക്ഷണാഃ ॥ **14.64** ॥ 1420

അപേതസമ്മോഹമിവാത്മവേദിനം
ദിവാകരം രാഹുമുഖാദിവോദ്ഗതം ।

അമംസ്ത നാഗേന്ദ്രമിവാസ്തശൃംഖലം
പ്രശാന്തവാച്യം പ്രകൃതിർയദൂദ്യഹം ॥ **14.65** ॥ 1421

ജിതാഹിതോ ജാംബവതീനിഷേവിതഃ
സ തത്ര സത്രാജിതസാത്കൃതേ മണൗ ।
സ്വചൗര്യദുർവാദമമാർജയത് സ്വയം
ന വിദ്യതേ യസ്യ ന കിഞ്ചിദൺവപി ॥ **14.66** ॥ 1422

സ്യമന്തകസ്യ ദ്യുമണേരിവ ത്വിഷാ
നിമേഷമാപുഃ കുമുദാകരാ ഇവ ।
ഹ്രിയാ ച മിഥ്യാപരിവാദിനസ്തദാ
പരേ ച പദ്മാ ഇവ തദ്വിപർയയം ॥ **14.67** ॥ 1423

സ്വഗോചരാനേവമഗോചരോ ഗിരാം
ബലാനുജോ ബാലധിയാമപാഹരത് ।
രഹഃ സു രഥ്യാസു ച ലബ്ധസംഭവാൻ
അവർണവാദാനനഘോ ഗുണാർണവഃ ॥ **14.68** ॥ 1424

അകീർതിരാരോപ്യത കീർതിരാഗതാ
യദപ്രിയം പ്രോചുരിദം പ്രിയാപ്തയേ ।
ന കർമതന്ത്രേഷു മതേരമോഹതാ
ന ച സ്വതന്ത്രേ സ്യുരനിഷ്ടഹേതവഃ ॥ **14.69** ॥ 1425

പ്രശാന്തഖേദഃ പ്രതിലഭ്യ സൻമണിം
ജഗദ്വിനേതുർവസുദേവജൻമനഃ ।
ദദൗ ധരിത്രീമിവ സദ്ഗുണാധികാം
സ സത്യഭാമാം തനയാം നയാംബുധിഃ ॥ **14.70** ॥ 1426

യഥാ ഗിരീശോ ഗിരിരാജസംഭവാം
പുലോമകൻയാം ച ദിവൗകസാം പതിഃ ।

സ്വയം ച ദുഗ്ധോദസുതാം സുധാസഖീം
തഥാ സ രേമേ സദൃശീമവാപ്യ താം ॥ **14.71** ॥ 1427

അനുവ്രതാ കാമകലാസ്വധീതിനീ
വിചിത്രശസ്ത്രാസ്ത്രവിഹാരവേദിനീ ।
ബഹുപ്രിയസ്യാപി ഹരേരതീവ സാ
ബഭൂവ ദേവീ ബഹുമാനഗോചരഃ ॥ **14.72** ॥ 1428

യഥാ ന ഖേദായ ഗതഃ ക്ഷണോ ഭവേത്
യഥാ ച തൻവീത ന ഭീതിമായതിഃ ।
അനന്തനിഷ്കമ്പഗുണാമനുക്ഷണം
പ്രിയഃ പ്രിയാം പ്രീതിമലംഭയത്തഥാ ॥ **14.73** ॥ 1429

സ വൽലഭാഭിസ്തിസൃഭിഃ പ്രകാശയൻ
പരത്വമാദ്യം പ്രതിപന്നഷഡ്ഗുണഃ ।
നയോ മഹീയാനിവ ശക്തിഭിഃ സമം
സമേതസിദ്ധിഃ പ്രചികായ സമ്പദം ॥ **14.74** ॥ 1430

സ്വദിവ്യദേഹപ്രകൃതീരിവാപരാഃ
പരാശ്ച ദേവീരവൃണീത പഞ്ച സഃ ।
യഥാർഹസേവാവസരേ പ്രമാദ്യതാം
യദൻവിതഃ സന്നഭിഗമ്യതാം യയൗ ॥ **14.75** ॥ 1431

അഖണ്ഡിതാശോക്തിഭിരേകവൃത്തിതഃ
സ താഭിരൻയോൻയസമൻവിതാത്മഭിഃ ।
വിഭൂഷയാമാസ വിഭൂതിവൈഭവം
ദിശാഭിരഷ്ടാഭിരിവാത്മനഃ പദം ॥ **14.76** ॥ 1432

അവാപ്യ ദേവ്യഃ പതിമഗ്ര്യനായകം
മഹൗജസം മൻമഥസൂത്രസംയതാഃ ।

ഉദഗ്രസദ്വംശഭുവോ മിഥഃ സമാഃ
സുവൃത്തമുക്താവലി സൗമ്യതാം യയുഃ ॥ **14.77** ॥ 1433

ആദൗ ലക്ഷ്മീരഭജത ഹരിം രുക്മിണീരൂപദൃശ്യാ
പ്രാപുസ്തസ്യാഃ പ്രതിനിധിപദം തത്പ്രിയാഃ സപ്ത ദേവ്യഃ ।
സിദ്ധീരഷ്ടൗ ദധദിവ തദാ സേവിതസ്താഭിരേകഃ
ക്രീഡായോഗീ നിരവധിമസൗ നിർവൃതിം നിർവിവേശ ॥ **14.78** ॥ 1434

പ്രാചീനാസു പ്രകൃതിഷു യഥാ പ്രാദുരാസൻ പ്രജൗഘാഃ
തദ്വജ്ജാതാഃ സമമിവ ജഗന്നേതുരഷ്ടാസു താസു ।
പശ്ചാത്പ്രാപ്തപ്രണയിനി തഥാ ഷോഡശസ്ത്രീസഹസ്രേ
തേഷാമേകഃ കിമയമഥവാ തത്സമാനോ ബഭൂവ ॥ **14.79** ॥ 1435

ശമിതനിഗമഖേദൈഃ സാധുഭിഃ ശ്ലാഘനീയം
ചരിതമിദമുദാരം തസ്യ ചാണൂരഹന്തുഃ ।
ശ്രുതമനുകഥിതം വാ ശുദ്ധിമഗ്ര്യാം ദധാനം
സമതനുത പൃഥിവ്യാം ശാശ്വതം ധർമസേതും ॥ **14.80** ॥ 1436

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ ചതുർദശഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ പഞ്ചദശഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

അഥ പദ്മഭുവഃ പിതുഃ സകാശാത്
അഭിഗച്ഛൻ യദുപുംഗവം ദിദൃക്ഷുഃ ।
മുനിരധ്വനി വൽലകീസഹായഃ
പ്രജഗൗ ലാസ്യതരംഗിതപ്രചാരഃ ॥ **15.1** ॥ 1437

അഹമസ്മി പിതാമഹസ്യ സൂനുഃ
സ വിഭോരാത്മഭുവഃ സരോജനാഭേഃ ।
ഭജതേ ഭുവി സാമ്പ്രതം സ ദേവഃ
സ്വയമേവാനകദുന്ദുഭേഃ സുതത്വം ॥ **15.2** ॥ 1438

അവരോപിതഗോപസൂനുഭാവഃ
സ നടഃ സമ്പ്രതി ദേവകീസുതഃ സൻ ।
പരിതോഷിതഭാവുകഃ സ്വവൃത്ത്യാ
ശ്രുതിലക്ഷ്യാം മഹതീം പ്രിയാമവിന്ദത് ॥ **15.3** ॥ 1439

തദഹം തമസഃ സ്ഥിതം പരസ്താത്
അനപായദ്യുതി ഭാസ്വതാഽഽത്മനൈവ ।
കമലോൽലസിതേന ദർശനീയം
ദിനമാദ്യന്തവിവർജിതം ദിദൃക്ഷേ ॥ **15.4** ॥ 1440

ഗുണസിന്ധുരസൗ ഗുണാതിവർതീ
ഗതിരന്തഃ സ്ഥിതിരാഗമൈകഗമ്യഃ ।

ദയിതാസഹിതോ ദയൈകസംഗീ
ഗുരുരാദ്യോ മയി ഗൗരവം വിധാതാ ॥ **15.5** ॥ 1441

ജഗദേകഹിതേന ജൻമനാഽസൗ
ദനുജൈരാക്രമണം ഭുവോ നിരുന്ധൻ ।
കലഹപ്രിയ മദ്വചോനുരോധാത്
ന കഥം വിഗ്രഹമാരഭേത നാഥഃ ॥ **15.6** ॥ 1442

അധികാരവിലംബിതാപവർഗ -
സ്ഥിരസംഗാദപകൗതുകസ്ത്രിവർഗേ ।
വിധിനാ നിയതേന ധർമഗുപ്താ
വിനിയുക്തോഽസ്മി വിരോധനേന ദീവ്യൻ ॥ **15.7** ॥ 1443

വിദധേ വിനിവേദിതം മയാഽസൗ
വിവിധം വിശ്വഹിതം വിധാസ്യതേ ച ।
സ്വജനത്വധിയാ സുരാസുരാണാം
ബഹുമാനൈകപദം യതോഽഹമാസം ॥ **15.8** ॥ 1444

വിനിവേദയതാ രിപോരുദന്തം
ദിവിഷദ്വൈഭവദാവചിത്രഭാനും ।
അജിതസ്യ ജിഗീഷതോ മയാഽസൗ
വിജയാരംഭമഹോത്സവോ വിധേയഃ ॥ **15.9** ॥ 1445

ഇതി ഭവ്യമനോരഥോ മഹീയാൻ
പ്രഭുമാസീനമുപഹ്വരേഽഭിയാതഃ ।
വിദിതാഖിലവേദിതവ്യമിത്ഥം
മുദിതഃ പ്രാഹ ജഗദ്ധിതം മുനീന്ദ്രഃ ॥ **15.10** ॥ 1446

ജയ ദേവ ജഗത്ത്രയാന്തരാത്മൻ
ന നിയന്താ ന ച തേ സമസ്ത്വദൻയഃ ।

ഭവഭീതിനിശീഥിനീവിഭാതം
പരമം ബ്രഹ്മ ഭവന്തമാമനന്തി ॥ **15.11** ॥ 1447

ഉദിതഃ പ്രണവാങ്കുരാത്മനാ ത്വത്
വിവിധസ്കന്ധവിഭക്തരൂഢശാഖഃ ।
ത്വദനുഗ്രഹപുഷ്പിതഃ പ്രജാനാം
ഫലമിഷ്ടം നിഗമദ്രുമഃ പ്രസൂതേ ॥ **15.12** ॥ 1448

വിഷമം നിജകർമഭേദയോഗാത്
ബഹുമാനാസ്പദബന്ധ മോക്ഷലീലഃ ।
ജനിതം ഭവതൈവ പുത്രനീത്യാ
ജഗദേതത് സ്വയമേവ രക്ഷസി ത്വം ॥ **15.13** ॥ 1449

ഗുണചിത്രിതജന്തുദന്തുരേഽസ്മിൻ
ജഗതി ത്വദ്വിഹിതേ ഹിതേതരേഭ്യഃ ।
അപി വിശ്വസൃജാം സമാഹിതാനാം
അയഥാചിന്തിതമാപതന്ത്യവസ്ഥാഃ ॥ **15.14** ॥ 1450

സുകൃതോപചയേന ജാതസിദ്ധിഃ
ത്വദസൗ കശ്ചിദുപസ്ഥിതാപരാധഃ ।
അനുഭൂയ ഹിരൺയരാവണത്വേ
ഭജതേ സമ്പ്രതി ചേദിരാജഭാവം ॥ **15.15** ॥ 1451

ത്രിഷു ജൻമസു തേ വിഹാരദക്ഷം
വിധിനാ സിംഹഗജക്രമേണ സൃഷ്ടഃ ।
സഹജഃ കില രുക്മിണീനിമിത്തേ
സ രിപുഃ സമ്പ്രതി കൃത്രിമശ്ച ജാതഃ ॥ **15.16** ॥ 1452

വിപഥേന സദൈഷ വിപ്രധാവൻ
വിബുധഗ്രാമവിപന്നിദാനഭൂതഃ ।

ഭവതോ ഭജതാമനൻയസാധ്യം
വിനിപാതം പ്രണിപാതവൃത്ത്യനർഹഃ ॥ **15.17** ॥ 1453

ദമനം ദമഘോഷസംഭവസ്യ
പ്രബലസ്യാപി യദർഥ്യതേ തദേതത് ।
മധുകൈടഭമേരുമർദിനസ്ത്വ
മശകാമർശനമാത്രമിത്യവൈമി ॥ **15.18** ॥ 1454

അഥവാ ജഗദേതദോദനസ്ത്വ
തദുപഘ്നന്നുപസേചനം ച മൃത്യുഃ ।
മഹദാദി വിലാപയൻ മഹിമ്നാ
ദമനൈരാദ്രിയസേ ന ദാനവാനാം ॥ **15.19** ॥ 1455

സുഹൃദോഽപി സദാ സുരാസുരാണാം
പ്രണതാനുഗ്രഹഭാവിതാത്മനസ്ത്വ ।
ക്വചിദാപതിതോഽപി പക്ഷപാതഃ
സമതാമേവ സമർഥയേത സത്യാം ॥ **15.20** ॥ 1456

പ്രഥമാ ചരമാ ച ദേവതാ ത്വം
വരണീയാ വരദാ ച വിശ്വവന്ദ്യാ ।
നിഗമേഷു സതീ പുരേഷു ചൈകാ
ജനയിത്രീ ജനപങ്ക്തിഹാരിണീ ച ॥ **15.21** ॥ 1457

ഘടകൈരിവ കർമപാശനദ്ധൈഃ
സ്ഥിരകാലാത്മകചക്രയന്ത്രനിഷ്ഠൈഃ ।
വിഹരസ്യധരോത്തരക്രമേഷു
സ്വവശൈരേവ സുരാസുരൈഃ സ്വതന്ത്രഃ ॥ **15.22** ॥ 1458

സവനേ ഭവമുക്തിസന്ധിരൂപേ
വിധിനാ വിശ്വപതേ വിചിത്രഹേതിം ।

ഹൃദി ശാന്തധിയഃ സമിന്ധതേ ത്വാം
അനഘാത്മക്രതുഹവ്യവാഹമാദ്യം ॥ **15.23** ॥ 1459

അണിമാദിഭിരേക ഏവ ഭിന്നഃ
പരവിദ്യാമണിദർപണേഷു ഭാനാത് ।
സുദൃശാം ഭജസി ത്വമാത്മഭൂതഃ
സുഖസന്ദർശനയോഗ്യമാഭിമുഖ്യം ॥ **15.24** ॥ 1460

അപി ദൃഷ്ടമപി ശ്രുതം പ്രഭാവം
ഭവദീയം ഭവിനസ്തമോഭിഭൂതാഃ ।
ന വിദന്തി യഥാവദാത്മവന്തഃ
ത്വനുപശ്യന്തി കരസ്ഥിതാംബുകൽപം ॥ **15.25** ॥ 1461

സഹധർമചരീം സദാനുവൃത്താം
സ്വയമുദ്വീപയതാ ത്വയാനുകമ്പാം ।
ശരണാഗതരക്ഷണവ്രതസ്യ
പ്രതിലബ്ധോയമിഹ പ്രയോഗകാലഃ ॥ **15.26** ॥ 1462

അഹിതം ന വിചിന്തിതം മയൈതത്
ചിരദുഷ്കർമകൃതോപി ചേദിഭർതുഃ ।
സഹ നാകസദാമസൗ വിമാനൈഃ
സുകൃതിത്വം ലഭതാം ത്വദസ്തപൂതഃ ॥ **15.27** ॥ 1463

സ്വപതഃ കില ജാഗ്രതശ്ച തസ്യ
ത്വയി വൈരേണ വിദീപ്തചിത്തവൃത്തേഃ ।
ത്വദനുസ്മരണപ്രഭാവയുക്താ
നിയതിസ്ത്വന്മയതാമിവാതനോതി ॥ **15.28** ॥ 1464

വിനിവേദിതവിശ്വകാര്യ ഇത്ഥം
കൃതിനാ തേന കൃതാർഹണോ യഥാർഹം ।

മുനിരാത്മമനീഷികാവദാതഃ
ഖലചേതോമലിനം ഖമുത്പപാത ॥ **15.29** ॥ 1465

വസുദേവസുതശ്ച പാണ്ഡവേന
ക്രതുമാരബ്ധവതാ കൃതോപഹൂതിഃ ।
സമരപ്രിയയാ സഹ ധ്വജിൻയാ
സവനം തസ്യ ജഗാമ സത്പ്രതീക്ഷ്യഃ ॥ **15.30** ॥ 1466

യദുഭിഃ സഹ യാദവേശ്വരം തം
പരിഷത്പ്രാപ്തമുപേത്യ പഞ്ച പാർഥാഃ ।
വിഭവോചിതമീശ്വരാനുരൂപം
സുഹൃദർഹം ച സമർചയാംബഭൂവുഃ ॥ **15.31** ॥ 1467

ക്രതുമപ്യനഘം സ ധർമസൂനുഃ
ഹവിഷാം ഭോക്തരി ദത്തസന്നിധാനേ ।
വിധിവത് സ്വധിയാ സമർപ്യ ചക്രേ
ബഹുധാഽനുശ്രുതതത്പ്രഭാവഭൂമാ ॥ **15.32** ॥ 1468

ഹരിദശ്വസമുദ്ഭവം പ്രദാനേ
ധനഗുപ്തൗ ച സുയോധനം ൻയയുങ്ക്ത ।
സ്വയമേവ സമാഹിതേന വവ്രേ
ഹരിണാ വിപ്രപദാവനേജനാംശഃ ॥ **15.33** ॥ 1469

സമയേ പരിഷത്സഭാജനാർഹേ
ദിവിഷത്പൂജ്യപദോഽപി ദൈത്യഹന്താ ।
കിമസാവിതി യാദവേഷു കശ്ചിത്
നൃപ ഇത്യൈക്ഷി ജനൈരലക്ഷ്യപാരഃ ॥ **15.34** ॥ 1470

അവിശേഷിതശേഷവൃത്തിവാചം
നിജപാരമ്യനിഗൂഹനാധിഗമ്യം ।

അപൃഥഗ്വിഭവൈസ്തമാസനാദ്യൈഃ
ഉപമൃദ്നന്ത ഇവാസത ക്ഷിതീന്ദ്രാഃ ॥ **15.35** ॥ 1471

അഥ യുക്തവിമർശിഭിശ്ചതുർഭിഃ
ഗുരുഭിഃ പശ്ചിമപാണ്ഡവോ നിയുക്തഃ ।
പ്രവിവേശ സഭാമശേഷകർതുഃ
യദുവീരസ്യ വിധാതുമഗ്രപൂജാം ॥ **15.36** ॥ 1472

അവദച്ച തമേതമഗ്രഗണ്യം
വിബുധാനാം പിതരം പതിം ഗുരും ച ।
ഹരിമർചിതുമർച്യമുദ്യതാഃ സ്മഃ
തദശേഷൈരനുമന്യതാം സുധീഭിഃ ॥ **15.37** ॥ 1473

ജഗദേകപതേരമുഷ്യ പൂജാം
സ്ഥിരധർമദ്രുമമൂലസേകരൂപാം ।
നിഖിലാനുമതാം നൃപോ വിധത്തേ
നിരപായപ്രിയപഥ്യഭാവഭവ്യാം ॥ **15.38** ॥ 1474

ഇതി ദർശയതഃ പദം സമാജേ
ബലിനാം മാനഭൃതാം മഹീപതീനാം ।
മഹതീ ബഹുവാരമുത്തമാംഗേ
സഹദേവസ്യ പപാത പുഷ്പവൃഷ്ടിഃ ॥ **15.39** ॥ 1475

ഹരിമർചയിതും യ ഈഹതേ തം
സുരപുഷ്പൈഃ സ്വയമർചയന്തി ദേവാഃ ।
ഇതി നൂനമഗാപയത് ദ്വിരേഫൈഃ
പ്രസൃതഃ പാണ്ഡുസുതേ പ്രസൂനവർഷഃ ॥ **15.40** ॥ 1476

അവലോക്യ തദദ്ഭുതം മഹീയഃ
പ്രതിപന്നാനുമതേ നരേന്ദ്രലോകേ ।

നിജഗാദ ഹസന്നമർഷവേഗാത്
ക്ഷിതിപാലാൻ ശിശുപാല ഉൻമദിഷ്ണുഃ ॥ **15.41** ॥ 1477

വിദിതം ഭവതാമിദം യദേതത്
സ്വയമാഹൂയ മഹീയസഃ ക്ഷിതീന്ദ്രാൻ ।
അവമൻയത ഏവമധ്വരസ്ഥഃ
കുടിലോ ഹന്ത കുമാര ഏഷ കുന്ത്യാഃ ॥ **15.42** ॥ 1478

അയമശ്വിസുതോഽപി താവദാസ്താം
യദി മാദ്രീതനയഃ സ പാണ്ഡുസൂനുഃ ।
രഭസാദവമത്യ രാജലോകം
യദി ജീവേദലമൻവവായവാദൈഃ ॥ **15.43** ॥ 1479

കൃപണേന കിമത്ര സാധുനാ നഃ
സഹദേവേന നിയോഗസാധകേന ।
ചതുരഃ പുനരസ്യ പൂർവജാതാൻ
മനസാ യാത ശഠാൻ മനുഷ്യദേവാഃ ! ॥ **15.44** ॥ 1480

ദ്വിരദായുതസത്ത്വശാലിനോ മേ
യദി ധർമധ്വജ ഏഷ ധർമസൂനുഃ ।
മിഷതഃ പരിഭൂയ ധർമപാലാൻ
യജതേ പശ്യത പശ്ചിമേഷ്ടിമസ്യ ॥ **15.45** ॥ 1481

അഥവാ വസുദേവബന്ധുദൃഷ്ട്യാ
വയമാസീമഹി മന്ദഹാസഗർഭം ।
സ്വയമസ്യ പിതാ കഥം സ ധർമഃ
തമിമം ധർമവിപർയയം സഹേത ॥ **15.46** ॥ 1482

അയമസ്മദനുജ്ഞയാ വിജിത്യ
ക്ഷിതിമാസാദിത രാജസൂയധർമഃ ।

പ്രസവോപഗമേ പതിപ്രതീപാ
വനിതേവാദ്യ ബിഭർതി വൈപരീത്യം ॥ **15.47** ॥ 1483

പരിപശ്യതി ഹന്ത രാജലോകേ
പശുപാലസ്യ വിധീയതേ സപർയാ ।
അഥ തത്ര സമർഥതൈവ തന്ത്രം
തദസൗ വീരവരേണ്യ ഏകലവ്യഃ ॥ **15.48** ॥ 1484

കുരുവൃദ്ധമുപേക്ഷ്യ ജാഹ്നവേയം
ജയസമ്പ്രീണിതജാമദഗ്ന്യരാമം ।
ഇതരാനപി താദൃശാനിഹൈതാൻ
ന ച ഗോപോ ന ച യാദവഃ സമർച്യഃ ॥ **15.49** ॥ 1485

അതിമർത്യബലാ വിരാടശൽയ -
ദ്രുപദാദ്യാ ബഹവോ ഹി സന്തി വൃദ്ധാഃ ।
അതിലംഘനമഭ്യുപൈതു കോ വാ
ഗുണകർമശ്രുതശാലിനാമമീഷാം ॥ **15.50** ॥ 1486

ക്വചിദർചനമിന്ദ്രജാലതശ്ചേത്
കുഹകാഃ സന്തി പരശ്ശതാഃ പൃഥിവ്യാം ।
അഥ കശ്ചന സത്യ ഏഷ ഭൂമാ
ക്വ ഗതോഽസൗ യവനാദിസൈന്യഗന്ധേ ॥ **15.51** ॥ 1487

അയമഗ്രജ ഏഷ രൗഹിണേയോ
ബലശാലീ വപുഷാ ച ശുദ്ധവർണഃ ।
അനതിക്രമണം തദസ്യ യുക്തം
യദി ശേഷ്വോഽയമവിപ്ലുതഃ ക്രമോ വഃ ॥ **15.52** ॥ 1488

നടവദ്ധൃതശങ്കചക്രചിഹ്നാഃ
കതി നാമാത്ര വിഡംബയന്തി വിഷ്ണും ।

അനുകർതുമയം ച തദ്വദീശഃ
കഥമീശത്വമനൂർമിഷട്കഹീനേ ॥ **15.53** ॥ 1489

ന ച വിശ്വസിമോ ന വൃദ്ധവാക്യം
ബലവൻമാനവിലംഘനം ന ചേത് സ്യാത് ।
ന വദന്ത്യനിദമ്പരേഷു സന്തഃ
സ്തുതിവാക്യേഷു യഥാശ്രുതാർഥസിദ്ധിം ॥ **15.54** ॥ 1490

ഇതി തത്ര മുദാ വികത്ഥമാനം
കഠിനം കംഠവിലഗ്നമൃത്യുപാശം ।
പരിദൃഷ്ടപരാവരസ്തമീഷത്
വിനയൻ വിഷ്ണുപദീസുതോ ബഭാഷേ ॥ **15.55** ॥ 1491

ശൃണു താത ഹിതം സമാഹിതസ്ത്വം
രുശതീം വാചമപാസ്യ രോഷജാതാം ।
അവിമൃശ്യ വിപത്തിമാപതന്തീം
ന ഹി തിഷ്ഠന്ത്യഹിതേഷു ബുദ്ധിമന്തഃ ॥ **15.56** ॥ 1492

അതിപത്യ മുകുന്ദമന്തികസ്ഥം
പഥികാനർചിതുമുൻമനാ ഭവേദ്യഃ ।
അവധീരിതകൗസ്തുഭഃ സ നൂനം
കുരുവിന്ദേഷു കുതൂഹലം വിധത്തേ ॥ **15.57** ॥ 1493

സ്തുതിഭിഃ കതിചിത് ത്രിവർഗമൃച്ഛ -
ന്ത്യപവർഗം ച യമേകമാശ്രിതാഭിഃ ।
നിരയേ നിപതന്തി നിന്ദയാഽൻയേ
യദി തദ്വേത്ഥ വദൈഷ യത്ക്രിയാർഹഃ ॥ **15.58** ॥ 1494

സഹജം നയനം ച തത്തൃതീയം
ഭുജയുഗ്മം ച തവ സ്ഥിതാതിരിക്തം ।

സഹസാ യദുപാഗമേന നഷ്ടം
സ്വയമാകാരയസി സ്വമൃത്യുമേനം ॥ **15.59** ॥ 1495

ന ഹി സന്തി ന നിശ്ചിതാഗമാർഥാ
ന ഗതാഃ സന്നിഹിതാശ്ച ന പ്രസുപ്താഃ ।
അപി തു ത്രപയാ നതാസ്ത്വദുക്തീഃ
ത ഇമേ നൻവിഹ ചേതസാ ഹസന്തി ॥ **15.60** ॥ 1496

യദി ജീവിതുമീഹസേ ചിരായ
പ്രതിപദ്യസ്വ ഹിതം യദസ്മദുക്തം ।
അഥ ന പ്രഹിതോ ജലാഞ്ജലിസ്തേ
ശൃണുതാൻയേ യ ഇഹ ശ്രുതൗ നിരൂഢാഃ ॥ **15.61** ॥ 1497

യുഗകോടിശതായുതാനി വേധാഃ
സ്വപദം പ്രാപ യമേകമർചയിത്വാ ।
മനുജസ്യ തദർചനേ വിഗായൻ
മതിഹീനഃ പശുരേഷ മർഷണീയഃ ॥ **15.62** ॥ 1498

വിധിഹസ്തധൃതാത് യദംഘ്രിപദ്മാത്
ച്യവമാനാ പവമാനവേഗഹീനാ ।
വിപുനാതി ജഗന്തി ദിവ്യസിന്ധുഃ
ക്രമതേ ഹന്ത തദർചനേ വിവാദഃ ॥ **15.63** ॥ 1499

സ ച കശ്ചന സർവമേധയജ്വാ
ഹവിരാത്മാഹ്വയമാത്മനൈവ ഹുത്വാ ।
യത ഏവ ബഭൂവ ദേവദേവഃ
സ കിമസ്മാഭിരദൈവതൈരനർച്യഃ ॥ **15.64** ॥ 1500

യ ഇഹാദ്യ ഭജന്തി യജ്ഞഭാഗാൻ
കൃതിനഃ കാർതയുഗേന കർമണാ തേ ।

അയജന്ത പുരാ യമേകമാദ്യം
വരിവസ്യാമിഹ തസ്യ വാരയേത് കഃ ॥ **15.65** ॥ 1501

അഥവാ വിബുധാദിപൂജനീയേ
മനുജൈരർചനമത്ര മാ വിധായി ।
ഇതി നാമ വിമൻയതാമിദാനീം
അപശുത്വായ ച കൽപതാമയം നഃ ॥ **15.66** ॥ 1502

ധനബന്ധുവയഃ ക്രിയാദിമാത്രൈഃ
അധികേഷ്വപ്യചമത്ക്രിയാ വിഹത്യൈ ।
ജഗദേകപതൗ സദോപകർത -
ർയപകൃത്യൈഷ ഭജേത കാമവസ്ഥാം ॥ **15.67** ॥ 1503

ക്വചിദർചയതി പ്രഭൂതപുൺയേ
ത്രിയുഗം തദ്വദലബ്ധഭാഗധേയൈഃ ।
യദി നാമ ധിയാ ന ശോചിതവ്യം
ന കഥം ദർശനതോഽപി നന്ദനീയം ॥ **15.68** ॥ 1504

യദനുഗ്രഹനിഗ്രഹപ്രയുക്തേ
സുഖദുഃഖേ ശൃണുമഃ സ്വയംഭുവോഽപി ।
വിമതിം ഭജതസ്തദർഹണായാം
ന ച ദേയോഽനുനയോ ന സാന്ത്വനാ ച ॥ **15.69** ॥ 1505

ന പനായതി ചേദസൗ ന ജിഹ്വാ
ന നമസ്യത്യഥ നൈതദുത്തമാംഗം ।
യദി നാർചയതോ ന തൗ ച ഹസ്തൗ
കൃപയാ കൽപിതസന്നിധാനമേനം ॥ **15.70** ॥ 1506

നിരുപാധികസർവബന്ധുമേനം
ദ്വിഷതാഽനേന ന ഭാഷണപ്രസംഗഃ ।

നിരയജ്വലനേന്ധനീഭവിഷ്യൻ
കൃപണഃ കേവലമേഷ ശോചിതവ്യഃ ॥ **15.71** ॥ 1507

സഹനീയതയാ പ്രതിശ്രുതം യത്
വസുദേവസ്യസുരച്യുതേന പൂർവം ।
അപരാധശതം തദദ്യ പൂർണം
ഭവിതാ ചൈദ്യവിപത്തയേ പരം തത് ॥ **15.72** ॥ 1508

കുരുവൃദ്ധവചസ്തദേതദർഥ്യം
ദമഘോഷപ്രഭവോ നിശമ്യ ദീപ്തിഃ ।
പ്രഭയാഽനുകൃതപ്രവർഗ്യദീപ്തിഃ
പ്രതിരുന്ധാനദുരാസദോ രരാസ ॥ **15.73** ॥ 1509

നിപുണൈരതിബാലവൃദ്ധവാക്യം
ന പരിഗ്രാഹ്യമിതി ബ്രുവന്തി സന്തഃ ।
സഹദേവവദേഷ ഇത്യനിന്ദ്യം
പൃഥുകത്വേന പിതാമഹം നിനിന്ദ ॥ **15.74** ॥ 1510

അതിവൃത്തിമവേക്ഷ്യ തസ്യ ഘോരാം
അശനിക്ഷോഭനിഭാം സഭാസദസ്തേ ।
സദസത്പ്രതിപത്തിമൂഢചിത്താഃ
ക്ഷണമാലേഖ്യസമർപിതാ ഇവാസൻ ॥ **15.75** ॥ 1511

ജഹസുഃ കതിചിദ്വിനിന്ദ്യ ചൈദ്യം
പിദധുഃ കർണയുഗം പരേ കരാഭ്യാം ।
സുരസിന്ധുസുതം ശശംസുരന്യേ
വ്യചികിത്സന്ത ച കേചിദൽപസത്ത്വാഃ ॥ **15.76** ॥ 1512

മുനിഭിഃ പുലകാഞ്ചിതാഖിലാംഗൈഃ
ക്ഷരദാനന്ദധുബാഷ്പദിഗ്ധദേഹൈഃ ।

അനുമോദനജാതമൗലികമ്പൈഃ
ഹരികീർതിശ്രവണോൻമുഖൈരഭാവി ॥ **15.77** ॥ 1513

സ്തുതിനിന്ദനയോരഭിന്നരൂപം
മുഖരാഗം മധുഹന്തുരീക്ഷമാണൈഃ ।
യദുഭിഃ പ്രതിരുദ്ധരോഷവേഗൈഃ
ക്ഷമയാ തിർയഗവൈക്ഷ്യത ക്ഷമൈവ ॥ **15.78** ॥ 1514

മധുജിത്പരിവാദജാതരോഷം
സഹസാ ചേദിപതേർവധായ സജ്ജം ।
ഗദയാ സഹ ഭീമമുജ്ജിഹാനം
ശമയന്നിത്ഥമവോചദാപഗേയഃ ॥ **15.79** ॥ 1515

ബലഭീമസുയോധനൈരമുഷ്മിൻ
പരിഹീണായുഷി ന പ്രവർതിതവ്യം ।
അതിപർയനുയോഗയാ നിയത്യാ
ഹരിണൈവൈഷ ഭവാബ്ലിവന്നിവർത്യഃ ॥ **15.80** ॥ 1516

ത്യജ സാഹസമുജ്ഝ്യതാമമർഷഃ
സമയേ വിക്രമസമ്പദാദ്രിയേത ।
സദനാഗതസൂദനാപവാദോ
മഹതാം സമ്പ്രതി മാ ച ഭൂദയം വഃ ॥ **15.81** ॥ 1517

ഭജതു പ്രഥമാർഹണാം യഥാർഹം
ഭഗവാനേഷ ഭവാർണവൈകസേതുഃ ।
പ്രകൃതസ്യ വിധാതുമന്തരായം
സ്വയമേതസ്യ ശുഭസ്യ ന ക്ഷമം വഃ ॥ **15.82** ॥ 1518

ഇതി ശാന്തനവേ പ്രഭാഷമാണേ
നിഖിലാനുശ്രവസംശയപ്രമോക്തൃ ।

മുദിതോ മുനിരബ്ജയോനിജൻമാ
മുഹുരാധൂതകരസ്തദഭ്യനന്ദത് ॥ **15.83** ॥ 1519

ക്ഷിതിപാലഗണോദധിസ്തദാനീം
വിഷമാരംഭവിരോധസേതുഭിന്നഃ।
സ്തിമിതക്ഷുഭിതാകൃതിർബഭാസേ
ഗഗനാംഭോധരസന്നിഭോ ഗഭീരഃ ॥ **15.84** ॥ 1520

നനൃതേ മുദിതേന നാരദേന
ക്ഷിപതാ മങ്ക്ഷു മൃഗത്വഗുത്തരീയം।
സുരസിന്ധുസുതോദിതം വിപഞ്ചീം
അസകൃദ്ഗാപ യതാഽനുനാദവൃത്ത്യാ ॥ **15.85** ॥ 1521

ഉദഗീയത യത്തദാ വിധിജ്ഞൈഃ
സമമുദ്ഗാതൃഭിരേകതാനനാദൈഃ।
മധുമർദന ഗീതഗർഭയാ തത്
വിശദം നാരദവീണയാഽൻവവാദി ॥ **15.86** ॥ 1522

വ്രജയോഷിദപാംഗവേധനീയം
മധുരാഭാഗ്യമനൻയഭോഗ്യമീഡേ।
വസുദേവവധൂസ്തനന്ധയം തത്
കിമപി ബ്രഹ്മ കിശോരഭാവദൃശ്യം ॥ **15.87** ॥ 1523

നികടേഷു നിശാമയാമ നിത്യം
നിഗമാന്തെരധുനാഽപി മൃഗ്യമാണം।
യമലാർജുനദൃഷ്ടബാലകേലിം
യമുനാസാക്ഷികയൗവനം യുവാനം ॥ **15.88** ॥ 1524

പദവീമദവീയസീം വിമുക്തേഃ
അടവീസമ്പദമംബുവാഹയന്തീം।

അരുണാധരസോഭിലാഷവംശാം
കരുണാം കാരണമാനുഷീം ഭജാമി ॥ **15.89** ॥ 1525

അധരാഹിതചാരുവംശനാലാഃ
മകുടാലംബിമയൂരപിംഛമാലാഃ ।
ഹരിനീലശിലാവിഭംഗനീലാഃ
പ്രതിഭാഃ സന്തു മമാന്തിമപ്രയാണേ ॥ **15.90** ॥ 1526

ജയതാദിഹ ദേവകീസുതോഽസൗ
ജഗതാമാദിരനാദ്യനന്തഭൂമാ ।
അവതാരയിതും ഭരം പൃഥിവ്യാ
വസുദേവസ്യ ഗൃഹേ കൃതാവതാരഃ ॥ **15.91** ॥ 1527

ക്രതുരത്ര സമർപിതഃ കൃതാർഥഃ
സ ച ധർമഃ കിമിവാചചാര ധർമം ।
ജഗദേകപതേരമുഷ്യ പൂജാം
വിദധാനേന യുധിഷ്ഠിരേണ പുത്രീ ॥ **15.92** ॥ 1528

ഇഹ നാകസദോ ന മാനുഷാസ്തേ
യ ഇമേ കൃഷ്ണമിഹാർചയന്ത്യനൻയാഃ ।
അയമേവ മഹോ മമേതി ഗായൻ
സ തദാ മൂർത ഇവാസ നാട്യവേദഃ ॥ **15.93** ॥ 1529

അഭിനന്ദിതവൃത്തിരാർയമിശ്രൈഃ
അവിസംവാദിഭിരാഗമോദിതേഷു ।
വിനയാദവനമ്യ വിശ്വഭർതുഃ
സഹദേവഃ സ്വയമാഹരത് സപർയാം ॥ **15.94** ॥ 1530

അരജസ്തമസാം മഹീപതീനാം
അനുമത്യാ മുനിമുഖ്യസമ്മതേ ച ।

പുരുഷസ്യ പരസ്യ പൂർവപൂജാം
സഹദേവപ്രഹിതാം ശശംസുരാർയാഃ ॥ **15.95** ॥ 1531

തൃണഭുക്പ്രതിമസ്തൃണായ മത്വാ
സ തദാ ചേദിപതിർയുധിഷ്ഠിരാദീൻ ।
അജഹത്പരുഷോഭിഹേതിജാലോ
ദരശേഷേന്ധനവഹ്നിവദ്ദിദീപേ ॥ **15.96** ॥ 1532

അജുഗുപ്സത ഭൂഭൃതഃ സഹിഷ്ണൂൻ
പരിവാദൈശ്ച തിരശ്ചകാര പാർഥാൻ ।
അവമത്യ മുകുന്ദമർഭകോഽസാ -
വിതി ധിക്കൃത്യ പിതാമഹം ജഗർഹ ॥ **15.97** ॥ 1533

അനഘോഽയമതന്ദ്രിതഃ ക്രിയായാം
ഗുരുഭിഃ ശിക്ഷിതശുദ്ധധീരനേകൈഃ ।
കുരുവംശപിതാമഹഃ കുതോഽസൗ
മതിമോഹേന മഹീയസാ ഗൃഹീതഃ ॥ **15.98** ॥ 1534

അശഠൈരജഡൈരനേഡമൂകൈഃ
മുനിഭിശ്ചാത്ര കിമംഗ്യകാരി മൗനം ।
അഥവാ കിമരാതിപക്ഷസക്തൈഃ
അഹമസ്മീതി മുഹുർജഹാസ മൂഢഃ ॥ **15.99** ॥ 1535

പരിവർതഹുതാശനപ്രദീപ്തം
വദനം തസ്യ രുഷാ വിജൃംഭമാണം ।
ഫണഭൃദ്ബിലഭീഷണം തദാഽസീത്
ജ്വലദുൽകാശതദുർനിരീക്ഷനേത്രം ॥ **15.100** ॥ 1536

ബഡബാനലധൂമരാജിരൂക്ഷാ
ഭ്രുകുടിസ്തസ്യ മുഖേ പരിസ്ഫുരന്തീ ।

ദദൃശേ തദസൂൻ പ്രസഹ്യ പാതും
ശമനേനേവ നിവേശിതാ ഭുജംഗീ ॥ **15.101** ॥ 1537

ഭസിതീകൃതചന്ദനാനുലേപഃ
ക്വഥിതദ്രാവിതഹേമപുഷ്പദാമാ ।
സഹസാ ഹൃദി തസ്യ കോപവഹ്നിഃ
സമദീപി സ്ഫുടിതപ്രകീർണഹാരഃ ॥ **15.102** ॥ 1538

കഠിനൗ പരിപിംഷതഃ കരൗ ദ്വൗ
ബഹുശസ്തസ്യ വരോർമികാ വിശീർണാ ।
ധ്രുവമപ്രശമായ രോഷവഹ്നേഃ
തുഷവിക്ഷേപമധത്ത രത്നചൂർണൈഃ ॥ **15.103** ॥ 1539

സ്വവധാഹതഡിണ്ഡിമസ്വനാഭാൻ
അസകൃച്ചേദിനിയന്തുരട്ടഹാസാൻ ।
അഭിതോ മണിഭിത്തിഭിഃ സഭാ സാ
പ്രജഹാസേവ വിജൃംഭിതപ്രതിശ്രുത് ॥ **15.104** ॥ 1540

പ്രതിപദ്യ രുഷാ വിവർണഭാവം
തമസാ ബിഭ്രദലംഘ്യമൈകരാശ്യം ।
ഉപരക്ത ഇവാർയമാഽസ്തമൃച്ഛൻ
സ ഭൃശം സദ്ഭിരഭൂദദർശനീയഃ ॥ **15.105** ॥ 1541

ശ്വസിതൈരവിദൂരവൃത്തിമദ്ഭിഃ
പരിവാരൈരിവ തത്യജേ ത്രസദ്ഭിഃ ।
നിജമംസമരാതിവന്നിജഘ്നേ
പവികൽപേന പദേന ചാസ്യ ഭൂമിഃ ॥ **15.106** ॥ 1542

നിഭൃതൈരപി പൂർവമൈകമത്യാത്
വികൃതസ്യാഥ വിരുദ്ധചേഷ്ടിതാനി ।

ദധിരേ ദമഘോഷസംഭവസ്യ
പ്രതിബിംബൈരിവ തസ്യ മിത്രഭൂതൈഃ ॥ **15.107** ॥ 1543

വികൃതാകൃതിവേഷചേഷ്ടിതാനാം
അവലേപഗ്രഹലുപ്തമാനസാനാം ।
അവധീരിതജാഹ്നവേയവാചാം
അപഹാസഃ പരമാദദേ മഹദ്ഭിഃ ॥ **15.108** ॥ 1544

ഉപഹൂയ രണായ വൃഷ്ണിവീരാൻ
നൃപലോകാദഥ നിർജഗാമ ചൈദ്യഃ ।
തമമംസത യാദവാസ്തദാനീം
അനലസ്കന്ധവിനിഃ സൃതം സ്ഫുലിംഗം ॥ **15.109** ॥ 1545

കതിഭിശ്ചന കാമചാരസക്തൈഃ
ഉപസഞ്ജാതമദൈരുദഗ്രശൃംഗൈഃ ।
ഗജയൂഥപതേരിവാഗ്രഭാജോ
ഗതിരേതസ്യ ഗജൈരിവാനുജഗ്മേ ॥ **15.110** ॥ 1546

അഥ താനനുമത്യ പാണ്ഡവാദീൻ
സമരസ്ഥാനമുപാഗതഃ സസൈന്യഃ ।
ഹരിരപ്രതിരോധനീയവൃത്തിഃ
ദ്വിരദാധീശമിവ ദ്വിഷം രുരോധ ॥ **15.111** ॥ 1547

രഥഹസ്തിതുരംഗപത്തിരൂപൈഃ
യുയുജാതേ പൃതനേ യഥാർഹമംഗൈഃ ।
സ്ഥിതികർമഭിരാഭിമുഖ്യവദ്ഭിഃ
യുധി ബിംബപ്രതിബിംബവദ്ഭവന്ത്യൗ ॥ **15.112** ॥ 1548

ഗരുഡാ ഇവ പന്നഗാനുദഗ്രാൻ
ദ്രുമഷണ്ഡാനിവ മാരുതാഃ പ്രചണ്ഡാഃ ।

അഹിതാനഭിനിഘ്നതോ നിജഘ്നുഃ
യദുവീരാ മധുവൈരിഹേതികൽപാഃ ॥ **15.113** ॥ 1549

സ്ഥിതമപ്രതിമേ രഥാംഗപാണിം
ഗരുഡപ്രഖ്യഗതാഗതേ രഥാഗ്ര്യേ ।
പതനോദ്യതതാരകാനുകാരീ
ശലഭോ വഹ്നിമിവാസസാദ ചൈദ്യഃ ॥ **15.114** ॥ 1550

ജ്വലദുജ്ജ്വലഹേതിബൃന്ദശാലീ
വിപുലസ്യന്ദനവേദിമധ്യദീപ്തഃ ।
സ്വയമേവ ബഭൂവ ചേദിരാജഃ
സ്വവിഭൂതേരഭിചാരഹവ്യവാഹഃ ॥ **15.115** ॥ 1551

യദുപുംഗവസൂര്യസന്നിധാനേ
ശിശുപാലഃ പ്രതിസൂര്യവത് പ്രദീപ്തഃ ।
കിമതോ ഭവതീതി ഖിന്നചിത്തൈഃ
സഖിഭിഃ സ്വർഗിഭിരപ്യവൈക്ഷ്യതൈകഃ ॥ **15.116** ॥ 1552

മദലുപ്തധിയാ തദാഭിയുക്തോ
യദുസിംഹശ്ശിശുപാലകുഞ്ജരേണ ।
വിജഹാര ഗുഹാശയസ്തരസ്വീ
നിഖിലാരൺയകനിർവിഘാതവൃത്തിഃ ॥ **15.117** ॥ 1553

മധുമർദനകാർമുകപ്രണാദഃ
സുമനശ്ശ്രോത്രസുധാരസായമാനഃ ।
ത്രിജഗദ്ഭയശാന്തികപ്രയോഗോ
രണവേദപ്രണവോ ബഭൂവ രമ്യഃ ॥ **15.118** ॥ 1554

അചിരദ്യുതിഭാസ്വരോഥ ചൈദ്യഃ
പുരുഹൂതായുധചാരുചിത്രചാപഃ ।

പ്രലയസ്തനയിത്നുഭീമനാദഃ
ശരവർഷേണ മുകുന്ദമഭ്യവർഷത് ॥ **15.119** ॥ 1555

ഗദയാ തദപോഹ്യ ബാണജാലം
പ്രതിനിർധൂതഹിമപ്രഭാകരാഭഃ ।
അഹിതം വിശിഖൈരഹൻ മുകുന്ദോ -
ഽദരവേധ്യേപി ദരവ്യഥാവിമുക്തഃ ॥ **15.120** ॥ 1556

മുഷിതാംബരമസ്ത്രശസ്ത്രഭൂഷ്ണാ
ദനുജാരേർദമഘോഷജൻമനശ്ച ।
അതിരാഘവരാവണം തദാനീം
അഭവദ്രഥമാകുലേന്ദുസൂര്യം ॥ **15.121** ॥ 1557

രഥിനോരഥ വാദിനോരിവാസീത്
യുധി ശസ്ത്രാസ്ത്രമയൈഃ പ്രമാണതർക്കൈഃ ।
അപരസ്പരപാതിഭിഃ പ്രഭൂതൈഃ
അവധാനേന പരസ്പരം ജിഗീഷാ ॥ **15.122** ॥ 1558

പ്രഥിതൗ രണയജ്ഞയായജൂകൗ
ധനുരാമ്നായസമാഹിതപ്രയോഗൗ ।
തദനൻയരസാനതോഷയേതാം
നരദേവാനുപഹൂതസന്നിധാതൃൻ ॥ **15.123** ॥ 1559

യദുസൂര്യമവാപ്യ ചൈദ്യചന്ദ്രഃ
ശനകൈർയത്ര ബഭൂവ മന്ദധാമാ ।
ഗണനാ ന ബഭൂവ കൃഷ്ണപക്ഷേ
ഹതഭഗ്നാദിവികൽപിതേപി തസ്മിൻ ॥ **15.124** ॥ 1560

രഭസഭ്രമണേന ഹേതിരാജ്ഞോ
രണനീരാജനമാചചാര ശൗരേഃ ।

തമമംസത സൈനികാസ്തദാനീം
ദ്വിഷദുത്പാതമലാതചക്രരൂപം ॥ **15.125** ॥ 1561

സുകൃതേന പുരാകൃതേന ചൈദ്യഃ
പ്രതിപന്നപ്രകൃതിഃ പ്രശാന്തവൈരഃ ।
ക്ഷണമദ്ഭുതകൃഷ്ണരൂപദർശീ
ശിഥിലാകൃഷ്ടശിലീമുഖോ്വതസ്ഥേ ॥ **15.126** ॥ 1562

സമയോദയസംഭൃതപ്രസാദഃ
ത്രിഗുണഗ്രന്ഥിചികിത്സകഃ ശ്രിതാനാം ।
വിലുലാവ സുദർശനേന കൃഷ്ണഃ
ശിശുപാലസ്യ ശിരഃ കിരീടജുഷ്ടം ॥ **15.127** ॥ 1563

സഹ ഭൃത്യഗണൈഃ സമിത്രവർഗേ
നിഹതേ ചേദിപതൗ നിവൃത്തഖേദാഃ ।
അഭിതുഷ്ടുവുരാദരേണ ദേവാ
നരദേവാശ്ച തമീഡ്യമാദിദേവം ॥ **15.128** ॥ 1564

ഹരിണാ നിധനം തദീക്ഷണം ച
പ്രയതാമപ്രതിബോധസമ്പ്രയുക്തം ।
ജഗദദ്ഭുതദിവ്യഭോഗഹേതുഃ
പ്രവിബോധേ തു ദുരത്യയാ വിമുക്തിഃ ॥ **15.129** ॥ 1565

സഹസാ ഹരിചക്ര സമ്പ്രയോഗ -
ക്ഷണസമ്പ്രാപ്തവിപാകയാ നിയത്യാ ।
അനഘസ്ഥിതിമന്തിമാമവസ്ഥാം
സ തദാ സംയമിനാമവാപ ചൈദ്യഃ ॥ **15.130** ॥ 1566

രഭസേന രഥാംഗലൂനകംഠാത്
വപുഷശ്ചേദിപതേരുദീയമാനം ।

തപനായുതസന്നിഭപ്രകാശം
യദുവീരസ്യ തനും വിവേശ തേജഃ ॥ **15.131** ॥ 1567

അവലോക്യ തദദ്ഭുതം മഹീയഃ
ക്ഷിതിപാലൈരമരൈഃ സലോകപാലൈഃ ।
മുനിഭിശ്ച മുഹുഃ കൃതാവമർശൈഃ
ഇദമിത്ഥം ത്വിതി നിശ്ചയോ ന ലേഭേ ॥ **15.132** ॥ 1568

ഇതി സംഭൃതവീരസപ്തതന്തുഃ
കൃതിനാ ധർമഭുവാ കൃതാനുയാത്രഃ ।
വിനിവർത്യ തമഗ്രജാനുവർതീ
പരമേശഃ സ്വപുരീം പുനഃ പ്രതസ്ഥേ ॥ **15.133** ॥ 1569

ജഗദ്വന്ദ്യഃ പ്രാപ്തോ ജലധിരശനാമാത്മനഗരീം
യഥാർഹം സംസൃഷ്ടോ യദുഭിരഖിലൈരർചിതപദഃ ।
ധരിത്രീ ഭാരാർധവ്യപനയനധർമേ ധൃതമതിഃ
മഹിഷ്യാ രുക്മിണ്യാ മഹിത ചരിതഃ സാധു മുമുദേ ॥ **15.134** ॥ 1570

അലഘുഭിരപരാധൈരാശരീരം പ്രവൃത്തൈഃ
ശ്രിതമപി ശിശുപാലം ശൃൺവതാമപ്യസഹ്യൈഃ ।
വിധിവശനിയതേന വ്യാജമാത്രേണ മുഞ്ചൻ
അജനി പരിജനാനാം ശൗരിരാശ്വാസപാത്രം ॥ **15.135** ॥ 1571

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ പഞ്ചദശഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ഷോഡശഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

ഐരാവതമഥാരുഹ്യ ശ്വേതാദ്രിമിവ ജംഗമം ।
പുരീം ദ്വാരവതീം ശൗരേരാജഗാമ പുരന്ദരഃ ॥ **16.1** ॥ 1572

അപത്യഭാവമാപന്നമാത്മാനമമൃതോദധേഃ ।
നിമേഷരഹിതൈഃ പൗരൈർദേവഭൂതൈർനിരീക്ഷിതം ॥ **16.2** ॥ 1573

അദൃശ്യം മന്ദപുണ്യാനാമമന്ദപ്രീതിദായിനം ।
ആത്തദേഹമിവ സ്വർഗമാസേചനകദർശനം ॥ **16.3** ॥ 1574

മഹനീയപരിഷ്കാരം വൽഗുധ്വജമതൽലികം ।
മഹോത്സവമിവാശാനാമാശാഭ്യധികസമ്പദം ॥ **16.4** ॥ 1575

ഉദധേരിവ മന്ഥേന പീഡിതസ്യ സമുത്ഥിതൈഃ ।
ദൃഢലഗ്നൈരിവോത്പത്തൗ ദീപ്തം ശോണിതബിന്ദുഭിഃ ॥ **16.5** ॥ 1576

ദൈത്യദാനവദർപഘ്നൈർദന്തൈർദലിതമന്ദരൈഃ ।
സിംഹാനാമപി ഹന്താരം സിംഹവക്ത്രവിഭൂഷണൈഃ ॥ **16.6** ॥ 1577

മേരുകൽപേന രൂപേണ മേദിനീധൃതിഹേതുനാ ।
ത്രിദശപ്രീതിദാതാരം സ്ഥ്യാനസിന്ദൂരധാതുനാ ॥ **16.7** ॥ 1578

മൂർധ്നാ വിപുലതുംഗേന മേനകാസ്തനബന്ധുനാ ।
ദധതം മൗക്തികാകൽപം ഗംഗാബുദ്ബുദനിർമലം ॥ **16.8** ॥ 1579

അജഹദ്ഭൃംഗഗീതേന ഗർജ്ജാഡംബരശോഭിനാ ।
സ്വകാന്ത്യാ കർണതാലേന ക്ലപ്തസംഗീതഖേലനം ॥ **16.9** ॥ 1580

നർതയന്തമമർത്യാനാം നേത്രകൗതുകസൂതികാം ।
നാസാം ത്രിദശനാരീണാമൂരുനിർമാണമാതൃകാം ॥ **16.10** ॥ 1581

മംഗലത്വമിവേച്ഛദ്ഭിർഹേമശംഖാദിമണ്ഡനൈഃ ।
ആശ്രിതം രത്നപൂർണേന കുംഭേന ച മഹീയസാ ॥ **16.11** ॥ 1582

വിഭൂതിശരദംഭോദൈഃ കീർതിവൽലീഗുലുച്ഛകൈഃ ।
കാന്തിസാഗരകൽലോലൈഃ സപക്ഷമിവ ചാമരൈഃ ॥ **16.12** ॥ 1583

സഹജം പ്രഭയാ ചന്ദ്രം വാരുണീം മദസമ്പദാ ।
സൂചയന്തം സ്വമൂർത്യാ ച സുധാം ശുദ്ധാനുഭാവ്യയാ ॥ **16.13** ॥ 1584

ജഗദാമോദജനകം ദാനാർദ്രകരപുഷ്കരം ।
ദഭ്രയന്തമിവൗദാര്യാദ്ദിവ്യപാദപസമ്പദം ॥ **16.14** ॥ 1585

ഉദഗ്രബഹുദന്താംശും ബൃംഹിതവ്യാപ്തദിങ്മുഖം ।
ഹസന്തമിവ ദിങ്നാഗാനൻയാനതിബലാനപി ॥ **16.15** ॥ 1586

ഉദ്വഹന്തം കദലികാം കാഞ്ചനീം കിങ്കിണീഫലാം ।
വപ്രാഭിഘാതഭീതസ്യ സുമേരോരുപദാമിവ ॥ **16.16** ॥ 1587

ചിത്രകംബലസംഛന്നം കാന്തം കനകകക്ഷ്യയാ ।
വിദ്യുതേവ പരിഷ്വക്തം വാസരാന്തശരദ്ഘനം ॥ **16.17** ॥ 1588

അവധിം ദർശനീയാനാമാകൽപമനഘം ദിവഃ ।
ജീവാതും ദേവസൈൻയാനാം ദർപഭംഗം വിരുന്ധതാം ॥ **16.18** ॥ 1589

ഘണ്ടായുഗലനാദേന നഗേന്ദ്രേഷ്വനുനാദിനാ ।
ക്ഷരന്തമമൃതക്ഷ്വേലൗ കർണേഷ്വമരതദ്വിഷാം ॥ **16.19** ॥ 1590

മഹതാ മദഗന്ധേന തസ്യ വിഗ്നാ വിബഭ്രമുഃ।
ഉത്ഖാതവിപുലസ്തംഭാ നാഗാസ്ത്രുടിതശൃംഖലാഃ ॥ **16.20** ॥ 1591

സ തം ദ്വാരവതീദ്വാരേ സമവസ്ഥാപ്യ സാനുഗം।
ആസസാദ ഹരേഃ സ്ഥാനമവജ്ഞാതത്രിവിഷ്ടപം ॥ **16.21** ॥ 1592

ശുഭാനാമിവ സാമ്രാജ്യം ശ്വേതദ്വീപമിവാപരം।
നിവേദിതസമാഹൂതഃ പ്രാസാദം പ്രാവിശത് പ്രഭോഃ ॥ **16.22** ॥ 1593

സ തേന വിഹിതാം ശക്രഃ പ്രതിഗൃഹ്യ പ്രിയാർഹണാം।
നിജഗാദ നിജാം ഭീതിം ഗദ്ഗദോദ്ഗമയാ ഗിരാ ॥ **16.23** ॥ 1594

ദയനീയേഷു ദേവേഷു ദേവദേവ ത്വയാഽധുനാ।
അപാംഗാഃ പരിപാത്യന്താമനുക്രോശാനുവർതിനഃ ॥ **16.24** ॥ 1595

സുഷുവേ നരസിംഹം ത്വാം ഭക്തപ്രഹ്ലാദസമ്മുഖം।
രക്ഷാർഥമിഹ ദീനാനാം രത്നസ്ഥൂണേവ ദേവകീ ॥ **16.25** ॥ 1596

നാഥ ത്വയി നിരാബാധം ത്രിലോകീം ത്രാതുമാഗതേ।
നരകോ നാമ ദൈത്യേന്ദ്രഃ കദർഥയതി നാകിനഃ ॥ **16.26** ॥ 1597

ധർമസൂകരരൂപസ്യ തവാസൗ ക്ഷമയാഽൻവയേ।
ഉത്പാത ഇവ ഭൂതാനാമുദ്ബഭൂവ ഭയാനകഃ ॥ **16.27** ॥ 1598

ജനനീ സർവഭൂതാനാം പത്നീ തവ വസുന്ധരാ।
പ്രസൂയ നരകം ദേവീ ദൂയതേ ത്വദുപേക്ഷയാ ॥ **16.28** ॥ 1599

ന ഹിരൺയഹിരൺയാക്ഷൗ ന മധുർന ച കൈടഭഃ।
ഉപമാനപദേ തസ്യ ത്വച്ഛക്തിജനിതാത്മനഃ ॥ **16.29** ॥ 1600

ഏഷ കൽപാന്തവൃത്താന്തമിദാനീന്തനയന്നിവ।
വിധുനോതി ത്വദാലംബം ബ്രഹ്മസ്തംബമിദമ്പരഃ ॥ **16.30** ॥ 1601

വിക്രമസ്രോതസാ തസ്യ ബൃഹന്ത്യപി ബലാനി നഃ ।
സഹസാ ഭേദമായാന്തി സൈകതാ ഇവ സേതവഃ ॥ **16.31** ॥ 1602

യദൃച്ഛോപഗമേഽപ്യസ്യ യാന്തി ദേവഗൃഹാശ്രിതാഃ ।
പ്രധാവിതുമനീശാനാഃ സാക്ഷിതാം സാലഭഞ്ജികാഃ ॥ **16.32** ॥ 1603

മഹതാ മത്പ്രയുക്തേന വജ്രേണ ജ്വലിതാത്മനാ ।
നിലിൽയേ തസ്യ ദോർമധ്യേ നിഷ്കാഭരണ വർഷ്മണാ ॥ **16.33** ॥ 1604

ത്വത്കോപ ഇവ ദീപ്തോഽപി ജ്വലനോ ന പ്രകാശതേ ।
ജ്യോതിരിംഗണവത്തസ്യ ദ്യുമണേരിവ സന്നിധൗ ॥ **16.34** ॥ 1605

അമോഘത്വയശോഭംഗഭയാദിവ നിവർതതേ ।
അഖണ്ഡിതബലേ തസ്മിൻ ദണ്ഡോ ദണ്ഡധരാർപിതഃ ॥ **16.35** ॥ 1606

നയനാർചിഷ്മതസ്തസ്യ നൈരൃതേശ്വരവാഹിനീ ।
അപസൃപ്യ പുരോഭാഗാദദ്യാപി ന നിവർതതേ ॥ **16.36** ॥ 1607

തം സുപ്തമപി വാ മത്തം വാരുണോ വൈരിദാരുണഃ ।
ന രോദ്ധും ക്ഷമതേ പാശോ നലസ്തംബ ഇവ ദ്വിപം ॥ **16.37** ॥ 1608

ശക്തഃ ശമയിതും തസ്യ സംവർതാർഹജവോഽപി സൻ ।
നഭസ്വാൻ ഖേലതഃ സംഖ്യേ ന സ്വേദകണികാമപി ॥ **16.38** ॥ 1609

ധനദേന ഗദാ തസ്യ മഹതീ മൂർധ്നി പാതിതാ ।
അഭിത്ത്വാ പൗഷ്പമാപീഡമനാപീഡത്വമാദധേ ॥ **16.39** ॥ 1610

ജടിലാൻ കൃത്തിവസനാൻ നിയമം തീവ്രമാസ്ഥിതാൻ ।
തപസ്വിന ഇതി ജ്ഞാത്വാ സ രുദ്രാന്നാതിവർതതേ ॥ **16.40** ॥ 1611

അഹരദ്വാരുണം ഛത്രം മാമകം മണിഭൂധരം ।
അമൃതസ്യന്ദിനീ ചാസ്യ ജജ്ഞനൻയാ മണികുണ്ഡലേ ॥ **16.41** ॥ 1612

ആദർശമിവ സമ്പത്തേരമൃതാബ്ധേരിവാശയം ।
ഔപവാഹ്യമസൗ മത്കമാരുരുക്ഷതി സാമ്പ്രതം ॥ **16.42** ॥ 1613

ദേവദാനവസിദ്ധാനാം നൃപാണാമപി കൻയകാഃ ।
അപഹൃത്യ ത്വദേകാർഹാസ്ത്വരതേ പാണിപീഡനേ ॥ **16.43** ॥ 1614

സ ഭൗമസ്ത്വന്നിരസ്താനാം സമവായ ഇവോത്ഥിതഃ ।
ബാധതേ വിബുധാനേവം ബലവീർയപരാക്രമൈഃ ॥ **16.44** ॥ 1615

തദേവമവസീദത്സു ദയാ ദേവേഷു പാത്യതാം ।
അനപഹ്നുതദാസ്യാനാം ദോഷനിഹ്നവസാക്ഷിണീ ॥ **16.45** ॥ 1616

തമർധം ഭൂമിഭാരസ്യ ത്വയൈവോത്പാദിതം പ്രഭോ ।
ത്രിലോകീകണ്ടകം തീക്ഷ്ണം ത്വമേവോദ്ധർതുമർഹസി ॥ **16.46** ॥ 1617

നിവർത്യേ ധർമശൽയേഽസ്മിൻ നിദാനേ സർവപാപ്മനാം ।
നിവേദനമിഹാസ്മാകമംശോ നിർവഹണം ത്വയി ॥ **16.47** ॥ 1618

മശകാമർശവദ്യസ്യ മധുകൈടഭമർദനം ।
തദൻയദനുജുധ്വംസേ തസ്യ തേ കിമിവാദ്ഭുതം ॥ **16.48** ॥ 1619

നിഗമാന്തേഷു നിഗദവ്യാഖ്യാതനിജവൈഭവഃ ।
വിധത്സ്വ വിപദുത്തീർണാനമർത്യാനനുകമ്പയാ ॥ **16.49** ॥ 1620

ഇതി വിജ്ഞാപിതോദന്തം ദത്തഹസ്തം ബലദ്വിഷം ।
വിനിവർത്യ ജഗന്നാഥോ വൈനതേയമഥാസ്മരത് ॥ **16.50** ॥ 1621

അനുചിന്തിതമാത്രസ്തമുപതസ്ഥേ ഖഗേശ്വരഃ ।
അഹീന്ദ്രദാമഭിർഭീമൈരംസലംബിഭിരംസലഃ ॥ **16.51** ॥ 1622

പക്ഷമാരുതഘോഷേണ ത്രൈലോക്യദുരിതച്ഛിദാ ।
ചതുർണാമിവ വേദാനാം സംഭൂതിമിവ ഭാവയൻ ॥ **16.52** ॥ 1623

തരുണാർകപ്രഭാസാരസാമരസ്യജുഷാ ത്വിഷാ ।
തപ്തഹേമദ്രവൗഘേന ലിമ്പന്നിവ ദിശോ ദശ ॥ **16.53** ॥ 1624

സ്വാമിദർശനസന്തോഷാത് പ്രഹൃഷ്യദ്ഭിസ്തനൂരുഹൈഃ ।
യുഗാന്തസന്ധ്യാജലദഃ തടിജ്ജാലൈരിവ ജ്വലൻ ॥ **16.54** ॥ 1625

വിപുലാദ്ഭുതസംസ്ഥാനൈർദ്യോതിതോ ദിവ്യഭൂഷണൈഃ ।
ഭുജഗേന്ദ്രഫണാരത്നശങ്കാർഹമണിചിത്രിതൈഃ ॥ **16.55** ॥ 1626

തുംഗവജ്രവ്രണാങ്കേന സുവിസ്തീർണേന വക്ഷസാ ।
അബഹിർഭാവയൻ കൃത്സ്നമവകാശം വിഹായസഃ ॥ **16.56** ॥ 1627

പൃഥുനാ ഭുജയുഗ്മേന ഭോഗീന്ദ്രപരികർമണാ ।
മന്ദരദ്വിതയേനേവ സമേതോ രുക്മപർവതഃ ॥ **16.57** ॥ 1628

വ്യാലഖണ്ഡനസങ്ക്രാന്തവിഷപങ്കകലങ്കിനാ ।
ദധാന ഇവ തുണ്ഡേന ദൈത്യദർപഗജാങ്കുശം ॥ **16.58** ॥ 1629

തക്ഷകശ്രോണിസൂത്രേണ ദൃഢബദ്ധേന ബന്ധുരം ।
മാൻയമഗ്രജവർണേന വസാനോ ദിവ്യമംബരം ॥ **16.59** ॥ 1630

നാഥഭക്തിപരിഷ്കാർയാം നൃത്തലീലാമിവ സ്പൃശൻ ।
നിജേന സ്ഥാനകേനാഗ്രേ നിഹിതോന്നതജാനുനാ ॥ **16.60** ॥ 1631

വപുഷാ ഭക്തിനമ്രേണ ധീരോന്നതമഹീയസാ ।
ശാന്തവീരാദ്ഭുതരസാൻ സമാഹൃത്യേവ സമ്പതൻ ॥ **16.61** ॥ 1632

മൂർതിമാനിവ സംരംഭോ രൂപവാനിവ മാരുതഃ ।
തരംഗാൻ പക്ഷതീകൃത്യ സങ്ക്ഷിപ്ത ഇവ സാഗരഃ ॥ **16.62** ॥ 1633

സംവർത ഇവ നാഗാനാം സംഘാത ഇവ രംഹസാം ।
വാലഖില്യചരിത്രാണാം വിപാക ഇവ ജംഗമഃ ॥ **16.63** ॥ 1634

പ്രഭുസ്തം ദൈത്യസിദ്ധീനാം പ്രസൂതകിലകിഞ്ചിതം ।
ഓലണ്ഡിതമിവാപശ്യദുഗ്രം സമരതാണ്ഡവം ॥ **16.64** ॥ 1635

ദത്തനീരാജനസ്തേന ദദൃശേ വാഹനേശ്വരഃ ।
പ്രദക്ഷിണീകൃതഃ ശശ്വത് പ്രതാപവിജയശ്രിയാ ॥ **16.65** ॥ 1636

സ തദാഽസ്ഫോടയാമാസ വിന്ധ്യമേരുസമൗ ഭുജൗ ।
രുദ്രയാ ച സുകീർത്യാ ച മൃദിതൗ കംഠഭൂഷണൈഃ ॥ **16.66** ॥ 1637

ദുധുവേ പക്ഷതീ ച ദ്വേ ഡോലായിതകുലാചലേ ।
വീജയൻ ഘോരദുർവാദിഘർമതപ്താമിവ ത്രയീം ॥ **16.67** ॥ 1638

മുഹുരാമ്രേഡയാമാസ ജയാലോകയഭാരതീം ।
മുഗ്ധമധ്യപ്രഗൽഭാഭിർദശാഭിഃ കർബുരാമിവ ॥ **16.68** ॥ 1639

സ തദാ സന്നതസ്കന്ധോ ബദ്ധാഞ്ജലിരനിഃശ്വസൻ ।
മുമുദേ മൂർധ്നി സംസ്പൃഷ്ടോ മുകുന്ദേന പ്രസേദുഷാ ॥ **16.69** ॥ 1640

തസ്മിൻ പ്രഥമമാരോപ്യ സത്യാം വിരഹവിക്ലബാം ।
ആരുരോഹ തതഃ ശൗരിരാഖണ്ഡലകൃതസ്തുതിഃ ॥ **16.70** ॥ 1641

നിവർത്യ സ്വനിവാസായ ശക്രം ശമിതസാധ്വസം ।
പ്രയയൗ ദീപ്തസന്നാഹഃ പ്രാഗ്ജ്യോതിഷപുരം പ്രഭുഃ ॥ **16.71** ॥ 1642

ശ്രേയഃപരിപണം തസ്യ ശ്രുതിശ്രേണിശിരോധൃതം ।
പ്രണതഃ പരിജഗ്രാഹ ശാസനം പാകശാസനഃ ॥ **16.72** ॥ 1643

യഥാസ്വം നഗരദ്വാരേ യാദവാ ദാനവാശ്ച തം ।
തരസ്വിഗരുഡാരൂഢം സത്യമൈക്ഷന്ത തത്ക്ഷണം ॥ **16.73** ॥ 1644

സമന്താദ്വൈരിദുർഗസ്യ ക്ഷിപ്തചക്രഃ ക്ഷണേന സഃ ।
ക്ഷുരാന്താനച്ഛിനത്പാശാനാതതാംശ്രതയോജനം ॥ **16.74** ॥ 1645

മുരം പഞ്ചജനം സപ്തസഹസ്രാണി മുരോദ്ഭവാൻ ।
ശലഭീകൃത്യ ചക്രാഗ്നിരുപദുദ്രാവ തത്പുരം ॥ **16.75** ॥ 1646

തതഃ പ്രാഗ്ജ്യോതിഷദ്വാരേ ദൈത്യദാനവസൂദനഃ ।
പാഞ്ചജന്യമുപാദധ്മൗ പ്രലയാംബുധിനിസ്വനം ॥ **16.76** ॥ 1647

വീക്ഷ്യ തം വിവിശുർദുർഗം ദിവാഭീതാ ഇവാസുരാഃ ।
ഉദ്യന്തമിവ തിഗ്മാംശുമുദയാദ്രൗ ഗരുത്മതി ॥ **16.77** ॥ 1648

അഭിമാനോദിത വ്യക്തിരഹങ്കാര ഇവോൽബണഃ ।
മഹതോ ദൈത്യനഗരാന്നിരഗാന്നരകാസുരഃ ॥ **16.78** ॥ 1649

തമസ്മമായാഭ്യധികാ ദാനവാഃ പർയവാരയൻ ।
പ്രകടച്ഛന്നകൗടിൽയാഃ പാഷണ്ഡമിവ ഹൈതുകാഃ ॥ **16.79** ॥ 1650

സംയുഗേ രജസോദ്രിക്തേ തസ്മിൻ സത്ത്വതമസ്ത്വിഷോഃ ।
അർഥിപ്രത്യർഥിനോരാസീദനഭിവ്യക്തരൂപതാ ॥ **16.80** ॥ 1651

ശരധാരാസഹസ്രേണ ഛാദയന്നരകോ ദിശഃ ।
സ്വഹേതുമഭിസമ്പേദേ സമുദ്രമിവ തോയദഃ ॥ **16.81** ॥ 1652

നരകാംബുദമുക്താഭിർനാഥോ നാരാചവൃഷ്ടിഭിഃ ।
വിപദ്ഭിരിവ തദ്ഭക്തോ വിഷമാഭിർന വിവ്യഥേ ॥ **16.82** ॥ 1653

ദൃപ്യതാമഥ ദൈത്യാനാം ധ്വനിരുത്കമ്പയൻ ദിവം ।
പാഞ്ചജന്യപ്രണാദേന പർയഭൂയത ഭൂയസാ ॥ **16.83** ॥ 1654

ദിദൃക്ഷോപഗതാനാം തദ്ദേവാനാം രോമഹർഷണം ।
അദീവ്യത രണദ്യൂതമന്തരസ്ഥയശഃപണം ॥ **16.84** ॥ 1655

പ്രതിവിവ്യാധ ദൈതേയം ബാണൈരശനിഭീഷണൈഃ ।
പക്ഷവന്തമിവാദ്രീന്ദ്രം പ്രകുപ്യൻ പാകശാസനഃ ॥ **16.85** ॥ 1656

ശരസംഹതയസ്തസ്യ ക്ഷരന്ത്യഃ ശാർംഗശൈലതഃ ।
ദ്വിധാ ചക്രുഃ സ്വവേഗേന ദ്വിഷദ്ബലമഹാർണവം ॥ **16.86** ॥ 1657

തസ്യ ജ്യാസ്വനഗീതാനി സമയുജ്യന്ത സംയുഗേ ।
കരിണാം കർണതാലൈശ്ച കബന്ധാനാം ച താണ്ഡവൈഃ ॥ **16.87** ॥ 1658

ദൈത്യശോണിതദിഗ്ധാഭിഃ തദ്ബാണതതിഭിർനഭഃ ।
രുരുധേ രോഷതാമ്രാഭിഃ കൃതാന്തസ്യേവ ദൃഷ്ടിഭിഃ ॥ **16.88** ॥ 1659

ദ്വിരദാഃ ശരനിർഭിന്നകുംഭനിർമുക്തമൗക്തികാഃ ।
ക്ഷരന്തഃ കരകാസാരം കൽപമേഘാ ഇവാബഭുഃ ॥ **16.89** ॥ 1660

നാസാവാലധിഭിർനാഗാഃ ക്ഷരന്തോ രക്തനിർഝരാൻ ।
ശശംസുർലാഘവം തസ്യ നിഷ്പത്രാകൃതസായകം ॥ **16.90** ॥ 1661

അഗ്രിമം വിശതാം സ്കന്ധമാമൂലമഹിതാം ചമൂം ।
ശരാണാം തസ്യ സന്ധാനനിപാതൗ ന ദ്വിഷോഽവിദുഃ ॥ **16.91** ॥ 1662

ലക്ഷ്യമേകമഭൂത്തസ്യ ശരാണാമുത്പലത്വിഷാം ।
അമരസ്ത്രീകടാക്ഷാണാമപ്യഭംഗുരധൻവനഃ ॥ **16.92** ॥ 1663

ചിരപ്രാർഥിതഭീതാനാം സ താസാമേവ ശാത്രവാൻ ।
സ്വയംവരപതീംശ്ചക്രേ സുധൻവാ സുരസുഭ്രുവാം ॥ **16.93** ॥ 1664

ത്യക്ത്വാ ഭീതിവൃതാംസ്തത്ര വിമുക്താൻ ജീവിതാശയാ ।
സാർധമപ്സരസഃ കീർത്യാ വീരാൻ സ്വയമവൃണ്വത ॥ **16.94** ॥ 1665

അനന്തസ്യ തദാഽനന്തൈരസുരൈരാഹവോത്സവഃ ।
ജയശ്രിയം ച സത്യാം ച സമ്മതേ സമതോഷയത് ॥ **16.95** ॥ 1666

സ്വബാധനിയതസ്തത്ര പരബാധാഭിലാഷിണാം ।
പ്രയാസഃ സുരശത്രൂണാം ജാത്യുത്തരമിവാഭവത് ॥ **16.96** ॥ 1667

വിസന്ധിവിഗ്രഹാഃ ക്ഷിപ്ത്വയാനാസനസമാശ്രയാഃ ।
ദ്വൈധീഭാവസൃജോ യോധാ ദുർനയസ്ഥാ ഇവാഭവൻ ॥ **16.97** ॥ 1668

അനഘവ്യവസായാനാമസംഗത്യൈതവർഷ്ണാം ।
യോഗിനാമിവ തത്രാസീദപരാവർതനാ ഗതിഃ ॥ **16.98** ॥ 1669

തനും തത്ര മുകുന്ദേന ത്യാജിതാൻ മഹതീ സ്വയം ।
അവ്യണോദനഘാ കീർതിരധിവിന്നാപ്സരോഗണാൻ ॥ **16.99** ॥ 1670

നിഃ സഹായീകൃതസ്തത്ര ശരവർഷൈർധരാസുതഃ ।
ബഹ്വമൻയത തേനൈവ ദ്വന്ദ്വയുദ്ധമുപസ്ഥിതം ॥ **16.100** ॥ 1671

കൃതപ്രതികൃതൈരസ്ത്രപ്രയോഗൈഃ ക്രീഡതോസ്തയോഃ ।
അദൃഷ്ടാന്തമഭൂദ്യുദ്ധമൻയദൃഷ്ടാന്തവർജിതം ॥ **16.101** ॥ 1672

വക്രവൃത്തിഃ സരുധിരോ ലോഹിതാംഗോ മഹീസുതഃ ।
പ്രാപ്യ യാദവഭാസ്വന്തം മൂഢഃ സമഭവത് ക്രമാത് ॥ **16.102** ॥ 1673

സ്വായുധൈകസഹായസ്തു ദേവഃ സ്വച്ഛന്ദയാദവഃ ।
നിരയാപരപർയായം രിപും ചക്രേ നിരായുധം ॥ **16.103** ॥ 1674

ക്രോധരക്തതനുർദൈത്യഃ ക്ഷരച്ഛോണിതനിർഝരഃ ।
ഗൃഹീതപാദസഞ്ചാരോ ഗൈരികാദ്രിരിവാബഭൗ ॥ **16.104** ॥ 1675

നിശിതൈസ്തസ്യ നാരാചൈർനിർഭിന്നരഥസാരഥിഃ ।
ആസ്ഫോടിതഭുജസ്താർക്ഷ്യമജിഘ്രാംസദമർത്യജിത് ॥ **16.105** ॥ 1676

നിസർഗതമസസ്തസ്യ ജിഹ്മഗസ്യാംഗമുത്തമം ।
രഥപാദേന ചിച്ഛേദ രാഹോരിവ രമാപതിഃ ॥ **16.106** ॥ 1677

ഉദതിഷ്ഠത ഹാകാരസ്തതോ യുഗപദേകധാ ।
ദേവദാനവസൗധേഭ്യോ ഹർഷശോകസമുദ്ഭവഃ ॥ **16.107** ॥ 1678

സ്ഫുരദ്ഭ്രുകുടി ദൈത്യസ്യ രോഷദഷ്ടാധരം മുഖം ।
നികൃത്തമപി ന ദ്രഷ്ടും പ്രബഭൂവുർദിവൗകസഃ ॥ **16.108** ॥ 1679

നികൃത്തശിരസം ദേവീ നിജാങ്കേ പതിതം സുതം ।
മഹതീ മേദിനീ ദീനം കമ്പമാനാഽൻവകമ്പത ॥ **16.109** ॥ 1680

അഥ സാ ദൈത്യഹന്താരം പ്രണമ്യ നതജീവിതം ।
അയാചത ദയാസിന്ധുമാത്മജസ്യ ശുഭാം ഗതിം ॥ **16.110** ॥ 1681

തുഷ്ടാവ ച പതിം തുഷ്ടാ മേദിനീ വിശ്വവേദിനീ ।
സ്നപയന്തീവ സംയത്തം ദന്തദീധിതിഗംഗയാ ॥ **16.111** ॥ 1682

അഹമസ്മി വിഭൂതിസ്തേ ഭൂതധാത്രീ ത്വയാ ധൃതാ ।
അശേഷാധാരമേകം ത്വാമനാധാരമധീയതേ ॥ **16.112** ॥ 1683

തിസൃഭിഃ ശക്തിഭിർയുക്തം ഷാഡ്ഗുണ്യപ്രഥിതോദയം ।
അധിരാജമശേഷസ്യ ജഗദുസ്ത്വാം ജിതാഹിതം ॥ **16.113** ॥ 1684

അപി കോടിമുഖൈഃ സർവൈരനന്തേനാപ്യനേഹസാ ।
നാഥ ത്വദ്ഗുണദുഗ്ധാബ്ധി പൃഷദാസ്വാദനം ക്ഷമം ॥ **16.114** ॥ 1685

അകർതുമന്യഥാകർതും കർതുമപ്യഖിലം ക്ഷമം ।
ലക്ഷ്മീലക്ഷണമാഹുസ്ത്വാം ലംഘിതത്രിവിധാവധിം ॥ **16.115** ॥ 1686

സ്ഥിരത്രസവിഭക്തം തേ ചിദചിദ്ഭേദചിത്രിതം ।
സ്വസൃഷ്ടമിദമുദ്യാനം ത്വദന്യോ നാസ്തി രക്ഷിതും ॥ **16.116** ॥ 1687

സ്വാതന്തര്യപരതന്ത്രസ്ത്വം പാരതന്തര്യസ്വതന്ത്രിതൈഃ ।
വിഹരസ്യാത്മസൂത്രസ്ഥൈഃ ശകുനൈരിവ ജന്തുഭിഃ ॥ **16.117** ॥ 1688

സിതാസിതഗുണാരബ്ധൈഃ പാശജാലൈർദുരത്യയൈഃ ।
നിബദ്ധാഃ പശവോ നാഥ ത്വദേകാധീനമുക്തയഃ ॥ **16.118** ॥ 1689

യസ്യ ത്വം യശ്ച ഹൃദ്യസ്തേ യസ്യാസൗ തസ്യ യസ്തഥാ ।
നാഥ ത്വത്പദമാരുഹ്യ ന പുനസ്തൈർനിവൃത്യതേ ॥ **16.119** ॥ 1690

സുരാസുരവിഭാഗോഽയം തുലാഗ്രൻയായതസ്ത്വയാ ।
കൽപിതഃ കാലപർയായാന്നിമ്നോന്നതസമക്രമഃ ॥ **16.120** ॥ 1691

കസ്ത്വദംഗീകൃതം ഹന്താ കസ്ത്രാതാ ത്വജ്ജിഘാംസിതം ।
നിഹംസി പാസി ചൈകസ്ത്വം സ്വേന വിശ്വം പരേണ വാ ॥ **16.121** ॥ 1692

വൃദ്ധിസങ്കോചവിഷമാ ഗതാഗതസഹായിനീ ।
നിയതിഃ കേന ലംഘ്യേത നിജച്ഛായാനുകാരിണീ ॥ **16.122** ॥ 1693

ന പുത്രവധമൻവീക്ഷ്യ ന ദൂയേ ത്വൻമതസ്ഥിതാ ।
ന ച പുത്രാഭിമാനോ മേ മത്പ്രസൂതേഷു ജന്തുഷു ॥ **16.123** ॥ 1694

സൂദനേ കൃതസങ്കൽപഃ സ്വഭക്തപരിപന്ഥിനാം ।
യദി തീർണപ്രതിജ്ഞസ്ത്വം കിം മയേദം ന മൃഷ്യതേ ॥ **16.124** ॥ 1695

ത്വൻമായാജൃംഭിതൈർദേവ ബ്രഹ്മാണ്ഡൈരപി ലീയതേ ।
ജൻമൻയപി സുരോധേഷു ജന്തുവർഗേഷു കാ കഥാ ॥ **16.125** ॥ 1696

ത്വത്പ്രസൂതസ്ത്വയൈവാസൗ വധിതശ്ചക്രധാരയാ ।
കാ നാമ കൃതിനസ്തസ്യ പരിദേവയിതവ്യതാ ॥ **16.126** ॥ 1697

നിരുദ്ധേ നരകേ നാഥ
നിത്യധർമാത്മനാ ത്വയാ ।
നിഷ്പ്രതിദ്വന്ദ്വികം സ്വർഗ -
സുഖമാസ്വാദ്യതാം സുരൈഃ ॥ **16.127** ॥ 1698

നിർയാതിതമിദം ഭൂയഃ ത്വജ്ജനൻയൈ മയാ സ്വയം ।
ശ്രവണാഭരണദ്വന്ദ്വം ശീതലാർകയുഗപ്രഭം ॥ **16.128** ॥ 1699

ഇതി വിജ്ഞാപ്യ സാ തസ്മൈ വിഷാദാഭാവമാത്മനഃ ।
വിരരാമ തതോ ദേവീ വിലക്ഷാ വിശ്വധാരിണീ ॥ **16.129** ॥ 1700

താമശേഷജഗദ്ധാത്രീം സന്നതാംഗീമസാന്ത്വയത് ।
സഹധർമചരീം പൂർവാം വാസുദേവോ വസുന്ധരാം ॥ **16.130** ॥ 1701

പുരസ്കൃതപ്രസാദസ്ഥാം പൂർവസംഭവഗേഹിനീം ।
ഗൃഹീതകുണ്ഡലോ ഗന്തുമൻവമംസ്ത ഗദാഗ്രജഃ ॥ **16.131** ॥ 1702

തതഃ സാ തത്സമാദേശാത് സത്യഭാമാഭിവന്ദിതാ ।
രമ്യം പ്രതിയയൗ സ്ഥാനം രത്നസാനുശിഖണ്ഡകം ॥ **16.132** ॥ 1703

ദദർശ യദുവീരോഽഥ ദൈത്യവീരനിവേശനം ।
അചിന്ത്യമിവ മായാനാം പ്രഭാവമനുപപ്ലവം ॥ **16.133** ॥ 1704

വിചക്ഷണവരം ദൈത്യം വൈരിസമ്പത്കരഗ്രഹേ ।
വിഭൂതിസഞ്ചയപ്രേക്ഷീ ബഹ്വമംസ്ത ബലാനുജഃ ॥ **16.134** ॥ 1705

സുധാനിഷ്യന്ദിഭിഃ സ്ഥൂലൈഃ മുക്തൗദാമഭിരാവൃതം ।
പശ്യൻ പാശഭൃതശ്ഛത്രം വിശ്വകർതാ വിസിഷ്മിയേ ॥ **16.135** ॥ 1706

നിദധ്യൗ കൻയകാസ്തത്ര നിദർശിതപരസ്പരാഃ ।
അമുദ്രാഭംഗസുഭഗാ നീവീരിവ രതേഃ ശുഭഃ ॥ **16.136** ॥ 1707

ലാവൺയജലധൗ ലക്ഷ്മ്യാശ്ഛായാ ഇവ സഹോദിതാഃ ।
മധുസ്വച്ഛന്ദതാസീമ്നോ മാൻമഥീരിവ ദീർഘികാഃ ॥ **16.137** ॥ 1708

കാമകീർതിപതാകാഭിഃ സ താഭിഃ പ്രത്യവേക്ഷിതഃ ।
ആത്മാനമമൃതോദൻവദന്തഃ സ്ഥിതമമൻയത ॥ **16.138** ॥ 1709

സുപ്രഭാതമഭൂത്താസാം സുദിനം ച തമോപഹം ।
ഭവദോഷാർയമാ യാസാം ദേവോ ദൃഷ്ടിപഥം ഗതഃ ॥ **16.139** ॥ 1710

രത്നശൈലനിഭാംസ്തസ്യ ഭുജാൻ കടകഭൂഷിതാൻ।
ഉപധാസ്യന്തി യാസ്താസാം ശ്രേയസീ ഭവിതവ്യതാ ॥ **16.140** ॥ 1711

സർവസ്വമിവ പുൺയാനാം സാമ്രാജ്യമിവ സമ്പദാം।
സമാജമിവ സിദ്ധീനാം സ തദ്യൗവതമഗ്രഹീത് ॥ **16.141** ॥ 1712

ഭുജമന്ദരവേഗേന ചക്രഭ്രമവതാ വിഭുഃ।
മഥിതാദ്ദാനവാംഭോധേരമൃതം തദവിന്ദത ॥ **16.142** ॥ 1713

മണിപരുവകസമ്പൻമാനനീയസ്തനീനാം
മനസിജവപുഷേവ സ്വേന സങ്കൽപിതാനാം।
സകലജഗദഭിഖ്യാസാരസീമ്നാം സ താസാം
സ്വയമജുഷത സിദ്ധിം സ്വപ്രസാദപ്രസൂതാം ॥ **16.143** ॥ 1714

പുരമഥ ഗമയിത്വാ ഭൂഷിതം യാദവാഗ്ര്യൈഃ
ശതസമധികസംഖ്യം ഷോഡശസ്ത്രീസഹസ്രം।
അവനിതനയഭീതാൻ പ്രീണയന്നാദിതേയാൻ
പരിണയനവിലംബം പദ്മനാഭഃ പ്രസേഹേ ॥ **16.144** ॥ 1715

ദിവി ഭുവി ച സമിദ്ധം ദീപരൂപേണ രൂഢൈഃ
ത്രിഭുവനവിഭവാനാമങ്കുരൈരേകരൂപൈഃ।
ജനിതനിഗമസഖ്യം ദാനവീനാം വിലാപൈഃ
നരകവധദിനം തന്നാഥപൂജാർഹമാസീത് ॥ **16.145** ॥ 1716

ഐരാവതപ്രതിനിധീനഥ ഷട്സഹസ്രം
സ്തംബേരമാൻ പൃഥുലദന്തചതുഷ്കഭാജഃ।
കാംഭോജവാജിനിയുതാനി ച സത്രിസപ്താ-
ൻയഭ്യാനയന്നിജപുരം നരകസ്യ ഭൃത്യൈഃ ॥ **16.146** ॥ 1717

ഉദ്ഗമ്യ ദുർഗജലധേരുദയാദ്രികൽപം
തുംഗം വിഹംഗമപതിം ത്വരയാഽധിരോഹൻ ।
ഉൽലാസഹേതുരഭവദ്യദുവീരഭാസ്വാൻ
വൈമാനികപ്രണയിനീവദനാംബുജാനാം ॥ **16.147** ॥ 1718

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ ഷോഡശഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ സപ്തദശഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

ആതപത്രമഥ തത്പ്രചേതസോ
മന്ദരസ്യ മണിശൃംഗമുന്നതം ।
സാവരോധമപി സാത്ത്വതാം പതിം
ലീലയൈവ ഗരുഡോ വഹൻ യയൗ ॥ **17.1** ॥ 1719

തം ക്ഷിപന്തമധികേന രംഹസാ
മാരുതസ്യ മനസോഽപി ശീഘ്രതാം ।
വാലഖില്യസുകൃതം വിപക്ഷ്ത്രിമം
പ്രാണമൈക്ഷത ബഹിശ്ചരം പ്രഭുഃ ॥ **17.2** ॥ 1720

ലോകതഃ ഖഗരഥേന മധ്യമാത്
ഉത്പതന്തമവനമ്യ മാധവം ।
നിർജരാഃ സ്തുതിഭിരഭ്യപൂജയൻ
പുഷ്കലാഭിരപി പുഷ്പവൃഷ്ടിഭിഃ ॥ **17.3** ॥ 1721

പാഞ്ചജന്യനിനദോപഹൂതയാ
പർയചാരി പരിതോഷനിഷ്ക്രയാ ।
ഭക്തിഭാരനതയാ സദോന്നതഃ
സ്വർഗിണാം പരിഷദാ യദൂദ്വഹഃ ॥ **17.4** ॥ 1722

പ്രാപ്യ യാദവപതിസ്ത്രിവിഷ്ടപം
ദേവമാതുരുപനീതകുണ്ഡലഃ ।

അഗ്രജേന ഹരിണാ ഹരിഃ സ്വയം
ഭാവിതേന സമഭാവ്യതോചിതം ॥ **17.5** ॥ 1723

ഭാഗധേയപരിപാകതസ്തദാ
വാസവോ വസതിമഭ്യുപാഗതം ।
ദേവദാനവ സമാനദൈവതം
പർയുപാസ്ത പരികൽപിതാർഹണഃ ॥ **17.6** ॥ 1724

തത്ര സമ്മദവതീഭിരഞ്ജസാ
ലോകപാലമഹിഷീഭിരർചിതാം ।
ദേഹിനീമിവ ജയശ്രിയം നിജാം
ബഹ്വമംസ്ത ദയിതാം ബലാനുജഃ ॥ **17.7** ॥ 1725

സപ്രസാദമഭിനന്ദ്യ സന്നതാൻ
നാകിനോ നരകഭീതിവർജിതാൻ ।
കൃത്യശേഷവിധയേ കൃതീ ഭുവഃ
പ്രത്യപദ്യത നിവൃത്തിപദ്ധതിം ॥ **17.8** ॥ 1726

സ്വപ്രഭാവവിനിവൃത്തസാധ്വസാം
സോഽതിപത്യ നഗരീം സുപർവണാം ।
പുഷ്പധൻവന ഇവോപകാരികാം
പ്രൈക്ഷതോപവനസമ്പദം പുരഃ ॥ **17.9** ॥ 1727

വർതതേ ദശശതേക്ഷണോഽപി സൻ
ഏകചക്ഷുരിവ യന്നിരീക്ഷണേ ।
തത്ര ദത്തനയനോ വിയദ്വനേ
വിശ്വദൃഷ്ടിരനഘോ വിസിഷ്മിയേ ॥ **17.10** ॥ 1728

ദർശയംസ്തദനു രാമണീയകം
നന്ദനസ്യ വസുദേവനന്ദനഃ ।

ഇത്യുവാച മധുരസ്മിതേക്ഷണാം
പ്രേയസീം പ്രണയപേശലാക്ഷരം ॥ **17.11** ॥ 1729

പുൺയകൃദ്ഭിരഭികാങ്ക്ഷിതം ത്വയാ
പൗരുഹൂതമനുഭൂതമാസ്പദം ।
അസ്യ സമ്പദമനേകശാഖയത്
പ്രേക്ഷ്യതാമിദമിഹാൻയദദ്ഭുതം ॥ **17.12** ॥ 1730

അഞ്ചിതസ്മിതമകേവലേക്ഷണം
ഭംഗുരഭ്രുപരിവർതിതാനനം ।
കിഞ്ചിദത്ര തരലാക്ഷി താവകീം
നന്ദനം നയനവൃത്തിമർഹതി ॥ **17.13** ॥ 1731

വിശ്വമേതദവധേന ജേഷ്യതഃ
ഷട്പദജ്യധനുഷോ ധനുർഭൃതഃ ।
അത്ര നിത്യമൃതുഭിഃ സഹോദിതൈഃ
ഷഡ്വിധം ബലമിവൈകതാം ഗതം ॥ **17.14** ॥ 1732

ഐകമുഖ്യമമരേന്ദ്രതുഷ്ടയേ
സംശ്രിതൈരിഹ വസന്തപൂർവകൈഃ ।
ശോഭതേ സുനയനേ ഗുണൈരിവ
സ്വാനുരൂപഫലസമ്പദാഹിതാ ॥ **17.15** ॥ 1733

ജംബുചൂതരസജഗ്ധിരഞ്ജിതൈഃ
സ്നിഗ്ധകംഠി കലകംഠ നിഃസ്വനൈഃ ।
ത്യക്തഗേഹഗമനായ നിഷ്പതൻ
പുഷ്പകേതുരിഹ ഘുഷ്യതേ ധ്രുവം ॥ **17.16** ॥ 1734

അർദിതാൻ മകരകേതുസായകൈഃ
അത്ര ദേവി ദയിതാൻ പദാശ്രിതാൻ ।

മുദ്രയന്തി ചകിതാൻ സുരസ്ത്രിയഃ
പത്രഭംഗമകരൈഃ സ്തനാർപിതൈഃ ॥ **17.17** ॥ 1735

കൈശ്ചിദത്ര കൃതിഭിഃ കൃതാസ്പദൈഃ
നിർമമൈർമനസിജോ നിരസ്യതേ ।
സംഭവന്ത്യുപവനേ വനേഽപി വാ
സാവധാനമനസാം സമാധയഃ ॥ **17.18** ॥ 1736

പൽലവൈരധരകാന്തിരംശതഃ
സ്മേരകുഡ്മലരുചാ സ്മിതം ച തേ ।
വൽലരീഭിരിഹ ദോർലതാഗുണൈഃ
ചോരിതാനി നിഹിതാനി വാ ത്വയാ ॥ **17.19** ॥ 1737

വാദിതേഷു വിഹഗേഷ്വനുക്ഷണം
മഞ്ജു ഗായതി ച ഷട്പദവ്രജേ ।
മാരുതേന ചതുരേണ നർതിതാ
ലാസ്യമത്ര പരിചിൻവതേ ലതാഃ ॥ **17.20** ॥ 1738

മന്ഥരശ്വസനസൗരഭോൽബണാ
വൽലരീഃ സ്ഫുരിതപൽലവാധരാഃ ।
മൻമഥേന ഋതുസംഗമാദിമാ
നിർവൃതാ ഇവ നിശാമയാദ്ഭുതാഃ ॥ **17.21** ॥ 1739

കേലിശൈലമണിമേഖലാപദാത്
ഉദ്ഗതാമിഹ തമാലവാടികാം ।
പശ്യ നന്ദനഭുവഃ സുമധ്യമേ
രോമരാജിമിവ മധ്യസംശ്രിതാം ॥ **17.22** ॥ 1740

സംഭ്രമേണ വനപാലദാരികാഃ
സാമിലംഘിതപരാഗരോധസം ।

ആലവാലവലയേഷു ശാഖിനാം
വാഹയന്തി മകരന്ദവാഹിനീം ॥ **17.23** ॥ 1741

ചക്രവാകമിഥുനോദിതസ്തനീ
വീക്ഷ്യതാമിഹ വിഹാരവാപികാ ।
പുഷ്പരേണുരുചിരാ മധുശ്രിയഃ
പുത്രികേവ പുരുഹൂതസമ്മതാ ॥ **17.24** ॥ 1742

ദിവ്യപദ്മവദനാ മണിപ്രഭാ
ദീർഘികേയമസിതാബ്ജലോചനാ ।
അന്തരിക്ഷമണിദർപണാന്തരേ
ബിംബിതേവ ഭവതീ വിഭാവ്യതേ ॥ **17.25** ॥ 1743

അപ്സരസ്സു നിഖിലാസ്വലക്ഷിതാം
രൂപസമ്പദമസൗ തവാദ്ഭുതാം ।
പശ്യതീവ പുരുഹൂതവാപികാ
ഭൃംഗതാരകിതപദ്മലോചനാ ॥ **17.26** ॥ 1744

ബിഭ്രതീ ത്വദഭിലാപചേതസോഃ
സ്വാദുതാം പ്രസദനം ച ശാശ്വതം ।
ദൃഷ്ടിരുത്പലവനം ദിശത്യസൗ
ദീർഘികാപയസി ദീർഘലോചനേ ॥ **17.27** ॥ 1745

ശോണകുഡ്മലമുഖീ സരോജിനീ
ശോഭതേ ഹരിതപത്രശാലിനീ ।
സംവൃതാ ത്രിദശപാദപൈരസൗ
ശാരികേവ മണിപഞ്ജരസ്ഥിതാ ॥ **17.28** ॥ 1746

വ്യാഹൃതിക്ഷമദശാതിവർതിനീം
വിപ്ലുതാംബുജ രുചിം രജഃകണൈഃ ।

സേവതേ മധുമദേന മോഹിതഃ
പുഷ്പിതാം ഭ്രമര ഏഷ പദ്മിനീം ॥ **17.29** ॥ 1747

ഏഷ ചാത്ര സമയാ സരോജിനീം
ഏകതാനയതി ചിത്തചക്ഷുഷീ ।
പാദപൈരുപഗതശ്ചതുർവിധൈഃ
പാരിജാത ഉദധീന്ദ്രസംഭവഃ ॥ **17.30** ॥ 1748

പദ്മരാഗരമണീയപല്ലവം
പശ്യ കോമലഹരിൻമണിച്ഛദം ।
പുഷ്പഭൂതവരശിൽപഭൂഷണം
തപ്തഹേമരുചിരത്വിഷം തരും ॥ **17.31** ॥ 1749

നമ്രതാമുപഗതഃ ഫലൈരസൗ
വൽഗുഭൃംഗവിരുതൈരഭിഷ്ടുവൻ ।
ആർദ്രഭാവസുഭഗോ വിഭാവ്യതേ
കാമകിങ്കര ഇവോചിതക്രിയഃ ॥ **17.32** ॥ 1750

അക്ഷദാമരചനോചിതൈഃ ഫലൈഃ
ദേവതാനുഗുണപുഷ്പസമ്പദാ ।
വൽകലൈശ്ച വസനൈശ്ച വിന്ദതേ
വീതരാഗധൃതരാഗഹൃദ്യതാം ॥ **17.33** ॥ 1751

ത്വത്സഗന്ധതുലസീസഹോദരഃ
പുണ്യ ഏഷ പുരുഹൂതപാദപഃ ।
പ്രാണിനാം യദവലോകനക്ഷണേ
പൂർവജാതിഷു ഭവത്യനുസ്മൃതിഃ ॥ **17.34** ॥ 1752

ഏഷ കൽപലതികാപരിഷ്കൃതഃ
പ്രത്യവേക്ഷയതി പല്ലവാരുണഃ ।

സാഗരേന്ദ്രസുതയാ സമൻവിതം
ധാമ കൗസ്തുഭമയൂഖരഞ്ജിതം ॥ **17.35** ॥ 1753

പശ്യ ജാലകിതപൽലവാധരൈഃ
മൗക്തികൈരമൃതബിന്ദുനിർമലൈഃ।
സൂചിതസ്മിതരുചിം സുരദ്രുമം
ബാലചന്ദ്രമണിരാജസോദരം ॥ **17.36** ॥ 1754

അസ്യ നൂനമമൃതാധികൈഃ ഫലൈഃ
സേവിതൈരനുദിനം ദിവൗകസാം।
ന പ്രസക്തിരപവർഗനന്ദഥൗ
ന ക്ഷുധാ ന ച ജരാ ന ച വ്യഥാ ॥ **17.37** ॥ 1755

ത്വാമിഹ ത്രിദിവദർശനാഗതാം
മഞ്ജരീഭിരവനമ്യ ഭൂരിഭിഃ।
മാനയത്യയമസൗ സുരദ്രുമോ
മൻമഥോപവനദേവതാമിവ ॥ **17.38** ॥ 1756

ദ്വാരകാപരിഷദം പ്രയാസ്യതോ
ദൂരവർത്മപഥികസ്യ മേ ദൃശാ।
പ്രാതരാശവദിഹാസ്യ ഭുജ്യതേ
സപ്തലോകതിലകസ്യ ചാരുതാ ॥ **17.39** ॥ 1757

ഗാഢബദ്ധനയനാ ത്വമീഹസേ
കാമധേനുസഹജൻമനി ദ്രുമേ।
നൂനമസ്യ മണിഭൂഭൃതാ സഹ
സ്ഥാപനം നിജനിവേശനിഷ്കുടേ ॥ **17.40** ॥ 1758

വ്യുത്ഥിതേഷു വിമുഖേഷു വാ സ്വയം
നിർനിമേഷനയനേഷു നാകിഷു।

ത്വദ്വിവക്ഷിതമതഃ പരം കഥം
പുഷ്പമസ്യ ബിഭൃയാത് പുലോമജാ ॥ **17.41** ॥ 1759

ശംഖപദ്മസുരപാദപാദിഭിഃ
ശ്ലാഘിതാം ത്രിദിവതോ ഗുണാധികാം ।
മാനനീയചരിതാ മയാ സഹ
ദ്വാരകാം ത്വമധിവത്സ്യസി പ്രിയേ ॥ **17.42** ॥ 1760

ദുഗ്ധസിന്ധുദുഹിതുഃ സഹോദരേ
വാസമേയുഷി വദാന്യപാദപേ ।
ശക്രദാരവദനേഽപി ദുർലഭാം
ലപ്സ്യതേ തവ വിഹാരഭൂഃ ശ്രിയം ॥ **17.43** ॥ 1761

ഇത്ഥമാദികവിനാ സമീരിതാ
സ്വിൻവഭാവി കില സത്യഭാമയാ ।
സാമരസ്യമിവ തേന ജഗ്മുഷീ
സൗകുമാര്യസുഭഗാ സരസ്വതീ ॥ **17.44** ॥ 1762

യോജിതോഽഥ യദുവംശകേതുനാ
ഖ്യാതകീർതിരമൃതാപഹാരതഃ ।
ഉത്ക്ഷിപൻ ഖഗപതിഃ സുരദ്രുമം
പക്ഷപങ്ക്തിവിപിനേ ന്യവീവിശത് ॥ **17.45** ॥ 1763

ഏതമശ്രുതചരം പുരന്ദരഃ
ശുശ്രുവാൻ ക്ഷണമുദന്തമൈശ്വരം ।
ഭീതികോപസമവായരൂപയാ
ദോലയേവ സമകൃഷ്യത ദ്വിധാ ॥ **17.46** ॥ 1764

അപ്രതിക്രിയമപി പ്രഭോരിദം
ചേഷ്ടിതം പ്രതിചികീർഷതാ തദാ ।

മൻയുരേവ ശതമൻയുനാ മഹാൻ
ആഗൃഹീതമനസാഽഭ്യമൻയത ॥ **17.47** ॥ 1765

ദീപ്തദൃഷ്ട്യചിരരശ്മിസന്തതിഃ
വജ്രഘോഷപരുഷോ മരുത്സഖഃ ।
ചിത്രചാപശരവർഷവാംസ്തതഃ
പ്രത്യദൃശ്യത മരുത്വദംബുദഃ ॥ **17.48** ॥ 1766

ൻയസ്തകർബുരകുഥോത്തരം നിജം
വാരണേന്ദ്രമധിരുഹ്യ വാസവഃ ।
നൈകധാതുമതി രൗപ്യഭൂധരേ
ശോഭതേ സ്മ നിജരത്നശൈലവത് ॥ **17.49** ॥ 1767

അപ്രതർക്യവൃജിനോത്ഥമാസുരം
ഭാവമാസ്ഥിതവതാ വലദ്വിഷാ ।
ദുർജയോഽപി വിജിഗീഷിതോ വിഭുഃ
സസ്മിതഃ സമരസമ്മുഖോഽഭവത് ॥ **17.50** ॥ 1768

ദേവരാജയദുരാജയോരിദം
ദ്വൈരഥം പ്രതിഭയം ദിദൃക്ഷവഃ ।
വേധസാ സഹ സനന്ദനാദയഃ
ത്യക്തസംയമധിയോഽവതസ്ഥിരേ ॥ **17.51** ॥ 1769

ഭീഷണപ്രലയമേഘസന്നിഭം
കൃഷ്ണമേഘമഥ മേഘവാഹനഃ ।
ആപതന്നസുര ഭേദകം ക്ഷണാത്
ആചകർഷ ഋജുരോഹിതം ധനുഃ ॥ **17.52** ॥ 1770

ചക്രപാണിവിജയായ ചക്രിതാത്
ഭീമഘോഷദലിതാഖിലശ്രുതേഃ ।

വജ്രപാണിധനുഷഃ ശരോർമയഃ
സംബഭൂവുരുദധേരിവോർമയഃ ॥ **17.53** ॥ 1771

വജ്രിണഃ ശരഗണഃ സമാപതൻ
വാഹനേ ഖഗപതൗ മുരദ്വിഷഃ ।
തസ്യ തേജസി ബഭൂവ ഭസ്മസാത്
തൂലരാശിരിവ കാലപാവകേ ॥ **17.54** ॥ 1772

പ്ലാവിതോ വിശിഖവൃഷ്ടിഭിസ്തദാ
ജൃംഭഭേദി ജലദപ്രസൂതിഭിഃ ।
അൻവദീപി ഗരുഡഃ പ്രതാപവാൻ
ആജ്യസിക്ത ഇവ വഹ്നിരാധ്വരഃ ॥ **17.55** ॥ 1773

വൃത്രഹന്തുരചമത്ക്രിയാമിമാം
വിശ്വവിത് സ്വവിഷയേ വിഭാവയൻ ।
പശ്യതി സ്മ വിബുധേഷു കാശ്യപിഃ
പന്നഗേഷ്വിവ പരാക്രമം ക്ഷമം ॥ **17.56** ॥ 1774

തസ്യ ദേവപൃതനാവിധൂതയേ
ജൃംഭമാണവപുഷോ മഹൗജസഃ ।
അപ്രഭൂതമഭവജ്ജഗത്ത്രയം
ബിഭ്രതസ്ത്രിജഗദേകദമ്പതീ ॥ **17.57** ॥ 1775

തുംഗപക്ഷതിശതാംഗശാലിനോ
ഭീമനാഗഘടിതാകൃതേരഭൂത് ।
വാഹതാം ച വഹതഃ സ്വപത്തിതാം
സൈന്യതാഽസ്യ സുരസൈന്യയോധിനഃ ॥ **17.58** ॥ 1776

പാരിജാതപവനോർമിബൃംഹിതൈഃ
വാസുകിപ്രഭൃതിഭിർമഹോരഗൈഃ ।

ഗാഢതാം ഹരിരഥസ്യ ബിഭ്രതഃ
സാരഥിശ്ച തുരഗാശ്ച സാഹസം ॥ **17.59** ॥ 1777

ഗാഢദീപ്തഗരലാനലോഷ്മലാ
താർക്ഷ്യഭൂഷണഭുജംഗഫൂത്കൃതിഃ ।
പീതനിർഭരസുധാരസോൻമദാഃ
പാകശാസനചമൂരമൂമുഹത് ॥ **17.60** ॥ 1778

അപ്രതർക്യതരസോ ഗരുത്മതഃ
പക്ഷവേഗപവനേന താഡിതാഃ ।
ആത്മകങ്കടമപോഹ്യ വജ്രിണം
ബഭ്രമുർദശസു ദിക്ഷു മാരുതാഃ ॥ **17.61** ॥ 1779

തസ്യ പക്ഷമരുതാ നിവർതിതൈഃ
വാഹിനീ ദിവിഷദാമശേഷതഃ ।
വൃത്രശാസനശരാസനച്യുതൈഃ
പ്രത്യവിധ്യത ശരൈരജിഹ്മഗൈഃ ॥ **17.62** ॥ 1780

വൈനതേയനഖരൈർവിദാരിതോ
ബാഹ്യമാന്തരമപി ത്യജൻ മദം ।
ശോണിതൈർവിരുരുചേ സുരദ്വിപഃ
ശ്വേതശൈല ഇവ ധാതുനിർഝരൈഃ ॥ **17.63** ॥ 1781

ക്ഷ്വേഡിതേന മുഷിതാശയാനിവ
പ്ലോഷിതാനിവ ദൃശാ പ്രദീപ്തയാ ।
ദാരിതാനിവ പതത്രമാരുതൈഃ
നിർജരാനതനുതാരുണാനുജഃ ॥ **17.64** ॥ 1782

സ്വാസു ദിക്ഷു സമവസ്ഥിതാസ്തദാ
ദിഷ്ടവഞ്ചിതധിയോ ദിവൗകസഃ ।

തോയദാ ഇവ യുഗാന്തഭാസ്കരം
സന്നികൃഷ്യ സമവൃൺവതാച്യുതം ॥ **17.65** ॥ 1783

നാജിഘാംസദപരാധിനോഽപി താൻ
നാകനായകഗണാൻ ജനാർദനഃ ।
ആനൃശംസ്യമഥവാ ന ഭജ്യതേ
തസ്യ സംശ്രിതജനേഷു ജാതുചിത് ॥ **17.66** ॥ 1784

തേഷു ശിക്ഷണപരഃ ശിലീമുഖാൻ
പ്രാഹിണോത് പ്രഭുരമർമഭേദിനഃ ।
അങ്കുശേന നിശിതേന ഹസ്തിപോ
ദുർമദാൻ പ്രശമയന്നിവ ദ്വിപാൻ ॥ **17.67** ॥ 1785

തം സമേത്യ നിരപായതേജസം
സപ്തസപ്തിമിവ താരകാഗ്രഹൈഃ ।
സദ്ഭിരേവ വിബുധൈരസത്സമാ
കാഽപി ദുർഗ്രഹദശാഽൻവഭൂയത ॥ **17.68** ॥ 1786

അഷ്ടഭിശ്ച ഹരിതാമധീശ്വരൈഃ
അർയമപ്രഭൃതിഭിശ്ച സംഹതൈഃ ।
വൃഷ്ണിവീരശരഖണ്ഡിതായുധൈഃ
വിഹ്വലൈരജനി വീതശങ്കിതിഭിഃ ॥ **17.69** ॥ 1787

അക്രമാദ്ദശ ദിശോഽവലോകയൻ
ദത്തദൃഷ്ടിരഭിതഃ ക്രമാദ്വൃഷാ ।
സ്രസ്തകാർമുകശിരസ്തകഞ്ചുകാം
പ്രേക്ഷ്യ ദേവപൃതനാമദൂയത ॥ **17.70** ॥ 1788

അസ്രശസ്ത്രവിനിപാതമോഹിതാൻ
അർദിതാനസുരവൈരിസായകൈഃ ।

സത്രപേവ സപദി ത്രപാ ജഹൗ
ദൈന്യമീലിതദൃശോ ദിവൗകസഃ ॥ **17.71** ॥ 1789

അപ്സരോനയനതോയകഇജ്ജലൈഃ
ശോണിതൈശ്ച വിഭുനാ സുപർവണാം ।
ആത്മകീർതിസുധയാ വിശോധിതേ
ചിത്രമംബരതലേ വ്യലിഖ്യത ॥ **17.72** ॥ 1790

പഞ്ചവക്ത്രവദനസ്ഥമാമിഷം
പ്രാപ്തുകാമ ഇവ ബാലവഞ്ചകഃ ।
പ്രസ്ഥിതാമഭിനിവേശവാൻ പുനഃ
പ്രത്യപദ്യത ധൃതിം പുരന്ദരഃ ॥ **17.73** ॥ 1791

വജ്രമാത്തമരിഹന്തൃ ജിഷ്ണുനാ
വിഷ്ണുനാ ച യുധി ചക്രമുദ്യതം ।
ദൃഷ്ടവന്തി ഭുവനാനി ജജ്ഞിരേ
കമ്പിതാനി കലുഷാണി ച ക്ഷണാത് ॥ **17.74** ॥ 1792

തൗ പരസ്പരജിഗീഷയോദ്യതൗ
വീക്ഷ്യ നിഷ്പ്രതിമവീർയവൈഭവൗ ।
വ്യോമഭിത്തിലിഖിതൈരിവ സ്ഥിതം
വ്യക്തവിസ്മയഭയൈഃ സുരാസുരൈഃ ॥ **17.75** ॥ 1793

കസ്യ കേന പരിഭൂതിരാപതേത്
കശ്ച വേദ രണവർതനീമിതി ।
സന്നിഹാനമനസൈവ തത്ക്ഷണം
മധ്യസീദ്ഗി വിജയശ്രിയാ സ്ഥിതം ॥ **17.76** ॥ 1794

പ്രേഷിതാം ഹരിഹയേന ഭീഷണാം
ഹ്രാദിനീം ഹൃതവതി ത്രിധാമനി ।

ലോലിതാ നിവവൃതേ പരസ്പരം
ലോകപാലപൃതനാ പരാങ്മുഖീ ॥ **17.77** ॥ 1795

കാന്ദിശീകജിതകാശിനോരിമാം
വ്യാപൃതിം വിബുധവൃഷ്ണിവീരയോഃ ।
പ്രേക്ഷ്യ ദുർമദവിവേകയോരിവ
പ്രസ്ഥിതേവ ചകിതാഽമരാവതീ ॥ **17.78** ॥ 1796

തം തഥാ സമരദൈന്യവിപ്ലുതം
ശാന്തദർപമയഥാപുരം സ്ഥിതം ।
വ്യക്തനൃത്തഹൃദയം വലദ്വിഷം
വീക്ഷ്യ വിശ്വമഖിലം വ്യലജ്ജത ॥ **17.79** ॥ 1797

വ്രീഡയാ തരലിതൈർവിലോചനൈഃ
വേപമാനകമലാകരോപമഃ ।
സന്നതഃ ക്ഷണമവൈക്ഷി വാസവഃ
സാപഹാസമിവ സത്യഭാമയാ ॥ **17.80** ॥ 1798

യാദവേന്ദ്രവിബുധേന്ദ്രയോസ്തദാ
രത്നയോരിവ തുലാധിരൂഢയോഃ ।
ഗൗരവേണ ദദൃശേ സമുന്നതിഃ
ലാഘവേന ച നതിസ്തദദ്ഭുതം ॥ **17.81** ॥ 1799

യത് പ്രഭൗ നരകമർദനേഽഭവത്
ദേവദർപദമനേ തതോഽധികം ।
പുഷ്യതി സ്മ മകരന്ദമേദുരം
പുഷ്പവർഷമമൃതോദ്ഭവസ്തരുഃ ॥ **17.82** ॥ 1800

ഇത്യനാകലിതപൂർവസത്കൃതിം
വൃക്ഷമാത്രകലഹോൽബണം വിഭുഃ ।

നിർജിഗായ മിഷതാം ദിവൗകസാം
ആത്തശസ്ത്രമമരാവതീശ്വരം ॥ **17.83** ॥ 1801

ദീപ്യമാനമനഘേന തേജസാ
ദേവകീസുതമവേക്ഷ്യ ദേവതാഃ ।
അസ്ത്രജാലമവധൂയ സിദ്ധിദാൻ
അഞ്ജലീനബിഭരുഃ കരാംബുജൈഃ ॥ **17.84** ॥ 1802

സോഽഥ സംയതി പലായനോൻമുഖഃ
പാകശീല ഇവ പാകശാസനഃ ।
സത്യയാ വിഹസിതോഽപി സത്ത്വവാൻ
പ്രത്യബോധി പരമേഷ്ഠിനം പുനഃ ॥ **17.85** ॥ 1803

ധിക് പ്രമാദമദിരാം വിമോഹിനീം
ധിക് പരിഗ്രഹവിശേഷമീദൃശം ।
ധിക് ച മേ ത്രിദശരാജതാമിതി
സ്വം ജഗർഹ മഘവാൻ മുഹുർമുഹുഃ ॥ **17.86** ॥ 1804

തേന തത്ര വിഹഗേന്ദ്രവാഹനോ
വാരണാദവനതേന ബിഭ്യതാ ।
നിർജിതേന ഹരിണാ ഹരിഃ സ്വയം
പർയവൈക്ഷി ശരണം പ്രിയാസഖഃ ॥ **17.87** ॥ 1805

തുഷ്ടുവേ ച പുരുഷം പുരുഷ്ടുതം
പ്രാഞ്ജലിഃ പരിബൃഢോ ദിവൗകസാം ।
രക്തഭാവ വിഗമോജ്ജ്വലം മുഖം
രാഹുമുക്തമിവ ചന്ദ്രമുദ്വഹൻ ॥ **17.88** ॥ 1806

ശക്ര ഏഷ ശരണം പ്രപദ്യതേ
ഭക്തജീവിത ഭവന്തമീശ്വരം ।

മിത്രഭാവസമുപാഗതം ജനം
ന ത്യജേയമിതി നാഥ മൻയസേ ॥ **17.89** ॥ 1807

മാതരം ത്രിജഗതാം തവ പ്രിയാം
മാനുഷീതി മനുതേ സ്മ മദ്വധൂഃ।
തേന നൂനമനുഭൂതമീദൃശം
ദൈന്യമേതദവശോദിതം മയാ ॥ **17.90** ॥ 1808

നിർജിതോഽഹമജിതേന യത്ത്വയാ
ലംഭിതോന്നതിരനേന ന ത്രപേ।
ന ഹ്യജയ്യമിഹ കിഞ്ചിദസ്തി തേ
സർവനേതുരതിരിക്തമാത്മനഃ ॥ **17.91** ॥ 1809

അസ്തു മാ സ്മ ഭവദിത്യനൻയയാ
വീക്ഷയാ ജഗദിദം നിയച്ഛതാ।
നാഥ നിഷ്പ്രതിഘതേജസാ ത്വയാ
നൻവയം മമ പരാജയോ ജയഃ ॥ **17.92** ॥ 1810

ആത്മഘാതിഭിരഹമ്മതിഗ്രഹാത്
മാദൃശൈസ്ത്വദിതരേഷു രാഗിഭിഃ।
അവ്യവസ്ഥിതജയേതരക്രമം
ദ്യൂതമേതദഘൃണൈർനിഷേവ്യതേ ॥ **17.93** ॥ 1811

ആധികാരികപദേഷു തേ വയം
സ്വേഷു യാവദധികാരമാഹിതാഃ।
പ്രാപിതാസ്തവ പരം പദം ത്വയാ
നിർവിശേമ നിവിശേമഹി ത്വയി ॥ **17.94** ॥ 1812

ന ക്ഷിപേദപി തൃണം സമീരണഃ
ത്വത്പ്രയുക്തമനലോ ന നിർദഹേത്।

ന പ്രജാപശുപതീ ന ചേതരേ
ത്വദ്വിപക്ഷമഭിരക്ഷിതും ക്ഷമാ ॥ **17.95** ॥ 1813

അഗ്രജേ മയി ദിവൗകസാം പിതുഃ
പുത്രഭാവമുപസേദുഷാ ത്വയാ ।
മാനിതോഽഹമവമാനിതഃ സ്വയം
വാനരാനുചരിതൈഃ സ്വചേഷ്ടിതൈഃ ॥ **17.96** ॥ 1814

മദ്വിധാ വിഷമവൃത്തിശാലിനഃ
ശാന്തഘോരസമയാതിലംഘിനഃ ।
പോഷയന്തി ഭവതഃ ക്ഷമാനിധേഃ
പ്രായശഃ പ്രഹസനോചിതം രസം ॥ **17.97** ॥ 1815

അസ്മദിഷ്ടമനഘാസ്ത്രിവിഷ്ടപം
ദുഃഖമിശ്രമവധാർയ ദുർഗതിം ।
ത്വത്പദം പരമനന്യചേതസഃ
സംശ്രയന്തി നിരപായമാശ്രയം ॥ **17.98** ॥ 1816

അൽപമസ്ഥിരമപായദന്തുരം
സ്വർഗസൗധമവധീർയ സൂരയഃ ।
നിസ്തരന്തി ജഗദേകഹേതുനാ
സേതുനേവ ഭവതാ ഭവാർണവം ॥ **17.99** ॥ 1817

ത്വത്പദൈകദൃഢഭക്തിരൂപയാ
മുക്തിവാസരവിഭാതസന്ധ്യയാ ।
ക്ഷീയതേ ജഗതി കസ്യചിത് പ്രഭോ
മോഹസന്തതിമയീ മഹാനിശാ ॥ **17.100** ॥ 1818

ദേശകാലഗണനാതിലംഘിഭിഃ
മാതുമാഗമഗണേന വാംഛിതൈഃ ।

ഭൂഷിതോ ഗുണവിഭൂതിസാഗരൈഃ
ത്വത്സമസ്ത്വമിതരേ മിഥഃ സമാഃ ॥ **17.101** ॥ 1819

കാ കഥാ തവ സമേധികേഽപി വാ
ഹീന ഇത്യപി ക ഏവ ഗൺയതേ ।
മേരുസർഷപനിദർശനം ച തേ
മാ സ്മ ഭൂത്ത്വദിതരസ്യ ചാത്മനഃ ॥ **17.102** ॥ 1820

ഭൂതഭവ്യഭവദാത്മനഃ പ്രഭോ
യന്നിദാനമഖിലസ്യ ശാശ്വതം ।
യത് പ്രവിശ്യ ന പുനർനിവർതതേ
യത് പരം പദമുശന്തി തദ്ഭവാൻ ॥ **17.103** ॥ 1821

ജാതിവർണരചനാവിചിത്രിതം
വിശ്വചിത്രമുദമീലയദ്ഭവാൻ ।
ആത്മഭിത്തിനിയതസ്ഥിരാശ്രയഃ
തൂലികാം ത്രിഗുണലക്ഷണാം വഹൻ ॥ **17.104** ॥ 1822

അപ്രയച്ഛതി ദുരത്യയക്രമേ
ത്വയ്യശേഷജഗദേകധാതരി ।
ഇഷ്ടമൻയദുഭയം ച മിശ്രിതം
കസ്യ കേന കിമിവോപപദ്യതേ ॥ **17.105** ॥ 1823

ആയതന്ത ഭുവനാൻയശേഷതഃ
ത്വയ്യതസ്ത്വമനുപാധിരീശ്വരഃ ।
വർധനീയവിഭവാ വയം പുനഃ
ത്വത്പ്രദിഷ്ടപുരപത്തനേശ്വരാഃ ॥ **17.106** ॥ 1824

ജൻമകർമഭിരസൗ നിബധ്യതേ
താനി യസ്തവ ന വേത്തി തത്ത്വതഃ ।

ത്വത്കഥാമൃതരസം പിബന്തി യേ
തേ ഭവേയുരപുനഃ സ്തനന്ധയാഃ ॥ **17.107** ॥ 1825

കഥ്യതേ ചിദചിദന്തരാത്മനഃ
ശാസ്ത്രശുദ്ധഹൃദയൈർമനീഷിഭിഃ ।
സൃഷ്ടിസംഹരണരക്ഷണേഷു തേ
വിശ്വരൂപ നനു കർമകർതൃതാ ॥ **17.108** ॥ 1826

ആകുമാരമനുഭാവമീദൃശം
നാഥ വിശ്വവിദിതം തവ ക്ഷിപൻ ।
ഹന്ത നൂനമഹിമാംശുമണ്ഡലം
തസ്കരസ്തമസി ഗോപ്തുമിച്ഛതി ॥ **17.109** ॥ 1827

പക്ഷപാതപരിഹാരശുദ്ധയാ
പശ്യതി പ്രണിദധാനയാ ധിയാ ।
യത്പൃഷന്തി നിഗമാഃ സ്പൃശന്തി തം
ത്വത്പ്രഭാവമനപായമാത്മവാൻ ॥ **17.110** ॥ 1828

മാനുഷത്വമനുഗച്ഛതാ ത്വയാ
മോഹിതൈസ്ത്വമവധീർയസേ ജനൈഃ ।
തേന നസ്ത്രിഗുണതന്ത്രചേതസാം
ആഗതേയമസമീക്ഷ്യകാരിതാ ॥ **17.111** ॥ 1829

ശർവരീദിവസവദ്വിഘൂർണയൻ
സ്വാപജാഗരദശാ വിധേരപി ।
കിം പുനസ്തദിതരസ്യ തൻമയാ
മോഹബോധവിവശേന ഭൂയതേ ॥ **17.112** ॥ 1830

യോഽസി സോഽസി ച യഥാ തഥാഽസി ച
ത്വാം ത്വമേവ ഖലു വേത്സി വാ ന വാ ।

തസ്യ തേ ന ഖലു തത്ത്വവേദിനോ
വാരിധേരിവ വയം തടസ്ഥിതാഃ ॥ **17.113** ॥ 1831

ത്വത്പ്രതീപചരണാദ്ദിവൗകസാം
ദാനവായിതവതാം ത്വയാ‍ഽധുനാ ।
സ്ഥാന ഏവ പരിഭൂതിരാഹിതാ
നാസുരോ ന ച സുരോ ഗുണാന്തരേ ॥ **17.114** ॥ 1832

അർചനീയചരണാംബുജേ ഭവ -
ത്യാതതായിപദവീമുപേയുഷാം ।
ൻയസ്തശസ്ത്രപരികർമണാമസൗ
നിഷ്കൃതിസ്ത്വദുപസത്തിരേവ നഃ ॥ **17.115** ॥ 1833

കിം തദസ്തി കുശലേഷു യന്ന തേ
തച്ച കിം ത്വദിതരേഷു യത്തവ ।
ഈദൃശസ്യ ഭവതഃ കിമീദൃശാ
തസ്ഥുഷാ ത്രിയുഗ ജഗ്മുഷാ‍ഽപി വാ ॥ **17.116** ॥ 1834

അൽപസത്ത്വമവലേപയന്ത്രിതം
ബൽബജേഷു ബഹുമാന ശാലിനം ।
ത്വത്കൃപൈകപരിഹാർയവിപ്ലവം
പ്രത്യവേക്ഷണപദം പ്രതീഹി മാം ॥ **17.117** ॥ 1835

മൃഷ്യതാം മമ വിഭോ വ്യതിക്രമഃ
പ്രസ്മൃതത്വദുപകാരപദ്ധതേഃ ।
രുദ്രകോപവിവശസ്യ ദേഹിനഃ
കസ്യ നാമ ന ഭവത്യപക്രിയാ ॥ **17.118** ॥ 1836

ത്രാതുമേവ ശരണാഗതാൻ സുരാൻ
ആസുരാനഭിജിഘാംസതാ ത്വയാ ।

രാഗരോഷരഹിതാത്മനാ സ്വയം
ദൈത്യശത്രുരിതി നാമ ഗൃഹ്യതേ ॥ **17.119** ॥ 1837

ത്വദ്ഗൃഹീതഗുണസൂത്രസന്ദിതാൻ
ദാരുപുത്രനയതഃ പ്രവർതിനഃ ।
നിർഗുണാനപി നിസർഗകിങ്കരാൻ
സ്വീകുരുഷ്വ കൃപയാ സ്വയൈവ നഃ ॥ **17.120** ॥ 1838

വാസവസ്യ വചനം നിശമ്യ തത്
ഭാവശുദ്ധിപരികർമിതാക്ഷരം ।
ദീനഗുപ്തിജനനീം പുനർദയാം
അൻവവിന്ദദരവിന്ദലോചനഃ ॥ **17.121** ॥ 1839

ഉദ്ധൃതം ച വിഭുനാ സുദർശനം
ത്രാണദം ത്രിദിവസദ്മനാമഭൂത് ।
തസ്യ ദൃപ്തദമനേന ദീവ്യതഃ
ശിക്ഷണൈകനിയതം ഹി ശാസനം ॥ **17.122** ॥ 1840

ആഹ ചൈനമനഘേന ചക്ഷുഷാ
ശോധയന്നമൃതസിന്ധുശോഭിനാ ।
സ്വാദുസൂനൃതഗഭീരയാ ഗിരാ
പാരിതോഷികമിവാർപയൻ പ്രഭുഃ ॥ **17.123** ॥ 1841

ഭദ്രമസ്തു ഭവതേ ദിവസ്പതേ
നിർജരാശ്ച നിരപായമാസതാം ।
ആത്മചൗര്യദുരിതാകരത്യജാം
മാപഹാർഷുരസുരാഃ പദാനി വഃ ॥ **17.124** ॥ 1842

മാ സ്മ ഭൈഷ്ട മയി ഗോപ്തരി സ്ഥിതേ
ഭാവിതാനി ഭവുകാനി സന്തു വഃ ।

വീതദാനവപരാഭവാശ്ചിരം
ത്രാതുമർഹഥ സുരാസ്ത്രിവിഷ്ടപം ॥ **17.125** ॥ 1843

മന്ത്രപൂതമനുപപ്ലവം ഹവിഃ
യായജൂകപരിഷന്നിഷേവിതം ।
അന്തരാത്മനി നിവിഷ്ടമന്തരാ
വിന്ദത സ്ഥിരസുധാരസാന്തരം ॥ **17.126** ॥ 1844

ജൻമതോഽപി ഭവതാം മഹീയസാം
ആപ്തബന്ധുരദിതേരഹം സുതഃ ।
ദേവകീതനയഭാവതോഽപി മേ
സൈവ സമ്പ്രതി സഹോദരത്വധീഃ ॥ **17.127** ॥ 1845

ആയുധാനി പുനരക്ഷതാനി വഃ
സന്തു സത്ത്വമപി ദൈത്യസൂദനം ।
പാലയന്തു ബലിനോ ജഗത്ത്രയീം
തേ ഭവന്ത ഉപപന്നപൗരുഷാഃ ॥ **17.128** ॥ 1846

ഇത്യനാവിലമനോജ്ഞയാ ഗിരാ
നിർമലാം നിജദയാമിവോദ്വമൻ ।
സൗമ്യദൃഷ്ടിരകരോത്സുധാഭുജഃ
പർയവസ്ഥിതധൃതീൻ പരഃ പുമാൻ ॥ **17.129** ॥ 1847

തേ ച തേന ഗരുഡം നിയച്ഛതാ
ഗമ്യതാമിതി ഗഭീരമീരിതാഃ ।
അദ്യജാതവദനൻയവത്സലേ
പ്രശ്രിതാഃ സുമനസഃ പ്രതസ്ഥിരേ ॥ **17.130** ॥ 1848

ഗൃഹ്യതാം തരുരസാവിതി സ്വയം
ഭാമയാ ഭഗവതാ ച ഭാഷിതേ ।

ആഗമിഷ്യതി പുനസ്ത്വയാ സഹേ -
ത്യാഹ ദാനവരിപും ദിവസ്പതിഃ ॥ **17.131** ॥ 1849

ശാന്തഗർവഗരലേ ദിവസ്പതൗ
സന്നിവേശ്യ സുരലോകസമ്പദം ।
ആപ്തുമൈച്ഛദനുജീവിരക്ഷിതാം
സ്വാം പുരീമഥ സുപർണവാഹനഃ ॥ **17.132** ॥ 1850

ആത്മാധികാരമനുമത്യ ദിശാപതീനാം
വജ്രം പ്രദിശ്യ പുനരപ്യനഘം മഘോനേ ।
ദിവ്യദ്രുമപ്രതിഗതിം ച പുനർവിധാസ്യൻ
ദത്താഭയോ ദനുജശത്രുരവാപ തുഷ്ടിം ॥ **17.133** ॥ 1851

അഥ പദവിനികീർണമന്ദാരവന്ദാരുബൃന്ദാരക -
സ്തുതിശതബഹുമാനസത്യാപിതേഹഃ സ സത്യാപതിഃ ।
അമരസമരവേഗവിഖ്യാതദാക്ഷ്യേണ താർക്ഷ്യേണ ഗാം
പ്രതിജിഗമിഷിതാം പുരീം ത്രാതുമൻവക്
സമൻവഗ്രഹീത് ॥ **17.134** ॥ 1852

പശ്യത്യാരാദനിമിഷഗണേ പാരിജാതാപഹാരാത്
സ്രസ്താകൽപാമിവ യദുപതിഃ സ്ഥാപയൻ സ്വർഗലക്ഷ്മീം ।
ആശാപാലൈരവനതപദസ്ത്യക്തലജ്ജൈരഭീക്ഷ്ണം
രാമത്രാതാം ഖഗപതിരഥോ രാജധാനീം പ്രതസ്ഥേ ॥ **17.135** ॥ 1853

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ സപ്തദശഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ അഷ്ടാദശഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

അഥാത്മചിന്താനുചരേണ യാസ്യൻ
വിഹംഗരാജേന വിഭുഃ പുരീം സ്വാം ।
ഉവാച പത്നീം ദശനാംശുലക്ഷ്യാത്
വമന്നിവാനന്ദമമാന്തമന്തഃ ॥ **18.1** ॥ 1854

സത്യേ സമീക്ഷസ്വ വിപാരിജാതാം
വൃത്തേന ഹീനാമിവ വേദവിദ്യാം ।
നിശാമിവ പ്രോഷിതശീതഭാനും
നാരീമനാഥാമിവ നാകലക്ഷ്മീം ॥ **18.2** ॥ 1855

ആലംബിതാ നമ്രമുഖീ ഭവത്യാ
ഹസ്തേന രക്തതാംഗുലിപല്ലവേന ।
വദാൻയവൃക്ഷസ്യ വിഭാതി ശാഖാ
വക്തും വയസ്യേവ രഹഃ പ്രവൃത്താ ॥ **18.3** ॥ 1856

സുപർണവേഗാനിലവിപ്രകീർണൈഃ
സുരദ്രുമൈരന്തരിതഃ സുമേരുഃ ।
ആലക്ഷ്യതേ കാലവശേന ഭൂയഃ
പ്രരൂഢലൂനൈരിവ പക്ഷജാലൈഃ ॥ **18.4** ॥ 1857

നിസർഗകൽയാണതയാ പ്രതീതം
സർവോത്തരം തത്ത്വമിവൈകമാദ്യം ।

അമും പ്രിയേ നൂനമതന്ദ്രിതാനി
ജ്യോതീംഷി ഭക്ത്യാ പരിയാന്ത്യജസ്രം ॥ **18.5** ॥ 1858

വിതാനവാൻ വ്യോമതലേന മേരുഃ
താരാഗണൈരാഹിതമൗക്തികേന ।
നിവിശ്യ മധ്യേക്ഷിതിഭദ്രപീഠം
ഗംഗോദകൈരാദ്രിയതേഽഭിഷേകം ॥ **18.6** ॥ 1859

സഹസ്രഭാനുപ്രമുഖൈഃ സമന്താത്
ജ്യോതിർഗണൈരസ്യ വിഘൂർണമാനൈഃ ।
മഹീഭൃതാമഗ്രസരസ്യ മൻയേ
നീരാജനം വിശ്വസൃജാ പ്രയുക്തം ॥ **18.7** ॥ 1860

പ്രഖ്യാതധാമ്നാമപി ദിക്പതീനാം
പ്രാസാദവാസാദരമാക്ഷിപന്തഃ ।
അധ്യാസിതാ യോഗിഭിരസ്യ നിത്യം
രാജന്ത്യമീ രത്നഗുഹാവിശേഷാഃ ॥ **18.8** ॥ 1861

പരിസ്ഫുരന്ത്യാഃ ക്ഷിതിപദ്മമധ്യേ
പാർശ്വേഷു ഹേമാചലകർണികായാഃ ।
പശ്യ പ്രിയേ രത്നവിശേഷചിത്രാം
കൃശോന്നതാം കേസരശൈലപങ്ക്തിം ॥ **18.9** ॥ 1862

വലീവിഭംഗൈരിവ വർഷഭേദൈഃ
ത്രിഭിർവിഭക്തം ത്രിദശാനുഭാവൈഃ ।
സംദൃശ്യതേ സാഗരമേഖലായാഃ
സുമധ്യമേ മധ്യമിദം ധരണ്യാഃ ॥ **18.10** ॥ 1863

അഭഞ്ജനീയം പ്രഥിമാനമാപ്താം
സ്ഥാനേഷ്വരൈരാകലിതാമഹാർയൈഃ ।

ചരാചരാണാം പ്രഭവേന ധാർയാം
ചക്രാകൃതിം പശ്യ സമുദ്രനേമിം ॥ **18.11** ॥ 1864

വികൽപിതാനി ത്രിദിവേന ഭൂമൗ
വർഷാണി ദിവ്യാനി വിലോകയേഥാഃ ।
ദ്വന്ദ്വൈരിഹ ദ്വന്ദ്വവിഷാദമുക്തൈഃ
നിർവിശ്യതേ യൗവനമേകരൂപം ॥ **18.12** ॥ 1865

ഇലാവൃതാന്താം നിഷധാദവാചീം
വിലംഘ്യ ഹൃദ്യാം ഹരിവർഷസീമാം ।
ഖഗേശ്വരഃ സംശ്രിതഹേമകൂടം
നിനീഷതേ കിമ്പുരുഷാസ്പദം നഃ ॥ **18.13** ॥ 1866

വപുഃ ശുഭം വാജിമുഖാംഗനാനാം
വക്ത്രം ച യുഞ്ജന്നിഹ കിന്നരീണാം ।
സ്ത്രീരത്നസംസൃഷ്ടിവിധൗ വിധിശ്ചേത്
ത്ര്യക്ഷഃ കഥം പഞ്ചശരസ്യ ജേതാ ॥ **18.14** ॥ 1867

ദിദൃക്ഷമാണസ്യ മമൈഷ ദേശാൻ
സവ്യാപസവ്യേന ഗതിക്രമേണ ।
അമോഘവൃത്തിർഗഗനേ ഗരുത്മാൻ
വിചേഷ്ടതേ ചിത്തമിവ ദ്വിതീയം ॥ **18.15** ॥ 1868

നിപത്യ ചോത്പത്യ ച ലംഘയന്തീ
നിമ്നോന്നതാൻ വർഷവിഭാഗദേശാൻ ।
ഛായാ സമേന സ്വപഥേന യാന്തം
തരസ്വിനം താർക്ഷ്യമിവാതിശേതേ ॥ **18.16** ॥ 1869

മഹീയസോ വേഗവശേന മധ്യേ
സീമന്തയന്നേഷ ശരത്പയോദാൻ ।

യദൃച്ഛയാ സംഭൃതചാമരശ്രീഃ
സംദൃശ്യതേ ദേവി തവൗപവാഹ്യഃ ॥ **18.17** ॥ 1870

വിയത്പയോധിം തരതാം വിശാലം
വിമാനദീപ്തേന ഗരുത്മതാ നഃ ।
ഇയം പുരഃ ശൈലവനോപപന്നാ
വിശ്വംഭരാ ഭാതി വിലോമഗേവ ॥ **18.18** ॥ 1871

ശരദ്ഘനസ്തോമ ഇവോപസീദൻ
സംദൃശ്യതേ കിന്നരനാഥശൈലഃ ।
സന്ധ്യാവിഹാരച്യുതസംഹതാത്മാ
ശംഭോരിവോദ്ധൂലനഭസ്മരാശിഃ ॥ **18.19** ॥ 1872

സുധായമാനാം ധനദസ്യ സൗധേ
സ്വാഭാവികീമസ്യ ഗിരേരഭിഖ്യാം ।
പർയാകുലൈർവിഷ്ണുപദീതരംഗൈഃ
ആത്രേഡയന്തീവ ഹരാട്ടഹാസാഃ ॥ **18.20** ॥ 1873

അമുഷ്യ ദീപ്തോന്നതദന്തഭൂമ്നോ
നക്ഷത്രമാലാർചിതതുംഗമൗലേഃ ।
പാദേഷു ഭാന്തി സ്ഫടികാഃ പ്രഭൂതാഃ
നാകദ്വിപസ്യേവ നഖേന്ദുബിംബാഃ ॥ **18.21** ॥ 1874

ഉദഗ്രവജ്രവ്രണകർകശാനാം
പർയാപ്തസാരേണ ഭുജാർഗലാനാം ।
അനേന വിഖ്യാപിതവിക്രമം തത്
രക്ഷഃ പുരാ രാമശരവ്യമാസീത് ॥ **18.22** ॥ 1875

അയം വനൈഃ ശ്യാമനിതംബഭാഗോ
ഗൗരഃ സ്വയം ഗൈരികസംഭൃതശ്രീഃ ।

വലാഹകഗ്രാഹ്യഗുണാന്തരീയം
മദാരുണം വ്യഞ്ജയതേ മദാർയം ॥ **18.23** ॥ 1876

അസ്മിൻ ധനാധീശ്വരരാജധാൻയാം
ആകർണിതം ഹൈമവതീസഖേന ।
ത്വത്കീർത്യുപഘ്നം ശൃണു കിന്നരീണാം
ഗൃഹേ ഗൃഹേ കിന്നരകംഠി ഗീതം ॥ **18.24** ॥ 1877

നിശമ്യ ദിവ്യദ്രുമസംഭവാനാം
നൂനം രവം നൂപുരമഞ്ജരീണാം ।
ഉഡ്ഡീയമാനാഃ പ്രതിയാന്ത്യമീ ത്വാം
മഞ്ജുസ്വരാഃ മാനസഹംസദാരാഃ ॥ **18.25** ॥ 1878

ഇതോ ഹിരൺയ പ്രമുഖൈഃ പ്രഭുക്തൈാ
ശോണാധരേ ശോണിതരാജധാനീ ।
ആദൗ സമുത്ഖാതപുനർനിഖാതൈഃ
കൈലാസശൃംഗൈരിവ ഭാതി സൗധൈഃ ॥ **18.26** ॥ 1879

മൃദംഗനാദേന മൃഗാങ്കമൗലിം
പ്രസാദയൻ പാലയതീഹ ദൈത്യാൻ ।
ബലേരപത്യം ബലിനാം വിജേതാ
ബാണാസുരോ ബാഹുസഹസ്രശാലീ ॥ **18.27** ॥ 1880

രാമാസ്തരന്ധ്രോദിതഹംസയൂഥം
ക്രൗഞ്ചം ഗിരിം ലക്ഷയ ദൂരലക്ഷ്യം ।
പീതാം പുനഃ ശ്രോത്രപഥേന കാലേ
ഭാഗീരഥീം ജഹ്നുമിവോദ്വമന്തം ॥ **18.28** ॥ 1881

അമുഷ്യ ദൂരാദസിതാക്ഷി ദൃഷ്ടിം
ദിവ്യേ ഗിരൗ ദാതുമിഹാർഹസി ത്വം ।

മരുദ്ഗണേന ഹ്യമുനോന്നതേന
സ്വാഹാരസംഭൂതിരമന്ഥി സിന്ധുഃ ॥ **18.29** ॥ 1882

വിലഗ്നദൈത്യേശ്വരശോണിതാനാം
വൈകുംഠകേയൂരജുഷാം മണീനാം ।
അയത്നശാണോപലതാമപുഷ്യൻ
ആർദ്രാഃ സുധാബിന്ദുഭിരസ്യ കൂടാഃ ॥ **18.30** ॥ 1883

ലക്ഷ്മീസുധാസഞ്ജനനായ തൂർണം
വിമഥ്നതാ വേഗമനേന ദത്തം ।
ആവർതഭേദൈരധുനാഽപ്യഗാധൈഃ
അർഥാപയന്ത്യംബുനിധേർമഹൗഘാഃ ॥ **18.31** ॥ 1884

അമോഘബാണസ്യ മുനേരശോഷ്യേ
ഫേനായമാനാനി യശഃപയോധൗ ।
ഗതാഗതൈർഹംസകുലാൻയമൂനി
ഛായാപഥം സഞ്ജനയന്ത്യപൂർവം ॥ **18.32** ॥ 1885

ധൃതിക്ഷമം ദേവി സുരസ്രവന്ത്യാഃ
സിദ്ധാശ്രിതം ശംഭുമിവ ദ്വിതീയം ।
പരിഷ്കൃതിം ഭാരതവർഷസീമ്നഃ
പ്രാപ്താ വയം പർവതസാർവഭൗമം ॥ **18.33** ॥ 1886

അനുപ്രവിഷ്ടം ഗിരിജാസഖീഭിഃ
പർയന്തസംസ്തംഭിതഭൂതവർഗം ।
അദൂരതശ്ചിത്രരഥാത്പ്രഭൂതം
വൈഹാരികം പശ്യ വനം പുരാരേഃ ॥ **18.34** ॥ 1887

അഭംഗുരൈരാഹതയോരനംഗഃ
ശൃംഗാരദിഗ്ഭൈരിഹ ചിത്രപുംഭൈഃ ।

അഭിന്നമൻയോൻയലയാദകാർഷീത്
ദേഹം ദ്വയോരർധസമീക്ഷ്യഭേദം ॥ **18.35** ॥ 1888

ദിവാ മഹാനീലമയൂഖജാലൈഃ
നക്തം പ്രകാശേന മഹൗഷധീനാം ।
പശ്യന്ത്യമുഷ്മിൻ പരിവൃത്തിശൂന്യം
കാലം സദാ കർബുരമാദിതേയാഃ ॥ **18.36** ॥ 1889

അലുപ്തമേഘദ്യുതിരിന്ദ്രനീലൈഃ
വജ്രൈരസൗ നിത്യതടിത്പ്രകാശഃ ।
പ്രവൃത്തഗംഗാസ്തനിതോ ദധാതി
പ്രാവൃഡ്ഗുണാൻ പ്രീണിതനീലകംഠഃ ॥ **18.37** ॥ 1890

അമുഷ്യ മൂർധൻയുപപത്യ നിത്യൈഃ
ചതുർദിശം വിഷ്ണുപദീ പ്രയാതി ।
ചതുർഭിരുൻമീലിതരാശിഭേദാ
വേധോമുഖൈർവേദമയീവ വിദ്യാ ॥ **18.38** ॥ 1891

സരിത്സഹസ്രൈരഭിഗമ്യമാനാ
ശിലോച്ചയൈരന്തരിതാ ദധാതി ।
പ്രവാലമുക്താപ്രഭൃതേഃ പ്രസൂതിഃ
പത്നീ പയോധേരിയമാനുരൂപ്യം ॥ **18.39** ॥ 1892

ത്രയീമിവ ക്ഷാലിതവിശ്വപങ്കാം
ത്രൈലോക്യലക്ഷ്മ്യാ ഇവ സത്ത്വശുദ്ധിം ।
തപോധനാഃ സർവ ഇമാം ഭജന്തേ
ധർമസ്യ നിശ്രേണിമിവ പ്രഭൂതാം ॥ **18.40** ॥ 1893

പ്രഖ്യാതഗോത്രപ്രഭവേഽപി നിത്യം
പരിഗ്രഹേ ഭൂയസി വർതമാനേ ।

ത്വയൈവ മാം വേത്തി കലത്രവന്തം
നാഥം നദീനാമനയൈവ ലോകഃ ॥ **18.41** ॥ 1894

പതദ്ഗ്രഹേ തിഷ്ഠതി രുക്മശൈലേ
ധർമദ്രവൈരാത്മഭുവാർച്യമാനഃ ।
അസ്യാഃ പ്രസൂതിഃ പരമസ്യ പുംസഃ
പാദോ നഭഃ സാഗരപാരദൃശ്വാ ॥ **18.42** ॥ 1895

ത്രിഭിസ്ത്രിലോകീമനഘൈഃ സ്വപൂരൈഃ
താരാഗണാമ്രേഡിതശീകരൗഘൈഃ ।
വിമാർജയന്തീ വൃജിനാത് പുനീതേ
വിഷ്ണോരിയം വിക്രമവൈജയന്തീ ॥ **18.43** ॥ 1896

അഭുഗ്നഭാഗാന്തരിതൈഃ പയോഭിഃ
സംഭിദ്യമാനൈരിയമന്തരേഷു ।
നാഗേന്ദ്രമൂർധന്യുപയാതി ശോഭാം
നക്ഷത്രമാലേവ ഗജേന്ദ്രകുംഭേ ॥ **18.44** ॥ 1897

സ്രോതോഭിരസ്യാഃ പരിപൂർയമാണഃ
സുധാമയം സിന്ധുമിവാദധാനൈഃ ।
അപാം പതിർനിത്യമബിന്ധനേന
ജ്വാലാവതാ നൂനമശോഷിതോഽഭൂത് ॥ **18.45** ॥ 1898

ഭഗീരഥപ്രാർഥിത സിദ്ധിമേനാം
പൃഥക്പ്രവാഹാം പൃഥിവീം പുനാനാം ।
ഭസ്മീകൃതാനാം സഗരാത്മജാനാം
പ്രാഹുഃ സുധാം പ്രാപിതദേവഭാവാം ॥ **18.46** ॥ 1899

സ്ഥാനാനുരൂപം പ്രസൃതൈഃ പ്രവാഹൈഃ
മഹദ്ഭിരേഷാ മധുരാവദാതൈഃ ।

പ്രാലേയശൈലാത് പ്രഥിതാനുഭാവാ
പ്രവർതതേ വാഗിവ വശ്യവാചഃ ॥ **18.47** ॥ 1900

ഉദീരിതാസ്താർക്ഷ്യജവാനിലേന
ത്വന്നൂപുരാന്നൂനമധീതനാദാഃ ।
ഭവന്ത്യമീ സ്വാഗതവാദിനസ്തേ
ഭാഗീരഥീസൈകതരാജഹംസാഃ ॥ **18.48** ॥ 1901

പ്രദീയതേ സുന്ദരി ദൂരകൃഷ്ടേഃ
ദിവ്യേന തേ ശേഖരസൗരഭേണ ।
മയൂരപിംഛാതപവാരണശ്രീഃ
മന്ദാകിനീഹേമസരോജഭൃംഗൈഃ ॥ **18.49** ॥ 1902

വഹന്നസൗ കാഞ്ചനപദ്മരേണൂൻ
വ്യോമാപഗാവീചിവിഹാരശീലഃ ।
വിലുപ്തപത്രാങ്കുരമാനനേ തേ
സ്വേദോദ്ഗമം ന ക്ഷമതേ സമീരഃ ॥ **18.50** ॥ 1903

അസ്യാഃ സമീരൈരപനീതഗന്ധാ -
ൻയലകൃതകൈരങ്കിതസൈകതാനി ।
സ്വൈരോപഭോഗം സുരസുന്ദരീണാം
വിവൃൺവതേ തീരലതാഗൃഹാണി ॥ **18.51** ॥ 1904

രഹസ്ത്വദാശ്ലേഷരസോത്സുകസ്യ
ത്വദേകദൃഷ്ടേരപി വിശ്വദൃഷ്ടേഃ ।
വിയന്നദീ ലോചനയോരസൗ മേ
വിഹന്തി ലക്ഷ്യാന്തരപക്ഷപാതം ॥ **18.52** ॥ 1905

ദിവ്യം ബദർയാശ്രമമേതദന്തേ
ദേവൈഃ സ്തുതം ദക്ഷിണതഃ പ്രതീയാഃ ।

നിഃശ്രേയസം ദർശയതീവ വൃത്ത്യാ
നാരായണോ യത്ര നരേണ സാർധം ॥ **18.53** ॥ 1906

നിവൃത്തരാഗൈഃ പരിചർയമാണോ
നാഥഃ സ്വയം നാകനികേതനാനാം ।
അൻയൈരനൻയൈരനുപാലനീയം
ധർമം നിജം ധാരയതീഹ ശുദ്ധം ॥ **18.54** ॥ 1907

തൃതീയവർണപ്രഭവേ നിജാംഗേ
സ്ത്രീരത്നമുത്പാദ്യ വിഹാരയോഗീ ।
ഇഹാത്മസമ്മോഹനലാലസാനാം
അപത്രപാമപ്സരസാമകാർഷീത് ॥ **18.55** ॥ 1908

അൻയച്ച ദൂരാദനഘം തദീയം
പ്രാശക്ഷിണം ഭാതി തപോവനാഗ്ര്യം ।
ഭജന്തി യസ്മിൻ പദയോരമുഷ്യ
ൻയാസം ശുഭം നിശ്ചിതയോഗലക്ഷ്യാഃ ॥ **18.56** ॥ 1909

അത്ര സ്ഥിതം ശ്രാന്തിജുഷാം മുനീനാം
ഛായാലകൃഷ്ണാജിനപൽലവേന ।
വൈരോചനേർദാനജലാവസേകാത്
വർധിഷ്ണുനാ വാമനപാദപേന ॥ **18.57** ॥ 1910

ഇമാനി ച പ്രേയസി താപസാനാം
ഏകാന്തഹൃദ്യാനി തപോവനാനി ।
ഇഹൈകപാദസ്ഥിതിമേതദീയാം
ധർമോ യുഗേ ധാരയതീവ തുർയേ ॥ **18.58** ॥ 1911

തമോ നിഗീർണം സകൃദേവ പുംസാം
ആസീദതാമാശ്രമഹവ്യവാഹാഃ ।

ഇഹൗഷധാദീനി ഹവീംഷി ഭുക്ത്വാ
ധൂമോപലക്ഷ്യം ധ്രുവമുദ്വമന്തി ॥ **18.59** ॥ 1912

നിജാശ്രമേഭ്യഃ പ്രതിനിർജിഹാനാ
ദൂരാദമീ ദർശിതപൂർണകുംഭാഃ ।
സത്യാശിഷഃ സമ്പ്രതി സാധുവാക്യൈഃ
അഭ്യർചയന്ത്യാഹിതവഹ്നയസ്ത്വാം ॥ **18.60** ॥ 1913

സമീപവൃക്ഷേഷ്വിഹ ബദ്ധനീഡാഃ
ശിക്ഷോപപന്നാം ശ്രുതിമുദ്ഗൃണന്തഃ ।
ശകുന്തയഃ ശോണമുഖാ ഭജന്തേ
സബ്രഹ്മചര്യം സഹ തീക്ഷ്ണധീഭിഃ ॥ **18.61** ॥ 1914

ധർമസ്യ സംഭൂതിരിവാഗ്രതസ്തേ
സാന്ദീപിനേരാശ്രമഭൂമിരേഷാ ।
അധീതിനോ യത്ര മമ ത്രിവേദ്യാം
അന്തഃ സ്ഥിരാലോക ഇവാന്തരാത്മാ ॥ **18.62** ॥ 1915

സമഗ്രരത്നൗഘമിവാബ്ധിതോയം
താരാഗണൈരാപ്ലമിവാന്തരിക്ഷം ।
വിശങ്കടം വിന്ധ്യഹിമാദ്രിമധ്യം
പുണ്യം പ്രിയേ ഭൂഷിതമേതദാർയൈഃ ॥ **18.63** ॥ 1916

പിതൃക്രിയാനിർവൃതജാമദഗ്ന്യം
ക്ഷിപ്തൈനസാം ക്ഷേത്രമിദം കുരൂണാം ।
സമേയുഷാം സംയുഗദീക്ഷയൈതത്
ദേഹത്യജാം ദക്ഷിണതോ ന പന്ഥാഃ ॥ **18.64** ॥ 1917

സവ്യേ ഭവത്യാഃ സരയൂസമേതാ
രമ്യേയമാഭാതി പുരീ രഘൂണാം ।

ദയാവിപാകേന ചരാചരാണാം
ദിവ്യം പദം യത്ര ദിദേശ രാമഃ ॥ **18.65** ॥ 1918

തമാലഷണ്ഡൈസ്തമസേവ ദൃഷ്ടേഃ
വാമേതരോ വാമവിലോചനേ നഃ ।
വസുന്ധരാകുന്തലകാന്തിചോരൈഃ
കാന്തൈരസൗ ഭാതി കലിന്ദശൈലഃ ॥ **18.66** ॥ 1919

ദിവാകരേണാത്ര ബിലേഷു നൂനം
ബന്ദീകൃതാനാം ബഹുലക്ഷപാണാം ।
ഛായാവിശേഷൈഃ പ്രചിതൈസ്തദർഹാം
ആപ്യായനാമാരചയന്തി വൃക്ഷാഃ ॥ **18.67** ॥ 1920

ഇതഃ പ്രഭൂതാത് പിതുരാവ്രജന്തീ
കാലിന്ദ്യസൗ കാലിയദോഷമുക്താ ।
സമേത്യ സഖ്യേവ സുരസ്രവന്ത്യാ
സരിത്പതിം ശുദ്ധിമതീ പ്രയാതി ॥ **18.68** ॥ 1921

സ്വമൂലശൈലസ്യ വിഭാതി ശൃംഗേ
ധാതൂപരക്തേ സവിതുഃ സുതേയം ।
മഹാവരാഹസ്യ മഹീവ പൂർവം
ദംഷ്ട്രാങ്കുരേ ദാനവശോണിതാങ്കേ ॥ **18.69** ॥ 1922

യമസ്യസുസ്ഥൻവി യഥാർഥനാമാ
മാൻയാ സമീപേ മധുരാ വിഭാതി ।
സുപർവണാം യത്ര സഭാം സുധർമാം
ഭൂമേരഹം ഭൂഷണതാമനൈഷം ॥ **18.70** ॥ 1923

പിബത്യസൗ പശ്ചിമദക്ഷിണാശാം
നൂനം ഖഗേശോ്യമനൂനവേഗഃ ।

വിലോകിതാനാമിഹ ന വ്യവസ്ഥാ
നേദീയസാം ദേവി ദവീയസാം വാ ॥ **18.71** ॥ 1924

ത്രയീമയസ്ഥാൻവി തവൗപവാഹ്യഃ
കാലക്രമാദാപതതോ ധരണ്യാഃ ।
സാമാഭിരാമധ്വനിഭിഃ സമന്താത്
പക്ഷാനിലൈർമാർജയതീവ ദോഷാൻ ॥ **18.72** ॥ 1925

ആ പശ്ചിമാദംബുനിധേരവന്ധ്യാ
ശരത്പ്രസൂതൈഃ ക്ഷിതിരസ്യ സസ്യൈഃ ।
ദിവൗകസാം ദർശിതഭാഗധേയാ
ദിശത്യസൗ ലോചനദിഷ്ടവൃദ്ധിം ॥ **18.73** ॥ 1926

സരിത്പ്രവാഹൈർവ്യതികീർയമാണൈഃ
സങ്കൽപയോനേരിവ ശിൽപഭേദൈഃ ।
പശ്യ പ്രിയേ ത്വം പരിവൃത്യ കിഞ്ചിത്
ദിവ്യോപമാൻ ജാനപദാൻ വിശേഷാൻ ॥ **18.74** ॥ 1927

തവൈഷ ജീർണശ്ചലയൻ പുരസ്താത്
വിദ്യുൻമയീം വേത്രലതാം പ്രതൻവീം ।
ബിഭർതി ശുദ്ധോ ധൃതകഞ്ചുകശ്രീഃ
പ്രായഃ പ്രതീഹാരപദം പയോദഃ ॥ **18.75** ॥ 1928

ആദായ ശാലിസ്തബകാനദൂരാത്
പ്രാപ്താ ശുകശ്രേണിരസൗ വിഭാതി ।
ത്വദാഗമപ്രീതശരത്പ്രയുക്താ
വൈഹായസീ വന്ദനമാലികേവ ॥ **18.76** ॥ 1929

ആരക്തഫുൽലൈരരവിന്ദിനീനാം
സൂനൈരമീ നൂതനസൂർയകൽപൈഃ ।

ത്വത്കാന്തിമാധ്വീമനുഭൂയ രക്തൈഃ
നേത്രൈരിവാഭാന്തി സമുദ്രദാരാഃ ॥ **18.77** ॥ 1930

കരേണുകാഭിഃ സഹ ഗാഹമാനാഃ
പയഃ പ്രസന്നം ശരദാപഗാനാം ।
അമീ നിമീലന്നയനാഃ കപോലൈഃ
ആവിർമദൈരാവിലയന്തി നാഗാഃ ॥ **18.78** ॥ 1931

സ ഏഷ സപ്തച്ഛദരേണുജാലൈഃ
ക്രീഡന്നിവാലിമ്പതി ഗന്ധവാഹഃ ।
വൻയദ്വിപാനാം വ്രജതാം പ്രതീപം
മദപ്രവാഹൈർമലിനാൻ കപോലാൻ ॥ **18.79** ॥ 1932

അഭിന്നവർണാ ഗൃഹിണീവ ഭവ്യാ
വേലാടവീ വാരിനിധേർവിഭാതി ।
നിത്യാനുഭൂതാമപി നവ്യബുദ്ധ്യാ
രസൈരസൗ നിർവിശതീവ ഹൃഷ്യൻ ॥ **18.80** ॥ 1933

തരംഗവേഗാത്തരലാംബുധാരീ
ഗൃഹ്ണാത്യസൗ ഗാരുഡരത്നവർണഃ ।
വസുന്ധരാവാരിരുഹസ്യ പാർശ്വേ
സിദ്ധോദയാം ശ്യാമല പത്രശോഭാം ॥ **18.81** ॥ 1934

വിഭാതി പർയന്തമഹീ പയോധേഃ
ഫേനൈരസൗ വീചികരപ്രകീർണൈഃ ।
അഭ്യർചിതാനാം ത്രിദശാതിഥീനാം
ആഹാരശേഷൈരിവ പർയുദസ്തൈഃ ॥ **18.82** ॥ 1935

പ്രവാലവഹ്നൗ പരിദീപ്യമാനേ
മുഞ്ചന്ത്യസൗ മൗക്തികലാജവർഷം ।

അമുഷ്യ വേലാ ധൃതവേപഥുസ്തേ
വൈവാഹികീം സ്മാരയതി സ്മ വേലാം ॥ **18.83** ॥ 1936

സ്വസംഭവം സമ്പ്രതി പാരിജാതം
ദൃഷ്ട്വാ ചിരപ്രോഷിതസന്നിവൃത്തം ।
ആലിംഗനാർഥീവ തരംഗഹസ്താൻ
ആവിർമണീനുന്നമയത്യുദൻവാൻ ॥ **18.84** ॥ 1937

അഹീന്ദ്രനിശ്വാസമരുത്പ്രണുന്നൈഃ
ആവർതസംഭേദിഭിരേഷ ഫേനൈഃ ।
ഉപായനം ദിത്സുരിവാംബുധിസ്തേ
മുക്താതപത്രാണി മുഹുഃ പ്രസൂതേ ॥ **18.85** ॥ 1938

വേലാചലാദർഭകപഞ്ചവക്ത്രാൻ
വിഹംഗപാതേന ജിഘൃക്ഷമാണാൻ ।
നിമജ്ജനോൻമജ്ജനവേഗഭൂമ്നാ
മാതംഗയാദാംസി വിലോഭയന്തി ॥ **18.86** ॥ 1939

പ്രവാലമുക്താമണിഭിഃ പ്രദിഷ്ടൈഃ
പ്രത്യാഹൃതൈഃ പത്രലതാങ്കുരാദ്യൈഃ ।
അൻയോൻയഭൂഷാപരിവൃത്തിലീലാം
കരോത്യസൗ തീരഭുവാ പയോധിഃ ॥ **18.87** ॥ 1940

വർണം മഹാനീലമണിപ്രകാശൈഃ
സ്മിതദ്യുതിം മൗക്തികചന്ദ്രികാഭിഃ ।
ബിംബാധരം വിദ്രുമഭംഗഭേദൈഃ
വ്യനക്ത്യസൗ തൻവി തവാംബുരാശിഃ ॥ **18.88** ॥ 1941

വിവൃൺവതീ ബാഡബവഹ്നിദീപ്തിം
വിദ്യോതതേ വിദ്രുമപങ്ക്തിരേഷാ ।

ദേവേന സമ്പീഡിതയോസ്സ്ഥിധാത്മാ
ദൈത്യേന്ദ്രയോരാന്ത്രപരമ്പരേവ ॥ **18.89** ॥ 1942

മഹാവരാഹസ്യ ഖുരാദ്രിഘാതൈഃ
ക്ഷുണ്ണഃ പ്രവിദ്ധോ രഘുവീരബാണൈഃ ।
വിസംസ്ഥുലദ്വീപതയോപലക്ഷ്യഃ
വീരവ്രണൈരേഷ വിഭാതി രൂഢൈഃ ॥ **18.90** ॥ 1943

സംഭൃത്യ തോയം സഹസോജ്ജിഹാനാൻ
സേന്ദ്രായുധാൻ പശ്യ ഘനാൻ സനാദാൻ ।
ഉദൻവതാ ദുർജയമന്തരിക്ഷം
ജേതും പ്രവൃത്താനിവ തസ്യ പുത്രാൻ ॥ **18.91** ॥ 1944

അപാം തരംഗൈരയമന്തരംഗൈഃ
ആപ്ലാവയിഷ്യൻ സമയേ ധരിത്രീം ।
സമീനയൂധസ്തനുതേ സരസ്വാൻ
സന്നാഹഗന്ധീനി ഗതാഗതാനി ॥ **18.92** ॥ 1945

അസൗ പരപ്രേമപദം സ്വഭാവാത്
ആപൂർയമാണോ മഹതാ രസേന ।
ആത്മേവ ദൃഷ്ടഃ സഹസാ പ്രജാനാം
അദർശനേച്ഛാമിതരേഷു ദത്തേ ॥ **18.93** ॥ 1946

ഗരുത്മതഃ കമ്പിതദിവ്യവൃക്ഷം
പക്ഷാനിലം പാതുമുപേത്യ നാഗാഃ ।
വിതൻവതേഽബാലമണിപ്രകാശൈഃ
അസൂര്യബാലാതപമന്തരിക്ഷം ॥ **18.94** ॥ 1947

മരുദ്ഭിരാഘൂർണിതസാദ്രിനാഗൈഃ
വേഗോദ്ഭവൈരസ്യ വിമഥ്യമാനഃ ।

ഉത്ക്ഷിപ്തശംഖപ്രകരാപദേശാത്
ഭൂയഃ സുധാമുദ്ഗിരതീവ സിന്ധുഃ ॥ **18.95** ॥ 1948

ദോധൂയമാനം വിവിധോർമിയോഗാത്
ഛായാഗരുത്മന്തമവേക്ഷ്യ ഭീതാഃ ।
ആവർതശൈലീമഭിനേതുമിച്ഛ -
ന്ത്യംഗൈരമീ കുണ്ഡലിതൈർഭുജംഗാഃ ॥ **18.96** ॥ 1949

സഫേനഹാസോ ജടിലഃ പ്രവാലൈഃ
ഉദ്വർതയന്നൂർമിഭുജൈർഭുജംഗാൻ ।
വിഡംബയത്യേഷ നിസർഗഭീമഃ
കസ്യാപി കൽപാന്തനടസ്യ ലീലാം ॥ **18.97** ॥ 1950

അശേഷതഃ സോഽയമചിന്ത്യഭൂമാ
കുംഭീകുമാരേണ നിപീതവാന്തഃ ।
സിഷ്ണാസയാ സമ്പ്രതതോഽപി ദൃഷ്ട്വാ
ദ്വിജാധിപാൻ വേപത ഇത്യവൈമി ॥ **18.98** ॥ 1951

പ്രദർശിതാത്മഭ്രമണേന നൂനം
പ്രത്യായിതാം മന്ദരനർതകേന ।
സവ്യാപസവ്യൈർഭ്രമണൈസ്തരസ്വീ
രമ്യാമസൗ പുഷ്യതി രാസലീലാം ॥ **18.99** ॥ 1952

തൈസ്തൈരസൗ നിർമഥിതോ വിധൂതഃ
സംക്ഷോഭിതോ ബന്ധനപീഡനാദ്യൈഃ ।
പ്രസാദഗാംഭീർയനിധിഃ പ്രഥിമ്നാ
ക്ഷമാൻവയം നോജ്ജ്ഹതി ശീതലാത്മാ ॥ **18.100** ॥ 1953

വിമഥ്യ വിശ്രാണിതമേതദീയം
ദൈത്യദ്വിഷാ ദേവി മരുത്വദാദ്യാഃ ।

സാരം പിബന്തസ്സ്നിദശാഃ കദാപി
ദ്രാഘീയസീം നാനുഭവന്തി നിദ്രാം ॥ **18.101** ॥ 1954

കലത്രവന്തം പുരുഷം പുരാണം
കപാലിനം ചന്ദ്രകലാവതംസം ।
ഐരാവതാദ്യൈഃ പ്രചിതാനകാർഷീത്
വൈമാനികാനേഷ മഹാവദാന്യഃ ॥ **18.102** ॥ 1955

ഇദം ജഗദ്ദർശിതതാരതമ്യം
യദ്ഭ്രൂലതാലാസ്യവിശേഷനിഷ്ണം ।
പ്രജാപതീനാം ജനനീമജന്യാം
താമേഷ ദേവീമനഘാമസൂത ॥ **18.103** ॥ 1956

വരായ ദത്ത്വാ നിരവദ്യയൂനേ
കന്യാമസൗ കൗസ്തുഭയൗതകം ച ।
മഹോത്സവേ വാഹനഭോജനാദ്യൈഃ
ആനർച ദേവാനിതരാൻ യഥാർഹം ॥ **18.104** ॥ 1957

ജഗന്ത്യശേഷാണി യദേകദേശേ
പർയങ്കതാം തസ്യ ഗതഃ പ്രഥിമ്നാ ।
അലംഘനീയം മഹിമാനമന്യൈഃ
ഭജത്യസൗ ഭാവിതശേഷഭാവഃ ॥ **18.105** ॥ 1958

അനർഘമാദ്യം ഹരിനീലരത്നം
ലക്ഷ്മീദൃശാ നിത്യനിദർശനീയം ।
നഭഃപ്രതിച്ഛന്ദനിഭേന നൂനം
അന്തർഗതം വ്യഞ്ജയതി സ്വധാമ്നാ ॥ **18.106** ॥ 1959

മധുദ്വിഷോ വർണമുഷാം മണീനാം
ത്രാസവ്യപായേപി തിരോഹിതാനാം ।

ഉദന്തമാഖ്യാതുമിവോർമിമാലീ
കരാനസൗ കർഷതി വീചിഹസ്തൈഃ ॥ **18.107** ॥ 1960

പശ്യാമി സൗഹാർദവതാം തവാക്ഷ്ണാ
തരംഗനിർഗ്നോന്നതലംഘനേന ।
ഉദ്വർതിതാനാം മഹസാം മണീനാം
ഊർധ്വം പ്രസർപന്തമിവോർമിമന്തം ॥ **18.108** ॥ 1961

അൻവേഷയൻ ദിത്സിതദക്ഷിണോഽഹം
ആചാർയസാന്ദീപിനിസൂനു വൃത്തം ।
ആവിഷ്ടശംഖാസുരസന്നിവേശം
പ്രാഞ്ചം മഹാശംഖമിഹാൻവവിന്ദം ॥ **18.109** ॥ 1962

യാദോനിധാനേ യദുരാജധാൻയാഃ
സമ്പ്രാപ്തയേ സേതുരിഹോപക്ലപ്തഃ ।
രാമേണ സീതാപതിനാ നിബദ്ധേ
ലങ്കാപഥേ ലാഘവമാദധാതി ॥ **18.110** ॥ 1963

അമൂനി കൈലാസനിഭാൻയദൂരാത്
സിദ്ധാംഗനാസേവ്യലതാഗൃഹാണി ।
പുൺയാനി സത്യേ പുലിനാനി സിന്ധോഃ
ചിരേണ ദൃഷ്ടിം ചരിതാർഥയന്തി ॥ **18.111** ॥ 1964

തടപ്രദേശേഷു തരംഗഹസ്തൈഃ
പ്രസാരയൻ സമ്പ്രതി ഫേനപങ്ക്തീഃ ।
സഭാജനാർഥം തനുതേ ഭവത്യാഃ
പ്രായഃ പദൻയാസപടീമുദൻവാൻ ॥ **18.112** ॥ 1965

വിലംഘയൻ വ്യോമപഥേന സിന്ധും
ത്വദ്ദർശനേ ദീപ്തകുതൂഹലാനാം ।

രഥസ്ഥവാസൗ ത്വരയാഽതിശേതേ
മനോരഥം വിഷ്ണുപദീവധൂനാം ॥ **18.113** ॥ 1966

സുരദ്രുമസ്ത്വദ്വിരഹാലസാനാം
തവാഗമം സൂചയിതും സഖീനാം ।
മധുവ്രതീനാം മധുരൈഃ പ്രണാദൈഃ
പ്രിയംവദം പ്രേഷയതീവ ഗന്ധം ॥ **18.114** ॥ 1967

വിജിത്യ സംഖ്യേ നരകം സനാകം
പ്രത്യാഗതം മാം പ്രതിഗന്തുകാമാഃ ।
പൗരാഃ പ്രഹർഷോപനതൈഃ പ്രണാദൈഃ
അംഭോനിധേരന്തരയന്തി ഘോഷാൻ ॥ **18.115** ॥ 1968

വിധായ താർക്ഷ്യം ഗഗനാബ്ധിപോതം
സാർധം മയാ ദേവി സമാവ്രജന്തീം ।
പ്രത്യുദ്ഗതേവ പ്രതിഭാതി ഭവ്യാ
ദൂരാദിയം ദ്വാരവതീ പുരീ ത്വാം ॥ **18.116** ॥ 1969

നിബദ്ധജൈത്രധ്വജപങ്ക്തിരമ്യാ
പുഷ്പൈരസൗ പൂജിതരാജമാർഗാ ।
സദാമജാംബൂനദതോരണശ്രീഃ
സൗധത്വിഷാ സൂചയതീവ ഹർഷം ॥ **18.117** ॥ 1970

പദേ പരസ്മിന്നിവ നിത്യമസ്യാം
ശുദ്ധേന സത്ത്വേന വിഭൂഷിതായാം ।
ധർമസ്യ വാസാഃ പ്രഥിതാഃ പൃഥിവ്യാം
സരിത്പതൗ ഗോഷ്പദവദ്ഭവന്തി ॥ **18.118** ॥ 1971

സ്വരശ്മിനിഷ്പാദിതസൂര്യഭേദാം
അർചിർമുഖൈരഞ്ചിതഭവ്യഭാഗാം ।

നിവൃത്തിധർമേ നിയതസ്ഥിതീനാം
നൈഃ ശ്രേയസീം പദ്ധതിമാഹുരേനാം ॥ **18.119** ॥ 1972

സൗധോപരുദ്ധത്രിദിവാവകാശാം
ഛായാസമാക്രാന്തഭുജംഗലോകാം ।
പുരീമിമാം ഭൂഷിതസിന്ധുമധ്യാം
കുത്രസ്ഥിതാം വേത്സി കുതോമുഖാം വാ ॥ **18.120** ॥ 1973

ഉദൻവതാ ഖാതവതീ സമന്താത്
അയത്നവപ്രായിതതുംഗവേലാ ।
ന ശക്യതേ സാത്യകിനാ സനാഥാ
നാഥൈഃ സുരാണാമപി ജേതുമേഷാ ॥ **18.121** ॥ 1974

പ്രാകാരചക്രം യദുരാജധാന്യാഃ
പശ്യൈതദുത്തുംഗമസൂര്യലംഘ്യം ।
യദ്ഭാവമേവം ഭജതേ യഥാർഥം
സങ്കോചമുച്ചന്നിവ ചക്രശൈലഃ ॥ **18.122** ॥ 1975

നിർമുക്തശേഷോരഗനിർവിശേഷൈഃ
നികേതനൈരുന്നമിതാന്തരിക്ഷം ।
ഉദഗ്രതാലധ്വജമേതദഗ്രേ
സീമാന്തരം സീരഭൃതോ ഗുരോർനഃ ॥ **18.123** ॥ 1976

അഭൗമസംഭാവ്യവിഭൂതിയോഗം
ഹൈമം സുരത്നൈരചിരോപനീതൈഃ ।
അനുത്തമാദുത്തരമാർയധാമ്നഃ
ഖ്യാതം ത്വയാ ഗേഹമിദം മദീയം ॥ **18.124** ॥ 1977

പ്രതീക്ഷമാണാനധിചന്ദ്രശാലം
പശ്യ ത്വയാ ശിക്ഷിതചാരുലാസ്യാൻ ।

ത്വത്കേശഹസ്തസ്വജനൈഃ കലാപൈഃ
ഗോപാനസീശ്ചരാദയതോ മയൂരാൻ ॥ **18.125** ॥ 1978

ആഹാരഭേദൈരുചിതൈർഭവത്യാ
സംരക്ഷിതാനാം തനയാഭിമാനാത് ।
ശൃണു ത്വദാലോകനതർഷഭാജാം
പ്രജൽപിതം പഞ്ജരശാരികാണാം ॥ **18.126** ॥ 1979

സീമന്തമുക്താമണിസന്നികർഷാത്
പ്രസൂതിചിത്രീകൃതശുക്തിരമ്യാഃ ।
അമീ പുരസ്താദ്ഭവതീസഖീനാം
അന്തർമുദാമഞ്ജലയഃ സ്വദന്തേ ॥ **18.127** ॥ 1980

മായാധികേന വിധിനാ മനസേവ സൃഷ്ടൈഃ
ആഭാതി യാദവഗൃഹൈരനഘാ പുരീയം ।
നാഭാഗനാഹുഷനലാദിനരാധിപാനാം
ആജാനസമ്പദവലേപമിവാദധാനൈഃ ॥ **18.128** ॥ 1981

നിത്യം ധനേശനഗരീം നിധിഭിഃ പ്രഭൂതാം
ആഖണ്ഡലേന മഹിതാമമരാവതീം ച ।
പ്രത്യേകധാമവിഭവൈഃ പരിഭൂയ ദൃപ്താ
സൗധൈരിയം പ്രഹസതീവ സുധാവദാതൈഃ ॥ **18.129** ॥ 1982

ഇത്യാലപന്തമഥ താർക്ഷ്യരഥേന കൃഷ്ണം
ഹേമാദ്രിണാ ഹരിതശൈലമിവോപനീതം ।
പൗരാഃ സമീക്ഷ്യ മുദിതാഃ സഹ വൽലഭാഭിഃ
പദ്മാവൃതാം ദിവമകുർവത ദൃഷ്ടിപാതൈഃ ॥ **18.130** ॥ 1983

പ്രത്യുദ്ഗതപ്രിയസഖീജനദത്തഹസ്താം
സത്യാം ത്രയീമയരഥാദവതാരയിഷ്യൻ ।

നാഥസ്തദാ നഗരമധ്യനഭഃ പ്രദേശാത്
ആസീദതി സ്മ നിജസൗധസമീപരഥ്യാം ॥ **18.131** ॥ 1984

വ്യതികരിതസുവേലാം വിശ്വകർമപ്രസൂതിം
ലവണജലധിഗുപ്താമാപ ലങ്കാമിവാൻയാം ।
ധനപതിബഹുമാൻയാം ധർമസേതുർയദൂനാം
ദുരധിഗമസമീപാം ദ്വാരകാം രാജധാനീം ॥ **18.132** ॥ 1985

വിജയിനമുപയാതം വീക്ഷ്യ സത്യാസഹായം
വ്യതനുത മുദിതേവ ദ്വാരകാ വന്ദികൃത്യം ।
അമരതരുസമീരൈഃ പ്രേഷിതൈരാഹൃതാനാം
ഉപവനമധുപാനാമുൻമദാനാം പ്രണാദൈഃ ॥ **18.133** ॥ 1986

സ്തുതിശതമുഖരാഭിഃ സ്വർഗനേതുഃ സ ജേതാ
സവിനയമനുയാതഃ സത്യഭാമാസഖീഭിഃ ।
നിജമഗമദഗാരം നിർവിശൻ പ്രേയസീനാം
സ്മരശരശയിതാനാം മന്ദമഭ്യുത്ഥിതാനി ॥ **18.134** ॥ 1987

അഭിഗതമുഷയാ തദ്വിനിരുദ്ധം
ബലിതനയേന ബലീയസാ നിരുദ്ധം ।
യദുപരിഷദി സർവലോകദർശീ
കലഹരുചിഃ കഥയാംബഭൂവ യോഗീ ॥ **18.135** ॥ 1988

ബാണാഭിഖ്യം ബലിസുതമഥോ
ബദ്ധബന്ധും ജിഗീഷുഃ
സേനോത്ഥാനം സുമഹതി പുരേ
ശ്വസ്തനം ഘോഷയിത്വാ ।
ചിന്താരൂഢത്രിഭുവനഹിതശ്-
ചിന്തനീയോ മുനീനാം

വാസാഗാരം പ്രഭുരധിഗതോ
വാസതേയീം നിനായ ॥ **18.136** ॥ 1989

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ അഷ്ടാദശഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ഏകോനവിംശഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

നിത്യപ്രബുദ്ധമപി നിർമലയാ സ്വദൃഷ്ട്യാ
നിദ്രാണവദ്ദരനിമീലിതനേത്രപദ്മം ।
പ്രാബോധികീഭിരുപസേദുരിതീവ വാഗ്ഭിഃ
സ്വാധീനമർത്യതനയം ശ്രുതിവന്ദിനസ്ത്വം ॥ **19.1** ॥ 1990

യാമിൻയപൈതി യദുനാഥ വിമുഞ്ച നിദ്രാം
ഉൻമേഷ മുച്ചതി തവോൻമിഷിതേന വിശ്വം ।
ജാതഃ സ്വയം ഖലു ജഗദ്ധിതമേവ കർതും
ധർമപ്രവർതനധിയാ ധരണീതലേ ത്വം ॥ **19.2** ॥ 1991

അശ്രാന്തസന്തതിഭിരാദരണപ്രകാശൈഃ
ആരാത്രികം പ്രമുഖയന്ത്യ ഇവോപചാരം ।
ഇച്ഛന്തി തേ പ്രഥമദൃഷ്ടിമനൻയലഭ്യാം
പദ്മാനനാഃ പദനിവേശനധൻയഹസ്താഃ ॥ **19.3** ॥ 1992

വൃദ്ധാഃ കഥഞ്ചിദരരം വ്യതിഭിദ്യ ഹൈമം
ദൗവാരികാസ്തവ ഗൃഹീതസുജാതവേത്രാഃ ।
നിർഗച്ഛതഃ പ്രവിശതശ്ച നിശാമയന്തോ
നാഥ ത്വദേകഹൃദയാ ന ഭജന്തി തന്ദ്രീം ॥ **19.4** ॥ 1993

വിശ്വൈകതീർഥഭജനേന വിശുദ്ധിമന്തോ
നിദ്രോജ്ഝിതാ നിഗമസീമ്നി നിശാത്യയേ ച ।

വൈതാനികാൻ വിധിവശേന വിഹൃത്യ വഹ്നീൻ
പുൺയാശയാഃ പരിചരന്തി പുരോധസസ്തേ ॥ **19.5** ॥ 1994

നിദ്രാവശേന നിഭൃതേക്ഷണമുത്ഥിതാനാം
ദ്വിത്രാണി മന്ഥരപദാൻയപഗത്വരീണാം ।
കാലേ ഗൃഹീതമുചിതേ രശനാഃ കഥഞ്ചിത്
മൗനവ്രതം ജഹതി മുഗ്ധവധൂജനാനാം ॥ **19.6** ॥ 1995

സന്ത്യജ്യതേ തരലമൗക്തികജാലദൃശ്യൈഃ
താരാഗണൈസ്ത്വിദശവർത്മ തമാലനീലം ।
പദ്മാപതേരമൃതനിർമഥനാവസാനേ
ദുഗ്ധാംബുരാശിപൃഷതൈരിവ രൂപമഗ്ര്യം ॥ **19.7** ॥ 1996

നാഥ സ്ഫുരന്ത്യുപയതി ദ്യുമണിപ്രകാശേ
ന ജ്യോതിരിംഗണഗണാ ന ച താരകാദ്യാഃ ।
തേജസ്വിനോഽപി തമസൈവ സമൃദ്ധിമന്തഃ
ത്വത്സന്നിധൗ മുഷിതഭാസ ഇവ ത്വദൻയേ ॥ **19.8** ॥ 1997

ആനർതിതാൻ സലലിതം ദിവസാവസാനേ
വാചാലരത്നവലയൈർനിജഹസ്തതാലൈഃ ।
നിദ്രാലസാൻ മൃഗദൃശോ ഗൃഹനീലകംഠാൻ
ആവാസയഷ്ടിശിഖരാദവരോഹയന്തി ॥ **19.9** ॥ 1998

നൃത്യന്ത്യുദീരിതഘനസ്തനിതാമകാണ്ഡേ
നേദീയസീം തവ നിശമ്യ വിഭാതനാന്ദീം ।
ചിത്രാതപത്രപരിമണ്ഡലചാരുബർഹാഃ
ശൃംഗാരയോനിശരപത്രരുചോ മയൂരാഃ ॥ **19.10** ॥ 1999

നിർഗത്യ ചിത്രഗരുതോ നിലയാന്തരേഭ്യഃ
താരസ്വനാസ്തരുണവിദ്രുമതാമ്രചൂഡാഃ ।

രത്നാങ്കണേഷു രമണീഭിരവേക്ഷ്യമാണാഃ
ക്രീഡാരണം വിദധതേ കൃകവാകുവർയാഃ ॥ **19.11** ॥ 2000

പ്രാപ്താസ്തുലാം ഹരിതകോമലബാഹ്യപത്രൈഃ
കിഞ്ചിത്പരിസ്ഫുരിതശോണമുഖൈഃ സരോജൈഃ ।
വാമഭ്രുവാം വലയപങ്ക്തിഷു സഞ്ചരന്ത്യോ
മഞ്ജു ക്വണന്തി മണിപഞ്ജരശാരികാസ്തേ ॥ **19.12** ॥ 2001

പ്രത്യക്ഷിതേ തമസി യാസ്യതി വിപ്രകർഷം
സംഹരന്നഭാനുമതി സമ്പ്രതി ജീവലോകേ ।
ഗംഗായമാനസലിലം നിജരശ്മിയോഗാത്
സിഷ്ണാസയേവ സിതഭാനുരുപൈതി സിന്ധും ॥ **19.13** ॥ 2002

പ്രത്യൂഷഘർമസമയേന സമഗ്രധാമ്നാ
ശോഷം വ്രജത്യമൃതരശ്മിമയൂഖപൂരേ ।
അഹ്നായ കൈശ്ചിദഭിഘാതമവാപ്നുവത്യഃ
താരാഃ പ്രയാന്തി വിലയം തനുബുദ്ബുദാഭാഃ ॥ **19.14** ॥ 2003

പത്യുസ്ത്വിഷാം പ്രജഹതഃ പ്രഥമാബ്ജിതൽപം
സന്ധ്യാസരോരുഹദൃശഃ പ്രഥമോത്ഥിതായാഃ ।
സീമന്തിതേ തിമിരകുന്തലമധ്യഭാഗേ
സിന്ദൂരരാജിരിവ ഭാതി മയൂഖരേഖാ ॥ **19.15** ॥ 2004

ജ്യോത്സ്നാപദേശമവധൂയ സിതോത്തരീയം
സ്തോകാവശേഷിതസദാഭരണപ്രബന്ധാ ।
അംഗീകരോത്യരുണഭാവിതമംഗരാഗം
പ്രാചീ ദിശാ ദിനപതിം പരിഭോക്തുകാമാ ॥ **19.16** ॥ 2005

നിർണിജ്യ സമ്പ്രതി നിശാംഗനിവേശലഗ്നം
കാലേയപങ്കമിവ സന്തമസം കലങ്കം ।

ക്ഷോണീഭൃതാമരുണദീധിതയോഽനുരക്തൗ
പാദാനലക്തകരസൈരിവ രഞ്ജയന്തി ॥ **19.17** ॥ 2006

പ്രാദുർഭവിഷ്യതി ചരാചരജന്തുവർഗേ
പ്രാപ്തൗരുണേന വിധുനാ തമസാ ച വേലാ ।
ആഭാതി ഭാവിതപരസ്പരലേശയോഗാ
മായാവിപക്തിരിവ ലോഹിതശുക്ലകൃഷ്ണാ ॥ **19.18** ॥ 2007

ഉന്നിദ്രപദ്മനയനഃ സുഭഗോത്പലാഭഃ
സംഭാവിതോ മുനിഗണൈരുപപന്നബോധൈഃ ।
രാഗോത്തരാം ശ്രിയമവാപ്യ രഥാംഗശോഭീ
ജാതഃ സ ഏഷ സമയോ ജഗദേകസേവ്യഃ ॥ **19.19** ॥ 2008

നീതഃ ശ്രമം നിഹതരാത്രിവരൂഥിനീകഃ
ചന്ദ്രാതപത്രവിനിപാതവിലുപ്തഭൂമാ ।
പ്രത്യൂഷവൈരിവിഭവേന പരാഹതാത്മാ
കാലപ്രതീക്ഷ ഇവ ഗച്ഛതി കാമവീരഃ ॥ **19.20** ॥ 2009

യോഽസൗ ജനസ്യ ദിശതീവ സുധാനിധാനം
ജാതധ്വനിഃ ശ്രുതിഷു ജാഗരദുന്ദുഭിസ്തേ ।
മന്യേ സ ഏവ മദനസ്യ നിശാചരസ്യ
സ്വച്ഛന്ദസൗപ്തികനിവൃത്തിമഭിവ്യനക്തി ॥ **19.21** ॥ 2010

അന്തർബഹിശ്ച തമസാ പരിമുച്യമാനേ
ജാഗർയയാ ജഗതി സമ്പ്രതി ദീപ്യമാനേ ।
പഞ്ചായുധശ്ചിരപരിശ്രമശാന്തിമിച്ഛൻ
നിദ്രാമുപൈതി ഹൃദയേഷു നിതംബിനീനാം ॥ **19.22** ॥ 2011

അഗ്രേ ഭവൻ ഗുരുരിവ സ്വയമാനകാനാം
ആദിഷ്ടസമ്പദിവ കന്ധരയാ തവൈഷഃ ।

വ്യക്തപ്പുതേന നിനദേന വിശുദ്ധവർണഃ
പ്രസ്തൗതി നാഥ നിഗമാൻ പ്രതിബോധശംഖഃ ॥ **19.23** ॥ 2012

മുഗ്ധാഃ സ്വമുഷ്ടിപരിമേയമനോജ്ഞമധ്യാഃ
പർയായചാപലതികാ ഇവ പഞ്ചബാണഃ ।
പ്രാസ്ഥാനികപ്രണയദുർവിനയോപശാന്ത്യൈ
പ്രത്യക്ഷയൻ പ്രതിനിവർതയതീവ യൂനഃ ॥ **19.24** ॥ 2013

അന്തശ്ചകാസദസിതോത്പലമങ്കയോഗാത്
ഭാസോൻമദേവ പരിമീലിതതാരകാർധാ ।
നിഷ്പീതകാന്തിമകരന്ദരസം പ്രതീച്യാം
നീഹാരഭാനുചഷകം നിദധാതി സന്ധ്യാ ॥ **19.25** ॥ 2014

ദൃഷ്ട്വാ നിമീലിതവതീം നിയതിപ്രഭാവാത്
ആത്മപ്രിയാം കുമുദിനീമവധൂതധാമാ ।
ച്യോതത്തുഷാരനയനോദകബിന്ദുരിന്ദുഃ
പ്രസ്ഥാനമിച്ഛതി മഹത്പ്രതിപന്നദൈന്യഃ ॥ **19.26** ॥ 2015

ഭോക്തും ദിവം നിജവിയോഗവിലുപ്തദീപ്തിം
പ്രാഗേവ തീവ്രരുചിനാ പ്രഹിതേവ സന്ധ്യാ ।
മാലിന്യയോഗമപനീയ കരാവമർശൈഃ
പ്രായോ യഥാർഹമനുലിമ്പതി കുങ്കുമേന ॥ **19.27** ॥ 2016

അർധേന പാടലമനൂരുകരാനുഷംഗാത്
അർധാന്തരേണ മണിമേചകമന്തരിക്ഷം ।
അസ്പൃഷ്ടതാപമധിരോഹതി നിസ്തമസ്കം
സംവീതപീതവസനേന തുലാം ത്വയൈവ ॥ **19.28** ॥ 2017

പദ്മാപദാംബുരുഹയാവകപിംഗഭാസാ
ഭാസാ നിതാന്തമുദയാന്തരിതസ്യ ഭാനോഃ ।

ആരജ്യതേ ഗഗനമദ്യ ജഗത്പ്രസൂതേഃ
നാഭീസരോരുഹഭുവാ രജസേവ ഗാത്രം ॥ **19.29** ॥ 2018

ദഗ്ധും തമോ ദനുജബൃന്ദമിവാംബുരാശേഃ
ഉത്തസ്ഥുഷോ മധുരിപോരിവ തിഗ്മധാമ്നഃ ।
ഉൻമേഷിണീ സുമനസാമുദിതാ പുരസ്താത്
ചക്രപ്രഭാമനുകരോതി മരീചിമാലാ ॥ **19.30** ॥ 2019

ദൃഷ്ടിദ്വയം നിയതകാലമിദം പ്രജാനാം
ഏകാ നിമീലതി തയോരിതരാഽപ്യലക്ഷ്യാ ।
തത്താദൃശോസ്തവ ദൃശോർയുഗപത്പ്രബോധാത്
ആലോകയോഗമനഘം ഭജതാം ത്രിലോകീ ॥ **19.31** ॥ 2020

പ്രാചീനശൈലവിഷയേ പ്രചുരാംശുരേഖാം
സന്ധ്യാദശാമരുണരാഗഘൃതാവസിക്തതാം ।
കാലോ നിധായ സൃജതീവ ശനൈസ്തദന്തേ
തിഗ്മദ്യുതിം ത്രിഭുവനൈകമഹാപ്രദീപം ॥ **19.32** ॥ 2021

പർയാപ്തരശ്മിനികരേണ സുവൃത്തഭൂമ്നാ
സൂർയേന്ദുബിംബയുഗലേന സമസ്ഥിതേന ।
ആഭാതി കാലവണിജാ പരികൽപ്യമാനാ
നക്തംദിവക്ഷണതുലേവ നഭഃ സ്ഥലശ്രീഃ ॥ **19.33** ॥ 2022

നൈശം തമഃ ക്ഷിപതി നന്ദിതചക്രവാകേ
പദ്മാൻ പ്രബോധയതി ഭാവിതമിത്രഭാവേ ।
ദൃഷ്ടിം പ്രസാദയതി ദർശിതസത്പഥേഽസ്മിൻ
ദോഷോൽബണാ കുമുദിനീ ബഹുമാനശൂൻയാ ॥ **19.34** ॥ 2023

പാദസ്പൃശാം ദിശതി ഭൂമിഭൃതാം പ്രകാശം
സത്ത്വം സമേധയതി സദ്ഭിരുദീരിതാർഘ്യഃ ।

തേജോഗണാനപി തിരസ്കുരുതേ സ്വദീപ്ത്യാ
ചക്രപ്രിയസ്ത്വമിവ സമ്പ്രതി ചണ്ഡഭാനുഃ ॥ **19.35** ॥ 2024

ആജാനപാണ്ഡരതനുഃ പരഭാഗമൃച്ഛൻ
നീലാംബരദ്യുതിമുഷാ നിജലാംഛനേന ।
സ്ഫീതാകൃതിഃ പരിഗതോ മദരാഗലക്ഷ്മ്യാ
വീര ത്വദഗ്രജ ഇവൈഷ വിഭാതി ചന്ദ്രഃ ॥ **19.36** ॥ 2025

സന്ധ്യോപരാഗസമയം പ്രതിലഭ്യ പുൺയം
സ്നാതും നിശാ ഗഗനസൗധതലാവതീർണാ ।
ആരക്തരൂപമവലംബയതാ കരാഗ്രം
പത്യാ സഹ പ്രവിശതീവ പരം സമുദ്രം ॥ **19.37** ॥ 2026

ദേവ ത്വയീവ ദിവസാഗമജാഗരൂകേ
സംരക്തവിശ്വമുദയം സവിതർയുപേതേ ।
അസ്തം ശനൈരഭിപതൻ ഭജതേ മൃഗാങ്കഃ
ത്വദ്വൈരിവാരവനിതാവദനേന്ദ്വവസ്ഥാം ॥ **19.38** ॥ 2027

രാജ്യസ്ഥമേതി സുഹൃദാ മദനേന സാർധം
ദീനാകൃതിഃ കുമുദിനീദൃഢബദ്ധകോശാ ।
വൈരീ സമേതി വിഷമാശ്വ ഇതീവ ഭീതാ
ഛായാച്ഛലേന ഭജതേ ഗഗനം ത്രിയാമാ ॥ **19.39** ॥ 2028

ആമൃശ്യ രാത്രിമരുണോദയജാതപുഷ്പാം
പ്രാപ്താനുതാപ ഇവ സത്പഥലംഘനേന ।
ജ്യോത്സ്നാംശുകം ദ്വിജപതിഃ പരിധായ നൂനം
വ്രീഡാനതോ വിശതി വാരിനിധിം വിവർണഃ ॥ **19.40** ॥ 2029

അദ്യേതി ഭാനുരുദയാദ്രിമസഹ്യതേജാഃ
സ്ഥാതും സ ഏഷ സമയോ ന മമേതി പശ്യൻ ।

പ്രായഃ സമാശ്രയതി പാശഭൃതാഽഭിഗുപ്തം
താരാപതിശ്ചരമസാഗരതോയദുർഗം ॥ **19.41** ॥ 2030

മൂലേ മനാഗ്ഭവതി മുഞ്ചതി പൂർവഭാഗം
ശൈഥിൽയമുച്ചതി തമാലരുചിസ്ത്രിയാമാ ।
ആകൃഷ്യതേ ചരമശൈലവനേ വിഹർതും
സീരായുധേന യമുനേവ സുധാംശുനേയം ॥ **19.42** ॥ 2031

പ്രസ്ഥാനകാലഭജനാത് പരിതോഷിതേന
ജ്യോത്സ്നാത്മികാം ഹരിവധൂസഹജേന ദത്താം ।
പ്രായേണ നാകവനിതാനഖദീപ്തി ലക്ഷ്യാം
ശേഷാപടീം ചരമഭൂഭൃദസൗ ദധാതി ॥ **19.43** ॥ 2032

സൂക്ഷ്മാഭിരാമനിജദീധിതിസൂത്രലംബീ
പർയന്തലഗ്നതിമിരാലകദർശനീയഃ ।
സിന്ദൂരരഞ്ജിത ഇവൈഷ വിഭാതലക്ഷ്മ്യാഃ
സീമന്തമൗക്തികമണിഃ പ്രതിഭാതി ചന്ദ്രഃ ॥ **19.44** ॥ 2033

പ്രാലേയരൂഷിതമിദം പ്രഥമേതരാബ്ധൗ
മഗ്നൈകദേശമനുയാതി മൃഗാങ്കബിംബം ।
മാനച്ഛിദാം മകരകേതനസായകാനാം
ശാണോപലം ചിരനിഘർഷണകർശിതാർധം ॥ **19.45** ॥ 2034

ആദൗ വരാഭമുദിതം ശരപാണ്ഡു മധ്യേ
പശ്ചാൻമധൂകപരിധൂസരമിന്ദുബിംബം ।
സമ്പദ്യതേ പുനരദൃശ്യതമാമവസ്ഥാം
കാലാർപിതം കരജചിഹ്നമിവ ക്ഷപായാഃ ॥ **19.46** ॥ 2035

നൈശം തമിസ്രമരുണേന വിലുപ്തസാരം
നിഃ ശേഷയന്നയമുദേതി മയൂഖമാലീ ।

സത്സേവനേന പുരതോ മുഷിതൈകദേശം
വിദ്യാവതാം വൃജിനരാശിമിവാന്തരാത്മാ ॥ **19.47** ॥ 2036

ഉദ്ഗച്ഛതാ പുരുഷകേസരിണേവ പൂഷ്ണാ
കാലേ തമോ വിദലിതം കരജൈഃ പ്രവാലൈഃ ।
ഗാഢം ഹിരൺയകശിപോരിവ ഗാത്രമൻയത്
സന്ധ്യാച്ഛലേന രുധിരം ക്ഷരതീവ സാന്ദ്രം ॥ **19.48** ॥ 2037

പ്രാപ്തോദയസ്യ തപനസ്യ തവേവ ധാമ്നാ
ക്ഷിപ്തോ ഗുഹാന്തരനിരുദ്ധ ഇവാന്ധകാരഃ ।
വിശ്വാവലോകനനിരോധവിയാതവൃത്തേഃ
അത്യാഹിതസ്യ പരിപാകമിവൈഷ ഭുങ്ക്തേ ॥ **19.49** ॥ 2038

മഗ്നാ ചിരം മഹതി സന്തമസാംബുരാശൗ
ദംഷ്ട്രാഭിരാമരുചിനാ ദിവസാഗമേന ।
ഉത്ക്ഷിപ്യതേ ദനുജശോണിതലോഹിതേന
പ്രായോ വരാഹവപുഷാ വിഭുനേവ ഭൂമിഃ ॥ **19.50** ॥ 2039

നിദ്രാമപാസ്യ തമസാ ച ദൃശോ നിരോധം
പ്രത്യങ്മുഖം പ്രഥമതഃ പ്രഥയൻ പ്രകാശം ।
നിഃശ്രേയസപ്രതിപദേന നിജേന ധാമ്നാ
വിശ്വം സമാധിരിവ ദർശയതേ വിവസ്വാൻ ॥ **19.51** ॥ 2040

ആശാപരീതമവിവേകമിവാന്ധകാരം
ശങ്കാശതാസ്പദമലക്ഷിതസർവതത്ത്വം ।
നിർധൂയ സമ്പ്രതി നിശാമിവ ബാഹ്യവിദ്യാം
തത്ത്വാവസായ ഇവ ഭാതി വിഭാതകാലഃ ॥ **19.52** ॥ 2041

നിർവിശ്യ ചന്ദ്രസിതപദ്മരസം നിശാത്മാ
ലോലംബജാതിരഭിതോ ലുലിതാൻയപുഷ്പാ ।

ത്വദ്വക്ത്രചന്ദ്രനിരപായരസാനിദാനീം
പദ്മാനുപൈതി പരിതോഷിതരാജഹംസാൻ ॥ **19.53** ॥ 2042

നാത്യന്തതഃ കുമുദിനീ പ്രതിപന്നനിദ്രാ
നാതീവ ബോധമുപയാതി സരോജിനീ ച ।
ഏതേന നൂനമനയോരവിശേഷദൃശ്യാ
നാഥാനുവൃത്തിനിയതേവ ഭവത്യവസ്ഥാ ॥ **19.54** ॥ 2043

പർയസ്യതാ സുരഭി പദ്മപരാഗജാലം
പക്ഷാനിലേന പരിധൂനനസംഭവേന ।
സംധുക്ഷയന്തി മകരധ്വജഹവ്യവാഹം
ശാന്തം പുനഃപുനരമീ സരസീഷു ഹംസാഃ ॥ **19.55** ॥ 2044

കാലോത്ഥിതാഃ സ്ഥിതിഭൃതോ ഗുണയന്ത്രിതത്ത്വാത്
ദാനോദകാർദ്രകരപുഷ്കരദർശനീയാഃ ।
സംഭാവയന്ത്യഭിമുഖാഃ സമയോപയാതാൻ
ഭൃംഗാൻ വനീപകജനാനിവ വാരണേന്ദ്രാഃ ॥ **19.56** ॥ 2045

ഗഞ്ജാമുപേത്യ മദകുഞ്ജരഗണ്ഡപാലിം
മത്താൻ സമീക്ഷ്യ മധുപാൻ പരിഘൂർണമാനാൻ ।
ശുദ്ധാനി ഹന്ത കുമുദാനി തമസ്യപേതേ
ഭൂയസ്തദൻവയഭയാദിവ സങ്കുചന്തി ॥ **19.57** ॥ 2046

സത്ത്വക്ഷമാധികതയാ ശയിതാഃ പൃഥിവ്യാം
നിദ്രാമയീം വ്യപഗമയ്യ നിജാമവിദ്യാം ।
നിഃ സംഗവൃത്തിനിയതാഃ സ്ഥിരസംയമാർഹാഃ
മുഞ്ചന്തി സമ്പ്രതി മദം മുദിതാ ഗജേന്ദ്രാഃ ॥ **19.58** ॥ 2047

സൈൻയാദയസ്തവ ഹയാഃ സമയേ പ്രബുദ്ധാഃ
ചത്വാര ഏവ നിഗമാസ്തവ മൂർതിമന്തഃ ।

ആവർതയന്ത്യതനുഹേഷിതവീചിഭേദൈഃ
വൈരാത്രികം വടുഭിരധ്യയനം പ്രവൃത്തം ॥ **19.59** ॥ 2048

ആയോധനേ വിഹരണ്യേപ്യവധാനവന്തഃ
പ്രാജ്ഞൈഃ പരിച്ഛദപരിഷ്കരണോപചാരൈഃ ।
സംയോജയന്തി രഥയോഗവിദഃ ശതാംഗം
താർക്ഷ്യം ദ്വിതീയമിവ സാരഥയസ്ത്വദീയം ॥ **19.60** ॥ 2049

നിദ്രാവശേഷവിഗമേപി മദാനുഷംഗാത്
മന്ദം ദൃശോ മുകുലയന്തി മദാവലേന്ദ്രാഃ ।
ഏഷാമനൂരുകിരണൈരരുണീകൃതാനാം
സപ്തസ്രുതാം ഭവതി സാന്ധ്യപയോദലക്ഷ്മീഃ ॥ **19.61** ॥ 2050

ആലക്ഷ്യ ദൂരമവരോധഗൃഹാദമുഷ്മാത്
സ്വാഭാവികം വദനമാരുതസൗരഭം തേ ।
അംഭോരുഹാം ഗുണമപത്രപയൻ സമീരോ
മന്ദം പരിഭ്രമതി മന്ദിരദീർഘികാസു ॥ **19.62** ॥ 2051

ആഘൂർണിതാനി മൃദുനാ പവനേന പദ്മാ -
ൻയാവേദയന്തി മദലേശമയീമവസ്ഥാം ।
നിർഗച്ഛതാം തവ ച വാരവധൂജനാനാം
നിദ്രാവശേഷകലുഷാണി വിലോചനാനി ॥ **19.63** ॥ 2052

രേണൂത്കരാഃ സരസിജോത്പലകൈരവാണാം
കുർവന്ത്യനൂരുതിമിരേന്ദുരുചിപ്രകാശാഃ ।
പ്രായഃ സമുദ്രതരുണീപരികർമഭൂതാം
ചർചാം നവീനഘുസൃണാഗുരുചന്ദനാനാം ॥ **19.64** ॥ 2053

അധ്യാസിതം കുമുദതൽപമപോഹ്യ കാലേ
പദ്മോത്പലാനി ശനകൈഃ ശ്രിയമാവ്രജന്തീം ।

സംവീജയന്ത്യലഘുചാമരദർശനീയൈഃ
പക്ഷൈഃ സ്വയം പരിജനാ ഇവ രാജഹംസാഃ ॥ **19.65** ॥ 2054

പ്രത്യൂഷലക്ഷണരസായനസമ്പ്രയോഗാത്
പ്രാലേയരശ്മിമഹസാ ജരസേവ മുക്താഃ ।
പദ്മോത്പലപ്രഭൃതിഭിഃ പരികർമവത്യോ
ഗൃഹ്ണന്തി യൗവനദശാം ഗൃഹദീർഘികാസ്തേ ॥ **19.66** ॥ 2055

ഔദ്യാനികീഷു സുമനഃ സ്വനവാപ്തപൂർവം
നൂനം സരോരുഹവനേഷു ച നൂതനേഷു ।
ആദിത്സതേ വദനമാരുതസൗരഭം തേ
ശയ്യാനികായ്യമഭിതോ വിഹരൻ സമീരഃ ॥ **19.67** ॥ 2056

അർച്യസ്യ സമ്പ്രതി സതാമവഗാഢതീർഥാ
മൻയേ പ്രഗൃഹ്യ നലിനീ മകരന്ദമർഘ്യം ।
വ്യക്തദ്വിരേഫനിനദാ വിഹിതാഭിമുഖ്യാ
പത്യുസ്ത്വിഷാം പ്രണയതീവ കരപ്രസാരം ॥ **19.68** ॥ 2057

ജ്യോത്സ്നാസഖീം കുമുദിനീം ഭ്രമരഃ പ്രഹൃഷ്യൻ
നിർവിശ്യ നിത്യപരിശുദ്ധരുചിം നിശായാം ।
രാഗാദുപൈതി നലിനീം രജസാഽഭിജുഷ്ടാം
കിം നാമ നാചരതി മൻമഥഹസ്തവർതീ ॥ **19.69** ॥ 2058

സന്ധ്യാച്ഛലേന പുരുഷോത്തമ സാമ്പ്രതം തേ
സൈവാധുനാ ഭൃഗുസുതാ തമസാം നിഹന്ത്രീ ।
ഭൂയഃ സമുത്ഥിതവതീ ധൃതപുണ്ഡരീകാ
ഭോഗായ സാഗരഗൃഹാദ്ഭുവനൈകയൂനഃ ॥ **19.70** ॥ 2059

ചന്ദ്രാതപത്രിദിവശൈവലിനീപ്രവാഹേ
മഗ്നോത്ഥിതാം കമലിനീമുപസേവമാനാഃ ।

പ്രത്യഗ്രഭിന്നമുകുലപ്രസൃതൈഃ പരാഗൈഃ
ഉത്ഥാപയന്ത്യഗുരുധൂപമിവോത്പലിൻയഃ ॥ **19.71** ॥ 2060

പൗരന്ദരീം ദിശമനൂരുനിബദ്ധരാഗാം
ദൃഷ്ട്വാ തഥാ പരിണമത്യപരാ ദിശാഽപി ।
സ്ത്രീണാം ഗതാനുഗതികപ്രതിപത്തിഭാജാം
ഖ്യാതം തതോ ഭവതി കാമിതകാമിനീത്വം ॥ **19.72** ॥ 2061

നിദ്രായതേ കുമുദിനീ ചിരസമ്പ്രബുദ്ധാ
സുപ്താ പ്രബോധമുപയാതി സരോജിനീ ച ।
യാമേഷു വൃത്തിമനയോരധിഗമ്യ നൂനം
ശിഷ്യായിതം ത്വദവരോധനിതംബിനീഭിഃ ॥ **19.73** ॥ 2062

മിത്രസ്യ ലുപ്തമസോഽപ്യതിരാഗഭാജഃ
സമ്പ്രേക്ഷണം മമ ന യുക്തമിതീവ മത്വാ ।
മീലത്യസൗ കുമുദിനീ സഹ താരകാഭിഃ
പ്രാപ്തം വ്രതം തദിഹ രാജപരിഗ്രഹാണാം ॥ **19.74** ॥ 2063

ആമോദയോഗമവശാത് സഹസാശ്രിയന്തേ
പത്യുസ്ത്വിഷാം തവ ച പാദനിഷേവണേന ।
ക്ഷിപ്താസ്ത്വയാ ഹൃദി ഗൃഹീതശുചഃ ക്ഷിതീന്ദ്രാഃ
സ്വാന്തർനിവിഷ്ടമധുപാശ്ച സരോജകോശാഃ ॥ **19.75** ॥ 2064

ആവിസ്മിതൈരമൃതസിന്ധുതരംഗകൽപൈഃ
ആകേകരപ്രിയതമാജനദൃഷ്ടിഭോഗ്യൈഃ ।
ത്വത്സൗഖശായനികസൂരിഗണേന സാർധം
നിർവേശയോഗമുപയാമ നിരീക്ഷണൈസ്തേ ॥ **19.76** ॥ 2065

അധിഗതനിലയാനാമൗപവാഹ്യദ്വിപാനാം
മദപയസി വിതൻവൻ മജ്ജനോൻമജ്ജനാനി ।

പ്രവഹതി പവമാനഃ സ്പന്ദയൻ മന്ദമന്ദം
പരിണമദരുണിമ്നഃ പങ്കജാരൺയകോശാൻ ॥ **19.77** ॥ 2066

ഉപവനമധുപാനാമുൻമദസ്വൈരഗീതൈഃ
തനുമരുദുപദിഷ്ടൈശ്ചാരുലാസ്യൈർലതാനാം ।
ദരവിലുലിതദാനൈർദന്തിനാം കർണതാലൈഃ
സമയസമുചിതം തേ ഭാതി സംഗീതകൃത്യം ॥ **19.78** ॥ 2067

ഹരതി രതിവിഹാരൈരർധവിസ്രംസിതാനാം
യുവജനഹൃദയാനി ശ്രാന്തപഞ്ചായുധാനി ।
ഉപഹിതഗുണമാരാദുത്ഥിതാഭിർവധൂഭിഃ
കുടിലനിയമിതാഗ്രം ഗുംഭനം ചൂലികാനാം ॥ **19.79** ॥ 2068

ക്ഷിതിരിയമവധൂതധ്വാന്തനീലോത്തരീയാ
വികസിതമുഖപദ്മാ വ്യക്തസന്ധ്യാംഗരാഗാ ।
അഭിമതകരദാനാ നിർവ്യപേക്ഷാ ത്വദൻയൈഃ
അനുഭവിതുമിവ ത്വാം ദർശയത്യാത്മരൂപം ॥ **19.80** ॥ 2069

മധുന ഇവ ദയായാഃ സാമരസ്യം ദധാനൈഃ
കമലവനമനൻയാം കാന്തിമധ്യാപയദ്ഭിഃ ।
ഫണിപതിരമണീയം ദേവ പർയങ്കമുജ്ജ്ഝൻ
പരിണമയ ശുഭം നഃ പാവനൈരക്ഷിപാതൈഃ ॥ **19.81** ॥ 2070

ദിനമുഖമിതി നാമ ശ്രാവിതഃ സൂതപുത്രൈഃ
അഭജത ജിതനിദ്രോ ജാഗരം യാദവേന്ദ്രഃ ।
സരിദപഗമകാലേ സാധുസംരക്ഷണാർഥം
മുനിഭിരിവ സ ഏവ സ്തൂയമാനോ മുകുന്ദഃ ॥ **19.82** ॥ 2071

ധനമിവ നിഗമാനാം ധർമമുത്തംഭയിഷ്യൻ
ത്രിജഗദനുവിധേയം കർമ നിഷ്പാദ്യ സാന്ധ്യം ।

സിതഗുണപരിധാനൈഃ സേവിതോ മന്ത്രിമുഖ്യൈഃ
അലമകുരുത നാഥോ ഹൈമമാസ്ഥാനപീഠം ॥ **19.83** ॥ 2072

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ ഏകോനവിംശഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ വിംശഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

അഥോപഹൂതൈഃ പുരുഹൂതജേതാ
സേനേശ്വരൈരപ്രതിമാനവീർയൈഃ ।
അഭീഷുഭിഃ സൂർയ ഇവാഭിദീപ്തഃ
കുബേരഗുപ്താം ककുഭം പ്രതസ്ഥേ ॥ **20.1** ॥ 2073

പ്രയാണതൂർയധ്വനിരസ്യ ഭൂയാൻ
ഘർമാന്തജീമൂതരവാനുകാരീ ।
അനർതയദ്ധർമമയൂരമാദ്യം
പ്രാപ്തസ്ഥിതിം പാദയുഗേന ഭൂമ്യാം ॥ **20.2** ॥ 2074

നഭഃപൃഥിവ്യോരുപദിഷ്ടകമ്പേ
നാഥസ്യ യാത്രാപടഹപ്രണാദേ ।
ഉഷേതരാസാം നയനം ചകമ്പേ
വാമേതരം ബാണപുരാംഗനാനാം ॥ **20.3** ॥ 2075

തസ്യേന്ദുബിംബം സിതമാതപത്രം
ഭാസ്വാൻ മണീന്ദ്രോ മഹനീയതേജാഃ ।
താരാശ്ച മുക്താവലയാ വിരേജുഃ
ശിഖീ രഥാംഗാകൃതിരാത്മധാമ്നഃ ॥ **20.4** ॥ 2076

അഗ്രേ മുകുന്ദസ്യ തദഗ്രജൻമാ
ദൈത്യൈഃ സമം ജൻയവിഹാരമിച്ഛൻ ।

അവാഹയദ്യാദവഭൂപതീനാം
വരൂഥിനീം ശംബരവൈരിപൂർവാം ॥ **20.5** ॥ 2077

കഥഞ്ചിദുത്ക്ഷിപ്തകരേണ സോഢ്വം
ഭുഗ്നാഗ്രഭോഗം ഭുജഗേശ്വരേണ ।
ആസന്നഭാരാത്യയജാതഹർഷാ
വിശ്വംഭരാ സൈന്യഭരം വിഷേഹേ ॥ **20.6** ॥ 2078

പ്രസ്ഥാനഭാജി പ്രഥമേ യദൂനാം
പൃഥ്വീ സ്വയം തദ്ബലരേണുലക്ഷാത് ।
ഭാരാവതാരപ്രിയവാദലുബ്ധാ
പ്രായോ യയൗ പദ്മഭുവഃ സകാശം ॥ **20.7** ॥ 2079

അശേഷതച്ഛാദയതാ ദിഗന്താൻ
ആരോഹതാ ഭൂമിഭൃതാം ച മൂർധ്നഃ ।
പ്രായേണ സേനാരജസാ സ്വമേവ
പ്രാദുഷ്കൃതം ലാഘവമുൽബണേന ॥ **20.8** ॥ 2080

രഥാദിഘോഷൈരഥ ശാർംഗപാണേഃ
കൽപാത്യയൈകാർണവനാദകൽപൈഃ ।
വിത്രാസിതേവ ത്രിദശാരിലക്ഷ്മീഃ
ഇയേഷ ഗന്തും യദുവീരദുർഗം ॥ **20.9** ॥ 2081

അഥ ക്ഷണാദാത്മഭുവം പ്രയാന്തം
പരിഷ്കൃതം പഞ്ചഭിരായുധാഗ്ര്യൈഃ ।
ആശാബലേന സ്വയമുത്തരാശാ
പ്രായഃ പ്രതീയായ ജഗത്പ്രതീക്ഷ്യം ॥ **20.10** ॥ 2082

പുരം തതഃ ശോണിതപൂർവമഗ്രേ
ദദർശ ദൈത്യാധിപദർപഹന്താ ।

ഖഗേന്ദ്രപക്ഷാനിലതീവ്രഘാതാത്
ത്രാസാദിവോത്കമ്പിതകേതുഹസ്തം ॥ **20.11** ॥ 2083

പുരോപകംഠേ പുരഭിന്നിയോഗാത്
പ്രാകാരഭാവം പ്രമഥാ ഭജന്തഃ ।
പ്രലംബഹന്തുഃ പ്രസമീക്ഷ്യ വേഗം
ഭീതാഃ പലായന്ത ഭൃശാർതനാദാഃ ॥ **20.12** ॥ 2084

ഇതസ്തതഃ സമ്പതതാം യദൂനാം
വ്യക്തതാനുബന്ധം ബിരുദൈരുദാരൈഃ ।
സുരദ്വിഷഃ ശുശ്രുവുരേകതാനം
കലധ്വനിം കാഞ്ചനകാഹലീനാം ॥ **20.13** ॥ 2085

കശാഗ്രസംസ്പർശമമൃഷ്യമാണൈഃ
സമീരവേഗൈഃ സമരാവലിപ്താഃ ।
ഉദഗ്രഹേഷാമുഖരൈസ്തുരംഗൈഃ
വൃഷ്ണ്യന്ധകാ വൈരിപുരീമവൃണ്വൻ ॥ **20.14** ॥ 2086

ഉദ്വേലവേഗാൻ സ്തനതോ ഗഭീരം
ഔർവപ്രതിച്ഛന്ദവിദീപ്തദൃഷ്ടീൻ ।
അചോദയൻ ദാനവവപ്രഭംഗേ
സ്തംബേരമാൻ സാഗരപോതകൽപാൻ ॥ **20.15** ॥ 2087

പ്രാകാരഭംഗേ പ്രസഭം പ്രയുക്താ
ദംഭോലിഭീമായതദന്തകാണ്ഡാഃ ।
ഊർധ്വപ്രവൃത്തൈർനിജഹസ്തതാലൈഃ
ഉത്തംഭയാമാസുരിവാന്തരിക്ഷം ॥ **20.16** ॥ 2088

അസഹ്യവേഗൈഃ സഹസാ ബലൗഘൈഃ
ആക്രമ്യമാണാ ബലിനാം യദൂനാം ।

പ്രചുക്ഷുഭേ ദൈത്യപുരീ പ്രഭൂതാ
സംവർതഭിന്നേവ സമുദ്രവേലാ ॥ **20.17** ॥ 2089

യഥാർഥശൗര്യാ യദുവീരയോധാഃ
സ്ഥാനാനി ചിത്താനി ച ദാനവാനാം ।
വ്യകമ്പയൻ വിക്രമസത്കഥാനാം
സിദ്ധാന്തഭാഗൈരിവ സിംഹനാദൈഃ ॥ **20.18** ॥ 2090

ജഹാര ചിത്താനി ബിഭേദ സൗധാൻ
ശ്രോത്രാൺയരീണാം ബധിരീചകാര ।
അനൻയശബ്ദം ച ജഗദ്വിതേനേ
ഘോരസ്തദാ യാദവസൈൻയഘോഷഃ ॥ **20.19** ॥ 2091

വിമഥ്യമാനാത് സ്വപുരാദ്യദൂനാം
മന്ഥാചലേനേവ മഹാബലേന ।
വിനിഷ്പപാത ത്രിദശാരിനേതാ
കാലേ സമുദ്രാദിവ കാലകൂടഃ ॥ **20.20** ॥ 2092

സ രോഷരൂക്ഷോ ബഹുദീപ്തഹേതിഃ
ദിശോ ദിധക്ഷന്നിവ ദൈത്യവാഹിനിഃ ।
കൃഷ്ണാംബുവാഹപ്രമുഖം പ്രതസ്ഥേ
താപച്ഛിദാ തേന ശമം പ്രയാസ്യൻ ॥ **20.21** ॥ 2093

സരിത്പതീനാമിവ സന്നിപാതേ
വാർഷ്ണേയദൈതേയബലോദധീനാം ।
അദഭ്രസംഘോഷമഭൂതപൂർവം
യുഗാന്തസംവാദി ബഭൂവ യുദ്ധം ॥ **20.22** ॥ 2094

ബലദ്വയക്ഷുണ്ണമഹീതലോത്ഥം
രജസ്തദാ സംവൃതസർവലോകം ।

അകൽപയത് സ്വേതരതത്ത്വലോപാത്
അപഞ്ചഭൂതാമിവ വിശ്വസൃഷ്ടിം ॥ **20.23** ॥ 2095

പ്രഥീയസാ സൂക്ഷ്മനിരന്തരേണ
ക്ഷൗമാഭിരാമേണ പരാഗഭൂമ്നാ ।
പ്രച്ഛന്നസേനാംഗതയാ തദാനീം
ആസീജ്ജയശ്രീരവകുംഠിതേവ ॥ **20.24** ॥ 2096

രജോനുബന്ധാദഭിസംവൃതാംഗീ
ഭാസ്വത്കരസ്പർശമനശ്നുവാനാ ।
നിവാരിതാശാവിതതിസ്തദാ[ഽ]സീത്
നഭഃ സ്ഥലീ നാകിഭിരപ്യദൃശ്യാ ॥ **20.25** ॥ 2097

രണാഖ്യദർശേ രജസോത്ഥിതേന
പ്രച്ഛാദ്യമാനേ തമസേവ ഭാനൗ ।
നിസ്ത്രിംശധാരാസലിലേ നിമഗ്നാഃ
ശുദ്ധിം പരാമൻവഭവൻ സുയോധാഃ ॥ **20.26** ॥ 2098

അസൃക്ഛടാസാരവശാത് ധ്വജിൻയാ
രജഃ സമേതേ തമസി പ്രശാന്തേ ।
സത്ത്വാനുരൂപം വിദധേ പ്രമോദം
സമാൻമിഥഃ സംമുഖയൻ പ്രകാശഃ ॥ **20.27** ॥ 2099

തതോ ഹരസ്ത്വാതുമനാഃ സ്വഭക്തം
ദത്താഭയം ദാനവസാർവഭൗമം ।
അനുദ്രുതോ ഭൂതഗണൈരനന്തൈഃ
പ്രത്യുദ്യയൗ വിശ്വപതിം പ്രകുപ്യൻ ॥ **20.28** ॥ 2100

തമുൻമദോദഗ്രവൃഷാധിരൂഢം
സിതാചലേ മേരുമിവ ജ്വലന്തം ।

ശരൈഃ പ്രതിപ്രാസ്ഥിത ശാർംഗധൻവാ
ദേവം സുധാസൂതികലാവതംസം ॥ **20.29** ॥ 2101

ശിലീമുഖൈഃ ശൗരിധനുർവിമുക്തൈഃ
വിസ്മാരിതാൻ പൂർവവികത്ഥനാനി ।
പലായമാനാൻ പ്രമഥാനശേഷാൻ
മേനേ പശൂനേവ പതിഃ പശൂനാം ॥ **20.30** ॥ 2102

ആസ്വാദനീം ദാനവശോണിതാനാം
അകുംഠിതാമദ്രിവിദാരണേഽപി ।
അനാഹതാസ്ത്രോ യുധി ശംബരാരിഃ
സംസ്തംഭയാമാസ ഗുഹസ്യ ശക്തിം ॥ **20.31** ॥ 2103

ക്ലേശാദിദോഷൈരപരാഹതേന
ക്രീഡാമനുഷ്യേണ ജനാർദനേന ।
ജ്വരേ നിരസ്തേ ഗിരിശപ്രയുക്തേ
വീതജ്വരം വിശ്വമിദം ബഭൂവ ॥ **20.32** ॥ 2104

അഥ പ്രയുക്താനസുരേന്ദ്രഗുപ്ത്യൈ
പ്രസഹ്യ വഹ്നീനപി പഞ്ച ജിത്വാ ।
അജൃംഭയദ്ഭാവിതജൃംഭണാസ്ത്രോ
വൃഷധ്വജം വിഷ്ണുരചിന്ത്യഭൂമാ ॥ **20.33** ॥ 2105

ശരവ്യഭൂതത്രിപുരേഽപ്യമോഘം
ശൂലായുധേ ശൗർയമവേക്ഷ്യ ശൗരേഃ ।
പുരന്ദരപ്രത്യുപരോധജാതം
വ്യയോജയൻ വിസ്മയമാദിതേയാഃ ॥ **20.34** ॥ 2106

ബാണഃ സഹസ്രേണ ഭുജൈഃ പ്രമാദ്യൻ
ആത്മാനുരൂപൈരസുരൈഃ സമേതഃ ।

അസഹ്യശസ്ത്രാസ്ത്രബലോ ബലാദീൻ
പ്രത്യഗ്രഹീത് പ്രത്യയിതപ്രഭാവാൻ ॥ **20.35** ॥ 2107

സ വജ്രനിർഘോഷനിഭാട്ടഹാസോ
ഗാത്രേണ രുന്ധൻ ഗഗനാവകാശം ।
ഉദഗ്രധൻവാ ശരവൃഷ്ടിമുഗ്രാം
ഉത്പാതജീമൂത ഇവോജ്ജഗാര ॥ **20.36** ॥ 2108

ശരാസനൈരർധസഹസ്രസംഖ്യൈഃ
യോദ്ധും പ്രവൃത്തോ യുഗപത്പ്രകൃഷ്ടൈഃ ।
പ്രതിദ്രുതാൻ പ്രാർദയത പ്രകുപ്യൻ
ഏകഃ സമസ്താനപി യാദവാഗ്ര്യാൻ ॥ **20.37** ॥ 2109

അഥ ക്ഷണാദന്തരിതാന്തരിക്ഷാ
വാത്യാ വിഹംഗേന്ദ്രവിഹാരജാതാ ।
അലാതചക്രപ്രതിമാനകാർഷീത്
ബാണാശനീൻ ബാണഘനപ്രസൂതാൻ ॥ **20.38** ॥ 2110

ഗരുത്മതഃ പക്ഷമരുത്പ്രചാരാത്
ദൂരീകൃതോ വാരുണനാഗപാശൈഃ ।
ഉഷാസഹായഃ സരഥഃ സധൻവാ
ജഗ്രാഹ ദൈതേയബലസ്യ പാർഷ്ണിം ॥ **20.39** ॥ 2111

വിനിഷ്പതോ ദൈത്യബലൗഘമഗ്രേ
ചാപാഭിയോഗോ യുധി ശംബരാരേഃ ।
ചകാര ചക്രീകൃതചന്ദ്രലേഖം
ശംഭോശ്ശിരഃ കമ്പമനൻയലഭ്യം ॥ **20.40** ॥ 2112

രാമോഽപി ലങ്കാധിപതേഃ സമാനാൻ
മുസൽയവൃത്തീൻ മുസലേന ഭിന്ദൻ ।

ചമത്കൃതിം ചക്രധരസ്യ കുർവൻ
ആദത്ത സംഗ്രാമവിഹാരമഗ്ര്യം ॥ **20.41** ॥ 2113

ഉദഗ്രശൃംഗോൽബണബാഹുഭൂമ്നാ
സഞ്ചാരികൈലാസനിഭേന തേന ।
അമൃഷ്യതാ ക്ഷിപ്രമകാരി സൈന്യം
നാഗാധിപേനേവ വനം നലാനാം ॥ **20.42** ॥ 2114

സ ലാംഗലാകർഷണനിർവിചേഷ്ടാൻ
നിഷ്പിഷ്യ നാഗാന്നിഷധപ്രമാണാൻ ।
രണക്ഷിതിം ശോണിതമാംസപങ്കൈഃ
ആമഗ്നനിസ്പന്ദരഥാമകാർഷീത് ॥ **20.43** ॥ 2115

ഹലായുധോത്ക്ഷിപ്തരഥൗഘപൂർണം
സമീക്ഷ്യ ദേവാഃ സഹസാഽന്തരിക്ഷം ।
ആശങ്ക്യ ദൈതേയബലോപയാനം
ദൃഢാർഗലാം ദേവപുരീമകുർവൻ ॥ **20.44** ॥ 2116

പ്രഭുശ്ച കിഞ്ചിത് പ്രഥയന്നമർഷം
ക്രീഡോചിതാൻ പ്രേക്ഷ്യ കൃതാഭിയോഗാൻ ।
വിവ്യാധ ബാണാനുചരാനയോധ്യഃ
ശാർംഗോദധേരൂർമിനിഭൈഃ ശരൗഘൈഃ ॥ **20.45** ॥ 2117

അദൃഷ്ടതൂണീരമനുപ്ലവാൻയൈഃ
അഗ്രാഹ്യസന്ധാനവിമോക്ഷബാണം ।
അമംസതൈനം സ്ഥിരചാപചക്രം
പ്രത്യേകമാത്മാഭിമുഖം പ്രതീപാഃ ॥ **20.46** ॥ 2118

നിഷംഗദത്താഗ്രകരേ മുരാരൗ
നിർഭിദ്യ ദൈത്യാൻ ഭുവമാവിശന്തഃ ।

ലക്ഷ്യാണി ദൂരാദലഭന്ത ബാണാഃ
രസാതലസ്ഥൈരപി ദാനവേന്ദ്രൈഃ ॥ **20.47** ॥ 2119

ന സേഹിരേ ശാർംഗപയോദജാതാം
നാരാചവൃഷ്ടിം ദനുജേന്ദ്രയോധാഃ ।
അമോഘവാചാ കവിനാ പ്രയുക്തതാം
അന്തർവതീം സൂക്തിമിവാനഭിജ്ഞാഃ ॥ **20.48** ॥ 2120

യതോയതോ യാദവസൈന്യമാസീത്
തതസ്തതോ ദൈത്യചമൂരപായാത് ।
ഗതാനി തേജസ്തമസോരിവാരാത്
ആശാവികൽപേന തയോരഭൂവൻ ॥ **20.49** ॥ 2121

അശൂരസന്ദർശനതാപശാന്ത്യൈ
സ്വഹേതിധാരാഗൃഹമാശ്രയന്തീം ।
വിഹാരയാമാസുരിവ സ്വവൃത്ത്യാ
വീരശ്രിയം വൃഷ്ണികുലപ്രവീരാഃ ॥ **20.50** ॥ 2122

കൃപാണഭിന്നദ്വിപകുംഭമുക്താ
മുക്താഃ പതന്ത്യോ രണവപ്രഭൂമൗ ।
പ്രരോഹതാം വീരയശസ്തരൂണാം
ബീജാൻയഭൂവൻ ബഹുധാ വികീർണാഃ ॥ **20.51** ॥ 2123

ദ്വിപാചലേഭ്യഃ ശരവൃഷ്ടിപാതൈഃ
ആപാതിതാനാം രുധിരാപഗാനാം ।
അകൽപയൻ യോധമുഖേന്ദുക്ലപ്താഃ
കൗമുദ്വതീം സമ്പദമട്ടഹാസാഃ ॥ **20.52** ॥ 2124

അദൃശ്യതാൻയോൻയവിലൂനശീർഷൈഃ
ആരബ്ധമൻയോൻയകൃതപ്രശംസൈഃ ।

അനേകരൂപൈകസുരാംഗനാപ്തൈഃ
അപാസ്തവൈരം രണരംഗനൃത്തം ॥ **20.53** ॥ 2125

പ്രയോജിതൈഃ പ്രാണതൃണൈഃ പ്രഗൽഭാ
രഥ്യാഭിഗമ്യേഷു രണാപണേഷു ।
ക്ഷണപ്രഭാലോലതരൈരവിന്ദൻ
യാവദ്യുഗാന്താനി യശോധനാനി ॥ **20.54** ॥ 2126

കൃതാപദാനാഃ കൃശജീവിതാശാഃ
സ്വനാഥനാമാങ്കജയോൽതിമന്തഃ ।
ജയശ്രിയം ദോഷ്ണി നിവേശയന്തഃ
കീർതിം ദിഗന്താവസഥാമകുർവൻ ॥ **20.55** ॥ 2127

അമോഘശസ്ത്രാസ്ത്രതരംഗഭീമേ
വൈരോപസന്ദർശിതബാഡബാഗ്നൗ ।
വികത്ഥനം സംയതി വിക്ലവാനാം
വീരോദധൗ ഗോഷ്പദവദ്വിലിൽയേ ॥ **20.56** ॥ 2128

ജിഗീഷുഭിർജീവിതസംശയാഖ്യാ
ദോലാഽധിരൂഢാ ദൃഢവൈരബന്ധാ ।
അദൂരതോ യാദവമർഷവേഗം
മിഥഃ പ്രതിക്ഷേപശതാനി ചക്രേ ॥ **20.57** ॥ 2129

ശരപ്രയോഗോചിതവിപ്രകർഷം
സമ്പാദയിഷ്യന്ത്യപരാങ്മുഖാനാം ।
പ്രശംസനീയാനി ബഭൂവുരാജൗ
പശ്ചാത്പ്രയാതാനി ധനുർധരാണാം ॥ **20.58** ॥ 2130

പ്രതീപവൃത്ത്യാ പ്രതിഗൃഹ്യ ശൂരാഃ
ശത്രുപ്രയുക്തതാം ശരവൃഷ്ടിമുഗ്രാം ।

ത്രിവിഷ്ടപാനോകഹപുഷ്പവൃഷ്ടിം
വൈമാനികൈരൻവഭവൻ വിമുക്തതാം ॥ **20.59** ॥ 2131

തസ്മിന്നഘച്ഛേദിനി ധർമയുദ്ധേ
കായത്യജാം കൃഷ്ണസമീക്ഷിതാനാം ।
സുഹൃദ്വിഷദ്ഭേദവതാം സമോഽഭൂത്
സ്വർഗാപവർഗാന്തഗതിഃ സുപന്ഥാഃ ॥ **20.60** ॥ 2132

ബഭൂവ കീർത്യാ ധൃതകേതകശ്രീഃ
നിസ്ത്രിംശധാരാധരപങ്ക്തിനീലാ ।
രണസ്ഥലീ യാദവദാനവാനാം
ആകാലികീ പ്രാവൃഡിവാസ്രവർഷൈഃ ॥ **20.61** ॥ 2133

അലംഘനീയാ രഥവാരണാദ്യൈഃ
ആസാഗരാദപ്രതിഘപ്രവാഹാഃ ।
ഉദഗ്രഭൂഭൃത്പ്രഭവാഃ പൃഥിവ്യാം
ഉത്തസ്ഥിരേ ശോണിതശൈവലിൻയഃ ॥ **20.62** ॥ 2134

ജ്വലത്പ്രതാപാനലജാതദീപ്തിഃ
സമിദ്വതീ സൈൻയയുഗസ്യ ലീലാ ।
ജയശ്രിയാ വീരപതിംവരായാ
വൈവാഹികീ സമ്പദിവാബഭാസേ ॥ **20.63** ॥ 2135

അമർഷവൈശ്വാനരധൂമലേഖാം
അൻയോൻയസംഹാരനിശാം കൃപാണീം ।
അവേക്ഷ്യ മൃത്യോർഭ്രുകുടീമനന്ദൻ
വീരാഃ സ്വവിക്രാന്തിശിരീഷമാലാം ॥ **20.64** ॥ 2136

മനസ്വിനഃ സംയതി വീരശയ്യാം
അഭൂഷയൻ പ്രീതികൃതഃ ശിവാനാം ।

സുഖാവഹാഃ സ്വർഗവിലാസിനീനാം
വിഹാരശയ്യാമപി വീരലോകേ ॥ **20.65** ॥ 2137

സമാശ്രിതൈരാഹവസത്രദീക്ഷാം
കുർവദ്ഭിരൻയോൻയമിവോപകാരം ।
അലഭ്യത ശ്ലാഘിതമപ്സരോഭിഃ
ദൈത്യൈർമനുഷ്യൈരപി ദേവഭൂയം ॥ **20.66** ॥ 2138

പർയസ്തപാദം പതിതൈഃ പൃഥിവ്യാം
വജ്രാഹതൈരദ്രിഗണൈരിവാൻയൈഃ ।
ദ്വിപേന്ദ്രയൂഥൈർദ്രുതസർപിണീനാം
ദ്വീപായിതം ശോണിതവാഹിനീനാം ॥ **20.67** ॥ 2139

ഹതാവശിഷ്ടാ ദനുജേന്ദ്രഭൃത്യാഃ
പ്രദ്യുമ്നവിക്രാന്തിഭയാന്നിവൃത്താഃ ।
തത്കേതുചിഹ്നസ്മരണേന ബിഭ്യുഃ
നിശാമ്യ ദൃഷ്ടീർനിജവൽലഭാനാം ॥ **20.68** ॥ 2140

സ്വകോപചാപേന തതഃ പ്രണുന്നോ
മഹേശ്വരാനുഗ്രഹസംഹിതാത്മാ ।
അതീത്യ മൗർവീമിവ ദൈത്യസേനാം
ബാണഃ സ്വയം ശൗരിബലം വിവേശ ॥ **20.69** ॥ 2141

വ്യഭജ്യത വ്യാപ്തഹയോർമിജാലം
ബലം യദൂനാം ബലിനന്ദനേന ।
ഏകേന പർയാപ്തഭുജാദ്രിഭൂമ്നാ
നാഥോ നദീനാം നലസേതുനേവ ॥ **20.70** ॥ 2142

അസ്ത്രാണി തേന പ്രഹിതാനി തൂർണം
വിഹാരഭൂമ്നാ വിതഥാനി കൃത്വാ ।

യുഗാന്ത സൂര്യായുതയോഗദീപ്തം
രാമാനുജൻമാ ജഗൃഹേ രഥാംഗം ॥ **20.71** ॥ 2143

അഥാച്ഛിനദ്ഭീഷണസത്ത്വസാരാം
ഭുജാടവീം ഭൂതപതേഃ സമക്ഷം ।
ചക്രേണ സങ്കൽപനിഭേന കൃഷ്ണഃ
കിം വാ വിധൗ വൈരിണി കേന രക്ഷ്യം ॥ **20.72** ॥ 2144

അവൃൺവത ക്ഷ്മാം ഹരിചക്രലൂനാ
മഹത്തരാ ബാണഭുജാഃ പതന്തഃ ।
മഹേന്ദ്രഹസ്തപ്രഹിതേന പൂർവം
വജ്രേണ ഭിന്നാ ഇവ സാനുമന്തഃ ॥ **20.73** ॥ 2145

അമർത്യശത്രോരവലേപഹേതൗ
ബഹിർദ്വയേ ബാഹുവനേ വിലൂനേ ।
ദയാധനഃ സംയതി ദൈത്യഹന്താ
പ്രദീപ്തമസ്ത്രം പ്രതിസഞ്ജഹാര ॥ **20.74** ॥ 2146

അനീകിനീമാശ്രിതദീർഘനിദ്രാം
ബാണോ നികൃത്താമപി ബാഹുപങ്ക്തിം ।
അജാതഖേദോ ബുബുധേ ന നൂനം
വിപദ്ഭിരശ്രാന്തധിയോ ഹി വീരാഃ ॥ **20.75** ॥ 2147

അശാന്തദർപസ്ത്വസുരോ ഭുജാഭ്യാം
വികൃഷ്ടധൻവാ വിസസർജ ബാണാൻ ।
തദൈനമൻവീക്ഷ്യ നിഹന്തുമൈച്ഛത്
ജൻയോദ്ധതം ദൈത്യമനൻയജൻയഃ ॥ **20.76** ॥ 2148

തതസ്തമവ്യാഹതദിവ്യശക്തിം
മധ്യാഹ്ന മാർതാണ്ഡവിദീപ്തഹേതിം ।

പശ്യൻ മുകുന്ദം പ്രതിബോധഭൂമ്നാ
ജയോക്തിപൂർവം ഗിരിശോ ജഗാദ ॥ **20.77** ॥ 2149

മൈവം പ്രഭോ മത്പരിവാരഭൂതം
ബലേഃ സുതം ബാധിതുമർഹസി ത്വം ।
മയൈഷ രക്ഷ്യാ ദനുജസ്ത്വയാഽപി
സ്വഭക്തബുദ്ധ്യൈവ സമീക്ഷണീയഃ ॥ **20.78** ॥ 2150

ത്വമാദിദേവഃ ത്രിയുഗസ്ഥിധാമാ
ശുദ്ധാമശുദ്ധാം ച വിഭാവ്യ സൃഷ്ടിം ।
അകർമതന്ത്രൈരവതാരഭേദൈഃ
ക്രീഡസ്യനന്തൈരപി ജന്തുജാതൈഃ ॥ **20.79** ॥ 2151

അയം സ തേ വേദമയോ ഗരുത്മാൻ
വേദൈരശേഷൈരപി വേദ്യസേ ത്വം ।
വിഭാഗമൃച്ഛന്ത്യമരാസ്ത്വദൻയേ
ശാഖൈകദേശേഷു ശകുന്തകൽപാഃ ॥ **20.80** ॥ 2152

സിസൃക്ഷതസ്തേ ഭുവനാനി സപ്ത
പ്രസാദതോ നാഥ ബഭൂവ വേധാഃ ।
സംഹർതുകാമസ്യ തവൈവ കോപാത്
അഹം ത്വയാ ദത്തനിജാധികാരഃ ॥ **20.81** ॥ 2153

അവിക്രിയശ്ചേഷ്ടയസി ത്വമേകോ
വിശ്വാനി ഭൂതാനി വിഹാരശക്ത്യാ ।
അചേഷ്ടമാനപ്രകൃതീൻയയാംസി
സ്ഥാതാഽപ്യയസ്കാന്ത ഇവാഭിമുഖ്യാത് ॥ **20.82** ॥ 2154

അലംഘ്യമായാഗുണജാലഭീതാൻ
അനൻയചിത്താനനുകമ്പമാനഃ ।

സ്വദത്തയൈവ സ്വപദാബ്ജഭാജാ
ഭക്ത്യാ സ്വയം താരയസേ ഭവാബ്ധിം ॥ **20.83** ॥ 2155

ഭാരാവതാരായ ഭുവോഽവതീർണം
ഭവന്തമന്തർഹിതദിവ്യഭാവം ।
സംസ്ഥാപയന്തം നിയമേന ധർമം
ധർമം പരം വേദവിദോ വിദുസ്ത്വാം ॥ **20.84** ॥ 2156

വിധായ ദൈത്യപ്രകൃതീനശേഷാൻ
നാമാവശേഷാന്നരലോകപാലാൻ ।
കരിഷ്യസി ത്വം കരുണാർദ്രചേതാ
നാഥ ക്ഷിതിം നാവമിവാസ്തഭാരാം ॥ **20.85** ॥ 2157

ദയാക്ഷമാഭ്യാമിഹ ദീവ്യസി ത്വം
ലക്ഷ്മീമഹീഭ്യാമിവ ലാലിതാത്മാ ।
തത് ക്ഷമ്യതാമസ്യ മദേകഭക്തേഃ
ആജാനതഃ സ്വാത്മചമത്ക്രിയേയം ॥ **20.86** ॥ 2158

നാഥോ യദൂനാമിതി ഭൂതനാഥേ
സ്വഭക്തരക്ഷാമഭിയാചമാനേ ।
അതർകിതപ്രത്യുപകാരലേശാം
ആകസ്മികീമാദ്രിയതാനുകമ്പാം ॥ **20.87** ॥ 2159

പ്രവിശ്യ ദേഹം പുനരുത്പതന്ത്യാ
സ്വമൗലിഭാജേവ സുരസ്രവന്ത്യാ ।
വാചാ മനഃപ്രീതിമിവോദ്വമന്തം
ശൗരിസ്തദാ ശൂലിനമിത്യുവാച ॥ **20.88** ॥ 2160

തവൈഷ ഭക്തോ മമ ചേതി മൻയേ
ക്ഷാന്തസ്തതോ നിത്യമസൗ മയാഽപി ।

ന ചാസ്തി ബന്ധോരപി സാമ്പരായേ
വീരവ്രതം ധാരയതോപകാരഃ ॥ **20.89** ॥ 2161

വിഹാരനൃത്താനി വിതൻവതസ്തേ
വൽഗുധ്വനിം വാദയിതാ മൃദംഗം ।
ഭജത്വവിച്ഛിന്നധൃതിർഭവന്തം
ദത്താഭയോ ദൈത്യപതിർമയാഽസൗ ॥ **20.90** ॥ 2162

അഥാൻവമംസ്ത ത്രിജഗന്നിയന്താ
പത്യുഃ പശൂനാം പ്രണയാനുരോധാത് ।
ബാണാവരോധപ്രമദാജനാനാം
സ്ഥായീനി മംഗൽയവിഭൂഷണാനി ॥ **20.91** ॥ 2163

തതോഽസുരേന്ദ്രഃ പ്രണിപാതപൂർവം
ജഗത്പരിത്രാണരതം ജഗാദ ।
ഉഷാനിരുദ്ധാൻവയതഃ സമീക്ഷ്യാഃ
ഭൃത്യാ വയം പ്രീതധിയാ ത്വയേതി ॥ **20.92** ॥ 2164

ഹിരൺയരത്നാനി ഹിരൺയപൂർവൈഃ
ബലാദുപാത്താൻയുപദായ ബാണഃ ।
നിരോധഖിന്നാവുചിതോപചാരൈഃ
ആനർച സസ്നേഹമുഷാനിരുദ്ധൗ ॥ **20.93** ॥ 2165

സംബന്ധിഭാവപ്രതിപത്തിഭാജാ
സന്ധായ ബാണേന സ സത്യസന്ധഃ ।
ഉഷാപതേർയൗതകലാഭലക്ഷ്യാത്
ജേതാ ജഹാരൈവ വിപക്ഷലക്ഷ്മീം ॥ **20.94** ॥ 2166

ഹരേണ ദത്താം ഹരിണാഽപി ബാണഃ
സ്ഥിരീകൃതാമപ്രതിഘാമഭീതിം ।

തനുത്രയൻ വർജിതലേഖവൈരഃ
ശമാൻവിതാമാസ്ഥിത ശംഭുസേവാം ॥ **20.95** ॥ 2167

യഥാർഥനാമാനമഥാനിരുദ്ധം
കൃത്വാ സഭാർയം കൃതകൃത്യചേതാഃ ।
സബന്ധുസൈന്യഃ സവിശേഷദൃശ്യാം
പ്രത്യായയൗ വിശ്വപതിഃ പുരീം സ്വാം ॥ **20.96** ॥ 2168

ദേവാഃ സഹസ്രനയനം ദനുജേന്ദ്രമന്യേ
നിർധൂതമാനമനഘേന നിശാമയന്തഃ ।
കൂപോദകപ്രഭവകൂർമനയേന ജാതാം
അസ്വാമികപ്രഭുപരിഗ്രഹബുദ്ധിമൗജ്ഝൻ ॥ **20.97** ॥ 2169

നീതസ്ത്രിലോകപതിനാ നിജരാജധാനീം
ഭൂയഃ പ്രജാത ഇവ പൗരജനൈഃ പ്രതീതഃ ।
ദൈത്യേശ്വരസ്യ സുതയാ സഹിതഃ സ രേമേ
രാഗാധികോ രതിപതേരനഘഃ കുമാരഃ ॥ **20.98** ॥ 2170

അഥ തമുഷാസഹായമുപയാതമുപായനവാൻ
ജനപദപത്തനപ്രഭൃതികാദുപഗമ്യ ജനഃ ।
ഉപചരതി സ്മ സമ്യഗുപപന്നധൃതിർബഹുധാ
യദുനഗരേ വിവാഹവിജയോത്സവയന്ത്രിതധീഃ ॥ **20.99** ॥ 2171

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ വിംശഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ഏകവിംശഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

വാസുദേവ ഇതി നാമ ദധാനഃ
പൗണ്ഡ്രകസ്തദനു ഭൂരിമദാന്ധഃ ।
മാനുഷത്വകവചാന്തരിതേന
സ്പർധതേ സ്മ ഹരിണാ ഹതചിത്തഃ ॥ **21.1** ॥ 2172

ഹേതിപഞ്ചകമധാരയത ശ്രീ -
വത്സകൗസ്തുഭമുഖാനി ച മൂഢഃ ।
ഐശ്വരാണി ചരിതാനി ച പൂർവാ -
ൺയാത്മനഃ സ്വയമജൂഘുഷദാപ്തൈഃ ॥ **21.2** ॥ 2173

ഇന്ദ്രജാലകുഹനാദിഷു ദാക്ഷ്യാത്
ഈശ ഏഷ ഇതി മോഹിതലോകഃ ।
അധ്യശേത ഭുജഗേശ്വരശയ്യാം
ആരുരോഹ വിഹഗേന്ദ്രവിവർതം ॥ **21.3** ॥ 2174

അൻവഹം ച മഹതീം വനമാലാം മാൽയകൃദ്ഭിരുപകൽപ്യ ബഭാര ।
നാമധേയമദിശത് സചിവാനാം നാകനായകവിശേഷനിരൂഢം ॥ **21.4** ॥ 2175

ബദ്ധകൃത്രിമഭുജാന്തരയുഗ്മം
ശസ്യമാനമനുജീവിജനേന ।
വിശ്വകർതുരവതാര ഇതി സ്വം
ബഹ്വമംസ്ത ബധിരോ നിഗമേഷു ॥ **21.5** ॥ 2176

ഇത്ഥമീശ്വരവിഡംബനരൂപം
നാടകീയമനുരുധ്യ വിഹാരം ।
ശോച്യതാമപി പരാവരവിദ്ഭിഃ
ഹാസ്യതാമപി ജഗാമ ജഗദ്ഭിഃ ॥ **21.6** ॥ 2177

മസ്തകസ്ഥിതദുരത്യയമൃത്യോഃ
തസ്യ ദൂത ഉപസൃത്യ ജഗാദ ।
കൃത്യശേഷവിനിവേശിതചിത്തം
നിർഭയോ നൃപതിസംസദി നാഥം ॥ **21.7** ॥ 2178

കൃഷ്ണകൃഷ്ണ ഗദതോ ഗിരമർഥ്യാം
സംശൃണുഷ്വ മഹതീമിഹ മത്തഃ ।
അപ്രമത്തമതിഭിഃ സഹ മിത്രൈഃ
ആപ്തവാക്യമവധീർയ ന സിദ്ധിഃ ॥ **21.8** ॥ 2179

അസ്തി കശ്ചിദവധാരിതഭൂമാ
പൂരുഷഃ ശ്രുതിഗണേഷു പുരാണഃ ।
സ ക്ഷിതിം പരിഗൃഹീതവിഹാരഃ
പൗണ്ഡ്രകത്വമധിഗമ്യ ഭുനക്തി ॥ **21.9** ॥ 2180

തസ്യ നിത്യനിരുപാധികഭൂമ്നോ
വിശ്വഭോക്തുരധിഗമ്യ തിതിക്ഷാം ।
ഭുജ്യതേ നിയതകർമവിപാകൈഃ
യുഷ്മദാദിഭിരിലാ ബഹുഭാഗാ ॥ **21.10** ॥ 2181

അർഥതത്ത്വമിദമശ്രുതപൂർവം
ശൃൺവതാത്രഭവതാ ഭവിതവ്യം ।
നിശ്ചലീകൃതഹിതാഹിതസീമ്നാ
ജിഷ്ണുനാ യദുകുലസ്യ വിഭൂത്യൈ ॥ **21.11** ॥ 2182

ആദിശത്യഖിലലോകനിയന്താ
ത്വാമസൗ ഭജനസൗഹൃദനിഷ്ണഃ ।
ഈശിതവ്യഗണനാലിഖിതസ്ത്വം
മാ കൃഥാ വിതഥമീശ്വരമാനം ॥ **21.12** ॥ 2183

ബാഹ്യവർത്മനി പരാവരതത്ത്വ -
വ്യത്യയേന വിനിവൃത്തസതത്വേ ।
ചിത്തവൃത്തിമധിരോപ്യ വിമൂഢാഃ
ശ്രേയസോ ഹി ബഹിരേവ ഭവന്തി ॥ **21.13** ॥ 2184

ഈശ്വരസ്ത്വമസി ചേത് കുത ഏവം
ന ത്വദഗ്രജ ഇതി പ്രമിതിഃ സ്യാത് ।
ദ്വൗ യുവാം പരമ ഇത്യപി ദുഃസ്ഥം
കസ്തതോ വിഷമ ഏവ ന ചാൻയഃ ॥ **21.14** ॥ 2185

അർഥവാദകുഹനാഭിരപി സ്വാൻ
ഈശ്വരാൻ വിഗണയന്തി സുരേന്ദ്രാഃ ।
നിഷ്പ്രമാണജനുഷോ ജനവാദാത്
കഃ സ്വിദീശ ഇതി വിശ്വസിതി സ്വം ॥ **21.15** ॥ 2186

ഗോപികാഭിരപി കർമഭിരാസ്താം
ബദ്ധ ഏവ യദി മുക്തിവിധാതാ ।
അദ്ഭുതസ്ഥിതിരനാന്തരബാഹ്യഃ
സപ്തമസ്തു സമയോഽയമപൂർവഃ ॥ **21.16** ॥ 2187

ഇഷ്ട ഏവ തു മദീശ്വരഭാവഃ
ത്വൻമുഖൈർന ഖലു ശക്യനിരോധഃ ।
മത്സുഖാദിഷു കഥം വിശയാനൈഃ
മത്പരത്വമപദം പ്രതിഷേധ്യം ॥ **21.17** ॥ 2188

നാമധേയമനപായി മദീയം
ത്യജ്യതാം പ്രഥയ ദാസതയാ വാ ।
ചിഹ്നധാരണമനേന ഗതാർഥം
കൽപനേന കഥമീശ്വരഭാവഃ ॥ **21.18** ॥ 2189

താദധീൻയനിയമം യദി ബുദ്ധ്യാ
സോഽഹമിത്യനുബുഭൂഷസി തത് സ്യാത് ।
അൻയഥാ തു നിഗൃഹീതിരലംഘ്യാ
രാജഭാവതൃഷിതൈരിവ ഭൃത്യൈഃ ॥ **21.19** ॥ 2190

പാപ്മനാം തമസി പാതയിതൄണാം
ആത്മചൗർയമധിരാജപദസ്ഥം ।
ചോദിതേന നിയതോഽപി ഹൃതാത്മാ
ചോരദണ്ഡമവശാദുപയാതി ॥ **21.20** ॥ 2191

അഭ്യുപേതബഡിശാമിഷനീതിം
പ്രാപ്തുമിച്ഛുരധികാരമയോഗ്യം ।
ഇഷ്ടമർഥമനവാപ്യ വരാകഃ
പ്രത്യവൈതി സഹസാ പരതന്ത്രഃ ॥ **21.21** ॥ 2192

നാപരാധ്യതി ക ഏവ നിയത്യാ
പണ്ഡിതസ്തു വിനിവൃത്യ സമീഡേ ।
അസ്തി ചാദ്യ ശരണാഗതിരർഥ്യാ
മത്പരസ്യ തവ ജീവിതുമിച്ഛോഃ ॥ **21.22** ॥ 2193

ഇത്യുദീരിതവതി പ്രണിധൗ തം
പ്രത്യുവാച വിഹസൻ പ്രഭുരാദ്യഃ ।
പഥ്യമദ്യ വചനം തവ മൻയേ
യദ്ബ്രവീഷി ചിരലിപ്സിതമേതത് ॥ **21.23** ॥ 2194

ഉഗ്രസേനഭൃതകാ വയമേതേ
നേശിതാര ഇതി വിഭ്രമവന്തഃ ।
സമ്പ്രതി ത്വദുപദേശമഹിമ്നാ
ഭാവയേമഹി തവേശ്വരഭാവം ॥ **21.24** ॥ 2195

ത്വയ്യനീശ്വരമതിം ന ച കുർമഃ
ത്വം പരോഽസി നിയമേന പരസ്മാത് ।
ത്വാം ദിദൃക്ഷവ ഇമേ വയമാശു
ത്വത്പദം ഗതഭിയഃ പ്രതിയാമഃ ॥ **21.25** ॥ 2196

ത്വാദൃശം പ്രമിതിമത്തമദൃഷ്ട്വാ
ത്വയ്യനാദരവതാമതിലോകേ ।
യാമിമാം വദസി വാചമനൂചീം
ഭാഗധേയമിവ പക്വമിദം നഃ ॥ **21.26** ॥ 2197

ദ്രക്ഷ്യതേ ശരണമേത്യ വിഭുസ്തേ
ക്ഷേപ്യതേ ച ന മയൈവ ന ചക്രം ।
ഗച്ഛ ശീഘ്രമഭിധത്സ്വ തമീശം
ത്വാമുപൈതി കുകുരധ്വജിനീതി ॥ **21.27** ॥ 2198

ആത്തഹേതിരപസർപനിവൃത്തൗ
ചിന്തിതാപ്തമധിരുഹ്യ സുപർണം ।
പ്രാസ്ഥിത പ്രതിബലാവസഥായ
പ്രാണിതത്രിദശഭൂതിരനന്തഃ ॥ **21.28** ॥ 2199

സാഹസൈകരസികേന തതോഽസൗ
പൗണ്ഡ്രകേണ യുയുധേ യദുവീരഃ ।
തത്സഖിത്വമുപഗമ്യ ച പാർഷ്ണിം
ഗൃഹ്ണതാ സപദി കാശിനൃപേണ ॥ **21.29** ॥ 2200

തത്ര വൈരിപൃതനേ സമകാലം
പൂർവപശ്ചിമതയാ പ്രപതന്ത്യൗ ।
ഭാവയന്നുഭയതോമുഖഭാവം
പ്രത്യവിധ്യദധിസായകധൻവാ ॥ **21.30** ॥ 2201

വൈരിസൈന്യവിതതേഷു സമന്താത്
ദിങ്മുഖേഷു സമമേവ പൃഷത്കൈഃ ।
തസ്യ ദീപ്തരുചിഭിർവിനിപേതേ
മധ്യഗസ്യ കിരണൈരിവ പൂഷ്ണഃ ॥ **21.31** ॥ 2202

വിദ്വിഷൗ യുഗപദുത്ഥിതവന്തൗ
സാഗരാവിവ വിലംഘിതവേലൗ ।
രൂപിണീ ഇവ രജസ്തമസീ ദ്വേ
സത്ത്വവൃത്തിരനഘഃ സ ജഘാന ॥ **21.32** ॥ 2203

അസ്തമേവമനയദ്യദുഭാസ്വാൻ
താവുഭൗ ജഗദുപദ്രവഹേതൂ ।
പൂർവതശ്ച പരതശ്ച ഭവന്തൗ
ദുർഗ്രഹാവിവ ദുരാസദദീപ്തിഃ ॥ **21.33** ॥ 2204

തസ്യ താവുഭയതോ നിപതന്തൗ
ഭഗ്നബാഹുവിടപായുധപുഷ്പൗ ।
ജഗ്മതുഃ പൃഥുകഭാവവിഹാര -
ക്ഷിപ്യമാണയമലാർജുനകക്ഷ്യാം ॥ **21.34** ॥ 2205

നാമചിഹ്നവസനാഭരണാദ്യൈഃ
നാഥസമ്പദനുകാരനിരൂഢൈഃ ।
പൗണ്ഡ്രകസ്ഥിതിമവാപ്യ സൃഗാലോ -
ഽപ്യൻവഭൂത് കില ഗതിം ച തദീയാം ॥ **21.35** ॥ 2206

വിദ്വിഷാം വിഹിതവീരഗതീനാം
ദ്വാരകോപഗമിതൈർദ്വിരദാദ്യൈഃ।
കൗരവാധ്യുഷിതഭാഗവിഭക്തേഃ
ആഹിതപ്രതിഭരാ ക്ഷിതിരാസീത് ॥ **21.36** ॥ 2207

പാതിതേഷു വിമതേഷ്വിതി നാമ
പ്രാപ്യ യാദവപുരം പരമേഷ്ഠീ।
പ്രേയസീഭിരവിഭക്തരസാഭിഃ
വീതരാഗസുഭഗോ വിജഹാര ॥ **21.37** ॥ 2208

ജീവയുക്തമിതരച്ച വിചിത്രം
ദ്യൂതമർപിതപണം വിദധാനഃ।
ഭാവിഭാരതമഹാഹവസിദ്ധേഃ
സൂചനം വിതനുതേ സ്മ ശുഭംയുഃ ॥ **21.38** ॥ 2209

തോഷിതത്രിനയനസ്യ നൃശംസഃ
കാശിരാജതനയസ്യ പുരോധാഃ।
കൽപിതാഹുതിരജീജനദുഗ്രാം
കാലവഹ്നിപദവീമിവ കൃത്യാം ॥ **21.39** ॥ 2210

സാഭ്രിപത്യ യദുവീരസകാശം
ഹേതിരാജവിഭവേന ഹതാശാ।
ജൻമധാമനി നിജേ നിയമസ്ഥം
ജഞ്ജപൂകമഭിസൃത്യ ജഘാന ॥ **21.40** ॥ 2211

നിർദദാഹ നഗരീമഥ കാശീം
വിസ്ഫുലിംഗ ഇവ മാധവദീപ്തേഃ।
യാദവഗ്രസനകൗതുകവത്യാ
കൃത്യയാ സഹ രഥാംഗകൃശാനുഃ ॥ **21.41** ॥ 2212

സ്യന്ദനദ്വിരദവാജിപദാതി -
പ്രാജ്യസൗധപരിപാടിസമൃദ്ധ്യാ ।
ചക്രവഹ്നിവിഭവേന തദാഽഭൂത്
ചന്ദ്രശേഖരവിലേപനഭൂമാ ॥ **21.42** ॥ 2213

ക്ഷേത്രമേതദവിമുക്തസമാഖ്യം
മുക്തിയോഗ്യമുപസൃഷ്ടമയോഗ്യൈഃ ।
ഇത്യവേക്ഷ്യ ദഹനേന തദർഹാം
സംസ്ക്രിയാമിവ ചകാര സുദൃഷ്ടിഃ ॥ **21.43** ॥ 2214

അപ്രശാന്തരുഷമദ്ഭുതദീപ്തം
ദഗ്ധവൈരിപുരമായുധരാജം ।
നിർജരാഃ പ്രതിനിശാമയമാനാഃ
ബിഭ്യതി സ്മ ജഗദുശ്ച ജയോക്തിം ॥ **21.44** ॥ 2215

ദൈവതൈരപി ചതുർമുഖമുഖ്യൈഃ
ദത്തസത്കൃതിരസൗ ജിതകാശീ ।
ഇഷ്ടനിർവഹണനിർവൃതചിത്തം
വിഷ്ടരശ്രവസമഭ്യുപപേദേ ॥ **21.45** ॥ 2216

ആസുരപ്രകൃതികേഷു നിരസ്ത -
ഷ്വേവമേഭിരനുപാലിതസഖ്യഃ ।
വാനരോ ഭുജബലേന ബബാധേ
ദുർമതിർജഗദിദം ദ്വിവിദാഖ്യഃ ॥ **21.46** ॥ 2217

ഭൂധരാനുദഹരദ്ഭുജശാലീ
പ്രക്ഷിപംശ്ച നഗരാണി മമർദ ।
ക്ഷോഭയൻ ജലനിധീനനുവേലം
പ്ലാവയംശ്ച വസുധാം പ്രജഹർഷ ॥ **21.47** ॥ 2218

അൻയവീരരഹിതാമിവ മത്വാ
വാരിരാശിരശനാമവലിമ്പൻ ।
ആത്മനഃ സദൃശമാദ്രിയതൈകം
ധേനുകപ്രമഥനേന നിയുദ്ധം ॥ **21.48** ॥ 2219

ഏകദാ ഹലധരസ്യ വിഹാരേ
സംപതന്നമിതചാപലചേഷ്ടഃ ।
ദ്വാരകോപവനപാദപഭേദീ
വിശ്വതഃ കിലകിലാം വിതതാന ॥ **21.49** ॥ 2220

താലകേതുയുവതീർവിഹരന്തീഃ
ത്രാസയൻ മുഖവികാരവിശേഷൈഃ ।
ക്രീഡനോപകരണാനി വിഭിന്ദൻ
ക്ഷ്വഡിതാനി വിദധേ വിധിലൂനഃ ॥ **21.50** ॥ 2221

തം പ്രവൃത്ത കപികൃത്യമദൂരാത്
ബാധിത പ്രതിബലോ ബലദേവഃ ।
ജംഗമസ്ഫടികഭൂധരകൽപോ
രുക്മശൈലരുചിരം നിരുരോധ ॥ **21.51** ॥ 2222

വാനരേണ സുഹൃദാ ദനുജാനാം
യാതുധാനസമരപ്രഥിതേന ।
പ്രേഷിതാം ദ്രുമശിലോച്ചയവൃഷ്ടിം
നിഷ്പിപേഷ മുസലേന ഹലാസ്ത്രഃ ॥ **21.52** ॥ 2223

ആപതന്നപസരന്നപി ഭേജേ
ഗ്രാഹ്യതാമിവ ച ദുർഗ്രഹതാം ച ।
അഗ്രതോഽഭവദലക്ഷ്യത പശ്ചാത്
അപ്രതർക്യരഭസോ ഹരിവീരഃ ॥ **21.53** ॥ 2224

തൗ പരസ്പരഗവേഷിതരന്ധ്രൗ
കാമപാലകപിസൈനികപാലൗ ।
യോജിതോദ്ധതകരൗ യുയുധാതേ
ദർപദാരുണദിശാഗജസത്ത്വൗ ॥ **21.54** ॥ 2225

തം പ്രലംബദമനഃ പ്ലവഗേന്ദ്രം
വിപ്ലുതം പുനരപി പ്ലവമാനം ।
കാലപാശനിഗൃഹീതമരാതിം
കൽപമാനമഭവായ വിവേദ ॥ **21.55** ॥ 2226

സവ്യദക്ഷിണപരിക്രമണാഭ്യാം
ദ്രാഗലാതമയചക്രനിരീക്ഷ്യഃ ।
ആതതാന ഹലപാണിമദൂരാത്
അഗ്നിസാലവലയസ്ഥമിവാരിഃ ॥ **21.56** ॥ 2227

തം ഗൃഹീതഗരുഡാനിലവേഗം
സർവതോ യുഗപദേവ സമീക്ഷ്യ ।
ലാംഗലീ ജലധിലംഘനദക്ഷം
ലാഘവേന ലഘയൻ വിചചാര ॥ **21.57** ॥ 2228

അന്ധകാരമിവ തം പ്രതിരുന്ധൻ
അർയമേവ മുസലീ നിജദീപ്ത്യാ ।
ദിങ്മുഖാൻയകലുഷാണി വിതൻവൻ
വിശ്വദൃഷ്ടിവിഭവായ ബഭൂവ ॥ **21.58** ॥ 2229

ഘൂർണിതാകുലിതകൗരവധാമ്നാ
ലാംഗലേന ലലിതോദ്ധതലീലഃ ।
യൂഥനാഥമവരുധ്യ കപീനാം
മൗലിഘാതമവധീൻമുസലേന ॥ **21.59** ॥ 2230

വജ്രപാണിമഹിതാദ്ഭുതഭൂമ്നാ
വാനരേണ നിഹതേന സ രാമഃ ।
വ്യാചകാര വിനതാഭയദാതാ
പൂർവരാമചരിതം പുനരുക്തം ॥ **21.60** ॥ 2231

ധർമമർമഭിദി ദൈവവിപാകാത്
ഉദ്ധൃതേ ദ്വിവിദനാമനി ശൽയേ ।
രേവതീരമണരേചിതഖേദാ
നാകിനശ്ച മുനയശ്ച നനന്ദുഃ ॥ **21.61** ॥ 2232

ത്രാസിതേഷു വിബുധേഷു തദഗ്രേ
പീതവന്തമമൃതം ബലഭദ്രഃ ।
പ്രാപയത് പ്ലവഗമുഖ്യമിതീവ
സ്വർഗിഭിഃ സഹ സുധാശനഭാവം ॥ **21.62** ॥ 2233

ഭൂതലേ ഹലധരാഹിതഗുപ്തൗ
സാരഭൂതസുഭടഗ്രഹണേന ।
ഉംഛവൃത്തിരുദരംഭരിരാസീത്
താദൃശേന തപസൈവ കൃതാന്തഃ ॥ **21.63** ॥ 2234

ഏവമീഷദവരോപിതഭാരാം
ഭാവയൻ ഭുവമതോഷയദാർയാൻ ।
പൂർവദേവജനിതാനഭിനിഘ്നൻ
പൂർവജേന സഹിതോ യദുനാഥഃ ॥ **21.64** ॥ 2235

ഭാർഗവാദിഭിരബാധിതഭൂമ്നാം
നിർമമേഷ്വപി നികാരപരാണാം ।
സൗഭഹംസഡിഭികപ്രഭൃതീനാം
സൂദനൈരലഘയച്ച ധരിത്രീം ॥ **21.65** ॥ 2236

ഉഗ്രസേനവിനിവേശിതരാജ്യാം
ഉന്നമയ്യ യദുവംശവിഭൂതിം ।
തസ്യ ദിഗ്വിജയകൗതുകമാദ്യഃ
സപ്തലോകതിലകോ വിതതാന ॥ **21.66** ॥ 2237

തന്നിയോഗമഥ ശേഖരയിത്വാ
സ്വപ്രശാസനവശംവദവിശ്വഃ ।
യാവദുൽതനിയതാഖിലവൃത്തീൻ
യാദവാനുപനിനായ സുധർമാം ॥ **21.67** ॥ 2238

ആത്മകൽപിതധൃതേരഥ രാജ്ഞഃ
സന്നിധൗ സചിവപീഠനിവിഷ്ടഃ ।
മന്ത്രണായ മഹതോ യദുമുഖ്യാൻ
സമ്മുഖാൻ പ്രതിനനന്ദ മുകുന്ദഃ ॥ **21.68** ॥ 2239

അഭജത നരപാലമുഗ്രസേനം
ബഹുമനുതേ സ്മ യദൂംസ്തഥാപി തുംഗഃ ।
ക്വചിദഭിലപനേ വിഭൽതിശൽത്യാ
സ്വഗുണവിഭൂതിഗുണീഭവന്നിവൈകഃ ॥ **21.69** ॥ 2240

അധിഗുണഹരിവംശവീരസംഗാത്
അപചിതവാസവസംഗമാഭിലാഷാ ।
അതിശയരുചിരാം വഹന്ത്യഭിഖ്യാം
അചകമതേവ സഭാ തദാധിരാജ്യം ॥ **21.70** ॥ 2241

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ ഏകവിംശഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ദ്വാവിംശഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

അഥ ദേവാനിവാഹൂതാന്നരദേവാനഭാഷത ।
ദേവദാനവസാമാൻയദൈവതം ദേവകീസുതഃ ॥ **22.1** ॥ 2242

ഏഷ വഃ ക്ഷ്മാപതിഃ ശാസ്തി വിധാതേവ പ്രജാപതീൻ ।
മഹേന്ദ്ര ഇവ ധർമേണ സുധർമാമാസ്ഥിതഃ സ്വയം ॥ **22.2** ॥ 2243

ശേഖരീകൃതഭൂഭാരഃ ശേഷത്വേന വിഭോഃ സ്ഥിതഃ ।
വേദയത്യയമാർയോഽപി മിത്രഭൂതാനമിത്രജിത് ॥ **22.3** ॥ 2244

വയം ഭവന്തോ യേ ചാൻയേ മഹാന്തഃ സർവ ഏവ തേ ।
വിശ്വഗുപ്ത്യൗ ജഗത്കർത്രാ വിനിയുക്താ വിഭൂതയഃ ॥ **22.4** ॥ 2245

തദസ്മാഭിരവസ്ഥേയം ധർമവർത്മനി ശാശ്വതേ ।
ബിഭ്യദ്ഭിരനഘാദേശാദ്വജ്രാദിവ സമുദ്യതാത് ॥ **22.5** ॥ 2246

ദ്വിഷന്തഃ ഖ്യാതനാമാനോ നാമശേഷാസ്ഥിതാഽപ്യസൗ ।
സമുദ്രവസനാ വിഷ്വക് താമസൈരവകുംഠിതാ ॥ **22.6** ॥ 2247

അംസകസ്തൂരികാ ഭൂമിർഭവതാം ബാഹുശാലിനാം ।
അജുഗുപ്സാപദം ന സ്യാദസദ്വൃത്തിമലീമസാ ॥ **22.7** ॥ 2248

ശങ്കിതപ്രചയഃ ശേഷഃ ശത്രൂണാം ശുഷ്മണാമിവ ।
ആയതൗ സുഖമിച്ഛദ്ഭിർന യുക്തഃ ക്ഷന്തുമീശ്വരൈഃ ॥ **22.8** ॥ 2249

അതസ്ത്രാണായ സാധൂനാം ദുഷ്കൃതാം ദമനം ക്ഷമം ।
കഡങ്കരീയരോധോ ഹി കലമോത്സേധകാരണം ॥ **22.9** ॥ 2250

പുഷ്യതാം പാണ്ഡരം ഛത്രം പുണ്ഡരീകമിവ ശ്രിയഃ ।
ധർമോഽധർമശ്ച നാൻയോഽസ്തി രക്ഷണോപേക്ഷണേ ഭുവഃ ॥ **22.10** ॥ 2251

പൂർവപൂർവനരേന്ദ്രാണാമുച്ഛിഷ്ടമപി മേദിനീ ।
സോമപീഥിനയാദ്ഗ്രാഹ്യാ സ്വധർമാധ്വരമാസ്ഥിതൈഃ ॥ **22.11** ॥ 2252

അവിവേകവിഭാവർയാം ധർമമാർഗമപങ്കിലം ।
ദ്രഷ്ടും ദീപ ഇവ ൻയസ്താ നായകേന നയാഗമഃ ॥ **22.12** ॥ 2253

അവലംബ്യ ജഗദ്ധാതുർഹസ്തമാഗമവിഗ്രഹം ।
സ്വയമുദ്ധരതാത്മാനം സ്വൈരം പാതാലപാതിനം ॥ **22.13** ॥ 2254

വ്യസനാസാരവേഗാനാം വാരണം ന പ്രകൽപതേ ।
ഉപദേശൈരനാർയാണാമുത്താനച്ഛത്രസന്നിഭൈഃ ॥ **22.14** ॥ 2255

പണ്ഡിതപ്രഹതേനൈവ സത്പഥേന സദോദിതാഃ ।
വിഷമേഷു സ്ഖലന്തോഽപി ന ദുർഗതിമവാപ്സ്യഥ ॥ **22.15** ॥ 2256

ഭൂപരിക്രമണാദൻയാ ഭവതാമതിഭാസ്വതാം ।
തമസാമിവ ശത്രൂണാം നിരാസേ കീദൃശീ ക്രിയാ ॥ **22.16** ॥ 2257

ജിഗീഷൂണാം ച യുഷ്മാകം ന ജേതവ്യപദേ സ്ഥിതം ।
കൗരവൈരനുകൂലാനാം വിപാകൈരിവ കർമണാം ॥ **22.17** ॥ 2258

അവരോധ്യാഃ സ്വയം ദക്ഷൈരക്ഷിപദ്ഭിരനേഹസം ।
കരിണാം കർണഡോലാഭിഃ കമ്പിതാ ഇവ സമ്പദഃ ॥ **22.18** ॥ 2259

നീതിപദ്ധതിരക്ഷോദ്യാ ഭവദ്ഭിരധിഗമ്യതാം ।
നിയതാ സ്വർഗസൗധസ്യ നിഃ ശ്രേണിരിവ ശാശ്വതീ ॥ **22.19** ॥ 2260

ഖലത്യാഗഃ സുഹൃത്പ്രാപ്തിരിതീദം കവചദ്വയം ।
വഹധ്വം മന്ത്രദേഹസ്യ ഭേദം പരിജിഹീർഷവഃ ॥ **22.20** ॥ 2261

ധാതൂനാമിവ കോപേഷു പ്രകൃതീനാമചേതസാം ।
പാതുമർഹഥ പർയാപ്തം പ്രസാദനരസായനം ॥ **22.21** ॥ 2262

അനീതിമദിരാം ത്യക്ത്വാ ലോഭാദിവിഷദൂഷിതാം ।
അഗദങ്കാരമാദദ്ധ്വം പ്രജ്ഞാഽമൃതമനുത്തമം ॥ **22.22** ॥ 2263

ലുലിതാശേഷസൻമാർഗം ലോകവേദവിരോധിനം ।
പരിത്യജത ദുർമാനം പാഷണ്ഡമതജീവിതം ॥ **22.23** ॥ 2264

ഗുണശൈലാഗ്രമാരോപ്യ ശനൈരാത്മാനമാത്മനാ ।
നിത്യശങ്കിതവിഭ്രംശം നിധ്യായത ശുഭംയവഃ ॥ **22.24** ॥ 2265

ത്രിവിധാനി വിധേയാനി സമ്പത്സു ച വിപത്സു ച ।
കരണാനീവ മിത്രാണി ഗോപായത ഗുണഗ്രഹാത് ॥ **22.25** ॥ 2266

അപ്രശാന്തേഷു വിസ്രംഭമതിശങ്കാം സുഹൃത്സു ച ।
നീതിസന്ദംശിനാ ഋദ്ധേഃ സമുദ്ധരത കണ്ടകൗ ॥ **22.26** ॥ 2267

സപഞ്ചാംഗേന മന്ത്രേണ നീതിമാഹാത്മ്യനിർവിഷാം ।
നിയച്ഛത നിജാംഗേഷു ഭുജംഗീമിവ സമ്പദം ॥ **22.27** ॥ 2268

അവധീരയതാധർമ്യാമർഥകാമൈകസാധികാം ।
നൃശംസപ്രേയസീം നീതിം നാരീഹൃദയദാരുണാം ॥ **22.28** ॥ 2269

പ്രമാദസപ്തകം ത്യക്ത്വാ പ്രബുധ്യോപായസപ്തകം ।
അംഗസപ്തകസമ്പത്ത്യാ ജയത ദ്വീപസപ്തകം ॥ **22.29** ॥ 2270

അരാതിഗണകൂടസ്ഥാനാദൗ ജയത ദുർജയാൻ ।
അപദക്രോധലോഭാദീനശേഷാർഥവിരോധിനഃ ॥ **22.30** ॥ 2271

ആന്തരേണ ബലേനൈവ ദ്വിവിധാം വഹത ക്ഷമാം ।
യസ്യ സത്ത്വ്യപ്യസത്ത്വ്യപി ഗതാർഥം ഷഡ്വിധം ബലം ॥ **22.31** ॥ 2272

ന ശാപോ നാഭിചരണം ന വഹ്നിർന വിഷം തഥാ ।
നാസ്ത്രാണി ന ച ശസ്ത്രാണി യഥാ തീക്ഷ്ണതമാ ക്ഷമാ ॥ **22.32** ॥ 2273

വിപക്ഷജാതിഭാജ്യപി ക്ഷുദ്രാനനപകുർവതഃ ।
സുപർണ ഇവ ഭൂനാഗാനുപേക്ഷധ്വം തരസ്വിനഃ ॥ **22.33** ॥ 2274

കൃപണാൻ ക്ഷമമാണ്യപി മഹാസത്ത്വാ ന ദൈന്യഭാക് ।
മൃഗേന്ദ്ര ഇവ ഭിന്നേഭഃ സ്വദംഷ്ട്രാലേഹിനഃ ഖഗാൻ ॥ **22.34** ॥ 2275

ദേവാനതിശയാനാനാം ദൈത്യദാനവരക്ഷസാം ।
വിനിപാതനിദാനാനി സ്വയമൻവീക്ഷ്യ സുഖ്യത ॥ **22.35** ॥ 2276

യശഃപ്രാണഹരാൻ ഘോരാൻ വ്യാമോഹവിഷപാദപാൻ ।
സമീക്ഷാശാണഘൃഷ്ടേന ദ്യത ശാസ്ത്രേണ ശസ്ത്രിണഃ ॥ **22.36** ॥ 2277

ശ്രുതശാലിഭിരുക്തതാനി ദുരുത്സേകജ്വരാതുരാഃ ।
അപ്രിയാണ്യപി പഥ്യാനി മാ ജിഹാസത ജാതുചിത് ॥ **22.37** ॥ 2278

കലിസന്ധിസമാഘ്രാതം ത്യജന്തഃ കർമ കർബുരം ।
സദസത്പ്രേക്ഷണേ സ്യാത സർവതോ ദത്തദൃഷ്ടയഃ ॥ **22.38** ॥ 2279

പൽലവോപമകൗമാരേ പ്രസൂനോപമയൗവനേ ।
സ്ഥിരം ഫലമുപാദദ്ധ്വം ജംഗമേ ജീവിതദ്രുമേ ॥ **22.39** ॥ 2280

മിഷതാം മീലതാം വാപി ദ്രുതം ധാവതി ജീവിതേ ।
അനഘം തനുത ക്ഷേമ്യമാന്തരം ധനമക്ഷയം ॥ **22.40** ॥ 2281

അകാലനിയതോച്ഛ്രായമതിസൂര്യേന്ദുപാവകം ।
ക്ഷാത്രം ക്ഷപിതജാഡ്യം വഃ ക്ഷമം തേജഃ സമേധിതും ॥ **22.41** ॥ 2282

അസമ്പ്ലാവിതസപ്താബ്ധിരത്രിലോകീതമോപഹാ ।
അദിക്കസൂതസുധാലിപ്തിർയസ്യ കീർതിഃ സ കിമ്പ്രഭുഃ ॥ **22.42** ॥ 2283

സുധാം സുമനസോ യസ്യ സ്വാദയന്തി യശോമയീം ।
സ രാജാ വൃദ്ധിമാപ്നോതി ക്ഷീയതേ ന ച കാലതഃ ॥ **22.43** ॥ 2284

ത്യക്തസാന്ത്വേന കഠിനാൻവിദ്രാവയത തേജസാ ।
അയസസ്ഥാപസേകാഭ്യാമവസ്ഥാ കീദൃശീ ഭവേത് ॥ **22.44** ॥ 2285

പ്രസാധിതദിശോ യുഷ്മാൻ വിമുക്തൻയമഹീഭൃതഃ ।
സമ്പദഃ പ്രതിപത്സ്യന്തേ സരിതഃ സാഗരാനിവ ॥ **22.45** ॥ 2286

സ ഏഷ പുരതോ യാതാ പ്രാജ്ഞഃ പരിഭൃശൻ പഥഃ ।
സങ്കൽപ ഇവ യുഷ്മാകം സാത്യകിഃ സത്യവിക്രമഃ ॥ **22.46** ॥ 2287

പരിവാരേണ സമ്പന്നസ്ത്യക്തകോശശ്ച കാർയതഃ ।
നന്ദകോഽയമനിസ്ത്രിംശഃ സമ്മതോ മമ ശത്രുജിത് ॥ **22.47** ॥ 2288

ജൈത്രം ധ്വജമിവോദഗ്രമേനമാഹിതലക്ഷണം ।
അനുയാത ദിശോ ജേതുമസ്ത്രവേദമിവാപരം ॥ **22.48** ॥ 2289

വനസിംഹനയാദ്ഗുപ്തിർമാനതർകക്രമാദപി ।
പരസ്പരപുരസ്കാരാദ്ഭവിത്രീ ഭവതാമിഹ ॥ **22.49** ॥ 2290

അപി യുഷ്മാഭിരേതാവദഹങ്കാരഗ്രഹോജ്ജ്ഝിതൈഃ ।
അംഗീകൃതമമുഹ്യദ്ഭിരാതുരൈരിവ ഭോജനം ॥ **22.50** ॥ 2291

ഇതി സൂക്തിസുധാം പീത്വാ ശൗരിവക്ത്രേന്ദുനിഃ സൃതാം ।
സഹസാ നരദേവാസ്തേ സൗമനസ്യം പ്രപേദിരേ ॥ **22.51** ॥ 2292

തദുക്തിം ശുകവത് സർവേ സംലപന്തഃ പരസ്പരം ।
പ്രഹർഷമദധുസ്തസ്യ പ്രവിഷ്ടാ നീതിപഞ്ജരം ॥ **22.52** ॥ 2293

തൃഷിതൈരിവ തേ ശ്രോത്രൈഃ സംഭൂതശ്രുതിസൗരഭാം ।
പപുഃ പ്രിയഹിതാം തസ്യ പരിശുദ്ധാം സരസ്വതീം ॥ **22.53** ॥ 2294

അസന്ദേഹവിപർയാസാമസങ്കീർണഹിതാഹിതാം ।
ത്രയീമിവ ഗിരം തസ്യ മാനയന്തി സ്മ തേ നൃപാഃ ॥ **22.54** ॥ 2295

അഥ യാദവയൂഥേന സഹിതഃ സംയുഗപ്രിയഃ ।
സാത്യകിഃ പ്രചിതോത്തംസഃ പ്രതസ്ഥേ ഭർതുരാജ്ഞയാ ॥ **22.55** ॥ 2296

ധർമഗുപ്തികൃതാദേശഃ സ മേനേ മധുവൈരിണാ ।
അപൃഥക്ത്വമിവാപന്നമൻയദായുധപഞ്ചകം ॥ **22.56** ॥ 2297

സ്വകേതുകൽപനാപൂർവം നിയുക്തം ഹരിണാ സ്വയം ।
തമേവ താദൃശാകാരം തമമൻയന്ത യാദവാഃ ॥ **22.57** ॥ 2298

സ വീരഃ ശാസനം ഭർതുഃ ശിരസ്ത്രാണമിവോദ്വഹൻ ।
അമൻയത ജിതപ്രായാഃ സഹ ദിക്പതിഭിർദിശഃ ॥ **22.58** ॥ 2299

പയോധിം തർണകപദം പർവതം സികതാമയം ।
പാതാലം ച സ്ഥലീപൃഷ്ടം പ്രൈക്ഷതാമിതവിക്രമഃ ॥ **22.59** ॥ 2300

പ്രയാണപടഹസ്തസ്യ പ്രലയാംബുദഡംബരഃ ।
നൂനമാനർതയാമാസ ഭുവം സഹ പയോധിഭിഃ ॥ **22.60** ॥ 2301

പ്രയാന്തീ പൃതനാ സദ്യഃ പ്രണാദൈർദ്യാമപൂരയത് ।
വൈരിവാസകസജ്ജാനാം ഗണൈരപ്സരസാമപി ॥ **22.61** ॥ 2302

അധിരുഹ്യ രഥം ജൈത്രം സ ബഭൗ താർക്ഷ്യസന്നിഭം ।
ജിഗീഷിതദിശാചക്രശ്ചക്രപാണിരിവാപരഃ ॥ **22.62** ॥ 2303

ദിവ്യദുന്ദുഭിഘോഷേണ പുഷ്പവർഷേണ ഭൂയസാ ।
അശരീരിജയോക്ത്യാ ച തേന ജജ്ഞേ ജിതം ജഗത് ॥ **22.63** ॥ 2304

സ വിഷ്ണുരിവ വിക്രാന്ത്യാ ബലിധ്വംസോദ്യതോ ബലീ ।
സുഷുവേ ത്രിഷു ലോകേഷു കീർതിം ത്രിപഥഗാമിവ ॥ **22.64** ॥ 2305

തതോ ബുദ്ബുദഫേനാഭൈഃ പ്രചിതാം ഛത്രചാമരൈഃ ।
നിനായ പൃതനാം പ്രാചീം ഗംഗാമിവ ഭഗീരഥഃ ॥ **22.65** ॥ 2306

പൃതനാസാഗരൗഘേന പാലയൻ സാഗരാംബരാം ।
വീരോ വേതസവൃത്തീനാം ന ഭംഗമഭിസന്ദധേ ॥ **22.66** ॥ 2307

മഹദ്ഭിരപി തത്സൈന്യേ സമ്പതദ്ഭിഃ സുഹൃദ്ബലൈഃ ।
ന വ്യദ്ധിരഭവദ്ദൃശ്യാ വർഷതോയൈരിവാംബുധൗ ॥ **22.67** ॥ 2308

അശോഭത പതാകാഗ്രൈരഗ്രഹൈസ്തരനീകിനീ ।
നിർദിശ്യ ഗണയന്തീവ ജേതവ്യവിഷയാന്നിജൈഃ ॥ **22.68** ॥ 2309

തമീദിവസയോസ്തത്ര പൃഥിവ്യാകാശയോരപി ।
സമപദ്യത താദാത്മ്യം സൈന്യരേണുസമുത്ഥിതം ॥ **22.69** ॥ 2310

അസൂചീമുഖഭേദ്യം തദചന്ദ്രാർകപ്രതിക്രിയം ।
രുരോധ ദ്വിഷതാം ദൃഷ്ടിം രജസാ ജനിതം തമഃ ॥ **22.70** ॥ 2311

അപ്രതീപമരുത്ക്ഷിപ്തഃ പരാഗഃ പ്രസരൻ പുരഃ ।
ആസന്നവിനിപാതാനാം വൈവർണ്യമദിശദ്വിഷാം ॥ **22.71** ॥ 2312

ധൂമകംബലസാന്ദ്രേണ രേണുനാ ഗഗനസ്ഥലീ ।
നമന്തീം സൈന്യഭാരേണ ശനൈരനുജഗാമ ഗാം ॥ **22.72** ॥ 2313

പൃഥിവീം വർധയന്തീവ പൃതനാ ഖണ്ഡയന്ത്യപി ।
പരാഗൈഃ പൂരയാമാസ ഖാതം സഗരജൻമനാം ॥ **22.73** ॥ 2314

ധ്വജപൽലവിതാ സേനാ ശസ്തപുഷ്പാ പരാഗിണീ ।
ബഭൗ ചഞ്ചൂര്യമാണേവ മൃത്യോരുപവനസ്ഥലീ ॥ **22.74** ॥ 2315

സാ നൂനമനുകുർവാണാ സിന്ധുപത്ന്യൗ സിതാസിതേ ।
കുടിലപ്രതികൂലർദ്ധി കൂലങ്കഷഗതിർയയൗ ॥ **22.75** ॥ 2316

വിശ്വതഃ പ്രസൃതിസ്തസ്യാ ബഭൂവ ബഹുപദ്ധതേഃ ।
വാഹബന്ധനകീലാനാമപർയാപ്തവനദ്രുമാ ॥ **22.76** ॥ 2317

അവിച്ഛിന്നഗുണാംശ്ചക്രേ നിസ്ത്രാസാന്നിജസേനയാ ।
ഹാരാനിവ ഭുവഃ ശുദ്ധാനഗ്രഹാരാൻ പരാർപിതാൻ ॥ **22.77** ॥ 2318

അനാശ്രമപദാസന്നാമഭീഷിതകൃഷീവലാം ।
അനൈഷീൻമഹതീം സേനാമവിരുന്ധാന ഗോപനീം ॥ **22.78** ॥ 2319

സ്വദേശാദവിശേഷേണ സ്വീകൃതേ ശത്രുമണ്ഡലേ ।
ന യോധാ ജഗൃഹുസ്തത്ര കിഞ്ചിദസ്വാമിസമ്മതം ॥ **22.79** ॥ 2320

വിഹാരാസ്തസ്യ ജൻയേഷു വിമതാനേവ നിഘ്നതഃ ।
സമം ദദൃശിരേ ദേവൈസ്തത്തജ്ജാനപദൈരപി ॥ **22.80** ॥ 2321

അദീനസത്ത്വഃ ശത്രൂണാം ദീനസംരക്ഷണവ്രതീ ।
അൻവകമ്പത ധാത്രീഭിരുപനീതാൻ സ്തനന്ധയാൻ ॥ **22.81** ॥ 2322

അദൃഷ്ടസൈൻയരജസാമബാണസ്പർശവേദിനാം ।
പശ്യൻ ക്വചിദമിത്രാണാം സ ജിഹ്രായ പലായനം ॥ **22.82** ॥ 2323

സ മിഥഃ ശൗർയസംഘർഷാദരാതീനഭിനിഘ്നതഃ ।
പുനരുദ്ദീപയാമാസ സത്കാരേണ ഗരീയസാ ॥ **22.83** ॥ 2324

ക്രോധപാവകദീപ്താനാം ഹേതീനാം യദുപുംഗവാഃ ।
വിദധുസ്തത്ര വൈരിസ്ത്രീബാഷ്പതോയേന സേചനം ॥ **22.84** ॥ 2325

നിഹതപ്രതിമാതംഗദന്തത്സരുപരിഷ്കൃതാൻ ।
ദ്വിഷതാം മൗലിശാണേഷു ഖഡ്ഗാൻ മുഹുരശാതയൻ ॥ **22.85** ॥ 2326

ശസ്ത്രധാരാധരൈസ്തത്ര വിക്രമാരൺയബർഹിണീം ।
വിപുലേ ഭുജശൈലാഗ്രേ വീരശ്രിയമനർതയൻ ॥ **22.86** ॥ 2327

നിയതം ഹേതയസ്തേഷാം നിപീതേ വഹ്നിവാരിണീ ।
നിദധുഃ ശത്രുനാരീണാം ചിത്തേഷു നയനേഷു ച ॥ **22.87** ॥ 2328

അലഭന്ത ക്ഷണാത്തേഷാം പുരതഃ പരിപന്ഥിനഃ ।
ധനുഷാ നമതാ സ്വർഗം വപുഷാ തു വസുന്ധരാം ॥ **22.88** ॥ 2329

ഗൂർജരാൻ പാരശീകാംശ്ച പ്രാഗേവ ഭൃതകീകൃതാൻ ।
അപശ്ചാത്പദവിൻയാസാനകരോദഗ്രയായിനഃ ॥ **22.89** ॥ 2330

മധ്യദേശം വശീകൃത്യ യോഗീവ പ്രഥമം മനഃ ।
പ്രത്യന്തബഹിരക്ഷാണി ത്യാജിതാർഥാൻയഥാകരോത് ॥ **22.90** ॥ 2331

ഗൃഹീതചരമാംഭോധീൻ ഗരുത്മാനിവ ജഗ്രസേ ।
ധൻവിനസ്തുരഗോപേതാൻ വിമുഖാൻ ഭുജഗാനിവ ॥ **22.91** ॥ 2332

യദവസ്തത്ര നിസ്ത്രാസാ യവനൈഃ സ്തനയിത്നുഭിഃ ।
ശൈലാ ഇവ ദധുർഭീമാം ശരവൃഷ്ടിമുദീരിതാം ॥ **22.92** ॥ 2333

രൂതചന്ദനദിഗ്ധാസ്തേ യശോഭിഃ സ്രഗ്വിണസ്തദാ ।
ജയശ്രീപരിരംഭാർഥം നൈപഥ്യമിവ ഭേജിരേ ॥ **22.93** ॥ 2334

കപിചൂഷിതതാലാഭൈഃ കൃത്തൈർയവനമൂർധഭിഃ ।
ദദൃശേ കാലഭൃത്യാനാം ദത്തപിണ്ഡേവ മേദിനീ ॥ **22.94** ॥ 2335

പീതേ യവനസൈൻയാബ്ധൗ തത്കോപബഡബാഗ്നിനാ ।
ശകാദ്യാഃ ശരണം ജഗ്മുഃ ശങ്കാതങ്കേന സാത്യകിം ॥ **22.95** ॥ 2336

പ്രവാലപൽലവാസ്തീർണാം രത്നപുഷ്പൗഘകർബുരാം ।
വിഹാരപദവീം മേനേ വേലാമപരവാരിധേഃ ॥ **22.96** ॥ 2337

പ്രചേതസാഽപി ദുഷ്പ്രാപൈഃ പ്രവാലമണിമൗക്തികൈഃ ।
തം പോതവണിജസ്തത്ര പ്രഭൂതൈഃ പര്യതോഷയൻ ॥ **22.97** ॥ 2338

നിർധൂതനിഗമാംസ്തത്ര നൈഗമാനപരാന്തജാൻ ।
സ വൈദ്യ ഇവ ദുർവ്യാധീൻ ദുർജയാനജയദ്വിഭുഃ ॥ **22.98** ॥ 2339

വിഹരൻ വാരുണീഭാജാ സ വീരോ വിജയശ്രിയാ ।
ബഭൂവ ബർബരസ്ത്രീണാം പരിദേവനദേശികഃ ॥ **22.99** ॥ 2340

ഉദനഹ്യന്ത വാർഷ്ണേയാഃ കുന്തലാൻ സമരശ്ലഥാൻ ।
പ്രവാലൈരപരാംഭോധേരാന്ത്രൈരിവ സമുദ്ധൃതൈഃ ॥ **22.100** ॥ 2341

തതോ വിലുലിതല്ലേച്ഛഃ പശ്ചിമോദധിവേലയാ ।
അനിലപ്രേയസീമാശാമമനുഷ്യപദം യയൗ ॥ **22.101** ॥ 2342

ഹാരീത ഹരിതൈഃ തത്ര മഹാർഘൈർമണിരാശിഭിഃ ।
ഗൃഹീതൈരൻവഗൃഹ്യന്ത തേന പോതോപജീവിനഃ ॥ **22.102** ॥ 2343

പശ്ചിമാം ദിശമാക്രമ്യ പ്രാങ്മുഖം രഥമാസ്ഥിതം ।
വിപരീതഗതിം സൂര്യമുദീച്യാസ്തമജാനത ॥ **22.103** ॥ 2344

സ കൃഷ്ണവർത്മവിഹൃതിർയുഗാന്ത ഇവ സംയുഗേ ।
അമിത്രലോകമദഹദ്ദീപ്തഹേതിഗണോൽബണഃ ॥ **22.104** ॥ 2345

അനഭ്രവിദ്യുത്പ്രതിമാഃ സായകാസ്തസ്യ ധൻവിനഃ ।
അഭവൻ ഹൂണനാരീണാമശ്രുവർഷപുരഃ സരാഃ ॥ **22.105** ॥ 2346

ദ്വിഷതോ ദേവദൃശ്യേഷു രണരംഗേഷു ദീവ്യതഃ ।
താണ്ഡവം ഗ്രാഹയാമാസ നിപാതിതശിരോധരാൻ ॥ **22.106** ॥ 2347

അപരസ്പരസാപേക്ഷാനതൂണീരപ്രകാശകാൻ ।
അശംസത്പ്രതിയോധാനപ്യവധീരിതജീവിതാൻ ॥ **22.107** ॥ 2348

മഹാന്തോ മണ്ഡലം ചേരുർമധ്യേപ്രതിബലം ദ്വിപാഃ।
പ്രലയോദൻവദാവർതേ ഭ്രമന്ത ഇവ പർവതാഃ ॥ **22.108** ॥ 2349

തത്ര സൈൻയരജശ്ചക്രേ പ്രതീചീരപി വാഹിനീഃ।
അസമാഹിത ബുദ്ധീനാം ചിത്തവൃത്തീരിവാവിലാഃ ॥ **22.109** ॥ 2350

ത്രാസമുക്തം പുനസ്തത്ര സിന്ധുകാംഭോജയോഷിതാം।
അശ്രുബിന്ദുഭിരാബന്ധി മൗക്തികസ്തനമണ്ഡനം ॥ **22.110** ॥ 2351

അകൃഷ്ടപച്യഘുസൃണാമച്ഛിന്നൗഘമഹാപഗാം।
അഘർമഗ്ലപിതാരൺയാമനഘാം ഭുവമൻവഭൂത് ॥ **22.111** ॥ 2352

അശ്വീയഖുരനിഷ്പിഷ്ടഭൂധരക്ഷോദഭൂയസാ।
രാജവീഥീസമാം ചക്രേ രജസാ വാലുകാം നദീം ॥ **22.112** ॥ 2353

ഗ്രാമണേരിവ തൈസ്തസ്യ സൈനികൈരവരോധിതാഃ।
സ്ത്രിയഃ പുരുഷധർമാണഃ സ്ത്രീത്വമേവോപലംഭിതാഃ ॥ **22.113** ॥ 2354

ബലേന മഹതാഽഽസ്കന്ദ്യ മൈനാകപിതരം ഗിരിം।
പ്രലയോദൻവദാരോഹമാകാലികമലംഭയത് ॥ **22.114** ॥ 2355

സമാജമിവ ശൈലാനാം വിശ്വരൂപമിവ പ്രഭും।
ഉത്തംഭനമിവ വ്യോമ്നഃ സ നിദധ്യൗ സകൗതുകം ॥ **22.115** ॥ 2356

ശ്വശുരം ഭൂതനാഥസ്യ സ്കന്ദമാതാമഹം ഗിരിം।
പ്രസൂതിം സർവരത്നാനാം പൃഥിവീധേനുതർണകം ॥ **22.116** ॥ 2357

ഗൃഹീതാസ്ത്യാജിതത്രാസാ മേനാപതിവനൗകസഃ।
മാർഗമാദിദിശുസ്തസ്യ വഹ്നേരിവ സമീരണാഃ ॥ **22.117** ॥ 2358

തമാരുഹ്യ നിരൈക്ഷന്ത ജിഘ്രുക്ഷന്ത ഇവാന്ധകാഃ।
വികൽപിതരവീന്ദ്വഗ്നീൻ മേരുകൈലാസമന്ദരാൻ ॥ **22.118** ॥ 2359

ദദർശ ഗഗനം തത്ര ദിവാഽപി വ്യക്തതാരകം ।
ഗൗരീഹാരമണിപ്രഖ്യൈർഗംഗാനിർഝരശീകരൈഃ ॥ **22.119** ॥ 2360

സുഭഗാം കിന്നരീണാം ച സ്വഗുണാമോദമേദുരാം ।
ഗീതിം നിശാമയാമാസ ഗജശാർദൂലകർഷണീം ॥ **22.120** ॥ 2361

ഗുഹാസു യമിനാം മേനേ സൈന്യഘോഷമശൃണ്വതാം ।
ശൃണ്വതാമപി സിംഹാനാം സമം സാമിനിമീലനം ॥ **22.121** ॥ 2362

അപശ്യത്തത്ര ദൂരസ്ഥമന്തികസ്ഥമിവോന്മുഖഃ ।
കൈലാസം കിന്നരേന്ദ്രസ്യ കീർതികന്ദമിവോത്ഥിതം ॥ **22.122** ॥ 2363

ചമരാൻ സിംഹശാബാംശ്ച ഗന്ധനാഭിമൃഗാനപി ।
ജഗൃഹുസ്തത്ര വാർഷ്ണേയാഃ പ്രിയാസമ്പ്രീണനാർഥിനഃ ॥ **22.123** ॥ 2364

ഗുഞ്ജാഹാരഭൃതഃ ശ്യാമാ ബർഹോൽലാസിതകുന്തലാഃ ।
പ്രവാലവസനാഃ പ്രേക്ഷ്യ ജഹസുഃ ശബരാംഗനാഃ ॥ **22.124** ॥ 2365

ശിഖരാംസപരിഷ്കാരൈഃ സൈന്യദ്വിപമദൈർബഭൗ ।
കൽകിതഃ ക്ഷ്മാഭൃതാം നാഥഃ കസ്തൂരീസ്ഥാസകൈരിവ ॥ **22.125** ॥ 2366

ശ്രുത്വാ ഗിരിഗുഹാനൂകൃതം തത്സൈന്യഗജഗർജിതം ।
അപി സിംഹാഃ പലായന്ത വന്യദ്വിരദഭേദിനഃ ॥ **22.126** ॥ 2367

പ്രദീപ്തരത്നശിരസം പ്രാലേയപരിപാണ്ഡുരം ।
പ്രദക്ഷിണം വ്യതീയായ ശേഷയിത്വാ മഹീധരം ॥ **22.127** ॥ 2368

അഥ കസ്തൂരികാമോദൈരധിവാസിതഭൂധരാൻ ।
യശസ്വ്യിവാസ്യ നേപാലാൻ യദുവീരഃ സ്വദേശയത് ॥ **22.128** ॥ 2369

പർവതേന്ദ്രപ്രതിനിധീൻ പ്രാഗുത്തരമഹീധരാൻ ।
സുപ്രതീകവിഷാണാഗ്രൈരവൈക്ഷത ഗവാക്ഷിതാൻ ॥ **22.129** ॥ 2370

ദ്വീപപർവതദുർഗേഷു ദ്വിപസിംഹനിഭാൻ ദ്വിഷഃ ।
സംഗ്രാമമൃഗയാസ്ഥായീ ജഗ്രാഹ ച ജഘാന ച ॥ **22.130** ॥ 2371

പ്രഭഞ്ജന ഇവാംഭോദാൻ പക്ഷീന്ദ്ര ഇവ പന്നഗാൻ ।
പ്രാച്യാൻ പ്രച്യാവയാമാസ പഞ്ചവക്ത്ര ഇവ ദ്വിപാൻ ॥ **22.131** ॥ 2372

ശോഷിതപ്രാച്യജലധിഃ ശൗർയബാഡബവഹ്നിനാ ।
സസർജ തദ്വധൂചിത്തേഷ്വശോഷ്യം ശോകവാരിധിം ॥ **22.132** ॥ 2373

യദൂനാം ഹേതയസ്തത്ര ശത്രുശോണിതപാടലാഃ ।
പ്രതാപജ്വലനജ്വാലാസമ്പദം പ്രതിപേദിരേ ॥ **22.133** ॥ 2374

കൃപാണികാഭിഃ കുകുരാഃ കമ്പിതാഭിരകമ്പയൻ ।
ദ്വിഷതാം തദ്വധൂനാം ച ചിത്തദക്ഷിണലോചനേ ॥ **22.134** ॥ 2375

വിജഹ്രുർയാദവാസ്തത്ര വിബുധസ്ത്രീവരപ്രദാഃ ।
ശരാണാം ലക്ഷദാതാരഃ ശത്രുസമ്മതവിക്രമാഃ ॥ **22.135** ॥ 2376

യാദവാസ്തത്ര ശത്രൂണാം കൃത്തേഷും നൂനമപ്രതീൻ ।
ആശാതധൻവാ ദൃശ്യേഷു ശിരോജാലേഷു സായകാൻ ॥ **22.136** ॥ 2377

വിക്രമപ്രഭവേ തേഷാം വിജയശ്രീസ്വയംവരേ□
വന്ദികൃത്യം ദ്വിഷശ്ചക്രുരസ്രരോഭിഃ സ്വയംവൃതാഃ ॥ **22.137** ॥ 2378

രമാപതിപദോത്പന്നാം രത്നാകരപതിംവരാം ।
പുണ്യാം സരിതമാസീദത്പുരഭിൻമൗലിമാലികാം ॥ **22.138** ॥ 2379

സ മേനേ ജാഹ്നവീം യാന്തീമർഥമേകമിവാർണവം ।
പ്രവാഹൈർബഹുധാ ഭിന്നൈർഭാഷാഭിരിവ ഭാരതീം ॥ **22.139** ॥ 2380

കൃപാണധാരാതീർഥേന ശോധയിത്വാ കൃതാഗസഃ ।
ത്രിദിവം പ്രാപയാമാസ വംഗാംസ്ത്രിപഥഗാന്തരേ ॥ **22.140** ॥ 2381

വിക്ഷിപൻ ഭുവി നിസ്ത്രിംശോ വക്ത്രപുഷ്പാണി വൈരിണാം ।
രണരംഗനടസ്യാസ്യ സൂത്രധാര ഇവാഭവത് ॥ **22.141** ॥ 2382

സൈന്യദന്തിമദോപേതൈഃ ശത്രുസ്ത്രീബാഷ്പകഇജ്ജലൈഃ ।
ഗംഗാം രവിസുതാം ചക്രേ യശസാ താം ച തൻമയീം ॥ **22.142** ॥ 2383

ആത്തസാരാ ദ്വിഷസ്ത്രക്ത മുക്തസ്നേന മഹീയസാ ।
അദൃശ്യന്ത യഥാപൂർവം ദന്തിഭുക്തകപിത്ഥവത് ॥ **22.143** ॥ 2384

പൃഥുവീചിഗണാം തീർത്വാ പൃഥിവീസഹജാം നദീം ।
ബാധിതാശേഷഗൗഡേന ബലേനാർണവമാദ്രവത് ॥ **22.144** ॥ 2385

അലഭന്ത മഹീപാലാഃ പുരതസ്തസ്യ നിർഭയാഃ ।
നതേന ധനുഷാ നാകം വപുഷാ ച വസുന്ധരാം ॥ **22.145** ॥ 2386

വിശന്തോ വാഹിനീം തസ്യ ത്രിസ്രോതസമിവാപരാം ।
ത്രിദിവം പ്രത്യപദ്യന്ത പ്രതിയോധാ നിരാഗസഃ ॥ **22.146** ॥ 2387

കുടിലാൻ പ്രഗുണീകൃത്യ സ്വനാമാക്ഷരഭൂഷിതാൻ ।
ജംഗമാൻ ദർശയാമാസ ജയസ്തംഭാൻ മഹീതലേ ॥ **22.147** ॥ 2388

ശാലീനിവ സതസ്ത്രാതും തത്ര തത്ര പ്രരോഹതഃ ।
യവസൗഘനിഭാൻയാപ്യാനുജ്ജഹാര യദൂദ്വഹഃ ॥ **22.148** ॥ 2389

പ്രതാപാഗ്നിം പുരസ്കൃത്യ ഭൂയഃ സാഗരവാസസഃ ।
വേലാവലയസമ്പന്നം കരം ജഗ്രാഹ തത്ര സഃ ॥ **22.149** ॥ 2390

പുരന്ദരസമഃ പൂർവം ജിത്വാ പൗരന്ദരീം ദിശം ।
ദീക്ഷിതഃ സത്പരിത്രാണേ ദക്ഷിണാഭിമുഖോഽഭവത് ॥ **22.150** ॥ 2391

ഉപദീകൃത്യ സർവസ്വമുപസന്നയദൂദ്വഹാഃ ।
പ്രാചീമവികലാമൃദ്ധിമുത്കലാഃ പ്രതിപേദിരേ ॥ **22.151** ॥ 2392

പ്രഹിതാനഥ കാലിംഗൈഃ പന്ഥാനമുപരുന്ധതഃ।
രുരോധ സിംഹനാദേന യദുസിംഹഃ സ സിന്ധുരാൻ ॥ **22.152** ॥ 2393

സ താൻ ഗൈരികരക്തതാംഗാൻ സപ്തധാ സ്രുതനിർത്തരാൻ।
ജംഗമാനിവ വിന്ധ്യാദീൻ ജഗൃഹേ ഗന്ധഹസ്തിനഃ ॥ **22.153** ॥ 2394

പ്രതിയുധ്യ പരിശ്രാന്താൻ ഗൃഹീത്വാ ഗജയോധിനഃ।
ചക്രലിംഗധരാംശ്ചക്രേ കാലിംഗാൻ കിങ്കരീകൃതാൻ ॥ **22.154** ॥ 2395

സ തേഷാമപി സാമന്താനാഹൂതാൻവിന്ധ്യദുർഗതഃ।
ദക്ഷാൻ ദ്വിരദശിക്ഷായാം ചക്രേ നിജനിഷാദിസാത് ॥ **22.155** ॥ 2396

വൈരിവാരണമൂർധൻയൈർമൗക്തികൈർലാജതാം ഗതൈഃ।
രണാഗ്നിർദർശയാമാസ വ്യൂഢാം തേന ജയശ്രിയം ॥ **22.156** ॥ 2397

ദാരിതദ്വിരദാംസ്തത്ര സിംഹാനിവ മഹാജവാൻ।
നനന്ദ സ്വഭടാൻ ദൃഷ്ട്വാ നഖരശ്രിതമൗക്തികാൻ ॥ **22.157** ॥ 2398

വിപക്ഷാൻ ഭൂഭൃതസ്തത്ര കുർവതാ നിർവിചേഷ്ടിതാൻ।
ദേവോ ഹരിഹയസ്തേന ദ്വിരൂപത്വമിവാൻവഭൂത് ॥ **22.158** ॥ 2399

അപർയുഷിതപാനീയാമനഘസ്രോതസം ശുഭാം।
ഗംഗാമിവ വിഭക്തതാംഗീം പ്രാപ ഗോദാവരീം തതഃ ॥ **22.159** ॥ 2400

അശാലീനമനസ്സ്വ്യപി സ്വാശ്രിതത്രാണമിച്ഛതാം।
ആന്ധ്രാണാമാത്മദാത്രൃണാം ദദാവഭയദക്ഷിണാം ॥ **22.160** ॥ 2401

പതിരക്ഷണതുഷ്ടാനാം സ്വഗുണഗ്രഥിതാക്ഷരൈഃ।
ആന്ധ്രേശ്വരപുരന്ധ്രീണാം സംഗീതൈഃ പ്രത്യനന്ദത ॥ **22.161** ॥ 2402

ആദ്യം ദ്രമിഡദേശാനാം തുണ്ഡീരമഥ മണ്ഡലം।
വിവേശ ഭൂഷിതം യൂപൈർവേധസോ വാജിമേധികൈഃ ॥ **22.162** ॥ 2403

ക്ഷിപ്തദോഷഃ സ തം ദേശം ക്ഷീരസിന്ധുഗുണാധികം ।
ശുദ്ധധർമപരിഷ്കാരം ശ്വേതദ്വീപമമൻയത ॥ **22.163** ॥ 2404

പരിത്യക്തപഥാംസ്തത്ര സ കാഞ്ചീകടകത്യജഃ ।
ആഹൂയ സ്ഥാപയാമാസ ധർമ്യാൻ ധർമധുരന്ധരഃ ॥ **22.164** ॥ 2405

പ്രലോഭയന്തീം ലലിതൈസ്തതഃ പ്രഥമലക്ഷിതൈഃ ।
ദർശനീയേഷു ചോലേഷു ദിദൃക്ഷാമൻവവർതത ॥ **22.165** ॥ 2406

അഥ കൻയാം കവേരസ്യ ദദർശ കനകാശ്രിതാം ।
അപദിഷ്ടനദീരൂപാമമൃതസ്യേവ ദേവതാം ॥ **22.166** ॥ 2407

ഉദാരലഹരീലാസ്യാം ലലിതാവർതരാസികാം ।
രസികഃ പ്രൈക്ഷത നദീം രംഗപർയന്തനർതകീം ॥ **22.167** ॥ 2408

രഥസേതുനിരുദ്ധാ സാ രത്നാകരമനോരഥാത് ।
അവരുഹ്യ ജഗാമേവ സഹ്യസ്യ പിതുരന്തികം ॥ **22.168** ॥ 2409

ദക്ഷിണാപഥഗംഗായാഃ സ തസ്യാ ദിവ്യസമ്പദഃ ।
ദദൗ രവിസുതാശ്ലേഷം ദാനവർഷേണ ദന്തിനാം ॥ **22.169** ॥ 2410

ജനനീമിവ താം ലക്ഷ്മ്യാഃ പാഥോനിധിപതിവ്രതാം ।
നിയമൈരുചിതൈർഭേജേ നിഗമഖ്യാതവൈഭവാം ॥ **22.170** ॥ 2411

യശോഭിഃ സഹ ചോലാനാമിക്ഷുനിഷ്യന്ദസംനിഭം ।
പയഃ സഹ്യപയസ്വിൻയാഃ പപുർയാദവയൂഥപാഃ ॥ **22.171** ॥ 2412

ജഹസുർജാഗരൂകാസ്തേ ജംഘാലഗുണശാലിനാം ।
ദൃഷ്ട്വാ ദ്രമിഡയോധാനാമവസ്കന്ദമനോരഥം ॥ **22.172** ॥ 2413

ത്രിവിഷ്ടപനിഭാംസ്തത്ര ദൃഷ്ട്വാ ജനപദാൻ ബഹൂൻ ।
അചമത്കാരമൻയേഷു ഭൂമിഭാഗേഷ്വധത്ത സഃ ॥ **22.173** ॥ 2414

തത്ര ദർപമമിത്രാണാം മിത്രാണാമപി സാധ്വസം ।
അഖണ്ഡയദപർയായാദത്യാഖണ്ഡലവിക്രമഃ ॥ **22.174** ॥ 2415

രംഗമാത്മഭുവസ്തത്ര രമ്യനിർമാണമാതൃകാം ।
അനന്തപീഠികാരൂഢമഭ്യർച്യ മുദിതോ യയൗ ॥ **22.175** ॥ 2416

ദിവാഽപി ദീപസാപേക്ഷം ഗഹനം സംശ്രിതാൻ ഗജൈഃ ।
സ ചോരാംശ്ചൂർണയാമാസ ചോലപാണ്ഡ്യോപഘാതിനഃ ॥ **22.176** ॥ 2417

രമ്യപത്തനസംബാധാം രത്നസൈകതശോഭിനീം ।
വ്യലോകയത സമ്പ്രീതോ വേലാവിപിനപദ്ധതിം ॥ **22.177** ॥ 2418

മൈനാകമഹസാ ദീപ്തം സേതുസീമന്തിതോദകം ।
ദമിതം രഘുവീരേണ ദദർശാബ്ധിം സ ദക്ഷിണം ॥ **22.178** ॥ 2419

പരിഖാം പ്രേക്ഷ്യ ലങ്കായാഃ പയോധിം പ്രജഹർഷ സഃ ।
താരാഭൂഷിതദേഹസ്യ ത്രിദിവസ്യേവ ദർപണം ॥ **22.179** ॥ 2420

സഹസോത്പതതാം തത്ര ധൻവിനോ ലഘുവിക്രമാഃ ।
ഉദധിം ദന്തിനക്രാണാം കുംഭരത്നൈരപൂരയൻ ॥ **22.180** ॥ 2421

ഗഗനം ച നിരാലംബമഗാധം ച മഹോദധിം ।
വീക്ഷ്യ തേ ബഹ്വമൻയന്ത ഹനൂമന്തം ഗതാഗതം ॥ **22.181** ॥ 2422

സ ഭേജേ സരിതാം പത്യുഃ പുലിനം വൃഷ്ണിപുംഗവഃ ।
ആസീദവിധവാ ഗംഗാ പ്രസന്നേ യത്ര രാഘവേ ॥ **22.182** ॥ 2423

വ്യലോകത ച വിസ്മേരോ ലങ്കാഗോപുരമുത്തരം ।
രഘുവീരശരവ്രാതപരികൽപിതജ്വാലകം ॥ **22.183** ॥ 2424

പരിഭൂതരവസ്തസ്യ സൈന്യഘോഷേണ സാഗരഃ ।
അധികം ക്ഷോഭമാപന്നസ്ത്രാസഭിന്ന ഇവാഭവത് ॥ **22.184** ॥ 2425

തമാലാൻ പ്രതിമാതംഗത്രാസാദാലാനമണ്ഡലാൻ ।
മമൃദുർനൂനമാവാർയ മദാന്ധാ ഗന്ധസിന്ധുരാഃ ॥ **22.185** ॥ 2426

നലസേതും തതോ നീത്വാ ദൃഷ്ടമുക്തനദീമുഖഃ ।
വീരോ വിശ്രമയാമാസ ദുർനിവാരാം വരൂഥിനീം ॥ **22.186** ॥ 2427

കൃതവ്യാവർതനാസ്തത്ര കേതകീരേണുരൂഷിതാഃ ।
ദ്വിഷഃ സ്കന്ധാംശ്ച ദുധുവുർഹയാസ്തുമുലഹേഷിതാഃ ॥ **22.187** ॥ 2428

ധനുഷാ ശാർംഗഭീമേന സാമിവിഷ്ടാരിതേന സഃ ।
ലജ്ജിതോദധിഘോഷേണ ലങ്കാദ്വീപമകമ്പയത് ॥ **22.188** ॥ 2429

പ്രതാപദൂതവശഗാഃ പ്രാജ്യരത്നോപഹാരിണഃ ।
അജീവൻ യദുസിംഹസ്യ പാദമാശ്രിത്യ സിംഹലാഃ ॥ **22.189** ॥ 2430

മഹതീമുപദാം തേഷാം ദ്വിപരത്നാദിശാലിനീം ।
സ സംഗൃഹ്യ പുനശ്ചക്രേ ന മനഃ സേതുബന്ധനേ ॥ **22.190** ॥ 2431

ദ്വിരദാൻ സിംഹലേന്ദ്രസ്യ ദ്വിചതുർദന്തശോഭിനഃ ।
പോതഭൂതാംസ്തിമികൂടസ്യ പോതാനീതാനമൻയത ॥ **22.191** ॥ 2432

യശോരത്നാകരസ്തസ്യ ബഭൗ പാണ്ഡ്യസമർപിതൈഃ ।
സൈൻയകഞ്ചുകപർയായൈർമുക്തപുലിനമണ്ഡലൈഃ ॥ **22.192** ॥ 2433

സോമവംശഭുവാം തത്ര ഭൂഭൃതാം യദുപുംഗവഃ ।
സയൂഥ്യഭാവമുദ്ഭാവ്യ ശങ്കാജ്വരമപാനുദത് ॥ **22.193** ॥ 2434

സ മാരുതി പദൻയാസാദഞ്ചിതാഗ്രാമധിത്യകാം ।
പ്രഭുഃ പ്രദക്ഷിണീചക്രേ മഹേന്ദ്രസ്യ മഹീഭൃതഃ ॥ **22.194** ॥ 2435

ഉപഭുക്തോ ബഭൗ തേന മലയസ്യ വനസ്ഥലീ ।
സൈൻയസമ്മർദസംഭൂതൈരേലാചന്ദനസൗരഭൈഃ ॥ **22.195** ॥ 2436

പതഗേന്ദ്രധ്വജത്രാസാദ്ഭ്രഷ്ടകുണ്ഡലിതാത്മനാം ।
ജഗൃഹുർയാദവാസ്തത്ര ഫണാരത്നാനി ഭോഗിനാം ॥ **22.196** ॥ 2437

പൃതനാം തസ്യ സമ്പ്രേക്ഷ്യ പൃഷദ്ഭാവിതസാഗരാം ।
മാനമാത്മനി തത്യാജ മലയാശ്രമതാപസഃ ॥ **22.197** ॥ 2438

മരുതസ്തത്ര നാഗാനാം മൃദിതൈലാസുഗന്ധയഃ ।
ചന്ദനദ്രുമസക്തതാനാം പ്രീതികോപകൃതോഽഭവൻ ॥ **22.198** ॥ 2439

പടീരസ്കന്ധവിഷയാസ്തത്ര തേഷാം ഭുജംഗമാഃ ।
അഭജന്ത ഫണാരത്നൈരവാതക്ഷോഭദീപതാം ॥ **22.199** ॥ 2440

മുക്തതാഭരണഭൂയിഷ്ഠാ രത്നചന്ദനരഞ്ജിതാ ।
ചകാശേ യാദവീ സേനാ സതാരേവ പിതൃപ്രസൂഃ ॥ **22.200** ॥ 2441

നിദാഘമിവ പർജന്യോ
നിരാസേ സാത്യകിഃ പരം ।
പ്രയുക്തൈരഗ്രതോ നാഗൈഃ
പ്രാവൃഷേണ്യൈരിവാംബുദൈഃ ॥ **22.201** ॥ 2442

യുഗപത്പ്രത്യവിധ്യന്ത യുദ്ധേ തസ്യ ശരൈർദ്വിഷഃ ।
അപാംഗൈശ്ച സുരസ്ത്രീണാമസിതോത്പലമേചകൈഃ ॥ **22.202** ॥ 2443

ശസ്ത്രകേലിം പരിത്യജ്യ സ്വകാന്താകേശ ഭംഗുരാം ।
ജഗൃഹുഃ കേരലാസ്തത്ര ജൈത്രമസ്ത്രമിവാഞ്ജലിം ॥ **22.203** ॥ 2444

അദൂരാവസ്ഥിതോ രാമസ്തത്ര വൃഷ്ണിവരൂഥിനീം ।
ശശങ്കേ വിസ്മയാവിദ്ധഃ സപ്താർണവസമാഹൃതിം ॥ **22.204** ॥ 2445

ഭുഗ്നഭാഗസ്ഥതഃ സഹ്യസ്തദാക്രമണയന്ത്രിതഃ ।
പ്രണിനംസുരിവാബോധി പർയസ്തശകടോപമഃ ॥ **22.205** ॥ 2446

അഗ്രസ്കന്ധേന ഗോകർണം മഹേന്ദ്രമപി മൂലതഃ ।
അവസ്കന്ദ്യ യദുശ്രേഷ്ഠഃ സ്കന്ധാവാരം ൻയവീവിശത് ॥ **22.206** ॥ 2447

ജിത്വാ സഹ്യാശ്രിതം വീരോ ജാമദഗ്ന്യ ഇവാപരഃ ।
ദൂരമുത്സാരയാമാസ ദ്വിഷദ്ബലമഹാർണവം ॥ **22.207** ॥ 2448

ചാരുചന്ദനസമ്പന്നാം ശൈലസ്തനമനോഹരാം ।
ബുഭുജേ ദക്ഷിണാമാശാം മൗക്തികാകരമേഖലാം ॥ **22.208** ॥ 2449

തത്ര വേലാനിലോദ്ധൂതരാജതാലരവാൻവിതം ।
സ്വർഗീതം സ്വാദു ശുശ്രാവ ഭുജംഗസ്ത്രീമുഖോദിതം ॥ **22.209** ॥ 2450

ചോലകേരലപാണ്ഡ്യാനാം പശ്യന്നനുഗതിം പ്രഭുഃ ।
ചകാര പുനരാധാനം ധർമ്യം ഹുതഭുജാമിവ ॥ **22.210** ॥ 2451

കാലദൃഷ്ടികരാലാഭിരുൽകാഭിരിവ ഹേതിഭിഃ ।
ദുർമദദ്വിരദോദഗ്രാൻ ത്രാസയാമാസ തൗലുവാൻ ॥ **22.211** ॥ 2452

ഖേടകർപരഗൂഢാംഗാൻ കീലയിത്വാ ശരൈർദ്വിഷഃ ।
സ്ഥലകൂർമൈരിവാകീർണം ചകാര രണഭൂതലം ॥ **22.212** ॥ 2453

ശരൈരഭ്യർചിതാസ്തേന കോങ്കണാഃ സമരാംഗണേ ।
പുഷ്പവൃഷ്ടിഭിരാനർചുസ്തമേവ ത്രിദശീകൃതാഃ ॥ **22.213** ॥ 2454

കുപിതാഃ കോങ്കണസ്ത്രീണാം ഗണ്ഡൂഷമധുഗർഭിതാൻ ।
ബഭഞ്ജുരമിതാമോദാൻ വകുലാൻ വൃഷ്ണികുഞ്ജരാഃ ॥ **22.214** ॥ 2455

പ്രമാദാനിവ താൻ സപ്ത ദേശാനതിപതൻ പ്രഭുഃ ।
സ മമർദ മഹാരാഷ്ട്രം സൈൻയദക്ഷിണഭാഗതഃ ॥ **22.215** ॥ 2456

അപശ്യദ്യശ്യമൂകാന്തേ ശേഷമൗലിമണിപ്രഭാം ।
രാമസായകരന്ധ്രേണ നിഃ സരന്തീം നഭഃ സ്പൃശം ॥ **22.216** ॥ 2457

കാമക്രോധാവിവാസ്കന്ദ്യ സഹ്യവിന്ധ്യൗ സമാഹിതഃ ।
വിജിഗ്യേ വിഷമാംസ്തത്ര വിഷയാൻ സത്ത്വമാസ്ഥിതഃ ॥ **22.217** ॥ 2458

ചാപഘോഷേണ നിർഭിന്നചക്രവാലാദ്രിസന്ധിനാ ।
കുഞ്ജലീനാൻ ദ്വിഷസ്തത്ര ദിവാഭീതാനഭേഷയത് ॥ **22.218** ॥ 2459

അവന്ധ്യതപസാ വിന്ധ്യഃ സ്തംഭിതഃ കുംഭജൻമനാ ।
യദുപുംഗവമാതംഗൈർവർധമാന ഇവാഭവത് ॥ **22.219** ॥ 2460

സൂര്യരോധിതരുച്ഛ്രന്നാമസൂര്യമ്പശ്യവീചികാം ।
സോമവംശ്യാഃ സുധാം തത്ര പപുഃ സോമസമുദ്ഭവാം ॥ **22.220** ॥ 2461

തേഷാം വിഹരതാം തത്ര ശിഞ്ജിനീബദ്ധരാവണാം ।
കാർതവീർയജലക്രീഡാം കഥയന്തി സ്മ താപസാഃ ॥ **22.221** ॥ 2462

നഗരീം ഹേഹയേന്ദ്രസ്യ കാരാർപിതദശാനനാം ।
നലാദീനാം ച ശിഥിലാം സനിർവേദമദർശയൻ ॥ **22.222** ॥ 2463

രഥവാജിപദക്ഷുണ്ണവിന്ധ്യമസ്തകരേണുഭിഃ ।
രേവാമാചാമയാമാസ രിപുസ്ത്രീബാഷ്പവർധിതാം ॥ **22.223** ॥ 2464

വവൃധേ സമരസ്തത്ര സുഭഗസ്വർഗസങ്ക്രമഃ ।
സിദ്ധഗന്ധർവയൂഥാനാം ചിത്തതാണ്ഡവദേശികഃ ॥ **22.224** ॥ 2465

സ്ഥുലിംഗൈഃ ഖഡ്ഗനിഷ്പിഷ്ടദന്തദംഭോലിസംഭവൈഃ ।
ആസീദ്ദ്വിരദമേഘാനാമചിരദ്യുതികൽപനാ ॥ **22.225** ॥ 2466

സവ്യാലമൃഗസങ്കീർണാ രമ്യതുംഗരഥദ്രുമാ ।
വിസസർപ ചമൂസ്തത്ര വിന്ധ്യവൻയേവ ജംഗമാ ॥ **22.226** ॥ 2467

താലദ്വയസജംഘാഗ്ര്യാഃ കുംഭൈരുത്തംഭിതാംബരാഃ ।
ഗർജിതൈസ്ത്രാസയാമാസുർഗജാ വനമതംഗജാൻ ॥ **22.227** ॥ 2468

ബലയന്ത്രണയാ തത്ര ഗൃഹീതൈർവിപിനദ്വിപൈഃ ।
വ്യവർധയത താം സേനാം വിന്ധ്യപാദൈരിവോന്നതൈഃ ॥ **22.228** ॥ 2469

യൂഥൈർദ്വിരദശൈലാനാം കനത്കദലികാവനൈഃ ।
അന്തരം പൂരയാമാസ വിന്ധ്യനീഹാരഭൂഭൃതോഃ ॥ **22.229** ॥ 2470

അരാതിവനിതാനേത്രൈരശ്രുധാരാധരൈരിമാം ।
വീരോ വസുമതീമിത്ഥം വിദധേ ദേവമാതൃകാം ॥ **22.230** ॥ 2471

ധർമയൂപനിഭൈസ്തസ്യ ജയസ്തംഭൈഃ സമന്തതഃ ।
പ്രരൂഢാദ്ഭുതരോമാഞ്ചാ പ്രത്യഭാസത മേദിനീ ॥ **22.231** ॥ 2472

ജിതാശേഷ വിപക്ഷസ്യ ബദ്ധമുക്തവഭാസിനീ ।
അഭവത്കകുഭാം തസ്യ കീർതിഃ ശ്രവണഭൂഷണം ॥ **22.232** ॥ 2473

ഇതി ഗ്രാഹ്യകരാശ്ചക്രേ ഹരിതോ ഹരിതോഷകൃത് ।
വീരഃ സുരഭിണാ സ്വേന യശസാഽഽവാസിതാംബരാഃ ॥ **22.233** ॥ 2474

ഹൃതസർവസ്വദീനാനാം വ്രീഡാമപനുദന്നിവ ।
അദിശത് ക്ഷൗമമാശാനാം യശോഭിർഹംസലക്ഷണൈഃ ॥ **22.234** ॥ 2475

സ ചക്രവത് പരിക്രമ്യ ക്ഷമാചക്രമരിന്ദമഃ ।
ക്ഷപയിത്വാ രിപൂൻ സർവാൻ ശൗരിപാർശ്വം പുനർയയൗ ॥ **22.235** ॥ 2476

സൈന്ധവസിന്ധുപഥസ്തസ്യ സ്ഥലീശേഷിതകണ്ടകഃ ।
വിദധേ വിസ്മയോന്നിദ്രപ്രീതികണ്ടകിതാം ഭുവം ॥ **22.236** ॥ 2477

തമേവമഖിലാമാശാം പരിക്രമ്യോദയസ്ഥിതം ।
പ്രദ്യോതനസമം പൗരാഃ പ്രഹൃഷ്ടാഃ പ്രത്യുപാസത ॥ **22.237** ॥ 2478

സൈന്യഘോഷസമാഹൂതൗ തതോ ഹരിഹലായുധൗ ।
തമഭ്യാജഗ്മതുർദൂരാദുഗ്രസേനപുരോഗമൗ ॥ **22.238** ॥ 2479

ദദൃശേ സാത്യകിസ്തത്ര രാമമുഖ്യൈഃ സരാജകഃ ।
അൻയൈഃ സഹ ദിശാപാലൈരാഖണ്ഡല ഇവാപരഃ ॥ **22.239** ॥ 2480

അഭിവന്ദ്യ സ താൻ വന്ദ്യാനഭിവ്യക്തപരാക്രമഃ ।
തദനുപ്ലവഭാവേന പ്രാവിശദ്ദ്വാരകാം പുരീം ॥ **22.240** ॥ 2481

പ്രസ്ഥിതൗ പരിമേയാനി പശ്ചാദുപചിതാനി സാ ।
ജഗ്രസേ യദുസൈൻയാനി ജഗന്തീവ ഹരേസ്തനുഃ ॥ **22.241** ॥ 2482

അഷ്ടാസു ദിക്ഷു വിഭവൈരുപസംഗൃഹീതൈഃ
യക്ഷാസ്പദപ്രഹസനീ യദുരാജധാനീ ।
സത്യാനുഭാവവസുദേവസുതപ്രസത്ത്യൈ
സംഭൂതദിക്പതിവിഭൂതിരിവാബഭാസേ ॥ **22.242** ॥ 2483

അഭ്യർച്യ പൂർവവിഭവാദധികൈഃ പ്രദിഷ്ടൈഃ
നാകാധിപാനിവ നവോപഹൃതാന്നരേന്ദ്രാൻ ।
ധർമാനുപാലനനിയോഗനിരൂഢചിത്താൻ
പ്രാസ്ഥാപയത് പ്രതിദിശം പ്രഥമോ യദൂനാം ॥ **22.243** ॥ 2484

മണിമകുടസഹസ്രൈർവാസുദേവസ്യ ഭൂപാഃ
പദസവിധനിഷണ്ണാം പാദുകാമർചയിത്വാ ।
പ്രതിയയുരുപലബ്ധൈഃ പാരിജാതപ്രസൂനൈഃ
സുരഭയിതുമുപേത്യ സ്വാവരോധാൻ പ്രസാദ്യാൻ ॥ **22.244** ॥ 2485

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ ദ്വാവിംശഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ത്രയോവിംശഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

അഥാധികാരച്യവനാദ്യ ഇന്ദ്രാഃ
പഞ്ചാഭവൻ പാണ്ഡുസുതാഃ പൃഥിവ്യാം ।
ജയാർഥിനസ്തേ ജഗദേകനാഥം
പ്രപേദിരേ സത്ത്വധനാഃ സദാരാഃ ॥ **23.1** ॥ 2486

തമോപഹൈസ്തത്ത്വവിദാമൃഷീണാം
വാക്കൈസ്ത്രിവേദീമനുസഞ്ജിഹാനൈഃ ।
കൃഷ്ണം യഥാവത് കൃതിനോ വിദന്തഃ
തസ്യാഭവൻ പ്രാണസമാഃ സഖായഃ ॥ **23.2** ॥ 2487

തദാശ്രയാസ്തത്പ്രണിധേയകൃത്യാഃ
തേനൈവ നാഥേന സദാ സനാഥാഃ ।
അപാരയൻ യോഗിഭിരപ്യജയ്യാൻ
ബാഹ്യാന്തരാൻ ജേതുമരാതിവർഗാൻ ॥ **23.3** ॥ 2488

പ്രതിക്രിയാഃ പ്രാഗ്ഭവദുഷ്കൃതാനാം
പ്രാണോപരോധേഽപി നിരുദ്ധപാപാഃ ।
ധീരാസ്ത്രിലോകീസുഹൃദഃ പ്രസാദാത്
വിപാകരമ്യാ വിപദഃ പ്രസേഹുഃ ॥ **23.4** ॥ 2489

അലംഘയൻ വിശ്വപതേഃ പ്രസാദാത്
വൃത്തിം പരാചീമിവ വീതരാഗാഃ ।

അരാതിഭിശ്ചിരദ്മവിധിപ്രവീണൈഃ
ആപാദിതാമഗ്നിജലാദിപീഡാം ॥ **23.5** ॥ 2490

കലിംഗനീതിം കലഹൈകതാനാം
കർണം ച പാർഥേന നിബദ്ധവൈരം ।
ആസ്ഥായ ദുശ്ശാസനപൂർവജൻമാ
ധർമോത്തരാൻ ജേതുമിയേഷ പാർഥാൻ ॥ **23.6** ॥ 2491

സ രാജസൂയക്രതുധർമപത്നീം
ഭീമേന ഗാണ്ഡീവഭൃതാ ച മാൻയാം ।
ദ്യൂതച്ഛലാത്പ്രാപിതദാസഭാവാം
സാധ്വീം മുധാ പർയഭവത് സഭായാം ॥ **23.7** ॥ 2492

അനൻയനാഥാം സ്ഥിതിമാപ്നുവന്ത്യാ
നാഥഃ സ്വസംബോധനനാമഗർഭം ।
ശുശ്രാവ ദൂരാന്തരിതോഽപി ശൗരിഃ
പ്രാക്രോശനം പാർഥപതിവ്രതായാഃ ॥ **23.8** ॥ 2493

മിഥ്യാവിചാരാൻമിഷതാം ഗുരൂണാം
പ്രഭുഃ സതാം പാണ്ഡവധർമപത്നീം ।
ദുശ്ശാസനവ്യാകുലിതോത്തരീയാം
അക്ഷയ്യകൗശേയവതീമകാർഷീത് ॥ **23.9** ॥ 2494

അവാപ്തുകാമാഃ പ്രബലൈരമിത്രൈഃ
അക്ഷച്ഛലേനാപഹൃതം സ്വരാജ്യം ।
നിക്ഷിപ്തകർതവ്യഭരാ ബഭൂവുഃ
സത്ത്വാധികാഃ സാത്വതയൂഥനാഥേ ॥ **23.10** ॥ 2495

സ്വാതന്തർയഗന്ധദ്വിരദാങ്കുശേന
സ്വേനൈവ ശീലേന വിനീയമാനഃ ।

അനൻയലഭ്യം പ്രതിലംഭിതോഽഭൂത്
പ്രഭുഃ സ്വയം പാണ്ഡവദൂതഭാവം ॥ **23.11** ॥ 2496

സ താദൃശീമാദ്രിയത ത്രിധാമാ
പ്രേഷ്യക്രിയാം പ്രേഷിതദേവബൃന്ദഃ ।
നനു പ്രഭൂണാം നിരപേക്ഷഭൂമ്നാം
പ്രസാധനം ഭക്തജനേ ഗുണത്വം ॥ **23.12** ॥ 2497

അപി പ്രഭൂതാനുഗുണക്രിയാഭ്യഃ
ശ്ലാഘാപദം തത്ത്വവിദാം ബഭൂവ ।
അനൻയതന്ത്രസ്യ വിഭോസ്തദേതത്
നാഥോചിതം നന്തൃഷു പാരതന്തർയം ॥ **23.13** ॥ 2498

തപസ്യതഃ പുത്രസമുദ്ഭവാർഥം
മാർഗാഗതം മോചയതഃ പിശാചം ।
അജൻമനോ ജൻമഭൃതശ്ച ശൗരേഃ
സ്വാമിത്വസംവാദി ബഭൂവ ദൂത്യം ॥ **23.14** ॥ 2499

സരോഷസീരായുധഹേതിശക്ത്യാ
സാചീകൃതാം കൗരവരാജധാനീം ।
അദ്യാപി ഗംഗാസലിലപ്രവാഹേ
പ്രക്രാന്തപാതാമിവ സമ്പ്രപേദേ ॥ **23.15** ॥ 2500

ഖദ്യോതവദ്ദർശിതഖഞ്ജദീപ്തീൻ
പ്രജ്ഞാദൃശോ ഭൂമിഭൃതഃ സഭായാം ।
പ്രാപ്തോദയോ ഭാനുരിവ ത്രിധാമാ
പ്രച്ഛാദയാമാസ കുരൂൻ സ്വധാമ്നാ ॥ **23.16** ॥ 2501

തദാഗമേന പ്രതിപന്നഹർഷാഃ
തദ്ദർശനേനാഹിതപാരവശ്യാഃ ।

അതർകിതപ്രസ്മൃതവൈരബന്ധാഃ
വൃത്തിം ദ്വിഷന്തോ വിദധുർയഥാർഹം ॥ **23.17** ॥ 2502

ഉലൂഖലേ ഭക്തഗുണേ ച ബദ്ധം
ഗുണോത്തരേ ഗോപവധൂസ്തനേ ച ।
ഇയേഷ ബന്ധും ജഗദേകബന്ധും
ദുർയോധനോ ദുസ്ത്യജമൃത്യുപാശഃ ॥ **23.18** ॥ 2503

പ്രകാശയൻ കിഞ്ചിദിവാപ്രമേയഃ
പ്രഭാവമാത്മീയമനൻയവേദ്യം ।
മുഹുഃ പ്രതീപാചരണോത്സുകാനാം
മോഘാശതാം മൂഢധിയാമകാർഷീത് ॥ **23.19** ॥ 2504

സ്വവേദിതം സംസദി ധാർതരാഷ്ട്രേ
സന്ധിത്സതോ ധർമസുതസ്യ വാക്യം ।
അനാദദാനേ മുരഭിന്നിവൃത്തഃ
സാനുഗ്രഹോ വിഗ്രഹമൻവമംസ്ത ॥ **23.20** ॥ 2505

നരാംശജുഷ്ടേന ധനഞ്ജയേന
രഥീ ഭവൻ സാരഥിരാത്മനാ ച ।
ധനുർഭൃതാ തോത്രഭൃതാ ച ഭേജേ
പൃഥക്ത്വമൈക്യം ച യഥാപ്രമാണം ॥ **23.21** ॥ 2506

രഥാധിരൂഢം ച രഥം ച രക്ഷൻ
യഥാർഥതോ ദർശയതി സ്മ യന്താ ।
ത്രയ്യന്തചിന്താനിരപേക്ഷമീശഃ
തത്താദൃശം തത്ത്വവിഭാഗമാദ്യം ॥ **23.22** ॥ 2507

പുരഃസ്ഥിതേ ഗോപ്തരി വിശ്വഹേതൗ
പശ്ചാദവസ്ഥായിനി തത്പ്രവർത്യേ ।

അനൻയയോഗാത് സ രഥോ ബഭാര
പ്രാധീതവേദ്യാം പ്രണവപ്രവൃത്തിം ॥ **23.23** ॥ 2508

പ്രഭുർബഭൗ പ്രഗ്രഹതോത്രപാണിഃ
കാലാത്മനാ ഭാവിതപാശദണ്ഡഃ।
യദാ തദാ ദേവഗണേന മേനേ
ശാന്തം ബലം ശാന്തനവപ്രധാനം ॥ **23.24** ॥ 2509

ധുരന്ധരഃ സ്വർഗനികേതനാനാം
ധുർയോത്ഥിതൈർധൂസരിതോ രജോഭിഃ।
രരാജ മധ്യേ രഥയൂഥപാനാം
ഗോഷ്ഠേ പശൂനാമിവ ഗോപവേഷഃ ॥ **23.25** ॥ 2510

സമുദ്രസംഘാതനിഭേ നൃപാണാം
സൈൻയദ്വയേ സംയതി സംപ്രവൃത്തേ।
അസ്ഥാനകാരുൺയവശാന്നിവൃത്തം
ധനഞ്ജയം വീതശുചം വിതേനേ ॥ **23.26** ॥ 2511

ഫലാദപി സ്വാദുതമപ്രരോഹം
പ്രോത്സാഹനേ സഖ്യുരിവോദ്യതഃ സഃ।
ജഗദ്ധിതാർഥായ ജഗൗ ദയാവാൻ
അൻയൈരവിജ്ഞേയമനൻയധർമം ॥ **23.27** ॥ 2512

ചിരന്തനസ്നേഹദയാദിമൂലം
ചിന്താർണവം നിസ്തരതോ ദുരന്തം।
കിരീടിനഃ കേശവസൂക്തിരാസീത്
കാലോചിതാ കാചന പോതപാത്രീ ॥ **23.28** ॥ 2513

അഭംഗുരൈർധൗതഫലാനുഷംഗാത്
വിദ്യാശരൈർവിശ്വഗുരോരുപാത്തൈഃ।

വിവേകധൻവാ വിഷമാനജൈഷീത്
അന്തഃ സ്ഥിതാൻ ജിഷ്ണുരരാതിസംഘാൻ ॥ **23.29** ॥ 2514

ഉപഘ്നഭൂതാം ശ്രുതിവൽലരീണാം
ഉപാസ്ത തുഷ്യന്നുപദേശമുദ്രാം ।
നഖാംശുഭിഃ ക്ഷിപ്തതമഃകലങ്കാം
നാഥസ്യ പാർഥോ നതപൂർവഭാഗഃ ॥ **23.30** ॥ 2515

വിഭക്തസാമാന്യവിശേഷധർമാ
പ്രാദുർബഭൂവോപനിഷത് പ്രഭോർയാ ।
സ ഏവ താം വ്യാസമുനിഃ സമീചീം
പര്യഗ്രഹീദ്ഭാരതവേദവക്തൃ ॥ **23.31** ॥ 2516

അഭഞ്ജനീയാം പരധർമസത്താം
അനശ്വരീം ഭാരതസൂര്യദീപ്തിം ।
വിദുശ്ശ്രുതീനാമനഘാം വയസ്യാം
ഗീതാമസമ്മൂഢജനാവിഗീതാം ॥ **23.32** ॥ 2517

കപിധ്വജസ്തസ്യ വിഭോരപശ്യത്
തദർപിതം ചക്ഷുരവാപ്യ ദിവ്യം ।
വിരിഞ്ചിപൂർവൈരപി ദുർനിരീക്ഷം
വിശ്വാശ്രയം രൂപമശേഷമൂർതേഃ ॥ **23.33** ॥ 2518

തസ്മിന്നഭിവ്യാപ്തസമസ്തലോകേ
സ തത്സ്വരൂപേണ വികൽപ്യമാനേ ।
വിഡംബിതാൻ ഗോപുരധാരിബിംബൈഃ
ദേവാൻ വിഭോരൈക്ഷത ദിവ്യദേഹേ ॥ **23.34** ॥ 2519

പ്രഖ്യാതദീക്ഷം പ്രണതാർതിഭംഗേ
പാർഥസ്തദാ ദൈത്യരിപും പ്രപന്നഃ ।

വിനാശയാമാസ ബലം രിപൂണാം
വിപത്പ്രതീകാരപരേണ സഖ്യാ ॥ **23.35** ॥ 2520

സ്വഹസ്തപദ്മാഞ്ചിതതോത്രപാശഃ
സ്വച്ഛന്ദലീലാസഹധർമചാരീ ।
ഗതാഗതൈരപ്രതിമൈഃ സ ചക്രേ
ജയശ്രിയോ ജൈത്രരഥേന ഡോലാം ॥ **23.36** ॥ 2521

സവിസ്മയഃ സംയതി സവ്യസാചീ
തത്താദൃശാ സാരഥിനാ സമേതഃ ।
മനോജവാനാം നിജസായകാനാം
അഗ്രേസരം സ്യന്ദനമൻവപശ്യത് ॥ **23.37** ॥ 2522

യഥാ നിയച്ഛത്യയമിന്ദ്രിയാശ്വാൻ
ജീവാശ്രയേ ദേഹരഥേ നിബദ്ധാൻ ।
തഥാർജുനസ്യന്ദനധുർയനേതാ
ബഭൂവ നാൻയേന നിദർശനീയഃ ॥ **23.38** ॥ 2523

യദേകദേശേ നിഖിലം തദൻയത്
തദ്ദേഹഭാഗേഷു ച സംവിഭക്തം ।
രഥൈകദേശേ തമവേക്ഷ്യ പാർഥഃ
പ്രാബുദ്ധ തം സാരഥിമപ്രതർക്യം ॥ **23.39** ॥ 2524

നിവർതിതം വൈരിജനോപമർദാത്
ൻയസ്തം രഥേ ചക്രമുപാദദാനഃ ।
നതപ്രതിജ്ഞാനുപരോധഹേതോഃ
ആത്മപ്രതിജ്ഞാമജഹാത് സ്വതന്ത്രഃ ॥ **23.40** ॥ 2525

ദ്വിഷത്പ്രയുക്തം ദുരപോഹമസ്ത്രം
ഭുജാന്തരാലേന വിഭുഃ പ്രതീച്ഛൻ ।

വിധായ വൈകൽപികവൈജയന്തീം
പ്രച്ഛാദിതം പ്രാണയതി സ്മ പാർഥം ॥ **23.41** ॥ 2526

നിവേശിതാം തസ്യ പദേ ച പൂജാം
നിശാമ്യ ഗംഗാമിവ ചന്ദ്രമൗലൗ ।
അനൻയസാമാൻയമമംസ്ത സഖ്യുഃ
സങ്കോചവൈദേശികമീശ്വരത്വം ॥ **23.42** ॥ 2527

ദിവാകരേ‍ഽസ്തമിതേ‍ഽതിഗാഢം
തമഃ സൃജംസ്താമസമോഹനാർഥം ।
പ്രപന്നരക്ഷാപ്രതിപന്നദീക്ഷഃ
സത്യാഭിസന്ധം വിദധേ സഖായം ॥ **23.43** ॥ 2528

സുരൈരശേഷൈരപി ജാതരോഷൈഃ
സ ദുർജയാൻ ഭീഷ്മമുഖാൻ ജിഗായ ।
സഹായശക്ത്യാ യുധി സവ്യസാചീ
കിം ദുഷ്കരം കേശവമാശ്രിതാനാം ॥ **23.44** ॥ 2529

സ്വപ്നഃ കിമാസീദഥവേന്ദ്രജാലം
ബഭൂവ ഗന്ധർവപുരീ കിമേഷാ ।
ഇതീവ ശങ്കാം വിദധേ പ്രലീനാ
പതാകിനീ കൗരവപാണ്ഡവാനാം ॥ **23.45** ॥ 2530

ആകൃഷ്ടദേവാസുരസാമ്പരായൈഃ
ഓജസ്വിനാം ശസ്ത്രഭൃതാമുദന്തൈഃ ।
പ്രായസ്തദാ പ്രത്യവഹാരലീലം
ആകാലികീം വിശ്വഭുഗൻവഭുങ്ക്ത ॥ **23.46** ॥ 2531

ജിഘ്രാംസുരഷ്ടാദശ സമ്പതന്തീഃ
അക്ഷൗഹിണീരദ്ഭുതഭീമരൂപാഃ ।

സ്വതന്ത്രയാമാസ മിഥഃപ്രതീപാൻ
സൂത്രാവസക്തൻതാനിവ ദാരുമർത്യാൻ ॥ **23.47** ॥ 2532

കൃഷീവലഃ സ്ഥാവരജംഗമാനാം
ക്ഷേത്രേ കുരൂണാം സമകാലപാകാൻ ।
അനീകശാലീൻ ഭുജശാലിവർഗൈഃ
ഫലോപപന്നാൻ പ്രഭുരിത്യലാവീത് ॥ **23.48** ॥ 2533

നിസ്തീർയ സംഗ്രാമമഹാസമുദ്രം
സംസാരപോതേന പരേണ സഖ്യാ ।
ധനഞ്ജയസ്തത്പദമേവ ഭേജേ
നിർധൂതനീഹാരദിവാകരാഭഃ ॥ **23.49** ॥ 2534

ദ്രൗണിസ്തദാ സൗപ്തികമാദധാനഃ
കൃപേണ സാർധം കൃതവർമണാ ച ।
ഹതാഹിതൈഃ പാണ്ഡുസുതൈരവാപ്തം
സൈൻയാവശേഷം ശമയാംബഭൂവ ॥ **23.50** ॥ 2535

ഇത്ഥം ദശാഷ്ടൗ ച നിപാത്യ ഭൂമൗ
അക്ഷൗഹിണീരദ്ഭുതഭീമരൂപാഃ ।
സതാം പതിഃ സത്ത്വ സമൃദ്ധിരോഗാത്
ഉൽലാഘിതാമാതനുതേവ പൃഥ്വീം ॥ **23.51** ॥ 2536

വിഭുഃ സ്വസങ്കൽപഹതാൻ വിനിഘ്നൻ
ധർമൈകതാനേന ധനഞ്ജയേന ।
പ്രതോദസന്ദംശികയോദഹാർഷീത്
പാഞ്ചാലകൻയാപരിഭൂതിശൽയം ॥ **23.52** ॥ 2537

പരാസ്തവിസ്രംസിതമുത്തരായാഃ
പദ്മാസനാദ്യൈരപി പൂജിതേന ।

ഗംഗാധരൺയോഃ പ്രഭവേന ഗർഭം
പസ്പർശ പാദേന പരാവരേശഃ ॥ **23.53** ॥ 2538

വിപ്ലോഷിതം ദ്രൗണിശരേണ ബാലം
സഞ്ജീവയൻ പാദരജഃപ്രഭാവാത് ।
വധൂകൃതക്ഷുദ്രശിലാവിശേഷം
രാമാനുജോ രാമമിവാൻവകാർഷീത് ॥ **23.54** ॥ 2539

തസ്യ ശ്രുതിശ്രേണിശിരോധൃതാനാം
സ്പർശഃ പ്രജേശാദിഭിരീപ്സിതോഽഭൂത് ।
പരീക്ഷിദുത്ഥാനപരീക്ഷിതാനാം
അഘച്ഛിദാമംഘ്രിരജഃകണാനാം ॥ **23.55** ॥ 2540

അജാതദീനാം ദ്രുപദോദ്ഭവായാഃ
കാലസ്യ ദീപ്താമിവ ഖഡ്ഗരേഖാം ।
വിപക്ഷസംഹാരമഹാഭുജംഗീം
വേണീം പ്രിയൈഃ സംശമയാംബഭൂവ ॥ **23.56** ॥ 2541

പിതാമഹായ പ്രതതാന പാർഥഃ
ശരപ്രയുക്തം ശയനം യദഗ്ര്യം ।
യോഗാസനം യോജിതചിത്തധൈർയം
തദേവ പർയാപ്തഗുണം തദാസീത് ॥ **23.57** ॥ 2542

വിൻയസ്യ ധർമതനയേ വിജയാധികാരം
സഖ്യുർജുനേന യശസേവ ധനുർധരാണാം ।
ദധ്മൗ സ ദൈത്യമഥനോ യുധി പാഞ്ചജൻയം
വൃഷ്ണ്യന്ധകാദിപരിശേഷിതഭൂമിഭാരഃ ॥ **23.58** ॥ 2543

പ്രത്യാനിനായ രഥമാത്തജയഃ സ ജിൻയാത്
ധൻയാവലോകനധനഞ്ജയദർശനീയഃ ।

സാരഥ്യസംവിദവധീരിതഹേതിജുഷ്ടഃ
സേനാപരാഗപരിധൂസരകുന്തലശ്രീഃ ॥ **23.59** ॥ 2544

ആലിംഗ്യ ഗാഢമവഗാഢരസം രണാബ്ധൗ
വീരവ്രണൈഃ കൃതവിഭൂഷണമിന്ദ്രസൂനും ।
അൻയാവതാരപരികൽപനകേലിലോഭാത്
ഐക്യം നിനായ നിജമംശമിവാൻയനിഷ്ടം ॥ **23.60** ॥ 2545

രണഭുവി ശരതൽപേ ലീലയാ ശായിതേന
സ്വപദസമുദിതായാഃ സൂനുനാ സിദ്ധസിന്ധോഃ ।
അനതിചിരവിലംബാദാപ്തുകാമം ധരിത്രീം
കലിമിവ ശമയിഷ്യൻ ഖ്യാപയാമാസ ധർമാൻ ॥ **23.61** ॥ 2546

അപ്രത്യൂഹിതസാർവഭൗമവിഭവൈ -
രഭ്യർചിതഃ പാണ്ഡവൈഃ
പ്രത്യാവൃത്തമഹോത്സവേന മുദിതാം
പ്രാപ്തഃ പുരീം ദ്വാരകാം ।
പ്രത്യക്ഷം പ്രഥയാംബഭൂവ വിഹരൻ
പ്രീതഃ പ്രിയാഭിഃ സമം
ശുദ്ധഃ സാമപദാഗമൈരധിഗതാം
സ്വാധീനതാം ശ്രീപതിഃ ॥ **23.62** ॥ 2547

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ ത്രയോവിംശഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ചതുർവിംശഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

അഥ നിജവിഭവാദജാതശത്രൗ
പ്രശമിതശത്രുബലേ നിവേശ്യ ഭൂമിം ।
പരിചരണഫലം പ്രഭുഃ പ്രയച്ഛൻ
അമിതഗുണാഭിരരംസ്ത വൽലഭാഭിഃ ॥ **24.1** ॥ 2548

ക്രതുവിധിനിയതോഽപ്യകർമവശ്യഃ
പരിചിതകാമരസോഽപി വീതരാഗഃ ।
നഗരവസതിരപ്യശേഷവാസഃ
കഥമിവ കേന വിഭുഃ സ വർണനീയഃ ॥ **24.2** ॥ 2549

അനുഗമിതമിദം സ്വദാരരക്ഷാം
അനഘമനോഭവതന്ത്ര മാനനീയം ।
നിരുപധികരസസ്യ നേതുരാസീത്
നൃപതിമഹർഷിഭിരഞ്ചിതം ചരിത്രം ॥ **24.3** ॥ 2550

ശ്രുതിശതമഹിതേ പദേ പരസ്മിൻ
സിതജലധൗ രവിമണ്ഡലേ ച സിദ്ധാം ।
ബഹുമതിമതിശയ്യ സാ ബഭാസേ
നരകരിപോരവരോധഭൂമിരഗ്ര്യാ ॥ **24.4** ॥ 2551

നിധിഗണമുഖവാന്തനിഷ്കരാശിഃ
പ്രചിതഗുണാ മണിഭിഃ സ്യമന്തകാദ്യൈഃ ।

പ്രമുദിതമഹിഷീഗണേന ചക്രേ
യദുനഗരീ വിഭുനാ നിവാസഭൂമിഃ ॥ **24.5** ॥ 2552

അവികലവിഭവസ്യ വിശ്വമൂർതേഃ
അധിവസനം യദുവീരരാജധാൻയാം ।
അനുദിനമനപായിനീം പ്രതിഷ്ഠാം
അഭിലഷതാമനുചിന്തനീയമാസീത് ॥ **24.6** ॥ 2553

സഹ മുനിഭിരുപാസ്ത ധർമമാദ്യം
വ്യവഹരണാനി ദദർശ വേദവിദ്ഭിഃ ।
അരമത ച വധൂജനൈർയഥാർഹം
ബഹുതനുരക്രമതോ വിചിത്രശക്തിഃ ॥ **24.7** ॥ 2554

അപി യുഗപദവാപ്തനൈകദേഹൈഃ
ഉപനതയോഗബലൈഃ സ്വകർമനിഷ്ഠൈഃ ।
ധൃതബഹുവപുഷാ ജഗദ്വിധാത്രാ
ജിതകരണേന തു ഭുജ്യതേ തദർഥഃ ॥ **24.8** ॥ 2555

യദുപതിരധിരൂഢചന്ദ്രശാലഃ
സഹ ദയിതാഭിരനൻയമാനസാഭിഃ ।
ജലനിധിമഭിതഃ പ്രദർശയംസ്താഃ
നിജമിവ ധാമ നിവേദയാംബഭൂവ ॥ **24.9** ॥ 2556

നിജപദമനപായമാശ്രിതാനാം
പ്രഭുരപവർഗദശാമിവ പ്രയച്ഛൻ ।
അമിതബഹുഗുണാമനൻയലഭ്യാം
അതനുത കാമപി സമ്പദം പ്രിയാണാം ॥ **24.10** ॥ 2557

സ്വയമുദവസിതേ സ്വവാസധൻയേ
ത്രിഷു ഭുവനേഷു സമാമിവാദ്ഭുതാനാം ।

അതനുത സമവായമാത്മയോഗാത്
അതിശയിനീമഥവാ വിഭുഃ സമൃദ്ധിം ॥ **24.11** ॥ 2558

വിധിസദനമുഖേഷ്വദൃഷ്ടപൂർവാം
പ്രഥിതപരസ്പരസമ്മതിം സമൃദ്ധിം ।
യദുപതിദയിതാഗൃഹേഷു പശ്യൻ
മുദമഭജദ്ഭുവി നാരദോ മുനീന്ദ്രഃ ॥ **24.12** ॥ 2559

ലലിതരുചിഷു കൽപവൃക്ഷപോതൈഃ
ഉപവനരാജിഷു തസ്യ സഞ്ചരിഷ്ണോഃ ।
അദധുരവയവൈർമുദം മുരാരേഃ
അനുകൃതപുഷ്പഫലാദികൈസ്തരുൺയഃ ॥ **24.13** ॥ 2560

അധിഗതകുസുമാപചായലീലഃ
പ്രമദവനാനി വിഭൂഷയൻ സ്വധാമ്നാ ।
പ്രജനിതമദനോ മനസ്വിനീഭിഃ
ഗുണസുരഭിഃ സുരഭിഃ സ്വയം സ മേനേ ॥ **24.14** ॥ 2561

പരിപണമിവ മൻമഥോത്സവാനാം
പ്രഥമവികസ്വരപദ്മദർശനീയം ।
അനുദിതബഹുവിഭ്രമം വധൂനാം
അഭിനവയൗവനമൻവഭുങ്ക്ത നാഥഃ ॥ **24.15** ॥ 2562

അമൃതമയപയഃ പരിപ്ലുതാനാം
വിഷമഗുണേഷു വിഹാരവാപികാനാം ।
കമലകുവലയാദിഷു പ്രിയാണാം
മുഖനയനസ്മിതകാന്തിമഭ്യനന്ദത് ॥ **24.16** ॥ 2563

അവിതഥമഹിമാ നിജപ്രസാദാത്
അനഘമനോരഥതോഷിതാസു താസു ।

സ്വപരിജനതയാ സുരൈർനിയുക്തൗ
നിരദിശദപ്സരസൗ നിദേശഭാജൗ ॥ **24.17** ॥ 2564

ബഹിരുപനഗരം ബലാനി ദൃഷ്ട്വാ
സഹ യദുഭിഃ സമയേ നിവർതമാനം ।
ദദൃശുരധിഗവാക്ഷമേകചിത്താഃ
രഥതുരഗാദിഷു രാമപശ്ചിമം തം ॥ **24.18** ॥ 2565

വിധിവദനുവിധായ ദേവയാത്രാം
പ്രതിപുരവീഥിപരിക്രമേണ ദൃശ്യം ।
പതിമനുദദൃശുസ്തമേവ ദൂരാത്
അചരമദേവമനൻയദേവതാസ്താഃ ॥ **24.19** ॥ 2566

ബഹുവിധമുപഹാരജാതമഗ്ര്യം
സുരപതിഭിഃ സ്വയമാഹൃതം മുകുന്ദഃ ।
അപി ഗഗനചരൈരദൃഷ്ടപൂർവം
സമമവരോധജനസ്യ സംവിഭേജേ ॥ **24.20** ॥ 2567

ഉപചിതശിഖരേ വദാൻയരത്നൈഃ
ഉചിതഗുഹാശ്രിതഹംസതൂലതൽപേ ।
ബഹുരിവ സ ബഭൗ വിഹാരശൈലേ
പ്രതിമണിഭിത്തിവിഭക്തചാരുബിംബഃ ॥ **24.21** ॥ 2568

യുഗപദഖിലമാദരേണ സാക്ഷാത്
യുവതിജനസ്യ നിദർശയൻ മുകുന്ദഃ ।
അസകൃദുപഗമയ്യ ചിത്രശാലാഃ
അനഘസമാധിദശാമിവാതതാന ॥ **24.22** ॥ 2569

അനിതരമനസാം സ്വവൽലഭാനാം
നരകജിതാ നിരപായവൈഭവേന ।

ഭവഭയവിനിവാരിണീ സ്വഭക്തിഃ
ലലിതവിഹാരമുഖേന ലംഭിതാഽഭൂത് ॥ **24.23** ॥ 2570

പ്രമുദിതവിബുധാഹൃതപ്രക്ലപ്തൈഃ
കനകസരോജവനൈരലങ്കൃതാനാം ।
അതിശയമവരോധദീർഘികാണാം
അധിസുരസിന്ധു സമീക്ഷിതം നിദധ്യൗ ॥ **24.24** ॥ 2571

വിഹരതി വനിതാജനേ തദീയൈഃ
അപലപിതാമവലോകനപ്രഭാവൈഃ ।
പുനരപി ഹരിനീലരത്നഭാസാ
ദധുരസിതോത്പലസമ്പദം സരസ്യഃ ॥ **24.25** ॥ 2572

സ്ഥിരധൃതിമധിരോപ്യ രത്നഡോലാം
ഗുണഘടിതാമിവ മാധവഃ സ്വമായാം ।
അഗമയത ഗതാഗതാൻയഭീക്ഷ്ണം
സുകൃതജുഷഃ സ്വയമംഗനാഃ സ്വതന്ത്രഃ ॥ **24.26** ॥ 2573

രുചിരകനകശൃംഗവക്ത്രവാന്തൈഃ
പ്രതിതനു കുങ്കുമവാരിഭിഃ പ്രസിഞ്ചൻ ।
അജനയദനുരാഗയോഗമന്തഃ
ബഹിരപി തോയവിഹാരതോ വധൂനാം ॥ **24.27** ॥ 2574

നവമണിപരികൽപിതേഷു നാഥഃ
കമലവനാന്തരകേലിമന്ദിരേഷു ।
ശ്രിയ ഇവ സുദൃശോ ഗൃഹീതപദ്മാഃ
ഹൃദി നിദധേ പുരുഷോത്തമഃ പ്രതീതഃ ॥ **24.28** ॥ 2575

ദിശി ദിശി മകരന്ദവർഷദിഗ്ധാം
വിവിധപരാഗവിഭക്തചൂർണചിത്രാം ।

ഭുവമഭജത സാകമംഗനാഭിഃ
പുലകിതദൃഷ്ടിഷു പുഷ്പമണ്ഡപേഷു ॥ **24.29** ॥ 2576

അനുവിഹിതമഹോത്സവോ യഥാർഹം
വിതരണതോഷിതവന്ദിബന്ധുവർഗഃ ।
പരിണയനവിധിം ലതാവധൂനാം
അതനുത ചൂതവരൈഃ പ്രിയാർപിതാനാം ॥ **24.30** ॥ 2577

സുതബഹുമതഭാഗിനാം ശുകാനാം
ഉപഹൃതദിവ്യരസോപഭോഗഭാജാം ।
ശ്രുതിമധുരഗിരാം സ്വശിക്ഷിതാനാം
അതിശയസിദ്ധിമദർശയത് പ്രിയാഭ്യഃ ॥ **24.31** ॥ 2578

അനുകൃതനിജശകുതിഭിഃ പ്രിയാഭിഃ
സഹ ഗുണബന്ധവിഭകുതസന്നിവേശൈഃ ।
മുഹുരിഹ നിപതദ്ഭിരുത്പതദ്ഭിഃ
കരണവശൈരിവ കന്ദുകൈരദീവ്യത് ॥ **24.32** ॥ 2579

നിജയുവതിഷു യദ്യപി ത്രിധാമാ
നയനപിധാനവിഹാരമാജഹാര ।
ന തദനുചരിതം തഥാപി താഭിഃ
ത്രിഭുവനദൃഷ്ടിനിരോധശങ്കിനീഭിഃ ॥ **24.33** ॥ 2580

ശ്രുതിവിഹിതമവന്ധ്യയൻ സ്വധർമം
പ്രതിദിനമൻയപരോ യദാ ബഭൂവ ।
തദുപചരണതസ്തദാപി താസാം
സമജനയത് പ്രിയഭോഗമേവ കാലഃ ॥ **24.34** ॥ 2581

മണിപരുവകമഞ്ജുലസ്തനീഭിഃ
മധുസമയാപഗമേ വരാംഗനാഭിഃ ।

സിതമണിവിഹിതാൻ സ യന്ത്രധാരാ -
വ്യതികരശീതലിതാനഭുങ്ക്ത സൗധാൻ ॥ **24.35** ॥ 2582

സ്ഫടികസദനദീപ്തിദത്തഹസ്താം
മുരഭിദസേവത സാദരം സദാരഃ ।
അപജലദനിശോദിതസ്യ ശോഭാം
ഹലധരകാന്തിഭൃതസ്തുഷാരഭാസഃ ॥ **24.36** ॥ 2583

അഗുരുഭിരസിതൈരനൂരുഗൗരൈഃ
നവഘുസൃണൈരപി നിർവിവേശ നാഥഃ ।
ഹിമഋതുമവരോധസുന്ദരീണാം
സ്തനപരിരംഭസമർപിതൈർവിലിപ്തഃ ॥ **24.37** ॥ 2584

അനലശകടികാഭിരപ്യജയ്യം
ശിശിരസമീരണമഞ്ജസാ ജിഗായ ।
അവിരലപരിരംഭലംഭനീയൈഃ
സ്തനകലശോഷ്ണഭിരാത്മവൽലഭാനാം ॥ **24.38** ॥ 2585

ഉപനിഷദുപദേശസാഭിലാഷൈഃ
ഉപചരിതോ മുനിഭിഃ സനന്ദനാദ്യൈഃ ।
രതിപതിസമയസ്ഥിതോ വധൂനാം
ലലിതകലാഗമദേശികോ ബഭൂവ ॥ **24.39** ॥ 2586

കലമധുരഗിരാം കലാപ്രസംഗാത്
അതിമദനോപനിഷത് പരം രഹസ്യം ।
പ്രിയഹിതരുചിരാക്ഷരം പ്രിയാണാം
ശ്രുതിഷു ചകാര ശിഖാമണിഃ ശ്രുതീനാം ॥ **24.40** ॥ 2587

നിരുപധികനിജപ്രഭാവഗർഭം
പരിഷദി വിശ്വപതിഃ പ്രിയാസഹായഃ ।

കിമപി നിശമയാംബഭൂവ ഗീതം
പ്രമുദിതകിന്നരദമ്പതിപ്രയുക്തം ॥ **24.41** ॥ 2588

മൃദുകരതലലീലയാ മൃദംഗാൻ
അസമയനർതിതനീലകംഠയൂഥാൻ ।
ധ്വനയതി ദയിതേ വിധൂരഭൂമേഃ
ശ്രിയമിവ താഃ പുലകോദ്ഗമൈരപുഷ്യൻ ॥ **24.42** ॥ 2589

കരകമലപരിഗ്രഹേണ ധന്യം
വരതനുസംസദി വാദയൻ വിപഞ്ചീം ।
അവിദിതഗമനായ ഗായകൈഃ സ്വൈഃ
ഉപരതഗീതിഭിരുൻമുഖൈഃ സിഷേവേ ॥ **24.43** ॥ 2590

ശ്രുതിമധുസുഭഗൈരദീനഹൃദ്യൈഃ
ശ്രുതഘനനാദശിഖണ്ഡിനീഗണശ്രീഃ ।
മധുരിപുവനിതാജനഃ സമാജേ
ധ്വനിഭിരമാദ്യത ദിവ്യദുന്ദുഭീനാം ॥ **24.44** ॥ 2591

സലലിതകരണാംഗഹാരഹൃദ്യം
സഹ ദയിതാഭിരുദാരദിവ്യനാട്യം ।
അനുദിനമനിമേഷദർശനീയം
ജിതമധുരപ്സരസാം ദദർശ നൃത്യം ॥ **24.45** ॥ 2592

അഭിനയമഭിനന്ദ്യ നർതകീനാം
സ്വയമുപദിഷ്ടമലംഘിതോപദേശം ।
പുനരപി മുദിതസ്തമേവ യുഞ്ജൻ
അവിദിതപൂർവമിവാദരാദപശ്യത് ॥ **24.46** ॥ 2593

പ്രതിയുവതിഗൃഹീതനൈകരൂപഃ
പ്രണയവതീഭിരനൻയ ഇത്യുപേതഃ ।

അപഹൃതമണിപാദുകഃ കയാചിത്
പദമപി ഗന്തുമശക്നുവന്നിവാസീത് ॥ **24.47** ॥ 2594

അനവഹിതതയാ സഖീസമക്ഷം
ദ്രുതമുപഹൂയ സമാഖ്യയേതരസ്യാഃ ।
മുഷിതമനസമദ്ഭുതൈർവിലാസൈഃ
ഇദമപി നാമ തവേത്യുവാച മുഗ്ധാം ॥ **24.48** ॥ 2595

സമുചിതദിനലംഘനം സപത്ന്യാഃ
പരിപണിതം സ്വയമഭ്യുപേത്യ നാഥഃ ।
സ്മിതമധുരമുഖോ ജിതഃ കയാചിത്
വിവശ ഇവാക്ഷവിഹാരതോ ബഭൂവ ॥ **24.49** ॥ 2596

അനുഗതനിജബിംബമേനമൻയാ
മണിമുകുരസ്ഥമവേക്ഷ്യ മന്ദഹാസം ।
ന ഖലു തദവലോകനായ പശ്ചാത്
വ്യതനുത സാചിവിധിം തദേകതൃപ്ത്യാ ॥ **24.50** ॥ 2597

പുലകിനി കുചകുട്മലേ പരസ്യാഃ
കഥമപി സാധ്വസകമ്പിതാഗ്രഹസ്തഃ ।
സ്ഥിരചരജഗദേകദിവ്യശിൽപീ
വിഷമതമം വിലിലേഖ പത്രഭംഗം ॥ **24.51** ॥ 2598

മൃദുസുരഭിസുജാതബന്ധുരാഭിഃ
പ്രണിദധദഗ്രനിബദ്ധപങ്കജാഭിഃ ।
മുഹുരസിതദൃശാം സ്വകംഠയോഗ്യാം
ഭുജലതികാമമിമീത മാലികാഭിഃ ॥ **24.52** ॥ 2599

അഭജത സ ച താശ്ച ദൂതികാനാം
അമൃതപരിപ്ലുതഭേഷജായമാനൈഃ ।

പ്രതിദിനമിദമാദിമം പ്രമോദം
പ്രണയവിരോധസിതാസിതൈർവചോഭിഃ ॥ **24.53** ॥ 2600

നിജപദപരിചാര കാങ്ക്ഷിണീഭിഃ
കതിഷു ഭവേഷു സമർചിതാംഘ്രിപദ്മഃ ।
പ്രതിവിധിമഭജത് പ്രസാധികാവത്
പ്രിയപരികർമവിധാനതഃ സ താസാം ॥ **24.54** ॥ 2601

നിജസമുദയസംഭവൈർനിശായാം
പ്രണയപയോനിധിവീചികാവിസർപൈഃ ।
പ്രണതിഭിരിവ വിഭ്രമൈഃ പ്രിയാണാം
ബഹുമതിഭേദമവാപ യാദവേന്ദുഃ ॥ **24.55** ॥ 2602

ശരദുപഗമശോധിതാ ഇവാപഃ
തുഹിനകരോദയനിർമലാ ഇവാശാഃ ।
മുരഭിദുപഗമപ്രശാന്തഖേദാഃ
പ്രതിയയുരുൻമനസസ്തമായതാക്ഷ്യഃ ॥ **24.56** ॥ 2603

അമൃതമയമിവോദധിം തമുച്ചൈഃ
അനുസഖി ലോചനശുക്തിഭിഃ പിബന്ത്യഃ ।
അവശനിയതചിത്തവൃത്തിമേകാം
അദധുരദൃഷ്ടപരസ്പരാമവസ്ഥാം ॥ **24.57** ॥ 2604

സ്മരജനകതനുഃ സ്വദർശിനീനാം
നനു വിരഹഃ സുദൃശാം നിമേഷ ഏവ ।
ഇതി കില വിഗണയ്യ വിശ്വകർതാ
നിയതമകൽപയദസ്മരസ്മ്യമാസാം ॥ **24.58** ॥ 2605

അനുചരബഹുമാനമാപ്തുകാമൈഃ
അവസരവിദ്ഭിരനുസ്മൃതാത്മരക്ഷൈഃ ।

അനുദിനമുപനീതമാദിതേയൈഃ
അമൃതമപായയത പ്രിയാഃ പ്രതീതഃ ॥ **24.59** ॥ 2606

പ്രിയവചനശതൈരുദാരവാദീ
രഹസി മനഃ ശ്രുതിരഞ്ജുകൈർവിചിത്രൈഃ ।
മുഖകമലമധൂപമൈഃ പ്രകാമം
മദമുദിതാ ഇവ മാനിനീരകാർഷീത് ॥ **24.60** ॥ 2607

അതിശയിതഗുണൈഃ പ്രിയോപഭോഗാത്
വസനവിഭൂഷണമാലികാദിഭിസ്താഃ ।
മുദമധികതമാം ദധുസ്തരുണ്യഃ
പ്രണയരസോ ഹി രസപ്രകർഷഹേതുഃ ॥ **24.61** ॥ 2608

അഭിലപനമനസ്ക്രിയാതിപാതി -
ന്യനുബുഭുജേ യദുപുംഗവേന താസാം ।
അതിശയമിതരേതരം പ്രയച്ഛ -
ന്ത്യഭിനവയൗവനസമ്പദപ്രകമ്പ്യാ ॥ **24.62** ॥ 2609

അജനിഷത കുതോ നു ഭാഗധേയാത്
ത്രിഭുവനമംഗലദീപികാഃ ശുഭാംഗ്യഃ ।
യദുപതിസഹധർമചാരിണീഭിഃ
സുഖമനഘം ഭുവി യാഭിരൻവഭാവി ॥ **24.63** ॥ 2610

അധിഭുജഗപതി ശ്രിയോപഭുക്തം
യുഗപരിപാകവിഹാരിണം യുവാനം ।
നരപതിബഹുമാനതോ നതാംഗ്യഃ
സുലഭമിവാൻവഭവൻ സ്വതൽപഭാജം ॥ **24.64** ॥ 2611

ശകയുവതികപോലപാണ്ഡരാഭൈഃ
ശശിശകലൈരിവ നാഗവൽലിപത്രൈഃ ।

സ്മരസുഭടയശോനിധൈരനന്യത്
യുവതി ജനോപഹൃതൈസ്തദർപിതൈസ്താഃ ॥ **24.65** ॥ 2612

ജഗദുപജനനാദിജാതഭൂല്ലഃ
ക ഇവ വധൂജനമോഹനോ വിഹാരഃ।
കഥമിവ സ കുതശ്ച കീർതനീയഃ
പ്രഥിതമനോഭവതന്ത്രപാരദൃശ്വാ ॥ **24.66** ॥ 2613

യതിഭിരനുബുഭൂഷിതഃ സ താഭിഃ
യദുപതിരദ്ഭുതരൂപവേഷശീലഃ।
നിരുപധികരസാമൃതൗഘസിന്ധുഃ
സതതമപൂർവമപൂർവമൻവഭാവി ॥ **24.67** ॥ 2614

ഹരിപരിചരണേന തോഷിതാനാം
ഹരിണദൃശാം വിഭവം വിഭാവയന്തഃ।
അപജഹസുരവാപ്ലസംയമാഃ സ്വാൻ
അപരിമിതാനണിമാദിസിദ്ധിഭേദാൻ ॥ **24.68** ॥ 2615

സരിത ഇവ മൃഗീദൃശസ്തമേകം
മഹിതഗുണൗഘമഹോദധിം ഭജന്ത്യഃ।
അബിഭരുരനപായമൈകരസ്യം
മുനിഗണിതശ്ച സ ഏവ മുക്തഭോഗഃ ॥ **24.69** ॥ 2616

അനുഭവരസതോ ജഗത്പ്രസൂതേഃ
അപചിതസുപ്തിസുഷുപ്തിസംഭവാസ്താഃ।
വിതമസി വിഷയേ സ്ഥിതാ ഇവാസൻ
വിരതിവിഹീനവിഹാരജാഗരേണ ॥ **24.70** ॥ 2617

പ്രതിദിനമിതരേതരാനുഗുൺയാത്
പ്രചിതമയോഗവിയോഗസമ്പ്രയോഗൈഃ।

രസമധികമവാപുരായതാക്ഷ്യഃ
പ്രണയിനി ശാർംഗിണി ഭാഗധേയഭൂമ്നാ ॥ **24.71** ॥ 2618

രവിരുചിരമണിപ്രദീപകേഷു
സ്ഫുരദസിതാഗുരുധൂമധൂപിതേഷു ।
സഹ യുവതിഗണൈഃ ക്ഷണോപമേയാം
അനയത വാസഗൃഹേഷു വാസതേയീം ॥ **24.72** ॥ 2619

പുലകിതവപുഷാം സവേപഥൂനാം
ഘനരസഭാവിതഘർമബിന്ദുഭാജാം ।
ശ്ലഥമിവ സുദൃശാമമുഷ്ടിമേയം
ചികുരമഗുംഭയദദ്ഭുതം ചിരേണ ॥ **24.73** ॥ 2620

സ്വവധൂരവധൂതഭൗമഭാവാഃ
സ്വദമാനാഃ സ്വയമാത്മനൈവ തൃപ്തഃ ।
അനുഭൂയ ന തൃപ്യതി സ്മ നാഥഃ
തമപി പ്രേമവിലീനചേതസസ്താഃ ॥ **24.74** ॥ 2621

ചപലപ്രതികൂലതീക്ഷ്ണരൂക്ഷാഃ
സ്ത്രിയ ഇത്യാഗമികൈർനിദർശിതാർഥഃ ।
പ്രഥിതോ യദുവീരവൽലഭാഭിഃ
പരിവാദോഽയമപാകൃതഃ പൃഥിവ്യാം ॥ **24.75** ॥ 2622

ശരണാഗതസർവപാപമോക്ഷേ
കൃതസങ്കൽപമിഹാനുഭൂയ കൃഷ്ണം ।
പരിതോഽപി തഥാവിധാനുഭൂതിഃ
സ്മരലബ്ധാ പ്രതിലംഭിതാ പ്രിയാഭിഃ ॥ **24.76** ॥ 2623

അനഘാമനപായഭക്തിരൂപാം
അനുഭൂതിം യദുവീരവൽലഭാനാം ।

അനുകർതുമപി പ്രവർതമാനൈഃ
അവശൈരേവ സമാഹിതൈരഭാവി ॥ **24.77** ॥ 2624

ഉദധൗ ബഹവോ രമാ ബഭൂവുഃ
യദി വൈകൈവ ഗൃഹീതനൈകരൂപാ ।
ഇതി നാമ വിമർശമാദധാനാഃ
ദയിതാഃ പ്രേക്ഷ്യ നനന്ദ ദേവവന്ദ്യഃ ॥ **24.78** ॥ 2625

അജിതസ്യ വിശാലതുംഗഭൂമ്നാ
ഭുജമധ്യേന പയോധരൈശ്ച താസാം ।
ഇതരേതരസംവൃതത്വമാസീത്
പരിരംഭേ പരിതോ മിഥഃ സമത്വം ॥ **24.79** ॥ 2626

പരിഹാസകുതൂഹലീ പ്രിയാണാം
വിഹിതദ്യൂതവിഹാരകൗതുകാനാം ।
ഉഭയത്ര ജയം ജഗാദ പൃഷ്ടഃ
കിതവസ്ഥേയപദേ നിവേശിതഃ സൻ ॥ **24.80** ॥ 2627

സ്വയമാദികവിഃ പ്രകൽപിതാഭിഃ
പ്രണയോൽലംഘനരൗക്ഷ്യമുത്തിതീർഷുഃ ।
പ്രഹസൻ ബഹുശഃ പ്രഹേലികാഭിഃ
മതിമൗഢ്യം വിദധേ മനസ്വിനീനാം ॥ **24.81** ॥ 2628

ഏകീഭവദ്ഭിരയുതൈരപി മൻമഥാനാം
യത്കാന്തിബിന്ദു പൃഷതാഽനുകൃതിർന ശക്യാ ।
സമ്പ്രേക്ഷ്യ തം യദുപതിം യമിനോഽപി നൂനം
സ്ത്രീഭാവമേവ മനസാ ബിഭരാംബഭൂവുഃ ॥ **24.82** ॥ 2629

കൃഷ്ണാനുഭൂതിവിഭവേന കൃതാർഥഭാവാഃ
തദ്വൽലഭാസ്ത്രിദശമാതൃതയാ ചകാസുഃ ।

യത്പാദപങ്കജപരാഗജുഷാം ശശംസുഃ
ജൻമാദ്ഭുതം ജഗതി ഗുൽമലതാദികാനാം ॥ **24.83** ॥ 2630

ശ്യാമോ ബഭൂവ കിമസൗ സുദൃശാം കടാക്ഷൈഃ
ശ്യാമാസ്തദൻവയവശാദഥവാ തരുൺയഃ ।
താഭിഃ കിമസ്യ വവൃധേ മഹിമാ മഹീയാൻ
താസാമനേന യദി വേതി ബുധൈഃ ശശങ്കേ ॥ **24.84** ॥ 2631

അഗ്രാമ്യമേവ പരിഹാസരസം വിതേനേ
നാശ്ലീലമാഹ ന മൃഷാ ന ച മർമഭേദീ ।
ധർമാവിരുദ്ധവിഭവോചിതകാമകാമഃ
സ്ത്രീണാം വരേണ ബുഭുജേ വരദോ വരസ്ത്രീഃ ॥ **24.85** ॥ 2632

താരാഭിരിന്ദുരിവ ഭാനുരിവ പ്രഭാഭിഃ
യുക്തോ വശാഭിരിവ വാരണയൂഥനാഥഃ ।
വിദ്യാഭിരാത്മവിദിവാഭ്യധികം വിരേജേ
യോഗേശ്വരോ യുവതിഭിഃ സഹ മോദമാനഃ ॥ **24.86** ॥ 2633

പായം പായം പ്രേയസഃ കാന്തിമാധ്വീം
മാദ്യന്തീഭിർമഞ്ജുലാലാപിനീഭിഃ ।
പ്രത്യേകോൽതിശ്ലാഘനപ്രീണിതാഭിഃ
പ്രായോ ഭോഗാഃ പർയവാഹ്യന്ത താഭിഃ ॥ **24.87** ॥ 2634

കരണവ്യപായസമയേ പുനർഭവം
വിനിവർത്യ ശാശ്വതസുഖം പ്രദാസ്യതാ ।
സ്വപദാനുഭൂതിരുദപാദി താദൃശീ
സുദൃശാം സ്വസമ്മതിഭൃതാം ഗദാഭൃതാ ॥ **24.88** ॥ 2635

തദ്ഗതേന മനസാ വിവശാനാം
തൻമയീകൃതധിയാമിവ താസാം ।

അപ്രലുപ്തരഹസാമഭജേതാം
സ്വപ്നജാഗരദശേ ന വിശേഷം ॥ **24.89** ॥ 2636

ശ്രിയമനപായിനീം വസുമതീമിവ ദത്തകരാം
സഹ മഹിഷീഗണേന വിഭുരേക ഇവാനുഭവൻ ।
യദുഭിരനന്തതാർക്ഷ്യപൃതനേശനിഭൈഃ സഹിതോ
നിജപദമസ്മരന്നിഹ നിവാസമരോചയത ॥ **24.90** ॥ 2637

ഉപചിതചിത്രധർമമുപശാന്തവിപക്ഷഭയം
മുദിതവധൂജനഃ സ മുഖരം നിഗമധ്വനിഭിഃ ।
ബഹുവിധരത്നശാലി ബഹുമാൻയസമഗ്രഗുണം
വലയസമം ഭുജസ്യ വസുധാവലയം ബുഭുജേ ॥ **24.91** ॥ 2638

അനിതരജനലഭ്യാം പ്രീതിമാസേദുഷീഭിഃ
സുചിരമനുബഭൂവേ സ്വർഗമോക്ഷാതിശായീ ।
നിരുപധികരസാബ്ധിം നിർവിശന്തീഭിരാദ്യഃ
കുലയുവതിഭിരിത്ഥം കോഽപി ശൃംഗാരഭൂമാ ॥ **24.92** ॥ 2639

സഹജബലസമേതഃ ശക്രപൂർവൈരജയ്യഃ
സമുദിതവിഷമാസ്ത്രസ്താദൃശാനന്ദഹേതുഃ ।
അവിദിതരചനേന സ്വേന പാർഥായ ഗീതഃ
സ്വയമജനി സ കാമഃ കോഽപി ധർമാവിരുദ്ധഃ ॥ **24.93** ॥ 2640

സ്വപദനലിനഭാജാം സ്വർഗമോക്ഷൗ യഥാർഹം
കരണവിഗമകാലേ കൽപയിഷ്യൻ ക്രമേണ ।
മധുരിപുരിഹ നൂനം മന്ദപുൺയൈരലഭ്യൗ
സമതനുത വിഹാരൈസ്താവുഭൗ സമ്പ്രയുക്തൗ ॥ **24.94** ॥ 2641

നാരീദൃഷ്ട്യാ നിയമിതധിയോ നാകനാഥേശ്വരത്വം
സംഭോഗേ ച പ്രവണമനസഃ ശാശ്വതം ബ്രഹ്മചർയം ।

അത്രൈകസ്യാം പുരി നിവസതഃ സർവലോകാധികത്വം
നിധ്യായന്തസ്ത്വരിതമതരൻ ദുസ്തരാം തസ്യ മായാം ॥ **24.95** ॥ 2642

ആസീദേവം പരിണതമധിദ്വാരകം ദ്വാപരാന്തേ
വ്യാസപ്രഖ്യാവിഭജനഭവദ്വേദശാഖോപമാനാം ।
ചിന്താതീതം യദുപതിമനഃപ്രീതിചിന്താമണീനാം
ഏകം താസാം ഭവരസഭുജാം ഭാഗ്യമേകാതപത്രം ॥ **24.96** ॥ 2643

ഗുരുഭിരനഘചിത്തൈരാഹിതോദാരഭൂമാ
സുരഭിതരസമേതത്സൂനൃതം വേങ്കടേശഃ ।
വ്യതനുത യദുവീരപ്രീതിമിച്ഛൻ പ്രഭൂതാം
കവികഥകമൃഗേന്ദ്രഃ ക്ഷേമദം കാവ്യരത്നം ॥ **24.97** ॥ 2644

॥ ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാർയസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ ചതുർവിംശഃ സർഗഃ ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥